

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၅) ကျမ်းစာ

ပါစိတ်ဘာသာဇီဝ

မထမအုပ်

ပါစိတ်အဋ္ဌကထာကို နိဿယ အဓိပ္ပာယ် ခုံလင်စွာ
တန်ဆာ ဆင်ထားပါသည်။

(တွဲဖက်ပို့ချရန် ပါဠိတော်နိဿယလည်း ပါသည်။)

၁၃၆၆-ခုနှစ်

သီတင်းကျွတ်လ

ဒုတိယအကျမ်းစာ(၆)ဆက်ပို့စာပုံနှိပ်တိုက်

အလှူငွေ

ပါဓိတ်အဋ္ဌကထာ

ဘာသာဋီကာ

ပထဝီဝန်အိန်

ခုဒ္ဒကာနံ-ဂရုကသိက္ခာပုဒ်တို့ကို ထောက်၍ ငယ်ကုန်သော၊ ဝါ-များစွာ ကုန်သော၊ ယေသံ-အကြင် ၉၂ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ နဝဟိ-၉ ပါးကုန်သော၊ ဝဂ္ဂေဟိ-ဝဂ်တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ-သိမ်းယူရာ သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော ပါဠိရပ်သည်၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော-ကောင်းစွာတည်ပြီ၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တေသံ-ထို ၉၂ ပါးသော ခုဒ္ဒကာသိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ အယံ ဝဏ္ဏနာ-ဤ ဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတုံ။

ခုဒ္ဒကာနံ။ ။ခုဒ္ဒကာသဒ္ဓါသည် အသေးအငယ်ကို ဟောရိုးဖြစ်သော်လည်း ဤ နေရာ၌ ဗဟုသဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်ဟု ဋီကာဆို၏။ [ခုဒ္ဒကာနန္တိ ဧတ္ထ ခုဒ္ဒကာသဒ္ဓေါ ဗဟုသဒ္ဓ ပရိယာယော-ဋီကာ။] သို့သော် ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ်ဟူသော ဂရုကသိက္ခာပုဒ်တို့ကို ထောက်လျှင် ငယ်သည်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် နိဿယ၌ အနက် ၂ မျိုး ပေးထားသည်။ ရှေး နိဿယ၌ ပါဠိ ဒေသနိယနှင့်တကွ ၉၆-ပါးဟု သင်္ချာတပ်ထားသော်လည်း ပါဠိဒေသနိယ အတွက် နိဒါန်းအချိင်္ဂါထာ သီးခြား လာလတုံဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိဒေသနိယကို မထည့်ဘဲ ၉၂ ပါးဟု ဆိုသည်။ ဤခုဒ္ဒကာနံ ယေသံပုဒ်တို့ကို သင်္ဂဟော၌ စပ်။

သင်္ဂဟော။ ။“သင်္ဂဟဏံ + သင်္ဂဟော” ဟု ဘာဝသာဓန ပြု၊ ဤသို့ ဘာဝ သာဓန ပြုလျှင် “ဘာဝသာဓန၊ နောက်ပုဒ်ပြု၊ ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌိ” နှင့်အညီ၊ ယေသံကို ဆဋ္ဌိကံဟု မှတ်ပါ။ သင်္ဂဟန္တိ ဧတ္ထ ဧတေန ဝါတိ သင်္ဂဟော၊ ပါဠိပဒေသော-ပါဓိတ်ပါဠိတော်ဟူသော ပါဠိရပ်၊ ဤသို့ ကရဏ အဓိကရဏသုခံ ပြုလျှင် ယေသံ၌ သမ္ပန်အနက်၊ ကံအနက် ၂ ချက်သင့်ဟု မှတ်ပါ။ သမ္ပန်ပေးခိုက် “ရာ၊ ကြောင်း” ဟူသော ပစ္စည်းအနက်၌ စပ်၍၊ ကံအနက် ပေးခိုက် “သိမ်းယူ” ဟူသော ဓာတ်အနက်၌ စပ်ပါ။

ဘဝတိ။ ။ဘဝတိကိုလည်း အနာဂတသမိပ ဝတ္တမာန်ဟု မှတ်ပါ။ “ဆိုဖို့ရန် နီးကပ်နေပြီ” ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ကား - “တိသဒ္ဓါသည် ဧကံသအနက်၌ ဖြစ်သော အနာဂတိ ဟောဟုလည်းကောင်း၊ အဝသံဘာဝိ-မချွတ် ဖြစ်တော့မည် အနာဂတိအနက်ဟော” ဟုလည်း ကောင်း ဖွင့်လေသည်။ [ဘဝတိတိ ဧတ္ထ တိသဒ္ဓေါ ဧကံသတ္ထေ အနာဂတကာလိကော ဟောတိ၊ အထဝါ အဝသံဘာဝိယတ္ထေ အနာဂတကာလဝါစကော ဟောတိ၊-ယောဇနာ။]

၁။ မုသာဝါဒဝဂ်

၁။ မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၁။ တတ္ထ-ထို ၉ ပါးသော ဝဂ်တို့တွင်၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ-ထို ၉၂ ပါးသော ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ တာဝ-ဘူတဂါမဝဂ် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ-ညွှန်ပြအပ်သော) မုသာဝါဒဝဂ္ဂဿ-မုသာဝါဒဝဂ်၏၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဟတ္ထကောတိ- ဟတ္ထကောဟူသည်၊ တဿ ထေရဿ - ထိုထေရ်၏၊ နာမံ-တည်း၊ သကျာနံ-သာကီဝင်မင်းတို့၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ ဣတိ-ဤဆဋ္ဌိတပျူရိသ် သမာသ် စနတ္ထကြောင့်၊ သကျပုတ္တော-မည်၏၊ [ဇာတိသမ္ဘေဒတော ရက္ခိတံ သက္ကာဏန္တိတိ သကျ၊ (သကဓာတ်၊ ဣပစ္စည်း၊) သကျာနံ + ပုတ္တော သကျပုတ္တော၊ (ယောဇနာ)။ ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗုဒ္ဓကာလေ-ဘုရားလက်ထက်တော်အခါ၌၊ သကျကုလတော-သာကီဝင်မင်းတို့၏ အမျိုးမှ၊ (နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်၍) အသီတိပုရိသ် သဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းသော ယောက်ျားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိသု-ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထိုရှစ်သောင်းသော ယောက်ျားတို့တွင်၊ သော-ထိုအရှင်ဟတ္ထကသည်၊ အညတရော-တစ်ပါးအပါအဝင်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝါဒက္ခိတ္တောတိ-ကား၊ ဝါဒ-အယူဝါဒကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့၊ ဝါ-ပြိုင်အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရိဝိတက္ခိတေန-ကြံစည်အပ်ပြီးသော၊ ဝါဒေန-အယူဝါဒသည်၊ ပရဝါဒိသန္တိကံ-ပရဝါဒီတို့၏ အထံသို့၊ ခိတ္တော ပက္ခိတ္တော-ပစ်အပ်သူတည်း၊ ပဟိတော ပေသိတော-ပို့အပ်သူတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝါဒမိ-ပြောဆိုကြောင်း အယူ၌၊ သကေန စိတ္တေန-မိမိစိတ်သည်၊ ခိတ္တော-ပစ်သွင်းအပ်သူတည်း၊ ယတြ ယတြ-အကြင်အကြင်အရပ်၌၊ ဝါဒေါ-

တတ္ထ။ ။နောက်၌ မုသာဝါဒဝဂ္ဂဿဟူသော အစိတ်အစိတ်ဝဂ်၊ ပဌမသိက္ခာပဒေဟူသော အစိတ်အစိတ် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ရှု၍ “တတ္ထ-ထို ၉ ပါးသော ဝဂ်တို့တွင်၊ တစ်နည်း-တတ္ထ-ထို ၉၂ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်” ဟု နိဒ္ဒိရဏသမုဒါယအဖြစ်ဖြင့် စွဲရသည်။

နိယာမံ။ ။ တတ္ထအစွဲ၊ စိတ်မရမှု၊ နောက်လွှဲအရာ၊ အစိတ်ရှု၊ ရောယူ ပေါင်း၍စွဲ။

ဝါဒက္ခိတ္တော။ ။ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ-ပြောဆိုကြောင်းကို “ဝါဒ” ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ မည်ကဲ့သို့ ပြောဆိုမည်ဟု စောစောက ကြံစည်ထားအပ်သော အယူအဆကို “ဝါဒ” ဟု ယူပါ။ ဝါဒေန + ခိတ္တော ဝါဒက္ခိတ္တော၊ ခိတ္တောကို ပက္ခိတ္တောဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်၏၊ ပဟိတော ပေသိတောတို့ကား အဓိပ္ပာယ်တူတည်း၊ သူကြံစည်ထားအပ်သော ဝါဒက ပစ်ပို့အပ်စေလွှဲအပ်သည်ဖြစ်၍ အရှင်ဟတ္ထကသည် ပရဝါဒီတို့ အထံသို့ ရောက်၍ ရောက်၍ နေ၏၊ “ပရဝါဒီတို့ အထံသို့ မကြာ မကြာ သွားသည်” ဟူလို့။

ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ (ဟောတိ-ရိန္တိ)၊ တကြ တကြေဝ-ထိုထိုအရပ်၌ပင်၊ သန္နိဿတိ-ထင်ရှား၏၊ (ပါဝင်၏)၊ ဣတိပိ-ဤအနက်ကြောင့်လည်း၊ ဝါဒက္ခိတ္တော-ဝါဒက္ခိတ္တမည်၏။

အဝဇာနိတွာ ပဋိဇာနာတိတိ-ကား၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝါဒေ-အယူဝါဒ၌၊ ကန္တိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေန္တော-မှတ်ထင်လတ်သော်၊ အယံ-ဤဟာသည်၊ မမ-ငါ၏၊ န ဝါဒေါ-အယူဝါဒ မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝဇာနိတွာ-ပယ်ပြီး၍၊ (ပယ်ပြီးမှ) ပုန-တစ်ဖန်၊ ကထေန္တော ကထေန္တော-ပြောစဉ် ပြောစဉ်၊ (ပြောရင်း ပြောရင်း) နိဒ္ဒေါသတံ - အပြစ် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊

ဝါဒမှီဝါ ပေ၊ ဓိတ္တော။ ။ဤနည်း၌ “ဝါဒမှီ + ဓိတ္တော ဝါဒက္ခိတ္တော” ဟု သတ္တမိ တပျူရိသ် သမာသံပြု၊ မိမိစိတ်က ဝါဒအတွင်းသို့ ပစ်သွင်း ပို့ထားအပ်သည် ဖြစ်၍ “အရှင် ဟတ္ထကဟာ ပြိုင်ဖို့ရာ ဝါဒထည်းမှာချည်း စိတ်ရောက်နေသည်၊ ပြိုင်ဖို့ရာ ဝါဒကိုသာ စိတ်ကူး နေသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

ယတြ ပေ၊ ဣတိပိ။ ။ရှေ့နည်းသည် ပေါင်းဖို့ရန် “ဣတိပိ” ဟု သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထ ပိသဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ဤယတြ စသည်ကို “ဝါဒမှီ + ဓိတ္တော” ဝိဂြိုဟ်အတွက် အဓိပ္ပာယ် တစ်နည်း ဖွင့်ပြချက်ဟု မှတ်ပါ။ အကြင်အကြင်အရပ်၌ ဝါဒပြိုင်ပွဲ ဖြစ်၏၊ ထိုထိုအရပ်၌ အရှင်ဟတ္ထကကို တွေ့ရမြင်ရသည်၊ “ဝါဒပြိုင်ပွဲဟူသမျှ၌ ပါဝင်နေသည်သာ ဖြစ်လောက် အောင် အရှင်ဟတ္ထကကို မိမိစိတ်က ဝါဒထည်း၌ သွင်းထားအပ်သည်” ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ယောဇနာ၌ “ယတြ ယတြာတိ ယသံ ယသံ ဒိဋ္ဌိယံ” ဟု ဖွင့်၍ “ပဝတ္တတိတိ သမ္ပန္နော” ဟု ပဝတ္တတိကြိယာ ထည့်ပါ၌၌ စပ်ဖို့ရန် ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။ ဘာကြောင့်နည်း - “ယတြ ယတြ” အရ “ယသံ ယသံ ဒိဋ္ဌိယံ” ဟု ဖွင့်လျှင် ဝါဒေါအရလည်း ပြောဆိုကြောင်းအယူပင် ရသဖြင့် ယတြနှင့် ဝါဒေါတို့ အရမပြားဘဲ ရှိရာသောကြောင့်လည်း ကောင်း၊ တိုက်ရိုက် မပါသော ကြိယာကို ထည့်လိုလျှင် “ဟောတိ၊ အတ္ထိ” စသည်ကိုသာ ထည့်ရိုးရှိသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

အဝဇာနိတွာ။ ။ရူပသိဒ္ဓိ-နာမ် ဥပသာရတို့၏ အနက်တို့ကို ပြရာ၌ အဝဇာ အဓောဘာဝ (အောက်၌ ဖြစ်ခြင်း၊ အောက်ချခြင်း) အနက်၏ ပုံစံကို “အဝဇာနနံ” ဟု ထုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိပြောအပ်သော စကား၌ (အယူ၌) အံ့ပြစ်မြင်၍ “ငါ့ဝါဒ မဟုတ်” ဟု ပယ်ချ ခြင်းသည် အဓောဘာဝ (အောက်ချခြင်း) ဟူသော အဝဇာနနပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဝသည် အဓောဘာဝအနက်ဟောသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ယောဇနာ၌ကား - ဝိယောဂအနက်ကို ယူ၍ “ပဋိဿဝေန ဝိယောဂံ ကတွာ-ဝန်ခံခြင်းနှင့် ကင်းအောင်ပြု၍” ဟု ဖွင့်လေ၏၊ ထို့ပြင် “အပဇာနိတွာ” ဟု မူကွဲလည်း ပြလေသည်၊ ထိုယောဇနာအဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

ကထေန္တော ကထေန္တော။ ။ပါဠိတော်၌ “သော ပေ၊ အဝဇာနိတွာ ပဋိဇာနာတိ” ဟု ရှိ၏၊ “သော” ဟူသော ကတ္တားနှင့် ကထေန္တောသည် အရတူသောကြောင့် အန္တသည် ကတ္တုသာဓနနှင့်တကွ လက္ခဏာအနက်ဟောတည်း၊ ထိုသို့ ကတ္တားပုဒ်နှင့် အရတူသောကြောင့်

သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်ထင်ပြန်၍၊ အယံ-ဤဟာသည်၊ မမ-၏၊ ဝါဒေါဒေဝ-ဝါဒပင် တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပြန်၏၊ ပဋိဇာနိတ္တာ အဝဇာနာတိတိ-ကား၊ ကိသ္မိန္ဒိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုပင်လျှင်ဖြစ်သော၊ စဝနေ-စကား၌၊ အာနိသံသံ-အကျိုးကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်ထင်လတ်သော်၊ အယံ-သည်၊ မမ-၏၊ ဝါဒေါ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနိတ္တာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကထေန္တော ကထေန္တော-ပြောစဉ် ပြောစဉ်၊ (ပြောရင်း ပြောရင်း) တတ္ထ-ထိုစကား၌၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်ထင်၍၊ အယံ-ဤဟာသည်၊ မမ-၏၊ န ဝါဒေါ-ဝါဒ မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝဇာနာတိ-ပယ်ပြန်၏။

အညေနည် ပဋိစရတိတိ-ကား၊ အညေန-အခြားသော၊ ကာရဏေန-နောက် အကြောင်းဖြင့်၊ အညံ-အခြားသော၊ ကာရဏံ-ရှေ့အကြောင်းကို၊ ပဋိစရတိ ပဋိစ္စာ ဒေတိ-ဖုံး၏၊ အဇ္ဈောတ္တရတိ-လွမ်း၏၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စတည်း၊ (ကသ္မာ-အဘယုံကြောင့်နည်း) ဇာနိတဗ္ဗတော-သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြောပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဇာတိဓမ္မတော-ဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊

တစ်ဝါကျတည်း၌ ဝိဘတ်တူအောင် ထားရသည်။ “ထိုအရှင်ဟတ္ထကသည် ပြောလတ်သော် ပြောလတ်သော် (ပြောစဉ် ပြောစဉ်၊ ပြောရင်း ပြောရင်း) အပြစ် မရှိဟု ထင်၍ ဝန်ခံပြန်သည်” ဟူလို။

ယောဇနာ။ ။ “ကထေန္တော၌ အန္တသည် မာနသံခွါ၏ အပြု (ကာရိယ) တည်း” ဟု ဆို၍ “ကထိယမာဇနော-ပြောအပ်သော်” ဟု ကံအနက် ဖွင့်၏။ ထိုသို့ဖွင့်သည်ကို တစ်ဝါကျတည်း၌ ကတ္တားဟောနှင့် ကံဟောပုဒ်တို့ ဝိဘတ်တူ မရှိကောင်းသောကြောင့် စဉ်းစားကြပါလေ။

ပဋိစရတိ။ ။ “ပဋိပုဗ္ဗ စရဓာတ်သည် ပဋိစ္စာဒနအနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ ပဋိစ္စာ ဒေတိဟု ဖွင့်၏။ ပဋိစ္စာဒေတိကို အဇ္ဈောတ္တရတိဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ပဋိစ္စာဒန (ပစ္စည်း တစ်စုံ တစ်ခုကို ဖုံးခြင်း) ဟူသည် ထိုပစ္စည်းအပေါ်၌ အဇ္ဈောတ္တရဏ၊ (အဝတ်စသည်ဖြင့် လွမ်း ထားခြင်း မိုးထားခြင်း) တည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း မိမိ မလိုလားအပ်သော အကြောင်းတစ်ခုကို မိမိလိုလားအပ်သော အကြောင်းတစ်ခုဖြင့် ဖုံးထားခြင်း လွမ်းမိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ပဋိစ္စာဒေတိ” ကိုပင် “အဇ္ဈောတ္တရတိ” ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်။

ရူပံ ၊ပေ၊ ဝဒတိ။ ။ နောက်အကြောင်းတစ်ခုဖြင့် ရှေ့အကြောင်းတစ်ခု ဖုံးလွမ်းပုံကို ထင်ရှားပြလို၍ “ရူပံ ၊ပေ၊ ဝဒတိ” ဟု မိန့်သည်။ “ရုပ်သည် နိစ္စလော၊ အနိစ္စလော” ဟု ပြဿနာဖြစ်ရာ၌ “ရုပ်သည် အနိစ္စတည်း” ဟု ဖြေပြီးလျှင် ဘာကြောင့်လဲဟု အကြောင်းကို မေးသောအခါ “ဇာနိတဗ္ဗတော-သိထိုက်သောကြောင့်” ဟု အကြောင်းပြ၏။ ထိုအခါ တစ်ဖက် ပုဂ္ဂိုလ်က “သိထိုက်သောကြောင့် အနိစ္စဖြစ်တမ်းဆိုလျှင် နိဗ္ဗာန်လည်း သိထိုက်သော တရား ဖြစ်ရကား အနိစ္စပေါ့” ဟု ပြောသောအခါ ဇာနိတဗ္ဗတောဟူသော အကြောင်းကို ဖုံးကွယ်လို၍

ဝဒတိ-ပြော၏။ ကုရုန္တိယံ ပန-ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌ကား၊ ဧတဿ-ဤအဝဇာနန ပဋိဇာနနကို၊ “ဧကဿ-တစ်ခုသော အဝဇာနန ပဋိဇာနနကို” ဟုလည်း မူကွဲ ရှိ၏။ ပဋိစ္စာဒနဟေတု-ဖုံးလွှမ်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ အည-အခြားသော၊ ဗဟု-များစွာသော စကားကို၊ ကထေတိ-ပြောဆို၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တကြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ယံ တံ ပဋိဇာနန-အကြင်ဝန်ခံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယံ တံ အဝဇာနန-အကြင်ပယ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ) တဿ-ထိုဝန်ခံ ခြင်း၊ ထိုပယ်ခြင်းကို၊ ပဋိစ္စာဒနတ္ထ-ဖုံးလွှမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အာဟ-ပြောသနည်း၊ ကိ-အဘယ်စကားကို၊ အာဟ-နည်း၊ ကိသ္မိ-အဘယ်နေရာ၌၊ အာဟ-နည်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ-ဤသို့အစရှိသော၊ ဗဟု-များစွာသော စကားကို၊ ဘာသတိ-ပြော၏၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဓိပ္ပာယ်ော-ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုတည်း) ပုန-တစ်ဖန်၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်)၊ စ- ဆက်၊ အဝဇာနိတ္တာ-ပယ်ပြီး၍၊ ပဋိဇာနန္တော-ဝန်ခံသော၊ ပဋိဇာနိတ္တာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ အဝဇာနန္တောဧဝ-ပယ်သူသည်ပင်၊ အညေနညံ ပဋိစရတိ-အညေနညံ ပဋိစရတိ မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

“ဇာတိဓမ္မတော-ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်” ဟု နောက်အကြောင်း တစ်မျိုးကို ပြပြန် သည်၊ ငါက “ဇာနိတဗ္ဗတော” ဟု မပြောပါဘူး၊ အသင်က အကြားလွဲလို့ပါ။ “ဇာတိဓမ္မတော” ဟု ပြောပါသည်-ဟုလို့၊ ဤ၌ ဇာတိဓမ္မတောဟူသော နောက်အကြောင်းဖြင့် ဇာနိတဗ္ဗတောဟူသော ရှေ့အကြောင်းကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းဖြစ်သည်။

ဧတဿ ပေ၊ ကထေတိ။ ။ဧတဿကို ယောဇနာ၌ “ရူပံ အနိစ္စံ ဇာနိတဗ္ဗ တောတိ ဝစနဿ” ဟု ဖွင့်၏။ သင့်မည် မထင်၊ သိဟိုင့်မှု၌ “ဧကဿ” ဟု သင်္ချာဝါစကပုဒ် ရှိ၏။ “ဗဟု ကထေတိ” ကို ထောက်၍ သင်္ချာဝါစက ဧကဿပါဠိက ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်၏။ အဝဇာနနကို ဖြစ်စေ၊ ပဋိဇာနနကို ဖြစ်စေ တစ်ခုကို ဖုံးဖို့ရန် များစွာသော စကားတွေကို ဆိုသည်-ဟုလို့။

တကြာယံ ပေ၊ ဘာသတိတိ။ ။ဤကား ဗဟု ကထေတိအရ-အများအပြား စကားပြောပုံကို ပြသော တပွါကဋိကရဏဝါကျတည်း။ ဝန်ခံအပ်ပြီးသော ပဋိဇာနနကို ဖြစ်စေ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော အဝဇာနနကို ဖြစ်စေ ဖုံးလွှမ်းဖို့ရန် “ကော အာဟ၊ ကိ အာဟ၊ ကိသ္မိ အာဟ” စသည်ဖြင့် များစွာသော ဖုံးလွှမ်းကြောင်း စကားတွေကို ပြောသည်-ဟုလို့။ [ဘာ သတိတိဟု ဣတိသဒ္ဓါ ပါစေ။]

ပုန မဟာအဋ္ဌကထာယံ။ ။“အညေန ကာရဏေန ပေ၊ အာဒိနိ ဝဒတိ” ဟူသော မူလအဖွင့်လည်း မဟာအဋ္ဌကထာမှ ယူအပ်သော အဖွင့်ပင်တည်း။ မဟာအဋ္ဌ ကထာ၌ ထိုအဖွင့်အပြင် ထပ်၍ “အဝဇာနိတ္တာ ပေ၊ ပဋိစရတိ” ဟု ဆိုပြန်သည်ဟု ပြလို၍ “ပုန ပေ၊ ဝုတ္တံ” ဟု ပုံနသဒ္ဓါဖြင့် မိန့်သည်။ ပယ်အပ်ပြီးသော ဝါဒကို ပြန်၍ ဝန်ခံသော

သမ္မဇာနမုသာ ဘာသတီတိ-ကား၊ ဇာနန္တော-သိလျက်၊ မုသာ-မဟုတ် မမှန်သော စကားကို၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏။ သင်္ကေတံ ကတ္တာ ဝိသံဝါဒေတီတိ-ကား၊ ပုရေဘတ္တာဒိသု-နံနက် အစရှိသော ကာလ၊ ဒေသတို့တွင်၊ အသုကုသ္မိနာမ ပဒေသေ-ဤမည်သော အရပ်၌၊ ဝါဒေါ-ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဣတိ-သို့၊ သင်္ကေတံ-ချိန်ခါနေရပ်၊ သတ်မှတ်မှုကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ သင်္ကေတတော-သင်္ကေတမှ၊ ပုရေဝါ-ရှေ့၌သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စာဝါ-နောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ ဘော-အမောင်တို့၊ ပဿထ-ကြည့်ကြလော့၊ တိတ္ထိယာ-တိတ္ထိတို့သည်၊ န အာဂတာ-မလာကြကုန်၊ ပရာဇိတာ-ရှုံးကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ပတ္တမတိ-ဖဲသွား၏။

၂။ သမ္မဇာနမုသာဝါဒေတိ-ကား၊ ဇာနိတ္တာ-သိပြီး၍လည်းကောင်း၊ (မုသာမပြောမီ ရှေ့အဖို့၌ ငါ မုသာပြောမည်ဟု သိပြီး၍လည်းကောင်း၊) ဇာနန္ဓဿစ-သိလျက်လည်းကောင်း၊ (မုသာ ပြောဆဲခဏ၌ ငါ မုသာပြောနေသည်ဟု သိလျက်လည်းကောင်း၊) မုသာ-မဟုတ် မမှန်သော စကားကို၊ ဘဏနေ-ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ (ပါဠိတော် ပါဏိတ္တိယံ ဟောတိ၌ စပ်။)

ဝန်ခံအပ်ပြီးသော ဝါဒကို ပြန်၍ ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် “အညေနည် ပဋိစရတိ-နောက်ဝါဒ တစ်မျိုးဖြင့် ရှေ့ဝါဒတစ်မျိုးကို ဖုံးလွှမ်းသူဟု ဆိုရသည်” ဟုလို့၊ ဧဝဖြင့် “နောဂုဏ်အကြောင်းဖြင့် ရှေ့အကြောင်းကို ဖုံးသူလည်း အခြားသူ မဟုတ်၊ ပယ်ပြီး၍ ဝန်ခံသူ၊ ဝန်ခံပြီး၍ ပယ်သူပင် ဖြစ်သည်” ဟု ပြသည်။

ဇာနန္တော။ ။သမ္မဇာနကို ဇာနန္တောဟု ဖွင့်သောကြောင့် သမ္မဇာနန္တပုဒ်မှ န္တကို သိမှီ ဂစ္ဆန္တာဒိနံ န္တသဒ္ဓေါ အံသုတံဖြင့် အံပြု၍ သမ္မဇာနဟု ဖြစ်သင့်လျက် နိဂ္ဂဟိတံကို ချေ၍ သမ္မဇာနဖြစ်သည်ဟု သိစေ၏။ သံ + ပ ဥပသာရတို့အတွက် ဤနေရာ၌ အထူးမပြသော်လည်း နောက်၌ ဇာနိတ္တာ၊ ဇာနန္ဓဿတို့ဖြင့် ပြလတ်ဖြစ်၍ သံ + ပ ဥပသာရတို့ကို အနက်ရှိဟု ကြံပါ။ [သမ္မဇာန မုသာ ဘာသတီတိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ အနုနာသိကလောပေန နိဒ္ဒေသော-ဋီကာ။]

သမ္မဇာနမုသာဝါဒေ။ ။ဝါဒေကို ဘဏနေဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဝဒနံ + ဝါဒေါ” ဟု ဘာဝသာင် ပြု။ ထိုဘာဝသာဓနကြောင့် “ယော ပန ဘိက္ခု” နေရာဝယ် “ဘိက္ခုနေ” ဟု သမ္ပန်ထည့်ရသည်။ သမ္မဇာနလည်း ဘိက္ခုနေနှင့် အရတူသောကြောင့် “သမ္မဇာနန္ဓဿ + မုသာဝါဒေါ သမ္မဇာနမုသာဝါဒေါ” ဟု ဆဋ္ဌိတပျူရိသံသမာသံ ပြု၍ န္တကို ချေ၊ ဇာနိတ္တာ ဇာနန္ဓဿတို့ဖြင့် “သံ-ပ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်” သိပုံကို ပြသည်။ ထိုတွင် ဇာနိတ္တာ ဟူသော ပုဗ္ဗကာလကြိယာ ဝိသေသနဖြင့် မုသာ မပြောမီ ရှေ့အဖို့၌ သိပုံကို ပြ၏။ ပစ္စုပ္ပန် အနက်ဟော အန္တနှင့်တကွ ဆိုအပ်သော ဇာနန္ဓဿဖြင့် ပြောဆဲခဏ၌ (ငါဟာ မုသာပြောနေ ပါတကားဟု) သိပုံကို ပြသည်။ [ပုဗ္ဗဘာဂေဝိ ဇာနိတ္တာ၊ ဝစနက္ခဏေဝိ ဇာနန္ဓဿ-ဋီကာ၊ ဤသို့ “ဋီကာ” ဟု တွေ့သမျှ၌ “သာရတ္ထ=တေရသကဏ်ဋီကာ” ဟု မှတ်ပါ။]

၃။ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရဿာတိ-ကား၊ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ-ချွတ်ယွင်းစေကြောင်း စိတ်ကို၊ (အယူအဆ မှားစေကြောင်း စိတ်ကို) ပုရတော-ရှေ့၌၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ (တစ်နည်း) ပုရတော ကတ္တာ-ရှေ့သွားပြု၍၊ ဝဒန္တဿ-ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါစာတိ-ကား၊ မိစ္ဆာဝါစာပရိယာပန္နဝစနသမုဋ္ဌာပိကာ-မိစ္ဆာဝါစာ၌ အကျုံးဝင်သော စကားကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စေတနာ-စေတနာတည်း၊ ဂိရာတိ-ဂိရာဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ တာယ စေတနာယ-ထိုစေတနာသည်၊ သမုဋ္ဌာပိတသဒ္ဓံ-ဖြစ်စေ အပ်သော စကားသံကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏၊ ဗျပထောတိ-ကား၊ ဝစနပထော-စကား သံသည်ပင် လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဝါစာယေဝ-စကားသံကိုပင်၊ အညေ သမ္ပိ-မူလပြောဆိုသူမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌာနုတိ-ဒိဋ္ဌာနုတိသို့၊ အာပဇ္ဇန္တာနံ-ရောက်သူတို့၏၊ ပထဘူတတော-လမ်းကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗျပထောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဝစီဘေဒေါတိ-ကား၊ ဝစီ သညိတာယ-ဝစီဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါစာယ-စကား၏၊ ဘေဒေါ-ကွဲပြားခြားနားခြင်း တည်း၊ (တစ်လုံးနှင့် တစ်လုံး မတူအောင် စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြားနားခြင်းတည်း- ဟူလို) ပဘောဒဂတာ-ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ ဝါစာဇေဝ-စကားသံ

ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ။ ။သံဝါဒေတိ စေတနာတိ သံဝါဒနံ-မှန်ကန်စွာ ဆိုစေကြောင်း စိတ်၊ “န + သံဝါဒနံ ဝိသံဝါဒနံ” ဟု ပြု၍ မှန်ကန်စွာ ဆိုစေကြောင်းစိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် (လိမ်လည်ပြောဆိုစေတတ်သော) စိတ်တည်း၊ “ပုရေက္ခာရ-ရှေ့၌ ပြု” ဟူသည် မပြောဆိုမီ ရှေ့အဖို့၌ လိမ်လိုသော စိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းတည်း။

ဝိသံ၊ ဝေ၊ ဝဒန္တဿ။ ။ပုရတော ကတ္တာ ဝဒန္တဿ၌ ဝဒန္တဿကား ပုရေက္ခာ ရဿဟူသော ပါဠိတော်၌ သီခါပတ္တ (အပြီးရောက်) အနက်ပြု စကားတည်း၊ ရှေ့သွားပြုရုံဖြင့် မုသာဝါဒ မဖြစ်၊ ပြောမှ ဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဝါစာ၊ ဂိရာ။ ။“ဝစတိ ဧတာယာတိ ဝါစာ” ဟု ပြု၍ ပြောဆိုကြောင်း စေတနာကို ဝါစာဟု ယူပါ၊ “ဂိ-သဒ္ဓေ” နှင့်အညီ “ဂိယတေ သဒ္ဓိယတေတိ ဂိရာ” ဟု ပြု၍ စေတနာ အရင်းခံ၍ ပြောဆိုအပ်သော အသံကို ဂိရာဟု ယူပါ။

ဗျပထော။ ။ဝါစာဇေဝ၌ ဇေဖြင့် အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်းကို ပြ၏၊ ဝါစာဇေဝ- စကားသံသည်ပင် + ပထော-ဒိဋ္ဌာနုတိ လိုက်သူတို့၏ လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဝါစာပထော- စကားလမ်းကြောင်း၊ “ဝါစာယ ဗျော ပထေ” ဟူသော သဒ္ဓနီတိ သန္နိ (၁၇၂) သုတ်ဖြင့် ပထ နှောင်းရာ၌ ဝါစာကို ဗျပြု။

ဝစီဘေဒေါ။ ။ဝစီယာ-စကားလုံး၏ + ဘေဒေါ-(တစ်လုံးနှင့် တစ်လုံး မတူအောင်) ကွဲပြားခြားနားခြင်းတည်း၊ ဝစီဘေဒေါ-ခြင်း၊ ဤဝိဂြိုဟ်အလိုအားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းကြိယာကို ရသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် ထိုကြိယာ၏ တည်ရာ စကားလုံးကိုသာ ဌာနုပစာရအားဖြင့် ယူပါဟု သိစေလို၍ “ပဘောဒဂတာ ဝါစာဇေဝ ဇေဝ ဝုစ္စတိ” ဟု မိန့်သည်။

ကိုပင်၊ ဧဝံ-ဤသို့ဝစီဘေဒဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ ဝါစသိကာ ဝိညတ္တိတိ-ကား၊ ဝစီဝိညတ္တိ-ဝစီဝိညတ်တည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပဌမပဒေန-ဝါစာဟူသော ပဌမပုဒ်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓစ္စေတနာ-အသံမဖက်၊ သက်သက်သော စေတနာကို၊ (ကထိတော-ဆိုအပ်ပြီ) မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ တိဟိ-ဂိရာ၊ ဗျပ္ပထော၊ ဝစီဘေဒေါဟူသော သုံးပုဒ်တို့ဖြင့်၊ တံ သမုဋ္ဌာပိတသဒ္ဓသဟိတာ-ထိုစေတနာသည် ဖြစ်စေအပ်သော အသံနှင့် တကွဖြစ်သော၊ စေတနာ-စေတနာကို၊ (ကထိတာ၊) အန္တေ-အဆုံး၌၊ ဧကေန-ဝါစသိကာ ဝိညတ္တိဟူသော တစ်ပုဒ်ဖြင့်၊ ဝိညတ္တိသဟိတာ-ဝိညတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ စေတနာ-ကို၊ ကထိတာ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။ အနရိယဝေါဟာရာတိ-ကား၊ အနရိယာနံ-အရိယာ မဟုတ်ကုန်သော၊ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ-တို့၏။ ဝေါဟာရာ-ပြောဆိုအပ်သော အသုံးအနှုန်းတို့တည်း။ [အနရိယာနံ + ဝေါဟာရာ အနရိယဝေါဟာရာ။]

ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သမ္မဇာနမုသာဝါဒိ-သမ္မဇာနမုသာဝါဒကို၊ ဒသေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အန္တေ-ထို ၅ ပုဒ်တို့၏ အဆုံး၌၊ ဝုတ္တာနံ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ သမ္မဇာနမုသာဝါဒသင်္ခါတာနံ-သမ္မဇာနမုသာဝါဒဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အနရိယဝေါဟာရာနံ-တို့၏။ လက္ခဏံ-မှတ်သားကြောင်း ရှစ်ပါးသရုပ်ကို၊ ဒသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍)၊ အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထိုအဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဒိဋ္ဌံ-စက္ခုဒ္ဓါရဖြင့် မမြင်အပ်ဖူးသော ရူပါရုံကို၊ မေ-ငါသည်၊ ဒိဋ္ဌံ-မြင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဒတော-ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝစနံ-စကားသည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ သမုဋ္ဌာပိကာ-ထိုစကားကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စေတနာ-စေတနာသည်၊ ဧကော- ၁ ပါးသော၊ အနရိယဝေါဟာရာ - အနရိယဝေါဟာရတည်း၊ ဣတိ ဣမိနာ နယေန - ဤ

ဧဝံ ပဌမပဒေနံ |ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဝါစာ ဂိရာ စသော ၅ ပုဒ်သည် မုသာဝါဒ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်ဖြင့် စေတနာ၊ ဝိညတ်၊ အသံ ၃ ပါး စုံမှ မုသာဝါဒ ဖြစ်သည်။ စေတနာချည်းလည်းကောင်း၊ ဝိညတ်ချည်းလည်းကောင်း၊ အသံချည်းလည်းကောင်း ၂ ပါးစီ စုံရုံဖြင့်လည်းကောင်း မုသာဝါဒ မဖြစ်ဟု သိစေတော်မူသည်။

ဧဝံ |ပေ၊ အာဒိမာဟ။ ။ဤကျမ်းတက်၌ “အန္တေ ဝုတ္တာနံ သမ္မဇာနမုသာဝါဒ သင်္ခါတာနံ အနရိယဝေါဟာရာနံ” ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ပါဠိတော်၌ အဋ္ဌအနရိယဝေါဟာရလည်း သမ္မဇာနမုသာဝါဒ၏ အဖွင့်တည်းဟု သိသာ၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် အဋ္ဌအနရိယဝေါဟာရာ၏ နောက်၌ ပိုဒ်ရှိရမည်။ ထို့သို့ဖွင့်ပြီးနောက်မှ အနရိယဝေါဟာရ၏ အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်သော ၈ ပါးသရုပ်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် “အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ” အစရှိသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်။

နည်းဖြင့်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ အပိစ-သည်သာ မကသေး၊
 ဧတ္ထ-ဤအဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စက္ခုဝသေန-စက္ခုဒွါရ၏ အစွမ်း
 ဖြင့်၊ အဂ္ဂဟိတာရမဏံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည် မယူအပ်သော ရူပါရုံသည်၊ အဒိဋ္ဌံ-
 အဒိဋ္ဌမည်၏၊ သောတဝသေန-သောတဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဂ္ဂဟိတံ-သောတ
 ဝိညာဉ်သည် မယူအပ်သော၊ (အာရမဏံ-သဒ္ဓါရုံသည်) အသုတံ-မည်၏၊ ယာနာ
 ဒိဝသေန-ယာနဒွါရ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မုနိတ္တာ-ဖွဲ့နှောင်၍၊ တီဟိ-
 ယာန ဇိဝှါ ကာယအားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယေဟိ-ဣန္ဒြေတို့ဖြင့်၊ ဧကာ
 ဗဒ္ဓံ ဝိယ - တစ်စပ်တည်း ဖွဲ့စပ်အပ်သကဲ့သို့၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ပတွာ - ရောက်၍၊
 အဂ္ဂဟိတံ-မယူအပ်သော၊ (အာရမဏံ-ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်) အမုတံ-
 အမုတမည်၏၊ ပဉ္စဟိ-စက္ခုစသား၊ ၅ ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယေဟိ-တို့ကို၊ အညတြ-
 ၍၊ သုဒ္ဓေန- ၅ ဒွါရမဖက်၊ သက်သက်သော၊ ဝိညာဏေနော-မနောဝိညာဉ်သည်
 သာလျှင်၊ အဂ္ဂဟိတံ-မယူအပ်သော၊ (အာရမဏံ-အာရုံသည်) အဝိညာတံ-မည်၏။
 ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

ပန-ထိုသို့ သိထိုက်ပါသော်လည်း၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အဒိဋ္ဌံ ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌန္တိ-
 ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဩဠာရိကေနော-ထင်ရှားသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ နယေန-
 နည်းဖြင့်၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ စ-
 ဆက်၊ ဒိဋ္ဌာဒိသု - ဒိဋ္ဌ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အတ္တနာပိ - မိမိသည်လည်းကောင်း၊

အပိစေတ္ထ။ ။အပိစကို အချို့နေရာ၌ အပရော နယောဟု အနက်ဆိုရသော်လည်း
 ဤနေရာ၌ကား ရှေ့အဖွင့်ကို ပေါင်းသော သမ္ပိက္ကနက္ကသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ရှေ့အဖွင့်သာ မက
 ဤနောက်အဖွင့်လည်း ရှိပါသေးသည်-ဟူလို။

စက္ခုဝသေန။ ။စက္ခုပသာဒ၏ အစွမ်းဟူသည် စက္ခုဝိညာဉ်အား ဝတ္ထုပုရေဇာတ
 နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော သတ္တိတည်း၊ ထိုစက္ခုပသာဒ၏ သတ္တိဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်
 သည် မယူအပ် (မသိအပ်) သော ရူပါရုံကို “အဒိဋ္ဌံ” ဟု ဆိုသည်။ ၊

ယာနာဒိ ၊ပေ၊ ပတွာ။ ။ယာနာဒိဝသေန မုနိတ္တာ အဂ္ဂဟိတံသည် မုတံပုဒ်၏
 မူလအဖွင့်တည်း၊ “မု-ဗန္ဓနေ” နှင့်အညီ မုနိတ္တာကို အနက်ပေးရသည်၊ “တီဟိ ၊ပေ၊ ပတွာ”
 ကား မုဓာတ်၏ ဗန္ဓနအနက်နှင့်တကွ ထိုယာနဇိဝှါကာယ ပသာဒိန္ဒြေ ၃ ပါး၏ သမ္ပတ္တဂ္ဂါဟက
 (ထိရောက်သော အာရုံကို ယူတတ်သော) ရုပ်များဖြစ်ကြောင်းကို ပြသော စကားတည်း၊ မုနိ၏-
 ယာနပသာဒသည် ဂန္ဓာရုံက မိမိနှင့် တစ်ဆက်တည်း စပ်နေသကဲ့သို့ ရောက်လာမှ ထိုအာရုံကို
 ယူနိုင်၏၊ ဇိဝှါ ကာယတို့လည်း နည်းတူ။

ဩဠာရိကေနော။ ။ဤအဋ္ဌကထာ၌ အဒိဋ္ဌကို “စက္ခုဝသေန အဂ္ဂဟိတာရမဏံ”
 စသည်ဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်၏ ယူခြင်းတိုင်အောင် ဖွင့်ခြင်း (အသုတ စသည်ကိုလည်း ဤအတူ
 ဖွင့်ခြင်း) သည်အမှန်ဖြစ်လျှင် ပါဠိတော်၌ ဤသို့ မဖွင့်ဘဲ “အဒိဋ္ဌနာမ စက္ခုနာ န ဒိဋ္ဌံ” ဟု
 စက္ခုပသာဒကို (အလားတူ သောတပသာဒ စသည်ကို) ရအောင် အဘယ်နည်းဖြင့် ဒေသနာ

ပရေနပိ-သူတစ်ပါးသည်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ်သော ရူပါရုံသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ-ဒိဋ္ဌသာတည်း၊ [ဧဝဖြင့် နောက်နည်း၌ကဲ့သို့ သုတအဖြစ် မရှိဟု ကန့်သည်။] သုတ မုတဝိညာတာနိ-သုတမုတဝိညာတတို့သည်၊ ဧဝ-ဤအတူတည်း၊ [မိမိသည် လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးသည်လည်းကောင်း ကြားအပ်သော သဒ္ဓါရုံဟူသမျှ သည် သုတမည်၏ စသည်ဖြင့် သိပါ။] ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ပရိယာယော-ပရိယာယ်အနက်တည်း၊ အပရော ပန-အခြား ပရိယာယ်တစ်မျိုးကား၊ ယံ-အကြင်ရူပါရုံကို၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ်၏၊ တံ-ထိုရူပါရုံသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ-ဒိဋ္ဌသာမည်၏၊ သုတာဒိသု-သုတ အစရှိသည်တို့၌၊ ဧသနယော-ဤနည်းတည်း၊ [“အကြင်သဒ္ဓါရုံကို မိမိသည် ကြားအပ်၏၊ ထိုသဒ္ဓါရုံ သည် သုတသာမည်၏” စသည်ဖြင့် သိလေ။] ယံ ပန-အကြင်ရူပါရုံကိုကား၊ ပရေန-သူတစ်ပါးသည်၊ ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ်၏၊ တံ-ထိုရူပါရုံသည်၊ အတ္တနာ-သည်၊ သုတဋ္ဌာနေ-ကြားအပ်သော အာရုံ၏ အရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ မုတာဒိနိပိ-မုတ အစရှိသည် တို့သည်လည်း၊ ဧဝ-ဤအတူတည်း။

၄။ ဣဒါနိ-၌၊ တေသံ အနရိယဝေါဟာရာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ ဒသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တီဟာကာရေဟိတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တဿ-ထိုတီဟာကာရေဟိ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌ စပ်) တီဟိ ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏနာယံ-တီဟိ ၊ပေ၊ ပါရာဇိကဿ ဤသို့အစရှိသော စတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏ အဖွင့်၌၊ ဝတ္တနယေနေဝ-

တော်ကို ပြုထားပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဩဋ္ဌာရိကေနေဝ နယေန” ဟု မိန့် သည်၊ လေး၌ တည်သော မြားဖြင့် ပစ်ခြင်းကို “ဓနနာ ဝိဇ္ဇတိ-လေးဖြင့် ပစ်၏” ဟု ဌာနူပစာရ (ကာရကူပစာရ) အားဖြင့် လောက၌ ပြောရိုးရှိသကဲ့သို့ စက္ခု၌မှီသော စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မြင်ခြင်း ကိုလည်း “မျက်စိဖြင့် မြင်၏” ဟု ပြောရိုးရှိသောကြောင့် ပြောရိုးထင်ရှားသော နည်းဖြင့် ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။

အပရော ပန။

။ရှေ့နည်း၌ ရူပါရုံမှန်လျှင် ကိုယ်တိုင်မြင်အပ်သည်ဖြစ်စေ၊ သူတစ် ပါး မြင်အပ်သည်ဖြစ်စေ ဒိဋ္ဌချည်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့နည်းသည် ပရမတ္ထသဘော အတိုင်း ဖွင့်အပ်သော နည်းတည်း၊ ဤနောက်နည်း၌ကား မိမိကိုယ်တိုင် မြင်အပ် ကြားအပ် သိအပ်မှ ဒိဋ္ဌ သုတ မုတ ဝိညာတမည်၏၊ ရူပါရုံဖြစ်စေကာမူ “မည်သည့်အရပ်၌ မည်သည့် ရူပါရုံဟာ သိပ်လှတာဘဲ” ဟု မြင်ခဲ့သူက တစ်ဆင့်ပြောမှ သိရလျှင် ထိုရူပါရုံသည်ပင် သုတ ဖြစ်တော့၏၊ သဒ္ဓ ဝန္တ ရသစသော အာရုံများလည်း တစ်ဆင့်ကြား ဖြစ်လျှင် သုတချည်း မည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနောက်နည်းသည် လောကပြောရိုးအတိုင်း ဖွင့်အပ်သော နည်းတည်း။ [ရှေ့ဝါကျမှ ပရိယာယ်သဒ္ဓါ လိုက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “အပရော နယော” ဟု အချို့စာရှိ သည်ကား မကောင်း၊ “အပရော ပန” ဟု ရှိသော သိဟိုင့်မူသာ ကောင်းသည်။]

ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင် ဝေဒိတဗျော-သိထိုက်၏။ ဟိ-မှန်၏။ (တစ်နည်း) ဟိ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဝတ္ထုအာပတ် တူမျှခြင်း မဖက်သက်သက်၊ တတ္ထ-ထိုစတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိန္ဒြိယ-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဣဓ-ဤသမ္ပဇာနမုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေတိ-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-၌၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကသာတိစ-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဣဓ-၌၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယသာတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတ္ထုမထ္တေစ-အကြောင်းဝတ္ထုမျှ၌လည်းကောင်း၊ အာပတ္တိမထ္တေစ-အာပတ် မျှ၌လည်းကောင်း၊ ဝိသေသော-ထူး၏။ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ဧကလက္ခဏမေဝ-တူသော အမှတ်အသား ရှိသည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝေဒိတဗျော-သိထိုက်၏။)

၉။ တိဟာကာရေဟိ ၊ ပေ၊ အာဒိနံ-အစရှိသော စကားရပ်တို့၏၊ အတ္ထောပိ-အနက်ကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌဿ ၊ ပေ၊ ဝဏ္ဏနာယံ-ဒိဋ္ဌဿ ၊ ပေ၊ ဝေမတိကော အစရှိသော ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၏ အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗျော၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ် ၂ ရပ်တို့၌၊ ပါဠိမတ္တမေဝ-ပါဠိမျှသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ သထေရဝါဒေ-ထေရဝါဒနှင့် တကွဖြစ်သော၊ အတ္ထေ ပန-အနက်၌ကား၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြား ပြုတတ်သော အထူးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။

၁၁။ သဟသာ ဘဏတိတိ-ကား၊ အဝီမံသိတွာဝါ-မစူးစမ်းမှု၍ လည်းကောင်း၊ အနုပဓာရေတွာဝါ-မနိန်းချိန်မှု၍ လည်းကောင်း၊ ဝေဂေန-လျင်စွာ၊ ဒိဋ္ဌမ္ပိ-မြင်အပ်သော ရူပါရုံကိုလည်း၊ မေ-ငါသည်၊ အဒိဋ္ဌံ-မမြင်အပ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏတိ-ပြောမိ၏၊ အညံ ၊ ပေ၊ ဘဏတိတိ-ကား၊ မန္တတ္တာ-ညံဖျင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇဋ္ဌတ္တာ-ထိုင်းမှိုင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပက္ခလန္တော-အပြောချွတ်ချော်လျက်၊ စိဝရန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထုဗျေ-ဆိုထိုက်ရာ၌၊ စိရန္တိ အာဒိ-စီရံ အစရှိသော စကားကို၊ ဘဏတိ-ပြောဆို၏။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ (နေဝ ဒဝါ န ရဝါ အညံ ဘဏတိ၌ လှမ်းစပ်၊) သာမဏောရေန-သာမဏေသည်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ မယံ-တပည့်တော်၏၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဝိ ပဿိတ္ထ-မြင်လိုက်ပါကုန်၏လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတ်သော်၊) ကေဠိ-ပြက်ရယ်မှုကို၊ ကုရုမာနော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) တဝ-သင်၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ဒါရု သကဋံ-ထင်းလှည်းကို၊ ယောဇေတွာ-နွားဖြင့် ကပ်ယှဉ်၍၊ ဂတော-သွားသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သိဂီလသဒ္ဓံ-မြေခွေးသံကို၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အယံ-ဤအသံသည်၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ သဒ္ဓေါ-အသံပါနည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တော (သမာနော) အယံ-ဤအသံသည်၊ တေ-သင်၏၊ မာတုယာ-မယ်တော်သည်၊ ယာနေန-(လှည်းတည်းဟူသော) ယာဉ်ဖြင့်၊

ဂစ္ဆန္တိယာ-သွားစဉ်၊ ကဒ္ဒမေ-ရွံ့ညွန့်၌၊ လဂ္ဂစက္ကံ-ငြိကပ် (ကျွန်စစ်) နေသော လှည်းဘီးကို၊ ဥဒ္ဒရန္တာနံ-ထုတ်ဆောင်ပေးသူတို့၏၊ သဒ္ဓေါ-အသံတည်း၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ နေဝ ဒဝါ-ဒဝါလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ န ရဝါ-ရဝါလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ အံညံ-အခြားစကားကို၊ ဘဏတိ-ပြောဆို၏၊ -သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အာပတ္တိ-သမ္ပဇာနမုသာဝါဒ အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိယေဝ-ရောက်သည်သာ။

အညာ-ဆိုအပ်ပြီးမှ တစ်ပါးသော၊ ပူရဏကထာနာမ-ပြည့်စေကြောင်း စကားမည်သည်၊ (ဖြည့်စွက်၍ ကြီးကျယ်အောင် ပြောအပ်သော စကားမည်သည်။) ဟောတိ-ရှိသေး၏၊ (ကာ ကထာ-အဘယ်စကားမျိုးနည်း)၊ ဧကော-ရဟန်းတစ်ပါးသည်၊ ဂါမေ-ရွာ၌၊ ထောက်-အနည်းငယ်သော၊ တေလံ-ဆီကို၊ လဘိတွာ-ရခဲ့၍၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းသို့၊ အာဂံတော-ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ သာမဏေရံ-ကို၊ ဘဏတိ-ပြော၏၊ (ကိံ) တွံ-သင်သည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတော-သွားနေသနည်း၊ ဂါမော-တစ်ရွာလုံးသည်၊ ဧကတေလော-တစ်ခဲနက်သော ဆီရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိကာယ-တောင်းကလေး၌၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော၊ ပူပဒဏ္ဍံ-မုန့်အပိုင်းကို၊ လဘိတွာ-ရခဲ့၍၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ဂါမေ-ရွာထည်း၌၊ ပစ္ဆိကာဟိ-တောင်းကလေးတို့ဖြင့်၊ ပူပေ-မုန့်တို့ကို၊ စာရေသုံ-လှည့်လည်စေကုန်ပြီ၊ [စာရေသုန္တိ ဥပနေသံ၊-ဋီကာ၊ ရွာထည်း၌ မုန့်တို့ကို တောင်းတို့ဖြင့် ဝေငှကြသည်-ဟူလို။] ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (ဘဏတိ-ပြော၏။) အယံ-ဤစကားသည်၊ မုသာဝါဒေါဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-၊ [စိတ္တေန ထောကတရဘာဝံယေဝ အဂ္ဂဟေတွံ၊ ဗဟုဘာဝံယေဝ ဂဟေတွံ၊ ဝုတ္တတ္တာ "ဂါမော ဧကတေလော"တိ အာဒိနာပိ မုသာဝါဒေါ ဇာတော-ဋီကာ။] သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

(ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-ဤသိက္ခာပုဒ်သည်။) တိသမုဋ္ဌာနံ- ၃ ပါးသော သမုဋ္ဌာနံ ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ကာယစိတ္တတော-ကိုယ်စိတ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစာစိတ္တတော-လည်းကောင်း၊ ကာယဝါစာစိတ္တတော-လည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်၏၊ ကိရိယံ-မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သညာဝိမောက္ခံ-ဝိတိက္ကမသည်၊ မရှိလတ်သော် အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်း ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သစိတ္တကံ-ဝိတိက္ကမစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ လောကဝဇ္ဇံ-လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣယကမ္မံ-ကာယကံ ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဝစီကမ္မံ-တည်း၊ အကုသလစိတ္တံ-အကုသိုလ်စိတ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ တိဝေဒနံ- ၃ ပါးသော ဝေဒနာရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာသော၊ မုသာဝါဒသိက္ခာပဒံ-မုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ်တည်း။

၂။ သြမသဝါဒသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၁၂။ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ သြမသန္တိတိ-ကား၊ သြဝိဇ္ဇန္တိ-နှုတ်တည်းဟူသော လှံဖြင့် ထိုးကြကုန်၏။ ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။ ခုံသေန္တိ တိ-ကား၊ အက္ခောသန္တိ-ဆဲရေးကြကုန်၏။ ခုံသမာတ် ဆဲရေးခြင်းအနက်ဟော၊ ဝမ္မန္တိတိ-ကား၊ ပခံသေန္တိ-လွမ်းမိုးနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။

၁၃။ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ကုဒိ ဝတ္ထု-ဘူတပုဗ္ဗ အစရှိသော ဤဝတ္ထုကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သြမသဝါဒဂရဟဏ်ကတ္တံ-နှုတ်လှံထိုးခြင်းကို ကဲ့ရဲ့တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌+ဘူတံ-ဖြစ်ဖူးသော ဝတ္ထုတည်း၊ ဘူတပုဗ္ဗ-ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော ဝတ္ထု။ “ဘူတပုဗ္ဗ-ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော ဝတ္ထုကား” ဟု ပဌမန္တသော် လည်းကောင်း၊ တစ်နည်း-“ဘူတပုဗ္ဗ-ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော ဝတ္ထုကို၊ အာဟရိသာမိ-ဆောင်တော်မူအံ့” ဟု ဒုတိယန္တသော်လည်းကောင်း ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါး။

နန္ဒီဝိသာလောနာမာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ နန္ဒီတိ-နန္ဒီဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ တဿ ဗလိဗဒ္ဒဿ-ထိုနွားလား၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ (အမည်ဟော သဒ္ဒါဖြစ်သည်-ဟူလို) ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုနွားလား၏၊ ဝိသာဏာနိ-ဦးချိုတို့သည်၊ ဝိသာလာနိ-ပြန့်ကားကုန်၏၊ တံသ္မာ-ကြောင့်၊ နန္ဒီဝိသာလောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တေန သမယေန-အလောင်းအစား လုပ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်း သည်၊ နန္ဒီဝိသာလောနာမ-နန္ဒီဝိသာလမည်သော နွားလားသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ဝမ္မန္တိတိ။ ။ဝမ္မန္တိကို ပခံသေန္တိဟု ဖွင့်၏။ ထိုပခံသေန္တိကို အဘိဘဝန္တိဟု ဋီကာ ဖွင့်၏။ “လွမ်းမိုး” ဟူသည်မှာ ထိုသူတို့ နိမ့်ကျသွားအောင် နှိမ်ချခြင်းတည်း။ “ဝဘိ-နိန္ဒာယံ” ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် “ဝမ္မန္တိ-ရှုတ်ချကြကုန်၏” ဟု အနက်ပေးကြသည်။ “ရှုတ်ချ” ဟူသည်လည်း နိမ့်ကျသွားအောင် နှိမ်၍ စကားပြောခြင်းတည်း။

ဗလိဗဒ္ဒဿ။ ။သက္ကတ၌ “ဗလိ ဗရိဒ” ဟု ရှိ၏။ “ဗလိ + ဤ ဗရိဒ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ဗရိဒကိုလည်း ဗရ + ဒဟု ခွဲ၊ ဗရသည် ပါဠိ၌ ဝရ ဖြစ်၏။ ဤစ-ကြက်သရေလည်း + ဝရောစ-ဆုလာဘ်လည်း၊ ဤဝရာ-တို့၊ ဤဝရေ ဒဒါတိတိ ဤဝရဒေါ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝကို ဗပြု ရပျောက်၍ ဒ ဒွေဘော်ရောက်လျက် ဤဗဒွေါဟု ဖြစ်သည်။ ဗလံ ယဿ အတ္ထိတိ ဗလိ၊ ဗလိစ + သော + ဤဗဒွေါဇာတိ ဗလိဗဒွေါ-ခွန်အားပြည့်မတ်၊ ကြက်သရေ ဆုလာဘ်ကို ပေးတတ်သော နွားလား။

နန္ဒီဝိသာလော။ ။နန္ဒီတဗ္ဗောတိ နန္ဒော-နှစ်သက်ဖွယ် ကိုယ်အဆင်း ခွန်အား စသည်၊ နန္ဒော ယဿ အတ္ထိတိ နန္ဒိ။ “နန္ဒိ” ကား ထိုနွားလား၏ မူလနာမည်တည်း။ ဝိသာလာနိ ယဿာတိ ဝိသာလော၊ နန္ဒိစ + သော + ဝိသာလောဇာတိ နန္ဒီဝိသာလော၊ နာမည်ဟောသဒ္ဒါ ဖြစ်၍ နန္ဒိ၌ ရဿ မပြုရ၊ ရဿပြုလျှင် နန္ဒီဟူသော နာမည်ရင်း ပျက်သွားလိမ့်မည်။

ပြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ တံ-ထိုနွားလားကို၊ ယာဂုဘတ္တာဒိဟိ-ယာဂု ထမင်း အစရှိသော အစာတို့ဖြင့်၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ပေါသေတိ-ပြုစုမွေးမြူ ထားပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ သော-ထိုနွားလားသည်၊ ပြာဟ္မဏံ-ကို၊ အနုကမ္မမာနော- သနားစောင့်ရှောက်၊ ချီးမြှောက်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ-၅)၊ ဂစ္ဆ တွန့် အာဒိ-ဂစ္ဆ တံ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြောပြီ။

တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသီတိ-ကား၊ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကကာလေပိ-အဟိတ် ပဋိ သန္ဓေ တည်နေရာအခါ၌သော်မှလည်း၊ ပရခုံသနံ-သူတစ်ပါးတို့၏ ဆဲရေးခြင်းကို၊ အမနာပတောယေဝ-မြတ်နိုးဖွယ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊ (တစ်နည်း) အမနာပတောယေဝ-မြတ်နိုးဖွယ် မဟုတ်ဟူ၍သာလျှင်၊ ပစ္စေသိ-စိတ်၌ သိပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပြာဟ္မဏသ-၏၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒံသေတုကာမော-ထင်ရှား ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ-၅)၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်နေပြီ။

သကဋ္ဌ ပေ၊ ပဝဋ္ဌေသီတိ-ကား၊ ပဋိပါဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ (စီတန်းလျက်) ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ ဟေဋ္ဌာ-လှည်းအိမ်၏ အောက်လှည်းဝင်ရိုး၌၊ ရုက္ခေ-သစ် သားတို့ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ (ရှေ့လှည်း နောက်လှည်း တစ်ဆက်တည်းဖြစ်အောင် သစ်သားတို့ကို လျှိုထား၍) ဧကာပဒံ-တစ်ဆက်တည်း ဖွဲ့တုပ်အပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ မုဂ္ဂမာသဝါလုကာဒိဟိ-ပဲနောက်၊ ပဲကြီး၊ သဲ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပုဏ္ဏံ- ပြည့်သော၊ သကဋ္ဌသတံ-လှည်းပေါင်းတစ်ရာကို၊ ပဝဋ္ဌေန္တော-လိမ့်စေလတ်သော်၊ (လိမ့်အောင် ရုံးလတ်သော်) (ပဝဋ္ဌေသိ၌ စပ်)၊ ပုဗ္ဗေ-မလိမ့်စေမီ ရှေ့အဖို့၌၊ ပတိဋ္ဌိတာရပူဒေသံ-မြေ၌ တည်သော အကန်ဒေါက်ဆန်၏ အရပ်ကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အရေ-အကန်ဒေါက်ဆန်သည်၊ ပတ္ထေ-ရောက်လတ်သော်၊ ("ရှေ့လှည်း အကန်

ဟောတိ။ ။ အတိတတ္ထေ ဝတ္ထမာနဝစနံ"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် "ဖြစ်ခဲ့သည်၊ ဖြစ်လေသည်"ဟု အတိတ်အနက်ပေး၊ တစ်နည်း- ထိုအချိန်က ဖြစ်ဆီကြိယာကို ဆိုလိုသော ကြောင့် ဟောတိဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကို သုံးစွဲသည်၊ တံ ကာလာပေက္ခဝတ္ထမာနံဟု ဆိုလိုသည်၊ သဒ္ဓန္တရသန္တိဓာနေနဘူတဘာဝဂမော သိယာ-တေန သမယေနဟူသော သဒ္ဓါ တစ်ပါး၏ အနီး၌ တည်ရှိခြင်းကြောင့် လွန်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကိုကား သိနိုင်၏၊ ဤအလို "ဟောတိ-ဖြစ်၏" ဟုသာ ပေး။

အမနာပတော။ ။ အမနာပတော၌ ဘာဝပ္ပမာန ဘာဝလောပကြိပိ။ တစ်နည်း-တော ပစ္စည်းကို ပဌမာအနက်၌ သက်၍ ဣတိအကျေကြိ၊ ချဲ့ဦးအံ့- အမနာပတောသည် ပရခုံသနံ နှင့် အရတူနေ၏၊ အရတူလျှင်လည်း တစ်ဝါကျတည်းဝယ် ဝိဘတ်တူ မြဲဖြစ်၏၊ ဤ၌ကား ဝိဘတ် မတူ၊ ထို့ကြောင့် အမနာပဘာဝတောဟု ဆိုလိုလျက် အမနာပတောဟု ဘာဝပ္ပမာန ဘာဝလောပကြိရသည်၊ တစ်နည်း- အမနာပတောကို အာကာရပုဒ်ဖြစ်အောင် ဣတိ အကျေ ကြိ၍ တောပစ္စည်းကို ပဌမာအနက်၌ သက်ပါ။ [ပစ္စေသီတိ အမနာပံ ဣဒံတိ အညာသိ- ဋီကာ။]

ဒေါက်ဆန်၏ တည်ရာအရပ်သို့ နောက်လှည်း အကန်ဒေါက်ဆန် ရောက်လတ်သော်” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။) ပဝဋ္ဌိတံ-လိမ္မိစေအပ်သည် မည်သည်၊ (လိမ္မိစေအပ်ရာ ရောက်သည်) ကိစ္ဆာပိ ဟောတိ-အကယ်၍ ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ ပန-ထိုသို့ ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်းသည်၊ ပုရိမသကဋေန-ရှေ့ဆုံးလှည်းသည်၊ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ-တည်ရာ အရပ်၌၊ ပစ္ဆိမသကဋ်-နောက်ဆုံးလှည်းကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတုံ-တည်စေခြင်းငှာ၊ (တည်အောင်၊) သကဋသတပုမာဏံ-လှည်းတစ်ရာ ပမာဏရှိသော၊ ပဒေသံ-အရပ်တိုင်အောင်၊ ပဝဋ္ဌေသိ-လိမ္မိစေပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ-တို့၏၊ သိထိလကရဏံနာမ-ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ ပြုခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

တေန ၊ ပေ၊ အဟူတိ-ကား၊ ပြာဟ္မဏဿ-၏၊ တေန ဓနလာဘေန-ထိုဥစ္စာကို ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကမ္မေနစ-အလုပ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သော နန္ဒီဝိသာလော-ထိုနန္ဒီဝိသာလန္ဗားလားသည်၊ အတ္တမနော-မိမိစိတ်ရှိသူသည်၊ ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သူသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။ [တေန စတ္တမနော၌ စသဒ္ဓါသည် အတ္တနော ကမ္မေနကို ဆည်းသော အဝုတ္တသမုစ္စည်းတည်း၊ အဟူကို အဟောသိဟု ဖွင့်သည်၊ ရုပ်ပြီးပုံကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ရှူ။]

၁၅။ ပန-ဆက်၊ အက္ခောသေနာပီတိ စတ္ထ-၌၊ (အက္ခောသေန ဣစ္စေဝမာဟ၌ လှမ်းစပ်၊) ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊ ပရတော-နောက်၌၊ (အကျယ်ပဒဘာဇနိ၌) ဒွေ အက္ခောသာ ၊ ပေ၊ ဥက္ကဋ္ဌောစာတိ-ဟူ၍၊ ဝိဘဇိတုကာမော-ဝေဖန်တော်မူလိုသည်၊ (ဟောတိ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့ဝတ္ထုကြောင်း၌၊ ဟီနေနပိ ၊ ပေ၊ ခုံသေန္တိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ-သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်) ဝုတ္တံယထာ-မိန့်ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အဝတ္တာ-မိန့်တော်မမူဘဲ၊ အက္ခောသေန ဣစ္စေဝ-အက္ခောသေနဟူ၍သာ၊ အာဟ-ပြီ၊ ဝေနဇာတိတိ-ကား၊ တစ္ဆကဇာတိ-လက်သမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ ဝေဏုကာရဇာတိတိပိ-ဝါးကို ပြုလုပ်သူ နိုးရွေးသမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ [ဝါးကို နိုးဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍ နိုးဖြင့် တောင်းစသည် ရက်လုပ်သူကို “နိုးရွေးသမား”ဟု ခေါ်သည်။] နေသာဒဇာတိတိ-ကား၊ မိဂလုဒ္ဒကာဒိဇာတိ-သားမှဆိုး အစရှိသူတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ [အာဒိဖြင့် ဧဝေဇာတိ-တံငါသည်တို့၏ အမျိုးဇာတ် စသည်ကို ယူ။] ရထကာရဇာတိတိ-ကား၊ စမ္မကာရဇာတိ-သားရေနယ်သမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ ဝါ-ဖိနပ်ချုပ်သမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ [ရထားကို ပြုလုပ်သည့်အခါ သားရေဖြင့် အပေါ်က အုပ်၍ ပြုလုပ်ရသောကြောင့် သားရေကို ပြုလုပ်သူ သားရေနယ်သမားကို “ရထကာရ” ဟု ခေါ်သည်၊ တစ်နည်း-ဖိနပ်ချုပ်သမားကို “ရထကာရ” ဟု ခေါ်သည်၊ ရထကာရောဝ စမ္မဿ၊ ပရိကန္တံ ဥပါဟနံ-ဒွါဒသနိပါတ်၊ ကာမဇာတ်ပါဠိ။] ပုက္ကုသဇာတိတိ-ကား၊ ပုပ္ဖဆဋ္ဌကဇာတိ-ပန်းမှိုက်သွန်

ဘင်ကြုံးသမားတို့၏ အမျိုးဇာတ်တည်း၊ [နန်းတော်သူ မိဖုရားတို့က မစင်ကို ပန်းဖြင့် ဖုံး၍ ထိုမစင်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ပန်းမှိုက်ဟု ခေါ်ကြသတတ်၊ ထိုပန်းမှိုက် စွန့်ပစ်ရသူကို “ပုပ္ဖဆဏ္ဍက” ဟု ခေါ်၏၊ အမှန်မှာ မစင်စွန့်ပစ်ရသူပင်တည်း၊ ပု ဝုစ္စတိ ကရိသံ၊ တံ ကုသတိ အပဲနေတီတိ ပုက္ကသော၊-ယောဇနာ၊ သက္ကတဋ္ဌိ “ပုက်-စက်ဆုပ်ဖွယ်သို့ + ကသတိ-ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ ပုက္ကသော” ဟု ရှိသည်။]

အဝကဏ္ဍကာဒိ-အဝကဏ္ဍက အစရှိသော အမည်သည်၊ ဒါသာနံ-ကျွန်တို့၏၊ နာမံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟိနံ-ယုတ်ညံ့၏၊ [ရှေးခေတ်က ကျွန်များကို “အဝကဏ္ဍက၊ ဇဝကဏ္ဍက” စသည်ဖြင့် နာမည် မှည့်ကြသည်။] ဩညာတန္တိ-ကာ၊ အဝညာတံ-အယုတ်အညံ့ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော အမည်တည်း၊ ဥညာတန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ-ဖတ်ကြကုန်၏၊ အဝညာတန္တိ-ကာ၊ ဝဗ္ဗေတွာ-ရှုတ်ချ၍၊ ဉာတံ-သိအပ်သော အမည်တည်း၊ [“ရှုတ်ချ” ဟူသည် အောက်တန်း ချခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဩညာတံ၊ ဥညာတံ၊ အဝညာတံဟု သဒ္ဒါ ၃ မျိုး ကွဲသော်လည်း အနက်တူဟု မှတ်၊ အဝညာတံ၌ အဝကို ဩပြုလျှင် ဩညာတံ၊ အဝကို ဩ၏ ဝိပရိတံ ဥပြုလျှင် ဥညာတံဟု ဖြစ်၏။] ဟိဋ္ဌိတန္တိ-ကာ၊ ဇိဂုစ္ဆိတံ-စက်ဆုပ်အပ်သော အမည်တည်း၊ ပရိဘူတန္တိ-ကာ၊ ဧတေန-ဤအမည်ဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိဘဝကတံ-လွမ်းမိုးမှုကို ပြုအပ်သော အမည်တည်း၊ ဝါ-လွမ်းမိုးအပ်သော အမည်တည်း၊ အစိတ္တိကတန္တိ-ကာ၊ န ဂရုကတံ-အလေးအမြတ် မပြုအပ်သော အမည်တည်း။ [မိမိစိတ်ကို မိမိလေးစားသကဲ့သို့ မလေးစားအပ်သော အရာကို “အစိတ္တိကတ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “အစိတ္တိကတံ-မိမိစိတ်ကဲ့သို့ မပြုအပ်သော အမည်၊ ဝါ-အလေးဂရု မပြုအပ်သော အမည်” ဟု ပေး။]

ကောဋ္ဌကကမ္မန္တိ-ကာ၊ တစ္ဆကကမ္မံ-လက်သမားတို့၏ အလုပ်တည်း၊ [တစ္ဆကကမ္မန္တိ ဝဗ္ဗေတွာ-ဋီကာ၊ ကျောက်ဆစ်သမားတို့ကိုလည်း “ကောဋ္ဌက” ဟု ဆိုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကောဋ္ဌကကမ္မန္တိ ဝါ ပါသာဏ ကောဋ္ဌကကမ္မံ” ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်း ဖွင့်သည်။] မုဒ္ဒါတိ-ကာ၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဂဏနာ-လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်းဖြင့်၊

ဟတ္ထမုဒ္ဒါဂဏနာ။ ။အင်္ဂုလိသင်္ကောစနေန - လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်းအားဖြင့်၊ ဂဏနာ-ရေတွက်ကြောင်းဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ်၊ ၁-ဆိုလျှင် လက်တစ်ချောင်း ချိုး၊ ၂-ဆိုလျှင် လက် ၂ ချောင်း ချိုး၊ ဤသို့ စသောအားဖြင့် လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေ၍၊ ဝါ-ချိုး၍ ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းအတတ်ကို “မုဒ္ဒါ” ဟု ဆိုသည်၊ ဟတ္ထအရ လက်တစ်ခုလုံး ရသော်လည်း ဧကဒေသျှပစာရအားဖြင့် လက်ချောင်းကို ယူ၊ မုဒ္ဒါသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် သင်္ကောစနေအနက်လည်း ထောမနိဓိ၌ ပါ၏။

ရေတွက်ကြောင်းဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ်တည်း၊ ဂဏနာတိ-ကား၊ အတ္ထိန္ဒကာဒိ အဝသေသဂဏနာ-အတ္ထိန္ဒကအစရှိသော ကြွင်းသော ဂဏန်းအတတ်တည်း၊ လေခါတိ-ကား၊ အက္ခရလေခါ-အက္ခရာတို့ကို ရေးသားကြောင်း စာရေးအတတ် တည်း။

မဓုမေဟာဗာဓော-ဆီးချိုရောဂါကို၊ ဝေဒနာယ-နာကျင်ကိုက်ခဲမှု ဝေဒနာ၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဥက္ကဋ္ဌောတိ-အမြတ်ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူ အပ်ပြီ၊ မေဟတိ သိပ္ပတိ ဧတေနာတိ မေဟော၊ မဓုနော + မေဟော မဓုမေဟော- ချိုသော ဆီးရည်၏ ယိုစီးကြောင်း ရောဂါ၊ ဝါ-ဆီးချိုရောဂါ။ ပါဠိကဒါတိ-ကား၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ-အလိုရှိထိုက်၏၊ ပုဋိကဒိတဗ္ဗာတိ ပဋိကဒါ၊ ပဋိကဒါယေဝ ပါဠိကဒါ၊ သုတ္တန္တိ ဣသကံ။ ယကာရေနဝါ ဘကာရေနဝါတိ-ကား၊ ယကာရဘကာရေ- ယအက္ခရာ၊ ဘအက္ခရာတို့ကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ယော အက္ခောသော- အကြင်ဆဲရေးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊ သော အက္ခောသော-ထိုဆဲရေးခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊) ယဘ-မေထုနေဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် မေထုန်နှင့် စပ်ယှဉ် သော “နှင့် အမေ ငါ” အစရှိသော ဆဲရေးခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ကာဠကောဠု စိကာယဝါတိ (ဧတ္ထ) -၌၊ ကာဠန္တိ -ကား၊ ပုရိသနိမိတ္တံ -ယောက္ျားနိမိတ်တည်း။

အတ္ထိန္ဒကာဒိ အဝသေသဂဏနာ။ ။ပါဒသိကမိလက္ခကာဒယော ဝိယ နဝန္တဝသေန ဂဏနာ၊ ပါဒသိက-တောင်ခြေကို မှီ၍နေသော၊ မိလက္ခက-လူရိုင်း၊ တောသူ တောင်သား- ဟူလို၊ တောသူ တောင်သားတို့၏ ၁-၂-၃-၄-၅-၆-၇-၈-၉ ဟု ၁ မှစ၍ ၉ အဆုံးတိုင်အောင် အဆက်မပြတ် ရေတွက်ကြောင်းဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ်ကို “အတ္ထိန္ဒကဂဏနာ” ဟု ဆိုသည်။ [နဝန္တာဒိဝိမိနာ ပဝတ္ထော ဂဏနဂန္တော အန္တရာ ဆိန္ဒဘာဝေနေ အတ္ထိန္ဒကောတိ ဝုစ္စတိ၊ သာမည ဖလသုတ် ဋီကာသစ်။] အာဒိသဒ္ဓေန သင်္ဂလန (သံ-ပေါင်း၍+ကလန-ရေတွက်ကြောင်း၊) ဂဏန်းအတတ်၊ အပေါင်းရေတွက်နည်း၊ ပဋ္ဌပျိဒန (သတုပျိဒန) ပေသီး စသော ဇယများကို ဖြစ်စေ၍ ချ၍ ရေတွက်ကြောင်းဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ်၊ ဝေါက္ကန- (ဝိ-အဝ + ကလန) မပေါင်းဘဲ နှုတ်၍ ရေတွက်နည်း၊ ဘာဂဟာရာဒိဝသေန-တစ်စုတစ်ပုံစီ ဆောင်ယူ ရေတွက် ကြောင်းဖြစ်သော ဂဏန်းအတတ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ ပိဏ္ဏနဂဏနာ ဂဟိတာ။ . . . ယဿ သာ ပဂုဏာ ဟောတိ-အကြင်သူမှာ ထိုအပေါင်း ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းအတတ်ကို အဝါးဝစ္စာ လေ့လာအပ်ပြီး ဖြစ်၏။ သော ရုက္ခမ္ပိ ဒိသွာ ဧတ္ထကာနိ ဧတ္ထ ပဏ္ဏာနီတိ ဇာနာတိ။

ဗြဟ္မစာလသုတ် ဋီကာသစ်။ ။ဟတ္ထမုဒ္ဒါတိ ဟတ္ထေန အဓိပ္ပာယဝိညာပနံ၊ တံ ပန အင်္ဂုလိသင်္ဂောစနေန ဂဏနာယေဝါတိ အာစရိယမဗ္ဗပါလတ္ထေရေန ဝုတ္တံ၊ အာစရိယ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ပန ဟတ္ထမုဒ္ဒါဂဏနာတိ အင်္ဂုလိသင်္ဂောစနေနေဝ ဂဏနာတိ ဝုတ္တံ၊ တေဟိ စ ဟတ္ထမုဒ္ဒါနာမ အင်္ဂုလိပဗ္ဗေသု သညံ ထပေတွာ ဂဏနာတိ ဒသိတာ၊ ဂဏနာ ဝုစ္စတိ အတ္ထိန္ဒကဂဏနာပါရိသေသညာယေန၊ သာ ပန ပါဒသိကမိလက္ခကာဒယော ဝိယ ဧကံဒွေတိ အာဒိနာ နဝန္တဝိမိနာ နိရန္တရဂဏနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကောဇူစိကာတိ-ကာ၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ-မိန်းမနိမိတ်တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတေဟိ-
ထိုယောက်ျား အင်္ဂါဇာတ်၊ မိန်းမအင်္ဂါဇာတ်တို့ဖြင့်၊ ယော အက္ခောသော-အကြင်
ဆဲရေးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ) ဧသော-ဤဆဲရေးခြင်းသည်၊ ဟီနောနာမ-ယုတ်ညံ့
သည် မည်သော၊ အက္ခောသော-ဆဲရေးခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၁၆။ ဣဒါနိ-အက္ခောသ ၁၀ မျိုးကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ တေသံ ဇာတိ
အာဒိနံ-ထိုဇာတိ အစရှိသော အက္ခောသတို့၏၊ ပဘောဒဝသေန-အပြား၏ အစွမ်း
ဖြင့်၊ အာပတ္တိ-သို့ ရောပေတွာ-တင်၍၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နန္တိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-
မိန့်တော်မူပြီ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ ခံသေတုကာမော၊ ပေ၊ မင်္ဂုကတ္တုကာမောတိ-
ကာ၊ အက္ခောသိတုကာမော-ဆဲရေးခြင်းငှာ လိုလားသည်၊ ဝါ-ဆဲရေးလိုသည်၊
ပဓံသိတုကာမော-လွမ်းမိုး နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ လိုလားသည်၊ ဂရဟိတုကာ
မော-ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းငှာ လိုလားသည်၊ နိတ္ထေဇံ-အရှိန်အစော် မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊
(ဘာဝပ္ပဓာန) ကတ္တုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ-၍) ဣတိ အက္ခော-နက်၊ [အက္ခော
သိတုကာမောသည် ခံသေတုကာမော၏ အဖွင့်၊ ပဓံသိတုကာမော ဂရဟိတု
ကာမောတို့သည် ဝမ္ဘေတုကာမော၏ အဖွင့်၊ နိတ္ထေဇံ ကတ္တုကာမောသည် မင်္ဂု
ကတ္တုကာမော၏ အဖွင့်တည်း။] ဟီနေန ဟီနန္တိ-ကား၊ ဟီနေန-ယုတ်ညံ့သော၊
ဇာတိဝစနေန-ဇာတ်ကို ပြောဆိုကြောင်းစကားဖြင့်၊ ဟီနဇာတိကံ-ယုတ်ညံ့သော
ဇာတ်ရှိသူကို၊ (“ဝဒေတိ-ပြောဆို၏” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ဧတေန ဥပါယေန-
ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု-ဟီနေန ဥက္ကဋ္ဌံ အစရှိသော အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊
အက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဟီနေန ဟီနံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (“စောဒနာ
သောဓနာနယော-ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏” ဟု ထည့်စပ်) ဟီနေန-ယုတ်ညံ့
သောဇာတ် အစရှိသော စကားဖြင့်၊ ဟီနံ-ယုတ်ညံ့သော ဇာတ်ရှိသော ရဟန်းကို၊
ဝဒန္တော-ပြောသော ရဟန်းသည်၊ သစ္စံ-မှန်သော စကားကို၊ ကိဉ္စာပိ ဝဒတိ-
အကယ်၍ကား ပြောပါပေ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် အမှန်ကို ပြောပါသော်လည်း၊
ဩမသိတုကာမတာယ-ဆဲရေးခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-
ထိုရဟန်း၏၊ ဝါစာယ ဝါစာယ-စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ
(ဟောတိ) ဥက္ကဋ္ဌေန-မြတ်သော ဇာတ် အစရှိသောအားဖြင့်၊ ဟီနံ-ယုတ်ညံ့သော
ရဟန်းကို၊ ဝဒန္တောစ-ပြောသော ရဟန်းသည်လည်း၊ အလိကံ-ချွတ်ချော်သော
စကားကို၊ ကိဉ္စာပိ ဘဏတိ-အကယ်၍ကား ပြောပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ချွတ်ချော်
သော စကားကို ပြောပါသော်လည်း၊ ဩမသိတုကာမတာယ-ကြောင့်၊ ဣမိနာဝ
သိက္ခာပဒေန-ဖြင့်သာ၊ ပါစိတ္တိယံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ပုရိမေန-ရှေ့မှသာဝါဒ
သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ (ပါစိတ္တိယံ-သို့) န (အာပဇ္ဇတိ)-မရောက်၊ ယောပိ-အကြင်ရဟန်း

သည်လည်း၊ (ဝဒတိ၌ လှမ်းစပ်၊) (တွံ-သင်သည်၊) အတိစက္ကာလော-စက္ကာလ တို့ထက် လွန်သော စက္ကာလသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ (တွံ-သည်၊) အတိဗြာဟ္မဏော- ဗြာဟ္မဏတို့ထက် လွန်သော ဗြာဟ္မဏသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ (တွံ-သည်၊) ဒုဋ္ဌစက္ကာ လော-ပျက်သော စက္ကာလသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ (တွံ၊) ဒုဋ္ဌဗြာဟ္မဏော-ပျက်သော ဗြာဟ္မဏသည်၊ အသိ-၏၊ ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒတိ- ပြော၏၊ သောပိ-ထိုရဟန်းကိုလည်း၊ အာပတ္တိယာ-ပါစိတ်အာပတ်ဖြင့်၊ ကာရေ တဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏။ [အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗောတိ ပါစိတ္တိယေန ကာရေတဗ္ဗော၊ ဥပသဂ္ဂါဒိမတ္တပိသိဋ္ဌာနံ-အတိ ဥပသာရပုဒ် စသည်မျှ ဖြင့်သာ ထူးကုန်သော၊ အတိစက္ကာလာဒိပဒါနံ ပါဠိယံ အာဂတေသုယေဝ သင်္ဂဟိ တတ္တာ-ဋီကာ။]

၂၆။ ပန-ဆက်၊ သန္တိ ဣဓေကစ္စေတိ ဝါရေ-သန္တိ ဣဓေကစ္စေဟူသော ဝါရ၌၊ ပရိဟရိတာ-ရှောင်လွှဲ၍၊ ဝုတ္တဘာဝေန-ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ) [ပါဠိတော်၌ လာသော “စောရောသိ” အစရှိသော တိုက်ရိုက်ပြောမှုကို ရှောင်လွှဲ၍ ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ သင့်၏။] ယေနန ပေ၊ န မယန္တိ ဝါရေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ အနုပသမ္ပန္နေ- ရဟန်း မဟုတ်သူ၌၊ (ဝဒန္တဿ-ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊) စတူသုပိ- ၄ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါရေသု-တို့၌၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ [၁-ဟိနေန ဟိနံ စသော-ဝါရ၊ ၂- သန္တိ ဣဓေကစ္စေ စသော ဝါရ၊ ၃- ယေနန စသော ဝါရ၊ ၄- န မယံ စသော ဝါရတို့၌ ရဟန်း မဟုတ်သူကို ပြောဆိုသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်ချည်း သာ-ဟူလို။] (တွံ-သည်၊ စောရော-သူဦးသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဂဏ္ဍိဘေဒကော- အိမ်၏ အထုံးအဖွဲ့ အဆက်အစပ်ကို ဖြတ်တောက်တတ်သူသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏။ ဣတိ အာဒိဝစနေဟိ ပန-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ဖြင့်ကား၊ (ဝဒန္တဿ-ပြော ဆိုသော ရဟန်း၏၊) ဥပသမ္ပန္နေပိ-ရဟန်း၌လည်းကောင်း၊ အနုပသမ္ပန္နေပိ-ရဟန်း မဟုတ်သူ၌လည်းကောင်း၊ သုဗ္ဗဝါရေသု-အလုံးစုံသော ၄ ဝါရတို့၌၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ- ဒုက္ကဋ်အာပတ်ချည်းသာ၊ (ဟောတိ)၊ [စောရောသိတိ အာဒိနိ ပန ကေနစိ ပရိယာ ယေန ပါဠိယံ-အနာဂတတ္တာ ဒုက္ကဋ် ဝုတ္တံ-ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဒဝကမုတာယ-ရယ်မြူးခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပြက်ရယ် ပြုလို၊ ပြောင်လှောင်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဒန္တဿ-ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊) ဥပသမ္ပန္နေပိ အနုပသမ္ပန္နေပိ သုဗ္ဗဝါရေသု ဒုဗ္ဗာသိတံ-ဒုဗ္ဗာသိတ အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဒုဗ္ဗာသိတံအရ မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကားရသော်လည်း ထိုစကားကြောင့် သင့်ရောက်သော အာပတ်ကို ကာရဏူ ပစာရအားဖြင့် ဒုဗ္ဗာသိတဟု ဆိုသည်။] ဒဝကမုတာနာမ-မည်သည်၊ ကေဠိ-

ပြက်ရယ်ပြုခြင်းတည်း။ ဟဿာဓိပ္ပာယ်တာ-ရယ်မြူးခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း။ ကေဋ္ဌိကို “ဟဿာဓိပ္ပာယ်တာ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဟဿာဓိပ္ပာယ်တာတိ ပုရိမပဒဿ အတ္ထဝိဝရဏံ-ဋီကာ။ စ-ဆက်၊ ဣမသို့ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းယောကျ်ားကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ဘိက္ခုနီအာဒယော-ဘိက္ခုနီ အစရှိကုန် သော၊ သဗ္ဗသတ္တာ-တို့သည်၊ အနုပသမ္ပန္နဌာနေ-အနုပသမ္ပန္နအရာ၌၊ ဌိတာ-တည် ကုန်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။ [အနုပသမ္ပန္န၌ (အ)၏ အနက်ကို သဒိသအနက် မယူမူ၍ အညအနက်ကို ယူပြီးလျှင် ရဟန်းယောကျ်ားမှ တစ်ပါး သော ဘိက္ခုနီ၊ ရှင်သာမဏေ၊ သာမဏေမံ၊ သိက္ခမာန်၊ လူနတ်တိရစ္ဆာန်တို့ကို အနုပသမ္ပန္နအရ ယူပါ-ဟူလို။]

၃၅။ အတ္ထပုရေက္ခာရဿာတိ အာဒိသု-အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ ပါဠိယာ-၏၊ အတ္ထိ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝဏ္ဏယန္တော-ဖွင့်ပြသော ရဟန်းသည်၊ အတ္ထ ပုရေက္ခာရော-အနက်ကို ရှေးရှုသူမည်၏။ [ရှေးခေတ်က အဋ္ဌကထာစာအုပ် မရှိသေး၊ ပါဠိတော်ကို နှုတ်ဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ပြကြရသည်။ ယခုခေတ်၌ ကား အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ ရှိနေကြပြီ။] ပါဠိ-ပါဠိကို၊ ဝါစေန္တော-ဆိုစေသူသည်၊ ဝါ-ပို့ချသူသည်၊ ဓမ္မပုရေက္ခာရော-ပါဠိကို ရှေးရှုသူမည်၏။ အနုသိဌိယံ-သွန်သင် ဆုံးမခြင်း၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ (ကထေန္တော၌ စပ်) ကုဒါနိဝိ-ယခုဘဝ၌လည်း၊ (တွံ-သည်) စက္ကာလော-သည်၊ အသိ-ဖြစ်နေ၏။ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ မာ အကာ သိ-မပြုပါလင့်၊ တမောတမပရာယဏော-တမောတမပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါလင့်၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ကထေ န္တော-ပြောဆိုသော ရဟန်းသည်၊ အနုသာသနိပုရေက္ခာရောနာမ-သွန်သင်ခြင်းကို ရှေးရှုသူမည်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဒဗ္ဘာသိတာပတ္တိ-သည်၊ ဝါစာစိတ္တတော-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ-၏။ ကြိယံ၊ ပေ၊ သုခါစ-သုခဝေဒနာလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈတ္တာစ-ဥပေက္ခာဝေဒနာ လည်းကောင်းတည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ . . ဒုတိယံ-သော၊ ဩမသဝါဒသိက္ခာ ပဒိ-တည်း။

မာတမောတမပရာယဏော။ ။ အချို့စာအုပ်များ၌ “မာတမောသိ၊ မာတမပရာ ယဏော အဟောသိ” ဟု ရှိ၏။ ၁-တမောတမပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်၊ ၂-တမောဇောတိပရာယဏ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ၃-ဇောတိတမပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်၊ ၄-ဇောတိဇောတိပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်ဟု နောသလ သံယုတ်ပါဠိတော်၌ ၄ မျိုး ခွဲပြထား၏။ ထို ၄ မျိုးတွင် တမောတမပရာယဏပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသောကြောင့် “မာ တမောတမပရာယဏော အဟောသိ” ပါဠိသာ သင့်သည်။ တမော-ယခုဘဝ၌ မှောင်သည်။ (ဟုတ္တာ) တမပရာယဏော-အမှောင်လျှင် လည်းလျောင်းရာ ရှိသူသည်။ မာ အဟောသိ-လင့်။

၃။ ပေသုညသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၃၆။ တတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဘဏ္ဍနဇာတာနန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗာတဘဏ္ဍနာနံ-လွန်စွာဖြစ်သော မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ (ဘိက္ခုနံ၌ စပ်၊) ဘဏ္ဍနန္တိ-ကား၊ ကလဟဿ-ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂေါ-ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော တိုင်ပင်ခြင်းတည်း၊ ဣမိနာစ-ဤသူသည်လည်း၊ ဣဒံ-ဤအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣမိနာစ-သည်လည်း၊ ဣဒံ-ကို၊ ကတံ-ပြု၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-သူတို့က ဆိုအပ်သော်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝက္ခာမ-ငါတို့က ပြောဆိုကြစို့၊ ဣတိ အာဒိကံ-ဤသို့ အစရှိသော၊ သကသကပက္ခေ-မိမိ မိမိတို့ဘက်၌၊ သမ္ပန္တနံ-သဘောတူ တိုင်ပင်ခြင်းတည်း၊ ကလဟောတိ-ကား၊ အာပတ္တိဂါမိကော-အာပတ်သို့ ရောက်စေတတ်သော၊ ကာယ ဝါစာဝိတိက္ကမော-ကိုယ်နှုတ်တို့၏ လွန်ကျူးခြင်းတည်း၊ ပြဟာရဒါန ပါစိတ်အာပတ် သင့်လောက်အောင် ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်မှုဟူသော ကိုယ်၏ လွန်ကျူးမှု၊ ဩမသ ဝါဒ ပါစိတ်အာပတ် သင့်လောက်အောင် ဆဲရေးခြင်းဟူသော နှုတ်၏ လွန်ကျူးမှု-ဟူလို၊ ဝိဝါဒေါတိ-ကား၊ ဝိဂ္ဂဟိကကထာ-ဆန့်ကျင်ဘက် ယူကြောင်း စကားတည်း၊ တံ ဝိဝါဒံ-ထိုဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသို့၊ အာပန္နာနံ-ရောက်ကုန်သော၊ ဝိဝါဒါ ပန္နာနံ-ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခုနံ၌ စပ်။)

ပေသုညန္တိ-ကား၊ ပိသုဏဝါစံ-ချစ်သူ ၂ ယောက်တို့ကို ကွဲပြားအောင် ချေမှုန်းကြောင်း စကားကို၊ ပိယဘာဝဿ-ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ သုညကရဏဝါစံ-ကင်းဆိတ်အောင် ပြုကြောင်း စကားကို၊ (“ဥပသံဟရန္တိ-ပို့ဆောင်ကြကုန်၏” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏။

၃၇။ ဘိက္ခုပေသုညေတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနံ-ရဟန်းတို့၏၊ ပေသုညေ-ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခုတော-ရဟန်းတစ်ပါး၏ အထံမှ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းတစ်ပါးသည်၊ ဘိက္ခုဿ-ရဟန်းတစ်ပါး၏ (အထံသို့) ဥပသံဟဋ ပေသုညေ - ပို့ဆောင်အပ်သော ချောပစ်ကုန်းတိုက်ကြောင်း စကားကြောင့်၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၌ စပ်) ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်။

ဘဏ္ဍနဇာတာ။ ။ဘဏ္ဍနံ ဇာတံ ဧတေသန္တိ ဘဏ္ဍနဇာတာ၊ သမ္ပန္တနန္တိ ရဟောသံသဒ္ဓနံ၊ ဟတ္ထပရာမာသာဒိဝသေန မတ္ထကံ ပတ္ထော ကလဟော ဇာတော ဧတေသန္တိ ကလဟဇာတာ၊ အနာပတ္တိဂါမိကံ ဝိရုဒ္ဓဝါဒဘူတံ ဝိဝါဒံ အာပန္နာတိ ဝိဝါဒါပန္နာ၊ ဤပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊ သဟဓမ္မိကဝဂ်၊ ဥပသုတံသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။ [ဝိဂ္ဂဟံ +သံဝတ္ထေတိတိ ဝိဂ္ဂဟိကာ (ကထာ)။]

ဘိက္ခုပေသုညေ။ ။“ဘိက္ခုနံ +ပေသုညံ ဘိက္ခုပေသုညံ” ဟု ဆဋ္ဌိတပျူရိသ် သမာသံ ပြု၊ ထိုဘိက္ခုနံအရ ဘိက္ခုတို့ဟူသည် မည်သည့်ဘိက္ခုတို့ပါနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဘိက္ခုတော၊ ဘိက္ခုနာ၊ ဘိက္ခုဿ” ဟု ဖိန့်သည်၊ ဘိက္ခုတောကို သုတ္တာ၌ စပ်၊ ဘိက္ခုနာကို သံဟဋ၌ စပ်၊ ပေသုညပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

၃၈။ ဒွိဟာကာရေဟိတိ-ကား၊ ဒွိဟိကာရဏေဟိ- ၂ ပါးသော အကြောင်း တို့ကြောင့်၊ (ပေသုည ဟောတိ၌ စပ်၊) ပိယကမ္ပဿဝါတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပြော ဆိုလိုက်ရသည်ရှိသော်၊ အဟံ-သည်၊ ဧတဿ-ဤသူ၏၊ ပိယော-ချစ်အပ်သူ (အချစ်ခံရသူ) သည်၊ ဘဝိဿာမိ-ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပိယဘာဝံ-ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ (အချစ်ခံရခြင်းကို) ပတ္တယမာနဿ-တောင့် တသော ရဟန်း၏၊ (ပိယကမ္ပတာယ) ဝါ-ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ (ဤသို့ ထည့်ပေး၊) ဘေဒါမိပ္ပာယဿဝါတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပြောဆိုလိုက်ရသည်ရှိသော်၊ အယံ-ဤသူသည်၊ ဧတေန-ထိုသူနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဘိဇ္ဇိဿတိ-ကွဲလိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ ပရဿ-သူတစ်ပါး၏၊ ပရေန-သူတစ်ပါးနှင့်၊ ဘေဒံ-ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဣစ္ဆာဿ-အလိုရှိသော ရဟန်း၏၊ (ဘေဒါမိပ္ပာယတာယ) ဝါ-ကွဲပြားခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ဤသို့ ထည့်စပ်မှ ဒွိဟိ ကာရဏေဟိအရ သရုပ်ပေါ်သည်။)

ဇာတိတောပီတိ အာဒိ-ဇာတိတောပိ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကား ရပ်သည်၊ ပုရိမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ [“ဝေနဇာတိတိ တစ္ဆကဇာတိ” စသည်ဖြင့် ပြဆိုခဲ့ပြီး-ဟူလို။] ဣဓာပိ-ဤသိက္ခာပုဒ် ၌လည်း၊ (ပိဖြင့် ရှေ့သိက္ခာပုဒ်ကို ပေါင်း၊) ဘိက္ခုနီ-ကို၊ အာဒိ ကံတွာ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်၊ အနုပသမ္ပန္နနာမ-နွှံတို့မည်၏၊ န ပိယ ကမ္ပဿ န ဘေဒါမိပ္ပာယဿာတိ-ကား၊ ဧကံ-တစ်ပါးသော၊ အက္ခောသန္တံ-ဆဲရေးနေသော ရဟန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧကံ-သော၊ ခမန္တံ စ-သည်းခံနေသော ရဟန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ-၍၊ (ဘဏန္တဿ၌ စပ်၊) အဟောနိလ္လဇော-အော်.. အရှက် မရှိလေစွ၊ ဤဒိသမ္ဗိနာမ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်းမည်သော၊ (ဤမျှ လောက် သည်းခံနေသော) ဘဝန္တံ-အရှင်ကောင်းကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြော ဆိုထိုက်၏ဟု၊ (ဆဲရေးထိုက်၏ဟု) မညီဿတိ-မှတ်ထင်ပါဘိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧကဝလံ-ပိယကမ္ပတာ၊ ဘေဒါမိပ္ပာယတာ မဖက် သက်သက်၊ ပါပဂရဟိ တာယ-ယုတ်မာသူကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဘဏန္တဿ-ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ... တတိယံ-သော၊ ပေသုညသိက္ခာပဒံ-တည်း။

မှတ်ချက်။ ။စောရောသိ စသော ပါဠိမုတ္တက အက္ခောသ စကားကို ဆောင်ခြင်း ကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ “ဦးတိဿ က ကိုယ်တော်ကို စာ မတတ်ပါဘူးလို့ ပြောနေ တယ်” စသော စကားကို မိမိကို ချစ်အောင် ပို့ဆောင်ရာ၌ ဤသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အာပတ် မသင့်ပါ။ သို့သော် ဒုက္ကဋ်အာပတ် ဖြစ်သင့်၏-ဟု ဋီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒ လာ၏။

၄။ ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၄၄။ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ-၌၊ အပ္ပတိဿာတိ-ကာ၊ အပ္ပတိဿဝါ-ရှေးရူနားထောင်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဥပါသကာ-ဥပါသကာတို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဝစနမ္ပိ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သော စကားကိုလည်း၊ န သောတုကာမာ-နားထောင်ခြင်းငှာ အလိုမရှိကုန်သည်၊ အနာဒရာ-လေးစားခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ ဝိဟရန္တိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အပ္ပတိဿယာ-မှီခိုအားထား၊ ကိုးစားခြင်း မရှိကုန်သည်၊ အနိဝုတ္တိနော-နိမ့်ကျသော ဖြစ်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ရဟန်းတို့အပေါ်၌ မိမိတို့စိတ်ကို နှိမ်ချသော ဖြစ်ခြင်း မရှိကြ-ဟူလို၊] အသဘာဝဝုတ္တိကာတိ-ကာ၊ ဝိသဘာဝဇီဝိကာ-သဘော မတူသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကြကုန်သည်၊ [“ဇီဝနံ ဝုတ္တိ ဇီဝိကာ” ဟူသော အဘိဓာန်နှင့် အညီ ဝုတ္တိနှင့် ဇီဝိကာသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ဇီဝိကာဟု ဆိုသော်လည်း သွားမှု လာမှု စသော ကိစ္စအားလုံးကို ယူ၊ ရဟန်းများ လုပ်ချင်သလို ဥပါသကာတို့က မလိုက်လျောကြ၊ သူတစ်မျိုး ငါတစ်ဖုံ ဖြစ်နေကြသည်-ဟူလို၊] ယထာ-အကြင်အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ဘိက္ခုသု-ရဟန်းတို့၌၊ ဝတ္တိတဗ္ဗ-ဥပါသကာတို့က ပြုကျင့်ထိုက်၏၊ ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အပ္ပဝုတ္တဝုတ္တိနော-မဖြစ်သော ကျင့်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [အရိုအသေ ပြုမှု၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှု စသည်ကို ဥပါသကာတို့က မပြုကျင့်ကြတော့-ဟူလို။]

၄၅။ ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေယျာတိ-ကာ၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ပဒံ ပဒံ-အစုအစုဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-ပါဠိ အဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစေယျ-ဆိုစေအံ့၊ ဝါ-ပို့ချအံ့၊ ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ-အစုအစုဖြစ်သော ပါဠိအဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစေယျ-အံ့၊ ဝါ-အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ပဒသောကို ပဒံ ပဒံဟု ဖွင့်သဖြင့် သောပစ္စည်းသည် ဝိစ္ဆာအနက်၌ သက်ဟုလည်းကောင်း၊ ပဒံကို ကောဋ္ဌာသံဟု ဖွင့်သဖြင့် ပဒသဒ္ဒါ ကောဋ္ဌာသအနက်ဟောဟုလည်းကောင်း သိစေသည်၊] ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကောဋ္ဌာသနာမကံ-ကောဋ္ဌာသ အမည်ရှိသော၊ တံ ပဒံ-ထိုပဒသည်၊ စတုပ္ပိမံ-၄ ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကောဋ္ဌာသအမည်ရှိသော ထိုပဒ၏ ၄ ပါး အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ-၄ ပါး အပြားရှိသော ထိုပဒကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ ပဒံ၊ ပေ၊ အနုဗျဉ္ဇနန္တိ-ဟူသော၊ ပဒဘာဇနံ-ပဒဘာဇနီကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အပ္ပတိဿာ။ ။ပတိရှေးရှိသော သုဓာတ် အပစ္စည်းဖြင့် ပြီးကြောင်းကို ပြလို၍ “အပ္ပတိဿဝါ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ပတိဿဝနံ ပတိဿဝေါ၊ နတ္ထိ ပတိဿဝေါ ယေသံတိ အပ္ပတိဿဝါ” ဟု ပြု၊ ပတိရှေးရှိသော သုဓာတ် အပစ္စည်းဖြင့် တစ်နည်း-ပြီးပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “အပ္ပတိဿယာဝါ” ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်။ “ပတိဿယဏံ + ပတိဿော၊ နတ္ထိ+ ပတိဿော ဧတေသန္တိ အပ္ပတိဿာ” ဟု ပြု။

တတ္ထ-ထိုပဒ, အနုပဒ, အန္တက္ခရ, အနုဗျူဟတို့တွင်၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ဂါထာပါဒေါ-ဂါထာပါဒကို၊ ပဒန္တိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏။ [တစ်ဂါထာလျှင် ၄ ပါဒရှိ၏။ ထိုတွင် စ၍ ရွတ်အပ်သော ပါဒသည် “ပဒ” မည်၏။ ပဌမပါဒဖြစ်စေ၊ ဒုတိယပါဒဖြစ်စေ စ၍ ရွတ်အပ်လျှင် “ပဒ” မည်တော့သည်သာ။] ဒုတိယပါဒေါ-ကို၊ အနုပဒန္တိ-ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတော) ဧကေကံ အက္ခရံ-တစ်လုံး တစ်လုံးသော အက္ခရာကို၊ အန္တက္ခရန္တိ-ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတံ) [ဝိဘာဟုဖြစ်သော ဂေါစသော ၁ လုံး ၁ လုံးသော အက္ခရာကို “အန္တက္ခရ” ဟု ယူပါ။] ပုရိမဗျူဟနေန-ရှေ့ပုဒ် ဗျည်းနှင့်၊ သဒိသံ-တူသော၊ ပစ္ဆာဗျူဟနံ-နောက်ပုဒ် ဗျည်းကို၊ အနုဗျူဟန္တိ-ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတံ) ဝါ-တစ်နည်း၊ ယံကိစ္ဆိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ဧကံ အက္ခရံ-တစ်လုံးသော အက္ခရာသည်၊ အန္တက္ခရံ-မည်၏။ အက္ခရသမူဟော-အက္ခရာအပေါင်းသည်၊ အနုဗျူဟနံ-မည်၏။ (ဝိဘာဟု မဟုတ်သော အက္ခရာအပေါင်းကို ယူပါ။) အက္ခရာနုဗျူဟနသမူဟော-ဝိဘာဟုဖြစ်သော အက္ခရာအပေါင်း၊ ဝိဘာဟုဖြစ်သော အနုဗျူဟအပေါင်းသည်၊ ပဒံ-မည်၏။ ပဌမပဒံ-သည်၊ ပဒမေဝ-ပဒသာမည်၏။ ဒုတိယံ (ပဒံ)-ဒုတိယပဒသည်၊ အနုပဒံ-မည်၏။ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤအက္ခရ, အနုဗျူဟ, ပဒ, အနုပဒ၌၊ နာနာကရဏံ-အသီး အခြားပြုတတ်သော အထူးကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပဒံ ပေ၊ ပစ္ဆာဗျူဟနံ။

။ရိုးရာအားဖြင့် ဝိဘာဟုပုဒ်ကို ပဒဟုခေါ်ရိုးရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ ထိုပဒကို မယူဘဲ ဂါထာ၏ ရှေ့ပါဒကို ပဒဟု ယူစေလိုသောကြောင့် “ပဒန္တိ ဧကော ဂါထာပါဒေါ” ဟု မိန့်သည်။ ပဒအရ ရှေ့ဂါထာပါဒကို ယူပြီးဖြစ်၍ အနုပဒ၌ ပဒအရ ဒုတိယဂါထာပါဒကို ယူရမည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “အနုပဒန္တိ ဒုတိယပါဒေါ” ဟု မိန့်သည်။ အနုပဒံ၌ အနုသဒ္ဒါသည် ပစ္ဆာအနက်ဟော၊ အန္တက္ခရံ၌ အနုသဒ္ဒါသည် ဝိစ္ဆာအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ “အန္တက္ခရန္တိ ဧကေကမက္ခရံ” ဟု မိန့်သည်။ “အက္ခရံ အက္ခရံ အနုအန္တက္ခရံ” ဟု ပြု၊ အနုဗျူဟနံ၌ ဗျူဟနသဒ္ဒါသည် ဝိဘာဟုပုဒ်ဟူသော ဗျူဟနကို ဟော၏။ အနုသဒ္ဒါကား ပစ္ဆာအနက်ဟောတည်း၊ (ယောဇနာ၌ကား သဒိသံအနက်ဟောဟု ဆို၏။) ထိုနောက်ပုဒ်ဗျည်းဟူသည် ရှေ့ပုဒ်ဗျည်းနှင့် တူသော နောက်ပုဒ်ဗျည်းတည်းဟု သိစေလို၍ “ပုရိမဗျူဟနေန သဒိသံ ပစ္ဆာဗျူဟနံ” ဟု ဖွင့်သည်။

ယံကိစ္ဆိဝါ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

။ပဌမနည်း၌ ပဒ အနုပဒတို့အရ ဂါထာပါဒတို့ကိုသာ ယူထားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ စုဏ္ဏိယ၌ အချို့ ပဒ အနုပဒတို့ ကျန်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း အနုဗျူဟအရလည်း ရှေ့ပုဒ်ဗျည်းနှင့် တူသော နောက်ပုဒ်ဗျည်းကိုသာ မယူဘဲ ဂါထာစုဏ္ဏိယ အားလုံးပါဝင်သော နည်းကို ပြလို၍ “ယံကိစ္ဆိဝါ” စသည် မိန့်၊ ပု-ရိ-သောဟူသော ပုဒ်၌ ပုသည် အန္တက္ခရ, ဝိဘာဟု မဟုတ်သော ပု-ရိဟု ၂ လုံးဖြစ်သောအခါ အနုဗျူဟန, ပုရိသောဟု ဝိဘာဟုဖြစ်သောအခါ ပဒ ဖြစ်၏။ ပုရိသော ဂစ္ဆတိ၌ ပုရိသောသည် ပဒ, ဂစ္ဆတိသည် အနုပဒ ဖြစ်၏။

ဣဒါနိ-ပဒ၊ အနုပဒ၊ အန္တက္ခရ၊ အနုဗျူဟနတ္ထိ၏ သရုပ်ကို သိပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ စပ်) ပဒံ၊ ပေ၊ ဩသာပေန္တိတိ-ကာ၊ ဂါထာပန္နံ-ဖွဲ့စီအပ်သော ဂါထာဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-ပါဠိ အဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစေန္တော-ဆိုစေသော ဆရာသည်၊ ဝါ-ပို့ချသော ဆရာသည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ-ဟူသော၊ ဧကမေကံ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ပဒံ-ပါဒကို၊ သာမဏေရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ အာရဘိတ္တာ-စတည် အားထုတ်ပြီး၍၊ ဧကတောယေဝ-တစ်ပြိုင်နက်ပင်လျှင်၊ နိဋ္ဌာပေတိ-ပြီးဆုံးစေ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါစေန္တဿ-ဆိုစေသော ဆရာ၏၊ ဝါ-ပို့ချသော ဆရာ၏၊ ပဒဂဏနာယ-ဂါထာပါဒ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာ-ပါစိတ်အာပတ်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ အနုပဒံ၊ ပေ၊ ဩသာပေန္တိတိ-ကာ၊ ထေရေန-စာချပေးသော ထေရ်သည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ သာမဏေရော-သည်၊ တံ ပဒံ-ထိုပါဒကို၊ အပါပုဏိတ္တာ-မမှီလိုက် မူ၍၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာတိ-ဟူသော၊ ဒုတိယပဒံ-ကို၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဘဏတိ-ရွတ်ဆို၏၊ ဣမေ-ဤဆရာတပည့်တို့သည်၊ ပါဠေက္ကံ-အသီးအသီး၊ ပဌပေတွာ-စတည် အားထုတ်၍၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဩသာပေန္တိနာမ-ပြီးဆုံးစေသူတို့မည်၏၊ ဧဝံ ဝါစေန္တဿာပိ အနုပဒ ဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာ (ဝေဒိတဗ္ဗာ) [ဆရာက မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာဟု ပို့ချစဉ် တပည့်က အချောင်းဆိုးနေခြင်း စသည်ကြောင့် မမှီလိုက်ဘဲ “မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ” ဟူသော ပုဒ်ကို ရွတ်မှ မှီ၍ ဆရာတပည့်တို့ သံပြိုင်ရွတ်မိ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် အနုပဒ အရေအတွက်ဖြင့် ဆရာမှာ ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏။]

အန္တက္ခရံ၊ ပေ၊ ဩပါတေတိတိ-ကာ၊ သာမဏေရ-သာမဏေ၊ ရူပံ အနိစ္စန္တိ-ဟူ၍၊ ဘဏ-ဆိုလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနော-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ပြောဆိုအပ်သော သာမဏေသည်၊ ရူကာရမတ္ထမေဝ-ရူအက္ခရာမျှကိုသာ၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဝတွာ-ရွတ်၍၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်နေ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါစေန္တဿာပိ-ပို့ချသော ရဟန်း၏လည်း၊ အန္တက္ခရဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာ (ဝေဒိတဗ္ဗာ) စ-ဆက်၊ ဂါထပန္နေပ-ဖွဲ့စီအပ်သော ဂါထာ၌လည်း၊ ဧသနယော-ကို၊ လဗ္ဘတိယေဝ-ရအပ်သည်သာ။ [မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာဟု ဆရာက ပို့ချရာ၌ တပည့်က မအက္ခရာ

ရန္တိ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယာ။ ။ပါဠိတော်၌ ရူပန္တိနေရာဝယ် ရူတိဟု အချို့ စာရှိ၏။ ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှာ နိဂ္ဂဟိတိလာ၍ “သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံ” အရ ရူ၌ ရဿပြု၍ “ရုံတိ” ဟု ပါဠိမှန် ရှိရမည်။ နိဂ္ဂဟိတိကို နပြု၍ ရန္တိဟုလည်း ရှိ၏။ ရန္တိ ဩပါတေတိတိတ္ထေ အနုနာသိကော အာဂမဝသေန ဝုတ္တော၊ သံယောဂပုဗ္ဗဿ ရဿတ္တံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ဋီကာ၊ ရူပံ အနိစ္စဟု ဆရာက ပို့ချရာ၌ တပည့်က ရူဟု သံပြိုင်ရွတ်၍ ရပ်နေ၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဆရာမှာ အက္ခရာအရေအတွက်ဖြင့် ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏။

မျှကိုသာ သံပြိုင်ရွတ်၍ နေ၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဆရာမှာ အကွရာအရေအတွက်ဖြင့် ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏။

အနုဗျူနံ ၊ပေ၊ နိစ္ဆာရေတိတိ-ကား၊ ရူပံ ၊ပေ၊ ဣမံ သုတ္တံ-ဟူသော ဤသုတ္တန်ကို၊ ဝါစယမာနေန- ဆိုစေသော၊ ဝါ- ပို့ချသော၊ ထေရေန - ထေရ်သည်၊ ရူပံ အနိစ္စန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနေ-ဆိုအပ်စဉ်၊ သာမဏေရော-သည်၊ သီယပညတာယ-လျှင်သော ပညာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေဒနာ အနိစ္စာတိ-ဟူသော၊ ဣမံ အနိစ္စပဒံ-ဤအနိစ္စပုဒ်ကို၊ ထေရဿ-ထေရ်၏။ ရူပံ အနိစ္စန္တိ-ဟူသော၊ ဧတေန အနိစ္စပဒေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဘဏန္တော-ရွတ်ဆိုလျက်၊ ဝါစံ-စကားကို၊ နိစ္ဆာရေတိ-မြွက်ဆို၏။ ဧဝံ-သို့ ၊ပေ၊ အနုဗျူန ဂဏနာယ-ရှေ့ပုဒ်ဗျည်းနှင့် တူသော နောက်ပုဒ်ဗျည်း အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာ (ဝေဒိတဗျာ) ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ ဧတ္ထ-ဤပဒ အနုပဒ အန္တက္ခရ အနုဗျူန၌၊ သင်္ခေါ-အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဣမေသု ပဒါဒိသု-ဤပဒ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံ ယံ-အကြင်အကြင်စာကို၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်းဖြင့်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဘဏတိ-ရွတ်ဆို၏။ တေန တေန-ထိုထိုစာဖြင့်၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။ ဣတိ-ဤကား အကျဉ်းချုပ်တည်း။

ဗုဒ္ဓဘာသိတောတိ-ကား၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကံ-ဝိနည်းပိဋကသည်လည်းကောင်း၊ (သကလံ-သော) အဘိဓမ္မပိဋကံ-သည်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဗြဟ္မဇာလာဒီနိ-ဗြဟ္မဇာလသုတ် အစရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနိစ-သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆေကဗုဒ္ဓါတို့ ဟောတော်မူအပ်သော တရားများ ရှိသေး၏။ ထိုတရားတို့ကိုလည်း ဤဗုဒ္ဓဘာသိတ၌ သွင်းယူပါ။ သာဝကဘာသိတောတိ-ကား၊ စတု

ရူပံ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဝါစံ နိစ္ဆာရေတိ။ ။[ဤဝါကျ၌ “ဝါစယမာနေ” ဟု ရှိ၏။ ထေရေနနှင့် အရတူဖြစ်သောကြောင့် ဝါစယမာနေနဟု ရှိရမည်။ “ဝုစ္စမာနေ” နေရာ၌လည်း “ဝုစ္စမာနေ” ဟု အနာဒရိယလက္ခဏာ ရှိရမည်။] ဆရာက “ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ၊ ဝေဒနာ အနိစ္စာ” ဟု နှုတ်ခပ်လေးလေးဖြင့် ပို့ချနေသည်ကို လိုက်၍ဆိုသော သာမဏေက “ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ” ဟု ဆိုလိုက်လျှင်ပင် “ဝေဒနာ အနိစ္စာ” ကိုပါ လှမ်း၍ မြင်လောက်အောင် လျှင်သော ဉာဏ်ရှိရကား “ဝေဒနာ အနိစ္စာ” ဟု အနိစ္စချင်း ဆရာနှင့် သံပြိုင်ရွတ်မိ၏။ ထိုသို့ရွတ်မိလျှင် ဆရာမှာ ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏။

အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေါပေါ။ ။[ဤအကျဉ်းမှတ်ချက်ကို ကြည့်၍ ဆရာနှင့် တပည့် သံပြိုင်ရွတ်ရာ၌ တစ်လုံးချင်းဖြစ်စေ၊ တစ်ပုဒ်ချင်းဖြစ်စေ၊ တစ်ပါဒချင်းဖြစ်စေ၊ ရှေ့ပုဒ်ဗျည်းနှင့် တူသော နောက်ပုဒ်ဗျည်းဖြစ်စေ သံပြိုင်ရွတ်မိလျှင် အာပတ် သင့်နိုင်၏။ ရှေးခေတ်က စာအုပ်များ မရှိကြသေး။ ဆရာက နှုတ်တက်ချပေးရ၏။ ထို့ကြောင့် ဆရာနှင့် တပည့် သံပြိုင် ရွတ်မိတတ်၏။ ယခုခေတ်၌ကား စာအုပ်များ ရှိပြီးဖြစ်၍ ဆရာက ရှေ့က ချပြီးမှ တပည့်က နောက်မှ လိုက်ဆိုလျှင် အာပတ်မှ လွတ်နိုင်၏။

ပရိသပရိယာပန္နေဟိ-ပရိသတ် ၄ ပါး၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ [ပရိသတ် ၄ ပါးကား-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတို့တည်း။] သာဝကေဟိ-သာဝကတို့သည်၊ ဘာသိတော-ဟောအပ်သော၊ အနဂ်ဏာ၊ ပေ၊ မဟာဝေဒလ္လာဒိကော-အနဂ်ဏာ သုတ်၊ ပေ၊ မဟာဝေဒလ္လာသုတ် အစရှိသော တရားတော်တည်း၊ [အနဂ်ဏာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မဟာဝေဒလ္လာသုတ်တို့ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောတော်မူသည်၊ အနုမာန သုတ်ကို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ဟောတော်မူသည်၊ စူဠဝေဒလ္လာသုတ်ကို ဓမ္မဒိန္နာ မည်သော ဘိက္ခုနီ ဟောတော်မူသည်။] ဣသိဘာသိတောတိ-ကား၊ ဗာဟိရပရိဗ္ဗာ ဇကေဟိ-သာသနာတော်၏ အပြင်ပ၌ ဖြစ်သော ရသေ့ပရိပိုဇ်တို့သည်၊ ဘာသိတော-ဟောအပ် လျှောက်ထားအပ်သော၊ သကလော-သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ္ဂေါ-ဝဂ်လည်းကောင်း၊ ဗာဝရိယဿ-ဗာဝရိယပုဏ္ဏား၏၊ အန္တေဝါသိကာနံ-တပည့်ဖြစ် ကုန်သော၊ သောဠသန္တံ-တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-ပုဏ္ဏား တို့၏၊ ပုစ္ဆာ-ပုစ္ဆာလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ-ဤသို့အစရှိသော တရားတည်း၊ ဒေဝတာဘာသိတောတိ-ကား၊ ဒေဝတာဟိ-နတ်တို့သည်၊ ဘာသိတော-လျှောက် ထားအပ်သော တရားတော်တည်း၊ သော-ထိုဒေဝတာ ဘာသိတကို၊ ဒေဝတာ၊ ပေ၊ သံယုတ္တာဒိဝသေန-ဒေဝတာသံယုတ်၊ ပေ၊ သက္ကသံယုတ် အစရှိသော သံယုတ် တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ထိုက်၏။ [“အစွမ်း” ဟူသည် ထိုသံယုတ်တို့၌ ပါဝင်သော နတ်တို့ လျှောက်ထားအပ်သော စကားများသာတည်း။]

အတ္ထုပသဉ္စိတောတိ-ကား၊ အဋ္ဌကထာနိဿိတော-အဋ္ဌကထာကို မှီသော တရားတည်း၊ ဓမ္မုပသဉ္စိတောတိ-ကား၊ ပါဠိနိဿိတော-ပါဠိတော်ကို မှီသော တရားတည်း၊ [ဓမ္မုပသဉ္စိတော၌ ဓမ္မအရ ပြခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသိတအားလုံးကို ယူ ထိုနှင့် ဆက်သွယ်၍ မှတ်သားအပ်သော “မက္ကဋီဝဇ္ဇိပုတ္တာစ” စသော ဥဒ္ဒါနိုး ဂါထာ စကားမျိုးသည် ဓမ္မုပသဉ္စိတမည်၏၊ အဋ္ဌကထာနိဿိတောတုန်းကလည်း ပါဠိတော်ကို တိုက်ရိုက် ဖွင့်သော စကားသည် အဋ္ဌကထာတည်း၊ ထိုစကားနှင့်

အဋ္ဌကထာနိဿိတော။ ။ “အတ္ထုပသဉ္စိတ-အနက်နှင့် စပ်ယှဉ်သော တရား”

ဟူသည် ပါဠိတော်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အတ္ထုပသဉ္စိ တောတိ အဋ္ဌကထာနိဿိတော” ဟု ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်သည် ပထမသင်္ဂါယနာတင်တုန်းက ပါဠိတော်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဟူသည်လည်း ပထမသင်္ဂါယနာ တင်တုန်းက မဂဓ ဘာသာဖြင့် ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာတည်းဟု သိသာ၏၊ သို့သော် ယခုအခါ၌ တွေ့မြင်အပ်သော အဋ္ဌကထာစကားကိုလည်း အဋ္ဌကထာနိဿိတ၌ သွင်းယူရမည်ဟု ဆိုကြ ၏။ [အဋ္ဌကထာနိဿိတောတိ ပုဗ္ဗေ မဂဓဘာသာယ ဝုတ္တံ ဓမ္မသင်္ဂဟာရဗ္ဗံ အဋ္ဌကထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဣဒါနိပိ “ယထာပိ ဒိပိကောနာမ၊ နိလိယိတွာ ဂဏှတေ မိဂေ”တိ ဧဝမာဒိတံ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။]

ဆက်သွယ်၍ မှတ်သားအပ်သော စကားများသည် အဋ္ဌကထာနိဿိတမည်၏။ ဥာယေနာပိ-အတ္ထူပသဉ္စိတ၊ ဓမ္မူပသဉ္စိတ ၂ ပါးစုံဖြင့်လည်း၊ ဝိဝဋ္ဌူပနိဿိတ မေဝ-ဝဋ္ဌ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မှီသော တရားကိုသာ၊ ဝဒတိ-ဆို၏။ ဝိဝဋ္ဌူပနိဿိတ-ကို၊ ကိဉ္စာပိ ဝဒတိ-အကယ်၍ကား ဆိုပါပေ၏။ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုပါသော်လည်း၊ တိဿော-ပဌမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယအားဖြင့် ၃ ပါး ကုန်သော၊ သင်္ဂီတိယော-သင်္ဂီယနာတို့သို့၊ အာရုဋ္ဌဓမ္မယေဝ-တင်အပ်သော ဓမ္မ ကိုသာ၊ ပဒသော-အစုအစုအားဖြင့်၊ ဝါစေန္တဿ-ပို့ချသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ-၏) ဝိဝဋ္ဌူပနိဿိတေပိ-ဝဋ္ဌ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မှီပါသော်လည်း၊ နာနာဘာသာဝသေန-မဂဓဘာသာမှ ကွဲပြားသော ဘာသာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂါထာသိလောကဗန္ဓာဒိဟိ-ဖွဲ့စီအပ်သော ဂါထာသိလောက အစရှိ သည်တို့ဖြင့်၊ အဘိသင်္ခတေ-ပြုစီရင်အပ်သော တရား၌၊ (ဝါစေန္တဿ-ပို့ချသော ရဟန်း၏) အနာပတ္တိ (ဟောတိ။) [နာနာဘာသာဝသေနကို “အမျိုးမျိုးသော ဘာသာ၏ အစွမ်းဖြင့်” ဟု ပေးလျှင် မဂဓဘာသာပါ နာနာဘာသာအရ၌ ပါဝင် နေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် “မဂဓဘာသာမှ ကွဲပြားသော ဘာသာတို့၏ အစွမ်း ဖြင့်” ဟုသာ ပေး။]

တိဿော-ကုန်သော၊ သင်္ဂီတိယော-တို့သို့၊ အနာရုဋ္ဌေပိ-မတင်အပ်ပါသော် လည်း၊ ဝါ-မတင်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ကုလုဗ္ဗသုတ္တံ-သုတ်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ နန္ဒောပနန္ဒံ-နန္ဒောပနန္ဒသုတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဤဒိသေ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ် သော သုတ်၌၊ အာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ) အမလာလဒမနမ္ပိ-အပ လာလနဂါးမင်းကို ဆုံးမကြောင်း စကားကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ-(အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းဟု) ဆိုအပ်ပြီ၊ မဟာပစ္စရိယံ ပန-၌ကား၊ ပဋိသိဒ္ဓံ-(အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်း မဟုတ်ဟု) တားမြစ်အပ်ပြီ၊ (နောကံ၌ “န ဣတရံ” ဟု တားမြစ်ထား သည်-ဟူလို) မေဏှကမိလိန္ဒပဉ္စေသု-မေဏှကပဉ္စာ၊ မိလိန္ဒပဉ္စာတို့၌၊ ထေရဿ- အရှင်နာဂသိန်ထေရ်၏၊ သကပဋိဘာနေ-မိမိ၏ ဉာဏ်အထင်အမြင်ဖြစ်သော တရားစကား၌၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ) ရညော-မိလိန္ဒမင်းအား၊ ဝါ-ကို၊ သညာ ပနတ္ထံ-နားလည်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟရိတွာ-ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာမှ ထုတ် ဆောင်၍၊ ယံ-အကြင်သုတ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသုတ်၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ) ပန-ဆက်၊ ဝဏှံ၊ ပေ၊ ပိဋကနိ-ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ပြဆိုရာပိဋက၊ အင်္ဂုလိမာလအကြောင်းကို ပြဆိုရာ ပိဋက၊ ရဋ္ဌပါလ၏ ကြုံးဝါးကြောင်း စကားရပ်၊ အာဠာဝက၏ ကြုံးဝါးကြောင်း စကားရပ်၊ ဝုဠဝေဿန္တရ၊ ဝုဠဝိနယ၊ ဝေဒလ္လ ပိဋကတ်တို့သည်၊ အပုဒ္ဒဝစနာနိယေဝ-ဘုရားစကားတော်တို့ မဟုတ်ကုန်သည် သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဘုရားစကားတော် မဟုတ်သော်လည်း မသင်

ယူအပ်သော ကျမ်းစာများကား မဟုတ်ကြပါ။ သီလူပဒေသောနာမ-မည်သည်၊ ဓမ္မသေနာပတိနာ-တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဝုတ္တော-ဟောအပ်သော တရားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ၊ တသို့-ထိုသီလူပဒေသော်၊ အာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ) အညာနိပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂကထာ၊ ပေ၊ အသုဘကထာဒီနိ-မဂ္ဂကထာကျမ်း၊ အာရမဏကထာကျမ်း၊ ဗုဒ္ဓိက၊ ဒဏ္ဍက၊ ဉာဏဝတ္ထု၊ အသုဘကထာကျမ်း အစရှိသည်တို့သည်၊ အတ္တိ-ရှိကုန်၏။ တေသု-ထိုကထာကျမ်းတို့၌၊ သတ္တတ္တိသ-၃၇ ပါးသော၊ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဓုတင်္ဂပဉ္စ-ဓုတင်္ဂပဉ္စာကျမ်း၌၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်ပဋိပတ်ကို၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်အပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေသု-ထိုကထာကျမ်းတို့၌၊ (ဝါစေန္တဿ-၏) အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ မဟာပစ္စရိယာဒီသု-မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ အစရှိသည်တို့၌၊ သင်္ဂီတိ-သင်္ဂီယနာသို့၊ အနာရုဋ္ဌေသု-မတင်အပ်ကုန်သော၊ ရာဇောဝါဒ၊ ပေ၊ သုတ္တေသုယေဝ-ရာဇောဝါဒသုတ်၊ တိက္ခိန္ဒိယသုတ်၊ စတုပရိဝဋ္ဌသုတ်၊ နန္ဒောပနန္ဒသုတ်၊ ကုလုမ္မသုတ်တို့၌သာ၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ-၏) ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍၊ အဝသေသေသု-ကြွင်းသော သုတ်တို့၌၊ ယံ-အကြင်တရားစကားကို၊ ဗုဒ္ဓဝစနတော-ဘုရားဟော စကားတော်မှ၊ အာဟရိတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တဒေဝ-ထိုတရားစကားသည်သာ၊ အာပတ္တိဝတ္ထု-အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။ ဣတရံ-အခြားသော တရားစကားသည်၊ (အာပတ္တိဝတ္ထု-သည်) န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ အယံ အတ္ထော-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဟိတော-ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်ပြီ၊ [အာပတ်သင့်ခြင်း၊ မသင့်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်ပြီ၊ မည်သည့်သုတ်ကို ပို့ချလျှင် အာပတ်သင့်၏၊ မည်သည့်သုတ်ကို ပို့ချလျှင် အာပတ်မသင့်ဟု ပိုင်းခြားထားသည်-ဟူလို။]

၄၈။ ဧကတော ဥဒ္ဓိသာပေန္တောတိ (ပဒဿ)-ဟူသော ပုဒ်၏၊ အနုပသမ္ပန္နေန-လူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ-အတူ၊ ဥဒ္ဓေသံ-သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၊ ဘဏန္တောပိ-ရွတ်ဆိုသော ရဟန်းသည်လည်း၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ ဂဏန္တောပိဟု ရှိ၏၊ “သင်ယူသော ရဟန်းသည်လည်း” ဟု ပေး။] ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဝဒတိ-ရွတ်ဆိုအံ့၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ-၏) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ပါဠိတော်၌ ဥဒ္ဓိသာပေန္တော၏ စပ်ပုဒ် မရှိသောကြောင့် ဝဒတိဟု ထည့်စပ်ပါ-ဟူလို။] တကြ-ထိုဧကတော ဥဒ္ဓိသာပေန္တောဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဥပသမ္ပန္နောစ-ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ အနုပသမ္ပန္နောစ-လူသာမဏေ

သည်လည်းကောင်း၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ ဥဒ္ဓိသာပေန္တိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြစေကြကုန်၏။
 (ရွတ်ပြပါဘုရားဟု တောင်းပန်ကြကုန်၏။) အာစရိယော-ဆရာသည်၊ နိသိန္နာန-
 ထိုင်နေကုန်သော တပည့်တို့အား၊ ဘဏာမိ-ရွတ်ပြအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တေဟိ-
 ထိုတပည့်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဝဒတိ-ဆိုအံ့၊
 အာစရိယဿ-၏၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) အနုပသမ္ပန္နေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊
 ဂဏန္တဿ-သင်ယူသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) ဒွေပိ-ရဟန်းနှင့်
 သာမဏေ နှစ်ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊ ဌိတာ-ရပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဂဏန္တိ-
 သင်ယူကုန်အံ့၊ ဧသေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ဒဟရတိက္ခ-ရဟန်းငယ်သည်၊
 နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သာမဏေရော-သည်၊ ဌိတော-ရပ်နေ
 သည်၊ (ဟောတိ) နိသိန္နဿ-ထိုင်နေသော ရဟန်းငယ်အား၊ ဘဏာမိ-ရွတ်ပြအံ့၊
 ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘဏတော-သံပြိုင်ရွတ်ပြသော ဆရာ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟော
 တိ) ဒဟရော-ရဟန်းငယ်သည်၊ သစေ တိဋ္ဌတိ-အကယ်၍ ရပ်နေအံ့၊ ဣတရော-
 အခြားသော သာမဏေသည်၊ (သစေ) နိသီဒတိ-အကယ်၍ ထိုင်နေအံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ-ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဌိတဿ-ရပ်နေသော ရဟန်းငယ်အား၊ ဘဏာမိ-
 အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘဏတောပိ အနာပတ္တိ ဟောတိ။

ဗဟူနံ-များစွာကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ ဧကော
 သာမဏေရော-သည်၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 တသ္မိ-ထိုသာမဏေသည်၊ နိသိန္နော-စဉ်၊ ပဒသော-အစုအစုအားဖြင့်၊ ဓမ္မ-ပါဠိ
 အဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစန္တဿ-ပို့ချသော၊ အာစရိယဿ-ဆရာ၏၊ အစိတ္တကာ
 ပတ္တိ-အစိတ္တက အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ) သာမဏေရော-သည်၊ ဥပစာရံ-၁၂
 တောင် ဥပစာကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွတ်၍၊ ဌိတောဝါ-ရပ်နေသည်သော်လည်းကောင်း၊
 နိသိန္နောဝါ-ထိုင်နေသည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 [ဥပစာရံ မုဉ္ဇိတွာတိ ပရိသပရိယန္တတော ဒွါဒသဟတ္ထံ မုဉ္ဇိတွာ။] ယေသံ-အကြင်
 သူတို့အား၊ ဝါစေတိ-ပို့ချ၏၊ တေသု-ထိုသူတို့၌၊ (သာမဏေရဿ-၏) အပ္ပရိယာ
 ပန္နတ္တာ-အကျုံးမဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကေန-တစ်ခုသော၊ ဒိသာဘာဂေန-
 အရပ်အဖို့ဖြင့်၊ ပလာယနကဂန္တနာမ-ထွက်သွားသော ကျမ်းစာမည်သည်ကို၊
 ဂဏှာတိ-သင်ယူ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သချီ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝစ္ဆတိ-
 ရောက်၏၊ [စာလိုက်နေသော ပရိသတ်မှ အပြင်ထွက်သွားသော စာချသံ စာရွတ်
 သံကို “ပလာယနကဂန္တံ” ဟု ခေါ်သည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်
 သည်၊ (ဟောတိ-၏) ဣတိ-ဤကား အဆုံးအဖြတ်တည်း။ [“တတြာယံ ဝိနိစ္ဆ
 ယော” ကို ပြန်လှည့်ဖို့ရာ “အနာပတ္တိတိ” ဟု ဣတိသဒ္ဓါ ပါရမည်၊ မပါလျှင်
 ထည့်ပါ။]

ဧကတော သဇ္ဈာယံ ကရောန္တောတိ-ကာ။ [အချို့စာအုပ်များ၌ “ကရောန္တောပိ” ဟု ရှိ၏။ ပါဠိတော် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို ဖွင့်ပြရာဖြစ်သောကြောင့် “ကရောန္တောတိ” ဟု ကုတိသဒ္ဒါဖြင့် ရှိရမည်။] အနုပသမ္ပန္နေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဥပသမ္ပန္နော-ရဟန်းသည်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ-အတူ၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-စာပြန်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော-ပြုလတ်သော်၊ တေန-ထိုလူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ယေဝ-တကွသာလျှင်၊ ဘဏတိ-ရွတ်ဆိုအံ့၊ အနာပတ္တိ၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-လူသာမဏေ၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ဥဒ္ဒေသံ-သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၊ ဂဏန္တဿပိ-သင်ယူသော ရဟန်း၏လည်း၊ တေန-ထိုလူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တူ၊ ဧကတော-နက်၊ ဝါ-သံပြိုင်၊ ဘဏန္တဿ-ရွတ်ဆိုလတ်သော်၊ အနာပတ္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ အယမ္ပိ-ဤလူသာမဏေ၏ အထံ၌ စာတက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဧကတော သဇ္ဈာယံ ကရောတိစ္စေဝ-ဧကတော သဇ္ဈာယံ ကရောတိဟူ၍သာ၊ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ။ (ဝါစေတီဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်-ဟူလို။)

ယေဘုယျေန ပေ၊ ဩပါတေတီတိ-ကာ။ ဧကဂါထာယ-ဂါထာတစ်ပုဒ်၏။ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ပါဒေါ-ပါဒသည်၊ သစေ န အာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ နှုတ်သို့ မလာအံ့၊ (နှုတ်မတက်အံ့)၊ သေသံ-ကြွင်းသော ၃ ပါဒသည်၊ (သစေ) အာဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ နှုတ်သို့လာအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်)၊ အယံ-ဤကျမ်းစာသည်၊ ယေဘုယျေန ပဂုဏဂန္တောနာမ-ယေဘုယျေန ပဂုဏဂန္တမည်၏။ [၄ ပါဒ ရှိသော ဂါထာတွင် ၃ ပါဒလောက်က နှုတ်တက်နေသောကြောင့် များသော အားဖြင့် ကျေညက်ပြီးသော ကျမ်းစာမည်၏။] ဧတေန နယေန-ဤနည်းအားဖြင့်၊ သုတ္တေပိ-စုဏ္ဍိယပါဠိ၌လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။ [ယေဘုယျေန ပဂုဏဂန္တကို သိထိုက်၏-ဟူလို။] တံ-ထိုပဂုဏဂန္တကို၊ ဩပါတေန္တဿ-အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေသော ရဟန်း၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဘဏာဟိ-ရွတ်ဆိုလော့၊ ကုတိ-ဤသို့

သဒ္ဓိ ဂဏန္တဿ။ ။ဥဒ္ဓိသာပေန္တိ၌ “ဥ+ဒိသ+ဏာပေ” ဟု ကာရိတ်ပစ္စည်း ဝင်နေ၏။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်မရှိသေးသော ရှေးခေတ်၌ သာမဏေနှင့် ရဟန်းဟူသော တပည့် နှစ်ဦးတို့သည် စာတက်လိုလျှင် ဆရာကို တပည့်များက ရွတ်စေရ၊ ရွတ်ပြပါဘုရားဟု တောင်း ပန်ရ၏။ ထိုအခါ ဆရာက “တေန ခေါ ပန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ” စသည်ဖြင့် ရွတ်ပြရ၏။ ထိုသို့ရွတ်ပြသော စာကို သာမဏေနှင့် အတူ စာတက်သော ရဟန်း တို့သည် လိုက်၍ ဆိုကြရ၏။ ထိုသို့လိုက်၍ ဆိုသဖြင့် သာမဏေနှင့် အတူ သံပြိုင်ရွတ်မိသော် လည်း စာတက်ဘက် ရဟန်းမှာ အာပတ် မသင့်၊ ဘုကြောင့်နည်း-ဝါစေယျအရ ပို့ချခြင်း မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

ဩပါတေန္တဿ။ ။ဩပါတေန္တဿကို “ဧဝံ ဘဏာဟိတိ ဧကတောပိ ဘဏန္တဿ” ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုအဖွင့်၌ “ဧဝံ ဘဏာဟိ” ဖြင့် မကျေသေးသော အပိုဒ်ကို ထောက်ပေး ကြောင်း သိသာ၏။ ထို့ကြောင့် မကျေသေးသော အပိုဒ်ကို ထောက်ပေးရင်း သံပြိုင် ရွတ်မိ

ပြော၍၊ ဧကတောပိ-တစ်ပြိုင်နက်လည်း၊ ဘဏန္တဿ-ရွတ်ဆိုလတ်သော်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ။)

ဩသာရေန္တံ ဩပါတေတီတိ-ကား၊ သုတ္တံ-ပါဠိကို၊ ဥစ္စာရေန္တံ-ရွတ်ဆိုစေစဉ်၊ [ဩသာရေန္တံ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ဥဿာရေန္တံဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ အခြားနေရာ၌ ပါဠိသက်သက် ရွတ်သူကို ဩသာရကဟု ဆိုသည်။] ပရိသမဇ္ဈေ-၌၊ ပရိသက်မာနံ-ရွံ့၍ နေသော သာမဏေကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဒေဟိ-ဆိုလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တေန-ထိုသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဧကတောပိ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယာဒီသု-မဟာပစ္စရိ အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ မယာ-ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ မာ ဝဒ-မဆိုနှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောအပ်သော သာမဏေသည်၊ ယဒိ ဝဒတိ-အကယ်၍ အတူရွတ်ဆိုအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့အတူရွတ်ဆိုလတ်သော်)၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ စ-ဆက်၊ အဿ-ထိုစကား၏၊ နတ္ထိဘာဝေါယေဝ-မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ယုတ္တော-သင့်မြတ်၏၊ ကဿ-အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ (ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ-၏) ကိရိယသမုဋ္ဌာနတ္တာ-ကိရိယသမုဋ္ဌာန်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဣတရထာ-ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ (ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်) ကိရိယာကိရိယံ-ကိရိယာကိရိယသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ (ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်) ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ-ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ [ဤသိက္ခာပုဒ်သည် သမုဋ္ဌာနသီသဖြစ်သောကြောင့် “ဤသိက္ခာပုဒ်သည် ဤသိက္ခာပုဒ်ဟူသော သမုဋ္ဌာန်ရှိ၏”ဟု ဆိုသည်။] ဝါစာတောစ-နှုတ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ တိဝေဒနံ-ရှိ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ စတုတ္ထံ-၄ ခုမြောက်သော၊ ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒံ-တည်း။

သော်လည်း အာပတ်မသင့်၊ ဧကတောပိ ဘဏန္တဿ၌ ပိကား သမ္ဘာဝနာ၊ သံပြိုင်ရွတ်မိသော်မှ အနာပတ် ဖြစ်သေး၏၊ သံပြိုင် မရွတ်သော် အနာပတ်ဟုပင် ဆိုဖွယ် မလို-ဟူလို။

ကိရိယသမုဋ္ဌာနတ္တာ။ “သံပြိုင် မရွတ်ရ” ဟု ပညတ်ထားပါလျက် သာမဏေနှင့်အတူ ရွတ်ရကား “ငါနှင့် အတူ မဆိုနှင့်” ဟု တားသော်လည်း အတူဆိုမိလျှင် ကိရိယပင် (မပြုထိုက်သော သံပြိုင်ရွတ်မှုကို ပြုခြင်းပင်) ဖြစ်တော့၏။ “ထို့ကြောင့် မဟာပစ္စရိစကားမျိုး၏ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ မရှိခြင်းသည်သာ သင့်မြတ်၏” ဟူလို။

၅။ သတသေယျသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၄၉။ ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ-၌၊ မုဋ္ဌဿတီ အသမ္ပဇာနာတီ (ဧတံ)-မုဋ္ဌဿတီ အသမ္ပဇာနာဟူသော ဤစကားကို၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-အိပ်မပျော်မီ ရှေ့အဖို့၌၊ သတိ သမ္ပဇညဿ-သတိသမ္ပဇညကို၊ အကရဏဝေနေ-မပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန (သစ္စံ)-မှန်၏၊ ဘဝင်္ဂီတိဣဏ္ဍကာလေ-ဘဝင်သို့ သက်ရောက်ရာ အခါ၌၊ (ဘဝင်ကျ၍ အိပ်ပျော်ရာ အခါ၌) သတိသမ္ပဇည-သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [မဟာဝိပါက်စိတ်၌ သာမန် သတိနှင့် ဉာဏ်များကား ရှိကြသည်သာ၊ သို့သော် ထိုသတိနှင့် ဉာဏ်တို့က တရား ဆင်ခြင်မှု မပြုနိုင်။]

ဝိကူဇမာနာတိ-ကား၊ ဝိပုလပမာနာ-ယောင်ယမ်း မြည်တမ်းကုန်လျက်၊ ကာကစ္ဆမာနာတိ-ကား၊ နာသာယ-နှာခေါင်းမှ၊ (မုဋ္ဌမာနာ၌ စပ်)၊ ကာကသဒ္ဓိ ဝိယ-ကိုး၏ အသံကဲ့သို့သော၊ နိရတ္ထကသဒ္ဓိ-အနက် မရှိသော အသံကို၊ (ဟောက် သံကို ဆိုလိုသည်)၊ မုဋ္ဌမာနာ-လွှတ်ကုန်လျက်၊ (ပါဠိတော် “သေယျံ ကပ္ပေန္တိ”၌ စပ်)၊ ဥပါသကာတိ-ကား၊ ပဌမတရံ-ရဟန်းငယ်တို့၏ အလျင်၊ ဥဋ္ဌိတဥပါသကာ-အိပ်ရာမှ ထသော ဥပါသကာတို့သည်၊ (ပါဠိတော် “ဥဇ္ဈာယန္တိ” စသည်၌ စပ်။)

၅၀။ ဧတဒဝေါစုံ ဘဂဝတာ ၊ပေ၊ ပညတ္တန္တိ၊ [စာအုပ်များ၌ “ဧတဒဝေါစန္တိ” ဟု ဣတိသဒ္ဓါ ပါသည်ကား မကောင်း၊ ပါဠိတော်၌ “ဧတဒဝေါစုံ ဘဂဝတာ ၊ပေ၊ ပညတ္တံ” ဟု တစ်ဆက်တည်း ရှိ၏။] ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သိက္ခာပဒဂါရဝေနေဝ- သိက္ခာပုဒ်၌ လေးစားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ ဧတံ-ဤ (ဘဂဝတာ ၊ပေ၊ ပညတ္တံ စသော) စကားကို၊ အဝေါစုံ-ပြောကြကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဘဂဝတံ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ ဂါရဝေနစ-

မုဋ္ဌဿတီ။ ။မုဋ္ဌာ + သတိ ဧတေသန္တိ မုဋ္ဌဿတီနော၊ “သမ္မာ + ပကာရေန ဇာနန္တိတိ သမ္ပဇာနာ၊ န + သမ္ပဇာနာ အသမ္ပဇာနာ” ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ကား “နတ္ထိ သမ္ပဇာနံ ဧတေသန္တိ အသမ္ပဇာနာ” ဟု ပြုလေသည်။

ဝိကူဇမာနာ။ ။ဋီကာ၌ “ဝိကူဇမာနာတိ နိတ္ထုနန္တာ” ဟု ဖွင့်၏၊ “ညီးတွားကုန် လျက်” ဟု ပေး၊ “ပလာပ-စပါးဖျင်း” ဟူသကဲ့သို့ ဝိရှေး ပရှေးရှိသော ဤလပဓာတ်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကင်းသော စကားဖျင်းအနက်ဟောတည်း၊ “အည်း . . အဲ” စသည်ဖြင့် ညီးတွားသောအခါ အသံထွက်သော်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ် မရှိ။

ကာကစ္ဆမာနာ။ ။ကာတစ်ပုဒ်၊ ကစ္ဆတစ်ပုဒ်ဟု ကြုံ၊ ကာ-စက်ဆုပ်ဖွယ် အသံ ကို + ကစ္ဆမာနာ-ပြောဆိုကုန်လျက်၊ “ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ” ဟု ဥပရိပုံဋ္ဌ-ဗာလပဏ္ဍိတ သုတ်၌ ရှိ၏၊ ကစ္ဆမာနာယကို “ကထိယမာနာယ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ရှေးက “ကျီးသံကဲ့သို့ အသံပြုကြကုန်သည်” ဟု ပေးသည်မှာ သဒ္ဓတ္ထ မဟုတ်ပါ။

လေးစားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဂရုနံ+ဘာဝေါ ဂါရဝံဟု ပြု။] အာယသ္မတောံ ရာဟုလဿ-အရှင်ရာဟုလာ၏။ သိက္ခာကာမတာယစ-သိက္ခာ တို့ကို လိုလားသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-မိမိတို့နေရာ အရပ် သို့၊ အာဂတဿ-ရောက်လာသော၊ တဿ အာယသ္မတော-ထိုအရှင် ရာဟုအား၊ စူဠမဇ္ဈကံဝါ-ညောင်စောင်းငယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အပယေနံဝါ-တကဲမို့ ပျဉ်ချပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ပညပေတွာ၌ စပ်)၊ ယံ-အကြင်ခင်းစရာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ တံ-ထိုခင်းစရာကို၊ ပညပေတွာ-ခင်းပေးပြီး၍၊ စီဝရံ-သင်္ကန်းကြီးကို သော်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရာသင်္ဂီဝါ-ဧကသီကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥဿိသကရ ဣတ္ထာယ-ခေါင်းအုံးပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဒေန္တိ-ပေးကြကုန်၏။ [ဤသို့ သားတော်ဖြစ် သော ရှင်ရာဟုလာကို ဂရုစိုက်ကြခြင်းသည် ခမည်းတော်ဖြစ်သော ဘုရားရှင် အပေါ်၌လည်း ရိုသေရာ ရောက်သောကြောင့် “ဘဂဝတံစ ဂါရဝေန”ဟု မိန့်ခဲ့ သည်။]

တကြ-ထိုအာယသ္မတော စ ရာဟုလဿ သိက္ခာကာမတာယဟူသော စကား ရပ်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ တဿာယသ္မတော - ထိုအရှင်ရာဟုလာ၏။ (တစ်နည်း) တကြ-၌၊ ဣဒံ-ဤဝတ္ထုကား၊ တဿာယသ္မတော-၏။ သိက္ခာကာမ တာယ-၌၊ (နိဒဿနံ-အနည်းငယ်မျှ ညွှန်ပြအပ်သော ဝတ္ထုတည်း)၊ [“တတြိဒံ ဝတ္ထု၊ နိဒဿနံဝါ” ဟု ဋီကာ၌ ဝါထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် နိဒဿနံထည့်၍ နောက်တစ်နည်း ပေးရသည်။ ထိုနိဒဿနံဖြင့် အရှင်ရာဟုလာ၏ သိက္ခာကို လိုလားသူ၏ အဖြစ်၌ ဝတ္ထုပေါင်းများစွာ ရှိသော်လည်း ဤ၌ နိဒဿနနည်း အားဖြင့် တစ်ဝတ္ထုကိုသာ ညွှန်ပြခြင်းတည်းဟု သိစေသည်။] ဘိက္ခု-တို့သည်၊ တံ- ထိုအရှင်ရာဟုလာကို၊ ဒုရတောဝ-အဖေး၌ပင်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ မုဋ္ဌိသမ္ပုဇ္ဇနိမုဋ္ဌ-လက်ဆုပ်တံမြက်စည်းကိုလည်းကောင်း၊ ကစဝရဆဋ္ဌန ကဉ္စ-အမှိုက်စွန့်တောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ခိပန္တိ ကိရ-ချထား ကြကုန်သတတ်၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အညေဟိ-အခြားသော ရဟန်းတို့သည်၊ အာ ဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ ကေန-အဘယ်သူသည်၊ ဣဒံ-ဤလက်ဆုပ်တံမြက်စည်းနှင့် တောင်းကို၊ ပါတိတံ-ကျစေအပ်သနည်း၊ ဝါ-ချထားအပ်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ အညေ-အခြားသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆို ကြကုန်၏။ (ကိ-အဘယ်သို့ ပြောဆိုကြကုန်သနည်း)၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ ရာဟုလော-ရာဟုလာသည်၊ (ရာဟုလာတော့)၊ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ-ဤအရပ်၌၊ သဉ္စရိ-လှည့်လည်ပြီ၊ တေန-ထိုရာဟုလာသည်၊ ပါတိတံ နုခေါ-ကျစေအပ်လေ သလော၊ ဝါ-ချထားအပ်လေသလော၊ (ချထားထင်ပါ)၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆိုကြ ကုန်၏။ [ပုစ္ဆာသဘောဖြင့် ပြောသောကြောင့် ရဟန်းတို့မှာ မုသာဝါဒ မဖြစ်၊ အချို့ဆရာတို့ကား သံသယအနေဖြင့် ပြောသောကြောင့် မုသာဝါဒ မဖြစ်ဟု

ဆိုကြသည်။] သော အာယသ္မာ ပန-ထိုအရှင်ရာဟုလာသည်ကား၊ ဘန္တေ-တို့၊
 က္ကဒံ ကမ္ပံ-ဤအမှုသည်၊ မယံ-တပည့်တော်၏၊ န (ကမ္ပံ)-အမှု မဟုတ်ပါ၊ က္ကတိ-
 ဤသို့၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ-တစ်နေ့၌လည်း၊ (တစ်နေ့မျှလည်း၊) အဝတ္တာ-မငြင်းဆိုမှု၍၊
 တံ-ထိုလက်ဆုပ်တံမြက်စည်းနှင့် အမှိုက်စွန့်တောင်းကို၊ ပဋိသာမေတ္တာ-သိမ်းဆည်း
 ပြီး၍၊ ဘိက္ခု-ပြောသော ရဟန်းတို့ကို၊ ခမာပေတ္တာ-သည်းခံစေ၍၊ (တောင်းပန်၍၊)
 ဂစ္ဆတိ-သွားသတတ်၊ (က္ကတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တဿာယသ္မတော-၏၊ သိက္ခာ
 ကာမတာယ-၌၊ နိဒဿနံ-တည်း။) [တကြိမ်ကို ပြန်လှည့်ဖို့ရာ “ဂစ္ဆတိတိ” ဟု
 က္ကတိသဒ္ဒါ ပါရမည်၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။]

ဝစ္စကုဋိယာ သေယျံ ကပ္ပေသီတိ-ကား၊ တံယေဝ သိက္ခာကာမတံ-ထိုသိက္ခာ
 တို့ကို လိုလားသူ၏ အဖြစ်ကိုပင်၊ အနုဗြူဟန္တော-တိုးပွားစေလျက်၊ ဓမ္မသေနာ
 ပတိ၊ ပေ၊ အာနန္ဒတ္ထေရာဒိနံ-တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊
 အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်၊ အရှင်အာနန္ဒာထေရ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏၊
 သန္တိကံ-သို့၊ အဂန္တာ-မသွားမှု၍၊ ဘဂဝတော-ဘုရားရှင်၏၊ ဝဋ္ဋဥနကဝစ္စကုဋိယံ-
 သုံးစွဲတော်မူအပ်သော ဝစ္စကုဋိ၌၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုပြီ၊ သာ ကုဋိ-
 ထိုကုဋိသည်၊ ကဝါဠဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါးရွက်ရှိသည်၊ ဂန္ဓပရိဘဏ္ဍာကတာ-
 ပြုအပ်သော နံ့သာတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ထုံအပ်သော ဘဏ္ဍာရှိသည်၊ (နံ့သာ
 ထုံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာရှိသည်-ဟူလို၊) သမောသရိတပုပ္ဖဒါမာ-အထက်မျက်နှာ
 ကျက်မှ ကောင်းစွာ အောက်သို့ တွဲလျားကျသော ပန်းဆိုင်းရှိသည်၊ အညေသံ-
 အခြားသူတို့၏၊ အပရိဘောဂါ-အသုံးအဆောင် မဟုတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊)
 စေတိယဋ္ဌာနမိဝ-စေတီအရပ်ကဲ့သို့၊ တိဋ္ဌတိ ကိရ-တည်ရှိသတတ်။ [လေးစားအပ်
 သော စေတီ အရပ်ကဲ့သို့ မည်သူမျှ မသုံးစွဲဘဲ တည်ရှိသည်-ဟူလို။]

၅၁။ ဥတ္တရိဒိရတ္တတိရတ္တန္တိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သာမဏေရာနံ-တို့ကို၊
 သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ-ချီးမြှောက်မှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ တိရတ္တံ- ၃ ညဉ့်ပတ်လုံး၊
 ပရိဟာရံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ အဒါသိ-ပေးတော်မူပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)
 ဟိ (ယံသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ ကုလဒါရကေ-အမျိုးသားတို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-ရှင်
 ပြုပေးပြီး၍၊ နာနုဂ္ဂဟေတု-မချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ (မချီးမြှောက်ဘဲ ရှောင်လွှဲခြင်းငှာ၊)

သိက္ခာကာမတံ၊ ပေ၊ အဂန္တာ။ ။ “လူသာမဏေနှင့် အတူ မအိပ်ရ” ဟူသော ပညတ်
 တော်သိက္ခာပုဒ်ကို လေးလေးစားစား ကူညီအားပေးသောအားဖြင့် ရဟန်းတော်တို့နှင့် အတူ
 မအိပ်ဘဲ ဝစ္စကုဋိ၌ အိပ်ခြင်းကိုပင် “တံယေဝ သိက္ခာကာမတံ အနုဗြူဟန္တော” ဟု ဆိုသည်၊
 အဂန္တာကား အခြားရဟန်းတော်များမှာ အတူအိပ်မှု မအပ်လျှင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ စသော
 ထေရ်ကြီးများလည်း အပ်မည် မဟုတ်ဟု သိ၍ ထိုထေရ်ကြီးများထံ မသွားခြင်းတည်း။

န ယုတ္တံ-မသင့်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တိရတ္တံ ပရိဟာရံ အဒါသိ) သဟသေယျန္တိ-
 ကား၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ (ကပ္ပေယျ-၌ စပ်၊)
 ကာယပ္ပသာရဏသင်္ခါတံ-ကိုယ်ကို ဆန့်တန်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သယနမ္ပိ-
 အိပ်ခြင်းကိုလည်း၊ သေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ယသ္မိံ သေနာသနေ-အကြင်ကျောင်း
 အိပ်ရာ နေရာ၌၊ သယန္တိ-အိပ်ကုန်၏၊ တမ္ပိ-ထိုကျောင်းအိပ်ရာ နေရာကိုလည်း၊
 (သေယျာတိ ဝုစ္စတိ) တတ္ထ-ထိုသေယျာတို့တွင်၊ တာဝ-ကာယပ္ပသာရဏသေယျာမှ
 ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-ညွှန်ပြအပ်သော) သေနာသနံ-ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာဟူသော
 သေယျာကို၊ ဒသေတံ-ငှာ၊ သေယျာနာမ သဗ္ဗစ္ဆန္တာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကား
 ရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ကာယပ္ပသာရဏံ-ကိုယ်ကို ဆန့်တန်းခြင်းဟူသော
 သေယျာကို၊ ဒသေတံ-ငှာ၊ အနုပသမ္ပန္နန္တေ၊ ပေ၊ နိပဇ္ဇတီတိ အာဒိ-အစရှိသော
 စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (သေယျာ ပု မျိုးလုံးကို သိမ်း
 ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ ဧတ္ထေ-ဤသဟ
 သေယျံဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ သေနာသနသင်္ခါတံ-ကျောင်း
 အိပ်ရာ နေရာဟု ဆိုအပ်သော၊ သေယျံ-သေယျာသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ကာယ
 ပ္ပသာရဏသင်္ခါတံ-သော၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေယျ၊ ဝိဒဟေယျ-ပြုအံ့၊
 သမ္မာဒေယျံ-ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-ကား၊ အတ္ထော-နက်။ [ဤအဖွင့်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို
 ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗစ္ဆန္တာတိ အာဒိနာ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်၊ သေနာသနသင်္ခါ
 တာယ-ဟု ဆိုအပ်သော၊ တသာ သေယျာယ-၏၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ ဝုတ္တံ-
 မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့သေယျာ၏ လက္ခဏာကို မိန့်တော်မူ
 အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ယံ သေနာသနံ-ကို၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ပဉ္စဟိ-(အုတ်၊
 ကျောက်၊ သစ်ရွက်၊ အင်္ကျီ၊ မြက်ဟူသော) ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဆဒနေဟိ-
 အမိုးတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အညေန-အခြားသော၊ ကေနစိဝါ-တစ်စုံတစ်ခု
 သော အမိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ပျဉ်ချပ်မိုး၊ ဝါးကပ်မိုး စသည်ဖြင့်လည်း
 ကောင်း၊) သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်သာလျှင်၊ (မိုးသင့်ရာ အားလုံးကို
 သာလျှင်) ပဋိစ္ဆန္တံ-ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီ၊ ဝါ-မိုးအပ်ပြီ၊ အယံ-ဤကျောင်းသည်၊ သဗ္ဗစ္ဆန္တာ-
 သဗ္ဗစ္ဆန္တာမည်သော၊ သေယျာနာမ-မည်၏။ [“သဗ္ဗမေဝ + ဆန္တာ သဗ္ဗစ္ဆန္တာ” ဟု
 ပြု] ပန-ဆက်၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ပါကဋ္ဌဝေါဟာရံ-ထင်ရှားသော

ပရိဟာရံ အဒါသိ။ ။ပရိဟာရတိ ဧတေနာတိ ပရိဟာရော၊ ဧတေန-ဤခွင့်ပြုခြင်း
 ဖြင့်၊ ပရိဟာရတိ- ဥ ညဉ့်ပတ်လုံး အိပ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို ရှောင်
 လွှဲနိုင်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိဟာရော-မည်၏။ “ပရိဟာရံ-အပြစ်ကို ရှောင်လွှဲကြောင်းဖြစ်သော
 ခွင့်ပြုချက်ကို” ဟု သဒ္ဒတ္ထ ပေး။

အခေါ်အဝေါ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဝါစုဂ္ဂတဝသေန-နှုတ်တက်သော စကား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္တန္ဒာနာမ ဟေ၊ ဆန္ဒာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ သဗ္ဗတ္တန္ဒာအရ အမိုး ၅ မျိုးသာ ဆိုထား၏။ ထိုသို့ ဆိုခြင်းသည် ထိုအခါက ပြောရိုး ဆိုစဉ်ဖြစ်၍ နှုတ်တက်သော စကား၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပျဉ်ချပ် စသော အမိုးကိုလည်း ယူနိုင်ပါ၏-ဟူလို။] ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တံ-(သဗ္ဗတ္တန္ဒာနာမ ဟေ၊ ဆန္ဒာဟူ၍) အကယ်၍ ကား ဆိုအပ်ပါပေ၏။ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော် လည်း၊ ဒုဿကုဋိယံ-ဒုဿကုဋိ၌၊ (အဝတ်ဖြင့် မိုးအပ် ကာအပ်သော ကျောင်းငယ် ၌)၊ သယန္တဿာပိ-အိပ်သော ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ-အာပတ် မသင့်ခြင်း သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ (ဒုဿကုဋိက မတတ် နိုင်-ဟူလို)၊ တဿာ-ကြောင့်၊ (ဒုဿကုဋိ၌ အိပ်သော ရဟန်း၏သော်မှလည်း အာပတ် မသင့်အောင် ဒုဿကုဋိက မတတ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ယံကိဉ္ဇိ- အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ပဋိစ္စာဒနသမတ္ထံ-ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ဆဒနန္တ- အမိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္တန္တ-အကာကိုလည်းကောင်း၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။ ဟိ-မှန်၏။ ပဉ္စဝိဓတ္ထဒနေယေဝ-၅ ပါး အပြားရှိသော အမိုးကို သာလျှင်၊ ဂယုမာနေ-ယူအပ်သော်၊ (ရှေးအဋ္ဌကထာတို့ အဆိုအတိုင်း ၅ မျိုးသော အမိုးကိုသာ ယူအပ်သော်)၊ ပဒရစ္ဆန္တေပိ-ပျဉ်ချပ်ဖြင့် မိုးအပ်သော ကျောင်း၌လည်း၊ (သယန္တဿ-အိပ်သော ရဟန်း၏)၊ သဟသေယျာ-သည်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်ရာ၊ [သဟသေယျာကား ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သော အမိုး ၅ မျိုးကိုသာ မမှတ်သင့်-ဟူလို။] ပန-ကား၊ (သဗ္ဗတ္တန္တမှ တစ်ပါး သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တကား)၊ ယံ သေနာသနံ-ကို၊ ဘူမိတော-တည်ရာ ကြမ်းပြင်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝ ဆဒနံ- အမိုးတိုင်အောင်၊ အာဟစ္စ-ထိခိုက်၍၊ ပါကာရေနဝါ-တံတိုင်းဖြင့်သော်လည်း ကောင်း၊ အညေန-အခြားသော၊ ကေနစိဝါ-တစ်စုံတစ်ခုသော အကာဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဝတ္ထေနပိ-အဝတ်ဖြင့်သော် လည်း၊ ပရိက္ခိတ္တံ-ကာရံအပ်ပြီ၊ အယံ-ဤကျောင်းသည်၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တန္တနာမ-မည် သော၊ သေယျာ-မည်၏။ ဆဒနံ-ကို၊ အနာဟစ္စ-မထိခိုက်မှု၍၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံ သော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပရိယာယေန-လှည့်လည် ကာရံ အပ်သော၊ ဒိယဗုဟတ္ထုဗ္ဗေဓေန- အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင် အစောက်ရှိသော။

ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ။ “ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဆဒနံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် အပေါ်က ချထားအပ်သော ကဲလား စသည်များကို အကာ မမြောက်ဟု ဆိုကြ၏။ ထိုအဆို သည် မသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ကြမ်းပြင်မှ စ၍ အမိုးအထိ၊ အမိုးမှ စ၍ ကြမ်းပြင်အထိ ကာရံခြင်း စသည်များသည် လိုရင်း မဟုတ်၊ ဘယ်နည်းဖြင့် ကာကာ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တဖြစ်မှုကိုသာ လိုရင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

(၁ တောင်ထွာ အစောက်ရှိသော) ပါကာရာဒိနာ-တံတိုင်း အစရှိသည်ဖြင့်၊ ပရိက္ခိတ္တာပိ-ကာရံအပ်သော သေယျာသည်လည်း၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နာယေဝ-သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နာပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုန္တံဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ကာ၊ (သဗ္ဗစ္ဆန္တ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နမှ တစ်ပါး ယေဘုယျေနစ္ဆန္တ ယေဘုယျေန ပရိစ္ဆိန္နကာ၊) ယုဿာ-အကြင်ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဗဟု တရံ-များစွာသော၊ ဌာနံ-အရပ်ကို၊ ဆန္တံ-ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီ၊ (မိုးအပ်ပြီ) အပွံ-အနည်းငယ်သော၊ (ဌာနံ-ကို) အစ္ဆန္တံ-မဖုံးလွှမ်းအပ်၊ (မမိုးအပ်) သမန္တတောဝါ-ပတ်ဝန်းကျင်၌မူလည်း၊ ဗဟုတရံ-များစွာသော အရပ်ကို၊ ပရိက္ခိတ္တံ-ကာရံအပ်ပြီ၊ အပွံ-အနည်းငယ်သော အရပ်ကို၊ အပရိက္ခိတ္တံ-မကာရံအပ်၊ အယံ-ဤကျောင်းအိပ်ရာနေရာသည်၊ ယေဘုယျေန ၊ပေ၊ ပရိစ္ဆိန္နာနာမ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမိနာ လက္ခဏေန-နှင့်၊ သမန္တာဂတော-ပြည့်စုံသော ကျောင်းသည်၊ (“ဧကူပစာရော ဟောတိ” ၌ စပ်) သတ္တဘူမကော-ဘုံ ၇ ဆင့်ရှိသော၊ ပါသာဒေါ-သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း) ဧကူပစာရော-တူသော ဥပစာရှိသည်၊ ဟောတိ -ဖြစ်၏၊ သတဂဗ္ဘံ-အခန်းတစ်ရာ ရှိသော၊

ဆဒနံ အနာဟစ္စ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဤကုရုန္တိ အဌကထာအလို အမိုးထိအောင် မကာရံအပ်စေကာမူ သဟသေယျအဖြစ်မှ မလွတ်ဟု သိသာ၏။ ဤကုရုန္တိဝါဒကိုပင် အဌကထာ၌ နောက်ထား၍ ပြသဖြင့် လိုရင်းပမာဏ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်၊ ပါကာရာဒိနာ၌ အာဒိဖြင့် နံရံ တံခါးရွက် စသည်ကို ယူ။ [ပဋိစ္ဆန္တံနာမ အာသနံ ကုဋေနဝါ ကဝါဋေနဝါ ကိလဂ္ဂေနဝါ သာဏီပါကာရေနဝါ ရုက္ခေနဝါ ထမ္ဘေနဝါ ကောတ္ထဋီယာဝါ ယေနကေနစိ ပဋိစ္ဆန္တံ ဟောတိ- (ပဌမ အနိယတပါဠိတော်။)]

သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နာယေဝ။ ။စာအုပ်များ၌ ပရိစ္ဆိန္နာဟု ဆဒဓာတ်ဖြင့် ရှိ၏။ ထိုဆဒဓာတ်သည် အမိုး အကာဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ သို့သော် ဤသဟသေယျအခန်း၌ ဟိုဘက်အခန်းနှင့် သည်ဘက်အခန်း ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော အကာလည်း ပါဝင်ရကား ပရိစ္ဆိန္နဟု ဆဒဓာတ်ဖြင့် ရှိသင့်မည် ထင်သည်။ ပရိ-အခန်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ + ဆိန္တံ-ပိုင်းခြားကြောင်း ဖြစ်သော အကာ၊ ပဋိစ္ဆန္တေ အာသနေ စသည်တို့၌ကား ပတိ ဥပသာရအစွမ်းကြောင့် “ဆန္တံ” ဟု ရှိရသည်။

ဧကူပစာရော။ ။ဧကော ဥပစာရော ယဿ ပါသာဒဿာတိ ဧကူပစာရော-၁ ခုတည်းသော ဥပစာရှိသော ပြာသာဒ်၊ ဧကူပစာရော ဟောတိနောက်၌ “သတဂဗ္ဘံ ဝါ စတုဿာလံ” ဟု ဝါ ၂ ခု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ကင်္ခါ၌ “သတဂဗ္ဘံဝါ စတုဿာလံ” ဟု ရှိ၏။ ဧကူပစာရော ဟောတိကိုပင် လှည့်စပ်ရမည်ဖြစ်၍ စတုဿာလံနောက်၌ ပါသော “ဧကသေယျာ ဣစ္စေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ” လည်း အပို ဖြစ်ဟန် တူ၏။ [ဤဝါကျမျိုး ကင်္ခါ၌လည်း ပါသည်။]

စတုဿာလံဝါ-လေးဘက်ပတ်လည် တန်းလျားရှည် ကျောင်းသည်မူလည်း၊
 (သစေပိ ဟောတိ-ဦးတော့၊ ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊ ဧကူပစာရော ဟောတိ၊)
 [စာအုပ်များ၌ “ဧကသေယျာ ဣစ္စေဝ သင်္ချိ ဂစ္ဆတိ-တစ်မိုးတစ်ရံတည်းသော
 ကျောင်းအိပ်ရာနေရာဟူ၍သာ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်၏” ဟု
 ရှိ၏။] တံ-ထိုကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ စတုတ္ထေ
 ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။

စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုစတုတ္ထေ ဒိဝသေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ နိပဇ္ဇမတ္ထေ
 နေဝ-လျောင်းရုံမျှကြောင့်ပင်၊ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သမ္ပဟုလာ-များစွာ
 ကုန်သော၊ သာမဏေရာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်
 လည်းကောင်း၊ သစေ (ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ-သော်၊) သာမဏေရဂဏနာယ-
 သာမဏေတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာ (ဟောန္တိ၊) တေ-ထိုသာမဏေ
 တို့သည်၊ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ-ထ၍ ထ၍၊ စေ နိပဇ္ဇန္တိ-အကယ်၍ ပြန်အိပ်ကုန်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ-ဤသို့အိပ်ကုန်လတ်သော်၊) တေသံ-ထိုသာမဏေတို့၏၊ ပယောဂေ
 ပယောဂေ-၌၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ၊) ဘိက္ခုဿ-၏၊ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ-
 ၍၊ နိပဇ္ဇနေ ပန-အိပ်ခြင်း၌ကား၊ ဘိက္ခုဿေဝ-၏သာလျှင်၊ ပယောဂေန-ကြောင့်၊
 ဘိက္ခုဿ-၏၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ၊) ပန-ဆက်၊ သမ္ပဟုလာ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-
 တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧကော-သော၊ သာမဏေရော-သည်လည်းကောင်း၊
 သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု-ဤသို့ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊) သဗ္ဗေသံ-
 အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ကရောတိ-သာမဏေက ပြုနိုင်၏၊
 တဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ-၍၊ နိပဇ္ဇနေနပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဘိက္ခုနံ-
 တို့၏၊ အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ဥဘယေသံ-ရဟန်း သာမဏေ ၂ ဦးလုံးတို့၏၊
 သမ္ပဟုလာဘာဝေပိ-များကုန်သည်၏၊ အဖြစ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ဧကူပစာရဖြစ်ပုံ။ ။တစ်ခုသော လမ်းဖြင့် ဝင်၍ (အမိုး မရှိသော) လွင်ပြင်သို့
 မသက်ရောက်ဘဲ အလုံးစုံသော အခန်းတို့၌ လှည့်လည်ခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သော ကျောင်း
 သည် ဧကူပစာရမည်၏၊ အခန်းတိုင်းမှာ တံခါးအများ တပ်ထားသော်လည်း ဧကူပစာရပင်
 တည်း၊ ထိုသတဂဗ္ဘကျောင်းမျိုး၌ အခန်းတို့ကို နံရံဖြင့် ကန့်လျက် ကိုယ့်တံခါးနှင့် ကိုယ်
 တပ်ထားလျှင် နာနူပစာရတည်း၊ နံရံတို့ဖြင့် ကန့်ရုံသာ ကန့်၍ တံခါး သီးခြား မတပ်လျှင်ကား
 တံခါးတစ်ပေါက်တည်းဖြင့် အခန်းအားလုံးသို့ သွားနိုင်သောကြောင့် ဧကူပစာရပင်။ [ဧကူ
 ပစာရော ဧကေန မဂ္ဂေန ပဝိသိတွာ အဗ္ဘောကာသံ အနောက္ကမိတွာ သဗ္ဗတ္ထ အနုပရိဂမန
 ယောဂေါ၊ ဧတံ (စတုဿာလံ) ဗဟုဒ္ဓါရံပိ ဧကူပစာရမေဝ၊ ယတ္ထ ပနကုဋ္ဌာဒီတိ ရုန္တိတွာ
 ဝိသံ ဒ္ဓါရံ ယောဇန္တိ၊ နာနူပစာရော ဟောတိ၊ သစေ ပန ရုန္တိတိဇေ၊ ဝိသံ ဒ္ဓါရံ န ယောဇန္တိ၊
 ဧတံပိ ဧကူပစာရမေဝ-ဝိမတိ။]

အဝိစ-စိုးစဉ်းနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဧကာ
 စါသာဒိကမ္ပိ-ဧကာဝါသ အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ စတုက္ကံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။
 [အာဒိဖြင့် နာနာဝါသ၊ ဧကအနုပသမ္ပန္နံ၊ နာနာအနုပသမ္ပန္နတို့ကို ယူ။] ဟိ-ချဲ့၊
 ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကသ္မိံ-၁ခုသော၊ အာဝါသေ-ကျောင်း၌၊ ဧကေနေဝ-
 တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အနုပသမ္ပန္နေန-သာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ တိရတ္တံ-
 ၃ ညဉ့်မတ်လုံး၊ သဟသေယျံ-ကို၊ ကပ္ပေတိ-ပြု၏။ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ စတုတ္ထ
 ဒိဝသတော-၄ ရက်မြောက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဒေဝသိကာ-နေ့တိုင်း၊ နေ့တိုင်း၌
 ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိံ (ဟောတိ) [ဒိဝသေ ဒိဝသေ+ပဝတ္တာ ဒေဝသိကာဟု ပြု။]
 ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဧကသ္မိံယေဝ-တစ်ခုတည်းပင်လျှင် ဖြစ်သော၊
 အာဝါသေ-၌၊ [ဧကာဝါသချင်း တူသောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာဧဝဖြင့် ဆို
 သည်။] နာနာအနုပသမ္ပန္နဟိ-အမျိုးမျိုးသော လူသာမဏေတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊
 တိရတ္တံ သဟသေယျံ ကပ္ပေတိ၊ တဿပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ (စတုတ္ထဒိဝသတော
 ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကာ အာပတ္တိံ) [ပဌမညဉ့် ဗုဒ္ဓရက္ခိတနှင့် ဒုတိယညဉ့် ဓမ္မရက္ခိတနှင့်
 စသည် သာမဏေ အပြောင်းအလွဲဖြင့် အိပ်ခြင်းကို “နာနာအနုပသမ္ပန္နဟိ”ဟု
 ဆိုသည်။] ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ နာနာအာဝါသေသု-အမျိုးမျိုးသော
 ကျောင်းတို့၌၊ [ပဌမညဉ့် တောင်ကျောင်း၊ ဒုတိယညဉ့် မြောက်ကျောင်း စသည်၌၊]
 ဧကေနေဝ ပေ၊ သဟသေယျံ၊ ကပ္ပေတိ၊ တဿပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ (စတုတ္ထ
 ဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကာ အာပတ္တိံ) ယောပိ-သည်လည်း၊ ပေ၊ ယောဇန
 သတမ္ပိ - ယူဇနာတစ်ရာရှိသော အရပ်သို့လည်း၊ ဂန္ဓာ - ၍၊ [နာနာအာဝါသဖြစ်
 ကြောင်း ထင်ရှားအောင် ယောဇနသတမ္ပိဟု ဆိုသည်။] ပေ၊ အာပတ္တိံ၊ ဟောတိ။

စ-ဆက်၊ အယံ သဟသေယျာပတ္တိနာမ-မည်သည်၊ ဘိက္ခု၊ ပေ၊ နာမာတိ-
 ဟူ၍၊ ဝစနတော-ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ တိရစ္ဆာဂတေနပိ-နှင့်
 လည်း၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏။ တကြ-ထိုတိရစ္ဆာဂဂတေနပိ သဒ္ဓိဟူသော
 စကားရပ်၌၊ တိရစ္ဆာဂဂတဿ-၏။ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားကို၊ မေထုနဓမ္မာ
 ပတ္တိယံ-မေထုနဓမ္မအာပတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [ထို
 မေထုနဓမ္မအာပတ်၌ “အပဒါနံ အဟိ မစ္ဆာ” စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့သည်။] တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ ဂေါဓာဗိဋ္ဌာလမဏ်သာဒိသု-ဖွတ်၊ ကြောင်၊ မြွေပါ အစရှိသည်တို့တွင်၊
 ကောစိ-တစ်ကောင်ကောင်သော တိရစ္ဆာန်သည်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဘိက္ခုနော-
 ၏။ ဝသနသေနာသနေ-နေရာကျောင်း၌၊ ဧကူပစာရဋ္ဌာနေ-တူသော ဥပစာရှိသော
 အရပ်၌၊ သစေပိ သယတိ-အကယ်၍မူလည်း အိပ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့အိပ်လတ်
 သော်) သဟသေယျာဝ-သည်ပင်၊ ဟောတိ။ [သဟသေယျအာပတ် သင့်၏-
 ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ ထမ္ဘာနံ-တိုင်တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ကတပါသာဒဿ-ပြု
 အပ်သော ပြာသာဒ်၏၊ (သာမညသမ္ပန်၊) ဥပရိမတလေန-အထက်အပြင်နှင့်၊
 (အထက်ထပ်နှင့်) သဒ္ဓိ-ကွ၊ အသမ္ပဒ္ဓဘိတ္တိကဿ-မဆက်စပ်သော နံရံရှိသော
 ပြာသာဒ်၏၊ (ဝိသေသသမ္ပန်၊) |ထုတ်၏ ထိပ်မှ အပေါက်ပေါ်နေရမည် ဖြစ်၍
 အသမ္ပဒ္ဓဘိတ္တိကဿဟု ဆိုသည်။| ဘိတ္တိယာ-အောက်ထပ်နံရံ၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊
 ဌိတသုသိရတုလာသီသဿ-တည်သော အခေါင်းရှိသော ထုတ်လျှောက်ဦး၏၊
 (ထုတ်လျှောက်ထိပ်၏) သုသိရေန-အခေါင်းဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ (ဖွတ်စသော
 တိရစ္ဆာန် ဝင်၍) တုလာယ-ထုတ်လျှောက်၏၊ အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌၊ သယိတွာ-
 အိပ်ပြီး၍၊ တေနေဝ သုသိရေန-ထိုအခေါင်းဖြင့်ပင်၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ယဒိ
 ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ [ဤစကားများဖြင့် နာနူပစာရဖြစ်
 ကြောင်းကို ပြသည်။] ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်၌၊ သယိတ
 ဘိက္ခုဿ-အိပ်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊ ဆဒနေ-အမိုး၌၊ ဆိဒ္ဓံ-
 အပေါက်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ တေန-ထို
 အပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ အန္တောဆဒနေ-အမိုး၏ အတွင်း၌၊ ဝသိတွာ-နေပြီး
 ၍၊ တေနေဝ-ထိုအပေါက်ဖြင့်ပင်၊ (သစေ) ပက္ကမတိ-အကယ်၍ ဖဲသွားအံ့၊
 [အောက်ထပ်ကိုကား မကူးနိုင်-ဟူလို။] (ဧဝံသတိ-သော်)၊ နာနူပစာရေ-ကွဲပြား
 သော ဥပစာရှိသော ကျောင်း၌၊ [အထက်ထပ်နှင့် အောက်ထပ် ဥပစာ မတူသော
 ကျောင်း၌၊ ဥပရိမတလေ-အထက်အပြင်၌၊ ဝါ-အထက်ထပ်၌၊ ဆဒဗ္ဘန္တရေ-
 အမိုးအတွင်း၌၊ သယိတဿ-အိပ်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊
 ဟေဋ္ဌိမတလေ-အောက်အပြင်၌၊ ဝါ-အောက်ထပ်၌၊ သယိတဿ အနာပတ္တိ၊
 အန္တောပါသာဒေနေဝ-ပြာသာဒ်အတွင်းဖြင့်ပင်၊ အာရောဟိတွာ-အထက်ထပ်သို့
 တက်၍၊ [အတွင်းလှေကားဖြင့် တက်၍၊] သဗ္ဗတလာနိ-အလုံးစုံသော အပြင်
 (အထပ်) တို့ကို၊ သစေ ပရိဘုရန္တိ-အကယ်၍ သုံးစွဲကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ သဗ္ဗ
 တလာနိ-တို့သည်။) ဧကူပစာရာနိ-တူသော ဥပစာရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေသု-
 ထိုအပြင်တို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္တစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော အပြင်၌၊ သယိတဿ
 အာပတ္တိ ဟောတိ။ [အမိုးအတွင်း ဝင်၍ အိပ်သော ဖွတ်စသော သတ္တဝါကြောင့်
 အာပတ်သင့်ရသည်။]

သဘာသင်္ခေပေန-သဘာပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်၊ ကတေ-ပြုအပ်သော၊ အမုကုဋက
 သေနာသနေ-ထက်ဝက်နံရံရှိသော ကျောင်း၌၊ သယိတဿ-အိပ်သော ရဟန်း၏။

သဘာသင်္ခေပေန။ ။ဈေးရုံကို သဘာဟု ခေါ်၍ ထိုဈေးရုံအမျိုးအစား၌ ထည့်၍
 ယူနိုင်သော ထိုဈေးရုံကဲ့သို့ ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းမျိုးကို "သဘာသင်္ခေပေန" ဟု
 ဆိုသည်။ သံခိပိယတိ-ထည့်သွင်းအပ်၏။ ဣတိ သင်္ခေပေါ၊ သဘာယံ + သေခံပေါ သဘာ
 သင်္ခေပေါ-သဘာအမျိုးအစား၌ သွင်းယူနိုင်သော ကျောင်း။

(အာပတ္တိယေဝ, အနာပတ္တိတို့၌ စပ်၊) ဝါဠသဃာတာဒီသု-သားရဲရုပ် တပ်အပ်
 သော ထုတ် လျှောက် အစရှိသည်တို့၌၊ (ထုတ်လျှောက် စသည်တို့၏ အပေါ်၌)
 ကပေါတာဒယော-ခို အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ သယန္တိ-
 အိပ်ကုန်အံ့၊ အာပတ္တိယော-ပင်တည်း၊ ပရိက္ခေပဿ-အကာအရံ၏၊ ဗဟိဂတေ-
 ပြင်ဘက်၌ ရောက်နေသော၊ နိဗ္ဗကောသပ္ပန္နရေ-တံစက်မြိတ်၏ အတွင်း၌၊ (ကပေါ
 တာဒယော-တို့သည်၊) သယန္တိ အနာပတ္တိ။

ပရိမဏ္ဍလံဝါ-အပိုင်းကျောင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ စတုရသံဝါ-လေး
 ထောင့်ကျောင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကန္တဒနာယ-တစ်ခုသော အမိုးရှိသော၊
 ဂဗ္ဘမာလာယ-အခန်းအစဉ်ဖြင့်၊ သုတဂဗ္ဘံ-အခန်းတစ်ရာရှိသော၊ သေနာသနံ-
 သည်၊ စေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ တကြ-ထိုကျောင်း၌၊
 ဧကေန-တစ်ပေါက်သော၊ သာဓာရဏဒွါရေန-အများနှင့် ဆက်ဆံသော တံခါး
 ပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ပါကာရေန-အကာဖြင့်၊ အပရိစ္ဆိန္ဒဂဗ္ဘူ
 ပစာရေ-မပိုင်းဖြတ်အပ်သော အခန်းဥပစာရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗဂဗ္ဘေ-အလုံးစုံသော
 အခန်းတို့သို့၊ စေ ပဝိသန္တိ-အကယ်၍ ဝင်နိုင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဧကဂဗ္ဘေပိ-
 တစ်ခုသော အခန်း၌လည်း၊ အနုပသမ္ပန္နေ-လူသာမဏေသည်၊ နိပန္နေ-အိပ်လတ်
 သော်၊ သဗ္ဗဂဗ္ဘေသု-အလုံးစုံသော အခန်းတို့၌၊ နိပန္နာနံ-အိပ်ကုန်သော ရဟန်း

အမုက္ကုဋ္ဌကသေနာသနဓမ္မ။

။နံရံ ၄ ဘက် မကာဘဲ ၃ ဘက်သာ ကာအပ်သော

ကျောင်းကို "အမုက္ကုဋ္ဌကသေနာသန" ဟု ခေါ်သည်၊ တစ်နည်း- ကျောဘက်၌သာ နံရံအပြည့်
 ထောင်၍ ထိပ် ၂ ဘက်၌ နံရံတစ်ဝက်သာ ရှိသော (ရှေ့မျက်နှာက အကာ မရှိသော)
 ကျောင်းကို "အမုက္ကုဋ္ဌကသေနာသန" ဟု ခေါ်၏၊ ဂဏ္ဍိပုဒ်၌ကား နံရံအပြည့် ထောင်မထားဘဲ
 ဘေးပတ်ပတ်လည် တစ်ဝက်စီသာ နံရံထောင်ထားသော ကျောင်းကို "အမုက္ကုဋ္ဌကသေနာသန"
 ဟု ဆိုသည်။

ဝါဠသဃာတေ။

။တိုင်တို့၏ အထက်၌ ခြင်္သေ့ရုပ် စသည်တို့ရှိသော ထုတ်

လျှောက်ကို "ဝါဠသဃာတ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုထုတ်လျှောက် စသည်တို့၏ အပေါ်၌ သဟ
 သေယျလောကံသော ခိုစသော သတ္တဝါတို့ ဝင်၍ အိပ်အံ့၊ အာပတ်ပင်တည်း၊ ဘာကြောင့်နည်း-
 ဧကူပစာရဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ["အပဒါနံ အဟိမတ္ထာ ဒွိပဒါနဗ္ဗ ကုက္ကုဋီ" စသည်ဖြင့်
 ပါရာဇိက၌ ပြခဲ့သည်အတိုင်း ကြက်နှင့်အလားတူ ခိုစသော သတ္တဝါတို့ကို "ကပေါတာဒယော"
 ဟု ဆိုသည်။]

ဝိသု ပရိစ္ဆိန္ဒဂဗ္ဘူပစာရေ။

။အပိုင်းဖြစ်စေ လေးထောင့်ဖြစ်စေ အလည်၌ ဟာလာ

ဟင်းလင်း ထား၍ ဘေးပတ်လည်၌ အခန်းများစွာ စဉ်တန်းလျက် ရှိသော ကျောင်းငယ်
 အခန်းတို့၏ ရှေ့၌ ဥပစာရှိ၏၊ ထိုဥပစာ၌ တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ မကူးနိုင်အောင် ပိုင်းခြား
 ထားသော အကာ မရှိ၊ [ယခုအခါ အမြန်မီးရထား၌ တွဲတိုင်းသို့ပင် အမိုးအကာရှိသော
 လမ်းဖြင့် လျှောက်သွားနိုင်ရကား ဤအသွားနှင့် သဘောတူသောကြောင့် ထိုအတွဲအားလုံး
 ဧကူပစာရ ဖြစ်၏။]

တို့၏၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) သပမုခါ-အဦးစမုခ်နှင့် တက္ခဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဗ္ဘာ-အခန်းတို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ပမုခသ-အဦးစမုခ်၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အစ္ဆန္တိ-အမိုး မရှိသည်၊ (သမာနံ-သော်) ဥစ္စဝတ္ထုကံ-မြင့်သော အကြည်ရှိသည်၊ စေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ [အောက်ခံမြေခုံကို “အကြည်” ဟု ခေါ်၏၊ “ထိုအကြည်က မြင့်နေလျှင် အကာသဘောဖြစ်သောကြောင့် အာပတ်ကို ပြုနိုင်၏” ဟု ယူမည်စိုး၍ “စေပိ ဟောတိ” ဟု ဆိုသည်။] (ဧဝံသတိပိ) ပမုခေ-၌၊ သယိတော-အိပ်သော သာမဏောသည်၊ ဂဗ္ဘ-အခန်း၌၊ သယိတာနံ-အိပ်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊ န ကရောတိ-နိုင်။ [ဧကစ္ဆန္တ မဟုတ် သောကြောင့် အာပတ် မသင့်။]

ပန-ဆက်၊ ဂဗ္ဘစ္စဒနေနေဝ-အခန်း၏ အမိုးနှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ သမ္ပဒ္ဓစ္စဒနံ-ဆက်စပ်နေသော အမိုးရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တကြ-ထိုအဦးစမုခ်၌၊ သယိတော-အိပ်သော သာမဏောသည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ကရောတိ-ပြုနိုင်၏၊ ကသ္မာ-နည်း၊ သဗ္ဗစ္ဆန္တတ္တာ-အလုံးစုံ မိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တတ္တာစ-အလုံးစုံ ကာရ်အပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ-အဘယံ ကြောင့် သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္တ ဖြစ်ရသနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘပရိက္ခေပေါယေဝ- အခန်း၏ အကာသည်ပင်၊ အဿ-ထိုအဦးစမုခ်၏၊ ပရိက္ခေပေါ-အကာသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေနေဝ နယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ လောဟပါသာဒပရိက္ခေပဿ-လောဟ ပါသာဒ အကာ၏၊ စတူသု-၄ ဘက်ကုန်သော၊ ဒွါရကောဋ္ဌကေသု-တံခါးမုခ်တို့၌၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တိတိ-ဟူ သော သီဟိဋ္ဌ်အဋ္ဌကထာ စကားကို၊ ဇဝတိယာ-အကြည်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဘူမိယံ-၌၊ (ငြိတ်-တည်သော) ပမုခံ-အဦးစမုခ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကထိတံ-ဆိုအပ် ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အန္ဓကရဋ္ဌေ- အန္ဓကတိုင်း၌၊ ပါဠေက္ကသန္နိဝေသာ - အသီးအသီး စုဝေးတည်နေကုန်သော၊

ဂဗ္ဘ ပေါ ကျေပေါယေဝ။ ။ဤစကားသည် ပရိမဏ္ဍလ၊ စတုရဿကျောင်း၏ အဆက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အခန်း၏ အဦးစမုခ်တွေမှာ အမိုးဆက်လျက် ရှိနေလျှင် အခန်း၏ ကျောဘက် အကာသည် စမုခ်၏ အကာလည်း ဖြစ်သည်- ဟု ဆိုသည်။ [ဤစကားကို ထောက်၍ ယခုခေတ် ဆောင်မရှေ့က စာမြင် (စမြင်) ပါနေသော ကျောင်းများသည် ရှေ့တည့် တည့်မှာ အကာမပါသော်လည်း ထိပ် ၂ ဘက်မှာ အကာပါလျှင် ဆောင်မကျောဘက် အကာ သည် စမြင်၏ အကာဖြစ်နေရကား များစွာအကာရှိသော နေရာဖြစ်သည်-ဟု မှတ်။ပါ]

ဧကစ္ဆဒနာ-တူသော အမိုးရှိကုန်သော၊ (တစ်ခန်းနှင့် တစ်ခန်း အမိုးချင်း ဆက်နေ ကုန်သော) ဂဗ္ဘပါဠိယော-အခန်းအစဉ်တို့ကို၊ (တန်လျားရှည် အခန်းတို့ကို) သန္တာယံ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုအန္တကဋကထာ၌၊ ဘူမိယံ ဝိနာ ဇေတိယာတိ- ဟူသော၊ 'ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ အဋကထာသု-ရှေး အဋကထာတို့၌၊ နေစ အတ္ထိ-မရှိ၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်နှင့်၊ န သမေတိ-မညီညွတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဒသဟတ္ထုဗ္ဗေဓာပိ-ဆယ်တောင် အမြင့်အစောက်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဇေတိ-အကြည်သည်၊ [အုတ်၊ မြေ စသည်တို့ဖြင့် စီထားအပ်သော ခုံသစ်]၊ ပရိက္ခေပသင်္ချိ-အကာဟု ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ၊ ဖာသ္မာ- ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုအန္တကဋကထာ၌၊ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-ဒုတိယသဟဿေယျ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဇေတိယာ-အကြည်၏၊ ပမာဏံ-ကို၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍၊ ဧတံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ ယမ္ပိ-အကြင်စကားကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ န ဂဟေတဝံ-မယူထိုက်။

ဧကသာလ၊ ပေ၊ သန္တိဝေသာ- ၁ ဆောင်တည်းကျောင်း၊ ၂ ဆောင်တွဲကျောင်း၊ ၃ ဆောင်တွဲကျောင်း၊ ၄ ဆောင်တွဲကျောင်းအဖြစ်ဖြင့် စုဝေးတည်နေကုန်သော၊ ယေပိ မဟာပါသာဒါ-အကြင်များစွာသော ပြာသာဒ်တို့သည်လည်း၊ (သန္တိ-ရှိတတ် ကုန်၏)၊ [တချို့အရပ်၌ ရှေးက မိဘများ ဆောက်ထားသော ကျောင်းမနှင့် တွဲ၍ ဆောက်ထားတတ်ကြသည်။] ဧကသ္မိံ သြကာသေ-တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ပါဒေ- ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတ္တာ-ဆေးပြီး၍၊ ပဝိဋ္ဌေန-ဝင်သော ရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံ သော ပြာသာဒ်တို့၌၊ အနုပရိဂန္ဓံ-အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တေသုပိ-ထိုပြာသာဒ်တို့၌လည်း၊ သဟဿေယျာပတ္တိယာ-မှ၊ န မုစ္စတိ-မလွတ်၊ [အကြား အကြား၌ အကာရှိသော် လည်း တစ်ဆက်တည်း ဝင်နိုင် ထွက်နိုင်သောကြောင့် အာပတ္တိမှ မလွတ်။] တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ ဥပစာရံ-ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တာ-ပိုင်းခြား၍၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု-ကုန်လတ်သော်)၊ ဧကူပစာရဌာနေယေဝ- တူသော ဥပစာရှိသော အရပ်၌သာ၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒ္ဒိဟိ-၂ ခုကုန်သော၊ ဒွါရေဟိ-တံခါးပေါက်တို့ဖြင့်၊ ယုတ္တဿ-တပ်ယှဉ်အပ်သော၊ [တောင်

ပါဠိတော်သန္တိဝေသာ။ ။အခြားတန်းလျားနှင့် ကပ်၍ ဆက်၍ မထားဘဲ သီးခြား တည်နေသော ဂဗ္ဘပါဠိကို "ပါဠိတော်သန္တိဝေသာ" ဟု ဆိုသည်။ ထိုတစ်တန်းတည်းရှိသော တိုက်ခန်း၏ အခန်းရှေ့မျက်နှာသာ အဦးစမှန်သည် "ဇေတိ" ခေါ် ခုံ ပါပါ၊ မပါပါ အဘယ်မှာ အကာဖြစ်နိုင်တော့အံ့နည်း။ [မဟိယံ ဇေတိ ဝုတ္တာ၊ မန္တိရာလိန္ဒဝတ္ထုမိ" - အဘိဓာန် ၉၉၇၊ အာလိန္ဒဝတ္ထု - ဆင်ဝင်စမှန်၏ အကြည် (မြေခုံ) ရှေ့၌ ပြခဲ့သော ဥစ္စဝတ္ထုနှင့် ဤဇေတိသည် အတူပင်။]

ဘက်က တံခါးတစ်ပေါက်၊ မြောက်ဘက်က တံခါးတစ်ပေါက် စသည်ဖြင့် တပ်ထား အပ်သော။ သုဓာဆဒနမဏ္ဍပဿ-အင်္ဂတေအမိုးရှိသော မဏ္ဍပင်၏။ မဏ္ဍပင်ဆို သော်လည်း အကာရှိသည်။ မဇ္ဈေ-၌၊ ပါကာရံ-အကာအရံကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်အံ့။ ထိုအကာ၌ တံခါးပေါက် မရှိသောကြောင့် အဆက်ပြတ်နေသည်။ ဧကေန ဒွါရေန-တစ်ဖက်သော တံခါးဖြင့်၊ ပဝိသိတ္တာ-ဝင်၍၊ ဧကသ္မိံ ပရိစ္ဆေဒေ-တစ်ခုသော အပိုင်းအခြား၌၊ အနုပသမ္ပန္နော-လူသာမဏေသည်၊ သယတိ-အိပ်အံ့၊ ဧကသ္မိံ (ပရိစ္ဆေဒေ-၌) ဘိက္ခု-သည်၊ (သယတိ-အံ့) အနာပတ္တိ။

ပါကာရေ-အကာ၌၊ (ပြခဲ့သော သုဓာဆဒနမဏ္ဍပင်၏ အလယ်က အကာ၌) ဂေါဓဒီနံ-ဖွတ် အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏။ ပဝိသနမတ္တမ္ပိ-ဝင်နိုင်ခြင်း အတိုင်း အရှည်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဝင်နိုင်လောက်ရုံ ဖြစ်သော၊] ဆိဒ္ဓံ-အပေါက်သည်၊ ဟောတိ-ရှိအံ့၊ ဧကသ္မိံ စ ပရိစ္ဆေဒေ-၌လည်း၊ ဂေါဓ-တို့သည်၊ သယန္တိ-အိပ်ကုန် အံ့၊ အနာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ ဆိဒ္ဓေန-အပေါက်ကြောင့်၊ ဂေဟံ-သည်၊ ဧကူပစာရံနာမ-မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ပါကာရမဇ္ဈေ-အကာ အလယ်၌၊ ဆိန္ဒိတာ-ဖြတ်တောက်၍၊ ဒွါရံ-တံခါးကို၊ သစေ ယောဇေန္တိ-အကယ်၍ ယှဉ်တပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသုတိ) ဧကူပစာရတာယ-ကြောင့်၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ-၏) [အပိုင်းအခြား ၂ ခုတွင် ဖွတ်အိပ်ရာ အပိုင်းအခြား၏ ဟိုဘက်အပိုင်းအခြား၌ အိပ်သော ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်၏။] တံ ဒွါရံ-ထိုတံခါးပေါက်ကို၊ ကဝါဋေန- တံခါးရွက်ဖြင့်၊ ပိဒဟိတ္တာ-ပိတ်၍၊ သယန္တိ-အိပ်ကုန်အံ့၊ အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဒွါရမိဒဟနေန-တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဂေဟံ-သည်၊ နာနူ ပစာရံနာမ-မည်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဒွါရံဝါ-တံခါးပေါက်သည်မူလည်း၊ အဒွါရံ- တံခါးပေါက် မဟုတ်သည်၊ (န ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ ကဝါဋံ-ကို၊ သံဝရဏဝိဝရ ဇောဟိ-ပိတ်ခြင်း ဖွင့်ခြင်းတို့ဖြင့်၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ဝဠုနု ဣယံ-သုံးစွဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဝဠုနုပစ္ဆေဒနုတ္ထာယ-သုံးစွဲ ခြင်းကို ဖြတ်တောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (မသုံးစွဲနိုင်ဖို့ရာ) န (ကတံ)-ပြုအပ်သည် မဟုတ်။

န ဟိ ဆိဒ္ဓေန ၊ပေ၊ ဟောတိ။

။ဖွတ်စသော သတ္တဝါတို့ ဝင်နိုင်ရုံ အပေါက် ဖြစ်လျှင်ကား ထိုအပေါက်ကြောင့် ကျောင်းသည် ဧကူပစာရ မဖြစ်နိုင်၊ သို့သော် အပေါက်က နံရံ၏ အောက်ဖက်မှ တစ်တောင့်ထွာအတွင်း၌ ရှိနေလျှင် ထိုအပေါက်က လူများ တိုးနိုင် လောက်အောင် ကျယ်နေပါမူ ဒွါရပင် ဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် ဧကူပစာရ ဖြစ်နိုင်သည်။ [န ဟိ ဆိဒ္ဓေန ဂေဟံ ဧကူပစာရံ န ဟောတိတိ ဧတ္ထ သစေ ဥဗ္ဗေဓေန ဒိယမုဟတ္ထဗုဒ္ဓန္တရေ မနုဿာနံ သဉ္စရဏပ္ပဟောနကံ ဆိဒ္ဓံ ဟောတိ၊ တမ္ပိ ဒွါရမေဝါတိ ဧကူပစာရံ ဟောတိ- ဋီကာ။] ဤစကားကို ထောက်၍ လေသောက်ပြုတင်းလည်း ဝင်နိုင် ထွက်နိုင်လောက်အောင် ကျယ်လျှင် ဒွါရဟူ၍ပင် ဆိုထိုက်၏။

ပန-ဆက်၊ တံ ဒွါရံ-ကို၊ ပုန-ဖန်၊ ဣဋ္ဌကာဟိ-အုတ်တို့ဖြင့်၊ သစေ ပိဒဟန္တိ-
အကယ်၍ ပိတ်လိုက်ကုန်အံ့၊ (အသေ ပိတ်လိုက်ကုန်အံ့၊) (ဧဝံသတိ၊) အဒွါရံ-
တံခါး မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုရိမေ-ရှေးဖြစ်သော၊ နာနူပစာရတာဝေယေဝ-
နာနူပစာရ၏ အဖြစ်၌သာ၊ တိဋ္ဌတိ-တည်တော့၏။

ဒီယပမုခံ-ရှည်သော အဦးစမှန်ရှိသော၊ စေတိယယရံ-စေတီကျောင်းဆောင်
သည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ [စေတီ၏ အတွင်းလိုက်ဂူကို “စေတီယယရ” ဟု
ခေါ်သည်၊ စေတီငယ်ကို မိုးကာထားသော ကျောင်းဖြစ်လျှင်လည်း စေတီယယရ
ပင်တည်း။] ‘ဧကံ ကဝါဠံ-တစ်ခုသော တံခါးရွက်သည်၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ဧကံ
ကဝါဠံ-သည်၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ (ဟောတိ-ရှိအံ့၊) [တံခါးရွက် ၂ ခုဆိုသော်လည်း
ဤနေရာ၌ တံခါးရွက်ပေါက် ၂ ပေါက်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ဒွိန္ဒံ-၂ ခုကုန်သော၊
ကဝါဠာနံ-တို့၏၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ အနုပသမ္ပန္နော-သည်၊ အန္တောစေတီယ
ယရေ-စေတီကျောင်းဆောင် အတွင်း၌၊ သယန္တဿ-အိပ်သော ရဟန်း၏၊
အာပတ္တိံ ကရောတိ-နိုင်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဧကူပစာရတ္တာ-(စေတီကျောင်းဆောင်
နှင့် စမှန်တို့၏) တူသော ဥပစာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

တတြ-ဒွိန္ဒံ ကဝါဠာနံ ၊ပေ၊ ဧကူပစာရတ္တာဟူသော ထိုစကားရပ်၌၊ ယဿ-
အကြင်ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဤဒီသီ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ စောဒနာ-စောဒနာခြင်း
သည်၊) သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိဒီသီ-သော၊ စောဒနာ-သည်၊ သိယာ-နည်း၊) အယံ
ဧကူပစာရနာနူပစာရတာနာမ-ဤဧကူပစာရ နာနူပစာရ၏ အဖြစ်မည်သည်ကို၊
ဥဒေါသိတသိက္ခာပဒေ-၌၊ (ဒုတိယကထိနသိက္ခာပုဒ်၌၊) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်
ပြီ၊ ဣဓ ပန-ဤသဟဿေယျသိက္ခာပုဒ်၌ကား၊ သေယျာနာမ ၊ပေ၊ ပရိစ္ဆိန္နာတိ-
ဟူ၍၊ ဧတ္ထကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပိဟိတဒ္ဓါရော-ပိတ်အပ်သော
တံခါးပေါက်ရှိသော၊ ဝဗ္ဘောစ-အခန်းသည်လည်း၊ (တံခါးရွက် ပိတ်ထားသော
အခန်းသည်လည်း၊) သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နောဝ-အလုံးစုံထက်ဝန်းကျင် ကာအပ်သည်သာ၊
ဟောတိ၊ ဣသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုပိတ်အပ်သော တံခါးပေါက်ရှိသော အခန်း၌၊
အန္တော-အတွင်း၌၊ သယိတေန-အိပ်သော လူသာမဏေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ (သယန္တ
ဿဧဝ-အိပ်သော ရဟန်း၏သာလျှင်၊) အာပတ္တိံ၊ (ဟောတိ)-ဖြစ်သည် မဟုတ်
လော၊ ဗဟိ-အခန်းပြင်ဘက်၌၊ (အပြင်ဘက် စမှန်၌၊) သယိတေန-အိပ်သော
လူသာမဏေနှင့်၊ (သဒ္ဓိံ၊ သယန္တဿ-၏၊) အနာပတ္တိံ-သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်သည်
မဟုတ်လော၊) ဣတိ-သို့၊ (ဤဒီသီ စောဒနာ၊ သိယာ-၏၊ ဤသို့ ရှေ့ပြန်လှည့်၊)

သော-ထိုပရဝါဒီကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ (ကိ-နည်း၊) အပိဟိတ
ဒ္ဓါရေ ပန-မပိတ်အပ်သော တံခါးရှိသော ကျောင်း၌ကား၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗဟိ-
ပြင်ဘက်၌၊ သယိတေန - အိပ်သော လူသာမဏေနှင့်၊ (သဒ္ဓိံ၊ သယန္တဿ-၏၊)

အာပတ္တိ-သည်။ (ဟောတိ-နည်း။) ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗော-၏။ ပမုခဿ-အဦးစမှန်၏။ ဂဗ္ဘေန-အခန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ သဗ္ဗန္တုတ္တာ-အလုံးစုံ မိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ-၏။ ဣတိ-ဤသို့ဖြေလတံ) ကိံ ပန-အဘယ်သို့နည်း၊ ဂဗ္ဘ-ကို၊ ပိဟိတေ-ပိတ်အပ်သော်၊ ဆဒနံ-အမိုးသည်၊ ဝိဒ္ဓတ္ထံ-ဖျက်အပ်သည်၊ ဝါ-ပျက်သွားသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးထိုက်၏။ န ဝိဒ္ဓတ္ထံ-မဖျက်အပ်ပါ၊ ဝါ-မပျက်ပါ၊ ဂဗ္ဘေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ပမုခဿ-၏။ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နတာ-အလုံးစုံ ကာအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ (ဣတိ-ဤသို့ဖြေလတံ) ပရိက္ခေပေါ-အကာကို၊ ဝိဒ္ဓတ္ထော ကိံ-ဖျက်အပ်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးထိုက်၏။ [အဦးစမှန်၏ အကာကို ပရိက္ခေပဟု ဆိုသည်။] အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ ဝက္ခတိ-ပြောလတံ၊ (ပရိက္ခေပေါ-ကို) န ဝိဒ္ဓတ္ထော-မဖျက်အပ်ပါ၊ ကဝါဠေန-တံခါးရွက်ဖြင့်၊ ဥပစာရော-ကို၊ ပရိစ္ဆိန္နော-ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောလတံ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဒုရံ-အထေးသို့၊ ဂန္ဓာပိ-သွား၍လည်း၊ ပုန-ဖန်၊ ဧကူပစာရနာနူပစာရတံယေဝ-အဖြစ်သို့သာ၊ ပစ္စာဂမိဿတိ-ပြန်ရောက်လတံ။

အဝိစ-သည်သာ မကသေး၊ (ဖြေရှင်းစရာ ရှိသေး၏-ဟူလို) ဗျဉ္ဇနမတ္ထေ ယေဝ-သဒ္ဓါမျှသာ၊ (သဒ္ဓါဟောနိုင်သလောက်သာ) အတ္ထော-အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သုဝိညေယျော-လွယ်ကူစွာ သိထိုက်သည်၊ ယဒိ သိယာ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) သဗ္ဗန္တုတ္တတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ [ဆန္ဒာဟု လာသမျှ၌ ပါဠိတော်ဝယ် အမိုး ၅ မျိုးသာ လာသောကြောင့်၊] ပဉ္စန္ဒံ-၅ မျိုးသော အမိုးတို့တွင်၊ အညတရေန ဆဒနေန-တစ်မျိုးမျိုးသော အမိုးဖြင့်၊ ဆန္ဒာ ဧဝ-မိုးအပ်သော ကျောင်းသည်သာ၊ သေယျာ-သေယျာမည်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏။ အညေန-အမိုး ၅ မျိုးမှ အခြားသော အမိုးဖြင့်၊ (ဆန္ဒာ-မိုးအပ်သော ကျောင်းသည်၊ သေယျာ-သည်) န-မဖြစ်ရာ၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံသတိ-သော်၊ ပဒရစ္ဆန္တာ ဒီသု-ပျဉ်ချပ် မိုးအပ်သော ကျောင်းအစရှိသည်တို့၌၊ (အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိ သယန္တဿ) အနာပတ္တိ-သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏။ တတော-ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ယဒတ္ထံ-အကြင်အကျိုးငှာ၊ (လူသာမဏေနှင့် အတူ မအိပ်စေခြင်းငှာ အကျိုးငှာ)။

ဧဝံ ဒုရမ္ပိ ဂန္ဓာ။ ။စကားသွားအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သွားသည်ကို “ဧဝံ ဒုရမ္ပိ ဂန္ဓာ” ဟု ဆိုသည်။စောဒကပုဂ္ဂိုလ်သည် “အယ် ဧကူပစာရနာနူပစာရတနာမ ဥဒေါသိတ သိက္ခာပဒေ ဝုတ္တာ” ဟု ဆို၍ ဧကူပစာရ နာနူပစာရအသုံးကို သဘောမတူသဖြင့် စောဒက နေခြင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် ပရိဟာရပုဂ္ဂိုလ်က ပြန်၍ မေးရာ၌ကား “ကဝါတေန ပရိစ္ဆိန္နော ဥပစာရော” ဟု သူသဗေသာ မကျခဲ့သော ဥပစာကိုပင် ပြန်၍ ဝန်ခံရသည်။ ထို့ကြောင့် “ပုန ဧကူပစာရနာနူပစာရတံယေဝ ပစ္စာဂမိဿတိ” ဟု ဆိုသည်။ မိမိပယ်အပ်ခဲ့သော ဧကူပစာရ နာနူပစာရကိုပင် ပြန်၍ လက်ခံရသည်-ဟူလို။

သိက္ခာပဒ်-ကို၊ ပညတ္တံ-ပြီ၊ သွေဝ အတ္ထော-ထိုအကျိုးသည်ပင်၊ ပရိဟာယေယျ-ယုတ်လျော့ရာ၏၊ (သွေဝ အတ္ထော-သည်၊) ပရိဟာယတုဝါ-ယုတ်လျော့သည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ မာ ပရိဟာယတုဝါ-မယုတ်လျော့သည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ ကထံ-အဘယ့်ကြောင့်၊ အဝုတ္တံ-မဟောအပ်သော စကားကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်သနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောအံ့၊ ကောဝါ - အဘယ်သူသည်မူလည်း၊ (ဘယ်သူကတော့၊) အဝုတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြောနေသနည်း၊ (မဟောအပ်တာကို ယူရမည်ဟု ဘယ်သူကမှ မပြောပါ-ဟူလို၊) ဟိ-သာဓကကား၊ အနိယတေ သု-အနိယတသိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးတို့၌၊ ပဋိစ္ဆန္ဒနံနာမ |ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ပဋိစ္ဆန္ဒံ-ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ အာသနံနာမ-အာသနမည်သည်၊ ကုဋေနုဝါ-နံရံဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကဝါဋေနုဝါ-တံခါးရွက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကိလဉ္ဇေနုဝါ-ဖျာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သာဏိပါကာရေနုဝါ-တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခေနုဝါ-သစ်သားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ထမ္ပေနုဝါ-တိုင်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကောဋ္ဌလိကာယဝါ-ကဲလားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော အကာဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္ဒံ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။]

တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုအနိယတသိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးတို့၌၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော အကာဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္ဒံ-ဖုံးကာအပ်သော နေရာသည်၊ ပဋိစ္ဆန္ဒမေဝ-ပဋိစ္ဆန္ဒသည်သာ၊ (ဟောတိ) ယထာ-သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သေနာသနံ-ကျောင်းသည်၊ ခုဒ္ဒကံဝါ-ငယ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ မဟန္တံဝါ-ကြီးသည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ အညေန-အခြားသော ကျောင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကူ၊ သမ္ပဒ္ဓံဝါ-ဆက်စပ်အပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ အသမ္ပဒ္ဓံဝါ-မဆက်စပ်အပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဒီယံဝါ-အရှည်သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဝဋ္ဋံဝါ-အဝိုင်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု၊) စတုရသံဝါ-၄ ထောင့်မူလည်း၊ (ဟောတု၊) ဧကဘူမကံဝါ-ဘုံတစ်ဆင့် ရှိသည်မူလည်း၊ (ဟောတု၊) အနေကဘူမကံဝါ - များသော ဘုံအဆင့်ရှိသည်မူလည်း၊ (ဟောတု၊) ယံယံ-အကြင်အကြင်ကျောင်းသည်၊ ဧကူပစာရံ-တူသော ဥပစာရှိ၏၊ သဗ္ဗတ္ထံ-အလုံးစုံသော၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုကျောင်း၌၊ (သာမည၊) ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပဋိစ္ဆန္ဒဒနေန-ဖုံးကာကြောင်းဖြစ်သော အမိုးအကာဖြင့်၊ သဗ္ဗစ္ဆန္ဒေ - အလုံးစုံ မိုးအပ်သော၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္ဒေ - အလုံးစုံ ကာအပ်သော ကျောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ ဆန္ဒေ-မိုးအပ်သော၊ ယေဘုယျေန-ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆန္ဒေဝါ-ကာအပ်သော ကျောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ သဟဿေယျာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။

၅၃။ ဥပမုစ္ဆန္ဓေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ဧတ္ထ-ဌါ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) သဗ္ဗတ္ထန္ဓေ ဥပမုပရိစ္ဆိန္ဓေတိ ဧမာဒိသုပိ-ဤသို့အစရှိသော ကျောင်းတို့၌လည်း၊ မဟာပစ္စရိယံ-ဌါ၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ) ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန-ကား၊ သဗ္ဗတ္ထန္ဓေ-အလုံးစုံ မိုးအပ်သော၊ ယေဘုယျေန-များသော အားဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဓေ-ကာအပ်သော ကျောင်း၌၊ (အနုပသမ္ပန္ဓေန သဒ္ဓိံ သယန္တဿ၊) ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗတ္ထန္ဓေ-အလုံးစုံ မိုးအပ်သော၊ ဥပမုပရိစ္ဆိန္ဓေ-ထက်ဝက် ကာအပ်သော ကျောင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ)၊ ယေဘုယျေန-အားဖြင့်၊ ဆန္ဓေ-မိုးအပ်သော၊ ဥပမုပရိစ္ဆိန္ဓေ-ဌါ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဓေ-အလုံးစုံ မိုးအပ်သော၊ ယေဘုယျေန-အားဖြင့်၊ ဆန္ဓေ-ကာအပ်သော ကျောင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဓေ-သော၊ ဥပမုစ္ဆန္ဓေ-ထက်ဝက်မိုးအပ်သော ကျောင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ)၊ ယေဘုယျေန-ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဓေ-ကာအပ်သော၊ ဥပမုစ္ဆန္ဓေ-ဌါ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ)၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တပါစိတ္တိယေန-ဟောတော်မူ အပ်သော ပါစိတ်အာပတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သတ္တ-၇ ပါး ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ၊ (ဟောန္တိ) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗတ္ထန္ဓေ-သော၊ စူဠကပရိစ္ဆိန္ဓေ-အနည်းငယ် ကာအပ် သော ကျောင်း၌၊ (အနုပသမ္ပန္ဓေန သဒ္ဓိံ သယန္တဿ၊) ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ ပါဠိယံ-ဌါ၊ ဒုက္ကဋ္ဌေန-လာသော ဒုက္ကဋ္ဌံနှင့်၊ သဟ၊ ပဉ္စ- ၅ ပါးကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ၊ (ဟောန္တိ) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ။

ပါဠိယံ ဝုတ္တပါစိတ္တိယေန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ သဗ္ဗတ္ထန္ဓ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္ဓသေယျာ

ဝယ် အိမ်သော ရဟန်းမှာ ပါစိတ်အာပတ်၊ ယေဘုယျေနုစ္ဆန္ဓ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆိန္ဓသေယျာဝယ် အိပ်သော ရဟန်းမှာ ပါစိတ်အာပတ်၊ ဤ ပါစိတ်အာပတ် ၂ ချက်ကို တစ်သဘောတည်း ပါစိတ်အာပတ် တစ်ချက်ဟု ယူ၍ ဆိုခဲ့ပြီးသော ပါစိတ်အာပတ် ၆ ချက်နှင့် ပေါင်းလျှင် ပါစိတ်အာပတ် ၇ ချက်ဖြစ်၏။ [သတ္တပါစိတ္တိယာနိတိ ပါဠိယံ ဝုတ္တပါစိတ္တိယဒ္ဓယံ သာမညတော ဧကထောန ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။] "အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ၊ ပေ၊ ဘိက္ခု နိပဇ္ဇတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ" စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ပြအပ်သော အာပတ်များကား ကျောင်းအားလုံးနှင့် ဆိုင်သော အာပတ်များတည်း။

ဥပမုစ္ဆန္ဓေ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ။ ။ ၄ ပုံတွင် ၁ ပုံ မိုးအပ်၊ ၃ ပုံ မမိုးအပ်လျှင် စူဠ

ကစ္ဆန္ဓ၊ ၃ ပုံတွင် ၂ ပုံ မိုးအပ်၊ ၁ ပုံ မမိုးအပ်လျှင် ယေဘုယျေနုစ္ဆန္ဓ၊ ၂ ပုံတွင် ၁ ပုံ မိုးအပ်၊ ၁ ပုံ မမိုးအပ်လျှင် ဥပမုစ္ဆန္ဓသေနာသနတည်း။ ဤသို့ဥပမုစ္ဆန္ဓ စသည် ခွဲခြားပုံကို သိပါ။ စူဠကပရိစ္ဆိန္ဓ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်း ပင်တည်း။ [စူဠကစ္ဆန္ဓာဒိနိ စေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ယဿ စတူသု ဘာဂေသု ဧကော ဆန္ဓော၊ သေသာ အစ္ဆန္ဓော၊ ဣဒံ စူဠကစ္ဆန္ဓံ၊ ယဿ တီသု ဘာဂေသု ဒွေ ဆန္ဓော၊ ဧကော အစ္ဆန္ဓော၊ ဣဒံ ယေဘုယျေနုစ္ဆန္ဓံ၊ ယဿ ဒွီသု ဘာဂေသု ဧကော ဆန္ဓော၊ ဧကော အစ္ဆန္ဓော၊ ဣဒံ ဥပမုစ္ဆန္ဓနာမ သေနာသနံ၊ စူဠကပရိစ္ဆိန္ဓာနိပိ ဣမိနာဝ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ဋီကာ။]

စ-ဆက်၊ သဗ္ဗတ္ထန္တေ သဗ္ဗအပရိစ္ဆိန္တေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (သေနာသနံ-သည်) သေနမ္မမဏ္ဍပဝဏ္ဏံ-သေနမ္မမည်သော မဏ္ဍပ်၏ ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ဟောတိ-၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣမိနာပိ-ဤစကားကြောင့်လည်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၌ စပ်) ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာကြောင့်၊ ဇဂတိ-မြေခုံ (အကြည်) သည်၊ ပရိက္ခေပသင်္ချီ-အကာအရံဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ၊ ဧတံ-ဤဇဂတိ၏ အကာအရံဟူသော အရေအတွက်သို့ မရောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ယောဇနာ၌ကား အနက်တစ်မျိုး ပေးသေး၏။] သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ သဟသေယျသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆။ ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၅၅။ ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒေ-၌၊ အာဝသထာဂါရန္တိ-ကား၊ အာဂန္တုကာနံ-ဧည့်သည်တို့၏၊ ဝသာနာဂါရံ-နေရာအိမ်သည်၊ (တည်းခိုရာ စရပ်သည်) [ပညတ္တံ ဟောတိ၌ စပ်၊ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝသထော၊ အာဂန္တုကာနံ + ဝသထော အာဝသထော၊ အာဝသထောစ + သော + အဂါရံစာတိ အာဝသထာဂါရံဟု ပြု၊] ပညတ္တံ ဟောတိတိ-ကား၊ ပုညကာမတာယ-ကောင်းမှုကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကတ္တာ-ဆောက်လုပ်၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ ယေန၊ ပေ၊ ဥပသင်္ကမိတိ-ကား၊ အသုကသ္မိနာမ ဌာနေ-ထိုမည်သော အရပ်၌၊ ပညတ္တံ-တည်ထားအပ်ပြီးသော၊ အာဝသထာဂါရံ-ဧသည်သည်တို့ တည်းခိုရာ စရပ်သည်။

သေနမ္မမဏ္ဍပဝဏ္ဏံ။ ။သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ အလုံးစုံမိုး၍ ပတ်ဝန်းကျင် မြေခုံ (အကြည်) ပါရှိသော စည်းဝေးရာ မဏ္ဍပ်တစ်ဆောင် ရှိ၏။ ထိုမဏ္ဍပ်ကို “သေနမ္မ” ဟု နာမည်ခေါ်သတတ်၊ ထိုသေနမ္မမဏ္ဍပ်သည် အပရိစ္ဆိန္တဖြစ်၍ အာပတ်ကို မပြုတတ်၊ အကယ်၍ ဇဂတိခေါ် မြေခုံ (အကြည်) သည် အကာဖြစ်အံ့၊ ထိုသေနမ္မမဏ္ဍပ်သည် အပရိစ္ဆိန္တသေနာသန မဖြစ်နိုင်ရာ၊ အမှန်မှာ ထိုသေနမ္မမဏ္ဍပ်သည် အပရိစ္ဆိန္တသေနာသနပင်တည်း၊ ဤသေနမ္မမဏ္ဍပ်၏ အပရိစ္ဆိန္တသေနာသနအဖြစ်ကို ထောက်၍ ဇဂတိသည် အကာအရံ မဟုတ်ဟု သိသာသည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမသဟသေယျသိက္ခာပုဒ်၌ “ဘိက္ခုံ ထပေတွာ အဝသေသော”ဟု ဆိုသော်လည်း မာတုဂါမ မပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း-ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပုဒ်၌ မာတုဂါမကို သီးခြားယူလတ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါရိသေသနည်း၊ ဂေါဗလီပဒ္ဒနည်း၊ ပုညညာဏသမ္ဘာရနည်းအားဖြင့် အထီးဖြစ်သော အနုပသမ္ပန္နများကိုသာ ယူတော့သည်။ [ဂဏ္ဍိပဒေသု ပန တီသုပိ “ဣမံသ္မိံ သိက္ခာပဒေ မာတုဂါမသု ဝိသံ ဝုစ္စမာနတ္တာ ပဌမသိက္ခာပဒေ “ဘိက္ခုံ ထပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နောနာမာ”တိ ပုရိသသေဝေ ဂဟဏံ အနုစ္ဆဝိက”န္တိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။]

အတ္တိ-၏။ ဣတိ-သို့၊ မနုဿာနံ-တို့၏ (စကားကို) သုတ္တာ-၍၊ ဥပသင်္ကမိ-သွား
 ပြီ၊ ဂန္ဓဂန္ဓိနီတိ-ကား၊ အဂရုကုဏ်မာဒိနံ-အကျော် ကုဏ်မံ အစရှိကုန်သော၊ ဂန္ဓာနံ-
 နံသာတို့၏။ ဂန္ဓော-အနံတည်း၊ ဂန္ဓဂန္ဓော-နံသာတို့၏ အနံ၊ [ဂန္ဓာနံ + ဂန္ဓော၊]
 အဿာ-ထိုမိန်းမ၏။ သော-ထိုနံသာတို့၏ အနံသည်၊ အတ္တိ-၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊
 ဂန္ဓဂန္ဓိနီ-မည်၏။ သာဋကံ နိက္ခိပိတ္တာတိ-ကား၊ ဣမမ္ပိ ဝိပွကာရံ-ဤဖောက်ပြန်
 သော အခြင်းအရာကိုလည်း၊ ပဿန္တဿ-မြင်ရသော၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏။ ရာ
 ဂေါ-သည်၊ အပေဝနာမ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်တန်ရာ၏။ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ဧဝံ-
 သို့၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

ဩက္ခိပိတ္တာတိ-ကား၊ အဓော-အောက်၌၊ ခိပိတ္တာ-ချ၍၊ [အောက်၌ မျက်လွှာ
 ချ၍၊] အစွယောတိ-ကား၊ အပရာဓော-အပြစ်သည်၊ မံ အစွာဂမာတိ-ကား၊ မံ-
 တပည့်တော်မကို၊ အတိက္ကမ္မ-ကျော်လွန်၍၊ အဘိဘဝိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ ပဝတ္ထော-
 ဖြစ်ပါပြီ။ [အစွာဂမာတိ “အတိ + အဂမာ” ဟု ခွဲ၊ အတိကို “အတိက္ကမ္မ” ဟု
 ဖွင့်၍၊ အဂမာကို “ပဝတ္ထော” ဟု ဖွင့်၏။] သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊
 ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဟိ-အထူးကား၊ အယမေဝ-ဤဆိုအပ်လတံသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏။
 ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ စတုတ္ထဒိဝသေ-၄ ရက်မြောက်နေ့၌၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊
 ဣမ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပဌမဒိဝသေဝိ-၌သော်မှလည်း၊ (အာပတ္တိ ဟောတိ)၊ [ပိသည်
 သမ္မာဝနာ၊ ဒုတိယနေ့ စသည်၌ ဆိုဖွယ်ပင် မရှိဟု ဂရဟာကို ဆည်း။] ဒိဿမာနက
 ရူပါဟိ-ထင်ရှားသော ရုပ်အဆင်းရှိကုန်သော၊ ယက္ခိပေတိဟိ-ဘီလူးမ၊ ပြိတ္တာမ
 တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ မေထုနဓမ္မဝတ္ထုဘူတာယဇဝ-မေထုန်အကျင့်၏ တည်ရာ
 ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာစ-တိရစ္ဆာန်မနှင့်လည်း
 ကောင်း၊ (သဟ၊ သေယျံ ကပ္ပေန္တဿ) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ သေသာဟိ-ကြွင်းသော
 အမတို့နှင့်၊ (ဒိဿမာနက မဟုတ်သော ယက္ခိ ပေတိမ၊ မေထုနဓမ္မဝတ္ထု မဟုတ်
 သော သေးငယ်သော တိရစ္ဆာန်မတို့နှင့်၊ သဟ၊ သေယျံ ကပ္ပေန္တဿ) အနာပတ္တိ၊
 (ဣတိ-ဤကား အထူးတည်း၊) သမုဋ္ဌာနာဒိနိ၊ ပဌမသဒိသာနေဝ-ပဌမသိက္ခာပုဒ်၏
 သမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ဒုတိယသဟ
 သေယျသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌ။

ဒိဝါသေယျ။ ။ဤသိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၌ “အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ” စသည်ဖြင့် ဟော
 တော်မူသောကြောင့် “မာတုဂါမနှင့် သဟသေယျပြုရာ၌ ညဉ့်အခါဖြစ်မှ အာပတ် သင့်၏။
 ကာဂါဖြစ်လျှင် အာပတ် မသင့်” ဟု ဋီကာဆိုသည်။

၇။ ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၆၀။ သတ္တမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ယရဏီတိ-ကား၊ ယရသာမိနီ-အိမ်ရှင်မတည်း၊ [ယရသဒ္ဓါပပဒ၊ နီဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊ နငယ်ကို ဇာပြန်၍ ယရဏဟု ဖြစ်၏။ ထို့နောက် ဣတ္ထိဇောတကပစ္စည်းသက်၍ ယရဏီဟု ပြီးသည်။ ယရ-အိမ်ကို၊ ဝါ-အိမ်၏ အမှုကိစ္စကို (ဌာနူပစာ)၊ နေတိ-ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ ယရဏီ။] နိဝေသနဒွါရေ-ကား၊ နိဝေသနဿ-အိမ်၏။ မဟာဒွါရေ-တံခါးမကြီး၌၊ (အိမ်၏ အဝင်အထွက် တံခါးမကြီး၌) ယရသုဏှာတိ-ကား၊ တသို့ ယရေ-ထိုအိမ်၌၊ သုဏှာ-ဈေးမသည်၊ (နိသိန္နာ ဟောတိ၌ စပ်)၊ [ယရေ + သုဏှာ ယရသုဏှာ။] အာဝသထဒွါရေတိ-ကား၊ ဩဝရကဒွါရေ-အခန်း၏ တံခါးပေါက်၌၊ [“အာဂန္တာ ပဝိသိတွာ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ အာဝသထော” ဟု ပြု။] ဝိသဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ သုနိဂ္ဂတေန-ကောင်းစွာထွက်သော၊ သဒ္ဓေန-အသံဖြင့်၊ ဝိဝဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ သဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ပကာသေန-ထင်ရှားသော၊ အသံဂုတေန-မပိတ်ဆို့အပ်သော အသံဖြင့်၊ [အသံကို ချုပ်၍ အုပ်၍ မပြောဘဲ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောအပ်သော အသံဖြင့်၊] ဓမ္မောဒေသေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ သရဏသီလာဒိဘေဒေါ-သရဏဂုံ၊ သီလ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ အယံ ဓမ္မော-ကို၊ ကထေတဗ္ဗော (နန)-ဟောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ (ပါဠိတော်၌ နနနှင့် တွဲ၍ ပေးရသည်)၊ အညာတုန္တိ-ကား၊ အာဇာနိတုံ-သိခြင်းငှာ၊ [“သက္ကာ-တတ်ကောင်းပါ၏” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊ အညာတုံ၌ အကိုပဋိသေဓကြံ၍ “မသိခြင်းငှာ” ဟု အနက်ပေးမည်စိုးသောကြောင့် “အာဇာနိတုံ” ဟု ဖွင့်သည်။ အာရှေးရှိသော ဉာဓာတ်၊ ညသံယုတ်ကြောင့် အာကို အရသာပြု။]

ဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေနာတိ-ကား၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ-ယောက်ျား၏ ကိုယ်ကို၊ ဂဟေတွာပိ-ယူ၍လည်း၊ ဌိတေန-တည်သော၊ န ယက္ခေန-ဘီလူးလည်း မဟုတ်သော၊ န ပေတေန-ပြိတ္တာလည်း မဟုတ်သော၊ န တိရစ္ဆာဂတေန-သော၊ ဝိညုနာ-တတ်သိနားလည်သော၊ ပုရိသေန-ကို၊ (အညတြ၌ စပ်၊ ဝိဂ္ဂဟဟု လာသမျှ၌ ယောက်ျားအစစ်ကိုသာ ယူရသောကြောင့် “ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ၊ ပေ၊ န တိရစ္ဆာနဂတေန” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။)

•၆၆။ အနာပတ္တိံ၊ ပေ၊ ဝိဂ္ဂဟေနာတိ-ကား၊ ဝိညုနာ-တတ်သိနားလည်သော၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေန-ယောက်ျား၏ ကိုယ်နှင့်၊ (ယောက်ျားအစစ်နှင့်)၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဌိတာယ-တည်သော မာတုဂါမအား၊ ဗဟုမ္ပိ-များစွာလည်း ဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တဿ-ဟောသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိံ၊ ဆပပ္ပဝါစာဟိတိ-ကား၊ ဆဟိဝါ-၆ ခွန်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပပ္ပဟိဝါ-၅ ခွန်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါစာဟိ-၈ကား တို့ဖြင့်၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ ဝါသဒ္ဓါ မပါ။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေသေတိ-ဟော၏၊ တဿပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိံ၊ [“ ဆဝါ + ပပ္ပဝါ ဆပပ္ပာ”ဟု

သင်္ချောဘယပဒ ဗဟုဗြဟ္မိသမာသ်ပြု၍ “ဆပုဉ္ဇ + တာ + ဝါစာယော စာတိ ဆပုဉ္ဇဝါစာယော” ဟု ပြု၊ ဤသို့ “ဆပုဉ္ဇ” ပုဒ်က သင်္ချောဘယပဒ ဗဟုဗြဟ္မိ သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် “ဆဟိဝါ ပုဉ္ဇဟိဝါ” ဟု ဝါပါသင့်သည်။]

တတ္ထ-ဆပုဉ္ဇဝါစာဟိဟူသော ထိုစကားရပ်၌၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ဂါထာ ပါဒေါ-ဂါထာ၏ ပါဒသည်၊ ဧကဝါစာ-တစ်ခွန်းသော စကားတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော စကားတို့၌၊ ဝါစာပမာဏံ-စကားတစ်ခွန်း၏ အတိုင်း အရှည်-ှု၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ [ဂါထာဗန္ဓုဖြင့် ဟောသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဧကော ဂါထာပါဒေါ ဧကဝါစာ” ဟု ဆိုသည် စုဏ္ဏိယဖြင့် ဟောလျှင်ကား ဝိဘတျန္တ တစ်ပုဒ်ကို စကားတစ်ခွန်းဟု ယူထိုက်၏၊ ဧကော ဂါထာပါဒေါတိ ဣဒံ ဂါထာ ဗန္ဓုမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ အညတ္ထ ပန ဝိဘတ္တိအန္တပဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ- ဋီကာ။] အဋ္ဌကထံဝါ-အဋ္ဌကထာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပဒံဝါ-ဓမ္မပဒကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဇာတကာဒိဝတ္ထံဝါ-ဇာတ်အစရှိသော ဝတ္ထုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကထေတုကာမော-ဟောခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဆပုဉ္ဇပဒမတ္တမေဝ-၆ ပုဒ် ၅ ပုဒ်မျှကိုသာ၊ ကထေတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော် နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ကထေန္တေန-ဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧကပဒံ-တစ်ခုသော ပုဒ်ကို၊ ပါဠိတော-ပါဠိတော်မှလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ-၅ ခုသော ပုဒ်တို့ကို၊ အဋ္ဌကထ တော-မှလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့ ဆပဒါနိ-၆ ပုဒ်တို့ကို၊ အနတိတ္တာမေတွာဝ- မလွန်စေမူ၍သာ၊ ကထေတဗ္ဗော-ဟောထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ပဒသောဓမ္မေ-၌၊ ဝုတ္တပု ဘေဒေါ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော ဓမ္မသည်၊ ဣဓာပိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ ဓမ္မောယေဝ-ပင်တည်း၊ [ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပုဒ်လာ ဓမ္မနှင့် ဤသိက္ခာပုဒ်လာ ဓမ္မသည် သဘောတူပင်-ဟူလို။] တသ္မိံ ဒေသေတီတိ-ကား၊ တသ္မိံ ခဏေ-၌၊ ဒေသေတီ-ဟောအံ့၊ [ထိုခဏဟူသည် မာတုဂါမက ထပြီးနောက် ပြန်ထိုင်ရာ ခဏတည်း၊ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတံ-ဤတသ္မိံ ဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ သမ္ပဒါနတ္ထေ-သမ္ပဒါနအနက်၌၊ ဘုမ္မဝစနံ-သတ္တမိ ဝိဘတ် ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ တဿာ-ထိုမာတုဂါမအံ့၊ ဒေသေတီ-အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။ [ဝါတက်သော နည်း၌ တသ္မိံသည် ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသသာမက လိင်္ဂဝိပလ္လာသ လည်းဖြစ်သည်၊ မာတုဂါမကို စွဲရသော်လည်း ဝိသေသနမှာ တဿာဟု ဣတ္ထိလိန် ပင်တည်း။]

ဧကံ ပဒံ ပေ၊ ကထေတဗ္ဗော။ ။ဤစကားဖြင့် သင်္ဂါယနာ ၃ တန် တင်အပ် သော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာကိုသာ ဓမ္မဟု ဆိုလို၏၊ မြန်မာဘာသာ ဒမိဋ္ဌဘာသာတို့ဖြင့်ကား ၆ ခွန်းထက် အပိုအလွန်လည်း ဟောနိုင်သည်၊ အဋ္ဌကထံ ဓမ္မပဒံ ဇာတကာဒိဝတ္ထံဝါတိ ဣမိနာပိ ပေါရာဏာ သင်္ဂါတိအာရဋ္ဌမေဝ အဋ္ဌကထာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ၊ အဋ္ဌကထာဒိပါဠိ ထပေတွာ ဒမိဋ္ဌာဒိဘာသန္တရေန ယထာရူပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ-ဋီကာ။

အညိဿာ မာတုဂါမဿာတိ-ကား၊ ဧကိဿာ-တစ်ယောက်သော မာတုဂါမ
 အား၊ ဒေသေတွာ-ဟောပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အာဂတာဂတာယ-လာသော လာ
 သော၊ အညိဿာပိ-အခြား မာတုဂါမအားလည်း၊ ဒေသေတိ-ဟောပြန်အံ့၊ ဣတိ
 ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဧကာသနေ-တစ်နေရာတည်း၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်
 လျက်၊ မာတုဂါမသတသဟဿန္တမ္ပိ-မာတုဂါမ တစ်သိန်းတို့အားလည်း၊ ဒေသေတိ-
 အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ မဟာပစ္စရိယအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိံ) သမံ-
 အညီအမျှ၊ နိသိန္နာနံ-ထိုင်နေကုန်သော၊ မာတုဂါမာနံ-တို့အား၊ (ဒေသေတိ၌-စပ်)
 တုမှာကံ - သင်တို့အား၊ (ဒေသေဿာမိ၌ စပ်)၊ ဧကေကိဿာ - တစ်ယောက်
 တစ်ယောက်အား၊ ဧကေကံ-တစ်ပုဒ် တစ်ပုဒ်သော၊ ဂါထံ-ကို၊ ဒေသေဿာမိ-
 ဟောအံ့၊ တံ-ထိုဂါထာကို၊ သုဏာထ-နားထောင်ကြလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊
 ဒေသေတိ - အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ ပဌမံ- မဟောမိ ရှေးဦးစွာ၊ ဧကေကိဿာ - အား၊
 ဧကေကံ ဂါထံ၊ ကထေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတ္တာ-
 ပြု၍၊ ဇာနာပေတွာ-နားလည်စေပြီး၍၊ (ထိုသို့ဟောမည်ဟု အသိပေးပြီး၍)၊
 ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပစ္ဆာ-ဟောပြီးရာ ကာလမှ နောက်၌၊ (အာဘောဂံ ကတ္တာ
 ဇာနာပေတွာ ကထေတုံ) န (ဝဋ္ဋတိ)-မအပ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပဉ္စံ ၊ပေ၊
 ကထေတိတိ-ကား၊ မာတုဂါမော-သည်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဒီယနိကာယောနာမ-
 မည်သည်၊ ကိမတ္ထံ-အဘယ်အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြပါသနည်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဉ္စံ-ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော (အမေးခံရသော)
 ဘိက္ခု-သည်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဒီယနိကာယံ-ကို၊ စေပိ ကထေတိ-အကယ်၍မူလည်း
 ဟောဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း)၊ အနာပတ္တိ ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ ဓမ္မဒေသနာ
 သိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈။ ဘူတာရောစနသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၆၇။ အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ တာဝ-သိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ-
 ညွှန်ပြအပ်သော) ဝတ္ထုကထာယ-ဝတ္ထုကြောင်းကို ဆိုရာ စကားရပ်၌၊ (ဝဂ္ဂုမုဒါ
 တီရိယေ ဘိက္ခုအစရှိသော ဝတ္ထုကြောင်း စကားရပ်၌)၊ ယံ-အကြင်စကားရပ်သည်၊
 ဝါ-ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော စကားရပ်
 သည်၊ စတုတ္ထပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ-၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်
 သာ၊ တိ-အထူးကား၊ အယမေဝ-ဤဆိုအပ်လတုံသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊
 တုတ္ထံ-ထိုစတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဘူတံ-မဟုတ် မမှန်သော ဥတ္တရိမနုဿ
 ဓမ္မကို၊ အာရောစေသံ-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘူတံ-ဟုတ်မှန်
 သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ (အာရောစေသံ) ဘူတမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့သည်၊

အာရောစေသုံ-ကုန်ပြီ၊ အရိယာ-တို့သည်၊ န-မပြောဆိုကြကုန်၊ ဟိ-မှန်၊ အရိယာနံ-
 တို့၏၊ ပယုတ္တဝါစာနာမ-ပစ္စည်းနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ (ပစ္စည်း
 ရအောင် မပြောကြ-ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ အတ္တနော-၏၊ ဂုဏေ-ဟုတ်မှန်သော
 ဂုဏ်ကို၊ အာရောစီယမာနေ-ပုထုဇဉ်တို့က ပြောဆိုအပ်သော်၊ အညေ-အခြား
 သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ န ပဋိသေဓေသုံ-မတားမြစ်ကြကုန်၊ တထာ-ထိုသို့
 ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စယေစ-တို့ကိုလည်း၊
 တထာ-ထိုသို့ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နဘာဝံ-ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊
 အဇနန္တာ-မသိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) သာဒေယိသု-သာယာကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-
 ဤကား အထူးတည်း။ [ဝိသေသောကို ပြန်လှည့်ဖို့ရန် “အဇနန္တာတိ” ဟု ဣတိ
 ပါရမည်၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။]

ပန-ဆက်၊ အထခေါ၊ ပေ၊ အာရောစေသုန္တိ အာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊
 (ဝေဒိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-
 ကို၊ ဘာသိသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အာရောစေသုံ-လျှောက်
 ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ [အထခေါ တေ ဘိက္ခု အစရှိသော
 ပါဠိတော်၌ “ယ၊ တသဒ္ဓါ နိစ္စသမ္ပန္နာ” ဟူသည်နှင့်အညီ တ၏ စွဲနက်ကို “ယေ
 ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိသု” ဟု ပြသည်။] ပန-ဆက်၊ ကစ္စံ၊ ပေ၊ ဘူတန္တိ-
 ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိတေ-မေးတော်မူအပ်သော်၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊
 (ပုထုဇဉ် အရိယာအားလုံးသည်လည်း၊) ဘူတံ ဘဂဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ဟုတ်မှန်သော
 ဂုဏ်ဖြစ်ပါသည်ဘုရားဟူ၍၊ ပဋိဇာနိသု-ဝန်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊)
 ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အနရိယာနမ္ပိ-အရိယာ မဟုတ်သော ပုထုဇဉ်တို့၏လည်း၊

အနရိယာနမ္ပိ။

။ဘူတံ-ဘဂဝါဟု ဝန်ခံရာ၌ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောခဲ့ကြသော
 ပုထုဇဉ်ရဟန်းများလည်း ပါဝင်နေ၏၊ ထိုပုထုဇဉ်များ၏ ဝန်ခံခြင်းသည် ဘူတ ဟုတ်ပါ၏
 လောဟု စောဒနာဗ္ဗယံ ရှိသောကြောင့် “အနရိယာနမ္ပိ” ဟု မိန့်သည်၊ “ပုထုဇဉ်တို့မှာလည်း
 လောကီဈာန်တည်းဟူသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ စင်ရှားရှိပါ၏” ဟူလို၊ ပိဖြင့် အရိယာတို့ကို
 သမ္ဘာဝနာပြုသည်၊ အရိယာတို့မှာ မဂ်ဖိုလ်တို့ကို ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏
 ဘူတဖြစ်ကြောင်း ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့ပြီ၊ ဘူတ ဟုတ်-မဟုတ် စိစစ်ဖွယ် မလိုတော့ပြီ-ဟူလို၊
 ယောဇနာနှင့်တကွ များစွာသော ဓာအုပ်တို့၌ “အရိယာနမ္ပိ” ဟု ရှိသည်၊ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင်
 ပိအတွက် မည်သည့်အနက်ကို ယူကြမည်နည်း၊ အရိယာတို့မှာ မဂ်ဖိုလ်ကို ရပြီးဖြစ်သော
 ကြောင့် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ ဘူတ ဟုတ်-မဟုတ်ကို စိစစ်ဖွယ် လိုဦးတော့မည်လော။ [ရှေး
 နိဿယ၌လည်း အရိယာနမ္ပိ၌အတိုင်း အနက်ပေး၍၊ ထိုပိဖြင့် “ပုထုဇနာနမ္ပိ ဝစနံ ဘူတံ” ဟု
 ဝါကျတစ်ခုကို ဆည်းလေသည်။]

အဗ္ဗန္တရေ-အတွင်း၌၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော-သည်၊ ဘူတော-ထင်ရှားရှိ၏၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ (သဗ္ဗေပိ ဘူတံ ဘဂဝါတိ ပဋိဇာနိသု၊) အထ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊
 အရိယမိဿကတ္တာ-အရိယာတို့နှင့် ရောနေကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မောယ
 ပုရိသာတိ-ဟူ၍၊ အဝတွာ-မိန့်တော်မမူဘဲ၊ ကထံဟိ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေတိ-ဟူ၍၊
 ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဥဒရဿ ကာရဏာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
 အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥဒရဿ ကာရဏာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော) ယသွာ-ကြောင့်၊ (ဤယသွာကို ဘာသိတော ဝိယ ဟောတိတိုင်အောင်
 စပ်)၊ အရိယာ-တို့သည်၊ (ပုစ္ဆိယမာနာ ပဋိဇာနိသု၌ စပ်)၊ အညေသံ-အခြားသော
 ပုထုဇဉ်တို့၏ (စကားကို) သုတွာ-၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အယျော-အရှင်သည်၊
 သောတာပန္နော ကိရ-သောတာပန်ဟု ကြားရပါတကား၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့
 အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပသန္တေဟိ-ကြည်ညိုကုန်သော၊ မနုဿေဟိ-တို့သည်၊
 ပုစ္ဆိယမာနာ-မေးအပ်ကုန်လတ်သော်၊ သိက္ခာပဒေ-သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အပညတ္ထေ-
 မပညတ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဟေတုမန္တဝိသေသန၊) အနာဒိနဝ
 ဒသိနော-အပြစ်ကို မမြင်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ သုဒ္ဓစိတ္တတာယ-စင်ကြယ်
 သော စိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္တနောစ-၏လည်းကောင်း၊ ပရေသဉ္စ-
 တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝိသေသာဓိဂမံ-တရားထူးကို ရခြင်းကို၊ ပဋိဇာနိသု-ဝန်ခံကြ
 ကုန်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိဇာနန္တေဟိ-ဝန်ခံကုန်သော၊ တေဟိ-ထိုအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့သည်၊ အညေ-အခြားသော ပုထုဇဉ်တို့သည်၊ ဥဒရဿ-ဝမ်း၏၊ ကာရဏာ-
 အကြောင်းကြောင့်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ဘာသိတွာ-ပြော၍၊ ယံ
 ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေသံ-ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ တံ-ထိုဆွမ်းကို၊ (သာဒယန္တေဟိ၌
 စပ်)၊ သုဒ္ဓစိတ္တတာယ-ဖြင့်၊ သာဒယန္တေဟိပိ-သာယာပါကုန်သော်လည်း၊ ဝါ-သာ
 ယာသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တေဟိ-ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်)၊ ဥဒရဿ
 ကာရဏာ၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ-၏၊ ဝဏ္ဏော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘာသိတော ဝိယ-
 ပြောဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ [ပုထုဇဉ်တို့၏ ဥတ္တရိမနုဿ
 ဓမ္မကို ပြော၍ ဖြစ်စေအပ်သော ဆွမ်းကို သာယာကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
 ဝမ်းအတွက် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ ဂုဏ်ကို ပြောဆိုအပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ (ပြောဆိုအပ်ရာ ရောက်သောကြောင့်)] သဗ္ဗသင်္ဂါဟကေန-အလုံးစုံသော
 အရိယာ ပုထုဇဉ်တို့ကို သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊ နယေနဝ-နည်းဖြင့်သာလျှင်၊
 ကထံဟိ ၊ပေ၊ ဘာသိဿထာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ [တုမေအရ
 အရိယာများလည်း ပါဝင်သည်-ဟူလို၊ “သင်္ဂယုတိ ဧတေနာတိ သင်္ဂါဟကော၊

သဗ္ဗေသံ + သင်္ဂါဟကော သဗ္ဗသင်္ဂါဟကော” ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ “သဗ္ဗသင်္ဂါဟိ ကေနေဝ” ပါဠိကို ယူ၍ “သဗ္ဗေသံ ပုထုဇနာရိယာနံ သင်္ဂါဟဏံပဝတ္ထေနေဝ” ဟု ပဝတ္ထအနက်၌ ဣကပစ္စည်း သက်သော ပဝတ္ထတဒ္ဓိတ် ဖွင့်လေသည်။] သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ စတုတ္ထပါရာဇိကဝတ္ထုသဒိသမေဝ-စတုတ္ထပါရာဇိကဝတ္ထု၏ ပုဒ်အပေါင်းနှင့် တူသည်သာ၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေပိ-သိက္ခာပုဒ်၏ ဝိဘင်း၌လည်း၊ (အယ် ဝိသေသော၌ စပ်၊) ကေဝလံ-သက်သက်၊ တတ္ထ-ထိုစတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါရာဇိကဉ္စေဝ-ပါရာဇိကအာပတ်သည်လည်းကောင်း၊ ထုလ္လစ္စယဉ္စေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ၊) ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘူတတ္ထာ-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ ဟုတ်မှန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယဉ္စေဝ ဒုက္ကဋ်စ (ဟောတိ၊) အယ်-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ [ပါရာဇိကနှင့် ပါစိတ် ထုလ္လစ္စည်းနှင့် ဒုက္ကဋ်၊ ဤသို့ထူးသည်-ဟူလို၊] သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၇၇။ ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတီတိ (ဧတံ)-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဉ္စေဝ-ကိုသာ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ [“ဘူတံ-ဟုတ်မှန်သော စကားကို” ဟု ပေးမည်စိုး၍ “ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မမေဝ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ဘူတံ-ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] ဟိ-မှန်၏၊ (“ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောလျှင် အာပတ် မသင့်” ဟူသော ပါဠိတော်စကားသည် မှန်၏၊) ပရိနိဗ္ဗာနကာလေဝါ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံခါနီးအခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တရာဝါ-ပရိနိဗ္ဗာန် မစံမီ အကြား၌သော်လည်းကောင်း၊ အတိကမ္မိယမာနေန-စကားဖြင့်

အတိကမ္မိယမာနေန။ ။ “အရှင်ဘုရား . . . ပြောပါ၊ အဘယ်တရားထူးကို အရှင်ဘုရား ရအပ်ပါသနည်း” ဤသို့စသည်ဖြင့် လှည့်ပတ်၍ မပြော ပြောအောင် အမေးခံရသူကို “အတိကမ္မိယမာနေန” ဟု ဆိုသည်။ [အတိကမ္မိယမာနေနာတိ “ဝဒထ ဘန္တေ၊ ကိံ တုမေဟိ အဓိဂတ” န္တိ ဧဝံ နိဂ္ဂိဋ္ဌိယမာနေန။]

ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဟိ။ ။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခါနီးဖြစ်စေ၊ မစံမီအကြား၌ ဖြစ်စေ၊ ဓာရားထူး ရ မရကို အတင်းမေးခြင်းဟူသောအကြောင်း၊ ဈာယိအရိယာမှန်း မသိ၍ စွပ်စွဲသော ရဟန်းအား အပြစ်မဖြစ်စေလိုခြင်းဟူသောအကြောင်း၊ အထက်ပုဂ္ဂိုလ်က တရားထူးရပြီးပြီလားဟု မေးခြင်းဟူသောအကြောင်း၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် တရားအလုပ်ကို အားထုတ်နေသူတည်းဟု အများသိ၍ အားထုတ်မှု၏ အချိုးနီး မဖြစ်ကြောင်း ကြားရလျှင် ရွှင်လန်းစေလိုအတုလိုက်၍ အားထုတ်စေလိုခြင်းစသော အကြောင်းများတည်း၊ ဤအကြောင်းများကြောင့် ကား (မေးမေး မမေးမေး) မိမိ အရိယာဖြစ်ကြောင်းကို ပြောနိုင်၏။ [အနတိကမ္မိယမာနေနပိ ပုစ္ဆိတေဝါ အပုစ္ဆိတေဝါ တထာရူပေ ကာရဏေ သတိ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ ကာရကော အယန္တိ ဥ တွာပိ ပဋိပတ္တိယာ အမောယဘာဝဒဿနေန သမုတ္တေဇနာယ သမ္ပတံသနာယစ အရိယာ အတ္တာနံ ပကာသေန္တိယေဝါ-ဋီကာ။]

အလွန်ဆွဲငင်အပ်သော ရဟန်းသည်၊ ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ သုတပရိယတ္တိသီလဂုဏံ ပန-ကြားနာအပ်ပြီးသော သုတဂုဏံ၊ သင်အပ်ပြီးသော ပရိယတ္တိဂုဏံ၊ သီလဂုဏံကိုကား၊ အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ [ဋီကာ၌ “သုတဂုဏံ၊ ပရိယတ္တိဂုဏံ၊ သီလဂုဏံစ” ဟု ဖွင့်သည်။] အာဒိကမ္ပိကဿ-အစ အဦး လွန်ကျူးမှု၌ ယှဉ်သော၊ ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌ နေသော ရဟန်းအပေါင်း၏၊ အနာပတ္တိ။

ပန-ဆက်၊ ဥမ္မတ္တကဿာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဣမ-ဤသိက္ခာ ပုဒ်၌၊ န ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မမူအပ်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ-မဂ်ဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဥမ္မာဒဿဝါ-ရူးသွပ်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊ စိတ္တက္ခေပဿဝါ-စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့် တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံပိ-၌လည်း၊ ဝိစာရိတံ-စိစစ်အပ်ပြီ၊ [အချို့စာများ၌ မဟာပစ္စရိယမ္ပိ ဟိဟု ရှိ၏၊ ထို (ဟိ) လိုမည် မထင်။] ပန-ထိုသို့ပင်စိစစ်အပ်ပါသော် လည်း၊ ဈာနလာဘီ-လောကီဈာန်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဈာနေ-သည်၊ ပရိဟိနေ-လျော့လတ်သော်၊ (ဈာန်လျော့ပြီး နောက်မှ) ဥမ္မတ္တကော-ရူးသွပ်သူ သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်နိုင်ရာ၏၊ တဿပိ-ထိုဈာန်လျော့ပြီးနောက်မှ ရူးသွပ်သူ၏ လည်း၊ ဘူတာရောစနပစ္စယာ-ဘူတာရောစန အကြောင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ- အနာပတ်ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ ဘူတဿေဝ-ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ပင်၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ် အပ်၏၊ [ဈာန်လျော့ပြီးနောက် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ ထင်ရှား မရှိ၍ ဘူတာရောစန မဟုတ်၊ သို့သော် ဥမ္မတ္တကဖြစ်၍ စတုတ္ထပါရာဇိက အဘူတာရောစနသိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ်မသင့်။] သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ဧတံ ဘူတာရောစနနာမ-မည်သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အဝုတ္တေဟိ-မဆိုအပ်ကုန်သေးသော၊ (ရှေးက မပါခဲ့ကုန်သေးသော) ကာယ တော - လည်းကောင်း၊ ဝါစာတော - လည်းကောင်း၊ ကာယဝါစာတော - လည်း ကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တိဟိ-ကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ- ဖြစ်၏၊ ပေ၊ ကုသလာဗျာကတစိတ္တေဟိ-ကုသိုလ်အဗျာကတစိတ်တို့ဖြင့်၊ ဒွိစိတ္တံ- ၏၊ သုခမဇ္ဈတ္တဝေဒနာဟိ-သုခ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့ဖြင့်၊ ဒွိဝေဒနံ-၏၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။ ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

မှတ်ချက်။ ။အရိယာမှန်း မသိ၍ စွပ်စွဲမိသော ရဟန်းငယ်အား အပြစ် မဖြစ် စေလို၍ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပြောပုံ ဝတ္ထုကို ပါရာဇိကဏ် ဝေရဇ္ဇကဏ္ဍ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ် အခန်း၌ ရှုပါ။

သဂုဏာ နာဝိကရဏေ၊ ကရဏေ သတိ တာဒိသေ၊
 ဩစိတျဟိနတာပတ္တိ၊ နတ္ထိ ဘူတတ္ထသံသိနော... အလင်္ကာ။

၉။ ဒုဋ္ဌလ္လာရောစနသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၇၈။ နဝမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဒုဋ္ဌလ္လာနာမ ၊ပေ၊ သံယာဒိသေသာတိ ဣမိဿာ ပါဠိယာ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပါရာဇိကနိ-တို့ကို၊ ဒုဋ္ဌလ္လာသဒ္ဒတ္တဒဿနတ္ထံ-ဒုဋ္ဌလ္လာသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ၊ရသင့်သမျှအနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းဟူသော အတ္ထုဒ္ဓါရအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တာနိ-မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဣမ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ သံယာဒိသေသံ-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာ သု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တတြ-ထိုဒုဋ္ဌလ္လာနာမ အာပတ္တိ စသော စကားရပ်၌၊ (တစ်နည်း) တတြ-ထိုပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ ကား၊ ဝိစာရဏာ-စိစစ်ခြင်းတည်း၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ အာရောစေန္တဿ-ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်၊ သစေ န ဘဝေယျ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနိ-တို့၏ (အပေါ်၌) ဥပသမ္ပန္နသဒ္ဓေ-ဥပသမ္ပန္နသဒ္ဓါသည်၊ သမာနေ ပိ-ဟောနက်အဖြစ်ဖြင့် တူပါသော်လည်း၊ ယတ္ထ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ အနဓိပ္ပေတာ-အလိုမရှိထိုက်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘိက္ခု၊ ထပေတွာ အဝသေသာ အနုပသမ္ပန္နောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဟော တော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ (ဟောတော်မူရိုး ရှိသကဲ့သို့)၊ [ဘိက္ခုကို ချန်ထား၍ ကျန်သမျှ အနုပသမ္ပန္နဟု ဆိုလျှင် ဘိက္ခုသာ ဥပသမ္ပန္နမည်သည်-ဟူလို။] ဧဝံ-တူ၊ ဣမ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါရာဇိကံသံယာဒိသေသာနိ-တို့၏ (အပေါ်၌) ဒုဋ္ဌလ္လာသဒ္ဓေ-သည်၊ သမာနေပိ-ဟောနက်အဖြစ်ဖြင့် တူပါသော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ အန ဓိပ္ပေတံ-အလို မရှိအပ်သည်၊ ယဒိ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဒုဋ္ဌလ္လာနာမ ၊ပေ၊ သံယာဒိသေသာတိ-ဟူ၍၊ ဧတဒေဝ-ဤမျှလောက်သော စကား ကိုသာ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏။ [ထိုသို့ကား ဟောတော် မမူ၊ ထိုသို့ ဟောတော်မမူသောကြောင့် ဤဒုဋ္ဌလ္လာအရာဝယ် ပါရာဇိက၊ သံယာ ဒိသေသံ ၂ မျိုးလုံးကို ယူထိုက်သည်ဟု စဉ်းစားမိသည်-ဟူလို။]

တတ္ထ-ထိုသို့ဟောသင့်လျက် မဟောရာ၌၊ (ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ ဝိမတိ-တွေးတောခြင်းသည်၊) ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏။ (ကိံ-နည်း၊) ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပန္နော-ရောက်ပြီ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘိက္ခု ဘာဝတော-ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ စုတော-ရွေ့လျော့ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဿ-ထို ပါရာဇိက ကျပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊ အာရောစေန္တော-ပြောသော ရဟန်း သည်၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝိမတိ ဘဝေယျ၊) ဧဝံသတိ-ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်၊ (ဤသို့တွေးတောသည့်အတိုင်း မှန်လစ်သော်၊) အက္ကောသန္တော ပိ-ပါရာဇိက ကျပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆဲရေးသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရာ၏၊ စ-စင်စစ်ကား၊ ပါစိတ္တိယမေဝ-သို့သာ၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။

ဟိ-သာဓကကား၊ အသုဒ္ဓေါ၊ ပေ၊ ဩမသဝါဒဿာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-
 ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤကား စိစစ်ခြင်းတည်း၊
 ဤသို့ ရှေ့ပြန်အုပ်ပါ။) [ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အညတရ-တစ်ပါးပါးသော၊ ပါရာဇိကံ
 ဓမ္မံ-သို့၊ အဇ္ဈာပန္နော-ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အသုဒ္ဓေါ-မစင်ကြယ်သူသည်၊
 ဟောတိ၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ-မစင်ကြယ်သူဟု အယူရှိသည်၊ သမာနော-
 ဖြစ်ပါလျက်၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေ၍၊ အက္ခောသာဓိပ္ပာ
 ယော-ဆဲရေးခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ စေ ဝဒတိ-အကယ်၍
 ပြောဆိုစွပ်စွဲအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဩမသဝါဒဿ-ဩမသဝါဒပါစိတ်အာပတ်သို့၊ အာ
 ပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ။)] 'သံယာဒိသေသံ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်။'

ဧဝံ-သို့၊ ပါဠိယာ-ကို၊ ဝိစာရိယမာနာယ-စိစစ်အပ်သည်ရှိသော်၊ ပါရာဇိကံ-
 ကို၊ အာရောစေန္တဿာပိ-ပြောသော ရဟန်း၏လည်း၊ [ပါရာဇိက ကျပြီးသူ၏
 ပါရာဇိကအာပတ်ကို အနုပသမ္ပန္နအား ပြောသော ရဟန်း၏လည်း၊] ပါစိတ္တိယ
 မေဝ-ကိုသာ၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ ကိဉ္စာပိ ဒိဿတိ-အကယ်၍ကား တွေ့
 မြင်အပ်ပါပေ၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင်တွေ့မြင်အပ်ပါသော်လည်း၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာ
 သု-အလုံးစုံသော ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 (သံယာဒိသေသံကိုသာ အလိုရှိအပ်၏ဟု ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်) အဋ္ဌကထာ
 စရိယာဝ-ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်သာ၊ ဧတ္ထ-ဤဒုဋ္ဌလ္လုသဒ္ဓါ၏ အနက်ကို
 ဖွင့်ပြရာ၌၊ ပမာဏံ-လိုရင်းပမာဏတည်း၊ အညာ-အခြားသော၊ ဝိစာရဏာ-စိစစ်
 ခြင်းသည်၊ န (ပမာဏံ)-လိုရင်း မဟုတ်၊ စ-ဆက်၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ ပါရာဇိ
 ကဏံ အဋ္ဌကထာ ဂါထာရမ္မအခန်း၌လည်း၊) ဗုဒ္ဓေန၊ ပေ၊ ဉာတောတိ အာဒိ-
 အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ-အကြင်စကားသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တံ ဝစနံ-ကို၊ မယံ-
 တို့သည်၊) အဝေါစုမှ-ဆိုခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ-တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဿ-
 ၏၊ အဓိပ္ပာယ်-ကို၊ ဇာနန္တိ-သိတော်မူကြကုန်၏။

စ - သည်သာ မကသေး၊ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန - ဤဆိုအပ်လတံ့သော
 အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဧတံ (ပမာဏတ္တံ)-ဤရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ ဆိုအပ်
 သော စကား၏ ပမာဏ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အညတြ ဘိက္ခု
 သမ္ပတိယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဘိက္ခုသမ္ပတိယာ-ရဟန်းအား ပေးအပ်
 သော သမ္ပတိကြောင့်၊ အာရောစနံ-ပြောခြင်းကို၊ (ဒုဋ္ဌလ္လုကို အနုပသမ္ပန္နအား

သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု၊ ပေ၊ ပမာဏံ။ ။ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသသည် ဤနေရာ၌
 ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၏ ဖွင့်ပုံကို အားမရ၍ မိမိသဘောကျကို စိစစ်၍ ပြခဲ့သော်လည်း ရှေးအဋ္ဌ
 ကထာဆရာတို့၏ စကားကို မလွန်ဆန်ဝံ့သောကြောင့် ထိုရှေးအဋ္ဌကထာတို့၏ စကားကိုပင်
 ပြန်၍ ထောက်ခံ ဖွင့်ပြရလေသည်။

ပြောခြင်းကို၊ (အနုညာတံ၌ စပ်) အာယတိ-နောင်အခါ၌၊ သံဝရက္ခာယ-စောင့်စည်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ-စောင့်စည်းစေလိုသောကြောင့်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ တထာရူပံ-ထိုသို့သဘောရှိသော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အနာပဇ္ဇနက္ခာယ-မရောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ-မရောက်စေလိုသောကြောင့်၊ (သံဝရက္ခာယကို ထပ်ဖွင့်သည်) ဘဂဝတာ-သည်၊ အနုညာတံ-ပြီး၊ တဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ အဝဏ္ဏမတ္တပ္ပကာသနက္ခာယ-ကျေးဇူးမဲ့မျှကို ထင်ရှားပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ သာသနေ-၌၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပတိဋ္ဌာနိသေနက္ခာယ-ထောက်တည်ရာကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ န အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ စ-ဆက်၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပဇ္ဇဿ-ရောက်ပြီးသော ရဟန်း၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ တထာရူပါယ-သော၊ အာပတ္တိယာ-ပါရာဇိကအာပတ်သို့၊ အနာပဇ္ဇနေန-မရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခုဘာဝေါနာမ-ရဟန်း၏ အဖြစ်မည်သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကာနိ၊ ပေ၊ ဣဓာဓိပေတန္တိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သုဝုတ္တမေဝ-ကောင်းစွာ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ (ဧဝဖြင့် “စိစစ်ဖွယ် မလိုတော့” ဟု ကန့်သည်။)

၈၀။ ပန-ဆက်၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ ပရိယန္တာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယာ အယံ ဘိက္ခုသမ္မုတိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သာ-ထိုဘိက္ခုသမ္မုတိသည်၊ ကတ္တစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ပါဠိရပ်၌၊ န အာဂတာ-မလာ၊ ဝါ-မပါ၊ [အခြားအခြားသော ဘိက္ခုသမ္မုတိများသည် ထိုထိုပါဠိတော်၌ ပါသော်လည်း ဤဘိက္ခုသမ္မုတိကား တစ်စုံတစ်ခုသော ပါဠိရပ်၌မျှ မပါ။] ပန-ထိုသို့ပင် တစ်စုံတစ်ခုသော ပါဠိရပ်၌ မလာပါသော်လည်း၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တက္ခာယေဝ-အတ္ထိ ဘိက္ခုသမ္မုတိဟု မိန့်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အဘိဏ္ဍာပတ္တိကံ-မပြတ်သော အာပတ်ရှိသော၊ (မကြာမကြာ အာပတ်သင့်သော) ဘိက္ခု-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့ပြောအပ်သော်၊ ဧသ-ဤရဟန်းသည်၊ ပရေသု-သူတစ်ပါးတို့၌၊ ဟိရောတ္တပေနာပိ-ရှက်ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ အာယတိ-၌၊ သံဝရံ-စောင့်စည်းခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိဿတိ-ရောက်လတ်၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ တဿ ဘိက္ခုနော-ထိုအဘိဏ္ဍာပတ္တိကရဟန်း၏၊ ဟိတေသိတာယ-စီးပွားကို အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိက္ခတ္တံ- ၃ ကြိမ်၊ အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ (အပလောကနက်ပြု၍) သံယေန-သည်၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဘိက္ခုသမ္မုတိ ပေးပုံနှင့်တကွ အခြားမှတ်ဖွယ်များကို ကခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၈၂။ အဒုဋ္ဌလ္လံ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-ကား၊ ပဉ္စပိ-၅ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော အာပတ္တိကုန္ဒ-အာပတ်အစုတို့ကို၊ (ပိဖြင့် ၁-၂-၃-၄ ပါးသော အာပတ်အစုကို ဆည်း) အာရောစေန္တဿ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ မဟာပစ္စရိယံ ပန-၌ကား၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊

အာရောစေန္တိယာပိ-ပြောသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ ဝုတ္တံ၊ အနုပသမ္ပန္နဿ၊ ပေ၊ အဇ္ဈာစာရန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ အာဒိတော-အစမှ၊ (ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ လိင် ၁၀ ပါးတွင် အစမှ စ၍) ပဉ္စ-၅ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့သည်၊ (အနုပသမ္ပန္နဿ-သာမဏေ၏) ဒုဠုလ္လောနာမ-မည်သော၊ အဇ္ဈာစာရော-လွန်ကျူးမှုတည်း၊ သေသာနိ-၅ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့မှ ကြွင်းသော ဝိကာလဘောဇန စသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ အဒုဠုလ္လော-မည်သော၊ (အဇ္ဈာစာရော-တည်း) ပန-ဆက်၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ၊ ပေ၊ အတ္တကာမာ-သုက္ကဝိသဋ္ဌိ၊ ကာယသံသဂ္ဂ၊ ဒုဠုလ္လဝါစာ၊ အတ္တကာမတို့သည်၊ အဿ-ထိုအနုပသမ္ပန္န၏ (အတွက်) အဇ္ဈာစာရောနာမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။

၈၃။ ဝတ္ထံ၊ အာရောစေတီတိ-ကား၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ-သို့၊ အာပန္နော-ရောက်ပြီ၊ ပေ၊ ကာယသံသဂ္ဂံ-သို့၊ အာပန္နော-ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တိ၊ အာပတ္တိ အာရောစေတီတိ ဧတ္ထ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပန္နော-ပြီ၊ ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ၊ အနာပတ္တိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ အသုစိ-သုက်ကို၊ မောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ သံဃာဒိသေသံ-သို့၊ အာပန္နော-ရောက်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဝတ္ထုနာ-ဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ယဋ္ဌေတွာ-ဆက်စပ်၍၊ အာရောစေန္တိသေဝ-ပြောသော ရဟန်း၏သာ၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) သေသံ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ၊ ဒုဠုလ္လောရောစနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀။ ပထဝီဇနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၈၆။ ဒသမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဇာတာစ၊ ပေ၊ ဣမေဟိ ပဒေဟိ-ဟူကုန်သော ဤပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဇာတပထဝီစ-ဇာတပထဝီကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-မြေအစစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဇာတပထဝီစ-အဇာတပထဝီကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-အစစ် မဟုတ်သော မြေကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတိ-ပြ၏၊ အပ္ပပါသာဏာဒိသု-အပ္ပပါသာဏ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၌ စပ်) ဧတ္ထ-ဤမြေ၌၊ အပ္ပါ-အနည်းငယ်ကုန်သော၊ ပါသာဏာ-ကျောက်ခဲတို့သည်၊ (သန္တိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထိုမြေသည်) အပ္ပပါသာဏာ-မည်၏၊ ဣတိ ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တတ္ထ-ထိုအပ္ပပါသာဏ အစရှိသည်တို့တွင်၊ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာတော-လက်ဆုပ်ဖြင့် ယူနိုင်သော ပမာဏ ရှိသော ကျောက်ခဲမှ၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ (အထက်ဖြစ်သော ကျောက်ခဲတို့ကို) ပါသာဏောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာ-လက်ဆုပ်ဖြင့် ယူနိုင်သော ပမာဏ ရှိသော ကျောက်ခဲတို့ကို၊ သက္ခရာ-သက္ခရာတို့ဟူ၍၊ ဝါ-ကျောက်စရစ်တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာတိ-မုဋ္ဌိနာ သင်္ဂဟေတဗ္ဗပ္ပမာဏာ၊ ကထလာတိ-ကား၊ ကပါလခဏ္ဍာနိ-အိုးခြမ်း၏ အစိတ်အပိုင်းတို့တည်း၊ ဝါ-အိုးခြမ်းကွဲတို့တည်း။

မရုမ္မာတိ-ကား၊ ကဋသက္ခရာ-ကျောက်ပြုတ်တို့တည်း၊ [ကဋေ + သံဒိဿမာနာ သက္ခရာ ကဋသက္ခရာ-ဖျာပေါ်၌ တွေ့မြင်အပ်ကုန်သော ကျောက်ခဲကလေးတို့၊ သက္ခရာ၌လည်း “သံ + ခရ” ဟု ခွဲ၊ ဖုံ့မှုန့်ကလေးများလို နုညှပ်မနေဘဲ ကြမ်းတမ်းသော အတွေ့ရှိသော ကျောက်မှုန့်များကို “သက္ခရာ” ဟု ခေါ်သည်ဟု ကြိပါ။] ဝါလိကာတိ-ကား၊ ဝါလိကာယေဝ-သဲတို့ပင်တည်း၊ [ပရိယာယ်အထူး မရှိ-ဟူလို၊] ယေဘုယျေန ပံသုကာတိ-ကား၊ တီသု-၃ ပါးကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသေသု-အဖို့ အစုတို့တွင်၊ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ-၂ ဖို့ ၂ စုတို့သည်၊ ပံသု-မြေမှုန့်တည်း၊ ဧကော-တစ်ဖို့တစ်စုသည်၊ ပါသာဏာဒီသု-ကျောက်ခဲ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရော-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော အဖို့အစုတည်း။

အဒဗ္ဗာပီတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓနု |ပေ၊ ဝသေန-ဖိုခနောက်ထားခြင်း၊ သပိတ်ဖုတ်ခြင်း၊ အိုးထိန်းသည်တို့၏ အိုးကို ဖုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [ကင်္ခါ၌ “ဥဒ္ဓနု ပတ္တပစနာဒိဝသေန” ဟုသာ ရှိ၏။] တထာ တထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဒဗ္ဗာ-မီးမလောင်အပ်သော မြေတည်း၊ ပန-ဆက်၊ သာ-ထိုအဒဗ္ဗမြေသည်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သုဒ္ဓပံသု အာဒီသု-သုဒ္ဓပံသု အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရော-တစ်မျိုးသော မြေသာတည်း၊ (ဣတိ-သို့) ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ယေဘုယျေန သက္ခရာတိ-ကား၊ ဗဟုတရသက္ခရာ-များသော ကျောက်စရစ်ရှိသော မြေတည်း၊ ဟတ္ထိကုစ္ဆိယံ-ဟတ္ထိကုစ္ဆိအရပ်၌၊ ဧကပစ္ဆိပူရံ-တောင်းတစ်လုံး ပြည့်အောင်၊ အာဟရာပေတွာ-မြေကို ဆောင်စေ၍၊ ဒေါဏိယံ-စကျင်း၌၊ ဓောဝိတွာ-ဆေး၍၊ ပထဝိယာ-မြေ၏၊ ယေဘုယျေန သက္ခရာဘာဝံ-ယေဘုယျေန သက္ခရာ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-များသောအားဖြင့် ကျောက်စရစ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ-သိ၍၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပေါက္ခရဏီ-ရေကန်ကို၊ ခနိသု ကိရ-တူးကြကုန်ဖူးသတတ်။ [“ခဏိသု” ဟုလည်း ရှိ၏။]

ပန-ဆက်၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ အပ္ပပံသု အပ္ပမတ္တိကာတိ-ဟူကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ပုဒ်ကုန်သော၊ ယာနိ ပဒါနိ-တို့သည်၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏) တာနိ-ထို ၂ ပုဒ်တို့သည်၊

ဟတ္ထိကုစ္ဆိယံ |ပေ၊ ခနိသု။ ။ဟတ္ထိကုစ္ဆိအရပ်ဝယ် တစ်တောင်းစာလောက် မြေကို ယူ၍ ရေစကျင်းထည်း၌ ရေဆေးကြည့်သောအခါ မြေမှုန့်တွေက ရေထည်း၌ မျောသွား၍ ကျောက်စရစ်တွေသာ ကျန်သည်၊ ထိုကျန်သော ကျောက်စရစ်တွေသည် မျောသွားသော မြေထက် များသောကြောင့် ယေဘုယျေန သက္ခရာပထဝီဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် အဇာတပထဝီတွင် ပါဝင်ရကား ထိုဟတ္ထိကုစ္ဆိအရပ်၌ ရဟန်းများ ကိုယ်တိုင် ရေကန် တူးကြသတတ်၊ ဤဝတ္ထုကို ထောက်၍ “ယခုကာလ ကျောက်တောင်များကိုလည်း ကိုယ်တိုင် တူးနိုင်သည်” ဟု မှတ်ပါ။

ယေဘုယျေန ပါသာဏာဒိ ပဉ္စကမေဝ-ယေဘုယျေန ပါသာဏ အစရှိသော ၅ ပါး အပေါင်းသို့သာ၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်ကုန်၏။ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ-ဤယေဘုယျေန ပါသာဏ အစရှိသော ၅ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဒွိန္ဒ-အပွပ်သု အပွမတ္တိကအားဖြင့် ၂ ပါးကုန် သော၊ တေသံယေဝ-ထိုပုဒ်တို့၏သာ၊ ပဘောဒဒဿနံ-အထူးအပြားကို ပြကြောင်း ဖြစ်သော ၅ ပါး အပေါင်းတည်း၊ [အပွပ်သုဆိုလျှင် ယေဘုယျေန ပါသာဏသော် လည်း ဖြစ်၊ ယေဘုယျေန သက္ခရသော်လည်း ဖြစ်၊ ယေဘုယျေန ကထလသော် လည်း ဖြစ်၊ ယေဘုယျေန မရမ္မသော်လည်း ဖြစ်၊ ယေဘုယျေန ဝါလိကာသော် လည်း ဖြစ်ရမည်၊ အပွမတ္တိကာဟူသည်လည်း ထို ၅ ပါးထည်းက တစ်မျိုးမျိုးပင် ဖြစ်မည်-ဟူလို။] သယံ ၊ပေ၊ ပါစိတ္တိယုဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပဟာရေ ပဟာရေ- ပုတ်ခတ်တိုင်း ပုတ်ခတ်တိုင်း၌၊ (ပေါက်တူး စသည်ဖြင့် ပေါက်တိုင်း ပေါက်တိုင်း၌) ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။ သကိံ ၊ပေ၊ ခဏတိတိ-ကာ၊ (အာဏတ္ထော-စေခိုင်း အပ်သူသည်။) သကလဒိဝသံ-တစ်နေ့ပတ်လုံး၊ သစေပိ ခဏတိ-အကယ်၍မူ လည်း တူးစေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ပင် တူးပါသော်လည်း။) အာဏာ ပကဿ-စေခိုင်းတတ်သော ရဟန်း၏။ ဧကံယေဝ-တစ်ချက်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ) ပန-ဆက်၊ (အာဏတ္ထော-သည်။) ကုသိတော-ပျင်းသည်၊ ပုနပျုနံ-ထပ်ခါ ထပ်ခါ၊ အာဏာပေတဗ္ဗော-စေခိုင်းထိုက်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ တံ-ထိုပျင်းသူကို၊ အာဏာပေတွာ-စေခိုင်း၍၊ ခဏာပေန္တဿ-တူးစေသော ရဟန်း၏။ ဝါစာယ ဝါစာယ-စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟော တိ) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ- သော) ပါဠိဝဏ္ဏနာ-ပါဠိတော်၏ အဖွင့်တည်း။

အယံ ပန-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော-ပါဠိတော်မှ အလွတ် ဖြစ်သော အသုံးအဖြတ်တည်း၊ [ခဏတိဝါ ခဏာပေတိဝါ၏ ရှေ့နားတိုင်အောင် ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယဖြစ်သည်။] ပေါက္ခရဏီ-လေးထောင့်ကန်ကို၊ ခဏ-တူးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။ [“ဤနေရာ၌ တူးလော” ဟု နေရာကို သတ်မှတ်၍ မခိုင်းသောကြောင့် အပ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိတိ “ဣမသို့ ဩကာသေ”တိ အနိယမေတွာ ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋတိ-ဋီကာ။] ဟိ-မှန်၏။ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)- ကြောင့်၊ ပေါက္ခရဏီနာမ-မည်သည်၊ ခတာယေဝ-တူးအပ်သည်သာ၊ (တူးစရာ သည်သာ) ဟောတိ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ အယံ-ဤပေါက္ခရဏီ ခဏဟူသော အသုံး အနှုန်းသည်၊ ကပ္ပိယဝေါဟာရော-အပ်သော အသုံးအနှုန်းတည်း၊ [ဤရေကန်ဟု နေရာကို မသတ်မှတ်ဘဲ ခိုင်းသောကြောင့် ကပ္ပိယဝေါဟာရ ဖြစ်သည်။] ဝါပိ ခဏ-ရေကန်ကို တူးလော၊ တဋ္ဌာကံ ခဏ-တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကို တူးလော၊ အာဝါဠံ ခဏ-တွင်းကို တူးလော၊ ဣတိ အာဒိသုပိ-ဤသို့ အစရှိသော စေခိုင်း

ခြင်းတို့၌လည်း၊ ဧသနယော-တည်း၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကာ၊ ဣမံ ဩကာသံ-ကို၊ ခဏ-လော၊ ဣမသ္မိ ဩကာသေ-၌၊ ပေါက္ခရဏီ ခဏ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ န ဝဇ္ဇတိ၊ |နေရာ သတ်မှတ်ချက် ပါသောကြောင့် မအပ်။| ကန္တံ-သစ်အုကို၊ ခဏ၊ မူလ-သစ်မြစ်ကို၊ ခဏ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အနိယမေတ္တာ-(မည်သည့် သစ်အု သစ်မြစ်ဟု) မသတ်မှတ်မူ၍၊ ဝတ္တံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣမံ ဝလ္လိ-ဤနွယ်ကို၊ ခဏ၊ ဣမသ္မိ ဩကာသေ-၌၊ ကန္တံ ခဏ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဣမံ မူလ ခဏ ဣတိဝါ၊ ဝတ္တံ-သတ်မှတ်၍ ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ။

ပေါက္ခရဏီ-ကို၊ သောဓေန္တေဟိ-သုတ်သင်ရှင်းလင်းသော ရဟန်းတို့သည်၊ (အပနေတုံ ဝဇ္ဇတိ၌ စပ်)၊ ယော တနုကကဒ္ဒမော-အကြင်ကြသော ညွှန်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကုဋေဟိ-အိုးတို့ဖြင့်၊ ဥသိဉ္စိတုံ-အထက်သို့ ခပ်ယူခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ-ထိုကြသော ညွှန်ကို၊ အပနေတုံ-ဖယ်ရှားခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဗဟလော-ပြစ်သော၊ (ယော ကဒ္ဒမော-အကြင်ညွှန်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တံ-ထိုပြစ်သော ညွှန်ကို၊ အပနေတုံ-ငှာ) န ဝဇ္ဇတိ၊ |ဤသို့လိုက်သင့်သော ပုဒ်များကို လိုက်၍ ပေးပါ။ အချို့စာအုပ်များ၌ “ဗဟလံ န ဝဇ္ဇတိ” ဟု ရှိသည်ကား စာသွား မကောင်း။| အာတပေန-နေပူကြောင့်၊ သုက္ခကဒ္ဒမော-ခြောက်သော ညွှန်သည်၊ ဖလတိ-ကွဲအက်၏၊ တတြ-ထိုခြောက်သော ညွှန်၌၊ ဝါ-ထိုခြောက်သော ညွှန်တွင်၊ ယော-အကြင်ညွှန်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပထဝိယာ-မြေကြီးနှင့်၊ အသမ္ပဒေါ-မဆက်စပ်၊ (“အပေါ်ရံ၌ အလှုပ်လှုပ်ဖြစ်၍ မြေနှင့် ကွာနေသည်” ဟူလို)၊ တမေဝ-ထိုမြေကြီးနှင့် မဆက်စပ်သော ညွှန်ကိုသာ၊ အပနေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဥဒကေန-ရေသည်၊ ဂတဋ္ဌာနေ-စီးသွားအပ်သော အရပ်၌၊ ဥဒကပ္ပဋကောနာမ-ရေလွှာမည်သည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ ဝါတပ္ပဟာရေန-လေ၏ တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ စလတိ-လှုပ်၏၊ တံ-ထိုရေလွှာကို၊ အပနေတုံ ဝဇ္ဇတိ။

ပေါက္ခရဏီ အာဒိနံ-လေးထောင့်ကန် အစရှိသည်တို့၏၊ တဋ်-ကမ်းပါးသည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-ပြတ်၍၊ ဝါ-ပြို၍၊ ဥဒကသာမန္တာ-ရေ၏ အနီး၌၊ ပတတိ-ကျ၏၊ [ကမ်းပြိုကျသည်-ဟူလို၊] ဩမကစာတုမာသဩဝဋ်-မိုးစွပ်အပ်သည်ဖြစ်၍ ငှ လအောက်ယုတ်လျော့သော ကာလရှိသည်၊ သစေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ တံ-ထိုမြေကို) ဆိန္နိတုံဝါ-ဖြတ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဘိန္နိတုံဝါ-ခွဲခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ စာတုမာသတော-ငှ လမှ၊ ဥဒ္ဒံ-အထက်၌၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ [မိုးတစ်ကြိမ်စွပ်ပြီးနောက် လေးလကြာလျှင် ဇာတပထဝီဖြစ်သောကြောင့် ဖြတ်ခြင်းငှာ မအပ်-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ (တဋ်-သည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍)၊ ဥဒကေယေဝ-ရေ၌သာ၊ သစေ ပတတိ-အကယ်၍ ကျအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ (ဩဝဋ္ဌေ၌ စပ်၊

ဩဝဋ္ဌေ၏ ကံကား “ဥဒကေယေဝ”တည်း။ အတိရေကစာတုမာသံ-လေးလထက် လွန်သော ကာလ၌ (ကာလတုန်းက) ဩဝဋ္ဌေပိ-စွပ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-စွပ် အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥဒကေယေဝ-ရေပြင်၌သာ၊ ဥဒကဿ-မိုးရေ၏၊ ပတိ တတ္ထာ-ကျသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ကမ်းပါးပြတ် မြေကား ရေထည်း ရောက်နေသောကြောင့် မိုးသည် မြေကို မစွပ်၊ အပေါ်ရုံ မြေပြင်ကိုသာ စွပ် သည်၊ ထို့ကြောင့် ကမ်းပါးပြိုထားသော ရေအတွင်းက မြေသည် ဆီနို့တုံ ဘီနို့တုံ ဝဋ္ဋတိ-ဟူလို။] ပါသာဏပိဋိယံ-ကျောက်အပြင်ပေါ်၌၊ သောဏ္ဍိ-ရေကန်ကို၊ ခဏန္တိ-တူးကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုရေကန်၌၊ ပဌမမေဝ-ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ (မိုး မရွာမီ ရှေးဦးကပင်) သုခုမရဇံ-သိမ်မွေ့သော မြူမှုန်သည်၊ သစေ ပတတိ-အကယ်၍ ကျအံ့၊ တံ-ထိုမြူမှုန်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒေဝေန-မိုးသည်၊ ဩဝဋ္ဌံ-စွပ်အပ်သည်၊ စေ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) စာတုမာသံစွယေန-၄ လလွန် သဖြင့်၊ ဝါ-၄ လလွန်ရာအခါ၌၊ အကပ္ပိယပထဝီသင်္ချီ-အကပ္ပိယပထဝီဟူသော အရေအတွက်သို့၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ (ဇာတပထဝီဖြစ်ပြီ-ဟူလို)၊ ဥဒကေ-သည်၊ ပရိယာ ဒိဏ္ဏေ-ကုန်ခန်းလတ်သော်၊ သောဏ္ဍိ-ရေကန်ကို၊ သောဓေန္တေဟိ-သုတ်သင် ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တံ-ထိုမြေကို၊ ဝိကောပေတုံ-ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ [ဤစကားကို ထောက်၍ “ယခုကာလ ပန်းအိုးထည်း၌ ထည့်ထားသော အပေါ် ရံကစ၍ မိုးစွပ်သမျှ မြေသည် ၄ လကြာလျှင် ဇာတပထဝီ ဖြစ်၏”ဟု မှတ်။]

ပဌမမေဝ-ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ (မိုးမရွာမီ ရှေးဦးကပင်)၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ သစေ ပူရတိ-အကယ်၍ ပြည့်နေအံ့၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ရဇံ-မြူမှုန်သည်၊ သစေ ပတတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ-ထိုမြေကို၊ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (ကသွာ-နည်း)၊ ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ရေဖြင့်ပြည့်သော ထိုရေကန်၌၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ ဝဿ န္တေပိ-ရွာသော်လည်း၊ ဥဒကေယေဝ-၌သာ၊ (ရေ၏ အပေါ်၌သာ)၊ ဥဒကံ-မိုးရေ သည်၊ ပတတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ)၊ [နောက်မှ ကျသော မြူမှုန်က ရေအတွင်းသို့ ဝင်သွားသဖြင့် မိုးမစွပ်အပ်သောကြောင့် ဇာတပထဝီ မဟုတ်-ဟူလို။] ပိဋိပါသာဏေ-ကျောက်ဖျာအပြင်ပေါ်၌၊ သုခုမရဇံ-သိမ်မွေ့သော မြူမှုန်သည်၊ ဟောတိ၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ ဖုသာယန္တေ-ထိမှုကို ပြုလတ်သော်၊ (မိုး ထိလတ်သော်)၊ အလ္လိယတိ-ငြိက်၏၊ (မိုးထိသဖြင့် ထိုမြူမှုန်သည် ကျောက်ဖျာ၌ ငြိက်သွား၏-ဟူလို)၊ စာမ္ပိ-ထိုမြူမှုန်ကိုလည်း၊ စာတုမာသံစွယေန ဝိကောပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ဆက်၊ အကတပဗ္ဘာရေ-မပြုမပြင်အပ်သော တောင်ဝှမ်း၌၊ ဝမ္ပိကော- တောင်ပို့သည်၊ ဥဋ္ဌိတော-ထသည်၊ ဝါ-ပေါက်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ၊ တံ-ထိုတောင်ပို့ကို)၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အတ္တောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊ (ဝမ္ဗိကော-သည်) သစေ ဥဋ္ဌဟကိ-အကယ်၍ ထအံ့၊ ဝါ-ပေါက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဩမကစာတုမာသဩဝဋ္ဌော-မိုးစွပ်အပ်သည် ဖြစ်၍ ယုတ်လျော့သော ၄ လရှိသည်၊ (သမာနော) ယေဝ-ဖြစ်သော်သာ၊ ဝါ-ဖြစ်မှသာ၊ (ဝိကောပေတံ) ဝဋ္ဋတိ၊ (မိုးတစ်ကြိမ် စွပ်ပြီးနောက် ၄ လကျော်လျှင် မဖျက်ဆီးကောင်းတော့-ဟူလို။) ဩမကစာတုမာသဩဝဋ္ဌောပုဒ်၏ သမာသ်ဖြစ် သင့်ကြောင်းကို နောက်၌ ပြအံ့။

ရုက္ခာဒီသု-သစ်ပင် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ အာရုဋ္ဌဥပစိကာမတ္တိကာယဝိ- တက်သော ခြ၏ မြေညက်၌လည်း၊ (ခြသွားလမ်း ခြအိမ်၏ မြေညက်၌လည်း၊) ဧသေဝနယော-တည်း၊ (လေးလအောက် မိုးစွပ်အပ်သော ခြသွားလမ်း ခြအိမ် တို့ကို ဖျက်ဆီးကောင်းသည်-ဟူလို) ဂဏ္ဍုပ္ပိဒဂူထ ပေ၊ ဒီသုဝိ-တီသတ္တဝါ၏ ချေး၊ ကြွက်ကျစ်စာ၊ နွားခွာဖြင့် ဖြတ်အပ်သော ဆူးအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ [တီကျစ်စာကို "ဂဏ္ဍုပ္ပိဒဂူထ" ဟု ဆိုသည်၊ မူသိက + ဥက္ကူလဟူသည် ကြွက်တို့၏ တွင်းလုပ်သောအခါဝယ် တွင်းဘေး၌ စုပုံထားအပ်သော မြေပုံတည်း၊] ဂါဝိနံ-နွားမတို့၏၊ ခုရစ္ဆိန္ဒကဒ္ဒမော-ခွာဖြင့် ဖြတ်အပ်သော ညွန်ကို၊ ဂေါကဏ္ဍကော နာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ (ဂေါကဏ္ဍကော-နွားခွာဖြင့် ဖြတ်အပ် သော ဆူးသည်) ဟေဋ္ဌိမတလေန-အောက်အပြင်အားဖြင့်၊ ဘူမိသမ္ပန္နော-မြေ ကြီးနှင့် ဆက်စပ်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဧကဒိဝသမ္ပိ-တစ်ရက် မျှရှိသော ဂေါကဏ္ဍကကိုလည်း၊ (ဝိကောပေတံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ [ဧကဒိဝသမ္ပိ၌ ပိဖြင့်

အကတပတ္တာရေ။ ။မည်သူမျှ မသုံးစွဲဘဲ ပစ်ထားအပ်သော တောင်ဝှမ်းကို အကတ ပတ္တာရဟု ခေါ်သည်။ သုံးစွဲဖို့ရန် တံမြက်လှည်းခြင်း စသည် မပြုအပ်သောကြောင့် "အကတ" ဟု ဝိသေသနပြုထားသည်။ ထိုတောင်ဝှမ်းမျိုး၌ တောင်ပို့ ပေါက်တတ်သောကြောင့် "အကတ ပတ္တာရ" ကို ညွှန်ပြထားသည်။ အမှန်အားဖြင့်ကား မည်သို့သော တောင်ဝှမ်း တောင်ခေါင်း၌ မဆို တောင်ပို့ပေါက်လျှင် မိုးမစွပ်အပ်သောကြောင့် ဖျက်ဆီးကောင်းပါ၏။

ဂေါကဏ္ဍက။ ။နွားခွာဖြင့် နင်း၍ အပေါ်သို့ တက်လာသော ညွန်သည် ဆူး ကဲ့သို့ စူးတတ်သောကြောင့် "ဂေါကဏ္ဍက" မည်၏။ ထိုဂေါကဏ္ဍကသည် ၂ မျိုးရှိ၏။ နင်းလိုက် သောအခါ အောက်မြေနှင့် မဆက်မစပ် ပြတ်ထွက်သွားသော ခပ်မာမာ ညွန်တစ်မျိုး၊ ပြတ်ထွက် မသွားဘဲ အောက်မြေနှင့် ဆက်စပ်နေသော ညွန်တစ်မျိုးတည်း။ ထိုတွင် မြေနှင့် စပ်နေသော ဂေါကဏ္ဍကကို မဖျက်ဆီးကောင်း။

ဧကဒိဝသံပိ။ ။"ဩဝဋ္ဌ ဧကဒိဝသာတိက္ကန္တောပိ-မိုးစွပ်အပ်ပြီး၍ တစ်ရက်လွန်မျှ ဖြစ်သော ညွန်ကိုလည်း" ဟု ဖွင့်၏။ မိမိကား "နွားခွာဖြင့် ဖြတ်ပြီးနောက် တစ်ရက်ရှိသော် လည်း" ဟု ဆိုလိုမည် ထင်သည်။ မူလဇာတပထဝီနှင့် အဆက်မပြတ်သောကြောင့် လုံးလုံး မဖျက်ကောင်းဟု ဆိုလိုသည်။ အချို့ကား အပေါ်ပိုင်းမှာ ဇာတပထဝီ မဟုတ်သောကြောင့် ဖြတ်၍ ယူကောင်း၏ဟု ဆိုကြသေးသတတ်၊-ဋီကာ။

ဩမကစာတုမာသကို သမ္ဘာဝနာပြု။ လေးလအောက် ယုတ်လျော့သည်ကို မဆိုထားဘိ၊ တစ်ရက်မျှရှိသေးသော ဂေါကဏ္ဍကကိုတောင် မဖျက်ဆီးကောင်း-ဟူလို၊ ကသိတဋ္ဌာနေပိ-ထွန်အပ်သော အရပ်၌လည်း၊ နဂ်လစ္ဆိန္ဒမတ္တိကာပိဏ္ဍ-ထွန်သွားဖြင့် ဖြတ်အပ်သော မြေညက်ဆိုင်ကို၊ ဂဏ္ဍန္တဿ-ယူသော ရဟန်း၏၊ ဧသေဝနယော။ [ထွန်ချေးခဲက ပြောနေ၍ စပ်နေလျှင် မယူကောင်း၊ မစပ်လျှင်ကား ယူကောင်းသည်။ “ကသိတဋ္ဌာနေပိ-ထွန်အပ်ရာ အရပ်၌လည်း” ဟု မပေးနှင့်၊ ကသိတနှင့် ဌာနတို့ အရကောက် တစ်မျိုးတည်းဖြစ်သောကြောင့် “ထွန်အပ်သော အရပ်” ဟုသာ ပေး။]

အစ္စဒနံဝါ-အမိုးမရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝိနဋ္ဌစ္စဒနံဝါ-ပျက်သော အမိုးရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပုရာဏသေနာသနံ-ရှေးကျောင်းဟောင်းသည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ အတိရေကစာတုမာသဩဝဋ်-မိုးစွပ်အပ်ပြီးသည် ဖြစ်၍ လေးလထက် ပိုလွန်သော ကာလရှိသည်၊ (သမာနံ-သော်၊) ဇာတပထဝီ သင်္ချ်မေဝ ဂစ္ဆတိ၊ ထတော-ထိုကျောင်းဟောင်းမှ၊ အဝသေသံ-ကြွင်းကျန်သော၊ ဆဒနိဋ္ဌကံဝါ-အမိုးအုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂေါပါနသီအာဒိကံ-အချင်ယနယ် အစရှိသော၊ ဥပကရဏံဝါ-အဆောက်အဦကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဂဏှိတံ၌ လှမ်းစပ်၊) ဣဋ္ဌကံ-အုတ်ကို၊ ဂဏှာမိ-ယူ၏၊ ပဒရတ္ထရဏံ-ပျဉ်ချပ်အခင်းကို၊ (ဂဏှာမိ) ပါသာဏထမ္ဘ-ကျောက်တိုင်ကို၊ (ဂဏှာမိ) ဂေါပါနသီ-ကို၊ (ဂဏှာမိ) ဘိတ္တိပါဒံ-နံရံခြေကို၊ (ဂဏှာမိ) ဣတိ-သို့သော၊ သညာယ-အမှတ်သညာဖြင့်၊ ဂဏှိတံ ဝဋ္ဋတိ၊ တေန-ထိုအုတ်အစရှိသည်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ မတ္တိကာ-သည်၊ ပတတိ-ပြိုကျလာအံ့၊ အနာပတ္တိ၊ [မြေကို ယူမည်ဟု အမှတ်မရှိသောကြောင့် မြေပြိုကျသော်လည်း အာပတ် မသင့်၊] ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ ဘိတ္တိမတ္တိကံ-နံရံမြေညက်ကို၊ ဂဏ္ဍန္တဿ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ ယာ ယာ-အကြင်အကြင်မြေညက်ကို၊ အတိန္ဒာ-မိုးမစွပ်အပ်၊ တံ တံ-ထိုထိုမြေညက်ကို၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အနာပတ္တိ၊ အန္တောဂေဟေ-အိမ်၏ အတွင်း၌၊ မတ္တိကာပုဇ္ဇော-မြေညက်ပုံသည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ တသ္မိ-ထိုမြေညက်ပုံကို၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့၌၊ ဩဝဋ္ဌေ-မိုးစွပ်အပ်ပြီးသော်၊ (မိုးစွပ်အပ်ပြီးမှ၊) ဂေဟံ-အိမ်ကို၊ ဆာဒေန္တိ-မိုးကြကုန်၏၊ သဗ္ဗော-(အထက် အောက် အတွင်း အပြင်) အလုံးစုံ

အတိရေကစာတုမာသဩဝဋ်။ ။ဤပုဒ်၌ အတိရေကစာတုမာသံဟု ဩဝဋ်နှင့် သမာသံ မတွဲဘဲ စာအုပ်များ၌ ရှိ၏၊ မိမိကား-မာသဇာတောပုဒ်ကဲ့သို့ “အတိရေကစာတုမာသံ+ဩဝဋ္ဌဿ + ယဿာတိ အတိရေကစာတုမာသဩဝဋ်” ဟု သမာသံရှိသင့်မည် ထင်သည်၊ မိုးစွပ်အပ်ပြီး၍ လေးလထက် ပိုလွန်သော ကာလရှိသော ကျောင်းဟောင်း-ဟူလို၊ ရှေ့ “ဩမကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌေယေဝ” ၌လည်း “ဩမကစာတုမာသဩဝဋ္ဌေယေဝ” ဟု သမာသံပင် ရှိစေလိုသည်။

သော မြေညက်ပုံသည်၊ တိန္ဒော-မိုးစွပ်အပ်သည်၊ သစေ (ဟောတီ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) စာတုမာသစွယေန-၌၊ ဇာတပထဝီယေဝ-ပင်တည်း၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ အဿ-ထိုမြေညက်ပုံ၏၊ ဥပရိဘာဂေါယေဝ-အထက်အဖို့သည်သာ၊ တိန္ဒော-မိုးစွပ်အပ်သည်၊ (ဟောတီ-အံ့) အန္တော-အတွင်းအဖို့သည်၊ အတိန္ဒော-မိုးမစွပ်အပ်သည်၊ (ဟောတီ-အံ့) ယတ္ထကံ-အကြင်မျှလောက်သော အရပ်ကို၊ တိန္ဒ-မိုးစွပ်အပ်၏၊ တံ-ထိုမျှလောက်သော အရပ်ကို၊ ကပ္ပိယကာရကေဟိ-ကပ္ပိယကာရကတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ (ကာရိတ်ကံ) ကပ္ပိယဝေါဟာရေန-အပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ အပနာမေတွာ-ဖယ်ရှားစေပြီး၍၊ ဤမြေကို သိစမ်း စသော အသုံးအနှုန်းဖြင့် ပယ်ရှားစေ၍၊ သေသံ-ကြွင်းသော မြေညက်ကို၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ဝဋ္ဋဉ္စေတု-သုံးစွဲခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဥဒကေန-ဖြင့်၊ တေမေတွာ-စိုစေ၍၊ ဧကာဗဒ္ဓါယေဝ-တစ်စပ်တည်း ဖွဲ့စပ်အပ်သော မြေသည်သာ၊ ဇာတပထဝီ-သည်၊ ဟောတီ၊ ဣတရာ-အခြားသော မြေသည်၊ (ရေဖြင့် မစိုအပ်ဘဲ တစ်စပ်တည်း မဖွဲ့စပ်အပ်သော မြေသည်) ဇာတပထဝီ-သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အဗ္ဘောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊ (အမိုးမရှိသော အရပ်၌) မတ္တိကာပါကာရော-မြေညက်တံတိုင်းသည်၊ ဟောတီ-ရှိတတ်၏၊ အတိရေကစာတုမာသဩဝဋ္ဌော-မိုးစွပ်အပ်သည်ဖြစ်၍ ၄ လထက် ပိုလွန်သော ကာလရှိသည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတ်သော်) ဇာတပထဝီ သဒ္ဓိ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဤ၌လည်း “အတိရေက စာတုမာသဩဝဋ္ဌော” ဟု ရှိရမည်။ ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုမြေညက်တံတိုင်း၌၊ လဂ္ဂပသု-ငြိကပ်နေသော မြူမှုန်ကို၊ အလ္လဟတ္ထေန-စိုသော လက်ဖြင့်၊ ဆုပိတွာ-တို့၍၊ ဂဟေတု ဝဋ္ဋတိ၊ [လက်ဖြင့် ကုတ်၍ ခြစ်၍ ယူခြင်းငှာကား မအပ်-ဟူလို၊] ဣဋ္ဌကပါကာရော-အုတ်တံတိုင်းသည်၊ သစေ ဟောတီ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) ယေဘုယျေန ကထလဋ္ဌာနေ-များသောအားဖြင့် အိုးခြမ်းကွဲ၏ အရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ (တသ္မာ) ယထာသုခံ ဝိကောပေတု ဝဋ္ဋတိ၊ အဗ္ဘောကာသေ-၌၊ ဌိတမဏ္ဍပထမ္ဘိ-တည်သော မဏ္ဍပ်တိုင်ကို၊ ဣတောစိတောစ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ သဗ္ဗာလေတွာ-လှုပ်စေ၍၊ ပထဝီ-ကို၊ ဝိကောပေန္တေန-ဖျက်ဆီးလျက်၊ ဂဟေတု န ဝဋ္ဋတိ၊ ဥဇုကမေဝ-ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဥဒ္ဓရိတု-နုတ်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ဟိုဘက် ဒီဘက် လှုပ်ရှားစေသောအားဖြင့် မနဲ့ဘဲ အထက်သို့ တည့်တည့် ဆွဲနုတ်ခြင်းငှာ အပ်၏၊] အညမ္ဗိ-မဏ္ဍပ်တိုင်မှ အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ သုက္ခရုက္ခံဝါ-ခြောက်သော သစ်ပင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သုက္ခခါဏုကံဝါ-ခြောက်သော သစ်ငုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏ္ဍန္တဿ-ယူသော ရဟန်း၏၊ ဧသေဝနယော၊ [မနဲ့ဘဲ နုတ်ခြင်းငှာ အပ်၏-ဟူလို၊ စိုသော သစ်ပင်ငုတ်ကို နုတ်ရာ၌ ဘူတဂါမ အာပတ်သင့်သောကြောင့် “သုက္ခ” ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။]

နဝကမ္မတ္ထံ-အသစ်အသစ်ဖြစ်သော အမှုအကျိုးငှာ၊ (ကျောင်းအိုကို ခုထားခြင်း၊ ကျားထောက်ခြင်း စသော အကျိုးငှာ) ပါသာဏံဝါ-ကျောက်တုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခံဝါ-သစ်တုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒဏ္ဍကေဟိ-ဒုတ်တို့ဖြင့်၊ ဥစ္စာလေတ္တာ-မြှောက်ကော်၍၊ (ကုတ်တို့ဖြင့် ကော်၍) ပဝဋ္ဌေန္တာ-လိမ့်စေကုန်လျက်၊ (လိမ့်လျက်) ဝဇ္ဇန္တိ-သွားကြကုန်၏။ တတ္ထ-ထိုသို့လိမ့်သွားရာ၌၊ ပထဝီ-သည်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏။ သုဒ္ဓစိတ္တာ-သန့်ရှင်းသော စိတ်ရှိကြကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ) သစေ ပဝဋ္ဌေန္တိ-အကယ်၍ လိမ့်စေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အနာပတ္တိ၊ [မြေကြီးကို ပျက်စီးစေလိုသော စိတ်နှင့် မရောခြင်းကို “သုဒ္ဓစိတ္တ” ဟု ဆိုသည်။] အထပန-သို့မဟုတ်၊ တေန အပဒေသေန-ထိုညွှန်ပြအပ်သော အမြွက်ဖြင့်၊ (“ကျောက်တုံး လိမ့်တာဘဲ၊ သစ်ပင်လိမ့်တာဘဲ မြေပျက်လို့ အရေးမကြီးပါ” ဟု အမြွက်ထောင်သဖြင့်) ပထဝီ-ကို၊ ဘိန္တိတုကာမာယေဝ-ဖျက်ဆီးလိုကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ) သာခါဒီနိ-သစ်ခက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ကမုန္တာနမ္ပိ-ဆွဲငင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏လည်းကောင်း၊ ပထဝီယံ-မြေပေါ်၌၊ ဒါရုနိ-ထင်းတို့ကို၊ ဖာလေန္တာနမ္ပိ-ခွဲကုန်သော ရဟန်းတို့၏လည်းကောင်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

ပထဝီယံ-၌၊ အဋ္ဌိသုစိကဏ္ဍကာဒိသုပိ-အရိုး၊ အပ်၊ ဆူး အစရှိသည်တို့တွင်လည်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုကို၊ အာကောဋ္ဌေတုံဝါ-စိုက်နှက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပဝေသေတုံဝါ-သွင်းခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပဿာဝဓာရာယ-ကျင်ငယ်အယာဉ်၏၊ ဝေဝေန-အဟုန်ဖြင့်၊ (ကျင်ငယ်ကို ပြင်းပြင်း စွန့်သဖြင့်) ပထဝီ-ကို၊ ဘိန္တိဿာမိ-ဖျက်ဆီးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့အဟုန်ပြင်းပြင်း၊ ပဿာဝမ္ပိ-ကျင်ငယ်ကိုသော်မှလည်း၊ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ [ဝိဖြင့် အခြားသော ရေသွန်ခြင်း စသည်ကို သမ္ဘာဝနာပြုလျက် ဆည်းသည်။] (ဧဝံ-ဤသို့အဟုန်ပြင်းပြင်း၊ ပဿာဝံ-ကို) ကရောန္တဿ-ပြုစဉ်၊ (ပထဝီ-သည်) ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်အံ့၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) ပိသမဘူမိ-မညီညွတ်သော မြေကို၊ သမံ-ညီညွတ်အောင်၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သမ္ပုဗ္ဗနိယာ-တံမြက်စည်းဖြင့်၊ ယံသိတုမ္ပိ-ပွတ်တိုက်ခြင်းငှာလည်း၊ 'န ဝဋ္ဋတိ၊ [ပွတ်တိုက်သောအားဖြင့် ခပ်နာနာ ဖိ၍ လှည်းခြင်းငှာလည်း မအပ်-ဟုလို။] ဟိ-မှန်၊ ဝတ္တသီသေနေဝ-ဝတ်ကို အဦးပြုသဖြင့်သာလျှင်၊ သမ္ပုဗ္ဗိတဗ္ဗံ-တံမြက်လှည်းရာ၏၊ (လှည်းရမည်) ကေစိ-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကတ္တရယဋ္ဌိယာ-တောင်ဝှေးဖြင့်၊ ဘူမိ-ကို၊ ကောဋ္ဌေန္တိ-ရိုက်နှက်တတ်ကြကုန်၏၊ (ရိုက်နှက်သကဲ့သို့ နာနာထောက်တတ်ကြကုန်၏) ပါဒဂုံဌကေန-ခြေမဖြင့်၊ ဝိလိခန္တိ-ခြစ်တတ်ကြကုန်၏၊ စင်္ဂမိတဋ္ဌာနံ-စင်္ကြန်သွားအပ်သော အရပ်ကို၊ ဒသေဿာမ-ပြကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပုနပျန်-ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ ဘူမိ-ကို၊ ဘိန္တိန္တာ-ဖျက်ဆီးကုန်လျက်၊ စင်္ဂမန္တိ-စင်္ကြန်သွားတတ်ကြကုန်၏၊ သဗ္ဗံ-

အလုံးစုံသော အမှုသည်၊ (ဘူမိကောဋ္ဌန စသော အလုံးစုံသည်) န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဝီရိယသမ္ပဂ္ဂဟတ္ထံ-ဝီရိယကို ချီမြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သမဏဓမ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တေန-ပြုလျက်၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန-သန့်ရှင်းသော စိတ်ဖြင့်၊ (သူတစ်ပါးတို့က အထင်ကြီးစေလိုသော စိတ်မဖက်၊ သက်သက်) စင်္ဂမိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (ထိုင်နေလျောင်းနေလျှင် ဝီရိယလျော့သွားတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝီရိယကို ချီမြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ ရှေးအခါက စကြိန်သွားလျက် တရားနှလုံးသွင်းလေ့ရှိကြသည်။) ဟတ္ထံ-လက်ကို၊ ဓောဝိဿာမ-ဆေးကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပထဝိယံ-၌၊ ယံသန္တိ-ပွတ်တိုက်ကြကုန်၏။ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အန္တယကား၊ အယံသန္တေန-မပွတ်တိုက်ဘဲ၊ အလ္လဟတ္ထံ-စိုသော လက်ကို၊ ပထဝိယံ-၌၊ ထပေတွာ-၍၊ ရဇံ-ကို၊ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကေစိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကဏ္ဍကဏ္ဍအာဒိဟိ-ယားနာ ဝဲနာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် မိတ်ပေါက်ခြင်း စသည်ကို ယူ) အာဗာဓိကာ-အနာရိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဆိန္ဒတဋ္ဌာဒိသု-ပြတ်သော ကမ်းပါး အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ-အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို၊ ယံသန္တိ-ပွတ်တိုက်တတ်ကြကုန်၏။ န ဝဋ္ဋတိ၊ (ဣတိ-ဤကား၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္စယော-တည်း၊ ဤသို့ပြန်အုပ်ဖို့ရာ “ဣတိ” ပါသင့်၏။)

၈၇။ ခဏတိဝါ ခဏာပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ပါဒဂ္ဂဋ္ဌကေန ပိ-ခြေမဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ပုဇ္ဈနိသလာကာယပိ-တံမြက်စည်းတံဖြင့်လည်းကောင်း၊ သယံဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ ခဏတိ-တူးခြစ်အံ့၊ အညေနဝါ-အခြားသူသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကိုမူလည်း၊ ခဏာပေတိ-တူးခြစ်စေအံ့၊ ဘိန္ဒုတိဝါ ဘေဒါပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဥဒကမ္ပိ-ရေကိုသော်လည်း၊ ဆဉ္စေန္တော-စွန့်လျက်၊ သယံဝါ-မူလည်း၊ ဘိန္ဒုတိ-ဖျက်အံ့၊ အညေနဝါ၊ ဘိန္ဒုပေတိ-ဖျက်စေအံ့၊ ဒဟတိဝါ ဒဟာပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမသော၊ ပတ္တမ္ပိ-သပိတ်ကိုသော်လည်း၊ ပစန္တော-ဖုတ်လျက်၊ (ဖုတ်စဉ်) သယံဝါ၊ ဒဟတိ-မီးတိုက်အံ့၊ အညေနဝါ၊ ဒဟာပေတိ-မီးတိုက်စေအံ့၊ ယတ္တကေသု-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့၌၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဒေတိဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း ပေးအံ့၊ ဒါပေတိဝါ-သူတစ်ပါးကိုမူလည်း ပေးစေအံ့၊ တတ္တကာနိ - ထိုမျှအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ) ဟိ-မှန်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ပစန္တေနပိ-ဖုတ်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ပတ္တဌာနေယေဝ-ဖုတ်အပ်ဖူးရာ အရပ်၌သာလျှင်၊ ပစိတဗ္ဗော-ဖုတ်ထိုက်၏။ အဒဗ္ဗာယ-မီးမလောင်အပ်ဖူးသော၊ ပထဝိယာ-၌၊ အဂ္ဂိ ထပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန - ဆက်၊ ပတ္တပစနကပါလဿ - သပိတ်ဖုတ်ရာ အိုးကင်း၏။ ဥပရိ-အထက်၌၊ အဂ္ဂိ ထပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဒါရူနံ-ထင်းတို့၏။ ဥပရိ-အထက်၌၊ (အဂ္ဂိ) ထပေတိ-ထားတတ်၏။ (သပိတ်ဖုတ်ကြောင်း ထင်းတို့၏ အပေါ်၌ မီးကို ထားတတ်၏။) သော အဂ္ဂိ-သည်၊ တာနိ-ထိုထင်းတို့ကို၊ ဒဟန္တော-လောင်လျက်၊ ဂန္ဓာ-

သွား၍၊ ပထဝီ-ကို၊ ဒဟတိ-လောင်အံ့၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ (ဘာကြောင့်နည်း- ထင်းတို့က လောင်စာဖြစ်သောကြောင့်တည်း-ဟူလို၊) ဣဋ္ဌကကပါလာဒီသုပိ-အုတ်ဖုတ်ရာ ခွက် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ (အုတ်ကျင်း အစရှိသည်တို့၌လည်း၊) ဧသေဝနယော၊ (အာဒိဖြင့် ကျောက်တို့ကို ထုံးဖြစ်အောင် ဖုတ်ရာ ကျောက်ကျင်း စသည်ကို ယူ၊) ဟိ-မှန်၊ တကြာပိ-ထိုအုတ်ကျင်း အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဣဋ္ဌကာဒီနိယေဝ-အုတ် အစရှိသည်တို့၏သာ၊ ဥပရိ (အဂ္ဂိ) ထပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ တေသံ-ထို အုတ် အစရှိသည်တို့၏၊ အနုပါဒါနတ္တာ-လောင်စာ မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တာနိ-ထိုအုတ် အစရှိသည်တို့သည်၊ အဂ္ဂိဿ-၏၊ ဥပါဒါန သချီ-လောင်စာဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဂစ္ဆန္တိ။

သုက္ခခါဏုသုက္ခရက္ခာဒီသုပိ-အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ အဂ္ဂိ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ (လောင်စာဖြစ်သောကြောင့် မအပ်-ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ ပထဝီ-သို့၊ အပတ္ထမေဝ-မရောက်သေးမိသာလျှင်၊ နိဗ္ဗာပေတွာ-ငြိမ်းစေ၍၊ ဂမိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (အဂ္ဂိ-ကို) သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝဋ္ဋတိ၊ ပတ္ထာ-မီးကို ပေးပြီးနောက်မှာ၊ နိဗ္ဗာပေတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ-မလာတနိုင်အံ့၊ အဝိသယတ္တာ-စွမ်းနိုင်သော အရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ တိဏုက္ကံ-မြက်မီးရှူးကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားသော ရဟန်းသည်၊ ဟတ္ထေ-လက်ကို၊ ဒယုမာနေ-မီးလောင် အပ်သော်၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ ပါတေတိ-ကျစေအံ့၊ အနာပတ္တိ၊ (ဤနေရာ၌လည်း “အဝိသယတ္တာ-လက်ကို မီးလောင်နေသဖြင့် ကိုင်၍ ထားခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော အရာ မဟုတ်တော့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အနာပတ်ဖြစ်သည်-ဟူလို၊) ပတိတဋ္ဌာ နေယေဝ-မီးကျရာ အရပ်၌သာလျှင်၊ ဥပါဒါနိ-လောင်စာကို၊ ဒတ္တာ-ပေး၍၊ အဂ္ဂိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ဒဗ္ဗပထဝီယာ-မီးလောင် အပ်ပြီးသော မြေ၏၊ ယတ္ထကံ ဌာနံ-အကြင်မျှလောက်သော အရပ်ကို၊ ဥသုမာယ-

အဝိသယတ္တာ အနာပတ္တိ။ ။ သုက္ခခါဏု စသည်တို့က မြေပေါ်မှာ အတော်ရှည်

လျားသည်ဖြစ်၍ အထက်ပိုင်းကိုသာ ရှိပြီးလျှင် မြေကြီးသို့ မရောက်မီ ငြိမ်းအံ့ဟု ကြံ၍ မီးရှို့ခြင်းငှာ အပ်၏။ ရှိရင်း ရှိရင်း မီးက အားကောင်းလာသဖြင့် မြေကြီး မရောက်မီ ငြိမ်း ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်လျှင်လည်း အဝိသယဖြစ်သောကြောင့် (တတ်နိုင်သော အရာ မဟုတ်သော ကြောင့်) အနာပတ်တည်း။

ဋီကာ။ ။ ဋီကာ၌ “နဂိုက မြေကြီး မရောက်မီ ငြိမ်းအံ့”ဟု သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် မီးရှို့လျှင်

နောင်အခါ ငြိမ်းနိုင်စေကာမူ မငြိမ်းတော့ဘဲ မြေကြီးပါလောင်ချင် လောင်ပစေတော့ဟု သဘောထားသော်လည်း အနာပတ်ဟုပင် ဆို၏။ ထိုအဆိုသည် သင့်သည်သာ၊ ဘာကြောင့် နည်း- မီးရှို့မှု ကာယပယောဂပြုစဉ်က သုဒ္ဓစိတ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ လောင်ချင် လောင် ပစေတော့ဟု နောက်မှဖြစ်သော စိတ်မှာ ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ ဖဖက် စိတ်သက်သက် သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “မနောဒွါရေ အနာပတ္တိ” အရ အနာပတ်ဖြစ်နိုင်သည်။

မီး၏ အငွေ့သည်၊ (မီး၏ အရှိန်သည်) အနုဂတံ-အစဉ်လိုက်အပ်ပြီ၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံ သော ထိုအရပ်ကို၊ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ တတ္ထေဝ-ထိုမဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ၌ပင်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ အဇာနနကော-မီးလုပ်နည်းကို နားမလည်သော၊ ယော ဘိက္ခု- အကြင်ရဟန်းသည်၊ အရဏီသဟိတေန-ပွတ်ခုံနှင့် တကွဖြစ်သော ပွတ်ကျည်ဖြင့်၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြှောက်ယူ၍၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ကရောမိ-ပြုရမည်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ (တ-ထိုရဟန်း ကို၊ အညော-အခြားရဟန်းသည်) ဇာလေဟိ-မီးကို တောက်စေလော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဟတ္ထော-လက်ကို၊ ခုယုတိ-လောင်အပ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ-ပြောပြန်အံ့၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ (ဟတ္ထော-ကို) န ခုယုတိ-မီးမလောင်အပ်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရောဟိ-ပြုလော၊ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဘူမိယံ-၌၊ ပါတေဟိ- ကျစေလော၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္ထဗ္ဗော၊ (ပြောလျှင် မြေကြီးကို မီးရှို့စေရာ ရောက် သောကြောင့် ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ်သင့်၏) ဟတ္ထေ-ကို၊ ခုယုမာနေ-မီး လောင်အပ်သော်၊ သစေ ပါတေတိ-အကယ်၍ မီးကို ကျစေအံ့၊ (မီးကို မြေကြီး ပေါ်၌ ချပစ်လိုက်အံ့) (ဧဝံသတိ-ဤသို့ကျစေလတ်သော်) ပထဝီ-ကို၊ ဒဟိဿာ မိ-မီးရှို့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ အပါတိတတ္တာ-မကျစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ ပန-ဆက်၊ ပတိတဋ္ဌာနေ-မီးကျရာ အရပ်၌၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုန္တိယံ-ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

၈၈။ အနာပတ္တိ ကုမံ ဇာနာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၌ စပ်) ကုမဿ ထမ္ဘဿ-ဤတိုင်၏၊ အာဝါဠ-တွင်းကို၊ ဇာန- သိလော့၊ မဟာမတ္တိကံ-မြေညက်ဆိုင်ကြီးကို၊ ဇာန၊ ထုသမတ္တိကံ-ဖွဲ့နှင့် ရောသော မြေညက်ကို၊ ဇာန၊ မဟာမတ္တိကံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးလော့၊ ထုသမတ္တိကံ ဒေဟိ၊ မတ္တိကံ-မြေညက်ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူခဲ့လော၊ ပံသု-မြေမှုန့်ကို၊ အာဟရ၊ မတ္တိ ကာယ-မြေညက်ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိ၏၊ ပံသုနာ အတ္ထော၊ ကုမဿ ထမ္ဘဿ- ၏၊ အာဝါဠ-ကို၊ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ-အပ်အောင် ပြုလော့၊ (ကပ္ပိစမ်းလော့) ကုမံ မတ္တိကံ-ကို၊ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ၊ ကုမံ ပံသု၊ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ-လော၊ ဣတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာဝါဠံ ဇာန စသည်။ ။တွင်းတူးလိုလျှင် “တွင်းတူးလော” ဟု မခိုင်းရ၊ “တွင်း ကို သိလော၊ တိုင်စိုက်ဖို့ရာ တွင်း အလိုရှိ၏၊ တွင်းကို ကပ္ပိစမ်း” ဟု ခိုင်းရမည်၊ ထုသ မတ္တိကာဟူသည် ဖွဲ့တို့ဖြင့် ရော၍ နယ်အပ်သော မြေညက်တည်း၊ ထိုကဲ့သို့ မြေညက်လုပ်ဖို့ရာ မြေတူးခိုင်းခြင်းကို “ထုသမတ္တိကံ ဇာန” ဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌လည်း “သိလော၊ ကပ္ပိလော၊ ဆောင်ယူခဲ့လော” ဟု ခိုင်းရမည်။

အသဗ္ဗိစ္စာတိ-ကား၊ ပါသာဏရုက္ခာဒိ-ကျောက်တုံး၊ သစ်တုံး အစရှိသည် တို့ကို၊ ပဝဋ္ဌန္တဿဝါ-လိမ့်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ကတ္တရဒဏ္ဍေန-တောင်ဝှေး ဖြင့်၊ အာဟစ္စ အာဟစ္စ-ထောက်၍ ထောက်၍၊ ဂစ္ဆန္တဿဝါ-သွားစဉ်သော်လည်း ကောင်း၊ ပထဝီ-သည်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်အံ့၊ သာ-ထိုမြေကြီးသည်၊ (ဘိန္နာနာမ ဟောတိ၌ စပ်)၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ (အဘိန္နတ္တာ၌ စပ်)၊ ဘိန္နိဿာမိ-ဖျက်အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍၊ အဘိန္နတ္တာ-မဖျက် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသဗ္ဗိစ္စ ဘိန္နာနာမ-အသဗ္ဗိစ္စ ဘိန္နာမည်သည်၊ ဟောတိ၊ [ယောဇနာ၌ “တေနာတိ ပဝဋ္ဌနာဒိနာ” ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။] ဣတိ- ဤသို့၊ အသဗ္ဗိစ္စ-ပျက်စေမှန်းကို သိသော သညာနှင့်တကွ မစေ့ဆော်မူ၍၊ ဘိန္နန္တဿ-ဖျက်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ [ပါဠိတော်၌ အသဗ္ဗိစ္စ၏ စပ်ဖို့ရာ “ဘိန္နန္တဿ” ထည့်ပါ-ဟူလို။] အသတိယာတိ-ကား၊ အညဝိဟိတော-အခြားသော အာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (အခြားသော အာရုံကို နှလုံးသွင်းနေသည်၊ ဟုတွာ)၊ ကေနစိ-တစ်ဦးတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ကိဗ္ဗိ-တစ်ဦးတစ်ဦးသော အကြောင်းအရာကို၊ ကထေမန္တာ-ပြောဆိုနေစဉ်၊ ပါဒပုံငှကေနဝါ-ခြေမဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ကတ္တရယဋ္ဌိယာဝါ-တောင်ဝှေးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပထဝီ-ကို၊ ဝိလိခန္တော-ခြစ်လျက်၊ တိဋ္ဌတိ-တည်အံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ အသတိယာ-သတိကင်း သဖြင့်၊ ဝိလိခန္တဿဝါ-ခြစ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဘိန္နန္တဿဝါ-ဖျက်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏)၊ အနာပတ္တိ။

အဇာနန္တဿာတိ-ကား၊ အန္တောဂေဟေ-အိမ်၏ အတွင်း၌၊ ဩဝဋ္ဌ-မိုးစွပ်အပ် ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဆန္ဒ-မိုးအပ်သော၊ (မိုးစွပ်အပ်ပြီးမှ မိုးအပ်သော)၊ ပထဝီ-ကို၊ အကပ္ပိယပထဝီတိ - ဟူ၍၊ န ဇာနာတိ - မသိ၊ ကပ္ပိယပထဝီတိ - ဟူသော၊ သညာယ-အမှတ်ဖြင့်၊ ဝိကောပေတိ-ဖျက်ဆီးအံ့၊ (ဧဝံ အဇာနန္တဿ အနာပတ္တိ၌ စပ်)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ခဏာမိ-တူး၏၊ ဘိန္နာမိ-ဖျက်၏၊ ဒဟာမိ-မီးရှို့၏၊ ဣတိ- သို့၊ န ဇာနာတိ-မသိအံ့၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ သင်္ဂေါပနတ္တာယ-လုံခြုံစေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ခဏိတ္တာဒိနိဝါ-တူးရွင်း အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ ထပေတိ-ထားအံ့၊ ခုယုမာနဟတ္ထော-မီးလောင်အပ်သော လက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာဝါ-ဖြစ်၍မူလည်း)၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ ပါတေတိ-ကျစေအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ အဇာနန္တဿ-မသိသော ရဟန်း၏၊ အနာ ပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ပထဝီဇောနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။ ဝဏ္ဏနာက္ကမေန- ဖွင့်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ပဌမော-ရှေးဦးစွာသော၊ မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ-သည်၊ သမတ္ထော-ပြည့်စုံပြီ။

မုသာဝါဒဝဂံ ပြီးပြီ။

၂။ ဘူတဂါမဝင်

၁။ ဘူတဂါမသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၈၉။ သေနာသနဝဂ္ဂဿ-၏။ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ အနာဒိယန္တောတိ-ကား၊ တဿာ-ထိုနတ်မ၏။ ဝစနံ-စကားကို၊ အဂဏှန္တော-မယူသည်၊ (နားမထောင်သည်၊ ဂရုမစိုက်သည်။) [ဟုတ္တာ-၍၊ ဆိန္ဒိယေဝ-ဖြတ်မြဲ ဖြတ်သည်သာ၊ ဤသို့ပါငြိတော်၌ စပ်၊] ဒါရကဿ ဗာဟု အာကောဋေသီတိ-ကား၊ ဥက္ခိတ္တံ-မြောက်ချီအပ်သော၊ ဖရသု-ပုဆိန်ကို၊ နိဂ္ဂဟေတု-မြိစ္စာယူခြင်းငှာ၊ (မခုတ်မိအောင် ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ ထိန်းထားခြင်းငှာ) အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) မနဿာနံ-တို့၏။ စက္ခုဝိသယာတိတေ-မျက်စိအရာကို လွန်သော၊ (မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်သော) မဟာရာဇသန္တိကာ-ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး၏ အထံမှ၊ လဒ္ဒေ-ရအပ်သော၊ ရုက္ခဌကဒိဗ္ဗဝိမာနေ-သစ်ပင်၌ တည်သော နတ်ဗိမာန်၌၊ နိပန္နဿ-အိပ်နေသော၊ ဒါရကဿ-နတ်ကလေး၏။ ဗာဟု-လက်မောင်းကို၊ ထနမူလေယေဝ-သားမြက်ရင်း၌ပင်၊ ဆိန္ဒိ-ဖြတ်မိပြီ။

န ခေါ် ၊ပေ၊ ပတိရူပန္တိ အာဒိမိ-အစရှိသော ပါငြိရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ သင်္ခေပဝဏှနာ-အကျဉ်းချုပ်ဖြစ်သော အဖွင့်တည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဟိမဝန္တေ-၌၊ ပက္ခဒိဝေသေသု-လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခနေ့တို့၌၊ (လပြည့် လကွယ်နေ့ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။) ဒေဝတာသန္တိပါတော-နတ်တို့၏ အစည်းအဝေးသည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏။ တတ္ထ-ထိုနတ်တို့၏ အစည်းအဝေး၌၊ ရုက္ခဓမ္မံ-ရုက္ခဓမ္မကို၊ (သစ်ပင်၏ သဘောကို)၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးကြကုန်၏။ (ကိ-နည်း) တွံ-သည်၊ ရုက္ခဓမ္မေ-ရုက္ခဓမ္မ၌၊ ဌိတာ-တည်သလော၊ န ဌိတာ-မတည်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆန္တိ) ဒေဝတာကို ငဲ့၍ ဌိတာဟု ထားသည်၊ ရုက္ခဓမ္မောနာမ-မည်သည်၊ ရုက္ခေ-ကို၊ ဆိဇမာနေ-လူတို့က ဖြတ်အပ်သော်၊ ရုက္ခဒေဝတာယ-သစ်ပင်၌ နေသော နတ်၏။ (ရုက္ခဗိုး၏။)

ဋီကာ။ ။ရုက္ခဌကဒိဗ္ဗဝိမာနေဟိ စ သာဓဌကဝိမာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ရုက္ခဿ ဥပရိနိဗ္ဗတ္တံ ဟိ ဝိမာနံ ရုက္ခပဋိဗဒ္ဓတ္တာ "ရုက္ခဌကဝိမာနံ"န္တိ ဝုစ္စတိ၊ သာဓဌကဝိမာနံ ပန သဗ္ဗသာခါသန္တိသီတံ ဟုတ္တာ တိဌတိ၊ တတ္ထ ယံ ရုက္ခဌကဝိမာနံ ဟောတိ၊ တံ ယာဝ ရုက္ခဿ မူလမတ္တမ္ပိ တိဌတိ၊ တာဝ န နဿတိ၊ သာဓဌကဝိမာနံ ပန သာခါသု ဘိဇမာနာသု တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇိတ္တာ သဗ္ဗသာခါသု ဘိဇာသု သဗ္ဗံ ဘိဇတိ၊ ဣဒမ္ပိစ ဝိမာနံ သာဓဌကံ၊ တသ္မာ ရုက္ခေ ဆိန္ဒေ တံ ဝိမာနံ သဗ္ဗသော ဝိနဌံ၊ တေနေဝ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝတော သန္တိကာ လဒ္ဒေ အညသ္မိ ဝိမာနေ ဝသိ၊ ဗာဟု ထနမူလေယေဝ ဆိန္ဒိတိ အံသေန သဒ္ဓိံ ဗာဟံ ဆိန္ဒိ၊ ဣမိနာစ (ဤစကားဖြင့်လည်း) ရုက္ခဒေဝတာနံ ဂတ္တာနိ ဆိန္ဒန္တိ၊ (ရုက္ခဇိုင်းတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်တို့ကို ခုတ်ဖြတ်အပ် ခုတ်ဖြတ်နိုင်ကုန်၏) န စာတုမဟာရာဇိကာဒိနံ ဝိယ အစ္ဆေဇ္ဇာနိတိ ဒဌဗ္ဗံ။

မနောပဒေါသဿ-စိတ်၏ ပျက်စီးခြင်းကို၊ (ဒေါသကို) အကရုဏ်-မပြုခြင်းတည်း။
 [ရုက္ခဿ-သစ်ပင်၏ + ဓမ္မော-သဘောတည်း။ ရုက္ခဓမ္မော-သဘော၊ တစ်စုံတစ်
 ယောက်က ဖြတ်သောအခါ သစ်ပင်သည် စိတ်မဆိုးသကဲ့သို့ စိတ်မဆိုးခြင်း
 သဘော။] တတ္ထ-ထိုရုက္ခဓမ္မကို မေးကြရာ၌၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ-ထိုနတ်တွင်၊ ယာ
 ဒေဝတာ-အကြင်နတ်သည်၊ ရုက္ခဓမ္မေ-၌၊ အဋ္ဌိတာ-မတည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ-
 ထိုနတ်သည်၊ ဒေဝတာသန္နိပါတ်-နတ်တို့၏ အစည်းအဝေးသို့၊ ပဝိသိတုံ-ဝင်ခြင်း
 ဌာ၊ (ဝင်ခွင့်ကို) န လဘတိ-မရ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ သာ ဒေဝတာ-ထိုနတ်မသည်၊
 ရုက္ခဓမ္မေ-၌၊ အဌာနပစ္စယံ-မတည်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဣမဉ္ဇ အာဒိ
 နဝံ-ဤအပြစ်ကိုလည်း၊ အဒ္ဒသ-မြင်ပြီ၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ဘဂဝတော-၏။
 သမ္ပုခါ-မျက်မှောက်တော်၌၊ သုတပုဗ္ဗဓမ္မဒေသနာနုသာရေန-ကြားနာအပ်ဖူးသော
 တရားဒေသနာတော်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ တထာဂတဿ-၏။ ဆဒ္ဒန္တာဒိကာလေ-
 ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း အစရှိသည်၏ အခါ၌၊ ပုဗ္ဗစရိတံ-ရှေး၌ ကျင့်အပ်ဖူးသော အကျင့်
 ကို၊ အနုဿရိ-အမှတ်ရပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿာ-ထိုနတ်မ၏၊ နခေါ ပနေတံ
 ပေ၊ ဝေါရောပေယျန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ [ဣတိ
 အယံ-ကား၊ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာ၊ (ဣတိတစ်လုံးကျေ။)]

ယန္တုနာဟံ ပေ၊ အာရောစေယန္တိ ဣဒံ ပန-ဟူသော ဤအကြံသည်ကား၊
 (အဟောသိ၌ လှမ်းစပ်၊ အဿာကို နောက်မှပေး၊) အယံ ဘိက္ခု-သည်၊ သပိတိ
 ကော-အဘရှိသော၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ [သံဝိဇ္ဇတိ ပိတာ အဿာတိ သပိတိ
 ကော၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်၊ အာကို ဣပြု၊ သဟ၏ ကာရိယဖြစ်သော
 (သ) သည် သံဝိဇ္ဇမာနအနက်ဟော။] အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣမဿ-
 ဤရဟန်း၏၊ ဣမံ အဇ္ဈာစာရံ-ဤလွန်ကျူးမှုကို၊ သုတွာ-ကြားတော်မူရ၍၊ မရိ
 ယာဒံ-စည်းကမ်း (စည်းရိုး)ကို၊ ဗန္ဓိဿတိ-ဖွဲ့တော်မူလတံ၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပည
 ပေဿတိ-ပညတ်တော်မူလတံ၊ (မရိယာဒံ ဗန္ဓိဿတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ဣတိ-
 သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခန္တိယာ-စဉ်းစားသော၊ အဿာ-ထိုနတ်မ၏ (စိတ်၌) အဟောသိ-
 ဖြစ်ပြီ၊ သစေဇ တွံ ဒေဝတေတိ-ကား၊ ဒေဝတေ-နတ်သမီး၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ တွံ-
 သင်သည်၊ (တံ-ရဟန်းကို၊ ဇီဝိတာ-မှ) သစေ ဝေါရောပေယျာသိ-အကယ်၍
 ခွင်းလိုက်အံ့၊ ပသဝေယျာသိတိ-ကား၊ ဇနေယျာသိ-ဖြစ်စေရာ၏၊ ဥပ္ပါဒေယျာသိ-
 ဖြစ်စေရာ၏၊ [ပရှေးရှိသော သုဓာတ်သည် ဇနနအနက်ဟော၊ မွေးဖွားခြင်း
 အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ ဇနေယျာသိကို ဥပ္ပါဒေယျာသိဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] စပန-
 ထပ်၍ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တံ ဒေဝတံ-ထိုနတ်
 သမီးကို၊ သညာပေန္တော-နားလည်စေတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယော
 ဝေ ပေ၊ ဇနောတိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။

ဂါထာနက်။ ။ သာရထိ-ရထားထိန်းသည်။ (ရထားကို ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း မောင်းနှင်တတ်သူသည်) ဘန္တိ-လှုပ်လှုပ်ရှားရှား သွားနေသော၊ ရထံ-ရထားကို၊ ဝါရေတိ ဣဝ-မလိုရာ အရပ်သို့ မသွားအောင် တားမြစ်သကဲ့သို့ (တထာ-ထို့အတူ) ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝေ-စင်စစ်၊ ဥပ္ပတိတံ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ် လာသော၊ ကောဓံ-ဒေါသကို၊ ဝါရယေ-တားမြစ်နိုင်၏။ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သာရထိ- ရထားထိန်းဟူ၍၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ပြုမိ-ဟောတော်မူ၏။ ဣတရော- ကောဓကို တားနိုင်သူမှ တစ်ပါးသော၊ ဇနော-ရထားမောင်းသူ၊ လူအပေါင်းသည်။ ရသ္မိဂ္ဂါဟော-ရထားမြင်း၏ ကြိုးကို ကိုင်တတ်သူမျှသာတည်း။ . . . ဂါထာပရိယော သာနေ-ဂါထာ၏ အဆုံး၌၊ သာ ဒေဝတာ-သည်။ သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာ သိ-တည်ပြီ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘဂဝါ-သည်။ သမ္ပတ္တပရိသာယ-ရောက်လာသော ပရိသတ်အား၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယော ဥပ္ပတိတံ ၊ပေ၊ ပုရာဏန္တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ။

ဂါထာနက်။ ။ (တိကိစ္ဆကော-မြွေဆေးဆရာသည်၊ သပ္ပဒဋ္ဌော-မိမိကိုယ် ကို မြွေကိုက်အပ်သည်၊ ဝါ-မြွေကိုက်ခံရသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊) ဝိသဋ္ဌံ-ကျယ်ပြန့်လာ သော၊ (အကိုက်ခံရသော နေရာမှ ကျယ်ပြန့်လာသော) သပ္ပဝိသံ-မြွေ၏ အဆိပ် ကို၊ ဩသဓေဟိ-အဆိပ်ဖြေဆေးတို့ဖြင့်၊ ဝိနေတိ ဣဝ-ပယ်ဖျောက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-ထို့အတူ) ယော-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော အကြင်ရဟန်းသည်။ ဥပ္ပတိတံ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကောဓံ-ဒေါသကို၊ ဝိနေတိ-ပယ် ဖျောက်နိုင်၏။ [မြွေကိုက်ခံရသော ဆေးဆရာသည် တက်လာသော အဆိပ်ကို ကိုယ်တိုင်ပယ်ဖျောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကောဓကို ကိုယ်တိုင် ပယ်ဖျောက်သည်-ဟူလို။] ဥရဂေါ-မြွေသည်၊ ဇိဏ္ဏံ-ဆွေးမြေ့သော၊ ပုရာဏံ-ဟောင်းသော၊ တစ်-အရေကို၊ ဇဟာတိ ဣဝ-စွန့်သကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ) သော ဘိက္ခု-ကောဓကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သော ထိုရဟန်းသည်၊ ဩရပါရံ- ဩရပါရမည်သော ၅ ပါးသော ဩရမ္မာဂိယ သံယောဇဉ်ကို၊ ဇဟာတိ-ပယ်စွန့် နိုင်၏။

တကြ-ထို ၂ ဂါထာတို့တွင်၊ ပဌမဂါထာ-ကို၊ ဓမ္မပဒေ-၌၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂါယနာ သို့ အာရုဋ္ဌာ-တင်အပ်ပြီ၊ ဒုတိယာ-ဒုတိယဂါထာကို၊ သုတ္တနိပါတေ-သုတ္တနိပါတ်၌၊ (သင်္ဂဟံ အာရုဋ္ဌာ) ဝတ္ထု ပန-ဝတ္ထုကြောင်းကိုကား၊ ဝိနယေ-ဝိနည်းပိဋကတ၌၊ (ဤသိက္ခာပုဒ်၌ သင်္ဂဟံ အာရုဋ္ဌံ) ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တောယေဝ-ဟောတော်မူစဉ်ပင်၊ တဿာ ဒေဝ တာယ-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်ကို၊ အာဝဇ္ဇန္တော-ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သော်၊ ပတိရူပံ-သင့်တော်သော၊ ဌာနံ-အရပ်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဒေဝတေ-နတ်သမီး၊ ဂစ္ဆ-

သွားချေ၊ အသုကသို့-ထိုမည်သော၊ ဩကာသေ-အရပ်၌၊ ရုက္ခော-သည်၊ ဝိဝိ
 တ္တာ-ပိုင်ရှင်မှ ကင်းဆိတ်၏။ (ပိုင်ရှင် မရှိ) တသို့-ထိုသစ်ပင်၌၊ ဥပဂစ္ဆ-ချဉ်းကပ်
 ချေလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ကိရ-ချေ၊ သော ရုက္ခော-သည်၊
 အာဠဝီရဋ္ဌေ-အာဠဝီတိုင်း၌၊ ဝါ-တိုင်းက၊ ရုက္ခော-သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဇေတဝနဿ-
 ၏၊ အန္တောပရိက္ခေပေ-အကာအရံအတွင်း၌၊ ဝါ-က၊ ရုက္ခော - သစ်ပင်တည်း၊
 ယဿ ဒေဝပုတ္တဿ-၏။ ပရိဂ္ဂဟော-သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာသည်၊ အဟောသိ-
 ဖြစ်ဖူးပြီ၊ သော-ထိုပိုင်ရှင်နတ်သားသည်၊ စုတော-စုတေလေပြီ၊ တသွာ-ကြောင့်၊
 ဝိဝိတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-မိန့်ပော်မူအပ်ပြီ။

စပန-ထပ်၍ ဆက်၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သာ ဒေဝတာ-သည်၊
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော-မြတ်စွာဘုရား အထံတော်မှ၊ လဒ္ဓပရိဟာရော-ရအပ်သော
 အဆောင်အယောင်ရှိသော၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာယိကာ-မြတ်စွာဘုရားကို ဆည်းကပ်တတ်
 သူသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဒေဝတာသမာဂမော-နတ်တို့၏
 အစည်းအဝေးသည်၊ ဟောတိ-၏။ (ဘုရားဖူးလာသူများ၏ အစည်းအဝေးတည်း၊)
 တဒါ-ထိုအခါ၌၊ မဟေသက္ခဒေဝတာသု-တန်ခိုးကြီးသော နတ်တို့သည်၊ အာဂစ္ဆ
 န္တိသု-လာကုန်လတ်သော်၊ အညာ-အခြားကုန်သော၊ အပ္ပေသက္ခာ-နည်းသော
 တန်ခိုးရှိကုန်သော၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော အရပ်၌၊
 မဟာသမုဒ္ဒစက္ကဝါဠပဗ္ဗတာ-မဟာသမုဒ္ဒရာ၊ စကြဝဠာတောင်တို့သည်၊ (သန္တိ-ရှိ
 ကုန်၏။) တာဝ-ထိုအရပ်တိုင်အောင်၊ ပဋိက္ကမန္တိ-နောက်ဆုတ်ကြရကုန်၏။ အယံ
 ပန-ဤနတ်မသည်ကား၊ အတ္တနော-၏။ ဝသနဋ္ဌာနေ-နေရာအရပ်၌၊ နိသီဒိတ္တာဝ-
 ထိုင်၍သာလျှင်၊ ဓမ္မ-ကို၊ သုဏာတိ-နာနိုင်၏။ ယမ္ပိ-ပဉ္စ-အကြင်ပြဿနာကိုလည်း၊
 ပဌမယာမေ-၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးကြကုန်၏။ မဇ္ဈိယာမေ၊ ဒေဝတာ၊
 (ပုစ္ဆန္တိ) သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ တံ-ထိုပြဿနာကို၊ တတ္ထေဝ-ထိုမိမိနေရာ ဝိမာန်၌
 သာလျှင်၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ သုဏာတိ-နာနိုင်၏။ စတ္တာရော-၄ ယောက်ကုန်သော၊
 မဟာရာဇာနောပိ-နတ်မင်းကြီးတို့သော်မှလည်း၊ ဘဂဝတော-ကို၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်း
 ကပ်ခြင်းငှာ၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ ဂစ္ဆန္တာ-ပြန်ကုန်လတ်သော်၊ တံ ဒေဝတံ-ထိုနတ်မကို၊
 ဒိသ္မာဝ-တွေ့ပြီး၍သာလျှင်၊ (တွေ့ပြီးမှသာလျှင်၊ နှုတ်ဆက်ပြီးမှသာလျှင်) ဂစ္ဆန္တိ-
 ပြန်ကြကုန်၏။

•မဟေသက္ခ၊ အပ္ပေသက္ခ။ ။ဤသတိ-အစိုးရ၏။ ဣတိ ဤသော၊ မဟန္တော +
 ဤသော မဟေသော၊ (အစိုးရသူအကြီးစား)၊ မဟေသော ဣတိ + အက္ခာယတိတိ မဟေ
 သက္ခာ (ဒေဝတာ)၊ ကြီးသော အစိုးရသူဟု ဆိုအပ်သော နတ်၊ “အပ္ပော + ဤသော အပ္ပေ
 သော” စသည်ပြု၊ နိဿယအနက်မှာ အများသုံး အဓိပ္ပာယ်နက်သာ ဖြစ်သည်။

၉၀။ ဘူတဂါမပါတဗျတာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (အဝယဝတ္ထော-ဒဒိတိအနက်ကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတုံသော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗော-၏။) ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန် ကြီးပွား ကုန်ဆဲ၊ ဣတိစ-ဤပစ္စုပ္ပန်ကာလိက ဝစနတ္ထကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဟုဂံ-ဖြစ် ကုန်၊ ကြီးပွားကုန်ပြီ၊ ဣတိစ-ဤအတိတကာလိက ဝစနတ္ထကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘူတာ - ဘူတာတို့မည်၏။ ဇာယန္တိ - ဖြစ်ကုန်ဆဲ၊ ဝမုန္တိ - ကြီးပွားကုန်ဆဲ၊ (ဣတိ အတ္ထောစ-ဤ ၂ နက်သည်လည်းကောင်း၊) ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဝမိုတာ-ကြီးပွား ကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထောစ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ၊) ဂါမောတိ-ကား၊ ရာသိ- အပေါင်းအစုတည်း၊ ဘူတာနံ-ဖြစ်ဆဲ ကြီးပွားဆဲ၊ ဖြစ်ပြီး၊ ကြီးပွားပြီးသော မြက် သစ်ပင် ချုံနွယ်တို့၏၊ ဂါမော-အပေါင်းတည်း၊ ဘူတဂါမော-ပေါင်း၊ (ဂါမောတိဟု ဣတိ ပါနေသည်ကား မကောင်း၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဘူတာဧဝ-ဖြစ်ဆဲ၊ ကြီးပွားဆဲ၊ ဖြစ်ပြီး၊ ကြီးပွားပြီးသော မြက်သစ်ပင်ချုံနွယ်တို့သည်ပင်၊ ဂါမော-အပေါင်းတည်း၊ ဘူတဂါမော-အပေါင်း၊ ဧတံ-ဤဘူတဂါမောဟူသော အမည်သည်၊ ပတိဋ္ဌိတ ဟရိတတိဏရုက္ခာဒိနံ-မြေ၌ တည်သော စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင် အစရှိသည် တို့၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ ပါတဗျဿ-သုံးစွဲအပ်သော မြက်သစ်ပင်အပေါင်း ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (သုံးစွဲခြင်းကြိယာ)တည်း၊ ပါတဗျတာ၊ ပေ၊ ကြိယာ၊ ဆေဒနဘေဒနာဒိဟိ-ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယထာရုစိ-အလိုရှိတိုင်း၊ ပရိဘုဒ္ဓိတဗ္ဗတာ-သုံးစွဲအပ်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ (သုံးစွဲအပ်သော မြက်သစ်ပင် အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်းစသည်ဖြင့် သုံးစွဲခြင်းကြိယာ တည်း၊) ဣတိ အတ္ထော၊ တဿာ ဘူတဂါမပါတဗျတာယ-ထိုဘူတဂါမ်၏ သုံးစွဲအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပါစိတ္တိယံ၊ ဟောတိ၊) စ-ဆက်၊ ဧတံ-ဘူတဂါမပါတဗျ တာယဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ နိမိတ္တတ္ထေ-၌၊ ဘုမ္မဝစနံ-သတ္တမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါ တည်း၊ [“နိမိတ္တတ္ထေစေတံ ဘုမ္မဝစနံ” ဟု ရှိပါစေ။] ဘူတဂါမပါတဗျတာဟေတု- ဘူတဂါမ်၏ သုံးစွဲအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘူတဂါမဿ- ကို၊ ဝါ-ဖြစ်ဆဲ ကြီးပွားဆဲ ဖြစ်ပြီး ကြီးပွားပြီးသော မြက်သစ်ပင် အပေါင်းကို၊ ဆေဒနာဒိပစ္စယာ-ဖြတ်ခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ဣတိ အတ္ထော။ [အဖွင့်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၉၁။ ဣဒါနိ-၌၊ တံ ဘူတဂါမ်-ကို၊ ဝိဘဇိတ္တာ-အကျယ်ဝေဖန်၍၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတဂါမော၊ ပေ၊ ဇာတာဒိနိတိ အာဒိ- အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဘူတဂါမောနာမ ပဉ္စဗီဇ ဇာတာနိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဘူတဂါမောနာမာတိ-ဟူ၍၊ ဘူတဂါမ်-သို့၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ-ထုတ်ပြတော်မူပြီး၍၊ ယသ္မိ-အကြင်မျိုးစေ့သည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ဘူတဂါမော-သစ်ပင် အပေါင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုမျိုးစေ့ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊

ပဉ္စဗီဇဇာတာနိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ (ဤသို့ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ပဉ္စဗီဇဇာတာနိအရ မျိုးစေ့ ၅ ပါးကို ရအောင် ဖွင့်ကြပါသော်လည်း၊) တံ ဝစနံ-ထိုရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သော စကားသည်၊ (ထည့်) ယာနိဝါ၊ ပေ၊ ဇာယန္တိတိ အာဒိနာ-အစရှိသော ပါဠိတော်စကားနှင့်၊ န သမေတိ-မညီညွတ်၊ ဟိ-မှန်း၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ မူလဗီဇာဒိနိ-အမြစ်မျိုးစေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ မူလာဒိသု-အမြစ် အစရှိသည်တို့၌၊ န ဇာယန္တိ-ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ မူလာဒိသု-အမြစ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဇာယမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊ ဝါ-ဖြစ်ကုန်သော၊ တာနိ-ထိုသစ်ပင်တို့ကို၊ ဗီဇကတာနိ-မျိုးစေ့သည် ပြုအပ်ကုန်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယာနိဝါ၊ ပေ၊ ဇာယန္တိတိ အာဒိနာ-နှင့်၊ န သမေတိ) တသ္မာ-ထိုသို့မညီညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတုံသော နည်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဘူတဂါမောနာမ ပဉ္စဗီဇဇာတာနိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝဏ္ဏနာ-အဖွင့်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဘူတဂါမောနာမာတိ (ဣဒံ)-ဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ-ဝေဖန်ထိုက်သော ပုဒ်တည်း၊ [ဝေဖန်ဖို့ရာ ဖြစ်သော အကျဉ်းပုဒ်တည်း၊] ပဉ္စာတိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တဿ-ထိုဝေဖန်ထိုက်သော ဘူတဂါမိ၏၊ ဝိဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ-ဝေဖန်အပ်သော အပြားကို ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ [ဘူတဂါမိသည် ၅ ပါး ရှိ၏၊ ၅ ပါးထက် မပို၊ ၅ ပါးအောက် မလျော့ဟု ပိုင်းခြားသည်-ဟူလို၊] ဗီဇဇာတာနိတိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပရိစ္ဆိန္နမဗ္ဗနိဒဿနံ-ပဉ္စဟု ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော ဓမ္မကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ တဿ-ထိုဗီဇဇာတာနိဟူသော သဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထော-အနက်ကား၊ ဗီဇေဟိ-မျိုးစေ့တို့ကြောင့်၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်သော သစ်ပင်တို့တည်း၊ ဗီဇဇာတာနိ-တို့၊ ဧတံ-ဤဗီဇဇာတာနိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ရုက္ခာဒိနံ-တို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။

ဧဝံသန္တေပိ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ရှေးအဋ္ဌကထာတို့က “ပဉ္စဗီဇဇာတာနိ” အရ မျိုးစေ့ကို ရအောင် ဖွင့်ကြသော်လည်း ထိုအဖွင့်စကားသည် “ယာနိဝါ ပနညာနိပိ” စသော ပါဠိတော်နှင့် မညီ၊ ပါဠိတော်၌ “မူလေ ဇာယန္တိ” အရ မျိုးစေ့ကို မရဘဲ အမြစ်ပေါ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်ကိုသာ ရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗီဇဇာတာနိ၌လည်း ဇာယန္တိကဲ့သို့ ဇနဓာတ်ဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့်လည်းကောင်း ထိုရှေးအဋ္ဌကထာတို့၏ စကားသည် ပါဠိတော်နှင့် မညီ-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ “အာဒိနိ န သမေန္တိ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအတိုင်းဆိုလျှင် “ပါဠိတော်စကားတို့က အဋ္ဌကထာစကားနှင့် မညီကြ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၍ ပါဠိတော်ကို အပြစ်တင်ရာရောက်သည်၊ အမှန်ကား - “အဋ္ဌကထာစကားက ပါဠိတော်နှင့် မညီ” ဟု ရှေးအဋ္ဌကထာကိုသာ အပြစ်တင်လိုရင်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “အာဒိနာ န သမေတိ” ဟု ပါဠိရှိစေရမည်၊ န သမေတိ၏ ကတ္တာကို “တံ ဝစနံ” ဟု ထည့်ပါ။

အပရော နယော-တစ်နည်းကား၊ ဝိဇာနိတ-မျိုးစေတို့လည်း ဟုတ်၏။ တာနိ-ထိုမျိုးစေတို့ဟူသည်၊ ဝိဇာတာနိတ-ပေါက်ဖွားပြီးကုန်လည်း ဟုတ်၏။ ပသုတာနိ-ပေါက်ဖွားပြီးကုန်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနိ-ဖြစ်သော (ထွက်သော) အရွက် အမြစ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-ဟုတ်ကုန်၏။) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိဇာတာနိ-ဝိဇာတတို့ မည်၏။ ဧတေန-ဤဝိဇာနိတ တာနိ စသော ဒုတိယနည်းဖြင့်၊ အလ္လဝါလိကာဒိသု-စိုသော သဲအစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ထပိတာနိ-ထားအပ်ကုန်သော၊ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏ မူလာနိ-ဖြစ်သော အရွက် အမြစ်ရှိကုန်သော၊ သီဂီဝေရာဒီနိ-ချင်း အစရှိသည် တို့ကို၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ "ဣတိ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ" ပြန်လှည့်။

ဣဒါနိ-၌၊ ယေဟိ ဝိဇေဟိ-အကြင်မျိုးစေတို့မှ၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဇာတတ္တာ-ဖြစ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရုက္ခာဒီနိ-သစ်ပင် အစရှိသည်တို့ကို၊ (သစ်ပင် မြက် ချုံ နွယ်တို့ကို) ဝိဇာတာနိတိ-တို့ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ် ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထိုမျိုးစေတို့ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ မူလ ဝိဇန္တိ အာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊ တေသံ-ထိုမျိုးစေတို့၏။ ဥဒ္ဓေသော-အကျဉ်းချုပ် ညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်သည်၊ (မူလဝိဇံ ခန္ဓဝိဇံ စသော အကျဉ်းညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်သည်)၊ ပါကဋေဇဝ-ထင်ရှားသည်သာ၊ နိဒ္ဓေ သေ-၌၊ (မူလဝိဇံနာမ ဟလိဒ္ဓိ၊ သီဂီဝေရံ စသော နိဒ္ဓေသ၌)၊ ယာနိ၊ ပေ၊ သဇ္ဇာ ယန္တိတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိရပ်၌၊ ဝိဇေတော - ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တေန-ဖြစ်သော

အပရော နယော။

။ပဌမနည်း၌ "ဝိဇေဟိ + ဇာတာနိ ဝိဇာတာနိ" ဟု တပျူရိသ်သမာသ်ပြုသောအခါ ချင်းစသော သစ်ပင်များကို မရသောကြောင့် "အပရော နယော" ဟု တစ်နည်း တက်ရပြန်သည်။ ဤနည်း၌ကား "ဝိဇာနိစ + တာနိ + ဝိဇာတာနိ စာတိ ဝိဇာတာနိ" ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ပြုသောကြောင့် ချင်းစသော သစ်ပင်များကို သိမ်းယူနိုင်သည်။ မှန်၏-ချင်းတက်သည် အပင်ပေါက်ဖို့ရာ မျိုးစေလည်း ဟုတ်၏။ အရွက် အမြစ် ထွက်သောအခါ အပင်လည်း ဟုတ်၏။

ဆက်ဦးအံ့။

။ဝိဇာတာနိ၌ ဇာတဝယ် ဝိသဒ္ဓါ ကျေနေသည်ဟု ပြလိုသော ကြောင့် "တာနိ ဝိဇာတာနိ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်။ ဝိဇာတသဒ္ဓါ၏ သားသမီး ပေါက်ဖွားခြင်း အနက်ကို သိစေလိုသောကြောင့် "ပသုတာနိ" ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုပသုတာနိအရ (သက်ရှိများ၏ မွေးခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍) "နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနိ" ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်။ ယောဇနာ၌ "ဧတေနာတိ ဝိဇေတောတိ အာဒိနာ" ဟုအဖွင့် တွေ့ရ၏။ ပါဠိပျက်ဟန် တူသည်။

ဝိဇေတော၊ ပေ၊ ဒဿိတံ။

။မူလဝိဇံနာမ ဟလိဒ္ဓိ၊ သီဂီဝေရံ စသည်ဖြင့် မျိုးစေကို စ၍ တည်ခဲ့၏။ အတ္ထိ မူလေ ဇာယန္တိ စသော ယာနိဝါ ပန စကား၌ကား အမြစ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်ကို ရနေ၏။ ဤသို့မူလ စတည်သော စကားနှင့် ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ စသော စကား

သစ်ပင်ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတုံသော နည်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤယာနိဝါ၊ ပနညာနိပိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော' ဒဋ္ဌဗော၊ ဝါပန-သည်သာ မကသေး၊ အညာနိပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ ဂစ္ဆဝလ္လိ ရုက္ခာဒိနိ-အကြင်ချုံနွယ်သစ်ပင် အစရှိသည်တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ တာနိ ဂစ္ဆ ဝလ္လိရုက္ခာဒိနိ-တို့သည်၊ အာလုဝ-ပြိန်းပင်၊ ကသေရ-ဝက်မြေအုပ်ပင်၊ ကမလုပုလ- ကြာနိကြာညါ၊ ပုဏ္ဏရိက-ကြာပုဏ္ဏရိက၊ ကုဝလယ-ကြာဖြူပင်၊ ကုန္ဒ-သင်းခွေပင်၊ ပါဠိလိမူလာဒိဘောဒေ-သခွတ်ပင် အမြစ် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ မူလေ- အမြစ်၌၊ ဇာယန္တိ-ပေါက်ကုန်၏၊ သဗ္ဗာယန္တိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားကုန်၏၊ တာနိ (ဂစ္ဆဝလ္လိရုက္ခာဒိနိ)-တို့သည်၊ ယမိ မူလေ-အကြင်အမြစ်၌၊ ဇာယန္တိ စေဝ- ပေါက်လည်း ပေါက်ကုန်၏၊ သဗ္ဗာယန္တိစ-ကောင်းစွာလည်း ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားကုန်၏၊ တံစ မူလံ-ထိုပြိန်းပင် အစရှိသည်တို့၏ အမြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ပါဠိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဟုလိဒ္ဓါဒိစ-နန္ဒင်း အစရှိသည်သည်လည်း ကောင်း၊ သဗ္ဗမိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဧတံ-ဤအမြစ်သည်၊ မူလဗီဇ်နာမ- မည်၏၊ ဝါ-အမြစ်ဟူသော မျိုးစေ့မည်၏၊ (ဣတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗော) ခန္ဓဗီဇာဒိသု- ခန္ဓဗီဇ အစရှိသော မျိုးစေ့တို့၌၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ (ဧတေသု ခန္ဓဗီဇာဒိသု)-ဤခန္ဓဗီဇ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေဝါ ပနက ခန္ဓဗီဇာဒိသု-ယေဝါ ပနကသဒ္ဓါဖြင့် ဟောအပ်ကုန်သော ခန္ဓဗီဇ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အဗ္ဗာဠက-အိမ်ဂွေး၊ ဣန္ဒြိယာလ-နပဲ၊ နုဟိ-ရှားစောင်းကြီး၊

သည် ရှေ့နောက် မညီသကဲ့သို့ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့နောက်ညီအောင် မျိုးစေ့ကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးသစ်ပင်ဖြင့် အကြောင်းမျိုးစေ့ကို ဖလုပစာရနည်းအရ ပြထားသည်-ဟူသော အနက်ကို မှတ်ပါ-ဟူလို။ [ဗီဇတော နိဗ္ဗတ္တေန ဗီဇံ ဒဿိတန္တိ ကာရိယောပစာရေန ကာရဏံ ဒဿိတန္တိ ဒီပေတီ-(ဋီကာ) ယောဇနာ၌ကား "ကာရဏူပစာရံ ဒီပေတီ" ဟု တွေ့ရ၏။ စဉ်းစားပါ။]

ယာနိဝါ ၊ပေ၊ သဗ္ဗာယန္တိ။ ။ယာနိဝါ ပနညာနိပိသည် အတ္ထိ၌ အဆုံးသတ်၏။ ထို့ကြောင့် ဇာယန္တိ သဗ္ဗာယန္တိတို့၏ ကတ္တားကို တာနိဟု ထည့်၍ "ဂစ္ဆဝလ္လိရုက္ခာဒိနိ"နှင့် တွဲပေးရသည်။ ဇာယန္တိအရ ပဌမပေါက်ဖွားခြင်းကို ယူ၍ သဗ္ဗာယန္တိအရ ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်း ကြီးပွားခြင်းကို ယူပါ။ ထိုသို့ အရကွဲအောင် ယူမှ "ဇာယန္တိစေဝ သဗ္ဗာယန္တိစ" ဟု စေဝသဒ္ဓါ စသဒ္ဓါပါသော အဋ္ဌကထာနှင့် ညီမည်။

ယေဝါပနက ၊ပေ၊ ပနေတ္ထ။ ။ယေဝါပနေန + ကိယန္တိ ကထိယန္တိတိ ယေဝါပန ကာ-ယေဝါပနသဒ္ဓါဖြင့် ဟောအပ်ကုန်သော ခန္ဓဗီဇ စသည်တို့၊ ပါဠိတော်၌ ယာနိဝါ ပနညာနိဟု ရှိသော်လည်း ယေဝါပနကနာမည်က ထင်ရှားနေသောကြောင့် "ယေဝါပနက" ဟု ဆိုသည်။ ပနေတ္ထ၌ ဧတ္ထကား ခန္ဓဗီဇာဒိသုကို ပြန်၍စွဲသော နိဒ္ဓါရကသမုဒါယတည်း။ ထိုအနက် ထည့်၍ ယေဝါပနက ဟုတ် မဟုတ်သော ဗီဇအားလုံး ပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဗီဇအားလုံးမှ

ပါဠိဘဒ္ဒ-ပင်လယ်ကသစ်၊ ကဏိကာရာဒီနိ-မဟာလောခါး အစရှိသည်တို့သည်၊ ခန္ဓဗီဇာနိ-ပင်စည်မျိုးစေ့တို့တည်း၊ အမူလဝလ္လိ-ဇီးဆောက်နွယ်၊ စတုရသမ္ဘဝလ္လိ-ကြာဟင်းနွယ်၊ ကဏဝိရာဒီနိ-ကုလားလေပ် အစရှိသည်တို့သည်၊ ဖဠုဗီဇာနိ-အဆစ်မျိုးစေ့တို့တည်း၊ မကစိ-သင်ပန်းလျော်၊ သုမန-မြတ်လေး၊ ဇယသုမနာဒီနိ-လယ်ခေါင်ရန်း အစရှိသည်တို့သည်၊ အဂ္ဂဗီဇာနိ-အညွန့်မျိုးစေ့တို့တည်း၊ အမ္မဇမ္မုပနသဠိအာဒီနိ-သရက်စေ့၊ သပြေသီးစေ့၊ ပိန္နဲစေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဗီဇဗီဇာနိ-အစေ့မျိုးစေ့တို့တည်း၊ ဣတိ ဒဠုဗ္ဗာနိ။

၉၂။ ဣဒါနိ-၌၊ ဘူတဂါမပါတဗျတာယ ပါစိတ္တိယန္တိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ သညာဝသေန-သညာ၏ အပြားအားဖြင့်၊ (ဗီဇသညာ ရှိ-မရှိ အပြားအားဖြင့်) အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒံ-အာပတ် အနာပတ်အပြားကိုလည်းကောင်း၊ ပါတဗျတာဘေဒဉ္စ-ပါတဗျတာ အပြားကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေန္နာ-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဗီဇေ ဗီဇသညိတိ အာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ [“ဆိန္ဒတိဝါ ဆေဒါပေတိဝါ၊ ဘိန္ဒတိဝါ ဘိန္ဒာပေတိဝါ၊ ပစတိဝါ ပစာပေတိဝါ” စကားတို့ကို ပါတဗျတာ အပြား ဟု ဆိုသည်။] တတ္ထ-ထိုဗီဇေ ဗီဇသညိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သာလိနံ ၊ပေ၊ ဘူတတိတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သာလိတဏှုလာနံ-သလေးဆန် တို့၏၊ ဩဒနော-ထမင်းကို၊ သာလိနံ ဩဒနောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ် သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဗီဇတော-မျိုးစေ့မှ၊ သမ္ဘူတော-ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ဘူတဂါမော-ဘူတဂါမ်သစ်ပင်ကို၊ ဗီဇန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယေဝါပနက ဗီဇတို့ကို ထုတ်ပြလို၍ “ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇာဒိသု” ဟု မိန့်သည်။ ထိုယေဝါ ကနက ခန္ဓဗီဇာဒိအရ၌ “ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇ၊ ယေဝါပနက ဖဠုဗီဇ၊ ယေဝါပနက အဂ္ဂဗီဇ၊ ယေဝါပနက ဗီဇဗီဇ” တို့သာ ပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုခန္ဓဗီဇ စသည်ကို အစိတ်အစိတ် ထုတ်ပြလတ်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်အတိုင်းဆိုလျှင် “ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇာဒိသု” ဟု ရှိရမည်။ ယခု စာအုပ်တို့၌ကား “ယေဝါပနက ခန္ဓဗီဇေသု” ဟု ရှိ၏။ စဉ်းစားကြပါလော။

ယထာ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။သာလိနံအရ သလေးစပါး ရ၏။ ထမင်းချက်သော အခါ စပါးကို မချက်နိုင်၊ ဆန်ကိုသာ ချက်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းစပါး၏ သာလိ အမည်ကို အကျိုးဆန်၌ တင်စားသကဲ့သို့ ပါစိတ်အာပတ် သင့်ရာ၌လည်း မျိုးစေ့ကို ဖျက်ဆီး၍ အာပတ် မသင့်၊ သစ်ပင်ကို ဖျက်ဆီးမှ သင့်၏။ ထို့ကြောင့် “ဗီဇေ ဗီဇသညိ” ဝယ် ဗီဇအရ အကြောင်းမျိုးစေ့ဖြင့် အကျိုးသစ်ပင်ကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြသည်။ [ဗီဇေ ဗီဇသညိတိ ဧတ္ထ ကာရဏူပစာရေန ကာရိယံ ဝုတ္တန္တိ ဒသေန္နော “တတ္ထ ယထာ” တိ အာဒိမာဟ-ဋီကာ၊ ယောဇနာ၌ ဖလူပစာရဟု ဆို၏။ စဉ်းစားပါ။]

ပန-ဆက်၊ ဗီဂါမ ၊ပေ၊ ပဋိဝိရတောတိ အာဒိသု-အစရှိသော သုတ္တန်ပါဠိ တော်တို့၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဘူတဂါမပရိမောစနံ-ဘူတဂါမ်မှ လွတ် စေခြင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ (သစ်ပင်မှ ဆွတ်ခူးမှု စသည်ကို ပြု၍) ထပ်တံ-ထားအပ် သော၊ ယံ ဗီဇံ-အကြင်မျိုးစေ့သည်၊ (အတ္ထိ) တံ-ထိုမျိုးစေ့သည်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု- ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ သိက္ခာ ပဒဝိဘင်္ဂဿ-သိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၏၊ ဘူတဂါမောနာမာတိ-ဟူသော၊ ယံ ဧတံ အာဒိ ပဒံ-အကြင်အစပုဒ်သည်၊ (အတ္ထိ) (သိက္ခာပုဒ်ကို ဖွင့်ပြရာ၌ “ဘူတဂါမောနာမ” ကို အစဆုံး တွေ့ရ၏) တေန-ထိုအစပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (အနက်ပေးရာ၌ တွဲစပ်၍) ယံ ဗီဇံ-အကြင်မျိုးစေ့သည်၊ ဘူတဂါမောနာမ-မည် သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ဗီဇေ-ထိုဘူတဂါမ်မျိုးစေ့၌၊ ဗီဇသညီ-မျိုးစေ့ဟု အမှတ်ရှိ သည်၊ (ဟုတွာ) သတ္တကာဒီနိံ-ဓားငယ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ သယံဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်အံ့၊ အညေနဝါ-သူတစ်ပါးသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကိုမူလည်း၊ ဆေဒါပေတိ-ဖြတ်စေအံ့၊ ပါသာဏာဒီနိံ-ကျောက်ခဲ အစရှိသည် တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ သယံဝါ-မူလည်း၊ ဘိန္ဒတိ-ထုခွဲအံ့၊ အညေနဝါ-မူလည်း၊ ဘေဒါပေတိ-ထုခွဲစေအံ့၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဥပသံဟရိတွာ-အနီးသို့ ကပ်ဆောင်၍၊ သယံဝါ၊ ပစတိ-မီးတိုက်အံ့၊ အညေနဝါ၊ ပစာပေတိ-မီးတိုက်စေအံ့၊ ပါစိတ္တိယဿ- သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဗီဇေ ဗီဇသညီ အစရှိသော ဤပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ယထာရုတ်- အကြင် အကြင်ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (“ဗီဇေ ဗီဇသညီ” အစရှိသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သည့်တိုင်း မျိုးစေ့ဟူသော အနက် ကို ယူလျှင်) ဘူတဂါမဝိနိမုတ္တဿ-ဘူတဂါမ်မှ လွတ်သော၊ ဗီဇဿ-မျိုးစေ့ကို၊ ဆိန္ဒနာဒိဘေဒါယ-ဆိန္ဒန အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ပါတဗျတာယ-ပါတဗျတာ ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ-ထိုက်၊ (ဗီဇဂါမ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းကြောင့် ဒုက္ကဋ္ဌ အာပတ်ကိုသာ ဆိုထိုက်သည်-ဟူလို။)

အထဝါ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။သိက္ခာပုဒ်ကို အကျယ်ဝေဖန်ဖို့ရာ စတည်သော အခါ “ဘူတဂါမောနာမ” ဟု တွေ့ရ၏။ ဤပုဒ်နှင့် တွဲဖက်၍ အနက်အဓိပ္ပာယ် ယူပါ။ ထို့ ကြောင့် “ဗီဇေ-ဘူတဂါမ်ဖြစ်သော မျိုးစေ့၌၊ ဗီဇသညီ-ဘူတဂါမ်မျိုးစေ့ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍)” ဟု အနက်ပေးပါ။ ရှေးနည်း၌ ဗီဇအရ သစ်ပင်ကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် အရကောက်ရ၏။ အထဝါတက်သော ဤဒုတိယနည်း၌ကား ဘူတဂါမောနာမနှင့် အနက်အားဖြင့် တွဲထားသောကြောင့် ဗီဇအရ ဘူတဂါမ်အဖြစ်သို့ ရောက်နေသော မျိုးစေ့ကိုပင် အရကောက် ရသည်-ဟု မှတ်ပါ။ [ဤအထဝါ တက်သော နည်းသည် ရှေး၌ “အပရော နယော” ဟု ဆိုခဲ့ သော “ဗီဇေ ဗီဇသညီ” ဟူသော အနက်ကိုပင် ယူ၍ ဖွင့်သောနည်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။]

ဟိ-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ-ဤဗီဇေ ဗီဇသညီ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယကထာ-ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ဘူတဂါမံ-ဘူတဂါမ် သစ်ပင်ကို၊ ဝိကောပေန္တဿ-ဖျက်ဆီးသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ၊) ဘူတဂါမပရိမောစိတံ-ဘူတဂါမ်မှ လွတ်စေအပ်ပြီးသော၊ ပဉ္စဝိမေဋ္ဌိ-၅ ပါး အပြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဗီဇဂါမံ-ဗီဇဂါမ်မျိုးစေ့ကို၊ ဝိကောပေန္တဿ၊ ဒုတ္တံ၊ (ရှေး စာအုပ်တို့၌ “ဗီဇဂါမဘူတဂါမေသု အတ္ထိ ဥဒကဋ္ဌော” ဟု ရှိ၏။) သေ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမောနာမ-ဤဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်မည်သည်၊ ဥဒကဋ္ဌော-ရေ၌ တည်သော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ထလဋ္ဌော-ကုန်း၌ တည်သော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်၊ (ဥဒကဋ္ဌောကို နောက်ပုဒ်မှာ တွဲ၊) သာသပမတ္တိကတိလဗီဇကောဒိဘေဒါ-မုန်ညင်းစေ့ ပမာဏရှိသော မှော်ညှင်း၊ နှမ်းစေ့ပမာဏရှိသော မှော်နှမ်းအစရှိသော အပြားရှိသော၊ သပဏ္ဍိကာ-အရွက် ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အပဏ္ဍိကာစ-အရွက် မရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံသော၊ သေဝါလဇာတိ-မှော်မျိုးကို၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဥဒကပပုဋက-ရေလွှာကို၊ (ရှေးနိဿယ၌ “ရေညှိကို”ဟု ပေး၏၊) ဥပါဒါယ-အစ ပြု၍၊ ဥဒကဋ္ဌော-ရေ၌ တည်သော၊ ဘူတဂါမောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဥဒက ပပုဋကောနာမ-ရေလွှာမည်သည်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝါ-အပေါ်ရံက၊ ထဒ္ဒေါ-ထန့် သည်၊ ဝါ-မာသည်၊ ဖရုသဝဏ္ဏော-ကြမ်းသော အဆင်းရှိသည်၊ [ဤပါဌ်သည် ပျက်နေဟန် တူ၏၊ “ဖာရုသဝဏ္ဏော-ဖက်သက်သီးအဆင်း ရှိသည်”ဟု ထင်သည်။] ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-အောက်ဘက်က၊ မုဒု-နည်းသည်၊ နီလဝဏ္ဏော-ညိုသော အဆင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။

တတ္ထ-ထိုမှော်တို့တွင်၊ ယဿ သေဝါလဿ-အကြင်မှော်၏၊ မူလံ-အမြစ် သည်၊ ဩရုဟိတွာ-အောက်သို့ သက်ဆင်း၍၊ ပထဝိယံ-မြေပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ- တည်သည်၊ (ဟောတိ၊) [ရေမှ အောက်သို့ အမြစ်ရှည်ကြီး ဆင်းသက်၍ မြေပေါ်၌ တည်နေသည်-ဟူလို။] တဿ-ထိုမှော်၏၊ ပထဝီ-သည်၊ ဌာနံ-တည်ရာတည်း။

သာသပမတ္တိက တိလဗီဇကောဒိဘေဒါ။ ။သာသပဿ + မတ္တိ ပမာဏံ အဿ

သေဝါ လဿာတိ သာသပမတ္တိကော၊ (သေဝါလော၊) တိလဿ + ဗီဇပမာဏံ အဿ သေဝါလ သာတိ တိလဗီဇကော၊ (သေဝါလော၊) ပမာဏတ္ထေ ကော၊ အာဒိသဒ္ဒေန သင်္ပဏကာဒယော သေဝါလေ သင်္ဂဏာတိ၊ တတ္ထ တိလဗီဇပမာဏော ဇလသဏ္ဍိတော နီလာဒိဝဏ္ဏယုတ္တော သေဝါလော တိလဗီဇနာမ၊ သပတ္တော အပွကဏ္ဍော ဥက္ခလိပိဓာနာဒိပမာဏော သမူလော ဧကော သေဝါလဝိသေသော သင်္ခေါနာမ၊ ဘမရသဏ္ဍာနော နီလဝဏ္ဏော ဧကော သေဝါလ ဝိသေသော ပဏကောနာမ၊-(ယောဇနာ၊) “ပဏကန္တိ ပန္တိလံ ဥဒကမလံ (ပျစ်ခွဲသော ရေ၏ အညစ်အကြေး၊ဝါ-ရေညှိ)” ဟု မူလဋီကာ ဖွင့်၏၊ ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း တစ်မျိုး ဖွင့်ခဲ့သည်။

ယော-အကြင်မှော်သည်၊ ဥဒကေ-ရေပေါ်၌၊ သဗ္ဗရတိ-လှည့်လည်နေ၏၊ (တောင်
 လေတိုက်လျှင် မြောက်၊ မြောက်လေတိုက်လျှင် တောင် စသည်ဖြင့် လှည့်လည်
 နေသည်-ဟူလို) တဿ-ထိုမှော်၏၊ ဥဒကံ-သည်၊ (ဌာနံ-တည်း) ပထဝိယံ-မြေ
 ပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ-တည်သော မှော်ကို၊ (ဩရုဟိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတံဟူသော
 မှော်ကို ဆိုလိုသည်) ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ (ယတ္ထ
 ကတ္ထစိတိ မူလေ အဂ္ဂေ မဇ္ဈေဝါ) ဝိကောပေန္တဿ-ဖျက်ဆီးသော ရဟန်း၏လည်း
 ကောင်း၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-နတ်၍၊ ဌာနန္တရံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ သင်္ကာမေန္တဿ-ပြောင်း
 ရွှေ့သော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ပါမိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ) ဥဒကေ-ရေထည်း၌၊
 သဗ္ဗရန္တံ-လှည့်လည်နေသော မှော်ကို၊ ဝိကောပေန္တဿေဝ-၏သာလျှင်၊ ပါမိတ္တိယံ၊
 (ဟောတိ။) [ဧဝဖြင့် “ဌာနန္တရံ သင်္ကာမေန္တဿ” ကို ကန့်။]

ပန-ဆက်၊ ဟတ္ထေဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ ဣတောစိတောစ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ ဝိယူ
 ဟိတွာ-ယက်၍၊ (ဖယ်၍) နှာယိတုံ-ရေချိုးခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်
 နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဥဒကံ-သည်၊ တဿ-ထို
 မှော်၏၊ ဌာနံ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့အလုံးစုံသော ရေ၏ ထိုမှော်၏
 တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဟတ္ထေဟိ ဣတောစိတောစ ဝိယူဟိတွာ နှာယိတုံ
 ဝဇ္ဇတိ၊ (ပြန်လှည့်) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့လက်တို့ဖြင့် ဤမှထိုမှ ဖယ်၍ ရေချိုး
 ခြင်းငှာ အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှ
 အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ (လက်တို့ဖြင့် ဖယ်၍ ရေချိုးခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်)၊
 ဌာနန္တရံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ သင်္ကာမိတော-ပြောင်းရွှေ့စေအပ်သည်၊ န ဟောတိ၊
 (ပြောင်းရွှေ့စေရာ မရောက်။)

ပန-ဗျတိရိက်ကာ၊ ဥဒကတော-မှ၊ (ဥက္ခိပိတံ၌ စပ်)၊ ဥဒကေန-နှင့်၊ ဝိနာ-
 ခွဲ၍၊ သဗ္ဗိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍၊ ဥက္ခိပိတုံ-မြောက်ယူခြင်းငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ၊
 ဥဒကေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြောက်ယူ၍၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ဥဒကေ-အခြားရေ၌၊
 ပက္ခိတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ (ရေကန်တစ်ခုမှ ရေကန်တစ်ခုသို့ ရေနှင့်အတူ ယူ၍ ထားခြင်းငှာ
 အပ်၏) ပရိဿာဝနန္တရေန-ပုဝါရေစစ်၏၊ အပေါက်အကြားဖြင့်၊ (သေဝါလော-
 သည်) နိက္ခမတိ-ထွက်ကျလာအံ့၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတွာဝ-သာလျှင်၊
 ဥဒကံ-ကို၊ ပရိဘူတိတဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ထိုက်၏။ [အကပ်ခံ၍၊ သို့မဟုတ် နောက်ထပ်
 စစ်၍ သုံးဆောင်ပါ-ဟူလို။]

သဒ္ဓိစ္စ။ ။ သဒ္ဓိစ္စ ဥက္ခိပိတုံ န ဝဇ္ဇတိတိ ဧတ္ထ သစေပိ သရီရေ လဂ္ဂဘာဝံ ဇာနန္တော
 ဥဒကတော ဥဋ္ဌဟတိ။ “တံ ဥဒ္ဓရိဿာမိ”တိ သညာယ အဘာဝတော ဝဇ္ဇတိ။ [သံ + စိစ္စ၊
 သံ-ရေမှ ခွဲ၍ မြောက်ယူနေ၏ဟူသော အမှတ်သညာနှင့်တကွ + စိစ္စ-မြောက်ယူကြောင်း
 စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍။]

ဥပ္ပလိနီ ပဒုမိနီ အာဒိနီ-ဥပ္ပလကြာရုံသော ကြာရုံ၊ ပဒုမ္မာကြာရုံသော ကြာရုံ အစရှိကုန်သော၊ ဇလဇဝလ္လိတိဏာနိ-ရေ၌ ဖြစ်သော နွယ်၊ မြက်တို့ကို၊ ဥဒက တော-မှ၊ ဥဒ္ဒန္တဿဝါ-ထုတ်ဆယ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ တထေဝ-ထိုရေ၌ပင်၊ ဝိကောပေန္တဿဝါ-ဖျက်ဆီးသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊) ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ၊) ပရေဟိ-သူတစ်ပါးတို့သည်၊ (လူသာမဏေတို့သည်၊) ဥပ္ပါဠိတာနိ-နတ်အပ်ကုန်ပြီးသော နွယ်မြက်တို့ကို၊ ဝိကောပေန္တဿ-၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ တာနိ-ထိုနွယ်မြက်တို့သည်၊ ဝိဇဂါမေ-ဝိဇဂါမိ၌၊ သင်္ဂဟံ-သိမ်းယူအပ်ကုန် သည်၏၊ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ (သူတစ်ပါးတို့ ရေမှ နုတ်ထားသည့်အတွက် ဘူတဂါမ် မဟုတ်တော့၊ ဝိဇဂါမ်ဖြစ်နေသည်-ဟုလို့) တိလဗီဇကသာသပမတ္တိက သေဝါလောပိ-နှမ်းစေ့ပမာဏရှိသော မှော်နှမ်း၊ မုန့်ညင်းစေ့ ပမာဏရှိသော မှော် ညင်းဟူသော မှော်သည်လည်း၊ ဥဒကတော-မှ၊ ဥဒ္ဒတော-ထုတ်ဆယ်အပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အမိလာတော-မညှီးသေးသည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတ်သော်၊) အဂ္ဂဗီဇ သင်္ဂဟံ-အညွန့်ဟူသော မျိုးစေ့၌ သွင်းယူအပ်သည် အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

မဟာပစ္စရိယာဒီသု-တို့၌၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) အနန္တကတိလဗီဇကဥဒကပပ္ပဋကာ ဒီနံ-အနန္တကမည်သော မှော်ညင်း၊ နှမ်းစေ့ပမာဏရှိသော မှော်နှမ်း၊ ရေလွှာ အစရှိ သည်တို့သည်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုကာနိ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တထာ-ထိုသို့ဆိုရာ၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင် အပ်၊ အန္တကဋကထာယံ-၌၊ သမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမော-ပြည့်စုံသော ဘူတဂါမ်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တမ္ပိ-ထိုစကား သည်လည်း၊ န သမေတိ-ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနှင့် မညီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (သသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဘူတဂါမေ-ဘူတဂါမ်၌၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ၊) ဝိဇဂါမေ-၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ (ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အသမ္ပုဏ္ဏဘူတ

ဥပ္ပလိနီ၊ ပဒုမိနီ။ ။ဥပ္ပလကြာဟူသည် ကြာညို၊ ကြာဖြူ၊ ကြာနီတည်း၊ ပဒုမ္မာကြာ ဟူသည်ကား အထပ်တစ်ရာရှိသော ကြာနီတစ်မျိုးတည်း၊ ဥပ္ပလာနိ + စတ္ထ သန္တိတိ ဥပ္ပလိနီ- အသတ္တိအနက်၌ ဥပ္ပလနောင် ဤပစ္စည်း၊ ထို့နောင် ဣတ္ထိဇောတက ဣနိပစ္စည်းသက်၊ ဥပ္ပလကြာမျိုးရှိရာ ကြာရုံ ကြာချုံတည်း၊ ပဒုမိနီ၌လည်း နည်းတူ ယောဇနာ၌ကား ဥပ္ပလနောင် ဣနပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက ဤပစ္စည်းသက်လေသည်။

အနန္တက။ ။အနန္တကဂ္ဂဟဇောန သာသပမတ္တိကာ ဂဟိတာ၊ နာမံ ဟေတံ သေဝါလ ဇာတိယာ-(ငိုကာ၊) ယောဇနာ၌ကား "သော ဟိ နတ္ထိ အတ္တတော အန္တောလာမကော သေဝါ လော စတဿာတိ ကတ္တာ အနန္တကောတိ ဝုစ္စတိ" ဟု ဆိုလေသည်။ "မိမိတည်းဟူသော မှော်အောက် ယုတ်ညံ့သော သေးငယ်သော မှော် မရှိတော့၊ မှော်အသေးငယ်ဆုံး ဖြစ်သည်"ဟု ဆိုလိုသတတ်၊ သို့သော် ထိုမှော်သည် အထက်၌ အရွက်ရှိသေးသောကြောင့် အရွက်မျှ မထင် ရှားသော မှော်ကလေးများလောက် မသေးငယ်သေး။

ဂါမောနာမ-မပြည့်စုံသော ဘူတဂါမ်မည်သော၊ တတိယော-သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသော-အဖို့အစုသည်၊ (ဗီဇဂါမ်သည် တစ်ဖို့၊ ဘူတဂါမ်သည် တစ်ဖို့ထို ၂ ဖို့ကို ထောက်၍ သုံးခုမြောက်အဖို့သည်၊) ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ နေဝ အာဂတော-မလာ၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ န အာဂတော၊ (“တသ္မာ န သမေတိ” ဟု ပြန်လှည့်)၊ မူလပဏ္ဏာနံ အသမ္ပုဏ္ဏတ္တာ “အသမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမောနာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ ။ ဧတံ-ဤအသမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမ်သည်၊ ဗီဇဂါမ်သင်္ဂဟံ-ဗီဇဂါမ်၌ သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆိဿတိ-ရောက်လတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အထ(ဝုတ္တံ)-အကယ်၍ ဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ တမ္ပိ-ထိုစကားသည်လည်း၊ န ယုတ္တံ-မသင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ တာဒိသဿ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဗီဇဂါမ်သ-၏၊ အဘူတဂါမ်မူလတ္တာ-ဘူတဂါမ်၏ အရင်းခံ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [ဗီဇဂါမ်ဆိုလျှင် သစ်ပင်ဖြစ်ဖို့ရန် အရင်းခံ ဖြစ်ရမည်၊ ဤအသမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမ်ကား သစ်ပင်ဖြစ်ဖို့ရန် အရင်းခံ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဗီဇဂါမ်တွင် မပါဝင်နိုင်-ဟူလို၊] အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဂရုကလဟုကေသု-ဂရုက၊ လဟုကအရာတို့တွင်၊ ဂရုကေ-ဂရုကအရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ-တည်ရာ၏၊ (ဘူတဂါမ်၌ သွင်းမှ ပါစိတ်အာပတ်၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဂရုကဖြစ်သည်၊) ဣတိ-ဤသို့သော၊ ဧတံ-ဤလက္ခဏာသည်၊ ဝိနယလက္ခဏံ-ဝိနည်း၏ လက္ခဏာတည်း။

ဗီဇဂါမ် ၃ မျိုး။ ။အဘူတဂါမ်မူလတ္တာ တာဒိသဿ ဗီဇဂါမ်သထိ ဧတ္ထ ဗီဇဂါမော တိဝိဇော ဟောတိ၊ (၁) ယော သယံ ဘူတဂါမတော ဟုတွာ အညမ္ပိ ဘူတဂါမ် ဇနေတိ၊ အမ္ပဋိအာဒိကော၊ (၂) ယော ပန သယံ ဘူတဂါမတော ဟုတွာ အညံ ပန ဘူတဂါမ် န ဇနေတိ၊ တာလနာဋီကေရာဒိ ခါဏ၊ (၃) ယော ပန သယမ္ပိ ဘူတဂါမတော အဟုတွာ အညမ္ပိ ဘူတဂါမ် န ဇနေတိ၊ ပါနိယယဋ္ဌာဒီနံ ဗဟိ ဒေသဝါလောတိ။

ဘူတဂါမ် ၄ မျိုး။ ။ဘူတဂါမော ပန-စတုဗ္ဗိဇော ဟောတိ၊ (၁) ယော သယံ ဗီဇဂါမတော ဟုတွာ အညမ္ပိ ဗီဇဂါမ် ဇနေတိ၊ ဧတရဟိ အမ္ပရုက္ခာဒိကော၊ (၂) ယော ပန သယံ-ဗီဇဂါမတော အဟုတွာဝ အညံ ဗီဇဂါမ် ဇနေတိ၊ အာဒိကပ္ပကာလေ အမ္ပရုက္ခာဒိကော၊ (၃) ယော ပန သယံ ဗီဇဂါမတော ဟုတွာ အညံ ပန ဗီဇဂါမ် န ဇနေတိ၊ နိလဝဏ္ဏော ဖလိတကဒလိရုက္ခာဒိကော၊ (၄) ယော ပန သယမ္ပိ ဗီဇဂါမတော အဟုတွာ အညမ္ပိ ဗီဇဂါမ် န ဇနေတိ၊ ဣဓ ဝုတ္တော အနန္တကသေဝါလာဒိကောတိ။

တတ္ထ စတုတ္ထဘူတဂါမ် သန္ဓာယ ဝုတ္တံ အဘူတဂါမ်မူလတ္တာ တာဒိသဿ ဗီဇဂါမ် သထိ၊ အယံ ပန တတိယဗီဇဂါမ်သစ စတုတ္ထဘူတဂါမ်သစ ဝိသေသော၊ တတိယ ဗီဇဂါမေ မူလပဏ္ဏာနံ နိ ပညာယန္တိ၊ စတုတ္ထဘူတဂါမေ တာနိ ပညာ ယန္တိတိ မူလပဏ္ဏာနံ အပညာယနတ္တာ ဗီဇဂါမောတိ ဝုတ္တော၊ တေသံ ပညာယနတ္တာ ဘူတ ဂါမောတိ ဝုတ္တော၊ ဣတရထာ ဟိ ဝိရောဓော ဘဝေယျာတိ။

[ဥဒကဋ္ဌကို ပြုပြီး၍ ထလဋ္ဌကို ပြုလိုသောကြောင့် “ထလဋ္ဌေ” စသည်ကို မိန့်။] ထလဋ္ဌေ-ကုန်း၌ တည်သော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော) ဆိန္နရုက္ခာနံ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော သစ်ပင်တို့၏၊ အဝသိဋ္ဌော-ကြွင်းကျန် သော၊ ဟရိတခါဏုနာမ-စိမ်းစိုသော သစ်ငုတ်မည်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထိုအငုတ်တို့တွင်၊ ကကုကေရဉ္စပိယဂုံပနသာဒီနံ-ရေခတက်ပင်၊ သင်းဝင်ပင်၊ ပြင်းပင်၊ ပိန္နဲပင် အစရှိသည်တို့၏၊ ခါဏု-အငုတ်သည်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ ဝဗ္ဗတိ-တိုးပွား၏၊ သော-ထိုအငုတ်ကို၊ ဘူတဂါမေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သွင်းယူအပ်၏၊ တာလနာဠိကေရာဒီနံ-ထန်းပင်၊ အုန်းပင် အစရှိသည်တို့၏၊ ခါဏု-သည်၊ ဥဒ္ဓံ-သို့၊ န ဝဗ္ဗတိ၊ သော-ထိုအငုတ်ကို၊ ဗီဇဂါမေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သွင်းယူအပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ အဖလိတာယ-အသီးမရှိသော၊ ဝါ-အသီး မသီးသော၊ ကဒလိယာ-ငှက်ပျောပင်၏၊ ခါဏု-ကို၊ ဘူတဂါမေန သင်္ဂဟိတော၊ ဖလိတာယ-အသီးရှိသော၊ (ကဒလိယာ ခါဏု) ဗီဇဂါမေန (သင်္ဂဟိတော) ပန-ဆက်၊ ဖလိတာ-အသီးရှိသော၊ ကဒလိ-ငှက်ပျောပင်ကို၊ (သင်္ဂဟိတာ၌ စပ်) ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ နီလပဏ္ဍော-စိမ်းညိုသော အရွက်ရှိသည်၊ (ဟောတိ) တာဝ-ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဘူတဂါမေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ သင်္ဂဟိတာ၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ဖလိတော-သော၊ ဝေဠု-ဝါးပင်ကို၊ (ဘူတဂါမေန သင်္ဂဟိတော။)

ယဒါ ပန-အကြင်အခါ၌ကား၊ အဂ္ဂတော-အဖျားမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သုဿတိ-ချောက်လာ၏၊ တဒါ-၌၊ ဗီဇဂါမေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိ-သွင်းယူအပ်သည်၏၊ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ကတရဗီဇဂါမေန-ဇာဘယ်ဗီဇဂါမ်ဖြင့်၊ (သင်္ဂဟိ ဂစ္ဆတိ-နည်း)၊ ဖဠုဗီဇဂါမေန-ဖဠုဗီဇဂါမ်ဖြင့်၊ (သင်္ဂဟိ ဂစ္ဆတိ)၊ တတော-ထိုချောက်လာသော ငှက်ပျောပင်၊ ဝါးပင်မှ၊ ကိ-အဘယ်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်သေးသနည်း၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုမျှ၊ န (နိဗ္ဗတ္တတိ)-မဖြစ်တော့၊ ဟိ-မှန်၊ (ကိဉ္စိ-သည်)၊ ယဒိ နိဗ္ဗတ္တေယျ-အကယ်၍ ဖြစ်သေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘူတဂါမေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ သင်္ဂဟိ-သိမ်းယူအပ်သည်၏၊ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆေယျ-ရောက်ရာ၏။

ဣန္ဒုသာလာရုက္ခေ-နပဲ အစရှိသော သစ်ပင်တို့ကို၊ ဆိန္နိတွာ-၍၊ ရာသိ-အစုအပုံကို၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ ရာသိကတဒဏ္ဍကေဟိ-အစုအပုံ ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော အရိုးတို့မှ၊ ရတနပုမာဏာပိ-တစ်တောင် ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သာခါ-အခက်တို့သည်၊ ကိဉ္စာပိ နိက္ခမန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ထွက်ကုန်ဦးတော့၊ (ပန-ထိုသို့ပင် ထွက်ပါကုန်သော်လည်း)၊ ဗီဇဂါမေနေဝ သင်္ဂဟိ ဂစ္ဆန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုထိုအစုအပုံ ပြုအပ်သော နပဲတုံး အစရှိသည်တို့၌၊ (မူလေသုစေဝ ပဏ္ဍောသုစ နိဂ္ဂတေသု၌ စပ်) မဏ္ဍပတ္တာယ ဝါ-မဏ္ဍပ်တိုင်အကျိုးငှာသော်လည်း ကောင်း၊ ဝတိအတ္တာယ ဝါ - စောင့်ရန်း (စီးရိုး) အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊

ဝလ္လိအာရောပနတ္ထာယဝါ-(ပဲနွယ် အစရှိသော) နွယ်တို့ကို တင်ခြင်းအကျိုးငှာ သော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ နိခဏန္တိ-တူးစိုက်ကြကုန်အံ့၊ မူလေသု စေဝ-အမြစ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏေသုစ-အရွက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိဂ္ဂတေသု-ထွက်ကုန်လတ်သော်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘူတဂါမသင်္ချိ-ဘူတဂါမဟူသော အရေအတွက်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။ [ထို့ကြောင့် ခုတ်အပ်ပြီးသော နပဲကိုင်း၊ ညောင် ကိုင်း စသည်များကို ရဟန်းတို့ ဖြတ်လိုသောအခါ “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ” ဟု ဆို၍ ကပ္ပိပြီးမှ ဖြတ်ကြရသည်။] ပန-ဆက်၊ မူလမတ္တေသု-အမြစ်မျှတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏမတ္တေသုဝါ-အရွက်မျှတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ နိဂ္ဂတေသု-ထွက် ကုန်လတ်သော်၊ ဝီဇဂါမေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာ ဧဝ-သွင်းမြဲ သွင်းယူအပ်ကုန်သည် သာ၊ (ဟောန္တိ။) [မူလမတ္တဖြင့် ပဏ္ဏကို ကန့်၊ ပဏ္ဏမတ္တဖြင့် မူလကို ကန့်။]

ယာနိ ကာနိစိ-အမှတ်မရှိ၊ ကြွင်းမဲ့ဥသည့် အလုံးစုံကုန်သော၊ ဝီဇဂါမ-မျိုးစေ့ တို့ကို၊ ပထဝီယံဝါ-မြေ၌သော်လည်း၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ သိဗ္ဗိတ္တာ-သွန်းလောင်း၍၊ ထပိတာနိ-ထားအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ကပါလာဒိသုဝါ-အိုးကင်း အစရှိသည်တို့၌သော်လည်း၊ (အာဒိဖြင့် ပန်းအိုး စသည်ကို ယူ၊) အလ္လပံသု- စိုသော မြေကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ-ထည့်၍၊ နိက္ခိတ္တာနိ-ထားအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏။ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံကုန်သော၊ (တာနိ-ထိုမျိုးစေ့တို့သည်၊) မူလမတ္တေ-အမြစ်မျှ သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏမတ္တေ ဝါ- အရွက်မျှသည်သော်လည်းကောင်း၊ နိဂ္ဂတေပိ-ထွက်ပြီးပါသော်လည်း၊ ဝီဇဂါမေန-ဖြင့်တို့သာတည်း၊ မူလာနိစ- အမြစ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အင်္ဂုရောစ-အညွန့်သည်လည်း ကောင်း၊ သစေပိ နိဂ္ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း ထွက်အံ့၊ (ဒေဝသတိပိ-ထိုသို့ပင် ထွက်ပါသော်လည်း၊) ယာ-အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အင်္ဂုရော- အညွန့်သည်၊ ဟရိတော-စိမ်းစိမ်းစိုစိုသည်၊ န ဟောတိ-သေး၊ တာဝ-ထိုမျှလောက် သော ကာလပတ်လုံး၊ ဝီဇဂါမေန-ဖြင့်တို့သာတည်း၊ ပန-ဆက်၊ မုဂ္ဂါဒိနိ- ပဲနောက် အစရှိသည်တို့၏၊ ပဏ္ဏေသု-အရွက်တို့သည်၊ ဥဒ္ဓိတေသု-ထွက်ကုန်သော် လည်းကောင်း၊ ဝီဟိအာဒိနိ-ကောက် အစရှိသည်တို့၏၊ အင်္ဂုရေ-သည်၊ ဟရိတေ ဝါ-စိမ်းစိုလတ်သော်လည်းကောင်း၊ နီလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ-ညိုသော အရွက်၏အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းသည်၊ ဇာတေ - ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ဘူတဂါမသင်္ဂဟိ- ဘူတဂါမ၌ သွင်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏။ [အင်္ဂုရေ ဟရိတေကိုပင် “နီလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ ဇာတေ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အင်္ဂုရေ ဟရိတေတိ ဝတ္တာ တမေဝ ဝိဘာဝေတိ “နီလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ ဇာတေ” တိ၊ နီလပဏ္ဏဿ ဝဏ္ဏ သဒိသေ ဝဏ္ဏေ ဇာတေတိ အတ္ထော၊ နီလဝဏ္ဏေ ဇာတေတိ ဝါ ပါဠော ဂဟေ တဗ္ဗော။]

တာလဠိနံ-ထုန်းစေ့ အစရှိသည်တို့၏၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ သူကရဒါဌာ ဝိယ-ဝက်စွယ်ကဲ့သို့၊ မူလံ-အမြစ်သည်၊ နိဂ္ဂစ္ဆတိ-ထွက်လာ၏၊ (မူလေ-သည်)၊ နိဂ္ဂတေပိ-ထွက်ပြီးပါသော်လည်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ပတ္တဝဠိ-အရွက်လုံးသည်၊ (ဖူးတိုင်သည်)၊ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ-မထွက်သေး၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဝိဇဂါမောယေဝ-ဝိဇဂါမ်သာတည်း၊ နာဠိကေရဿ-အုန်းသီး၏၊ တစံ-အခွံကို၊ ဘိန္နိတွာ-ခွဲ၍၊ ဒန္တသုစိ ဝိယ-ဆင်စွယ် ဆံထိုးကဲ့သို့၊ အင်္ဂုရော-သည်၊ နိဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ယာဝ-လုံး၊ မိဂသိဂံသဒိသာ-သမင်၏ ဦးချိုနှင့် တူသော၊ နိလပတ္တဝဠိ-ညိုသော အရွက်လုံးသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဝိဇဂါမောယေဝ-ဝိဇဂါမ်သာတည်း၊ [အုန်းပင်၌ အရွက်များ ထွက်စပြုသောအခါ ရှေးဦးစွာ အရွက် ၂ ခုရှိသော အုန်းလက်ကလေး တစ်ခု ထွက်လာ၏၊ ထိုအုန်းလက်ကလေးကို "မိဂသိဂံသဒိသာ" ဟု ဆိုသည်။] မူလေ-သည်၊ အနိဂ္ဂတေပိ-မထွက်သေးပါသော်လည်း၊ တာဒိသာယ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပတ္တဝဠိယာ-အရွက်လုံးသည်၊ ဇာတာယ-ဖြစ်လတ်သော်၊ အမူလကဘူတဂါမေ-အမြစ် မရှိသော ဘူတဂါမ်၌၊ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ [အုန်းသီး အတွက် သီးခြားဘူတဂါမ် တစ်မျိုးတည်း၊ အမူလကဘူတဂါမေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိတိ နာဠိကေရဿ အာဝေဏိကံ ကတွာ ဝဒတိ။]

အမ္ပဋိအာဒိနိ-သရက်စေ့ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိဟိအာဒိဟိ-ကောက်ပင် အစရှိ သည်တို့ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗာနိ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဝန္တကာဝါ-ကြည်ပေါင်းသည် သော်လည်းကောင်း၊ အညာ-အခြားသော၊ ယာကာစိဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး သည်သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခေ-သစ်ပင်ပေါ်၌၊ ဇာယိတွာ-ပေါက်၍၊ ရုက္ခံ-ကို၊ ဩတ္တရတိ-လွှမ်းမိုး၏၊ ရုက္ခောဝ-သစ်ပင်သည်သာလျှင်၊ တဿာ-ထိုကြည်ပေါင်း အစရှိသည်တို့၏၊ ဌာနံ-တည်ရာတည်း၊ တံ-ထိုကြည်ပေါင်း အစရှိသည်ကို၊ ဝိကော ပေန္တဿဝါ-ဖျက်ဆီးသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ တတော-ထိုသစ်ပင်မှ၊ ဥဒ္ဒရန္တဿဝါ-ထုတ်ဆောင်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏)၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ)၊ ဧကာ-တစ်မျိုးသော၊ အမူလိကာ-အမြစ် မရှိသော၊ လတာ-နွယ်သည်၊ ဟောတိ- ရှိ၏၊ အင်္ဂုလိဝေဌေကော ဝိယ-လက်စွပ်ကဲ့သို့၊ ဝနပုဂ္ဂမ္ပဒဏှကေ-တောချုံ၏ အရိုး တို့ကို၊ ဝေဌေတိ-ရစ်ပတ်တတ်၏၊ တဿာပိ-ထိုနွယ်၏လည်း၊ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆ ယော-ဤအဆုံးအဖြတ်ပင်တည်း။ [ဝိကောပေန္တဿဝါ၊ တတော ဥဒ္ဒရန္တဿဝါ ပါစိတ္တိယံဟူသော ဤအဆုံးအဖြတ်ပင်။]

ဂေဟမုခ၊ ပေ၊ စေတိယာဒိသု-အိမ်၏ အဦးစမုခ၊ တံတိုင်၊ ပွတ်တိုင်၊ စေတီ အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ နိလဝဏှော-ညိုသော အဆင်းရှိသော၊ သေဝါလော- မှော်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ (ရေညှိပင်တည်း)၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော ကာလ ပတ်လုံး၊ ဒုတ္တိဏိပတ္တာနိ-၂ ရွက် ၃ ရွက်တို့သည်၊ န သဗ္ဗာယန္တိ-မဖြစ်ကုန်သေး၊

တာဝ-ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အဂ္ဂဗီဇသင်္ဂဟ-အဂ္ဂဗီဇ၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ပတ္တေသု-အရွက်တို့သည်၊ ဇာတေသု-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊ ပါမိတ္တိယဝတ္ထု-ပါမိတ်အာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာဒိသေသု-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့၌၊ သုဓာလေပမ္ပိ-သုတ်လိမ်းကြောင်း၊ အင်္ဂတေကိုလည်း၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ အနုပသမ္ပန္နေန-သည်၊ လိတ္တဿ-လိမ်းကျအပ်ပြီးသော အင်္ဂတေ၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ သေဟလေပေါ-သုတ်လိမ်းကြောင်း အစေးကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [အောက်ခံက အင်္ဂတေ စသည် ဖြစ်နေသောကြောင့် အပ်၏၊ ယခုခေတ် ထုံးသုတ်ခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။] နိဒါယသမယေ-နွေအခါ၌၊ သုက္ခသေဝါလော-ခြောက်သော မှော်သည်၊ သစေ တိဋ္ဌတိ-အကယ်၍ တည်နေအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) တံ-ထိုမှော်ခြောက်ကို၊ သမ္ပုဉ္ဇနိအာဒိဟိ-တံမြက်စည်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ အပနေတုံ-ဖယ်ရှားခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပါနီယယဋ္ဌာဒိနံ-သောက်ရေအိုး အစရှိသည်တို့၏၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ (အိုးအပြင်ဘက်ဘေးက၊) သေဝါလော-မှော်သည်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ (အိုး၏ အတွင်းက၊) (သေဝါလော-သည်၊) အဗ္ဗောဟာရိကော-အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းငှာ မထိုက်၊ ဝါ-မပြောပလောက်။ [ပါနီယယဋ္ဌာဒိနံ ဗဟိ သေဝါလော ဥဒကေ အဋ္ဌိတတ္တာ ဝီဇဂါမာနုလောမတ္တာစ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုတိ ဝဒန္တိ-ဋီကာ။]

ဒန္တကဋ္ဌပူပါဒိသု-ဒန်ပူ၊ မုန့် အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ ကဏ္ဍကမ္ပိ-မို့သည်လည်း၊ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝ-ပင်တည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ သစေ၊ ပေ၊ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဂေရုက ပရိကမ္ပကတာ-ဂွေ၊ နိဖြင့် ပြုအပ်သော အချောကိုင်မှုရှိသော၊ (ဂွေ၊ နိသုတ်ထားအပ်သော၊) ဘိတ္တိ-နံရံသည်၊ ကဏ္ဍကိတာ-ရောပြွမ်းသော မှိုရှိသည်၊ ဝါ-မှိုတက်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) စောဠကံ-အဝတ်ကြမ်းကို၊ တေ မေတွာ-ရေဆွတ်ပြီး၍၊ ပီဠေတွာ-(ရေကို) ညှစ်၍၊ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ-သာသာယာယာ ပွတ်တိုက်ထိုက်၏။] ပါသာဏဇာနိ-ကျောက်မှ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါသာဏဒဒ္ဓု သေဝါလသေလေယုကာဒိနိ-ကျောက်အပွေး၊ ကျောက်မှော်၊ ကျောက်ချဉ် အစရှိသည်တို့သည်၊ အဟရိတဝဏ္ဏာနိ-စိမ်းစိုသော အဆင်း မရှိကုန်သည်၊ (သမာနာနိ စ-ဖြစ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) အပတ္တကာနိ-အရွက် မရှိကုန်သည်၊ (သမာနာနိ စ-သော်လည်းကောင်း၊) ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုနိ-တို့တည်း၊ [ယခုစာအုပ်တို့၌ “ပါသာဏဇာတိ” ဟု ရှိ၏၊ “ပါသာဏတော + ဇာတာနိ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ “ပါသာဏဇာနိ” ဟု ပါဠိမှန် ရှိစေရမည်။] အဟိစ္ဆတ္တကံ-မို့သည်၊ ယာဝ-လောက်၊ မကုဋ်-ငုံနေသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တာဝ-လောက်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု-တည်း၊ [မှိုအောက်၌ မြွေများ နေတတ်

ရကား မြွေ၏ အထက်၌ ထီးမိုးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် မှိုကဲ့ “အဟိစ္ဆတ္တက” ဟု ဆိုသည်။ ဆတ္တံ ဝိယာတိ ဆတ္တကံ၊ ဥပမာအနက်၌ ကပစ္စည်းသက်၊ အဟိဿ+ဆတ္တကံ အဟိစ္ဆတ္တကံ။ ပုပ္ဖိတကာလတော-ပွင့်ရာအခါမှ၊ ပဌာယ-၍၊ အဗ္ဗောဟာရိကံ-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အလ္လရုက္ခတော-စိုသော သစ်ပင်မှ၊ အဟိစ္ဆတ္တကံ-ကို၊ ဂဏှန္တော-ယူသော ရဟန်းသည်၊ ရုက္ခတ္တစံ-သစ်ပင်၏ (အခွံ) အခေါက်ကို၊ ဝိကောပေတိ-ဖျက်ဆီး၏၊ (ဖျက်ဆီးရာ ရောက်၏။) တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုသို့ ယူရာ၌၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဟောတိ၊ ရုက္ခပပုဋိကာယပိ-သစ်ပင်၏ အပွေး၌လည်း၊ (သစ်ပင်၏ အပွေးကို ခွာရာ၌လည်း။) ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ဣန္ဒသာလကကုဓာဒိနံ-နပဲပင်၊ ရေခတက်ပင် အစရှိသည်တို့၏၊ ယာ ပပုဋိကာ-အကြင် အပွေးသည်၊ ရုက္ခတော-မှ၊ မုစ္စိတွာ-လွတ်၍၊ (ကွာ၍) တိဋ္ဌတိ-တည်၏။ တံ-ထိုအပွေးကို၊ ဂဏှန္တဿ-ယူသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ နိယျာသမ္ပိ-သစ်စေးကိုလည်း၊ ရုက္ခတော၊ မုစ္စိတွာ၊ ဌိတံ-တည်သော သစ်စေးကိုလည်းကောင်း၊ သုက္ခရုက္ခေ-၌၊ လဂ္ဂံဝါ-ကပ်နေသော သစ်စေးကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏှိတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ အလ္လရုက္ခတော-မှ၊ (ဂဏှိတုံ) န ဝဇ္ဇတိ၊ လာခါယပိ-ချိပ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ရုက္ခံ-သစ်ပင်ကို၊ စာလေတွာ-လှုပ်စေ၍၊ ပဏှုပလာသံဝါ-ဖက်ရွက်ရော်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဏာတကဏိကာရာဒိပုပ္ဖံဝါ-ရင့်ပြီးသော မဟာလှေကား အစရှိသော အပွင့်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါတေန္တဿ-ကျစေသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယမေဝ-ပါစိတ်အာပတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ-၏။) ဟတ္ထကုက္ကုစ္စေန-လက်၏ စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမှုဖြင့်၊ ဝါ-လက်ဆော့သဖြင့်၊ မုဒုကေသု-နုညံ့ကုန်သော၊ ဣန္ဒသာလနုဗီဒန္တာဒိသုဝါ-နပဲပင် ပင်စည်၊ ရှားစောင်းကြီး ပင်စည် အစရှိသည်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ တတ္ထဇာတကတာလပဏှာဒိသုဝါ-ထိုထန်းပင်၌ ဖြစ်သော ထန်းရွက် အစရှိသည်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခရံ-အက္ခရာကို၊ ဆိန္ဒန္တဿာပိ-ဖြတ်ထွင်းသော (ရေးသော) ရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေဝနယော-

ရုက္ခတော ၊ပေ၊ ဌိတံ။ ။တမာစေး စသော အစေးသည် သစ်ပင်မှ ထွက်လာပြီး နောက် အရင်းပိုင်းမှာသာ သစ်ပင်နှင့် ထိ၍ အလယ်ပိုင်း အဖျားပိုင်းမှာ သစ်ပင်နှင့် ကွာနေ တတ်၏။ ထိုအစေးကို “နိယျာသံပိ ရုက္ခတော မုစ္စိတွာ ဌိတံ” ဟု ဆိုသည်။

ဟတ္ထကုက္ကုစ္စေန။ ။ကုစ္စိတံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ + ကတံ-ပြုအပ်သော အမှုတည်း၊ ကုကတံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမှု၊ ကုကတမေဝ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမှုသည်ပင် + ကုက္ကုစ္စံ-မည်၏။ သွတ္တံ၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ တျကို စပြု၊ ဒွေဘော်လာ၊ ကတံ၌ က၏ အကို ဥပြု၊ ဟတ္ထဿ-၏ + ကုက္ကုစ္စံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမှုတည်း၊ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ-မှ၊ နပဲပင် ရှားစောင်းကြီးပင် စသည်တို့၏ ပင်လုံး၌လည်းကောင်း၊ ထန်းပင်၌ တည်သော ထန်းရွက်၌လည်းကောင်း စာရေးမှုပြုသော ရဟန်းသည် သက်သက် လက်ဆော့ရာ ရောက်၏။ ထိုလက်ဆော့မှုကို “ဟတ္ထကုက္ကုစ္စ” ဟု ခေါ်သည်။

ပင်တည်း၊ သာမဏေရာနံ-တို့အား၊ (ဒါတုံ၌ စပ်၊) (တစ်နည်း) သာမဏေရာနံ-
 တို့သည်၊ ပုံပွဲ-ကို၊ ဩစိနန္ဒာနံ-ဆွတ်ခူးနေကြကုန်စဉ်၊ သာခံ-သစ်ကိုင်းကို၊ ဩနာ
 မေတွာ-ညွတ်စေ၍၊ ဝါ-နှိမ်၍၊ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊
 တေဟိ ပုဗ္ဗေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ရဟန်းနှိမ်ပေး၍ ရအပ်သော) ထိုပန်းတို့ဖြင့်၊ ပါနီယံ-
 သောက်ရေကို၊ န ဝါသေတဗ္ဗံ-မထုံစေထိုက်၊ ပါနီယဝါသတ္ထိကေန-သောက်ရေကို
 ထုံစေခြင်းကို အလိုရှိသော ရဟန်းသည်၊ သာမဏေရံ-ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြှောက်
 ပင့်၍၊ ဩစိနာပေတဗ္ဗာနိ-ဆွတ်ခူးစေထိုက်ကုန်၏၊ ဖလသာခါပိ-အသီးရှိသော
 သစ်ခက် (သစ်ကိုင်း) ကိုလည်း၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ခါဒိတုကာမေန-စားလိုလတ်
 သော်၊ န ဩနာမေတဗ္ဗာ-မညွတ်စေထိုက်၊ ဝါ-နှိမ်မပေးထိုက်၊ သာမဏေရံ ဥက္ခိ
 ပိတွာ၊ ဖလံ-ကို၊ ဂါဟာပေတဗ္ဗံ-ယူစေခိုက်၏၊ ယံကိဗ္ဗိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဂစ္ဆဝါ-
 ချုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ လတံဝါ-နွယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပါဋေန္တေဟိ-
 နုတ်ကုန်သော၊ သာမဏေရေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တူ၊ ဂဟေယျာ-ကိုင်၍၊ အာကမ္မိတုံ-
 ဆွဲငင်ခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ ဗောဇံ-ထိုသာမဏေတို့၏၊ ဥဿာဟ
 ဇနနတ္ထံ-အားတက်သရော ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အကမုန္တေန-မဆွဲငင်ဘဲ၊ ကမုနာ
 ကာရံ-ဆွဲငင်ပုံအခြင်းအရာကို၊ ဒသေန္တေန ဝိယ-ပြသကဲ့သို့၊ (မဆွဲသော်လည်း
 ဆွဲနေပုံကို ပြလျက်၊) အဂ္ဂေ-အဖျား၌၊ ဂဟေတုံ-ကိုင်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ယေသံ
 ရုက္ခာနံ- တို့၏၊ သာခါ-အခက်သည်၊ ရဟတိ- (အပင်) ပေါက်၏၊ တေသံ-ထို
 သစ်ပင်တို့၏၊ သာခံ-အခက်ကို၊ မက္ခိကာဗိဇနာဒီနံ-ယင်နှင့် ယပ်အစရှိသည်တို့၏၊
 အတ္တာယ-ငှာ၊ (ဆွမ်းပွဲ စသည်၌ မလာအောင် ယင်ချောက်ဖို့ စသော အကျိုးငှာ၊)
 ကပ္ပိယံ-ကပ္ပိမှုကို၊ အကာရာပေတွာ-မပြုစေဘဲ၊ (ကပ္ပိယံ ကရောဟိဟု ဆို၍ မကပ္ပိ
 ဘဲ၊) ဂတိတံ-ယူအပ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊) တစေဝါ-အခေါက်၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ ပတ္တေဝါ-အရွက်၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ နခေနပိ-
 လက်သည်းဖြင့်သော်လည်း၊ ဝိလိခန္တဿ-ရေးခြစ်သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ၊ (ဟော
 တိ၊) အလ္လသီဂီဝေရာဒီသုပိ-စိုသော ချင်း အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊
 ပန-ဆက်၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကာရာပေတွာ-၍၊ သီတလေ-အေးသော၊ ပဒေသေ-
 အရပ်၌၊ ထပိတဿ-ထားအပ်သော ချင်း၏၊ မူလံ-သည်၊ သစေ သဉ္ဇာယတိ-အံ့၊

တေဟိ ဖေ၊ န ဝါသေတဗ္ဗံ။ ။နဂိုနှိမ်ပေးတုန်းက မိမိအတွက် နှိမ်ပေးသော

ကြောင့် ထိုပန်းတို့ဖြင့် သောက်ရေကို မွှေးအောင် မထုံစေထိုက်၊ နဂိုကပင် မိမိအတွက်
 မဟုတ်ဘဲ သာမဏေအတွက် နှိမ်ပေးလျှင်ကား သာမဏေအထံမှ ရအပ်သော ထိုပန်းတို့ဖြင့်
 သောက်ရေကို ထုံစေကောင်း၏။ [ပါနီယံ န ဝါသေတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ အတ္တနော အတ္တာယ နာမိတံ
 သန္ဓယ ဝုတ္တံ၊ ကေဝလံ အနုပသမ္ပန္နဿ အတ္တာယ နာမိတေ ပန ပစ္ဆာ တတော လဘိတွာ
 န ဝါသေတဗ္ဗန္တိ နတ္ထိ-ဠိကာ။]

(ဧဝံသတိ) ဥပရိဘာဂေ-၌၊ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အင်္ဂုရော-သည်၊ သံပေ ဇာယထိ-
အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဟေဋ္ဌာဘာဂေ-၌၊ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ မူလေစ-အမြစ်သည်လည်း
ကောင်း၊ နိလင်္ဂုရေစ-ညှိသော အညွန့်သည်လည်းကောင်း၊ ဇာတေ-ဖြစ်ပြီးလတ်
သော်၊ ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဆိန္ဒိတိဝါ ဆေဒါပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမသော၊ သမ္ပုဉ္ဇနီသလာကာယပိ-
တံမြက်စည်း၏ အတံဖြင့်သော်မှလည်း၊ တိဏာနိ-တို့ကို၊ ဆိန္ဒိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-
ဤသို့ကြံ၍၊ ဘူမိ-ကို၊ သမ္ပုဇ္ဈန္တော-ပွတ်တိုက်ကာ တံမြက်လှည်းလျက်၊ သယံ ဝါ-
ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ ဆိန္ဒိတိ-ဖြတ်အံ၊ အညေနဝါ-အခြားသူသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကို
မူလည်း၊ ဆေဒါပေတိ-ဖြတ်စေအံ၊ ဘိန္ဒတိဝါ ဘေဒါပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမ
သော-အားဖြင့်၊ စင်္ဂမန္တောပိ-စင်္ကြန်သွားလျက်လည်း၊ ဆိန္ဒနကံ-ပြတ်တတ်သော
(မြက်စသော) အရာဝတ္ထုသည်၊ ဆိန္ဒတု-ပြတ်ပစေ၊ ဘိန္ဒနကံ-ပျက်တတ်သော
(မြေကြီးစသော) အရာဝတ္ထုသည်၊ ဘိန္ဒတု-ပျက်ပစေ၊ စင်္ဂမိတဋ္ဌာနံ-စင်္ကြန်သွား
အပ်သော အရပ်ကို၊ ဒဿေဿာမိ-ပြအံ၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗိစ္စ-သညာနှင့်တကွ
စေ့ဆော်၍၊ ပါဒေဟိ-ခြေတို့ဖြင့်၊ အက္ကမန္တော-နင်းလျက်၊ (ခတ်ဖိဖိနင်းလျက်၊)
တိဏာဝလ္လိအာဒိဟိ-မြက်နွယ် အစရှိသည်တို့ကို၊ သယံဝါ-မူလည်း၊ ဘိန္ဒတိ-ဖျက်အံ၊
အညေနဝါ-မူလည်း၊ ဘေဒါပေတိ-ဖျက်စေအံ၊ ဟိ-မှန်၊ တိဏံဝါ-ကိုသော်လည်း
ကောင်း၊ လတံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏ္ဍိ-အထုံးကို၊ ကရောန္တဿ-ပြုစဉ်၊
သစေပိ ဘိန္ဒတိ-အကယ်၍မူလည်း ပျက်အံ၊ (ပျက်ဖွယ်ရှိအံ၊) (ဧဝံသတိ) ဂဏ္ဍိပိ-
အထုံးကိုလည်း၊ န ကာတဗ္ဗာ-ထိုက်။

ပန-ဆက်၊ တာလရုက္ခာဒိသု-ထန်းပင် အစရှိသည်တို့၌၊ စောရာနံ-ခိုးသူတို့၏၊
အနာရုဗာဏတ္ထာယ-မတက်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒါရုမက္ကဋကံ-သစ်သားမျောက်
လက်ကို၊ (မျောက်၏ လက်သဏ္ဍာန်ပြုအပ်သော သစ်သားကို) အာကောဋေန္တိ-
စိုက်နှက်တတ်ကြကုန်၏၊ ကဏ္ဍကေ-ဆူးတို့ကို၊ ပန္နန္တိ-ဖွဲ့ချည်ထားတတ်ကြကုန်၏၊
ဘိက္ခယ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ကာတုံ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဒါရုမက္ကဋကော-သစ်သားမျောက်လက်
သည်၊ ရုက္ခေ-၌၊ အလ္လိနမတ္တောဝ-ကပ်ငြိကာမျှသည်သာ၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊
(ဧဝံသတိ) ရုက္ခံ-ကို၊ န ပိဋေတိ-မနှိပ်စက်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ရုက္ခံ-ကို၊ ဆိန္ဒ-ဖြတ်လိုက်လော၊
လတံ-ကို၊ ဆိန္ဒ၊ ကန္တံ-သစ်အုကို၊ ဥပ္ပါဋေဟိ-နုတ်လိုက်လော၊ ဣတိဝါ-သော်လည်း
ကောင်း၊ မူလံ-သစ်မြစ်ကို၊ ဥပ္ပါဋေဟိ-နုတ်လိုက်လော၊ ဣတိဝါ-သော်လည်း
ကောင်း၊ ဝတ္ထုမ္ပိ-ပြောဆိုခြင်းငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ (ကသွာ-နည်း)၊ အနိယမိတတ္တာ-
မည်သည့်သစ်ပင် စသည်ဟု မသတ်မှတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊
နိယမေတွာ ပန-သတ်မှတ်၍ ကား၊ ဣမံ ရုက္ခံ-ကို၊ ဆိန္ဒ-ဖြတ်လော၊ ဣတိ အာဒိ-
ဤသို့အစရှိသော စကားသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္ထု-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ နာမံ-
အမည်ကို၊ ဂဟေတွာပိ-ယူ၍လည်း၊ အမ္မရုက္ခံ-သရက်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒ-လော၊ စတု

ရသ္မာဝလ္လိ-ကြာဟင်းနွယ်ပင်ကို၊ ဘိန္န-ဖျက်လော၊ အာလုဝကန္တံ-ပြိန်းအုကို၊ ဥပ္ပါ
 င္ဍေဟိ-နုတ်လော၊ မုဉ္ဇတိဏံ-ဖြူဆံမြက်ကို၊ ဥပ္ပါင္ဍေဟိ၊ အသုကရုက္ခန္တလ္လိ-ထို
 မည်သော သစ်ပင်၏ အခွံကို၊ ဥပ္ပါင္ဍေဟိ-ခွာလော၊ ဣတိ အာဒိဝစနမ္ပိ-ဤသို့
 အစရှိသော စကားသည်လည်း၊ အနိယမိတမေဝ-မသတ်မှတ်အပ်သော၊ စကား
 သည်ပင်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်း၊ ဣမံ အဗ္ဗရုက္ခံ-ကို၊ (ဆိန္ဒူ) ဣတိ အာဒိဝစနမေဝ-
 ဤသို့အစရှိသော စကားသည်သာ၊ နိယမိတနာမ-သတ်မှတ်အပ်သော စကား
 မည်၏၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝတ္ထု) န ဝဋ္ဋတိ။

ပံစတိဝါ ပစာပေတိဝါတိ-ကား၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ပတ္တမ္ပိ-သပိတ်ကို
 လည်း၊ ပစိတုကာမော-ဖုတ်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍) တိဏာဒီနံ-မြက်အစရှိသည်
 တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ သဒ္ဓိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ကရော
 န္ဏော-ပြုလျက်၊ (မီးထည့်လျက်) သယံဝါ-မူလည်း၊ ပစတိ-မီးတိုက်အံ့၊ အညေနဝါ-
 မူလည်း၊ ပစာပေတိ-မီးတိုက်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော
 စကားကို၊ ပထဝီဓဏနုသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန-ဆက်၊
 အနိယမေတွာ-မသတ်မှတ်မှု၍၊ မုဂ္ဂေ-ပဲနောက်တို့ကို၊ ပစ-ချက်လော၊ မာသေ-
 ပဲကြီးတို့ကို၊ ပစ-ချက်လော၊ ဣတိ အာဒိ-ဤသို့အစရှိသော စကားသည်၊ ဝတ္ထု
 ဝဋ္ဋတိ၊ ဣမေ မုဂ္ဂေ-ဤပဲနောက်တို့ကို၊ ပစ၊ ဣမေ မာသေ၊ ပစ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊
 ဝတ္ထု န ဝဋ္ဋတိ၊ အနာပတ္တိ ဣမံ ဇာနာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
 (ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၌ စပ်) ဣမံ မူလဘေသဇ္ဇံ-ဤအမြစ်ဆေးကို၊ ဇာန-သိလော၊
 [ဇာနအတွက် တစ်ခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် ဝါ မပါရ။] ဣမံ မူလံ-ကို၊ ဒေဟိ-
 လော၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဣမံ ပဏ္ဍံ-ကို၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိဝါ-လည်း
 ကောင်း၊ ဣမံ ရုက္ခံ-ကို၊ အာဟရ-လော၊ ဣတိဝါ-လည်းကောင်း၊ ဣမံ လတံ-ကို၊
 အာဟရ-လော၊ ဣတိဝါ-လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ ပုပ္ဖေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိ၏။
 ဣတိဝါ၊ ပေ၊ ဣမံ ရုက္ခံ-ကို၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကရောဟိ-လော၊ (တစ်နည်း)
 ကပ္ပိယံ ကရောဟိ-ကပ္ပိစမ်းလော၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဣတိ ဧဝံ-
 သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်း အရည်ရှိသော ဇာန၊
 ဒေဟိ စသည်ကို ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ ဘူတဂါမပရိမောစနံ-ဘူတဂါမအဖြစ်မှ လွတ်စေ
 ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဘူတဂါမအဖြစ်မှ
 လွတ်စေခြင်းကို ပြုအပ်ပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တေန-သုံးဆောင် လိုသော
 ရဟန်းသည်၊ ဝီဇဂါမပရိမောစနတ္ထံ-ဝီဇဂါမအဖြစ်မှ လွတ်စေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပုန-
 တစ်ဖန်၊ ကပ္ပိယံ-ကပ္ပိမှုကို၊ ကာရေတဗ္ဗံ-ပြုစေထိုက်၏။

ဘူတဂါမပရိမောစနံ ကတံ။ ။“ဣမံ မူလဘေသဇ္ဇံ ဇာနံ” စသည်ဖြင့် ရဟန်းက
 ပြောအပ်သော ဝစီပယောဂကြောင့် လူသာမဏေက နုတ်ခြင်း၊ ခုတ်ခြင်း စသည်ကို ပြုလျှင်
 ရဟန်းတို့မှာ အာပတ်မသင့်တော့၊ ထိုသို့ အာပတ်မသင့်အောင် ပြောခြင်းကိုပင် “ဘူတ
 ဂါမပရိမောစနံ ကတံ” ဟု ဆိုသည်။

စ-ဆက်၊ စတ္ထ-ဤကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗဟူသော စကားရပ်၌ . ဘပ္ပိယကရဏံ-အပ်အောင်ပြုခြင်းကို၊ ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန-ဤပါဠိတော်ကို အစဉ်လိုက် သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။ (ကံ) ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဂ္ဂိပရိဇိတံ-မီးဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲအပ်၊ ကပ္ပိအပ်သော အသီးလည်းကောင်း၊ သတ္တပရိဇိတံ-မားဖြင့် ထက်ဝန်း ကျင် ညှဉ်းဆဲအပ်၊ ကပ္ပိအပ်သော အသီးလည်းကောင်း၊ ခနပရိဇိတံ-လက်သည်း ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲအပ်၊ ကပ္ပိအပ်သော အသီးလည်းကောင်း၊ အဗီဇိ-ဗီဇ မဟုတ်သော အသီးလည်းကောင်း၊ ဝါ-နုသော အစေ့ရှိသော အသီးလည်း ကောင်း၊ (မျိုးစေ့အဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော နုသော အစေ့တည်း၊) ပဉ္စမံ-၅ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗဇ္ဇူဗီဇမေဝ-ထုတ်အပ်ပြီးသော အစေ့ရှိသော အသီးသာလျှင် လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဟိ-၅ ပါးကုန်သော၊ သမဏကပ္ပေဟိ-ရဟန်းတို့၏ အသုံး အနှုန်းတို့ဖြင့်၊ ဖလံ-အသီးကို၊ ပရိဘူဠိတုံ-သုံးဆောင်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ (ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗ) တတ္ထ-ထို ၅ ပါးတို့တွင်၊ အဂ္ဂိပရိဇိတန္တိ ပဒဿ-အဂ္ဂိပရိဇိတံဟူသော ပုဒ်၏။ အဂ္ဂိနာ-ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယကာရဏေန-အပ်အောင်ပြု

ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန။

။ပါဠိတော်၌ ကပ္ပိအပ်သော အသီးတို့ကိုသာ တိုက် ရိုက် ပြ၏။ ကပ္ပိပုံကို တိုက်ရိုက် မပြ၊ ဤသို့ကပ္ပိပုံကို တိုက်ရိုက် မပြသော်လည်း ပါဠိတော်ကို အစဉ်လိုက်၍ ကြည့်က မီးဖြင့် ကပ္ပိရကြောင်း၊ မား၊ လက်သည်းတို့ဖြင့် ကပ္ပိရကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ နုသော အစေ့ရှိသော အသီး စားသောအခါ အစေ့ကို ထုတ်၍ ပစ်ရသော အသီးများ၏ အလိုလို ကပ္ပိပြီးဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဣမိနာ သုတ္တေန” ဟု မဆိုဘဲ “ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန” ဟု ဆိုသည်။

ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ။

။အဘိဓာန်၌ ကပ္ပသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် သမဏ ဝေါဟာရ (ရဟန်းတို့၏-အသုံးအနှုန်း) ဟူသော အနက်တစ်မျိုး ပါရှိ၏။ သစ်သီးကို မီးဖြင့် တို့ရုံမျှဖြင့် ထိုမျိုးစေ့ ပျက်မသွားနိုင်၊ သို့သော် ဤကဲ့သို့ မီးဖြင့်တို့လိုက်လျှင် (ကပ္ပိ လိုက်လျှင်) ရဟန်းတို့အား သုံးစားကောင်း၏ဟူသော အခေါ်အဝေါ် တစ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုအခေါ် အဝေါ် ကိုပင် “သမဏကပ္ပ” ဟု ခေါ်သည်။

ဋီကာ။

။ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိတိ ပဉ္စဟိ သမဏဝေါဟာရေဟိ၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟိ ဝီဇာနံ အဂ္ဂိနာ ဖုဋ္ဌမတ္ထေန၊ နခါဒီဟိ ဝိလိခနမတ္ထေနစ အဝိရုဋ္ဌိမဗ္ဗတာ န ဟောတိ၊ တထာပိ ဧဝံကတေယေဝ သမဏာနံ ကပ္ပဟိတိ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒယော သမဏဝေါဟာရာနာမ ဇာတာ၊ တသ္မာ တေဟိ သမဏဝေါဟာရေဟိ ကရဏဘူတေဟိ (ကရိုဏ်းအနက်ဖြစ်သော ထိုသမဏ ဝေါဟာရတို့ဖြင့်) ဖလံ ပရိဘူဠိတုံ အနုဇာနာမိတိ အဓိပ္ပာယော၊ အဗီဇာနိဗ္ဗဇ္ဇူဗီဇာနိပိ သမဏာနံ ကပ္ပန္တိတိ ပညတ္တပဏ္ဍိဘာဝတော သမဏဝေါဟာရာ ဣစ္စေဝ သဒ္ဓိံ ဂတာနိ။

ပရိဇိတံ။

။ဇိတံ၌ ဟိသာအနက်ဟော ဇိရိဓာတ် ကြံပါ။ ပရိဇိရိယိတ္ထ-ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲအပ်ပြီ၊ ဣတိ ပရိဇိတံ၊ အဘိဘူတံသည် ပရိဇိတံ၏ သဒ္ဒတ္ထဖွင့်တည်း၊ ဒမုံ ဆိန္တံ ဝိဒ္ဓံတို့ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။

တတ်သူသည်) ပရိဇိတံ-ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲအပ်သော၊ အဓိဘူတံ-လွမ်းမိုးအပ်သော၊ (အဂ္ဂိနာ-သည်) ဒဗ္ဗု-လောင်အပ်သော၊ ဖုဋ္ဌံ-ထိအပ်သော အသီးတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗျော) သတ္ထုပရိဇိတန္တိ ပဒဿ-၏၊ သတ္ထေန-ဓားဖြင့်၊ ပရိဇိတံ-သော၊ အဓိဘူတံ-သော၊ ဆိန္နံ-ဖြတ်အပ်သော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိဒ္ဓံ-ထိုးဖောက်အပ်သော အသီးတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော (ဒဋ္ဌဗျော) နခပရိဇိတေ-လက်သည်းဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲအပ်သော အသီး၌၊ ဧသနယော-တည်း၊ အဗီဇနိဗ္ဗဋ္ဌဗ္ဗိဇာနိ-ဗီဇ မဟုတ်သော အသီး၊ ထုတ်အပ်ပြီးသော အစေ့ရှိသော အသီးတို့သည်၊ သယမေဝ-အလိုလိုသာလျှင်၊ (မကပ္ပိဘဲသာလျှင်) ကပ္ပိယာနိ-အပ်ကုန်၏။

အဂ္ဂိနာ-ဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ-ကပ္ပိမှုကို၊ ကရောန္တေန-ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (လူသာမဏေသည်) ကဋ္ဌဂ္ဂိဂေါမယဂ္ဂိအာဒိသု-ထင်းမီး၊ နွားချေးမီး အစရှိသော-မီးတို့တွင်၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော မီးဖြင့်၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ အာဒိတ္ထေန-လွန်စွာ တောက်လောင်သော၊ ဝါ-ရဲရဲငြိသော၊ လောဟခဏ္ဍေနပိ-သံ၏ အပိုင်းအစဖြင့်သော်လည်း၊ ကပ္ပိယံ-ကပ္ပိမှုကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုနိုင်၏၊ တဇ္ဇ-ထိုကပ္ပိမှုကိုလည်း၊ (ကာတဗ္ဗံ၌ စပ်) ဧကဒေသေ-တစ်ခုသော အစိတ်အပိုင်း၌၊ ဖုသန္တေန-ထိလျက်၊ ကပ္ပိယန္တိ-ကပ္ပိယံဟူ၍၊ ဝတ္တာဝ-ဆိုပြီး၍ သာလျှင်၊ ဝါ-ဆိုပြီးလျှင် ပြီးခြင်းသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ သတ္ထေန-ဓားစသော လက်နက်ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယံ-ကို) ကရောန္တေန-ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယဿကဿစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ လောဟမယသတ္ထဿ-ကြေး၊ သံဖြင့် ပြုအပ်သော ဇုလက်နက်၏၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ သူစီနခစ္ဆေဒနာနမ္ပိ-အပ်၊ လက်သည်းလှီးဓားငယ်တို့၏လည်း၊ တုဏ္ဍေနဝါ - အဦးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊

ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္တာဝ။

။ဤဝါကျ၌ ရဟန်းက “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ” ဟု ဆိုရမည်ဟု မပါ၊ သို့သော် အထက်၌ “ပရိဘူဇန္တေန ပပေ၊ ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗံ” ဟု ဆိုရမည်ဟု ရဟန်း၏ ပြုရမည့်လုပ်ငန်းကို ပြထားသောကြောင့် ကပ္ပိခါနီး၌ ရဟန်းက “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ” ဟု ဆိုရဦးမည်၊ ထို “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ၊ ကပ္ပိယံ ဘန္တေ” ဟူသော စကားကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မြန်မာဘာသာ စသော အခြားဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ ဆို၍ ကပ္ပိနိုင်သည်။

ဋီကာ။

။ “ကပ္ပိယံ”န္တိ ဝတ္တာဝ ကာတဗ္ဗန္တိ ယော (လူသာမဏေသည်) ကပ္ပိယံ ကရောဟိ၊ တေန ကတ္ထဗ္ဗာကာရဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနာ အဝုတ္တေပိ ကာတံ ဝဋ္ဋတိတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ “ပုန ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗံ”န္တိ ကာရာပနဿ-ပဌမမေဝ ကထိတတ္တာ ဘိက္ခုနာ “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ” တိ ဝုတ္တေယေဝ အနုပသမ္ပန္နေန “ကပ္ပိယံ” ဝတ္တာ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ “ကပ္ပိယံ”န္တိ ဝစနံ ပန ယာယကာယစိ ဘာသာယ ဝတ္တံ၊ ဝဋ္ဋတိတိ ဝဒန္တိ “ကပ္ပိယံ”န္တိ ဝတ္တာဝ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝစနတော ပဌမံ ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္တာ ပစ္ဆာ အဂ္ဂိအာဒိနာ ဖုသနာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပဌမံ အဂ္ဂိ နိက္ခိပိတ္တာ နခါဒိနာဝါ ဝိဇ္ဇိတ္တာ တံ အနုဒ္ဓရိတ္တာဝ ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္တံ၊ ဝဋ္ဋတိတိ ဝဒန္တိ။

ဓာရာယဝါ-အသွားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဆေဒံဝါ-ဖြတ်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖြတ်အပ်ရာကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဓံဝါ-ထိုးဖောက်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ထိုးဖောက်အပ်ရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒသေန္တေန-ပြုလျက်၊ ကပ္ပိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝံတွာဝ-သာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။

နခေန-လက်သည်းဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကရောန္တေန-သည်၊ ပူတိနခေန-ပုတ်သော လက်သည်းဖြင့်၊ န ကာတဗ္ဗံ-မပြုရာ၊ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ မနုဿာနံ-လူတို့၏လည်းကောင်း၊ သီဟဗျူဒိပိမက္ကဋ္ဌာနံ-ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ သစ်၊ မျောက်တို့၏လည်းကောင်း၊ (တချို့စာ၌ “မက္ကဋ္ဌာဒိနံ” ဟု အာဒိပါ၏။) သက္ကန္တာနံစ-ငှက်တို့၏လည်းကောင်း၊ နခါ-လက်သည်း ခြေသည်းတို့သည်၊ တိခိဏာ-ထက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တေဟိ-ထိုလက်သည်း ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယံ) ကာတဗ္ဗံ၊ အဿ၊ ပေ၊ ဂေါပုဒိနံ-မြင်း၊ ကျွဲ၊ ဝက်၊ သမင်၊ နွားအပေါင်း အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ခုရာ-ခွာတို့သည်၊ အတိခိဏာ-မထက်ကုန်၊ တေဟိ-ထိုခွာတို့ဖြင့်၊ န ကာတဗ္ဗံ၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အကတံ-ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သည်၊ ဝါ-ပြုအပ်ရာ မရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဟတ္ထိနခါ-ဆင်တို့၏လက်သည်း၊ ခြေသည်းတို့သည်၊ ခုရာ-ခွာတို့သည်၊ န ဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ တေဟိ-ထိုဆင်တို့၏လက်သည်း ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ (ကပ္ပိယံ ကာတံ)၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယေဟိ-အကြင်လက်သည်း ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ တေဟိ-ထိုလက်သည်း ခြေသည်းတို့ဖြင့်၊ (သာမညံ) တတ္ထဇာတကေဟိပိ-ထိုလူစသော သတ္တဝါတို့၌ ဖြစ်သော လက်သည်း ခြေသည်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝါ-နုတ်၍၊ ဂဟိတကေဟိပိ-ယူအပ်သော လက်သည်း ခြေသည်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝိသေသံ) ဆေဒံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝေဓံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒသေန္တေန-ပြုလျက်၊ ကပ္ပိယန္တိ ဝတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ “ဆေဒံဝါ ဝေဓံဝါ” ဟု အရာထင်အောင် ခုတ်ဖို့ ထိုးဖို့ရန် ဆိုသောကြောင့် ဖြတ်ထားသဖြင့် တိုနေသော လက်သည်းဖြင့် မကပ္ပိရဟု သတိပြုပါ။

တတ္ထ-ထိုသို့ကပ္ပိရာ၌၊ ဝိဇာနံ-မျိုးစေ့တို့၏၊ ပဗ္ဗတမတ္ထော-တောင်အတိုင်း အရည်ရှိသော၊ ဝါ-တောင်လောက်ကြီးသော၊ ရာသိ-အစုအပုံသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ ရုက္ခသဟဿံ-အပင်တစ်ထောင်ကို၊

ဆေဒံဝါ ဝေဓံဝါ။ ။|ကပ္ပိယံ ကရောဟိ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာ ငိုကာ၌ ပြထားပြီ။ ထိုသို့ကပ္ပိရာ၌ ဓားစသည်ဖြင့် ကပ္ပိလျှင် ဖြတ်အပ်သော အရာကို အပ်စသည်ဖြင့် ကပ္ပိလျှင် ဖောက်အပ်သော အရာကို ထင်ရှားစေရမည်။ ဝိမတိ၌ “တဉ္စ ဒ္ဓိဓာ အကတွာ (၂ ပိုင်း ပြတ်သွားအောင် မပြုဘဲ) ဆေဒန ဘေဒနမေဝ (ဖြတ်ရာ ထိုးဖောက်ရာကိုသာ) ဒသေတဗ္ဗံ” ဟု ဆို၏။ ကြံစသည်ကို ဓားဖြင့် ကပ္ပိရာ၌ ၂ ပိုင်း ပြတ်သွားခြင်းကြောင့် အပြစ်ရှိမည် မထင်ပါ။

ဆိန္နိတွာံ-၍၊ ဧကာဗဒ္ဓိ-တစ်စပ်တည်း ဖွဲ့အပ်သည်ကို၊ ကတ္တာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆန္နံ-ကြံတို့၏၊ မဟာဘာရော-ကြီးစွာသော ဝန်ထုပ်၊ ဝန်ပိုးသည်၊ ဝါကို၊ ဗန္ဓိတွာဝါ-ဖွဲ့၍သော်လည်းကောင်း၊ ထပ်တော-ထားအပ်သည်၊ သစေပိဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း)၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ဗီဇေဝါ-မျိုးစေ့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဗီဇနံ ပဗ္ဗတမတ္တောကို ရည်ရွယ်သည်)၊ (ဧကိသံ-တစ်ခုသော)၊ ရုက္ခသာခါယဝါ-သစ်ကိုင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ရုက္ခသဟသံ ပေ၊ ကတ္တာကို ရည်ရွယ်သည်)၊ (ဧကသ္မိ-တစ်ချောင်းသော)၊ ဥစ္ဆမိဝါ-ကြံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယေ-ကပ္ပိအပ်သည်ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဥစ္ဆူစ-ကြံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါရုနိစ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဗဒ္ဓါနိ-ဖွဲ့အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ကြံနှင့် သစ်သားတို့ကို တစ်စပ်ထည်းရောစည်းထားသည်-ဟူလို)၊ ဥစ္ဆံ-ကြံကို၊ ကပ္ပိယံ-ကပ္ပိအပ်သည်ကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဒါရံ-သစ်သားကို၊ ဝိဇ္ဇတိ-ထိုးဖောက်မိအံ့၊ (ကပ္ပိသော အားဖြင့် ထိုးဖောက်မိအံ့)၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သာ၊ [ဒါရံ ဝိဇ္ဇတိတိ ဧတ္ထ ဇာနိတွာပိ ဝိဇ္ဇတိဝါ ဝိဇ္ဇာပေတိဝါ ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ဝဒန္တိ၊ ဘတ္တသိတ္ထေ ဝိဇ္ဇတိတိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝနယော၊ နောက်၌ လာမည့် “ဘတ္တသိတ္ထေ ဝိဇ္ဇတိ” ၌လည်း သိလျက်ကပ္ပိသူက ထိုးသည်ဖြစ်စေ၊ ကပ္ပိခိုင်းသော ရဟန်းက ထိုးစေသည်ဖြစ်စေ အပ်၏-ဟူလို။] ပန-ဗျတိရိက်ကာ၊ ယာယ ရုဇ္ဈယာဝါ-အကြင်ကြီးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယာယ ဝလ္လိယာဝါ-အကြင်နွယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဗဒ္ဓါနိ-ဖွဲ့အပ် စည်းအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏)၊ တံ-ထိုကြီး၊ သို့မဟုတ် နွယ်ကို၊ သစေ ဝိဇ္ဇတိ-အကယ်၍ ထိုးဖောက်မိအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်။

ဥစ္ဆူခဏ္ဍာနံ-ကြံအပိုင်းတို့ဖြင့်၊ ပစ္စိ-တောင်းကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ (သစေ) အာဟာရန္တိ-အကယ်၍ ဆောင်ယူလာကုန်အံ့၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ခဏ္ဍေ-အပိုင်းကို၊ ကပ္ပိယေ-ကပ္ပိအပ်သည်ကို၊ ကတေ-ပြုပြီးသော်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ ကတ

ဧကသ္မိံ ဗီဇေ ပေ၊ ကတံ ဟောတိ။ ။ထိုသို့ကပ္ပိရာ၌ သစ်သီးစသော ဝတ္ထုက ရဟန်း၏ လက်ထည်း၌ ရှိနေမှ မဟုတ်၊ ထောင်ပုံရာပုံ ပုံထားသော အကပ်မခံရသေးသော သစ်သီးပုံ ကြံစည်းတို့ကိုလည်း ရဟန်းက လက်နှင့် မထိ မကိုင်ဘဲ “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ” ဟု ဆိုလိုက်သောအခါ လူသာမဏေက တစ်စပ်တည်းနေသော သစ်သီးတစ်လုံးကို (ကြံတစ်ချောင်းကို) “ကပ္ပိယံ ဘန္တေ” ဟု ဆို၍ ထိုးလိုက် ခုတ်လိုက်လျှင် အားလုံးကိုပင် ကပ္ပိပြီးဖြစ်တော့၏။ တစ်ကြိမ်ကပ္ပိပြီးသော သစ်သီးများကို (အကပ်မခံရသေးလျှင်) နောက်နောက်ရက်များ၌လည်း ထပ်၍ မကပ္ပိတော့ဘဲ စားနိုင်သည်။

မေဝ-ပြုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ မရီစပက္ကာဒီဟိ-ငရုပ်သီးမှည့် အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ မိဿေတွာ-ရော၍၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ (သစေ) အာဟရန္တိ-အကယ်၍ ဆောင်ယူလာကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကပ္ပိယံ ကရောဟိတိ-ကပ္ပိယံ ကရောဟိဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်ပြီးသော်၊ ဘတ္တသိတ္ထေ-ထမင်းလုံးတို့ကို၊ သစေပိ ဝိဇ္ဇတိ-အကယ်၍ မူလည်း ထိုးမိအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ) ဝဋ္ဋတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ တိလတဏှုလာဒီသုဝိ-နှမ်းဖြင့် ရောအပ်သော ဆန်အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ (နှမ်းက အစိမ်းဖြစ်လျှင် အပင်ပေါက်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ကပ္ပိသောအခါ ဆန်ကို ထိုးမိ သော်လည်း အပ်သည်-ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ ယာဂုယာ-၌၊ ပက္ခိတ္တာနိ-ထည့်အပ် သော ငရုပ်သီးမှည့် အစရှိသည်တို့သည်၊ ဧကာဗဒ္ဒါနိ-တစ်စပ်ထည်း စပ်ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ၊ န သန္တိဋ္ဌန္တိ-ကောင်းစွာ မတည်ကုန်၊ တတ္ထ-ထိုင်ငရုပ်သီးမှည့် ထည့်အပ်ရာ ယာဂု၌၊ ဧကမေကံ-တစ်စေ့တစ်စေ့ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ-ထိုး၍၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗမေဝ- ပြုရာသည်သာ၊ ဝါ-ပြုရမည်သာ၊ ကပိတ္ထဖလာဒီနံ- သီးသီး အစရှိသည်တို့၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ မိဉ္ဇံ-အနှစ်အဆန်သည်၊ ကဋ္ဌာဟံ-အခွံတည်းဟူသော ခွက်ကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွှတ်၍၊ သဉ္ဇရတိ-လှည့်လည်နေအံ့၊ ဘိန္ဒာပေတွာ-ခွဲစေ၍၊ ကပ္ပိယံ- ကို၊ ကာတဗ္ဗံ၊ (မိဉ္ဇံ-အနှစ်အဆန်သည်၊ ကဋ္ဌာဟေန-အခွံနှင့်)၊ ဧကာဗဒ္ဒံ-တစ်စပ် ထည်း စပ်နေသည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ ကဋ္ဌာဟေပိ-အခွံ၌ လည်း၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကာတု ဝဋ္ဋတိ။ [ဘိန္ဒာပေတွာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတဗ္ဗန္တိ ဝိဇ္ဇေတော မုတ္တဿ ကဋ္ဌာဟဿ ဘာဇနဂတိကတ္တာ ဝုတ္တံ။]

အသဉ္ဇိစ္စာတိ-ကာ၊ ပါသာဏာရုက္ခာဒီနိ-ကျောက်တုံး၊ သစ်တုံး အစရှိသည် တို့ကို၊ ပဝဋ္ဌေန္တဿဝါ-လှိမ့်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ သာခံ-သစ်ခက် (သစ်ကိုင်း) ကို၊ ကမ္မန္တဿဝါ-ဆွဲငင်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ကတ္တရဒဏ္ဍေန-တောင်ငွေ့ဖြင့်၊ ဘူမိ-မြေကို၊ ပဟရိတွာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ဂစ္ဆန္တဿဝါ-သွားစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ တိဏာနိ-မြက်တို့သည်၊ ဆိဇ္ဇန္တိ-ပြတ်တတ်ကုန်၏။ တာနိ-ထိုမြက်တို့သည်၊ (အသဉ္ဇိစ္စ ဆိန္ဒာနိနာမ၌ စပ်) တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ (အစ္စန္တိတ္တာ၌ စပ်) ဆိန္ဒိဿာမိ-ဖြတ်အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့ကြံ၍၊ သဉ္ဇိစ္စ-သညာနှင့် တကွ စေ့ဆော်၍၊ အစ္စန္တိတ္တာ-မဖြတ် အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသဉ္ဇိစ္စ ဆိန္ဒာနိနာမ-အသဉ္ဇိစ္စ ဆိန္ဒတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ အသဉ္ဇိစ္စ-သညာနှင့် တကွ မစေ့ဆော်မူ၍၊ ဆိန္ဒန္တဿ-မတော် တဆ ဖြတ်မိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ။)

မရီစပက္ကာဒီဟိ။ ။ထမင်းသုတ်စသည် လုပ်သောအခါ ငရုပ်သီးမှည့် အစေ့ ပါလာလျှင် ကပ္ပိရမည်၊ ထိုသို့ကပ္ပိရာ၌ ငရုပ်သီးမှည့်စေ့ကို မထိုးမိဘဲ ဆွမ်းတစ်လုံးတို့ကို ထိုး၍ ကပ္ပိ လိုက်လျှင် အပ်တော့၏။ လှော်ပြီး မဟုတ်သော နှမ်းစိမ်းပါလျှင်လည်း ကပ္ပိရမည်။ [မရီစပက္ကာဒီဟိ မိဿေတွာတိ ဧတ္ထ ဘတ္တသိတ္ထေ သမ္ပန္နဝသေန ဧကာဗဒ္ဒတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ န ဖလာနံယေဝ အညမည် သမ္ပန္နဝသေန။]

အသတိယာတိ-ဟူသည်ကား၊ အညဝိဟိတော-တစ်ပါးသော အာရုံ၌ ထား အပ်သော စိတ်ရှိသည်။ ဝါ-တစ်ပါးသော အာရုံကို နှလုံးသွင်းနေသည်။ ဟုတ္တာ-၍၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ကိပ္ပိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်း အရာကို၊ ကထေန္တော-ပြောဆိုစဉ်၊ ပါဒဂုံဌကေနဝါ-ခြေမဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဟထေန္တေနဝါ-လက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ တိဏံဝါ-မြက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လတံဝါ-နွယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဆိန္ဒန္တော-ဖြတ်လျက်၊ တိဌတိ-တည်အံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ အသတိယာ-သတိကင်းသဖြင့်၊ ဝါ-အမှတ်တမဲ့၊ ဆိန္ဒန္တဿ-ဖြတ်မိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ။)

အဇနန္တဿာတိ-ဟူသည်ကား၊ ဧတ္ထ အပ္ပန္နရေ-ဤအတွင်း၌၊ (ဤစည်းရိုး အတွင်း၊ ကောက်ရိုးပုံအတွင်း၌၊ ဝီဇဂါမော-ဝီဇဂါမ်သည်၊ အတ္ထိ) ဣတိဝါ-ဤသို့ သော်လည်းကောင်း၊ ဘူတဂါမော-သည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ဆိန္ဒာမိ-ငါ ဖြတ်နေ၏၊ ဣတိဝိ-ဤသို့လည်း၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ (ဝီဇဂါမ် ရှိ၏ သို့မဟုတ် ဘူတဂါမ် ရှိ၏ဟု မသိခြင်းတစ်မျိုး၊ ငါ ဖြတ်နေ၏ဟု မသိခြင်း တစ်မျိုး ဤသို့အားဖြင့် မသိခြင်း ၂ မျိုးရှိသည်-ဟူလို) ကေဝလံ-သိခြင်းမဖက် သက်သက်၊ ဝတိယာဝါ-စည်းရိုး၌သော်လည်းကောင်း၊ ပလာလ ပုဗ္ဗေဝါ-ကောက်ရိုးပုံ၌သော်လည်းကောင်း၊ နိခါဒနံဝါ-ဆောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခဏိတ္ထိဝါ-တူရှင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကုဒါလံဝါ-ပေါက်တူးကိုသော်လည်းကောင်း၊ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ-လုံခြုံစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ထပေတိ-ထားအံ့၊ ခုယု မာနဟတ္ထော-မီးလောင်အပ်သော လက်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝါ-ဖြစ်၍ သော်လည်း၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ပါတေတိ-ကျစေအံ့၊ ဝါ-ချပစ်လိုက်အံ့၊ တဏှ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ တိဏာနိ-မြက်တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ စေ ဆိန္ဒန္တိဝါ-အကယ်၍မူလည်း ပြတ်ကုန်အံ့၊ စေ ခုယုန္တိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း မီးလောင်အပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) အနာပတ္တိ။

ပန-ဆက်၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ-မနုဿဝိဂ္ဂဟ ပါရာဇိကသိက္ခာ ပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု-အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်။) “ဘိက္ခု-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ရုက္ခေနဝါ-သစ်ပင်သည်သော်လည်း၊ အဇ္ဈောတ္ထဋေဋ-လွမ်းဖိ အပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဩပါတေဝါ-တွင်း၌မူလည်း၊ ပတိတော-ကျနေ သည်၊ (သစေ ဟောတိ) ရုက္ခံ-ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ-ဖြတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိ-ကို၊ ခဏိတွာဝါ-တူး၍သော်လည်းကောင်း၊ နိက္ခမိတုံ-ထွက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာစ-တတ်ကောင်းသည်လည်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) ဇီဝိတဟေတုပိ-အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှလည်း၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ န ကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ ပန-ကား၊ အညေန-သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဘူမိံ ခဏိတွာဝါ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာဝါ၊ အလ္လရုက္ခတော-စိုသော သစ်ပင်မှ၊ ဒဏ္ဍကံ-ဒုတ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ၊

တံ ရုက္ခံ-ကို၊ ပဝဋ္ဌေတွာ-လိမ္မိစေ၍၊ ဝါ-လိမ္မိ၍၊ နိက္ခာမေတုံ-ထွက်စေခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဌတိ၊ အနာပတ္တိ-အာပတ် မသင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုသို့ဆိုအပ်ရာ၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ကာတုန္တိ ဣဒံ ဧကမေဝ သုတ္တံ ပန-အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ကာတုံဟူသော ဤတစ်သုတ်ကိုကား၊ ဒိဿတိ-တွေ့အပ်၏။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဒဝဿာယော-တောမီးသည်၊ ယုယာမနေ-လောင်လတ်သော်၊ ပဋိဂ္ဂို-မီးကြိုကို၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပရိတ္တံ-အရံ အတားကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏။]

ဧတဿ-ဤသုတ်အား၊ အနုလောမံ-လျော်သည်၊ သုစေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) အတ္တဇနော-မိမိအား၊ န ဝဋ္ဌတိ-မအပ်၊ အညဿ-အခြားရဟန်း အား၊ ဝဋ္ဌတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣဒံ နာနာကရဏံ-ဤအသီးအခြား ပြုတတ်သော အထူးသည်၊ ဝါ-ကို၊ လဒ္ဓါ-ရခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ အတ္တဇနော-၏၊ အတ္တာယ-ငှာ၊ ကရောန္တော-ပြုသော ရဟန်းသည်၊ အတ္တသိနေဟေန-မိမိ၌ ချစ်ခြင်း ဟူသော၊ အကုသလစိတ္တေန-အကုသိုလ်စိတ်ကြောင့်သာ၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ပရော ပန-အခြားသူသည်ကား၊ ကာရုညေန-သနားခြင်းကြောင့်၊ ကရောတိ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ ဣတိစေ-ဤသို့ဆိုအံ့၊ ဧတမ္ပိ-ဤအကြောင်းသည် လည်း၊ အကာရဏံ-သင့်မြတ်သော အကြောင်း မဟုတ်၊ (ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့် နည်း) ဟိ ယသ္မာ-အကြောင့်ကြောင့်၊ ကုသလစိတ္တေန-ကုသိုလ်စိတ်ကြောင့်လည်း၊ ဣဒံ အာပတ္တိ-ဤဘူတဂါမိကို ဖျက်ဆီးခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ် သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ တသ္မာ ဧတမ္ပိ အကာရဏံ၊ (ပြန်လှည့်) ပန-ထိုသို့ပင် အကြောင်းကို မတွေ့မြင်အပ်ပါသော်လည်း၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ ဝုတ္တတ္တာ- တစ်ညီတစ်ညွတ်ထည်း ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိသေဓေတုံ-တားမြစ် ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဧတ္ထ-ဤရှေးအဋ္ဌကထာတို့၏ စကား၌၊ ယုတ္တိ- သင့်သော အကြောင်းကို၊ ဂဝေသိတဗ္ဗာ-ရှာမှီးထိုက်၏၊ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ- အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ အပေါ်၌၊ သဒ္ဓါယဝါ-ယုံကြည်ခြင်းကြောင့်သော်လည်း၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ဆုံးဖြတ်ချက် ချထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနံ-၏၊ ဣတိ-တည်း။- ပဌမံ-ရှေးဦးစွာသော၊ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒံ- တည်း။

ပဋိဂ္ဂို။ ။အဝေးမှ လောင်လာသော မီးသည် လောင်စာရှိသမျှ လိုက်၍ လောင်မည် သာ၊ တောကျောင်းအနီးမှ တောကို ကြိုတင်၍ မီးရှို့ထားလျှင် လောင်စာ မရှိသောကြောင့် ကျောင်းထိအောင် မလောင်နိုင်တော့၊ ထိုသို့တောမီး၏ ကျောင်းထိအောင် လောင်၍ မလာဖို့ရာ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေအားဖြင့် ကြိုတင်၍ ရှို့အပ်သော မီးကို “ပဋိ + အဂ္ဂိ” ဟု ခေါ်သည်။

၂။ အညဝါဒကသိက္ခာပုဒ်အစဉ်

၉၄။ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ အနာစာရံ အာစရိတွာတိ-ကား၊ အကာတဗ္ဗ-မပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ကာယဝစီဒ္ဓါရေသု-ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒ္ဓါရ တို့၌၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇိတွာ-ရောက်ပြီး၍၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အညေနည် ပဋိစရတိတိ-ကား၊ အညေန-မမေးအပ်သော စကားမှ တစ်ပါးသော၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ အည-ဖြေအပ်သော စကားမှ တစ်ပါးသော၊ ဝစနံ-မေးအပ် သော စကားကို၊ ပဋိစရတိ ပဋိစ္ဆာဒေတိ-ဖုံး၏၊ အဇ္ဈောတ္ထရတိ-လွှမ်း၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ ပဋိစရဏဝိဓိ-ထိုဖုံးလွှမ်းပုံ အစီအရင်ကို၊ ဒသေန္နော-ပြတော်မူလိုသော သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်၊ ကော အာပန္နောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တကြ-ထိုကော အာပန္နော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ ကား၊ ဝစနသမ္ပန္နော-သဒ္ဓါတို့၏ အနက်နှင့် စပ်ခြင်းတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ (ဝဒတိ၌ စပ်၊) ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝီတိက္ကမံ-လွန်ကျူးမှုကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အာပုသော-ရှင်၊ တွံ-သည်၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သို့၊ အာပန္နော-ရောက် သည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သံယမဇ္ဈေ-သံယာအလယ်၌၊ အာပတ္တိယာ-အာ ပတ်ဖြင့်၊ အနုယုဉ္စိယမာနော-စစ်ဆေးမေးမြန်းအပ်သော်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ (အာပတ္တိ-သို့) အာပန္နော-ရောက်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ တတော- ထိုသို့ပြောခြင်းကြောင့်၊ တွံ-သင်သည်၊ (အာပတ္တိ-သို့၊ အာပန္နော-၏) ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ကိ-အဘယ်အာပတ်သို့၊ အာပန္နော-ရောက်ပါသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြောပြန်၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ပါစိတ္တိယံ-ပါစိတ်အာပတ်သို့၊ (အာပန္နော-၏) ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊

အညေနာည်။ ။“အည” အရ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က အပြစ်တင်လို၍ မေးအပ်သော စကားကို ယူ၊ ထိုစကားကို (အညေန အရ) မိမိဖြေဆိုအပ်သော စကားဖြင့် ဖုံးသည်၊ ဋီကာ၌၊ စကားကို ယူသော အဋ္ဌကထာနည်းအပြင် ကာရဏ (အကြောင်းကို) ယူသော နည်းကိုလည်း ပြသေး၏၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က အပြစ်တင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို တစ်ပါးသော အကြောင်းဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၏-ဟူလို။

ပဋိစရတိ။ ။“ပဋိသည် ပဋိစ္ဆာဒနအနက်ဟော၊ စရဓာတ်သည် ဖြစ်ခြင်းအနက် ဟော” ဟု ဋီကာ၌ သဒ္ဓတ္ထ ဖွင့်၏၊ ဤအလို “ပဋိစရတိ-ဖုံးလွှမ်းသောအားဖြင့် ဖြစ်၏” ဟု ပေး၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ အဇ္ဈောတ္ထရတိတို့ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက်ဖွင့် တစ်နည်း-“ဓာတုနံ အနေကတ္ထ ဣာ” နှင့် အညီ “စရဓာတ်သည်ပင် ပဋိစ္ဆာဒနအနက်ဟောတည်း” ဟုလည်း တစ်နည်း ဖွင့်၏၊ ဤအလို ပဋိစ္ဆာဒေတိ အဇ္ဈောတ္ထရတိသည် သဒ္ဓတ္ထပင်တည်း၊ လောက၌ ဖုံးခြင်းသည် အဝတ်စသည်ဖြင့် အပေါ်၌ လွှမ်းခြင်းဖြစ်ရကား ပဋိစ္ဆာဒေတိကိုပင် အဇ္ဈောတ္ထရတိဟု ပရိ ယာယ် ထပ်ဖွင့်သည်။

ဒုက္ခဋ်-သို့၊ (အာပန္နော-၏) ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်
 သော်၊ ဝတ္တံ-ဝတ္တုကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) အဟံ-သည်၊ ကိသ္မိ-အဘယ်
 ဝတ္တုကြောင့်၊ (အာပတ္တိ-သို့) အာပန္နော-ရောက်ပါသည်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-
 ပြောပြန်၏၊ တတော-ထိုသို့ပြောခြင်းကြောင့်၊ အသုကသ္မိနာမ ဝတ္တုသ္မိ-ထိုမည်
 သော ဝတ္တုကြောင့်၊ (အာပတ္တိ-သို့၊ အာပန္နော-၏) ဣတိ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်
 သော်၊ အဟံ-သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ (အာပတ္တိ-သို့) အာပန္နော-သည်၊
 အမိ-သနည်း၊ ကိ-အဘယ်အမှုကို၊ ကရောန္တော-ပြုစဉ်၊ (အာပတ္တိ-သို့) အာပန္နော-
 သည်၊ အမိ-သနည်း၊ ဣတိ၊ ပုစ္ဆတိ-မေးပြန်၏၊ အထ-၌၊ ဣဒံနာမ-ဤမည်သော
 အမှုကို၊ (ကရောန္တော-ပြုစဉ်၊ အာပတ္တိ-သို့) အာပန္နော-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တေ၊ ကံ-
 အဘယ်သူ့ကို၊ ဘဏထ-ပြောဆိုနေကြပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ တတော-
 ကြောင့်၊ တံ-သင့်ကို၊ ဘဏာမ-ပြောဆိုနေကြကုန်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တေ၊ ကိ-အဘယ်
 စကားကို၊ ဘဏထ-သနည်း၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ ဣတိ အယံ ဝစနသမ္ပန္နောဟု (ဣတိ
 တစ်လုံးထည့်၍ ပြန်လှည့်။)

အဝိစ-သည်သာမကသေး၊ ဧတ္ထ-ဤအညေနည် ပဋိစရတိဟူသော ပါဠိ၌၊
 အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ပါဠိမုတ္တကောပိ-ပါဠိတော်မှ အလွတ်လည်းဖြစ်သော၊
 အညေနည် ပဋိစရဏဝိစိ-အညေနည် ပဋိစရဏ အစီအရင်တည်း၊)“အညေနည်
 ပဋိစရဏဝိစိ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ (ဝုတ္တော၌ စပ်၊)
 တဝ-သင်၏၊ သိပါဠိကာယ-အိတ်ထည်း၌၊ ကဟာပဏော-အသပြာကို၊ ဒိဋ္ဌော-
 တွေ့အပ်ပါပြီ၊ ကိဿ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ အသာရပွဲ-မလျှောက်ပတ်သော
 အမှုကို၊ ကရောသိ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော၊)
 ဘန္တေ-တို့၊ သုဒိဋ္ဌ-ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပါပေပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဧသော-ဤ
 အရာသည်၊ န ကဟာပဏော-အသပြာ မဟုတ်ပါ၊ ဧတံ-ဤအရာသည်၊ တိပု
 မဏ္ဍလံ-သလွဲဖြူဝိုင်းကလေးပါတည်း၊ ဝါ-ခဲဖြူဝိုင်းကလေးပါတည်း၊ ဣတိ၊ ဘဏ
 န္တော ဝါ-ပြောဆိုသူကိုလည်းကောင်း၊ တံ - သည်၊ သုရံ- သေရည်ကို၊ ပိဝန္တော -
 သောက်နေသည်ကို၊ ဒိဋ္ဌော-မြင်အပ်ပြီ၊ ကိဿ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကရောသိ-ပြု
 ဘိသနည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တော၊ (သမာနော) ဘန္တေ-တို့၊ သုဒိဋ္ဌော-ကောင်းစွာ မြင်အပ်
 ပါပေပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဧသော-ဤအရည်သည်ကား၊ န သုရာ-သေရည်
 မဟုတ်ပါ၊ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ-ဆေးအကျိုးငှာ၊ သမ္မာဒိတံ-ပြီးစေအပ်သော၊ အရိဋ္ဌံ-
 အရိဋ္ဌဆေးရည်ပါတည်း၊ ဣတိ၊ ဘဏန္တောဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ တံ-သင့်ကို၊
 ပဋိစ္ဆန္တေ-ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ အာသနေ-နေရာ၌၊ မာတုဂါမေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊
 နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိဋ္ဌော-မြင်အပ်ပြီ၊ ကိဿ-ကြောင့်၊ ဧဝံ အသာရပွဲ
 ကရောသိ၊ ဣတိ ဝုတ္တော၊ (သမာနော) ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒိဋ္ဌံ-ပြီ၊
 (တေန-သည်) သုဒိဋ္ဌ-ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပေပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ

အရပ်၌၊ ဝိညူ-တတ်သိနားလည်သော၊ ဒုတိယော-၂ ယောက်မြောက်အဖော်သည်၊ အတ္တိ-ရုံပါ၏။ သော-ထို ၂ ယောက်မြောက်အဖော်ကို၊ ကိဿ-ကြောင့်၊ နဒိဋ္ဌော-မမြင်အပ်လိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ၊ ဘဏန္တောဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ တယာ-သည်၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ ဒိဋ္ဌိ-မြင်အပ်သလော၊ ဣတိ၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနေော) န သုဏာမိ-မကြားပါ၊ ဣတိ၊ သောတံ-သောတဒ္ဓါရသို့၊ ဥပနေန္တောဝါ-ကပ်ဆောင်သူကိုလည်းကောင်း၊ သောတဒ္ဓါရေ-၌၊ ပုစ္ဆန္တာနံ-မေးသူတို့၏ (ပြဿနာကို) စက္ခု-စက္ခုဒ္ဓါရသို့၊ ဥပနေန္တောဝါ-သူကိုလည်းကောင်း၊ အညေနည ပဋိစရတီတိ-အညေနည ပဋိစရတီဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ပါဠိမုတ္တကောပိ-ပါဠိတော်မှ အလွတ်လည်းဖြစ်သော၊ အညေနည ပဋိစရဏာဝိမိ-တည်း။ ဤသို့ ဣတိတစ်လုံး ထည့်၍ ပြန်လှည့်။]

အညဝါဒကံ ရောပေတူတိ-ကား၊ အညဝါဒကံ-အညဝါဒကကံသို့၊ ဝါ-အညဝါဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သို့၊ အာရောပေတု-တင်လော၊ ပတိဋ္ဌာပေတု-တည်စေလော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (“တင်” ဟူသည်မှာ ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်ကို မကျင့်သမျှ ထိုက်အပေါ်၌ တည်စေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပတိဋ္ဌာပေတု” ဟု ဖွင့်သည်) ဝိဟေသကံ ရောပေတူတိ ဧတသ္မိပိ-ပါဠိ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။ [အချို့စာအုပ်၌ ဤအဖွင့် နောက်ရောက်နေ၏။ ပါဠိတော်၌ သိက္ခာပုဒ်၏ ရှေ့မှာ ရှိသည်။ အညဝါဒကန္တိ အညဝါဒကကမ္ပံ အာရောပေတု၊ အညဝါဒကတ္တံဝါ ဣဒါနိ ကရိယမာနေန ကမေုန အာရောပေတူတိ အတ္ထော-ဋီကာ။]

၉၈။ အညဝါဒကေ ဝိဟေသကေ ပါစိတ္တိယံ ဧတ္ထ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) အညံ-မေးအပ်သော အကြောင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အကြောင်းအရာကို၊ ဝဒတိ-ပြောတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညဝါဒကံ-ကမည်၏၊ ဧတံ-အညဝါဒကဟူသော ဤအမည်သည်၊ အညေနညပဋိစရဏဿ-တစ်ပါးသော အကြောင်းဖြင့် တစ်ပါးသော အကြောင်းကို ဖုံးလွှမ်းကြောင်း စကား၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ဝိဟေသေတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ ဝိဟေသကံ၊ ဧတံ-ဝိဟေသကဟူသော ဤအမည်သည်၊ တုဂ္ဂါဘူတဿ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်ခြင်း၏၊ နာမံ-တည်း၊ တသ္မိံ အညဝါဒကေ-ထိုအညဝါဒကအမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ တသ္မိံ ဝိဟေ

အညေနည ၊ပေ၊ နာမံ။ ။ပဋိစရဏအရ ဖုံးလွှမ်းခြင်းကို ယူသင့်သော်လည်း “ယဒေတံ အညေန အညံ ပဋိစရဏဝေသေန ပဝတ္ထဝစနံ၊ တဒေဝ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ထပေတွာ အညံ ဝဒတိ ပကာသေတီတိ အညဝါဒကန္တိ အာဟ အညေနည ပဋိစရဏဿေတံ နာမန္တိ” ဟူသော ဋီကာကို ထောက်၍ တစ်ပါးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် တစ်ပါးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖုံးလွှမ်းကြောင်း စကားကို ယူပါ။ ဤသို့ယူမှလည်း “အညံ ဝဒတိတိ အညဝါဒကံ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် လျော်မည်။ “ဝဒတိ”အရလည်း နှုတ်ဖြင့် ပြောအပ်သော စကား မဟုတ်။

သကေ-ထိုဝိဟေသကအမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ပါစိတ္တိယန္တိ-ကား၊ ဝတ္ထုဒ္ဓယေ-ဝတ္ထုနှစ်ပါး အပေါင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယဒ္ဓယံ-ပါစိတ်အာပတ် ၂ ပါး အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

၁၀၀။ အရောပိတေ အညဝါဒကေတိ-ကား၊ အညဝါဒကေ-အညဝါဒကကံသို့၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ အနာရောပိတေ-မတင်အပ်သေးမီ၊ (အညေနည် ပဋိစရတိဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) အရောပိတေ ဝိဟေသကေတိ ဧတသ္မိမ္မိ-၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

၁၀၁။ ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထောဝေဒိတဗ္ဗော၌ စပ်) ယံ တံ အညဝါဒကဝိဟေသကာရောပနကမ္မံ-အကြင်အညဝါဒက၊ ဝိဟေသကသို့ တင်ကြောင်းကံကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုကံသည်၊ ဓမ္မကမ္မံ-ဓမ္မကံသည်၊ စေ ဟောတိ-အံ၊ သောစ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ တသ္မိ-ထိုဓမ္မကံ၌၊ ဓမ္မကမ္မသညီ-ဓမ္မကံဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) အညဝါဒကဉ္စ-မေးအပ်သော စကားမှ တစ်ပါးသော စကားကို ပြောတတ်သော အညေနည်ပဋိစရဏအမှုကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဟေသကဉ္စ-သံဃာကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဆိတ်ဆိတ်နေမှုကိုလည်းကောင်း၊ ကရောတိ-အံ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တသ္မိ အညဝါဒကေစ-ထိုမေးအပ်သော စကားမှ တစ်ပါးသော စကားကို ပြောတတ်သော အညေနည်ပဋိစရဏကြောင့်လည်းကောင်း၊ (တသ္မိ) ဝိဟေသကေစ-ထိုသံဃာကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဆိတ်ဆိတ်နေမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါစိတ္တိယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀၂။ အဇနန္တော ပုစ္ဆတိတိ-ကား၊ အာပတ္တိ-သို့၊ [ဝါဟု ရှိသည်ကား ပို၏၊ ပါဠိတော်၌ ဤဝါကျမှာ ဝါ မပါသေး။] အာပန္နဘာဝံ-ရောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကို၊ အဇနန္တောယေဝ-မသိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍) တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကိ-အဘယ်စကားကို၊ ဘဏထ-ပြောနေပါကုန်သနည်း၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ န ဇာနာမိ-မသိပါ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ၊ ဝိလာနောဝါ နကထေတိတိ-ကား၊ ယေန-အကြင်အနာကြောင့်၊ ကထေတုံ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ တာဒိသော-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဗျာမိဝါ-အနာသည်သော်

အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဓါ(စကား) တည်း၊ တုဏှိဘူတသေတံ နာမန္တိ တုဏှိဘာဝသေတံ နာမံ၊ အယမေဝ ဝါ ပါဠော၊ ယောဇနာ၌ကား “အညံ ဝဒတိတိ အညဝါဒကံ” ၌ အညဝါဒကအရ ဘာဝပဓာန ကြံလေသည်၊ ထိုအကြံမှာ ဤနေရာနှင့် မလျော်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ဖို့ရန် “အညံ.ဝဒတိတိ အညဝါဒကော” ဟု ပုံလိန်ချသော ကခါအဋ္ဌကထာနှင့်သာလျော်သည်။

လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေအံ့၊ [တဒိသော ဝါ ဗျာဓိဟု ဝါပါလျှင် ကောင်းမည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ဝါပါ၏။] သံဃဿ ဘဏ္ဍာနံ ဝါတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၌ စပ်၊) သံဃမဇ္ဈေ-သံဃာ့အလယ်၌၊ ကထိတေ-ဖြေဆိုအပ်သော်၊ တပုစ္စယာ-ထိုဖြေဆိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သံဃဿ-၏။ ဘဏ္ဍာနံဝါ-ငြင်းခုံခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကလဟောဝါ-ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဝါဒေါဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ်၊ သော-ထိုဘဏ္ဍာနံ၊ ကလဟ၊ ဝိဝါဒသည်၊ မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ) န ကထေတိ-မဖြေဆိုအံ့၊ (အနာပတ္တိဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဣတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော ၊ပေ၊ သိယာ-ရံခါ၊ ကိရိယံ-မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ သိယာ-ရံခါ၊ အကိရိယံ-ပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ အညေန-တစ်ပါးသော စကားဖြင့်၊ အညံ-တစ်ပါးသော စကားကို၊ ပဋိစရန္တဿ-ဖုံးသော ရဟန်း၏ (အတွက်) ကိရိယံ-ကိရိယသည်၊ (ဟောတိ) တုဏှိဘာဝေန-ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဟေသန္တဿ-သံဃာကို ညှဉ်းဆဲသော ရဟန်း၏ (အတွက်) အကိရိယံ-အကိရိယသည်၊ ဟောတိ ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနံ၊ ဣတိ-တည်း။- ဒုတိယံ-သော၊ အညဝါဒကသိက္ခာပဒံ-တည်း။

၃။ ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၁၀၃။ တတိယံသိက္ခာပဒေ-ဋ္ဌိ၊ ဒဗ္ဗံ ၊ပေ၊ ဥဇ္ဈာပေန္တိတိ-ကား၊ ဆန္ဒာယ ၊ပေ၊ အာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တာ-ပြောကုန်လျက်၊ တံ အာယသ္မန္တံ-ထိုအရှင်ဒဗ္ဗကို၊ တေဟိ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ (ဓာတ်ကတ္တား) ဝါ-တို့ကို၊ (ကာရိတ်ကံ)၊ အဝဇာနာပေန္တိ-အောက်တန်းစားဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုစေကြကုန်၏။ ဝါ-အယုတ်သဘော၊ ထုတ်မပြောဘဲ၊ တွေးတောကြံစည်စေကြကုန်၏။ အဝညာယ-အောက်တန်းစားဟု၊ အသိအမှတ်ပြုသဖြင့်၊ သြလောကာပေန္တိ-ကြည့်ရှုစေကြကုန်၏။ ဝါ-အမြင်သေးစေကြကုန်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ လာမကတော-ယုတ်မာသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဘာဝပုဓာန)၊ စိန္တာပေန္တိ-ကြံစည်စေကြကုန်၏။ ဝါ-အထင်သေးစေကြကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဥဇ္ဈာပေန္တိကို အဝဇ္ဈာပေန္တိ စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြရာ၌၊ လက္ခဏံ-သဒ္ဓါလက္ခဏာကို၊ သဒ္ဓသတ္တာနုသာ ရေန-သဒ္ဓါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။ [ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] သြဇ္ဈာပေန္တိတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ) အယမေဝ အတ္ထော-ဤအနက်ပင်တည်း၊ [အဝကို သြပြုလျှင် သြဇ္ဈာပေန္တိဟု ဖြစ်သည်။] ဆန္ဒာယာတိ-ကား၊ ဆန္ဒေန-ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပက္ခပါတေန-မိမိဘက်၌ ကျရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဘက်လိုက်ခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနော-၏။ သန္နိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာနံ-သန္နိဋ္ဌမိတ်ဆွ့

သမ္ဘတ္တမိတ်ဆွေတို့ဖို့၊ ပဏီတာနိ-မွန်မြတ်ကုန်သော အိပ်ရာ နေရာအခင်းတို့ကို၊ ပညပေတိ-ခင်းပေး၏။ ဣတိ-ဤကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-မေတ္တိယဘူမဇက ရဟန်းတို့၏ အလိုတည်း၊ ခိယန္တိတိ-ကား၊ ဆန္ဒာယ ၊ပေ၊ အာဒိနိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တာ-ပြောကုန်လျက်၊ ပကာသေန္တိ-အပြစ်ကို ထင်ရှားပြကြကုန်၏။

၁၀၅။ ဥဇ္ဈာပနကေ ၊ပေ၊ ပါစိတ္တိယန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ယေန ဝစနေန-အကြင်စကားဖြင့်၊ ဥဇ္ဈာပေန္တိ-အောက်တန်းစားဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုစေကြကုန်၏။ ဝါ-အယုတ်သဘော၊ ထုတ်မပြောဘဲ၊ တွေးတောကြံစည်စေကြကုန်၏။ တံ-ထိုအောက်တန်းစားဟု ၊ပေ၊ ကြည့်ရှုစေကြောင်း စကားသည်၊ ဝါ-အယုတ်သဘော ၊ပေ၊ ကြံစည်စေကြောင်း စကားသည်၊ ဥဇ္ဈာပနကံ-ကမည်၏။ စ-ကား၊ ယေန-အကြင်စကားဖြင့်၊ ခိယန္တိ-အပြစ်ကို ထင်ရှားပြကြကုန်၏။ ဝါ-ရှုတ်ချကြကုန်၏။ တံ-ထိုအပြစ်ပြောကြောင်း စကားသည်၊ ဝါ-ထိုရှုတ်ချကြောင်း စကားသည်၊ ခိယနကံ-ကမည်၏။ ဥဇ္ဈာပနကေ-အောက်တန်းစားဟု ၊ပေ၊ ကြည့်ရှုစေကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဝါ-အယုတ်သဘော ၊ပေ၊ ကြံစည်စေ ကြောင်း ဖြစ်သော၊ တသ္မိ-ထိုစကားကြောင့်လည်းကောင်း၊ ခိယနကေ-အပြစ်ကို ပြောကြောင်းဖြစ်သော၊ တသ္မိ-ထိုစကားကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၌ စပ်) ပါစိတ္တိယန္တိ-ကား၊ ဝတ္ထုဒ္ဒယေ-ဝတ္ထု ၂ ပါးအပေါင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိဒ္ဒယံ-ပါစိတ်အာပတ် ၂ ပါးအပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

၁၀၆။ ဥဇ္ဈာပနကံနာမ ဥပသမ္ပန္နံ ၊ပေ၊ ဧတေသံ ပဒါနံ-ဟူသော ဤပုဒ်တို့၏၊ မင်္ဂုကတ္တာကာမောတိ ဣမိနာ-ဤပုဒ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော-ကမ္မ+ကမ္မိအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းကို၊ (ကာတဗ္ဗော) ပန-ဆက်၊ အဝဏ္ဏံ ၊ပေ၊ ဣမေသံ (ပဒါနံ)-တို့၏။ ဝသေန-

ဆန္ဒာယ။ ။ပုံလိန်မှ ဣတ္ထိလိန်ပြန်သော လိင်္ဂဝိပ္ပလ္လာသနည်းအားဖြင့် ဆန္ဒာဟူသော ဣတ္ထိလိန်နောင် တတိယာ နာဝိဘတ်ကို အာယပြုထားသည်ဟု သိစေလို၍ "ဆန္နေန"ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုဆန္ဒဟူသည်လည်း ဘက်လိုက်သော တဏှာလောဘတည်းဟု သိစေလို၍ ပက္ခပါတေနဟု ဖွင့်သည်။ ပက္ခေ-မိမိဘက်၌ + ပါတော-စိတ်အားဖြင့် ကျရောက်ခြင်းတည်း။ ပက္ခပါတော-ခြင်း၊ မြန်မာလို ဘက်လိုက်ခြင်းတည်း။

ဥဇ္ဈာပနကေ၊ ခိယုနကေ။ ။ယေန ဝစနေနကို ကြည့်၍ "ဥဇ္ဈာပေန္တိ ဧတေနာတိ ဥဇ္ဈာပနံ၊ ဥဇ္ဈာပနံယေဝ ဥဇ္ဈာပနကံ" ဟု ပြု (ကပစ္စည်း သွတ္တာ) ခိယန္တိ ဧတေနာတိ ခိယနံ စသည် နည်းတူ၊ ခိ၌ ဣကို ဣယပြု၍ နိဿယအတိုင်း အနက်ပေးပါ။ ဣယုပြု၍ "ခိယု"ဟုလည်း ရှိ၏။ ကြွင်းအဓိပ္ပာယ်များကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

ဥပသမ္ပန္နံ၊ ပေ၊ သမ္ပန္နော။ ။ဥပသမ္ပန္နံ သံယေန သမ္ပတံ ၊ပေ၊ အပ္ပမတ္တကဝိသဇ္ဇနကံ ဝါဟူသော ဤဒုတိယန္တပုဒ်တို့ကို မင်္ဂုကတ္တာကာမောဝယ် ကတ္တ၌ ကံအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ ထို့ကြောင့် "ဧတေသံ ပဒါနံ မင်္ဂုကတ္တာကာမောတိ ဣမိနာ သမ္ပန္နော" ဟု ဆိုသည်။ "ဥပသမ္ပန္နံ-ရဟန်း

အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပသမ္ပန္နန္တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဥပသမ္ပန္နဿာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော-ဝိဘတ်ပြောင်းလွဲခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ဥဇ္ဈာပေတိ ၊ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ ခိယနကံနာမာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ မာတိကာပဒံ-ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာပိ-ထုတ်၍လည်း၊ ဝါ-ထုတ်ပါသော်လည်း၊ ဥဇ္ဈာပနကံနာမာတိ ဣမဿ ပဒဿ-၏။ ဝုတ္တဝိဘင်္ဂေါ ယေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အကျယ်ဝိဘင်းသည်သာလျှင်၊ ဝါ-ကိုသာလျှင်၊ ဝုတ္တဗ္ဗော-ထပ်၍ ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ ဟောတိ-၏။ အညဝါဒကသိက္ခာပဒေ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ အညော-အခြားသော၊ ဝိသေသော-အထူးသည်၊ နတ္ထိ၊ [အညဝါဒက သိက္ခာပုဒ်၌ အညဝါဒကအတွက် အကျယ်တစ်မျိုး၊ ဝိပေသကအတွက် အကျယ် တစ်မျိုးဟု အထူးရှိသကဲ့သို့ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ဥဇ္ဈာပနကအတွက် အကျယ်တစ်မျိုး၊ ခိယနကအတွက် အကျယ်တစ်မျိုးဟု အထူး မရှိ-ဟူလို။] တသွာ-ကြောင့်၊ တံ- ထိုခိယနကံနာမဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို၊ အနုဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်လည်း ထုတ်တော် မမူဘဲ၊ အဝိဘင်္ဂိတွာစ-အကျယ်ဝိဘင်းလည်း ဝေဖန်တော်မမူဘဲ၊ နိဂမနမေဝ- နိဂုံးကိုသာ၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ် ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [“အဝိဘင်္ဂိတွာစ” ဟု ရှိစေ။]

ကို၊ (သာမညကံ) သံယေန-သည်၊ သမ္ပတံ-သမုတ်အပ်သော၊ သေနာသနပညပကံဝါ-အိပ်ရာ နေရာကို ခင်းပေးတတ်သူကိုသော်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ အပ္ပမတ္တကဝိသုဇ္ဇနကံဝါ-အနည်းငယ် သော ပိတ်တို့ ဖျင်စ စသည်ကို စွန့်လွှတ်တတ်သူကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဝိသေသကံ) မကံကတ္တုကာမော-အရှိန်အစော် မဲ့သူ၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းငှာ လိုလားသည်၊ (ဟုတွာ)” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဥပသမ္ပန္နန္တိ ရှေ့၌ ဥဇ္ဈာပနကံနာမဟု ယခုစာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏။ ထိုဥဇ္ဈာပနကံနာမပုဒ်က ပဌမန္တပုဒ်ဖြစ်၍ မကံကတ္တုကာမော၌ မစပ်နိုင်သောကြောင့် ပါဠိ တော်မှ အပိုယူထားသော ပါဠိပိုသာတည်း။ ထိုဥဇ္ဈာပနကံနာမပုဒ်ကို ပါဠိတော်ဝယ် အနက် ပေးရာ၌ “ဥဇ္ဈာပနကံနာမ-မည်သည်ကား” ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ မူလတည်ပါဠိအဖြစ်ဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် “ယေန ဝစနန ဥပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတိ၊ တံ ဝစနံ ဥဇ္ဈာပနကံနာမ” ဟူ၍သော်လည်းကောင်း အနက်ပေးရမည်။

ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော။ ။အဝဏ္ဏံ ကတ္တုကာမော၊ အယသံ ကတ္တုကာမောတို့၌ စပ်သော အခါ ဥပသမ္ပန္နံပုဒ်က ကံအဖြစ်ဖြင့် မစပ်နိုင်၊ အဝဏ္ဏံ အယသံပုဒ်တို့၏ သမ္ပန္နံအဖြစ် ဖြင့်သာ စပ်နိုင်သောကြောင့် ဥပသမ္ပန္နံပုဒ်ကို ဆဋ္ဌိမှ ဒုတိယာပြန်နေသော ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမ လုပ်၍ “ဥပသမ္ပန္နံ-ရဟန်း၏” ဟု အနက်ပေးပါ။ ရဟန်း၏ အဝဏ္ဏံ၊ ရဟန်း၏ အယသ-ဟူလို။

နိဂမနမေဝ ဧကတော ကုတံ။ ။ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။ “ဥဇ္ဈာပနကံနာမ ဥပသမ္ပန္နံ သံယေန သမ္ပတံ” စသည်ဖြင့် မာတိကာပုဒ် ထုတ်စဉ်တုန်းက “ဥဇ္ဈာပနကံနာမ” ကိုသာ ထုတ် ခဲ့သည်။ ခိယနကံနာမဟု မထုတ်ခဲ့၊ နိဂုံးအုပ်သော အခါ၌ကား “ဥဇ္ဈာပေတိဝါ ခိယတိဝါ” ဟု

ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီတိ အာဒိဿ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၌၊ တဿ ဥပသမ္ပန္နဿ-ထိုရဟန်း၏ (အပေါ်၌) ယံ သမ္မုတိကမ္မံ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုသမ္မုတိကံသည်၊ ဓမ္မကမ္မံ-သည်၊ စေ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ သောစဘိက္ခု-သည်လည်း၊ တသ္မိ-ထိုဓမ္မကံ၌၊ ဓမ္မကမ္မသညီ-ဓမ္မကံဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဥဇ္ဈာပနကဉ္စ-အထင်သေး အမြင်သေးစေကြောင်း စကားကိုလည်းကောင်း၊ ခိယနကဉ္စ-ရှုတ်ချကြောင်း စကားကိုလည်းကောင်း၊ ကရောတိ-ပြုအံ့၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တသ္မိ ဥဇ္ဈာပနကေစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တသ္မိ ခိယနကေစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါစိတ္တိယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ ဣမိနု နယေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗော။

အနုပသမ္ပန္နံ ပေ၊ ခိယုတိ ဝါတိ ဧတ္ထံ-၌၊ (အတ္ထော၌ စပ်) သံယေန-သည်၊ သမ္မုတံ-သမုတိအပ်သော၊ ဥပသမ္ပန္နံ-ကို၊ အညံ-အခြားသော၊ အနုပသမ္ပန္နံ-လူသာမဏေကို၊ (ကာရိတ်ကံ) ဝါ-သည်၊ (ဓာတ်ကတ္တာ)၊ ဥဇ္ဈာပေတိ အဝဇ္ဈာပေတိ-အထင်သေး အမြင်သေးစေအံ့၊ တဿ-ထိုလူသာမဏေ၏၊ သန္တိကေ-၌၊ တံ-ထိုသံယသမ္ပတ ရဟန်းကို၊ ခိယတိဝါ-ရှုတ်ချမှုလည်း ရှုတ်ချအံ့၊ ဣတိ အတ္ထော။

ခိယနကအတွက်ပါ နိဂုံးအုပ်ထား၏၊ အဘယ့်ကြောင့် အစတုန်းက “ခိယနကံနာမ” ဟု မာတိကာပုဒ် မထုတ်ဘဲ နိဂုံးကျမှ ပေါင်း၍ “ခိယတိဝါ”ဟု ထုတ်ရသနည်း၊ ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိ၍ ထိုအဖြေကို ပြလိုသောကြောင့် “ယသ္မာ ခိယနကံနာမ ပေ၊ တသ္မာ”ဟု မိန့်သည်၊ “ခိယနကံနာမ”ဟု မာတိကာပုဒ် ထုတ်သော်လည်း “ဥပသမ္ပန္နံ သံယေန သမ္မုတံ” စသည်ဖြင့် ဥဇ္ဈာပနကံနာမအတိုင်း အကျယ်ဝိဘင်းကို ဟောရလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် “ခိယနကံနာမ”ဟု ခိယနကအတွက် မာတိကာပုဒ် သီးခြားလည်း မထုတ်ဘဲ ပဒဘာဇနိဝိဘင်းကိုလည်း သီးခြား မဟောဘဲ နိဂုံးကျမှ “ဥဇ္ဈာပေတိဝါ ခိယတိဝါ”ဟု တစ်ပေါင်းတည်း အုပ်လိုက်ရသည်-ဟူလို။

အတ္ထော ဝေဒိတဗော။ ။ပါဠိတော်၌ “ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ၊ ဥဇ္ဈာပနကေ ခိယနကေ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ” စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်အတိုင်း ပါဠိပို မထည့်ဘဲ သဒ္ဓါနည်းမှန်အောင် အနက်ပေး၍ မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် “ဓမ္မကမ္မေ-၌၊ ဓမ္မကမ္မသညီ (ဟုတ္တာ ဥဇ္ဈာပနကဉ္စ ခိယနကဉ္စ ကရောတိ၊ အဿ) ဥဇ္ဈာပနကေ ခိယနကေ ပါစိတ္တိယဿ အာပတ္တိ” ဟု ပါဠိပို ထည့်၍ အနက်ပေးပါ-ဟူလို။

အနုပသမ္ပန္နံ ပေ၊ ခိယုတိ။ ။အညံ အနုပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတိတိ အညေန အနုပသမ္ပန္နေန ဥဇ္ဈာပေတိ၊ တဿဝါ တံ သန္တိကေ ခိယုတိတိ တဿ အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ တံ သံယေန သမ္မုတံ ဥပသမ္ပန္နံ ခိယုတိ၊ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တောဝါ ပကာသေတိ။-ဋီကာ။ [ဤဋီကာအလို “အနုပသမ္ပန္နံ” ၌ ဒုတိယာကို တတိယာအနက်၌ ဓာတ်ကတ္တာအနေအားဖြင့် သက်စေလိုသည်၊ တဿ ဝါ တံ သန္တိကေ၌လည်း တဿကို အနုပသမ္ပန္နံ စွဲ၍ သန္တိကေ၌ စပ်ပါဟုလည်းကောင်း၊ တံကိုလည်း သံယေန သမ္မုတံ ဥပသမ္ပန္နံကို စွဲပါဟုလည်းကောင်း သိစေသည်။]

ဥပသမ္ပန္နံ သံဃေန အသမ္ပတန္တိ-ကား၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ အသမ္ပတံ-သော၊ ကေဝလံ-သမုတ်ခြင်း မဖက်၊ သက်သက်၊ ဒေသော ဘာရော-ဤတာဝန်သည်၊ တဝ-သင်၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သံဃေန-သည်၊ အာရောပိတ ဘာရံ-တင်အပ်သော တာဝန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ-ချမ်းသာစွာ နေခြင်းအကျိုးငှာ၊ သယမေဝ- မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ တံ ဘာရံ-ထိုတာဝန်ကို၊ ဝဟန္တံ-ရွက်ဆောင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ် ကိုလည်းကောင်း၊ [ဥဇ္ဈာပေတိ၌ စပ်၊] ယတြ-အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ ဒုတ္တယော- ၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝိဟရန္တိ-ကုန်၏၊ တတြ-ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ တာဒိသံ-သော၊ ကမ္မ-တာဝန်ဆောင်မှုကို၊ ကရောန္တံ-ပြုနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဣတိ- ကား၊ အဓိပ္ပာယော-တည်း။

ပန-ကား၊ အနုပသမ္ပန္နံ ၊ပေ၊ ဝါတိ ဧတ္ထ-၌၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-အား၊ တေရသ- ၁၃ ပါးကုန်သော၊ သမ္မုတိယော-တို့ကို၊ ဒါတုံ၊ ကိဉ္စာပိ န ဝဇ္ဇန္တိ-အကယ်၍ကား မအပ်ပါပေကုန်၊ အထခေါ-သော်လည်း၊ ဥပသမ္ပန္နကာလေ-ရဟန်းဖြစ်ရာ အခါ၌၊ လဒ္ဓသမ္မုတိကော-ရအပ်သော သမ္မုတိရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) ပတ္တာ-၌၊ အနုပသမ္ပန္န ဘာဝေ-၌၊ ဌိတော-တည်သူတည်း၊ တံ-ထိုသူကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ သံဃေန သမ္ပတံ ဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [သမ္ပတပုဗ္ဗကိုပင် ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်းအားဖြင့် “သမ္ပတံ” ဟု ဆိုထားသည်-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ဗျတ္တဿ-ဝိနည်းအရာ၌ ထက်မြက်သော၊ ယဿ သာမဏေရဿ-၏၊ (အပေါ်၌) ကေဝလံ-သက်သက်၊ သံဃေနဝါ-သည် သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပတေန-သော၊ ဘိက္ခုနာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တံ- သင်သည်၊ ဣဒံ ကမ္မံ-ကို၊ ကရောဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဘာရော-တာဝန်ကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သာမဏေကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အသမ္ပတံ ဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သေသံ ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။- ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

ဥပသမ္ပန္နံ သံဃေန အသမ္ပတံ။ ။ကမ္မဝါစာဖြင့် မသမုတ်ဘဲ နှုတ်အပြောဖြင့် သံဃာက တာဝန်ချထားအပ်သူကို “ဥပသမ္ပန္နံ သံဃေန အသမ္ပတံ” ဟု ဆိုသည်။ တစ်နည်း- ရဟန်းတို့၏ ချမ်းချမ်းသာသာ နေနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ ကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူထားသော ပုဂ္ဂိုလ် ကိုလည်း “ဥပသမ္ပန္နံ သံဃေန အသမ္ပတံ” ဟု ဆိုသည်။

ယတြ ဒုတ္တယော ၊ပေ၊ အဓိပ္ပာယော။ ။ဤဝါကျကား “ဘိက္ခုနံဝါ” တက်သော ဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်တည်း။ မိမိဘာသာ တာဝန်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ၂ ပါး ၃ ပါးနေရာ ကျောင်းတိုက်များ၌ ရှိနိုင်သည်-ဟူလို၊ ဤသို့ ဘိက္ခုနံဝါ စသော ဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ပြု ဖြစ် သောကြောင့် “ယတြဝါ၊ တတြဝါ” ဟု စာအုပ်များ၌ ဝါပါနေသည်ကို စဉ်းစားပါ။

၄။ ပဌမသေနာသနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၀၈။ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဟေမန္တိကေ ကာလေတိ-ကား၊ ဟေမန္တိ
 ကာလေ-ဆောင်းအခါ၌၊ ဟိမပါတသမယေ-ဆီးနှင့်ကျရာ အခါ၌၊ ကာယံ သြတာ
 ပေန္တာတိ-ကား၊ မဉ္ဇူပိဋ္ဌာဒီသု-ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ် အစရှိသော နေရာတို့၌၊
 နိသိန္နာ-ထိုင်ကုန်လျက်၊ ဗာလာတပေန-နေစာသည်၊ (ဓာတ်ကတ္တား၊) ဝါ-ကို၊
 ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ သြတာပေန္တာ-ပူစေကုန်လတ်သော်၊ (ဗာလာတပေန ကာယံ
 သြတာပေန္တာ-နေစာလှုံကုန်လတ်သော်၊ နေဝ ဥဒ္ဓရိသု၊ န ဥဒ္ဓရာပေသံဟု ပါဠိ
 တော်၌ လှမ်းစပ်) ကာလေ အာရောစိတေတိ-ကား၊ ယာဂုဘတ္တာဒီသု-ယာဂု၊
 ထမင်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယဿကဿစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခု၏၊ ကာလေ-
 အချိန်ကို၊ အာရောစိတေ-လျှောက်အပ်သော်၊ (ယာဂု ဘုဉ်းပေးချိန်တန်ပါပြီ၊ ယာဂု
 ခံချိန် တန်ပါပြီ၊ စသည်ဖြင့် လျှောက်အပ်သော်၊) သြဝဋ္ဌံ ဟောတိတိ-ကား၊ ဟိမ
 ဝဿေန-ဆီးနှင့်မိုးသည်၊ သြဝဋ္ဌံ တိန္တံ-စိုစွပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ [သြဝဋ္ဌံကို
 “တိန္တံ” ဟု ဖွင့်သည်။]

၁၁၀။ အဝဿိကသင်္ဂေတေတိ-ကား၊ ဝဿိကဝဿာနမာသာ-မိုးအခါ၌
 ဖြစ်သော မိုးလတို့၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အပညာတေ-မသိအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-မထင်
 ရှားကုန်သော၊ စတ္တာရော-၇ လကုန်သော၊ ဟေမန္တိကေ-ဆောင်းအခါ၌ ယှဉ်သည်
 လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော၊ ဝိမ္ဗိကေစ-နေ့အခါ၌ ယှဉ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်
 သော၊ အဋ္ဌမာသေ-၈ လတို့ပတ်လုံး၊ (“နိက္ခိပိတံ အနုဇာနာမိ” ဟု ပါဠိတော်၌

ဟေမန္တကာလေ။ ။ ဟိမမေဝ-ဆီးနှင့်သည်ပင်၊ ဟိမန္တော-မည်၏၊ သုတ္တန္တဝနန္တ
 ကဲ့သို့ အန္တသဒ္ဓါ အနက်သီးခြား မရှိ၊ ဟိမန္တော + ဧတ္ထ အတ္တိတိ ဟေမန္တိကော (ကာလော)”
 ဟု ပြု၊ ဤကား ပါဠိတော်၌ ဟေမန္တိကောရှိသည့်အတိုင်း ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟတည်း၊ ဟေမန္တ
 ကာလေ၌ကား “ဟိမံ ဧတ္တာတိ ဟေမော၊ ဟေမောယေဝ ဟေမန္တော”ဟု အန္တသဒ္ဓါ တဗ္ဗာဝပြု၊
 ဤသို့ ဟေမန္တိကနှင့် ဟေမန္တသည် အရတူသောကြောင့် “ဟေမန္တကာလေ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဟိမဝဿေန။ ။ ဟိမမေဝ ဝဿော ဟိမဝဿော-ဆီးနှင့်သာလျှင် ဖြစ်သော မိုး၊
 ဆောင်းအခါဖြစ်၍ ဆီးနှင့်သည် မိုးပေါက်ကဲ့သို့ တစ်ဖျောက်ဖျောက် ကျနေသည်၊ ဟိမ
 ဝဿေနာတိ ဟိမမေဝ ဝုတ္တံ-(ဋီကာ) ယောဇနာ၌ “ဟိမဝဿေနာတိ ဟိမေနစ ဝဿေနစ”
 ဟု ဒွန်သမာသံ ကြိလေသည်ကား ဋီကာနှင့် မညီ။

အဝဿိကသင်္ဂေတေ။ ။ ဝဿေ + နိယုတ္တာ ဝဿိကာ၊ ဝဿိကာ ဣတိ +
 သင်္ဂေတာ ဝဿိကသင်္ဂေတာ၊ န + ဝဿိကသင်္ဂေတာ အဝဿိကသင်္ဂေတာဟု ပြုစေလို၍
 “ဝဿိကဝဿာနမာသာတိ ဧဝံ အပညာတေ” ဟု ဖွင့်သည်၊ အပညာတေကား အသင်္ဂေတ၏
 အဖွင့်၊ [အပညာတေတိ အပ္ပတိတေ-မသိအပ်ကုန်သော၊ အပ္ပသိဒ္ဓေ-မထင်ရှားကုန်သော၊
 ဣတိ အတ္ထော။-(ဋီကာ)။]

လှမ်းစပ်) ကုတိ အတ္ထော၊ မဏ္ဍပေဝါတိ-ကား၊ သာခါမဏ္ဍပေဝါ-သစ်ခက်ဖြင့် မိုးအပ်သော မဏ္ဍပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဒရမဏ္ဍပေဝါ-ပျဉ်ချပ်ဖြင့် မိုးအပ်သော မဏ္ဍပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလေဝါတိ-ကား၊ ယဿကဿစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ရုက္ခဿ-၏။ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ (မဏ္ဍပေဝါ ရုက္ခမူလေဝါ၌ ဝါသဒ္ဓါအတွက် ဟင်းလင်းအပြင်၌လည်း ထားကောင်းသည်ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။)

ယတ္ထ ပေ၊ န ဦဟဒန္တိတိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်သစ်ပင်၏ အောက်၌၊ ဓုဝနိဝါသေန-အမြဲနေခြင်းအားဖြင့်၊ ကုလာဝကေ-အသိုက်တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝသမာနာ-နေကုန်သော၊ ဧတေ ကာကကုလာဝါ-ဤကျီး၊ စွန်သတ္တဝါတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ သကုန္တာဝါ-ငှက်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ တံ သေနာသနံ-ထိုအိပ်ရာနေရာကို၊ န ဦဟဒန္တိ-ကျင်ကြီး စွန်မချကုန်၊ တာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ရုက္ခမူလေ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိက္ခိပိတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ကုတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ယတ္ထ-အကြင်သစ်ပင်၌၊ ဂေါစရပုသုတာ-ကျက်စားရာ အရပ်သို့ သွားကုန်သော၊ သကုန္တာ-ငှက်တို့သည်၊ ဝိဿမိတွာ-အပန်းဖြေ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏၊ တဿ ရုက္ခဿ-၏၊ မူလေ-အနီးအောက်၌၊ နိက္ခိပိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ယသ္မိ-အကြင်သစ်ပင်၌၊ ဓုဝနိဝါသေန-အမြဲနေခြင်းအားဖြင့်၊ ကုလာဝကေ-အသိုက်တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊ တဿ ရုက္ခဿ-၏၊ မူလေ-အနီးအောက်၌၊ န နိက္ခိပိတဗ္ဗ-မထားရာ။

အဋ္ဌမာသေတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ယေသု ဇနပဒေသု-တို့၌၊ ဝဿကာလေ-မိုးအခါ၌၊ န ဝဿတိ-မိုးမရွာ၊ တေသုပိ-ထိုဇနပုဒ်

ဋီကာ။

။အဝဿိကသင်္ကေတေတိ ကုမိနာ အနုညာတေပိ အဋ္ဌမာသေ ယတ္ထ ဟေမန္တေ ဒေဝေါ ဝဿတိ၊ တတ္ထ အပရေပိ စတ္တာရော မာသာ ပဋိက္ခိတ္တာတိ အာဟ “အဝဿိကသင်္ကေတေတိ ဝစနတော” တိ အာဒိ ကုမိနာ ကုမံ ဒီပေတိ၊ “ယသ္မိ ဒေသေ ဟေမန္တေ ဒေဝေါ ဝဿတိ၊ တတ္ထ အဋ္ဌမာသေ ပဋိက္ခိပိတွာ စတ္တာရော မာသာ အနုညာတာ၊ ယတ္ထ ပန ဝဿာနေယေဝ ဝဿတိ၊ တတ္ထ စတ္တာရော မာသေ ပဋိက္ခိပိတွာ အဋ္ဌမာသာ အနုညာတာ”တိ၊ ကုမိနာဝ နယေန မဇ္ဈိမပဒေသေ ယတ္ထ ဟေမန္တေ ဟိမဝဿံ ဝဿတိ၊ တတ္ထာပိ အဋ္ဌေဝ မာသာ ပဋိက္ခိတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တသွာ ဝဿာနကာလေ ပကတိ အဇ္ဈောကာသေ ဩဝဿကမဏ္ဍပေ ရုက္ခမူလေစ သန္တရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟေမန္တကာလေ ပကတိ အဇ္ဈောကာသေ ဩဝဿကမဏ္ဍပါဒီသုပိ ဝဋ္ဋတိ၊ တဉ္စ ခေါ ယတ္ထ ဟိမဝဿေန သေနာသနံ န တေမေတိ၊ ဂိမှကာလေပိ ပကတိ အဇ္ဈောကာသာဒီသု ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ တဉ္စ ခေါ အကာလမေယာဒဿနေန၊ ကာကာဒီနံ နိဗဒ္ဓဝါသရုက္ခမူလေ ပန ကဒါစိပိ န ဝဋ္ဋတိတိ ဧဝမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တို့၌လည်း၊ စတ္တာရော မာသေ-မိုးလေးလတို့ပတ်လုံး၊ နိက္ခိပိတုံ န ဝဇ္ဇတိယေဝ၊ အဝဿိက သင်္ကေတတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ယတ္ထ-အကြင်ဇနပုဒ်၌၊ ဟေမန္တေ-ဆောင်းအခါ၌၊ ဒေဝေါ-မိုးသည်၊ ဝဿတိ-ရွာ၏။ တတ္ထ-ထိုဇနပုဒ်၌၊ ဟေမန္တေပိ-၌လည်း၊ အဇ္ဈောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊ နိက္ခိပိတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ကား၊ ဂိမေ-နွေအခါ၌၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဇနပုဒ်၌၊ ဝိဂတ ဝလာဟကံ-ကင်းသော တိမ်တိုက်ရှိသော၊ ဝိသုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်သော၊ နဘံ-ကောင်းကင်သည်၊ ဟောတိ-၏။ ဧဝရူပေ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ကာလေ-၌၊ ကေနစိ ဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ အဇ္ဈောကာသေ မဇ္ဇပိဋံ နိက္ခိပိတုံ ဝဇ္ဇတိ။

အဇ္ဈောကာသိကေနာပိ-လွင်တီးခေါင်း၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဝါ-အဇ္ဈောကာသဓုတင်ဆောင်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။ ဟိ-ချဲ့၊ တသမ္ပ-ထိုအဇ္ဈောကာသိက ရဟန်း၏၊ ပုဂ္ဂလိကမဉ္ဇကော-သည်၊ သစေ အတ္ထိ၊ တတ္ထေဝ-ထိုပုဂ္ဂလိကညောင်စောင်း၌သာ၊ သယံတဗ္ဗံ-အိပ်ရာ၏။ သံယိကံ- သံယိကညောင်စောင်းကို၊ ဂဏှန္တေန- ယူလိုလတ်သော်၊ ဝေတ္ထေနဝါ-ကြိမ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါကေနဝါ-လျှော်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိတမဉ္ဇကော-ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းငယ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏။ [အညံ့ဆုံး ညောင်စောင်းငယ်ကို ယူထိုက်သည်-ဟူလို။] တသ္မိ-ထိုကြိမ်ဖြင့် ခက်အပ်၊ လျှော်ဖြင့် ခက်အပ်သော ညောင်စောင်းငယ်သည်၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ ပုရာဏမဉ္ဇကော-အဟောင်းဖြစ်သော ညောင်စောင်းငယ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏။ [အဝတ်ပြားဖြင့် ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းအဟောင်းကို ယူထိုက်၏။ ကုလားများ၏ အဝတ်အိပ်စင်မျိုးတည်း။] တသ္မိပိ-ထိုပုရာဏမဉ္ဇကသည်လည်း၊ အသတိ-သော်၊ နဝဝါယိမောဝါ- အသစ်ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဩနဒ္ဒကောဝါ-သားရေဖြင့် ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတဗ္ဗော၊ (“ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ” ပြန်လှည့်၊) [အသစ်ယက်အပ်သော ညောင်စောင်းသည် ယုတ်တရက် မပျက်နိုင်၊ သားရေဖြင့် ကြပ်အပ်သော ညောင်စောင်းကား သာ၍ပင် မပျက်စီးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုညောင်စောင်းမျိုးကို ယူပါ။]

စပန-ထပ်၍ ဆက်၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ အဟံ-သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌရုက္ခမူလိကော-ဥက္ကဋ္ဌရုက္ခမူတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဥက္ကဋ္ဌအဇ္ဈောကာသိကော-ဥက္ကဋ္ဌအဇ္ဈောကာသဓုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့အကြောင်းပြ၍၊ စီဝရကုဋိမ္ပိ-သင်္ကန်းကျောင်းငယ်ကိုလည်း၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ အသမယေ-မထားသင့်ရာအခါ၌၊ (မိုးအခါ၌လည်းကောင်း၊ မိုးရွာလိမ့်မည်ဟု မှန်းဆနိုင်သော အခါ၌လည်းကောင်း-ဟူလို၊) အဇ္ဈောကာသေ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလေဝါ-သစ်ပင်၏

အနီးအောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပညပေတွာ နိပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ စတုဂ္ဂါဇောနပိ-၄ ထပ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ စီဝရေန-ဖြင့်၊ ကတကုဋိ-ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ်သည်၊ (မဗ္ဗပိဋ-ကို) အတေမေန္တိ-မိုးမစွပ်အောင်၊ ရက္ခိတုံ န သက္ကောတိ၊ သတ္တာဟဝဋ္ဋလိကာဒိနိ-၇ ရက်ပတ်လုံး တိမ်တိုက်တို့၏ လှည့်လည်ရာ အခါ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝါ-၇ ရက်ပတ်လုံး မိုးစွေရာအခါ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (မဗ္ဗပိဋသ-၏) ဘိက္ခုနော-၏၊ ကာယာနုဂတိကတ္တာ-ကိုယ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋတိ။

အရညေ-၌၊ ပဏ္ဏကုဋီသု-သစ်ရွက်ကျောင်းတို့၌၊ ဝသန္တာနံ-နေကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ သီလသမ္ပဒါယ-သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌၊ ပသန္တစိတ္တာ-ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ သံယိကပရိဘောဂေန-သံယိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇထ-သုံးစွဲကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ မဗ္ဗပိဋ-ကို၊ ဒေန္တိ-လှူတတ်ကြကုန်၏၊ ဝသိတွာ - နေပြီး၍၊

သတ္တာဟ ဝဋ္ဋလိကာဒိနိ။ ။ဝဋ္ဋန္တိ ဝလာဟကာ အာဝဋ္ဋန္တိ အသိ သမယေတိ ဝဋ္ဋလော၊ (ဝဋ္ဋဓာတ်၊ ဥလပစ္စည်း) သောဧဝ ဝဋ္ဋလိကာ၊ (သုတ္တအနက် ကိကပစ္စည်းသက်) သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋလိကာ၊ သတ္တာဟောဝါ ဝဋ္ဋလိကာ သတ္တာဟဝဋ္ဋလိကာ၊ သော အာဒိ ယေသံ တာနိတိ သတ္တာဟဝဋ္ဋလိကာဒိနိ။-(ယောဇနာ)။

ကာယာနုဂတိကတ္တာ။ ။ကာယံ-ရဟန်း၏ ကိုယ်သို့ + အနုဂစ္ဆတိ-အစဉ်လိုက် တတ်၏၊ ဣတိ ကာယာနုဂတိကံ၊ (မဗ္ဗပိဋ)၊ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်က ရဟန်း၏ ကိုယ်နှင့် မကွဲမကွာ ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း၏ ကိုယ်ကို မိုးစွပ်သောအခါ မဗ္ဗပိဋလည်း မိုးစွပ်မည် ဖြစ်ရကား ထိုမိုးစွပ်ခြင်းကြောင့် အပြစ်မရှိပါ-ဟူလို၊ ဤစကားကိုလည်း ရဟန်းက စီဝရကုဋိ၌ နေခိုက်အခါကို ရည်ရွယ်သည်၊ ဆွမ်းခံသွားဖို့ရန် အစရှိသည်ဖြင့် စီဝရကုဋိမှ ထွက်သွားသော အခါ၌ကား ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို စီဝရကုဋိအတွင်း၌ ထားခဲ့ခြင်းငှာ မအပ်-ဟု သာရတ္ထ ဋီကာ ဆိုသည်။

မဗ္ဗပိဋံ ဒေန္တိ။ ။ဒါယကာတို့က အဖိုးတစ်ထောင်ထိုက်သော ကမ္မလာကိုပင် “ခြေ သုတ်ပုဝါလုပ်၍ သုံးပါဘုရား” ဟု လျှောက်၍ သံယိကအဖြစ်ဖြင့် လှူစေဦးတော့၊ ထိုလျှောက် သည့်အတိုင်း ခြေသုတ်လုပ်၍ သုံးကောင်းသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒါယကာတို့က ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို ချမ်းသာသလို သုံးစွဲကြပါဟု လျှောက်၍ လှူလျှင် လွင်တီးခေါင်၌လည်း ထား၍ သုံးစွဲကောင်း၏-ဟု ဋီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒလာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ထိုဝဒန္တိဝါဒကို လိုက်၍လည်းကောင်း၊ “ယထာ ဒါယကာ ဝဒန္တိ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို ယူ၍လည်းကောင်း၊ ယခုခေတ် သံယိက ကျောင်း ရေစက်ချရာ၌ “ချမ်းသာသလို အသုံးပြုကြပါ” ဟု ထည့်၍ ချကြ၏၊ သို့သော် ပစ္စလက်ခတ်ကား သုံးကောင်းလိမ့်မည် မဟုတ်၊ မိမိပိုင်ပစ္စည်းသော်မှ မရှိမသေ သုံးစွဲလျှင် ဒုပ္ပရိဘောဂ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်သေး၏၊ သံယိကပစ္စည်းကို မရှိမသေ သုံးစွဲလျှင်ကား ဘာ

ဂစ္ဆန္တေဟိ-သွားလိုကုန်လတ်သော်၊ သာမန္တဝိဟာရေ-အနီးဖြစ်သော ကျောင်း၌၊ သဘာဂဘိက္ခုနံ-သဘာဂဖြစ်သော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့) ပေသေတွာ-ပို့၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏။ သဘာဂါနံ-သဘောတူသော ရဟန်းတို့၏။ အဘာဝေ-မရှိခြင်းသည်။ (သတိ-ဖြစ်လတ်သော်) အနောဝဿကေ-မိုးမစုပ်အပ်သော အရပ်၌၊ နိက္ခိပိတွာ, ဂန္တဗ္ဗံ၊ အနောဝဿကေ-သည်။ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ ရုက္ခေ-၌၊ လဂ္ဂေတွာ-ချိပ်၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏။ [သစ်ပင်၌ ချိပ်ထားလျှင် တော်တော်ကြာအောင် ခြံ မတက်နိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိုးစိုပြန်လျှင်လည်း ခြောက်လွယ်သောကြောင့်လည်းကောင်း “လဂ္ဂေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ” ဟု ဆိုသည်။]

စေတီယင်္ဂဏေ-စေတီယင်ပြင်၌၊ သမ္ပဇ္ဇနီ-တံမြက်စည်းကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဘောဇနသာလင်္ဂဏံ-ဆွမ်းစားကျောင်း အပြင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထာဂါရင်္ဂဏံ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အပြင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရိဝေဏ၊ ပေ၊ သာလာဒီသု-ပရိဝဏ်, နေ့နေရာ အရပ်, မီးတင်းကုတ် အစရှိသော အရပ်တို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား, တစ်ပါးပါးသော အရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပဇ္ဇိတွာ-တံမြက်လှည်းပြီး၍၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးကြောပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သမ္ပဇ္ဇနီ မာဠကေယေဝ-တံမြက်စည်း ထားရာ စင်၌သာ၊ ထပေတဗ္ဗာ-ထားထိုက်၏။ ဥပေါသထာဂါရာဒီသု-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အစရှိသော အရပ်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိ-အမှတ်မထား, တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ အဝသေသာနိ-ကြွင်းသော ဘောဇနသာလင်္ဂဏ အစရှိသော အရပ်တို့ကို၊ သမ္ပဇ္ဇန္တဿပိ-တံမြက်လှည်းသော ရဟန်း၏အတွက်လည်း၊ ဧသေဝနယော။ (မူလတံမြက်စည်း ထားရာ စင်၌ ပြန်ထားထိုက်သည်-ဟူလို။)

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂံ-ဆွမ်းခံ လှည့်လည်ရာ လမ်းကို၊ ရွာ မရောက်မီ လမ်းကို ဆိုသည်။ သမ္ပဇ္ဇန္တေဝ-လျက်သာ၊ ဂန္တကာမော-သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ (သပိတ်ကို နောက်၌ လွယ်ထားသောကြောင့် တံမြက်စည်း

ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ [ဗိဇ္ဇိသာရမင်း၏ ခြေဖဝါးကို ဓားခွဲခံရခြင်း၏ အကြောင်း၌ သံယံကသင်ဖြူးပေါ်ဝယ် ခြေမဆေးဘဲ နင်းခဲ့ဖူးကြောင်းကိုလည်း သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။

စေတီယင်္ဂဏေ ပေ၊ ထပေတဗ္ဗာ။ **။မူလက စေတီယင်ပြင် လှည်းဖို့ရာ တံမြက်**

စည်းကို ယူသွား၍ လှည်းပြီးလျှင် ဘောဇနသာလင်္ဂဏ စသည်ကို ဆက်၍ လှည်းပြီးနောက် ထိုဘောဇနသာလင်္ဂဏ စသည်၌ ထား မပစ်ခဲ့ရ၊ မူလနေရာဖြစ်သော တံမြက်စည်းစင်သို့ ရောက်အောင် ထားပါ-ဟူလို၊ “သမ္ပဇ္ဇိတွာ, ဓောဝိတွာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် မြေကြီးပေါ်၌ တံမြက်လှည်းပြီးလျှင် ထိုတံမြက်စည်းကို ဆေးရမည်ဟု သတိပြုပါ၊ ဖုံများများ မလူးလျှင် အသင့်အတင့် ခါလျှင်လည်း သင့်လျော်စရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၌ ဓောဝိတွာကို “သမ္ပဇ္ဇနီ သုန္ဒံ ကတွာ” ဟု ဖွင့်သည်။

လှည်းလျက် သွားနိုင်သည်။) တေန-ထိုရဟန်းသည်။ သမ္ပဇ္ဇိတွာ-တံမြက် လှည်းပြီး
 ၍၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ သာလာ-စရပ်သည်။ သစေ အတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊)
 တတ္ထ-ထိုစရပ်၌၊ ထပေတဗ္ဗာ-ထားထိုက်၏၊ (မိုး မစွပ်အောင် စရပ်ထည်း၌ ထား
 ခဲ့ပါ-ဟူလို၊) (သာလာ-စရပ်သည်။) သစေ နတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝလာဟကာနံ-
 တိမ်တိုက်တို့၏၊ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ-မကက်လာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-
 မှတ်သား၍၊ အဟံ-ငါသည်။ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော အခါ၌၊ ဂါမတော-
 ရွာမှ၊ နိက္ခမာမိ-ထွက်လာ၏၊ တာဝ-ထိုရွာမှ ထွက်လာရာ အခါတိုင်းအောင်၊ န
 ဝသိဿတိ-မိုးရွာလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤ၊ ဇာနန္တေန-သိလတ်သော်၊ ယတ္ထ
 ကတ္ထမိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ နိက္ခိပိတွာ-ထားခဲ့၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊
 ပစ္စာဂစ္ဆန္တေန-ပြန်လာလတ်သော်၊ (တချို့စာ၌ “ပုန ဂစ္ဆန္တေန” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊)
 ပါကတိကဋ္ဌာနေ-ပကတိယူခဲ့ရာ အရပ်၌၊ ထပေတဗ္ဗာ-ပြန်ထားထိုက်၏၊ ဝသိဿ
 တိ-မိုးရွာလတ်၊ ဣတိ၊ ဇာနန္တေန-သိလျက်၊ (အသိသားနဲ့) အဇ္ဈောကာသေ-လွင်တီး
 ခေါင်၌၊ သစေ ထပေတိ-အကယ်၍ ထားခဲ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ (ဟောတိ၊)
 ဣတိ၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ပုတ္တံ၊ [သံယိကပစ္စည်းကို မကောင်းသဖြင့် သုံးစွဲခြင်း
 ကြောင့် ရောက်အပ်သော ဒုပ္ပရိဘောဂ ဒုက္ကဋ္ဌ်အာပတ်ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။]
 ပန-ဆက်၊ တတြ တတြေဝ-ထိုထိုအရပ်၌ပင်၊ (စေတီယင်ပြင် စသော ထိုထိုအရပ်
 ၌ပင်) သမ္ပဇ္ဇနတ္ထာယ-ငှာ၊ သမ္ပဇ္ဇနီ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိက္ခိတ္တာ-ထားအပ်ပြီးသည်၊
 သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (အသင့်ထားပြီး ဖြစ်အံ့)၊ (ဧဝံသတိ၊) တံ တံ ဌာနံ-ထိုထိုအရပ်
 ကို၊ (စေတီယင်ပြင် စသော ထိုထိုအရပ်ကို) သမ္ပဇ္ဇိတွာ-တံမြက်လှည်းပြီး၍၊ တတြ
 တတြေဝ-၌ပင်၊ နိက္ခိပိတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏။ (“တံမြက်စည်းစင်သို့ ရောက်
 အောင် ပို့နေဖွယ် မလို”-ဟူလို။)

အာသနသာလံ-နေရာ စံရပ်ကို၊ ဝါ-ဆွမ်းစားစရပ်ကို၊ သမ္ပဇ္ဇန္တေန-တံမြက်
 လှည်းသော ရဟန်းသည်၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ တတြ-ထို
 “ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ”ဟူသော စကားရပ်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်

ဝလာဟကာနံ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ။ ။ဤပါဠိကို ထောက်၍ “ဇွေ
 အခါ၌ပင် ဖြစ်သော်လည်း မိုးတက်လာလျှင် မဉ္ဇူပိဋ္ဌ စသော သေနာသနအသုံးအဆောင်ကို
 လွင်တီးခေါင်၌ ထားခြင်းငှာ မအပ်” ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိထိုက်သည်။ [ဝလာဟကာနံ
 အနုဋ္ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာတိ ဣမိနာစ ဂိမ္မာနေပိ မေယေ ဥဋ္ဌိတေ မဉ္ဇူပိဋ္ဌာဒိ ယံကိစ္ဆိ
 သေနာသနံ အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝဇ္ဇတိတိ ဒိပိတံတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။(-ဋီကာ)။]

အာသနသာလံ။ ။ယောဇနာ၌ အသ၊(ဘက္ခဏေ) ဓာတ်၊ ယုပစ္စည်းကြံ၍ “အသန
 သာလံ” ဟု ပါဠိတွေ့ရ၏။ အဘိဓာန် (၂၁၈) ၌ “အာသနသာလာနှင့် ပဋိက္ကမန” ကို
 ပရိယာယ်ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ရွာတွင်းရှိ စရပ်သည် ဆွမ်းဗားရုံသာ မက ခေတ္တခဏ ကပ်ဝင်

တည်း၊ မဇ္ဈတော-အလယ်မှာ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခါ-ခြေ၏ တည်ရာ အရပ်သို့ ရှေ့ရှုနေကုန်သော၊ ဝါလိကာ-သံတို့ကို၊ ဟရိတဗ္ဗာ-ဖယ်ရှားထိုက်ကုန်၏၊ ကစဝရ်-အမှိုက်ကို၊ ဟတ္ထေဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ဗဟိ-ပြင်ပ၌၊ ဆဇ္ဇေတဗ္ဗံ-စွန့်ပစ်ရာ၏၊ ဣဒံ-ကား၊ ဝတ္တံ-တည်း။

၁၁၁။ မသာရကောတိ-ကား၊ မဉ္ဇပါဒေ-ညောင်စောင်းခြေတို့ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ-ထွင်းဖောက်၍၊ တတ္ထ-ထိုအပေါက်၌၊ အဋ္ဌနိယော-အပေါင်တို့ကို၊ (ဘောင်တို့ကို) ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ ကတော-ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းတည်း၊ ဗုဒ္ဓိကာ ဗဒ္ဓေါတိ-ကား၊ အဋ္ဌနိဟိ-တို့ဖြင့်၊ မဉ္ဇပါဒေ-ညောင်စောင်းခြေတို့ကို၊ ခုံသာပေတွာ-ကိုက်ယူစေ၍၊ (ညှပ်၍) ပလ္လင်္ကသင်္ဇေပေန-ပလ္လင်အသွင်ဖြင့်၊ ကတော-ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းတည်း၊ ကုဠိရပါဒကောတိ-ကား၊ အဿမေဏ္ဍကာဒိနံ-မြင်း၊ သိုး အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ပါဒသဒိသေဟိ-ခြေနှင့် တူကုန်သော၊ ပါဒေဟိ-ခြေတို့ဖြင့်၊ ကတော-ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းတည်း၊ ဝါပန-သည်သာ မကသေး၊ ယောကောစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ဝင်္ဂပါဒကော-ကောက်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်းသည်၊ (အတ္ထိ) အယံ-ဤကောက်သော အခြေရှိသော

နားနေရာလည်းဖြစ်၊ တရား နှလုံးသွင်းရာလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “အာသနသာလံ” ဟုသာ ရှိသင့်သည်။ [သီဟဋ္ဌဒီပေယေဝ တေသု တေသု ဂါမေသု အာသနသာလာယံ န တံ အာသနမတ္ထိ၊ ယတ္ထ ယာဝံ ပိဝိတွာ အရဟတ္ထပ္ပတ္တာ ဘိက္ခုနတ္ထိတိ- သီလက္ခန္ဓံ၊ သာမညဖလ၊ သမ္ပဇဇအခန်း။]

မဇ္ဈတော ပေ၊ ဆဇ္ဇေတဗ္ဗံ။ ။အာသနသာလာကို တံမြက်လှည်းသူအတွက် အထူး ဝတ္တရားရှိ၏။ ထိုဝတ္တရားဟူသည် အလယ်မှ စ၍ ခြေချရာဘက်သို့ ရှေ့ရှုနေသော သဲများကို ဖယ်ရခြင်း၊ (ထိုသို့ မဖယ်လျှင် ထိုသဲတို့က ဝင်သူ ထွက်သူ၏ ခြေကို လူးဖွယ်၊ ကပ်ပါနေဖွယ် ရှိသည်။) အမှိုက်တို့ကိုလည်း လက်တို့ဖြင့် ယူ၍ စွန့်ပစ်ရခြင်းတည်း၊ တောင်းစသည်ဖြင့် ကျုံးလျှင် သံတွေပါသွားမည်စိုး၍ “ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ” ဟု ဆိုသည်။ ၊

မှတ်ချက်။ ။ဤအာသနသာလာ၌ တံမြက်စည်းလှည်းပုံ ကျင့်ဝတ်သည် ရှေးရှေးကပင် ပျောက်ကွယ်နေဟန် တူ၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ ဝါဒအမျိုးမျိုး ပြုလျက် ရှိသည်။ ဤ၌လည်း မိမိအထင်မျှကိုသာ ရေးရပါသည်။ [ယောဇနာ၌ မဇ္ဈဓာတ်၏ သုဒ္ဓိအနက်ကို ယူ၍ မဇ္ဈတောကို “ပဝိတ္တတော (စင်ကြယ်သော အရပ်မှာ)” ဟု ဖွင့်၏။ စဉ်းစားပါ။]

မသာရကော။ ။ပါဒေ မသိတွာ (ဝိဇ္ဇိတွာ) တတ္ထ အဋ္ဌနိယော ပဝေသေတဗ္ဗာ တောတိ မသာရကော-ယောဇနာ၊ မသာဓာတ်၊ အာရပစ္စည်း၊ က-လာဟု ကြံ၊ “မသာရကော-ထွင်းအပ်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း” ဟု ပေးပါ။

ဗုဒ္ဓိကာဗဒ္ဓေါ။ ။ဗုဒ္ဓော ဧဝ ဗုဒ္ဓိကော (ပါဒေါ) တသ္မိ အာဗဒ္ဓါ (ဗုဒ္ဓိတာ) အဋ္ဌနိယသာတိ ဗုဒ္ဓိကာဗဒ္ဓေါ-ယောဇနာ၊ “ဗုဒ္ဓိကာဗဒ္ဓေါ-အခြေ၌ ဖွဲ့စပ်ညှပ်ထားအပ်သော အပေါင်ရှိသော ညောင်စောင်း” ဟု ငါးပါးပါ။

ညောင်စောင်းကို၊ ကုဋီရပါဒကောတိ-ကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ အာဟစ္စပါဒကောနာမ ဩပေ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရဗော-နောက်၌၊ ပါဠိယံယေဝ-ပါဠိတော်၌ပင်၊ ဝုတ္ထော-တိုက်ရိုက်ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဘူတဂါမဝဂ်၊ ဝေဟာသကုဋီသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌ ဖွင့်ဆိုထားသည်။) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဋ္ဌနိယော-အပေါင်တို့ကို၊ ဝိဇ္ဇိတ္တာ-ထိုးဖောက်၍၊ ဝါ-ထွင်း၍၊ တတ္ထ-ထိုအပေါက်၌၊ ပါဒသိခံ-ခြေ၏ အဖျားကို၊ ပဝေသေတ္တာ-သွင်း၍၊ ဥမရိ-အထက်၌၊ ဝါ-အထက်က၊ အာဏီ-မယ်နကို၊ ဝါ-စို့ကို၊ ဒတ္တာ-ပေး၍၊ ဝါ-ရိုက်၍၊ ကတမဗ္ဗော-ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းကို၊ အာဟစ္စပါဒကောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ပီဋေပိ-အင်းပျဉ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

အန္တော သံဝေဋ္ဌေတွာ ဗဒ္ဒံ ဟောတီတိ-ကာ၊ ဟေံဋ္ဌာစ-အောက်အပြင်၌လည်းကောင်း၊ ဥပရိစ-အထက်အပြင်၌လည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထတံ-ကျယ်ပြန့်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သံခိတ္တံ-ချိုးအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဏဝသဏ္ဍာနံ-ထက်စည်သဏ္ဍာန်ရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဗဒ္ဒံ-ရစ်ပတ်ဖွဲ့ချီအပ်သည်၊ ဟောတိ-တံ-ထိုကောစ္စကို၊ ဝါ-ထိုခတ်အခင်းကို၊ မဇ္ဈေ-၌၊ သီဟဗျူဟမ္ပပရိက္ခိတ္တမ္ပိ-ခြင်္သေ့ရေ၊ ကျားရေတို့ဖြင့် မွန်းမံကာရံအပ်သည်ကိုလည်း၊ ကရောန္တိ ကိရ-ပြုကြကုန်သတတ်၊ ဧတ္ထ-ဤခတ်အခင်း၌၊ အကပ္ပိယစမ္ပနာမ-မအပ်သော အရေမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ သေနာသနံ-သံယိကမဇ္ဈပိဋစသော အိပ်ရာနေရာသည်၊ သောဝဏ္ဏမယမ္ပိ-ရွှေဖြင့် ပြုအပ်သော အိပ်ရာနေရာသော်မှလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုခတ်အခင်းသည်၊ မဟလ္လံ-များသော အဖိုးရှိသည်၊ ဝါ-အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်

ကုဋီရပါဒေါ။ ။ကုဋီရဿ (ပုဇွန်၏) + ပါဒေါ ဝိယ ပါဒါ ယဿာတိ ကုဋီရပါဒေါ၊ ပုဇွန်၏ ခြေသည် ကောက်သကဲ့သို့ ကောက်သော ခြေရှိသော ညောင်စောင်းအားလုံးကို “ကုဋီရပါဒ” ဟု ခေါ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် “အဿမေဏ္ဍကာဒီနံ ပါဒသဒိသေဟိ” ဟု ဆိုသည်။ “ကုဋီရပါဒေါ-ပုဇွန်မြင်းခြေ၊ ယွင်းမသွေသည့်၊ အခြေရှိသော ညောင်စောင်း” ဟု ပေးပါ။ [ဤညောင်စောင်း၌ အပေါင်အခြေတို့ကို သွင်းခြင်း မသွင်းခြင်းမှာ ပဓာန မဟုတ်၊ အခြေ၏ ကောက်ခြင်းသာ ပဓာနတည်း။]

အာဟစ္စပါဒကော။ ။“အာဟစ္စ (အင်္ဂါ ဝိဇ္ဇိတ္တာ) တတ္ထ ပဝေသိတော ပါဒေါ ယဿာတိ အာဟစ္စပါဒကော” ဟု ယောဇနာ ပြု၏။ “အာဟစ္စပါဒကော-အပေါင်ထွင်း၍ သွင်းအပ်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း” ဟု ပေးပါ။

ကောဇ္ဇံ။ ။“အထက်အောက် ၂ ဖက်က စ၍ အတွင်းဘက်သို့ ရစ်ပတ်ဖွဲ့ချီလာသောအခါ တိုး၍ တိုး၍ ကျဉ်းသွားအောင် ရစ်ပတ်အပ်သောကြောင့် အလယ်ခေါင်၌ ကျုံ့လျက် အထက်အောက် ၂ ဖက်၌ ကျယ်ပြန့်နေသည်။ ဆင်းတုတော် တင်ပလ္လင်ခွေအောက်၌ တည်သော ပလ္လင်နှင့် ပုံသဏ္ဍာန် တူ၏။ တချို့ ပလ္လင်တော်မှာ အလွန်မြင့်သော်လည်း တချို့ပလ္လင်တော်ကား တစ်ထွာလောက်သာ ရှိသည်။ ထိုသို့ တစ်ထွာလောက်သာ ရှိသော်လည်း အလယ်မှာ ကျုံ့လျက်ပင်။

သည်။ ဟောတိ-၏။ အနုပသမ္ပန္နံ ၊ပေ၊ ပလိဗောဓောတိ-ကား၊ ယေန-အကြင်
 ရဟန်းသည်။ သန္တရာပိတံ-လူသာမဏေကို ခင်းစေအပ်ပြီ၊ ဝါ-အခင်းခိုင်းအပ်ပြီ၊
 တဿ-ထိုအခင်းခိုင်းသော ရဟန်း၏။ ပလိဗောဓော-ပလိဗောဓတည်း၊ ဝါ-ဖဲသွား
 ခြင်းကို နှောက်ယှက်တတ်သော တာဝန်တည်း၊ (လူသာမဏေကို အခင်းခိုင်းလျှင်
 အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားလိုသောအခါ ထိုအခင်းကို မရုပ်သိမ်းဘဲ သွားလျှင် ခိုင်းသော
 ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်၏-ဟူလို၊) လေဉ္စပါတံ ၊ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ-ကား၊
 ထာမမဇ္ဈိမဿ-အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-
 ၏။ လေဉ္စပါတံ-ခဲကျရာအရပ်ကို၊ ဝါ-ခဲတစ်ကျအရပ်ကို၊ အတိက္ကမန္တဿ-ကျော်
 လွန်သွားသော ရဟန်း၏။ ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ ဧတ္ထ-ဤလေဉ္စပါတံ အတိက္ကမန္တဿ
 ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ [ယောဇနာ၌ကား “ဧတ္ထာတိ အနာပုစ္ဆံဝါ
 ဂစ္ဆေယျာတိ ပဒေ”ဟု ဆို၏။ အနာပုစ္ဆံဝါ ဂစ္ဆေယျကို တိုက်ရိုက် ဖွင့်နေသောအရာ
 မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို စဉ်းစားပါ။] ထေရော-ထေရ်သည်။ ဘောဇန
 သာလာယံ-ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဒဟရံ-
 ရဟန်းငယ်ကို၊ အာဏာပေတိ-စေခိုင်းအံ့၊ (ကိ-နည်း၊) ဂစ္ဆ-သွားချေ၊ ဒိဝါ ဌာနေ-
 နေနေရာ အရပ်၌၊ မဉ္ဇူပိဋံ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေဟိ-ခင်းထားချေ
 လော၊ ဣတိ-ဤသို့စေခိုင်းအံ့၊ သော-ထိုရဟန်းငယ်သည်၊ တထာ-ထိုစေခိုင်းသည့်
 အတိုင်း၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ နိသိန္ဒော-ထိုင်နေ၏။ ထေရော-သည်။ ယထာရူစိ-အလို
 ရှိတိုင်း၊ ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ (လှည့်လည်ပြီးမှ) တတ္ထ-ထိုညောင်စောင်း
 အင်းပျဉ် ခင်းထားရာ အရပ်သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ ထဝိကံဝါ-အိပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 ဥတ္တရာသင်္ဂီဝါ - အပေါ်ခြုံဧကသီကိုသော်လည်းကောင်း၊ ထပေတိ - ထားအံ့၊
 တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ထေရဿ-၏။ ပလိဗောဓော-တည်း၊ (ရဟန်း
 ငယ်မှာ ရုပ်သိမ်းဖို့အတွက် တာဝန် မရှိတော့-ဟူလို၊) နိသိဒိတွာ-ထိုင်ပြီး၍၊ သာယံ-
 ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဂစ္ဆန္တော - သွားလတ်သော်၊ နေဝ ဥဒ္ဓရတိ - ကိုယ်တိုင်မူလည်း
 မရုပ်သိမ်းအံ့၊ န ဥဒ္ဓရာပေတိ - သူတစ်ပါးကိုမူလည်း မရုပ်သိမ်းစေအံ့၊ လေဉ္စ
 ပါတာတိက္ကမေ-ခဲတစ်ကျကို လွန်ရာအခါ၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ။)

ထေရော-သည်။ တတ္ထ-ထိုညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ခင်းထားရာ အရပ်၌၊
 ထဝိကံဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရာသင်္ဂီဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အထပေတွာ-
 မထားမူ၍၊ စင်္ဂမန္တောဝ-စင်္ကြန်သွားလျက်သာ၊ ဒဟရံ-ရဟန်းငယ်ကို၊ တံ-သင်
 သည်၊ ဂစ္ဆ-သွားတော့၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဘဏတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) တေန-
 ထိုရဟန်းငယ်သည်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဣဒံ-ဤဟာကား၊ မဉ္ဇူပိဋံ-ပါတည်း။

ဣတိ-သို့၊ အာစိက္ခိတုဗွံ-လျှောက်ထားရာ၏။ ထေရော-သည်၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ သစေ ဇာနာတိ-အကယ်၍ နားလည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တွံ-သင်သည်၊ ဂစ္ဆ-သွားတော့၊ အဟံ-သည်၊ ပါကတိကံ-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်ကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုလိုက်အံ့၊ ဣတိ၊ ဝတ္တဗွံ-ပြောရာ၏။ (နဂိုနေရာသို့ ပြန်ထားလိုက်အံ့ဟု ပြောရမည်-ဟူလို) (ထေရော-သည်) ဗာလော-ကျင့်ဝတ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ အနုဂ္ဂဟိတ ဝတ္ထော-သင်ယူအပ်ပြီးသော ကျင့်ဝတ် မရှိသည်၊ ဝါ-ကျင့်ဝတ်ကို မသင်ယူခဲ့ရသည်၊ (ဗာလောကို ထပ်၍ ဖွင့်သည်) သစေ ဟောတိ၊ ဂစ္ဆ-သွား၊ ဣမ-ဤအရပ်၌၊ မာ တိဋ္ဌ-ရပ်မနေနှင့်၊ နိဿိဒိတုံ-ထိုင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ထိုင်ခွင့်ကို၊ နေ ဝဒေမိ-မပေး၊ နိပဇ္ဇိတုံ-လျောင်းခြင်းငှာ၊ ဝါ-လျောင်းခွင့်ကို၊ န ဒေမိ-မပေး၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဒဟရံ-ရဟန်းငယ်ကို၊ (သစေ) တဇ္ဇေတိယေဝ-အကယ်၍ ခြိမ်းချောက်၍သာ နေအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒဟရေန-ရဟန်းငယ်သည်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ သယထ-အိပ်ရစ်ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ကပ္ပံ-အပ်သော အခွင့်ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဝန္တိတွာ-ဝပ်ချ၍၊ ဂန္တဗွံ-သွားရာ၏။ [ကပ္ပံ လဘိတွာတိ ဂစ္ဆာတိ ဝုတ္တဝစနေန ကပ္ပံ လဘိတွာ၊ ထေရဿ ဟိ အာဏတ္တိယာ ဂစ္ဆန္တဿ အနာပတ္တိ-ဋီကာ။] တသ္မိ-ထိုရဟန်းငယ်သည်၊ ဂတေ-သွားလတ်သော်၊ ထေရဿေဝ-၏သာ၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ (နိဿိဒိတွာ သာယံ ဂစ္ဆန္တောတိ အာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန) အဿ-ထိုထေရ်၏။ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန-ဆက်၊ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ-စေခိုင်းအပ်ရာ ခဏ၌ပင်လျှင်၊ (ခိုင်းရာ ခဏတုန်းကပင်) ဒဟရော-ရဟန်းငယ်သည်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ မယံ-တပည့်တော်၏။ (တပည့်တော်မှာ) ဘဏ္ဍကဓောဝနာဒိ-ဘဏ္ဍာငယ်ကို ဖွပ်လျှော်ခြင်း အစရှိသော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကရဏီယံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏။ ဣတိ-သို့၊ အထ ဝဒတိ-အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) ထေရောစ-ထေရ်သည်လည်း၊ နံ-ထိုရဟန်းငယ်ကို၊ တွံ-သင်သည်၊ ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ဂစ္ဆာဟိ-လော၊ (သွားတော့) ဣတိ ဝတွာ၊ ဘောဇနသာလတော-ဆွမ်းစားစရပ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားအံ့၊ ပါဒုဒ္ဓါရေန-ခြေကို ကြွမြှောက်ခြင်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေခိုက်၏။ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏။ တတ္ထေဝ-ထိုညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ခင်းထားရာ အရပ်သို့သာ၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ သစေ

အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ ပါဒုဒ္ဓါရေန။ ။ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ခင်းထားရာ အရပ်သို့ သွားကြောင်းလမ်းမှ အခြားသော လမ်းသို့ သွားခြင်းကို "အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ" ဟု ဆိုသည်။ ခင်းထားသော နေရာနှင့် ယခုသွားသော နေရာမှာ ခဲတစ်ကျကို လွန်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် လေ့ရှိပါက အတိတ္ထမဖြင့် မဆုံးဖြတ်ဘဲ အခြားလမ်းဘက်သို့ ပဌမခြေလှမ်း ကြွလျှင် ဒုက္ကဋ်၊ ဒုတိယခြေလှမ်း ကြွလျှင် ပါစိတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ပါ။

နိဿိဒတိ-အကယ်၍ ထိုင်အံ့၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဿ-
ထိုရဟန်း၏၊ လေဉ္စပါတာတိက္ကမေဝ-ခဲတစ်ကျကို လွန်ရာအခါ၌လည်း၊ အာပတ္တိ
ဟောတိ-၏။

[ဒဟရကို စေခိုင်းပုံမှ တစ်ပါး သာမဏေကို စေခိုင်းပုံကို ပြလို၍ “သစေ
ပန” စသည် မိန့်။] ပန-ကား၊ ထေရော-သည်၊ သာမဏေရ်-ကို၊ သစေ အာဏာ
ပေတိ-အကယ်၍ စေခိုင်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သာမဏေရေ-သည်၊ တတ္ထ-၌၊ မဇ္ဇပိဋ်-
ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ နိဿိန္ဒေဟိ-ထိုင်နေပါသော်လည်း၊
ဘောဇနသာလတော-ဆွမ်းစားစရပ်မှ၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သွား
သော ထေရ်ကို၊ ပါဒုဒ္ဓါရေန-ခြေကို ကြွမြှောက်ခြင်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေ
ထိုက်၏၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ [သာမဏေမှာ ရဟန်းငယ်လောက် တာဝန် မရှိ၊
ထို့ကြောင့် သာမဏေက စောင့်၍ နေသော်လည်း အခြားအရပ်သို့ သွားသော
ထေရ်မှာ အာပတ်သင့်ရသည်။] ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ နိဿိန္ဒော-ထိုင်နေပြီးသော ထေရ်
ကို၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ လေဉ္စပါတာတိက္ကမေ-ခဲ
တစ်ကျကို လွန်ရာအခါ၌၊ အာပတ္တိယာ-ပါစိတ်အာပတ်ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-၏၊
ပန-ဆက်၊ အာဏာပေန္တော-စေခိုင်းလတ်သော်၊ ဝါ-စေခိုင်းတုန်းက၊ မဇ္ဇပိဋ်-
ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ နိဿိဒ-
ထိုင်နေဦးလော့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သစေ အာဏာပေတိ-အကယ်၍ စေခိုင်းအံ့၊
(ဧဝံသတိ၊) ယတြ-အကြင်အရပ်သို့၊ (ဂန္တံ-ငှာ) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တတြ-ထိုအရပ်
သို့၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ အာဂန္တံ-ပြန်လာခြင်းငှာ၊ ဝါ-ပြန်လာခွင့်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊
ပန-ဆက်၊ သာယံ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ပါကတိကံ-ပင်ကိုယ်အတိုင်းရှိသည်ကို၊
အတတွာ-မပြုမူ၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ-ပြန်သွားသော ထေရ်၏၊ လေဉ္စပါတာတိက္ကမေ
ပါစိတ္တိယံ။

အန္တရသန္နိပါတေ-အကြားအကြား စည်းဝေးရာအခါ၌၊ (စည်းဝေးနေကျ
ရက်မဟုတ်ဘဲ အကြားအကြား အစည်းအဝေး၌၊) မဇ္ဇပိဋာနိ-ညောင်စောင်း
အင်းပျဉ်တို့ကို၊ ပညပေတွာ-ပြီး၍၊ နိဿိန္ဒေဟိ-ထိုင်နေကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊
(ဝတ္ထုဗွဲ၌ စပ်) ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ အာရာမိကာနံ-အာရာမိစောင့်
တို့အား၊ ဣမံ-ဤညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို၊ ပဋိသာမေထ-သိမ်းထားလိုက်ပါကုန်၊
ဣတိ၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ပြောဆိုရာ၏၊ အဝတွာ-မပြောဆိုဘဲ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ-သွားကုန်သော ရဟန်း
တို့၏၊ လေဉ္စပါတာတိက္ကမေ-၌၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ မဟာ
ဓမ္မဿဝနံနာမ-ကြီးကျယ်သော တရားပွဲမည်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထိုတရား
ပွဲ၌၊ ဥပေါသထာဂါရတောပိ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်မှလည်းကောင်း၊ ဘောဇန
သာလတောပိ-ဆွမ်းစားစရပ်မှလည်းကောင်း၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ မဇ္ဇ
ပိဋာနိ-တို့ကို၊ ပညပေန္တိ-ခင်းတတ်ကြကုန်၏၊ (ဧဝံသန္တေ-သော်) အာဝါသိကာနံ

ယေဝ-တို့၏သာလျှင်၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊ အာဂန္တုကာ-တို့သည်၊ ဣဒံ-ဤညောင်
 စောင်းအင်းပျဉ်သည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-ဖို့၊ (ဟောတိ) ဣဒံ-သည်၊
 အမှာကံ-တို့၏၊ အာစရိယဿ-ဆရာဖို့၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ သစေဂဏ္ဍန္တိ-ကုန်
 အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ တေသံယေဝ-ထိုအာဂန္တုကာတို့၏သာ၊
 ပလိဗောဓော-တည်း၊ ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာအခါ၌၊ ပါကတိကံ-ပင်ကိုယ်
 အတိုင်း ရှိသည်ကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ လေဇ္ဈပါတံ-ကို၊ အတိက္ကမန္တာနံ-ကျော်လွန်
 ကုန်သော အာဂန္တုကာရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ဆိုအပ်
 သနည်း) ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အညေ-အခြားရဟန်း
 တို့သည်၊ န နိသီဒန္တိ-မထိုင်ကုန်သေး၊ တာဝ-ထိုမထိုင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊
 ယေဟိ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ [အာဂန္တုကာဖြစ်စေ၊ အာဝါသိကဖြစ်စေ အကြင်
 ရဟန်းတို့သည်] ပညတ္တံ-ခင်းအပ်ပြီ၊ တေသံ-ထိုခင်းသော ရဟန်းတို့၏၊ ဘာရော-
 တာဝန်တည်း၊ အညေသု-အခြားရဟန်းတို့သည်၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ နိသီန္ဓေသု-
 ထိုင်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ နိသီန္ဓကာနံ-ထိုင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဘာရော-တည်း၊
 တေ-ထိုထိုင်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အနုဒ္ဓရိတ္တာဝါ-ကိုယ်တိုင် မရုပ်သိမ်းမူ၍လည်း
 ကောင်း၊ အနုဒ္ဓရာပေတ္တာဝါ-သူတစ်ပါးကို မရုပ်သိမ်းစေမူ၍လည်းကောင်း၊ သစေ
 ဂဏ္ဍန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒုက္ကဋ်၊ ကသ္မာ-အကယုံကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ ဖြစ်ရသနည်း၊
 အနာဏတ္တိယာ-မစေခိုင်းခြင်းဖြင့်၊ (မစေခိုင်းဘဲ) ပညပိတတ္တာ-ခင်းအပ်ကုန်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [မဟာအဋ္ဌကထာ၌
 ပါစိတ်အာပတ်ဟု ဆို၍ မဟာပစ္စရိ၌ မခိုင်းဘဲ ခင်းအပ်သော အခင်းဖြစ်၍
 ဒုက္ကဋ်ဟု ဆိုသည်။]

ဓမ္မာသနေ-တရားဟော ပလ္လင်ကို၊ ပညတ္တေ-ခင်းအပ်ပြီးသော်၊ ယာဝ-အကြင်
 မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဥဿာရကောဝါ-ပါဠိသက်သက်ကို ဖြစ်စေတတ်
 ရွတ်ပြတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မကထိကောဝါ-ဓမ္မကထိက
 သည်သော်လည်းကောင်း၊ န အာဂစ္ဆတိ-မလာသေး၊ တာဝ-ထိုမလာသေးသမျှ
 ကာလပတ်လုံး၊ ပညာပကာနံ-ခင်းသော ရဟန်းတို့၏၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊
 တသ္မိ-ထိုဥဿာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဂန္တာ-လာ၍။

ဥဿာရကော။ ။ "သရဘာဏကော-အသံသာသာဖြင့် ပါဠိကိုသာ ရွတ်ဆိုတတ်
 သော ပုဂ္ဂိုလ်" ဟု ဖွင့်၏၊ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ-အထက်အထက်၌၊ ပါဠိပါဠိ သာရေတိ ပဝတ္တေတိ-ပါဠိကို
 ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဥဿာရကောဟု ပြု၊-(ဝိမတိ) ပါဠိသက်သက်ကိုသာ မက အနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ ဟောပြတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို "ဓမ္မကထိက" ဟု ခေါ်သည်၊ ဓမ္မကထာယံ-
 တရားစကား၌ + နိယုတ္တော ဓမ္မကထိကော" ဟု တဖွဲ့တပြု။ ["ကထေတိတိ ကထိကော"ဟု
 မပြုနိုင်၊ ထိုသို့ပြုလျှင် ဣပစ္စည်းဖြင့် "ကထကော" ဟုသာ ပြီးလိမ့်မည်။]

နိသိန္ဓေ-လတ်သော်၊ တဿ-ထိုဥဿာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပလိဗောဓော-တည်း။ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ အဟောရတ္ထံ-နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဓမ္မဿဝနံ-တရားနာခြင်းသည်၊ ဝါ-တရားပွဲသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ အညော-အခြားသော၊ ဥဿာရကောဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မကထိကောဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဥဋ္ဌဟတိ-တသွား၏၊ အညော-အခြားသော ဥဿာရကပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိသီဒတိ-ထိုင်လာ၏၊ ယော ယော-အကြင်အကြင်ရဟန်းသည်၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ နိသီဒတိ-၏၊ တဿ တဿ-ထိုထိုထိုင်လာသော ရဟန်း၏၊ ဘာရော-တည်း၊ ပန-ထိုသို့ထိုင်လာသော ရဟန်း၏ တာဝန်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥဋ္ဌဟန္တေန-ထသွားသော ရဟန်းသည်၊ ဣဒံ အာသနံ-ဤနေရာသည်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဘာရော-တာဝန်ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-နောက်လာသော ရဟန်းအား ပြော၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ ဣတရသ္မိံ-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ အနာဂတေယေဝ-မလာသေးမီပင်၊ ပဌမံ-စွာ၊ နိသိန္ဓေ-ထိုင်နေသော ရဟန်းသည်၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ သစေပိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မူလည်း သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ တသ္မိံစ-ထိုထသွားသော ရဟန်းသည်လည်း၊ အန္တော ဥပစာရဋ္ဌေယေဝ-ဥပစာအတွင်း၌ တည်စဉ်ပင်၊ ဣတရော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ နိသီဒတိ-အံ့၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ဂတော-သွားသော ရဟန်းကို၊ အာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ န ကာရေ တဗ္ဗော-မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဣတရသ္မိံ-သည်၊ အနာဂတေယေဝ-မီပင်၊ ပဌမံ-စွာ၊ နိသိန္ဓေ-ထိုင်သော ရဟန်းသည်၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ လေဉ္စူပါတံ-ခဲတစ်ကျအရပ်ကို၊ သစေ အတိက္ကမတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အဆုံးအဖြတ်တို့၌၊ လေဉ္စူပါတာ တိက္ကမေ-၌၊ ပဌမပါဒေ-၌၊ ဒုက္ကဋံ၊ ဒုတိယေ ပါဒေ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ဣတိ-သို့၊ အယံ နယော-ကို၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤလေဉ္စူပါတံ အတိက္ကမန္တဿ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ (ဣတိတစ်လုံး အပို ထည့်၍ “အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော” ကို ပြန်လှည့်။)

၁၁၂။ စိမိလိကံ ဝါတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စိမိလိကာနာမ-စိမိလိကာမည်သည်၊ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာယ-အင်္ဂတေ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ပရိကမ်ရှိသော၊ (အင်္ဂတေ စသည်ဖြင့် သုတ်လိမ်းအပ်သော) ဘူမိယာ-မြေ၏၊ ဝဏ္ဏာနုရက္ခဏတ္ထံ-အဆင်းကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတာ-ပြုအပ်သော အခင်းတည်း၊ (ဟောတိဟု ရှိသည်ကား မကောင်း) တံ-ထိုအခင်းကို၊

သုဓာဒိပရိကမ္မကတာယ။ ။ကတံ ပရိကမ္ပံ ဧတိဿာတိ ပရိကမ္မကတာ၊ သုဓာဒိတိ + ပရိကမ္မကတာ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာ၊ ထက်ဝန်းကျင် အင်္ဂတေ စသည်တို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းမှုကို “ပရိကမ်”ဟု ခေါ်သည်။ သုဓာဒိ၌ အာဒိဖြင့် မြေညက်၊ ဆေးအမျိုးမျိုးတို့ကို ယူပါ။

ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-အောက်က၊ ပတ္တရိတွာ-ဖြန့်ခင်း၍၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝါ-အပေါ်က၊ ကဋ္ဌသာရကံ-သင်ဖြူးကို၊ ပတ္တရန္တိ-ဖြန့်ခင်းကြကုန်၏၊ ဥတ္တရတ္ထရဏံ နာမ-မည်သည်၊ မဗ္ဗပိဋ္ဌာနံ-တို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ အတ္တရိတဗ္ဗကံ-ခင်းထိုက်သော၊ ပစ္စတ္တရဏံ-အပေါ်လွှမ်းအခင်းတည်း၊ [အတ္တရိယတေတိ အတ္တရဏံ၊ ဥတ္တရိ + အတ္တရဏံ ဥတ္တရတ္ထရဏံ။] ဘူမတ္ထရဏံနာမ-မည်သည်၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ အတ္တရိ တဗ္ဗာ-ခင်းထိုက်သော၊ [ဘူမိယံ အတ္တရိတဗ္ဗာတိ စိမိလိကာယ သဓိ တဿာ ဥပရိ၊ အသတိ သုဒ္ဓဘူမိယံ အတ္တရိတဗ္ဗာ။] ကဋ္ဌသာရကာဒိ ဝိကတိ-သင်ဖြူး အစရှိသော အထူးပြုအပ်သော အခင်းတည်း၊ (“ကဋ္ဌသာရကာဒိ ဝိကတိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် တဋ္ဌိကာမှ အထူးပြုအပ်သော သင်ဖြူးကို ယူပါ။) တဋ္ဌိကာနာမ-မည်သည်၊ တာလပဏ္ဍေဟိဝါ-ထန်းရွက်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါကေဟိဝါ-လျော်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကတတဋ္ဌိကာ-ပြုအပ်သော သပေါ့ဖျာတည်း။

စမ္မခဏ္ဍောနာမ-စမ္မခဏ်မည်သည်၊ သီဟဗျူဒိပိတရစ္ဆစမ္မာဒိသုပိ-ခြင်္သေ့ရေ၊ ကျားရေ၊ သစ်ရေ၊ အောင်းရေ အစရှိသော အရေတို့တွင်လည်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ် မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ စမ္မံ-အရေတည်း၊ [စမ္မဿ-အရေ၏၊ ခဏ္ဍော-အပိုင်း တည်း၊ စမ္မခဏ္ဍော-ပိုင်း။] ဟိ-မှန်၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ သေနာ သနပရိဘောဂေ-ကျောင်းအသုံးအဆောင်၌၊ ပဋိက္ခိတ္တစမ္ပနာမ-ပယ်အပ်သော အရေမည်သည်ကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သီဟစမ္မာဒိနံ-ခြင်္သေ့ရေ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပရိဟရဏေယေဝ-သွားလေရာ ဆောင်ယူခြင်း၌သာ၊ ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ ပါဒပုဉ္ဇနီနာမ-မည်သည်၊ ရုဇ္ဈကေဟိဝါ-ကြိုးငယ်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပိလောတိကဒ္ဓဟိဝါ-အဝတ်ပိုင်း တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒပုဉ္ဇနတ္ထံ-ခြေကို သုတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတာ-ပြုအပ်သော ခြေသုတ်တည်း။ [ကြိုးကလေးတို့ကို ရစ်၍ဝိုင်းပြီး ထားလိုက်လျှင်

ထိုကဲ့သို့ အင်္ဂါတေ မြေညက် ဆေးတို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းထားသော မြေပေါ်ဝယ် သင်ဖြူးတို့ကို တိုက်ရိုက်ခင်းလိုက်လျှင် အင်္ဂါတေရောင်၊ မြေညက်ရောင်၊ ဆေးရောင်တို့ ပျက်သွားစရာ ရှိ၏၊ ထိုသို့ မပျက်အောင် “စိမိလိကာ” ခေါ်သော အဝတ်ကြမ်းကို အောက်ကထားပြီးမှ သင်ဖြူးတို့ကို ခင်းကြရသည်။

ပရိဟရဏေယေဝ။ ။ ကိုယ့်ဥစ္စာအနေအားဖြင့် ထိုထိုအရပ်သို့ သွားလေရာ ဆောင် ယူ၍ (ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် စသည်တို့၌ ခင်း၍) သုံးဆောင်ခြင်း၌သာ ခြင်္သေ့ရေ စသော သားရေကို ပယ်သည်၊ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်ဘဲ သံယံကကျောင်း အသုံးအဆောင်အဖြစ်၌ကား မအပ်သော သားရေ မရှိပါ။ [သီဟစမ္မာဒိနံ ပရိဟရဏံယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ “ နဘိက္ခဝေ မဟာစမ္မာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ၊ သီဟစမ္ပံ၊ ဗျတ္တစမ္ပံ၊ ဒီပိစမ္ပံ၊ ယော ဓာရေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာ” တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ ခန္ဓကပါဠိယာ အဓိပ္ပာယ် ဝိဘာဝေတိ-ဋီကာ။]

ခြေသုတ်ကြီးဝန်း ဖြစ်၏။ သင်္ကန်းစုတ်တို့ကို ကြိုးကျစ်၍ ဝှမ်းတားလိုက်လျှင် ပိလောတိက ခြေသုတ်ဖြစ်၏။ ရှေးက ထိုခြေသုတ်မျိုးသာ ရှိသည်။ ယခုအခါ ခြေသုတ်ဖုံများကိုကား အတ္တန္တရဝိကပုနုတ္ထဝါသဒ္ဓါဖြင့် ယူပါ။]

ဖလကပိဋ်နာမ-မည်သည်။ ဖလကမယံ-ပျဉ်ချပ်ဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပိဋ်-အင်း ပျဉ်တည်း၊ ဝါ-ထိုင်ခုံတည်း၊ [ဤပဌမနည်းဖြင့် ဖလကပိဋ်ဝယ် အလယ်၌ မယပုဒ် ကျေနေသည်ကို ပြသည်ဟု ယောဇနာ ဆို၏။ “ဖလကဉ္စ+တံ+ပိဋ္ဌဘာတိ ဖလက ပိဋ်” ဟု အရတူ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကို ပြသည်ဟု ထင်သည်။] အထဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ဖလကဉ္စ-ပျဉ်ချပ်လည်းကောင်း၊ ဒါရုမယပိဋ္ဌ-သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော အင်းပျဉ်လည်းကောင်းတည်း၊ [ဤဒုတိယနည်းအလို ဖလကနှင့် ပိဋ္ဌအရကို တစ်မျိုးစီ ယူ၍ “ဖလကဉ္စ+ပိဋ္ဌ ဖလကပိဋ်” ဟု ဒွိန်သမာသ် ပြုရ မည်ဟု ပြသည်။] ဧတေန-ဤဖလကပိဋ်ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သဗ္ဗမ္မိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဒါရုဘဏ္ဍာဒိ-သစ်ဘဏ္ဍာ အစရှိသည်ကို၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝိတ္တာရေနေဝ-အကျယ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [“သဗ္ဗမ္မိ ဒါရုဘဏ္ဍာဒိ သင်္ဂဟိတံ” ဟု တစ်ပေါင်းတည်းလုံး၍ မဆိုဘဲ ခွဲခြား၍ ဆိုထားသည်ကို “အကျယ်ဆိုအပ်ပြီ” ဟု ဆိုသည်။] (ကိ-အဘယ်သို့ ဆိုအပ် သနည်း၊) အာဓာရကံ-သပိတ်ခြေကိုလည်းကောင်း၊ ပတ္တပိဓာနံ-သပိတ်ဖုံးကိုလည်း ကောင်း၊ ပါဒကထလိကံ-ခြေပွတ်အိုးခြမ်းကိုလည်းကောင်း၊ တာလဝဏ္ဏံ-ထန်းရွက် ယပ်ဝန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗီဇနိပတ္တကံ-ယပ်အပြားကိုလည်းကောင်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ဒါရုဘဏ္ဏံ-သစ်ဘဏ္ဍာကိုလည်းကောင်း၊ အန္တမ သော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ပါနီယဥဠကီ-သောက်ရေမှုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါနီယသင်္ခီ-သောက်ရေ ခရုသင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဇ္ဈောကာသေ-လွင်တီး ခေါင်၌၊ နိက္ခိပိတ္တာ-ထား၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ်-တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန-၌ကား၊ ဧသ (ဧသော) နယော-ဤနည်းကို၊ ဒုတိယ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ဒသိတော-ပြုအပ်ပြီ။

အဇ္ဈောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊ ရဇနံ-ဆိုးရည်ကို၊ ပစိတ္တာ-ကျိုပြီး၍၊ ရဇန ဘာဇနံ-ဆိုးရည်အိုးလည်းကောင်း၊ ရဇနဥဠကီ-ဆိုးရည်မှုတ်လည်းကောင်း၊ ရဇနဒေါကာ-ဆိုးရည်ထည့်စရာ လေးလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ အဂ္ဂိသာလာယ-မီးတင်းကုတ်၌၊ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ-သိုမှီးသိမ်းဆည်း ရာ၏၊ အဂ္ဂိသာလာ-မီးတင်းကုတ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ-အံ့၊ အနောဝဿကေ-မိုး မစွပ်အပ်သော၊ ပဗ္ဗာရေ-တောင်ဝှမ်း၌၊ နိက္ခိပိတ္တံ-ထားရာ၏၊ တသ္မိပိ-ထို တောင်ဝှမ်းသည်လည်း၊ အသတိ-သော်၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဩလောကေန္တာ- ကြည့်ရှုကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ပဿန္တိ- အလွယ်တကူ မြင်နိုင်ကုန်၏၊ တာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ထပေတွာပိ-ထား၍လည်း၊ ဂန္တံ-

သွားခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။ [ခြစသည်တို့ တက်နေလျှင် အလွယ်တကူ မြင်နိုင်လောက်သော အရပ်၌ အခြားရဟန်းများ မြင်လျှင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ယတ္ထ ဩလောကေန္တာ ပေ၊ ထပေတွာပိ” ဟု ဆိုသည်။]

အညဿ ပုဂ္ဂလိကေတိ-ကား၊ ယသ္မိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းကြောင့် ယူခြင်းသည်၊ န ရဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ-အထမမြောက်၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သန္တကေ-ဥစ္စာ၌၊ (အနုဒ္ဒရိတွာဝါ-၍လည်းကောင်း၊ အနုဒ္ဒရာပေတွာဝါ-၍လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆန္တဿ-၏။) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ) ပန-အနွယကား၊ ယသ္မိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝိဿာသော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အကျွမ်းဝင်ခြင်းကြောင့် ယူခြင်းသည်၊ ရဟတိ-တက်ရောက်၏၊ ဝါ-အထမြောက်၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပုဂ္ဂလိကမေဝ-ပုဂ္ဂလိကဥစ္စာကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယာဒိသု-မဟာပစ္စရိ အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ အာပုစ္ဆံ ဂစ္ဆတိတိ-ကား၊ ယော ဘိက္ခုဝါ-အကြင်ရဟန်းသည် သော်လည်းကောင်း၊ ယော သာမဏေရောဝါ-အကြင်သာမဏေသည်သော်လည်းကောင်း၊ ယော အာရာမိကောဝါ-အကြင်အာရာမိစောင့်သည်သော်လည်းကောင်း၊ လဇ္ဇိ-ရှက်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အတ္တနော-၏၊ ပလိဗောဓံ ဝိယ-ပလိဗောဓကိုကဲ့သို့၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ [လဇ္ဇိဟူရာ၌ လဇ္ဇိပေသလသိက္ခာကာမကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ မိမိဥစ္စာကဲ့သို့ ဂရုစိုက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဤနေရာ၌ လဇ္ဇိ ခေါ်သည်ဟု ပြလို၍ “အတ္တနော ပလိဗောဓံ ဝိယ မညတိ”ဟု လဇ္ဇိပုဒ်ကို ထပ်၍ သရုပ်ဖော်သည်။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တထာရူပံ-ထိုသို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-ပန်ပြော၍၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တဿ-၏၊ အနာပတ္တိ၊ ဩတာပေန္တော ဂစ္ဆတိတိ-ကား၊ အာတပေ-နေပူ၌၊ ဩတာပေန္တော-နေလှန်းလျက်၊ အာဂန္ဓာ-ပြန်လာ၍၊ ဥဒ္ဒရိဿာမိ-ရုပ်သိမ်းအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြိ၍၊ ဂစ္ဆတော-သွားသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ။

ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိတိ-ကား၊ သေနာသနံ-အိပ်ရာနေရာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဥပဒ္ဓုတံ-ကပ်၍ နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဝါ-နှောက်ယှက်အပ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဝုမုတရော-မိမိထက် သီတင်းကြီးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဥဋ္ဌာပေတွာ-ထစေ၍၊ သစေပိ ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ယူသော်လည်းကောင်း၊) ယက္ခောဝါ-ဘီလူးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပေတောဝါ-ပြိတ္တာသည်သော်လည်းကောင်း၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ သစေပိ နိသီဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ထိုင်သော်လည်းကောင်း၊) ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဣဿရော-အစိုးရသူသည်၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ယူသော်လည်းကောင်း၊) သေနာသနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပလိဗုဒ္ဓံ-

နှောက်ယှက်အပ်သည်။ ဟောတိ-၏။ ဝါ ပန-သည်သာ မကသေး။ သီဟဗျူဟီဒီသု-
 ခြင်္သေ့ ကျားအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်။ တံ ပဒေသံ-သို့။ အာဂန္ဓာ-၍။ ဌိတေသု
 ပိ-တည်နေပြန်ကုန်သော်လည်း။ သေနာသနံ-သည်။ ဝါ-ကို။ ပလိဗုဒ္ဓံ-နှောက်ယှက်
 အပ်သည်။ ဟောတိယေဝ-သည်သာ။ ဧဝံ-သို့။ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်။
 (သေနာသနေ-ကို) ပလိဗုဒ္ဓေ-နှောက်ယှက်အပ်သော်။ အနုဒ္ဓရိတွာပိ-မရုပ်သိမ်း
 မူ၍လည်း။ ဂစ္ဆတော-သွားသော ရဟန်း၏။ အနာပတ္တိ။ [ပလိဗုဒ္ဓေနဟု ရှေးစာအုပ်
 တို့၌ န ပါနေသည်ကား အပို။] အာပဒါသူတိ-ကား။ ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တရာယေသု-
 အသက်အန္တရာယ်၊ ဗြဟ္မစရိယအန္တရာယ်တို့ကြောင့်။ (အနုဒ္ဓရိတွာ ဂစ္ဆတော အနာ
 ပတ္တိ) သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ၊ပေ။ တိဝေဒနန္တိ။ [ဤအဋ္ဌကထာဆိုပုံနှင့် ကင်္ခါအဋ္ဌ
 ကထာ ဆိုပုံသည် မတူ။ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။] ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒံ
 စံတုတ္ထံ။

၅။ ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၁၆။ ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒေ-၌။ ဘိသိတိ-ကား။ မဇ္ဇကဘိသိဝါ-
 ပညောင်စောင်းငယ်၏ ဘုံလျှိုသည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ-ပညောင်စောင်းငယ်
 ပေါ်၌ ခင်းအပ်သော ဘုံလျှိုသည်သော်လည်းကောင်း။ ပိဋကဘိသိဝါ-အင်းပျဉ်
 ငယ်၏ ဘုံလျှိုသည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ-အင်းပျဉ်ငယ်ပေါ်၌ ခင်းအပ်သော
 ဘုံလျှိုသည်သော်လည်းကောင်းတည်း။ စိမိလိကာဒီနိပိ-စိမိလိကာ အစရှိသော
 အိပ်ရာနေရာတို့သည်လည်း။ ပုရိမသိက္ခာပဒေ-ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၌။ ဝုတ္တပ္ပကာရာနိ
 ယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သည်သာ။ သဒေသံ-အဆာနှင့်တကွဖြစ်သော
 အခင်းကို။ နိသီဒနန္တိ-ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပစ္စတ္ထရဏန္တိ-ကား။ ပါဝါရော-အပေါ်ခြုံ
 တဘက်သည်လည်းကောင်း။ ကောဇေဝါ-ကော်ဇောသည်လည်းကောင်းတည်း။
 ဣတိ ဧတ္တကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ။ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။
 တိဏသန္တာရောတိ-ကား။ ယေသံ ကေသဗ္ဗိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးကုန်သော။
 တိဏာနံ-မြက်တို့၏။ သန္တာရော-အခင်းတည်း။ ပဏ္ဏသန္တာရေ-ပဏ္ဏသန္တာရ၌။
 ဒေသနယော-ဤနည်းတည်း။ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿာတိ ဧတ္ထ-၌။ ပဌမပါဒံ-
 ပဌမခြေလှမ်းကို။ အတိက္ကာမန္တဿ-လွန်စေသော ရဟန်း၏။ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ။)

မဇ္ဇကဘိသိ။ ။ယောဇနာ၌ “မဇ္ဇေ အတ္ထရိတဗ္ဗော မဇ္ဇကော” ဟု ကပစ္စည်းကို
 အတ္ထရိတဗ္ဗအနက်၌ သက်ဟု ကြိလေသည်။ ထိုအကြံကို စဉ်းစားပါ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း-
 တစ်ယောက် အိပ်လောက်သော ပညောင်စောင်းငယ်ကို မဇ္ဇကသဒ္ဓါက ဟောရိုးရှိသောကြောင့်
 တည်း။ ထို့ကြောင့် “မဇ္ဇကေ + အတ္ထရိတဗ္ဗော + ဘိသိ မဇ္ဇကဘိသိ” ဟု အတ္ထရိတဗ္ဗအလယ်
 ပုဒ်ကျေသော သတ္တမိတပျူရိသ်သမာသ် ပြုပါ။ တစ်နည်း-“မဇ္ဇကဿ + ဘိသိ မဇ္ဇကဘိသိ”
 ဟု ဆဋ္ဌိတပျူရိသ် ပြုပါ။ ပိဋကဘိသိ၌လည်း နည်းတူ။

ဒုတိယာတိက္ကာမေ-ဒုတိယခြေလှမ်းကို လွန်စေရာ အခါ၌၊ ပါမိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) အပရိက္ခိတ္တဿ-မကာရံအပ်သော အာရာမိ၏။ ဥပစာရောနာမ-ဥပစာမည်သည်။ သေနာသနတော-အဆုံးဖြစ်သော ကျောင်းမှ၊ ဒွေလေဉ္စပါတာ-ခဲ ၂ ကျ အရပ် တို့တည်း။ [သေနာသနတောတိ သဗ္ဗပုစ္ဆိမသေနာသနတော-ဋီကာ။]

အနာပုစ္ဆိဝါ ဂစ္ဆေယျာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော) ဘိက္ခုမ္ဘိ-ရဟန်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော- ပန်ပြောထိုက်၏။ တသ္မိ-ထိုရဟန်းသည်၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ သာမဏေရော- ကို၊ (အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော) တသ္မိ-ထိုသာမဏေသည်၊ အသတိ-သော်၊ အာရာမိကော- အာရာမိစောင့်ကို၊ (အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော) တသ္မိပိ-ထိုအာရာမိစောင့်သည်လည်း၊ အသတိ-သော်၊ ယေန-အကြင်ဥပါသကာသည်၊ ဝိဟာရော-ကို၊ ကာရိတော- ဆောက်လုပ်စေအပ်ပြီ၊ သော ဝိဟာရသာမိကောဝါ-ကျောင်းရှင်ဖြစ်သော ထို ဥပါသကာကိုသော်လည်းကောင်း၊ တဿ-ထိုကျောင်းရှင်ဥပါသကာ၏။ ကုလေ- အမျိုး၌၊ ယောကောစိဝါ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော-ပန်ပြောထိုက်၏။ တသ္မိမ္ဘိ-ထိုကျောင်းရှင် ဥပါသကာ၊ ထိုကျောင်း ရှင် ဥပါသကာ၏ အမျိုး၌ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်လည်း၊ အသတိ-သော်၊ စတုသု-၄ လုံးကုန်သော၊ ပါသာဏေသု-ကျောက်ခဲတို့၌၊ မဇ္ဇိ-ညောင်စောင်းကို၊ ထပေတွာ-တင်ထားပြီး၍၊ မဇ္ဇေ-ညောင်စောင်းပေါ်၌၊ အဝသေသမဇ္ဇပိဋ္ဌာနိ- ကြွင်းသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်တို့ကို၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ ဥပရိ-၌၊ ဘိသိအာဒိကံ-ဘုံလျှိုအစရှိသော၊ ဒသဝိဓမ္မိ-၁၀ ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သေယျ-အိပ်ရာနေရာကို၊ ရာသီ-အစုအပုံကို၊ ကရိတွာ-ပြု၍၊ (တစ်နည်း) ရာသီ ကရိတွာ-စုပုံ၍၊ ဒါရတဏှံ-သစ်ဘဏှာကိုလည်းကောင်း၊ မတ္တိကာဘဏှံ-မြေညက် ဘဏှာကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသာမေတွာ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းပြီး၍၊ ဒွါရဝါတပါနာနိ- တံခါးမ၊ လေသောက်ပြုတင်းတို့ကို၊ ပိဒဟိတွာ-ပိတ်ပြီး၍၊ ဂမိယဝတ္ထံ-ခရီးသွား မည့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျင့်စဉ်ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ဂန္ထဝံ-သွားရာ၏။

ပန-ဆက်၊ သေနာသနံ-ကျောင်းကို၊ သစေ ဩဝဿတိ-အကယ်၍ မိုးစွပ် အပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ဆဒနတ္ထဉ္စ-မိုးခြင်းအကျိုးငှာလည်း၊ (မိုးဖိုရန်လည်း) တိဏံဝါ- မြက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌကံဝါ-အုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာနိတာ-

တသ္မိ အသတိ။ ။သစေ ဘိက္ခု သာမဏေရော အာရာမိကော စာတိ တယော ဟောန္တိ၊ ဘိက္ခု အနာပုစ္ဆိတွာ သာမဏေရောဝါ အာရာမိကောဝါ န အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ အထ သာမဏေရော အာရာမိကော စာတိ ဒွေ ဟောန္တိ၊ သာမဏေရံ အနာပုစ္ဆိတွာ အာရာမိကော န အာပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ဒသေန္တော အာဟ “ဘိက္ခုမ္ဘိ အသတိ” တိ အာဒိ၊ တီသုပိ အသန္တေသု အာပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိမိ ဒသေတုံ ဝုတ္တံ “တသ္မိမ္ဘိ အသတိ” တိ အာဒိ၊-ယောဇနာ။

ဆောင်ယူအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ (သစေ) ဟောန္တိ၊ သစေ စ ဥဿဟတိ-အကယ်၍ မူလည်း မိုးခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်အံ့၊ [“သစေ စ ဥဿဟတိ” ဟု (စ) ရှိလျှင် ကောင်းသည်၊] (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်၊) ဆာဒေတဗ္ဗံ-မိုးရာ၏၊ နောစေ သက္ကောတိ-အကယ်၍ မိုးခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယော ဩကာသော-အကြင်အရပ်ကို၊ အနောဝဿကော-မိုးမစွပ်အပ်၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ မဇ္ဇပိဋ္ဌာဒီနိ-အစရှိသည်တို့ကို၊ နိက္ခိပိတ္တာ-ထားပြီး၍၊ ဂန္ထဗ္ဗံ-ရာ၏၊ သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံသော ကျောင်းကိုလည်း၊ (တစ်ကျောင်းလုံးကိုလည်း၊) သစေ ဩဝဿတိ-အကယ်၍ မိုးစွပ်အပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဥဿဟန္တေန-စွမ်းနိုင်သော ရဟန်းသည်၊ အန္တောဂါမေ-ရွာတွင်း၌၊ ဥပါသကာနံ-တို့၏၊ ယရေ-အိမ်၌၊ ထပေတဗ္ဗံ-ထားရာ၏၊ တေပိ-ထို ဥပါသကာတို့သည်လည်း၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ သံယိကံနာမ-သံဃာ့ဥစ္စာမည်သည်၊ ဘာရိယံ-ဝန်လေးပါ၏၊ အဂ္ဂိဒါဟာဒီနိ-အိမ်ကို မီးလောင်ခြင်း အစရှိသည်တို့မှာ၊ ဘယာမ-ကြောက်ပါကုန်၏၊ (အိမ်ကို မီးလောင်လျှင် သံယိကပစ္စည်း ပါသွားမှာ စိုးရိမ်ပါသည်-ဟူလို၊) ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ သစေ န သမ္ပဋိစ္စန္တိ-အကယ်၍ လက်မခံလိုကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့လက်မခံလိုကုန်လတ်သော်၊) အဇ္ဈောကာသေပိ-၌လည်း၊ ပါသာဏာနံ-ကျောက်တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ မဇ္ဇံ-ကို၊ ထပေတွာ-တင်ထားပြီး၍၊ သေသံ-ကြွင်းသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်စသည်ကို၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တနယေ နေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ နိက္ခိပိတ္တာ-ထားပြီး၍၊ တိဏေဟိစ-မြက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍေဟိစ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စာဒေတွာ-ဖုံးအုပ်၍၊ ဂန္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ (မိုးမစွပ်အောင် ဖုံးအုပ်၍ ထားခဲ့ရသည်၊) (ကသ္မာတိဏေဟိစ ပဏ္ဍေဟိစ ပဋိစ္စာဒေတွာ ဂန္တံ ဝဋ္ဋတိ-သင့်သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဖုံးအုပ်အပ်သော အိပ်ရာနေရာတို့တွင်၊ ယံ-အကြင် အိပ်ရာနေရာသည်၊ အင်္ဂမထ္တမ္ပိ-အစိတ်အပိုင်းမျှသည်လည်း၊ အဝသိဿတိ-ကြွင်းကျန်လတ်၊ တံ-ထိုကြွင်းကျန်သော အိပ်ရာနေရာသည်၊ အညေသံ-သွားသော ရဟန်းမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ အာဂတာနံ-ရောက်လာကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဥပကာရံ-လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ်၊ ဣတိ-ဤအကျိုးကို ရစေလိုခြင်းကြောင့်၊ (တိဏေဟိစ ပဏ္ဍေဟိစ ပဋိစ္စာဒေတွာ ဂန္တံ ဝဋ္ဋတိ။)

၁၃၇။ ဝိဟာရဿ ဥပစာရေတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ ဥပစာရောနာမ-ဥပစာမည်သည်၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဝေဏံတည်း၊ [ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်ခုအတွင်း၌ အသီးအသီး ကျောင်းများ၏ အကာအရံ ရှိလျှင် ထိုအကာအရံ ပရိဝေဏံသည် ကျောင်းအသီးအသီး၏ ဥပစာတည်း၊ ပရိဝေဏန္တိ ဧကေကဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပဗ္ဗန္တရံ-ဋီကာ။] ဥပဋ္ဌာနသာလာတိ-ကား၊ ပရိဝေဏဘောဇနသာလာ-ပရိဝေဏံအတွင်း၌ ဆွမ်းစားစရပ်တည်း၊ (ရွာတွင်းက

ဆွမ်းစားစရပ် မဟုတ်-ဟူလို၊ မဏ္ဍပေါတိ-ကား၊ ပရိဝေဏမဏ္ဍပေါ-ပရိဝုဏ် အတွင်း၌ မဏ္ဍပ်တည်း၊ [ပရိဝုဏ်ပြင်ဘက်က မဏ္ဍပ် မဟုတ်-ဟူလို၊ ရုက္ခမူလန္တိ-ကား၊ ပရိဝေဏရုက္ခမူလ-ပရိဝုဏ်အတွင်း၌ သစ်ပင်၏ အနီးအောက်တည်း၊ တာဝ-သမာနဝါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော-သော၊) အယံ နယော-ဤနည်းကို၊ ကုရုန္တ ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တော-အပ်ပြီ၊ [“ဝိဟာရဿ ဥပစာရောနာမ” မှ စ၍ “ပရိဝေဏ ရုက္ခမူလ” တိုင်အောင် ကုရုန္တစကားကို ပယ်ရှား၍ မိမိဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် “ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တော” စသည်မိန့်။] ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တော-အကယ်၍ ကား ဆိုအပ်ပါပေပြီ၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အန္တောဂဗ္ဘာဝါ-အတွင်းခန်းကိုလည်း ကောင်း၊ အညံ-အခြားသော၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္တံ-အလုံးစုံ မိုးကာအပ်သော၊ ဝုတ္တသေနာ သနံဝါ-လုံခြုံသော 'ကျောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဟာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ ဝိဟာရဿ ဥပစာရေတိ-ကား၊ တဿ-ထိုကျောင်း၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ အာသန္ဓေ-အနီးဖြစ်သော၊ ဩကာသေ-အရပ်၌၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံဝါတိ-ကား၊ ဘောဇနသာလာယံဝါ-ဆွမ်းစား စရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပေါတိ-ကား၊ အပရိစ္ဆန္တေဝါပိ-ထက်ဝန်းကျင် မကာရံအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆန္တေဝါပိ-ထက်ဝန်းကျင် ကာရံအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဗဟူနံ-များစွာကုန်သော ရဟန်း တို့၏၊ သန္တိပါတမဏ္ဍပေ-စုဝေးရာ မဏ္ဍပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလေ-၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-အထူးဖွင့်ဆိုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ။

အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဝုဠတ္ထံ-လျှို့ဝှက်သော အနက်ကို) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)-ထုတ်၍ ပြဦးအံ့၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဒသဝိမံ-ဆယ်ပါး အပြားရှိသော၊ သေယျံ-အိပ်ရာနေရာကို၊ အန္တောဂဗ္ဘာဒိမိ- အတွင်းအခန်း အစရှိသော၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ-လုံခြုံရာအရပ်၌၊ ပညပေတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသော ရဟန်း၏၊ (ပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ယသွာ-ကြောင့်၊ သေယျာပိ - အိပ်ရာနေရာကိုလည်းကောင်း၊ သေနာသနမ္ပိ - ကျောင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ဥပစိကာဟိ-ခြံတို့သည်၊ ပလုဇ္ဇတိ-ဖျက်ဆီးအပ်၏၊ (တစ်နည်း) သေယျာ ပိ-သည်လည်းကောင်း၊ သေနာသနမ္ပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥပစိကာဟိ-တို့ ကြောင့်၊ ပလုဇ္ဇတိ-ပျက်စီး၏၊ ဝမ္ပိကရာသိယေဝ-တောင်ပိုအစသည်သာ၊ ဟောတိ၊ [“ဥပစိကာဟိ ပလုဇ္ဇတိ” ကိုပင် “ဝမ္ပိကရာသိယေဝ ဟောတိ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] တသွာ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ-ပါစိတ်အာပတ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဗဟိ ပန-ပြင်ပ၌ကား၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံဒီသု-ဆွမ်းစားစရပ် အစရှိကုန်သော စရပ်တို့၌၊ ပညပေတွာ-ပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ-၏၊ (ဒုက္ကဋ္ဌံ ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) သေယျာမတ္တမေဝ-အိပ်ရာ နေရာမျှသည်သာ၊ နသေယျ-ပျက်စီးရာ၏၊ ဌာနဿ-တည်ရာ အရပ်၏၊ အဝုတ္တ တာယ-မလုံခြုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သေနာသနံ-ကျောင်းသည်၊ န နသေယျ-မပျက်စီးရာ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဥပဋ္ဌာနသာလာ အစရှိသော အရပ်တို့၌၊

ဒုက္ခဋီ-ဒုက္ခဋီအာပတ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ မဇ္ဈိဝါ ပိဋ္ဌိဝါတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ မဇ္ဈိဝိဋ္ဌိ-ကို၊ သဟသာ-အဆောတလျှင်၊ ဥပစိကာဟိ-ခြံတို့သည်၊ ခါယိတုံ-ခဲစားခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို၊ ဝိဟာရေပိ-ကျောင်းတွင်း၌လည်း၊ သန္တရိတွာ-ခင်းပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ-၏၊ ဒုက္ခဋီ၊ ဝုတ္တံ၊ ဝိဟာရူပစာရေ ပန-ကျောင်း၏ ဥပစာ၌ကား၊ တံ-ထိုညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို၊ ဝိဟာရစာရိကံ-ကျောင်းစဉ်လှည့်လည်ခြင်းကို၊ အာဟိဏ္ဏန္တပိ-လှည့်လည်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ပဋိသာမေဿန္တိ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းကုန်လတုံ၊ (တသ္မာ၊ ဒုက္ခဋီ၊ ဝုတ္တံ-ဟူလို။)

၁၁၈။ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂစ္ဆတိတိ ဧတ္ထ-ပါဌ်၌၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ရုပ်သိမ်း၍၊ ဂစ္ဆန္တေန-သွားသော ရဟန်းသည်၊ မဇ္ဈပိဋကဝါနံ-ညောင် စောင်း အင်းပျဉ်ငယ်ကို ဖွဲ့ကြပ်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိမ်၊ အဝတ်ပြား အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ သံဟရိတွာ-ခေါက်လိပ်၍၊ စိဝရဝံသေ-သင်္ကန်းတန်းဝါး၌၊ လဂ္ဂေတွာ-ချိတ်၍၊ ဂန္တဗ္ဗ-ရာ၏၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ အာဂန္တာ-၍၊ ဝသနကဘိက္ခုနာပိ-နေမည့် ရဟန်းသည်လည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ မဇ္ဈိဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌိဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပညပေတွာ-ပြီး၍၊ သယိတွာ-အိပ်ပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တေန-လတ်သော်၊ တထေဝ-ထိုရှေးအတူသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗ-ပြုရာ၏၊ အန္တော ကုဋတော-နံရံအတွင်းမှ၊ သေယျံ-ကို၊ ဗဟိကုဋေ-နံရံပြင်ပ၌၊ ပညပေတွာ-၍၊ ဝသန္တေန-နေသော ရဟန်းသည်၊ ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ-ယူအပ်ရာ အရပ်၌သာလျှင်၊ ပဋိသာမေတဗ္ဗ-၏၊ ဥပရိပါသာဒတော-ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်မှ၊ သြရော ပေတွာ-အောက်သို့ ချ၍၊ ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်၌၊ ဝသန္တဿပိ-၏လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ (ယူအပ်ခဲ့ရာ အရပ်၌ သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားခဲ့ပါ-ဟူလို) ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု-ညဉ့်နေရာ နေနေရာတို့၌၊ မဇ္ဈပိဋ္ဌိ-ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို၊ ပညပေတွာပိ-ခင်းပြီး၍လည်း၊ ဂမနကာလေ-သွားရာအခါ၌၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ-ယူအပ်ရာ အရပ်၌သာလျှင်၊ ထပေတဗ္ဗ-ပြန်ထားရာ၏။

အာပုစ္ဆိ ဂစ္ဆတိတိဧတ္ထ-၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာနာပုစ္ဆိတဗ္ဗ ဝိနိစ္ဆယော-ပန်ပြောထိုက်၊ မပန်ပြောထိုက် အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ တာဝ ပါသာဏ ပိဋ္ဌိ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာယံ-သော) ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ ယာ ဒီဃသာလာဝါ-အကြင်တန်းလျားရှည် စရပ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ယာ ပဏ္ဏသာလာဝါ-

မဇ္ဈပိဋကဝါနံ။ ။ယေန မဇ္ဈိဝါ ပိဋ္ဌိဝါ ဝိနန္တိ၊ တံ မဇ္ဈပိဋကဝါနံ၊ ယေန-အကြင်အဝတ်ပြား၊ ကြိမ်စသည်ဖြင့်၊ မဇ္ဈိဝါ-ညောင်စောင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌိဝါ-အင်းပျဉ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိနန္တိ-ဖွဲ့ကြပ်ကြကုန်၏၊ တံ-ဖွဲ့ကြပ်ကြောင်း ဖြစ်သော ကြိုး အဝတ်ပြား ကြိမ်စသည်သည်၊ မဇ္ဈပိဋကဝါနံ-မည်၏၊ ဤငြိကာအတိုင်း “မဇ္ဈပိဋကဝါနံ” ဟု ရှိပါစေ။

အကြင်သစ်ရွက်မိုး စရပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ ရုက္ခတ္ထမ္ဘေသု-သစ်
 သားတိုင်တို့၌၊ ယံ ကတဂေဟံဝါ-အကြင်ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းသည်
 သော်လည်း၊ ဥပစိကာနံ-ခြံတို့၏၊ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ-ပေါ်ထွက်ရာအရပ်၌၊ (ခြံပေါသော
 အရပ်၌) ဟောတိ-၏၊ (“ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ” မရှိသင့်၊) တတော-ထိုစရပ်၊ ထိုကျောင်းမှ၊
 (ဒီဃသာလာ၊ ပဏ္ဏသာလာ၊ ခြံပေါသောအရပ်၌ ဆောက်အပ်သော ကျောင်းမှ၊)
 ပက္ကမန္တေန-ဖဲသွားသော ရဟန်းသည်၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ-ပန်ပြော၍သာလျှင်၊ ပက္ကမိ
 တဗ္ဗံ-ဖဲသွားရာ၏၊ (ပက္ကမန္တေန တာဝဟု တာဝ ပါနေသည်ကား ပိုဟန်တူသည်၊)
 တိ-မှန်၊ တသ္မိ-ထိုကျောင်းကို၊ ကတိပယာနိ-အနည်းငယ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ-
 ရက်တို့ပတ်လုံး၊ အဇဂ္ဂိယမာနေ-မသုတ်သင်အပ်သော်၊ ဝမ္ဘိကာဝ-တောင်ပို့
 တို့သည်သာ၊ သန္တိဋ္ဌန္တိ-ကောင်းစွာ တည်ကုန်၏။ [ဧကဝုစ်ရှိလျှင် ကောင်း၏။]

ပန-ကား၊ ပါသာဏပိဋိယံဝါ-ကျောက်ဖျာပေါ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါသာ
 ဏတ္ထမ္ဘေသုဝါ-ကျောက်တိုင်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ယံ ကတသေနာသနံ-
 အကြင်ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ယံ သိလုစ္စယ
 လေဏံဝါ-အကြင်တောင်၌ လိုက်ဂူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ယံ သုဓာလိတ္တ
 သေနာသနံဝါ-အကြင်အင်္ကျီဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော ကျောင်းသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ) ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်း၌၊ ဥပစိကာသင်္ကာ-ခြံတို့၌ဖြစ်သော
 ယုံမှားဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ (ခြံတက်လိမ့်မည်ဟု ယုံမှားစရာ မရှိ-ဟူလို) တတော-
 ထိုကျောင်းမှ၊ ပက္ကမန္တဿ-ဖဲသွားသော ရဟန်း၏၊ အာပုစ္ဆိတွာဝိ-၍လည်းကောင်း၊
 အနာပုစ္ဆိတွာဝိ-ဘဲလည်းကောင်း၊ ဂန္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊
 အာပုစ္ဆနံ-ပန်ပြောခြင်းသည်၊ ဝတ္ထံ-ကျင့်ဝတ်တည်း၊ တာဒိသေပိ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်
 သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပြိသည် သမ္ဘာဝနာ၊ ခြံတက်ဖို့ ယုံမှားဖွယ် မရှိသည်ကို
 သမ္ဘာဝနာပြုသည်။ သေနာသနေ-၌၊ ဧကေန-တစ်ဖက်သော၊ ပဿေန-နံပါးဖြင့်၊
 ဥပစိကာ-တို့သည်၊ သစေ အာရောဟန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အာပုစ္ဆိတွာဝ-ပန်
 ပြော၍သာ၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ရာ၏။

ပန-ဆက်၊ အာဂန္တုကော-အာဂန္တုကဖြစ်သော၊ ယော ဘိက္ခု-သည်၊ သံယိကံ-
 သံယိကဖြစ်သော၊ သေနာသနံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-သီးခြားယူ၍၊ ဝသန္တံ-နေသော၊
 ဘိက္ခု-သို့၊ အနုဝတ္တန္တော-အစဉ်လိုက်လျက်၊ အတ္တနော-ဖို့၊ သေနာသနံ-ကို၊ အဂ္ဂ
 ဟေတွာ-သီးခြား မယူဘဲ၊ ဝသတိ-၏၊ ယာဝ-လုံး၊ သော-ထိုအာဂန္တုက ရဟန်း
 သည်၊ (သေနာသနံ) နံ ဂဏှတိ-သီးခြား မယူသေး၊ တာဝ-ထိုမယူသေးသမျှ
 ကံလပတ်လုံး၊ တံ သေနာသနံ-ထိုကျောင်းသည်၊ ပုရိမဘိက္ခုသေဝ-ရှေ့ဖြစ်
 သော ရဟန်း၏သာ၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊ ယဒါ ပန-အကြင်အခါ၌ကား၊ သော-
 ထိုအာဂန္တုကရဟန်းသည်၊ သေနာသနံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-သီးခြားယူ၍၊ အတ္တနော-
 ၏၊ ဣဿရိယေန - အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝသတိ-၏၊ တတော - ထိုအခါမှ၊

ပဋ္ဌာယ-၍၊ အာဂန္တုကသေဝ-အာဂန္တုကရဟန်း၏သာ၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊ ဥဘောပိ-အာဂန္တုက အာဝါသိကရဟန်း ၂ ပါးတို့သည်လည်း၊ ဝိဘဇိတ္တာ-ခွဲခြားဝေဖန်၍၊ (ကျောင်းတစ်ကျောင်းထည်း၌ ဤဘက်အပိုင်းက အရှင်ဘုရားဖို့၊ ဤဘက်အပိုင်းက တပည့်တော်ဖို့ဟု ခွဲခြားဝေဖန်၍၊) သစေ ဂဏ္ဍိ-အကယ်၍ ယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဥဘိန္ဒမ္ပိ-အာဂန္တုက၊ အာဝါသိကရဟန်း ၂ ပါးတို့၏လည်း၊ ပလိဗောဓော-တည်း၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ဆိုအပ်သနည်း၊) ဒွတ္တယော-၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဟုတ္တာ၊ သစေ ပညပေန္တိ-အကယ်၍ ခင်းကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ သဗ္ဗေဟိပိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ တေသု-ထိုရဟန်းတို့တွင်၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားသော ရဟန်းသည်၊ ပစ္စိမော-နောက်ဖြစ်သော ရဟန်းသည်၊ ဇုဂ္ဂိဿတိ-စောင့်ရှောက်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတ္တာ-၍၊ စေ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝဋ္ဋတိ၊ ပစ္စိမဿ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော ရဟန်း၏၊ အဘောဂေန-နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ မုတ္တိ-အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္တိ၊ (နောက်ဆုံးရဟန်းမှာ မိမိ၏ နောက်၌ စောင့်ရှောက်မည့်သူ မရှိသောကြောင့် “နောက်ပုဂ္ဂိုလ် စောင့်ရှောက်လိမ့်မည်” ဟု အဘောဂပြုသော်လည်း အာပတ်မှ မလွတ်-ဟူလို၊) ဗဟူ-များစွာကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကံ-ရဟန်းတစ်ပါးကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ သန္တရာပေန္တိ-ခင်းစေကုန်အံ့၊ ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ သဗ္ဗေဟိဝါ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်သော်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဧကံ-ရဟန်းတစ်ပါးကို၊ ပေသေတွာဝါ-စေလွှတ်၍ သော်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-ရာ၏။ (ဤ၌ ဣတိထည့်၍ “မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝုတ္တံ” ဟု ပြန်လှည့်သင့်၏-ဟု ထင်သည်။)

အညတော-အခြားသော ကျောင်းမှ၊ မဗ္ဗပိဋ္ဌာဒီနိ-ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် အစရှိသည်တို့ကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ အညတြ-အခြားသော ကျောင်း၌၊ ဝသိတွာပိ-နေပြီး၍လည်း၊ ဂမနကာလေ-ပြန်သွားရာ အခါ၌၊ တတ္ထေဝ-ထိုမှလ ကျောင်းသို့သာ၊ နေတဗ္ဗာနိ-ပြန်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ အညာဝါသတော-အခြားသော နေရာမှ၊ အာနေတွာ-၍၊ ဝသမာနဿ-နေစဉ်၊ အညော-သော၊ ဝုမုတရော-သီတင်းကြီးသူသည်၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) န ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ဘန္တေ-ရား၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ အညာဝါသတော-အခြားသော နေရာမှ၊ အာနိတံ-ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ၊ ပါကတိကံ-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်ကို၊ ကရေယျာယ-ပြုရစ်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏၊ တေန-ထိုသီတင်းကြီးသူသည်၊ ဧဝံ-ဤသင်ပြောသည့်အတိုင်း၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ-ဝန်ခံအပ်သော်၊ ဣတရဿ-အခြားသော သီတင်းငယ် ရဟန်းအား၊ ဂန္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝံ-သို့၊

အညတ္တ-အခြားသော အရပ်သို့၊ ဟရိတွာပိ-ဆောင်ယူ၍လည်း၊ သံယိကပရိဘောဂေန-သံယိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-သုံးဆောင်စဉ်၊ နဂ္ဂဝါ-ပျောက်သော အိပ်ရာနေရာသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဇိဏ္ဏံဝါ-ဆွေးမြေ့သော အိပ်ရာနေရာသည်သော်လည်းကောင်း၊ စောရေဟိ-သူခိုးတို့သည်၊ ဟဋ္ဌံဝါ-ဆောင်ယူအပ်သော အိပ်ရာနေရာသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂီဝါ-ဘဏ္ဍာစားသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ပန-ကား၊ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန-ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-သုံးဆောင်စဉ်၊ (နဋ္ဌံဝါ၊ ဇိဏ္ဏံဝါ၊ စောရေဟိ ဟဋ္ဌံဝါ) ဂီဝါဟောတိ၊ အညဿ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မဉ္စပိဋံ ပန-ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကိုကား၊ သံယိကပရိဘောဂေန ဝါ - သံယိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေနဝါ-ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-သုံးဆောင်စဉ်၊ နဋ္ဌံ-ပျောက်သော ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်သည်၊ ဂီဝါယေဝ-ဘဏ္ဍာစားသာတည်း၊ (ဣတိ-ကား၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာနာပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိနိစ္ဆယော-တည်း။)

ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိတိ-ကား၊ ဝုဗ္ဗတရဘိက္ခု၊ ပေ၊ သပ္ပာဒီသု-သီတင်းကြီးရဟန်း၊ အစိုးရသူ၊ ဘီလူး၊ ခြင်္သေ့၊ သားရဲ၊ မြွေဟောက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ သေနာသနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပလိဗုဒ္ဓံ-နောက်ယှက်အပ်သည်၊ ဟောတိ - အံ့၊ သာပေက္ခော၊ ပေ၊ ဟောတိတိ - ကား၊ အဇ္ဇေဝ-ယနေဥှပ်င်၊ အာဂန္ဓာ-ပြန်လာ၍၊ ပဋိဇဇိဋ္ဌာမိ-သုတ်သင်အံ့၊ (ရုပ်သိမ်းအံ့၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သာပေက္ခော-ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ) နဒီပါရံဝါ-မြစ်၏ တစ်ဖက်ကမ်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂါမန္တရံဝါ-ရွာတစ်ပါးသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ (သွားပြီးနောက်)၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဂမနစိတ္တံ-ခရီးသွားကြောင်း စိတ်သည်၊ (ဆက်လက်၍ ခရီးသွားလိုသော စိတ်သည်) ဥပုန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ ဌိတော-တည်လျက်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ယောက်ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ အာပုစ္ဆတိ-အံ့၊ [သာပေက္ခော၊ ပေ၊ အာပုစ္ဆတိ၏ အဖွင့်။] နဒီပူရာရာဇစောရာဒီသု-မြစ်ရေပြည့်ခြင်း၊ မင်း၊ ခိုးသူ အစရှိသူတို့တွင်၊ ကေနစိဝါ-တစ်စုံတစ်ခုသည်သော်လည်း၊ ပလိဗုဒ္ဓေါ ဥပဒ္ဓုတော-နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ပစ္စာဂန္ဓံ-ပြန်လာခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-အံ့၊ [ပါဠိတော်၌ ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓေါအဖွင့်။] ဧဝံ ဘူတဿပိ-ဤသို့ဖြစ်သော ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစိအရင်သည်၊ သမုဋ္ဌာနာဒီဟိ-သမုဋ္ဌာန်အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ပဉ္စမံ-သော၊ ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒ်-တည်း။

၆။ အနုပဒဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၁၉။ ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ-ဌါ၊ ပလိဗုဒ္ဓေန္တိတိ-ကာ၊ ပဌမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဂန္ဓာ-
 သွားပြီး၍၊ ပတ္တစိဝရံ-ကို၊ အတိဟရိတွာ-ရှေးရှုဆောင်ယူ၍၊ ရုမ္မိတွာ-ပိတ်ဆို့၍၊
 တိဋ္ဌန္တိ-တည်နှင့်ကြကုန်၏။ ထေရာ ဘိက္ခု၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တိတိ-ကာ၊ အာဝုသေဝံ-ငါ့ရှင်
 တို့၊ အမှာကံ-ငါတို့၏ (အထံသို့)၊ (သေယျာ-အိပ်ရာနေရာသည်)၊ ပါပုဏာတိ-
 ရောက်၏။ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဝဿဂ္ဂေန-ဝါ အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဝါ-ဝါစဉ်
 အားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ-ထစေကြကုန်၏။ အနုပဒဇ္ဇသေယျံ ကပေန္တိတိ-
 ကား၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏ (အထံသို့)၊ မဉ္ဇဋ္ဌာနံ
 ယေဝ-ညောင်စောင်း တည်ရာအရပ်သည်သာ၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏။ သဗ္ဗော-
 အလုံးစုံသော၊ ဝိဟာရော-သည်၊ န (ပါပုဏာတိ)-မရောက်ပါ။ အမှာကံ-တပည့်
 တော်တို့၏ (အထံသို့)၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဣဒံ ဌာနံ-ဤကြွင်းကျန်သော အရပ်
 သည်၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အနုပဝိသိတွာ-အနီးသို့ ကပ်ဝင်၍၊
 (အနုပဒဇ္ဇ၏ အဖွင့်)၊ မဉ္ဇပိဋံ-ကို၊ ပညပေတွာ-၍၊ နိသီဒန္တိပိ-ထိုင်လည်း ထိုင်ကြ
 ကုန်၏။ နိပဇ္ဇန္တိပိ-လျောင်းလည်း လျောင်းကြကုန်၏။ သဇ္ဈာယမ္ပိ-စာအံခြင်းကို
 လည်း၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏။

၁၂၀။ ဇာနန္တိ-ကာ၊ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ အနုဋ္ဌာပနီယော-အိပ်ရာနေရာမှ
 မထစေထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တော-သိလျက်၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ထိုသို့
 မထစေထိုက်ဟု သိသူကို “ဇာန” ဟု ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်)၊ အဿ-
 ထိုဇာနဟူသော ပုဒ်၏၊ ဝိဘဏေ-အကျယ်ဝေဖန်ရာ ပဒဘာဇနီ၌၊ ဝုဗ္ဗောတိ
 ဇာနာတိတိ အာဒိ-ဝုဗ္ဗောတိ ဇာနာတိ အစရှိသော စကားကို၊ ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တံ၊
 ဟိ-ချဲ့၊ ဝုဗ္ဗော-သီတင်းကြီးသူကို၊ အတ္တနော-မိမိထက်၊ ဝုဗ္ဗတာယ-ကြီးသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုဋ္ဌာပနီယော-အိပ်ရာနေရာမှ မထစေထိုက်၊ ဝါ-ထ၍ မသွား
 စေထိုက်၊ ဂိလာနော-ကို၊ ဂိလာနတာယ-မကျန်းမမာ သနားစရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 (အနုဋ္ဌာပနီယော)၊ ပန-ကား၊ သံယော-သည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿဝါ-ဘဏ္ဍာတိုက်စိုး
 ရဟန်းအားသော်လည်းကောင်း၊ (ဒေတိ၌ စပ်)၊ ဝါ-၏လည်းကောင်း၊ (ဝုဏဝိသိဋ္ဌ
 တံ၌ စပ်)၊ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရာဒီနံဝါ-ဓမ္မကထိကရဟန်း၊ ဝိနည်းဓိုရ်ရဟန်း
 အစရှိသော ရဟန်းတို့အားသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့၏သော်လည်းကောင်း၊
 ဂဏဝါစကအာစရိယဿဝါ-ဂိုဏ်းကို စာချသော ဆရာအားသော်လည်းကောင်း၊
 ဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟူပကာရတံ - များသော လျော်သော ကျေးဇူးကို
 ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုဏဝိသိဋ္ဌတံ စ - ဝုဏ်အားဖြင့်
 ထူးကဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သလ္လက္ခေန္တော-မှတ်သားလျက်၊ ဓုဝ
 ဝါသတ္ထာယ-အမြဲနေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ သမ္ပန္နိတွာ-၍၊ ဒေတိ၊ တသ္မာ-

ကြောင့်၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းအား၊ သံယေန-သည်၊ ဒိန္နော-ပြီ၊ သောပိ-ထိုရဟန်းကိုလည်း၊ အနုဋ္ဌာပနိယော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဂိလာနဿာပိ-အားလည်း၊ သံယောယေဝ-သည်ပင်၊ အနုတ္ထဝိက်-လျောက်ပတ်သော၊ သေနာသနံ-ကို၊ ကာမံ ဒေတိ-အကယ်၍ ပေးပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပေးပါသော်လည်း၊ (ဘဏ္ဍာဂါရိက စသည်နှင့် ဂိလာနတို့အား သံယဒိန္နချင်း တူပါသော်လည်း၊) ဂိလာနော-ကို၊ အပဇလာကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ သံယေန-သည်၊ အဒိန္နသေနာသနော-မပေးအပ်သော ကျောင်းရှိသည်၊ (သမာနော)ပိ-လည်း၊ န ပိဋ္ဌေတဗ္ဗော-မနှိပ်စက်ထိုက်၊ အနုကမ္မိတဗ္ဗော-သနားစောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤအနံကို၊ ဒသေတံ-ငှာ၊ ဝိသံ-သံယဒိန္နမှ သီးခြား၊ ဝုတ္တော-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

၁၂၁။ စ-ဆက်၊ ဥပစာရေတိ ဧတ္ထ-၌၊ မဗ္ဗပိဋ္ဌာနံ-တို့၏၊ တာဝ-ခုဒ္ဒကဝိဟာရမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော) မဟလ္လကေ-ကြီးသော၊ ဝိဟာရေ-၌၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဒိယဗ္ဗော ဟတ္ထော-အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်သည်၊ ဝါ-တစ်တောင်ထွာသည်၊ ဥပစာရော-တည်း၊ ခုဒ္ဒကေ-ငယ်သော၊ (ဝိဟာရေ-၌) ယတော-အကြင်ဘက်၌၊ ဝါ-ဘက်ကံ၊ (ဒိယဗ္ဗော ဟတ္ထော-သည်၊ ဝါ-သည်၊) ပဟောတိ-လောက်၏၊ တတော-ထိုဘက်၌၊ ဝါ-ဘက်က၊ ဒိယဗ္ဗော ဟတ္ထော-သည်၊ (ဥပစာရော-တည်း၊) ပါဒေ-တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ ပဝိသန္တဿ-ဝင်သော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ပဿာဝတ္ထာယ-ကျင်ငယ်အကျိုးငှာ၊ (ကျင်ငယ်စွန့်ဖို့ရာ) နိက္ခမန္တဿစ-ထွက်သော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော အရပ်၌၊ ဒွါရေ-တံခါးပေါက်၌၊ နိက္ခိတ္တပါဒဓောဝနပါသာဏတော-ထားအပ်သော ခြေဆေးရာ ကျောက်ဖြာမှလည်းကောင်း၊ ပဿာဝဋ္ဌာနတောစ-ကျင်ငယ်စွန့်ရာ အရပ်မှလည်းကောင်း၊ မဗ္ဗပိဋ္ဌံ-သည်၊ (အတ္ထိ) တာဝ-ထိုမျှလောက်သော အရပ်တိုင်အောင်၊ ဒိယမူဟတ္ထဝိတ္ထာရော-အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်အနံရှိသော၊ ဝါ-တစ်တောင်ထွာ အနံရှိသော၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းသည်၊ ဥပစာရောနာမ-မည်၏၊ မဗ္ဗဿဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌဿဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊ တသ္မိံ ဥပစာရေ-၌၊ ဋ္ဌိတဿဝါ-တည်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပဝိသန္တဿဝါ-ဝင်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ နိက္ခမန္တဿဝါ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ တသ္မိံ ဥပစာရေ-၌၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အနုပစ္စ-အနီးသို့ ကပ်ဝင်၍၊ သေယျံ-ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတုကာမော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သေယျံ-အိပ်ရာနေရာကို၊ သန္တရတိဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း ခင်းအံ့၊ သန္တရာပေတိဝါ-သူတစ်ပါးကိုမူလည်း ခင်းစေအံ့၊ (တဿ-ထိုရဟန်း၏) ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ။)

အဘိနိသီဒတိဝါ အဘိနိပဇ္ဇတိဝါတိ ဧတ္ထ-၌၊ အဘိနိသီဒနမတ္ထေန (ဧဝါ)-ထိုင်ခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အဘိနိပဇ္ဇနမတ္ထေန(ဝါ)-လျောင်းခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ပါမိတ္တိယံ၊ ပန-ဆက်၊ ဒွေပိ-

ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်း ။ မျိုးလုံးတို့ကိုလည်း၊ သစေ ကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ) ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ-ထ၍ ထ၍၊ နိသီဒတောဝါ-ထိုင်သည်မူ လည်းဖြစ်သော၊ နိပဇ္ဇတောဝါ-လျောင်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခူနော-၏၊) ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ။

၁၂၂။ ဥပစာရံ ။ ပေ၊ သန္တရာပေတိဝါတိ-ဟူသော၊ ဣမသ္မိံ-ဤဒုက္ကဋ္ဌဝါရ၌ လည်းကောင်း၊ ဣတော-ဤဝါရမှ၊ ပရေစ-နောက်လည်းဖြစ်သော၊ ဝိဟာရဿ ဥပစာရေတိ အာဒိဏေ-ဝိဟာရဿ ဥပစာရေ အစရှိသော၊ ဒုက္ကဋ္ဌဝါရေပိ-ဒုက္ကဋ္ဌ ဝါရအားလုံး၌လည်းကောင်း၊ ဣဓ-ဤပါစိတ္တိယဝါရ၌၊ အဘိနိသီဒနမတ္ထေ-ထိုင်ခြင်း မျှကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဘိနိပဇ္ဇနမတ္ထေ-လျောင်းခြင်းမျှကြောင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဥဘယကရဏေ- ၂ ပါးစုံကို ပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပယောဂ ဘေဒေစ-ပယောဂအပြားကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါစိတ္တိယပုဘေဒေါ-ပါစိတ် အာပတ် အပြားကို၊ ဝုတ္တော ယထာ-ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒုက္ကဋ္ဌပုဘေ ဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဧဝရူပေန- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလေန-ဝိသဘာဂပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ၊ ဧကဝိဟာ ရေဝါ-တစ်ကျောင်းထည်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဧကပရိဝေဏောဝါ-ပရိဝုဏ်တစ်ခု တည်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝသန္တေန-နေခြင်းဖြင့်၊ [“ဝသန္တဿ-နေသော ရဟန်း ၏” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] အတ္ထော-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ ဧဝ-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌သာ၊ အဿ-ထိုဝိသဘာဂ ရဟန်း၏၊ နိဝါသော- နေခြင်းကို၊ ဝါရိတော-တားမြစ်တော်မူအပ်ပြီ။

အညဿ ပုဂ္ဂလိကေတိ-ကား၊ ဣဓာပိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဝိဿာသိ ကဿ-အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဂ္ဂလိကံ-ပုဂ္ဂလိကအိပ်ရာနေရာသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပုဂ္ဂလိကသဒိသမေဝ-ပုဂ္ဂလိကအိပ်ရာနေရာနှင့် တူသည်သာ၊ တတ္ထ- ထိုအကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အိပ်ရာနေရာ၌၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း။

၁၂၃။ အာပဒါသုတိ-ကား၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ဝသန္တဿ-နေသော ရဟန်း ၏၊ ဒီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တရာယော-အသက်၏ အန္တရာယ်၊ ဗြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ် သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝရူပါသု-ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ အာပဒါသု- ဘေးရန်တို့ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဝိသတိ-ဝင်လာ၏၊ တဿာပိ- ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ။ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ- အနုပခဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၊ ဆဋ္ဌံ။

ဧကဝိဟာရေ၊ ဧကပရိဝေဏေ။ ။ဧကဝိဟာရ၌ ဝိဟာရအရ ကျောင်းတိုက်ကို မယူရ၊ ကျောင်းတစ်ကျောင်းကိုသာ ယူရမည်၊ ပရိဝုဏ်ဟူသည်လည်း ထိုကျောင်း၏ အကာ အရံအတွင်းတည်း၊ မှန်၏ ထိုကဲ့သို့ တစ်ကျောင်းတည်း၌ အနုပခဇ္ဇ မပြုဖို့ရန်သာ ဤသိက္ခာ ပုဒ်က တားမြစ်သည်-ဋီကာ။

၇။ နိကမုနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၂၆။ သတ္တမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဧကေန ၊ပေ၊ အတိက္ကာမေတိတိ-ကာ၊ စတု
 ဘူမကပဉ္စဘူမကာ-ဘုံ ၄ ဆင့်ရှိကုန်၊ ဘုံ ၅ ဆင့်ရှိကုန်သော၊ ယေ ပါသာဒါ-
 အကြင်ပြာသာဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဆသတ္တကောဋ္ဌကာနိ-၆ ခု, ၇ ခု တံခါးမုခ်
 ရှိကုန်သော၊ ယာနိ စတုဿာလာနိဝါ-အကြင်လေးဘက် တန်လျားရှည်ကျောင်း
 တို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏။) တာဒိသေသု-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊
 သေနာသနေသု-ကျောင်းတို့၌၊ ဟတ္ထေသုဝါ-လက်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂိဝါယ
 ဝါ-လည်ပင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ အတ္ထ
 ပေန္တာ-တန်ရပ်မထားဘဲ၊ ဧကေန-တစ်ကြိမ်တည်းသော၊ ပယောဂေန-ဖြင့်၊
 အတိက္ကာမေတိ-ကျောင်းကို လွန်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဧကမေဝ-တစ်ချက်သာလျှင်
 ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ၊ ထပေတွာ ထပေတွာ-တန်ထား၍ တန်ထား၍၊ နာနာပယော
 ဂေဟိ-အမျိုးမျိုးသော ပယောဂတို့ဖြင့်၊ အတိက္ကာမေန္တဿ-လွန်စေသော ရဟန်း၏။
 ဒွါရဂဏနာယ-တံခါးပေါက်အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ။)
 ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ နိက္ခမ-ထွက်သွားလော၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဝါစာယ-စကားဖြင့်၊ နိကမုန္တဿာပိ-နှင့်ထုတ်သော ရဟန်း
 ၏လည်း၊ ဒေဝေဝနယော၊ (၁ ခွန်းထည်း ပြောလျှင် ပါမိတ်အာပတ် တစ်ချက်၊
 ထပ်၍ ထပ်၍ ပြောနေရလျှင် စကားခွန်းအရေအတွက်အားဖြင့် ပါမိတ်အာပတ်
 များစွာ သင့်သည်-ဟူလို။)

အညံ အာဏာပေတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဣမံ-ဤရဟန်းကို၊ နိကမု-ဆွဲထုတ်လော၊
 ဣတိ၊ အာဏာတိမတ္ထေ-စေခိုင်းအပ်ကာမျှ၌၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ၊) သော-ထိုစေခိုင်း
 အပ်သော ရဟန်းသည်၊ သင်္ကီ-တစ်ကြိမ်၊ အာဏတ္ထော-စေခိုင်းအပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊)
 ဗဟုဂေပိ-များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါရေ-တံခါးတို့ကို၊ သစေ အတိက္ကာမေတိ-
 အကယ်၍ လွန်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဧကံ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ
 ကာနိ-ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဒွါရာနိ-တံခါးတို့တိုင်အောင်၊ နိကမုဟိ-
 ဆွဲထုတ်လော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော
 အရပ်၌၊ မဟာဒွါရံ-တံခါးမကြီးသည်၊ (အတ္ထိ၊) တာဝ-ထိုမျှလောက်သော အရပ်
 တိုင်အောင်၊ နိကမုဟိ-လော၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ နိယမေတွာ-
 သတ်မှတ်၍၊ အာဏတ္ထော-စေခိုင်းအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊)
 ဒွါရဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ။)

တဿ ပရိက္ခာရန္တိ-ကာ၊ ယံကိဦ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ တဿ-
 ထိုရဟန်း၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပတ္တ ၊ပေ၊ ဘေဒံ-သပိတ်၊ သင်္ကန်း၊ ပုဝါ၊
 ရေစစ်၊ မေကရိဏ်ရေစစ်၊ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ ဘုံလျှို၊ ခေါင်းအုံး အစရှိသော

အပြားရှိသော ပရိက္ခရာကို၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ရဇနဆလ္လိမ္ပိ-ဆိုးရည်ခေါက်ကိုလည်း၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ နိကမုတိဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း ဆွဲထုတ်အံ့၊ နိကမုပတိဝါ-သူတစ်ပါးကိုမူလည်း ဆွဲထုတ်စေအံ့၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝတ္ထုဂဏနာယ-ဝတ္ထုအရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ (ဟောန္တိ) ပန-ဆက်၊ ဂါဠ-တင်းတင်းကြပ်ကြပ်၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ (အထုပ်ထုပ်၍ဖြစ်စေ၊ စုစည်း၍ ဖြစ်စေ) ထပိတေသု-ထားအပ်သော ပရိက္ခရာတို့၌၊ ဧကာဝ-တစ်ချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

၁၂၇။ အညဿ ပုဂ္ဂလိကေတိ-ကား၊ ဣဓာပိ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဝိဿာသိကပုဂ္ဂလိကံ-ဝိဿာသိကပုဂ္ဂိုလ်၏ ပရိက္ခရာသည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပုဂ္ဂလိကသဒိသမေဝ-ပုဂ္ဂလိကပရိက္ခရာနှင့် တူသည်သာ၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိဿာသိကပုဂ္ဂလိကံ-ဝိဿာသိကပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဂ္ဂလိကပရိက္ခရာသည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပုဂ္ဂလိကသဒိသံ ယထာ-ပုဂ္ဂလိကပရိက္ခရာနှင့် တူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဝိဿာသိကပုဂ္ဂလိကံ - သည်၊ အတ္တနော - ၏၊ ပုဂ္ဂလိကသဒိသမေဝသာ၊ ပန-ဆက်၊ ယတြ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝိသေသော-အထူးသည်၊ ဘဝိဿတိ-ရှိလတံ့၊ တတြ-ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝက္ခာမ-ဆိုကုန်အံ့။

၁၂၈။ အလဇ္ဇိ နိကမုတိဝါတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဘဏ္ဍကရက ကလဟကာရကမေဝ-မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်းကို ပြုတတ်၊ ခိုက်ရန်ကို ပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ၊ သကလသံဃာရာမတော-အလုံးစုံသော သံဃာ့အာရာမ်မှ၊ နိကမုတုံ-ဆွဲထုတ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဆွဲထုတ်ခွင့်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပက္ခံ-အသင်းအပင်းကို၊ လဘိတွာ-၍၊ သံဃမ္ပိ-သံဃာကိုသော်လည်း၊ ဘိန္ဒေယျ-ခွဲရာ၏၊ အလဇ္ဇိအာဒယော ပန-အလဇ္ဇိရဟန်း အစရှိသူတို့ကိုကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနတောယေဝ-နေရာအရပ်မှသာလျှင်၊ နိကမုတဗ္ဗာ-ထိုက်ကုန်၏၊ သကလသံဃာရာမတော-မှ၊ နိကမုတုံ-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ဥမ္မတ္တကဿာတိ-ကား၊ သယမ္ပိ-ဆွဲထုတ်သော ရဟန်းကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဥမ္မတ္တကဿ-ရှူးသည်ဖြစ်၍၊ (နိကမုန္တဿ-ဆွဲထုတ်သော ရဟန်း၏) အနာပတ္တိ၊ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ နိကမုနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

သကလ၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ ။သကလသံဃာရာမတော နိကမုတုံ န ဝဋ္ဋတိတိ ဣဒံ အနန္တရူပတော ဝုတ္တံ၊ (တစ်တိုက်လုံးမှ နှင်ထုတ်ဖို့ရန် မလျော်သောကြောင့် ဆိုအပ်သည်) ပါပဂရနိတာယ ဟိ အကုပိတစ်ထွေ နိကမုပေန္တဿ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိနတ္ထိ၊ ကုပိတော အနတ္တမနောတိ ဝုတ္တတ္တာ-ဝိမတိ။

၈။ ဝေဟာသကုဋ်သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၂၉။ အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဥပရိဝေဟာသကုဋ်ယာတိ-ကာ၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အတ္တန္တတလာယ-မဖုံးအပ်သေးသော (မဖုံးရသေးသော) အပြင်ရှိသော၊ ဒွိဘူမိကကုဋ်ယာဝါ-ဒွိဘူမိကကုဋ်၌သော်လည်းကောင်း၊ တိဘူမိကာဒိကုဋ်ယာဝါ-တိဘူမိကအစရှိသော ကုဋ်၌သော်လည်းကောင်း၊ မဉ္ဇ ဝဟသာ အဘိနိသီဒိတိ-ဟူသည် ကား၊ မဉ္ဇ-ညောင်စောင်းကို၊ ဝဟသာ-အဆောင်တလျှင်၊ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီး၊ (ပါဠိတော်၌ “နိသီဒိ” ဟု ရှိသည်။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတံ-မဉ္ဇ၌ ဤဒုတိယာဝိဘတ်သည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ-သတ္တမိဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ-ဒုတိယာဝိဘတ်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဧတံ-ဤမဉ္ဇဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ-၌၊ ဥပယောဂဝစနံ-ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော ပုဒ်တည်း၊ [ဧတန္တိ မဉ္ဇန္တိ ပဒေ ဧတံ ဝစနံ ဥပယောဂဝစနံ၊ အထဝါ ဧတန္တိ မဉ္ဇန္တိ ပဒံ ဥပယောဂဝစနံ-ယောဇနာ။] မဉ္ဇေ-၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီး၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ အဘိတိ ဣဒံ-အဘိဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ပဒသောဘနတ္ထံ-ပုဒ်၏ တင့်တယ်ခြင်း အကျိုးရှိသော၊ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ-ဥပသာရမ္ပသာတည်း၊ [ဤဒုတိယနည်း၌ အဘိသဒ္ဒါသည် နိသီဒိပုဒ်ကို တင့်တယ်အောင် တန်ဆာဆင်ထားသော ဥပသာရမ္ပသာတည်း၊ ဧဝဖြင့် အဘိအတွက် အနက်မရှိဟု ပြသည်။] နိပတိတွာတိ-ကာ၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ဟိ-မှန်၊ (နိပတိတွာကို နိက္ခမိတွာဟု ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်၏။) (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တဿ-ထိုညောင်စောင်းခြေ၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အာဏိပိ-မယ်နကိုလည်း၊ ဝါ-စို့ကိုလည်း၊ န ဒိန္နာ-မပေးအပ်သေး၊ တသ္မာ-ထိုသို့စို့မပေးရသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိက္ခန္တော-ညောင်စောင်းဘောင်မှ ထွက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) (“အဝတ္ထာသိ-ဖိပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ဝိဿရမကာသီတိ-ကာ၊ ဝိရူပံ-ဖောက်ပြန်သော၊ အာတုရဿရံ-နာကျင်သူ၏ အသံကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။ [အာတုရဿ + သရော အာတုရဿရောဟု ပြု၊ ပါဠိတော်၌လည်း “ဝိရူပေါ + သရော ဝိဿရော” ဟု ပြု။]

၁၃၁။ ဝေဟာသကုဋ်နာမ ပေ၊ အသိသယဇ္ဇာတိ-ကာ၊ ယာ-အကြင်ကုဋ်သည်၊ ပမာဏမဇ္ဈိမဿ-ပမာဏအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-

နိပတိတွာ။ ။ “နိဥပသာရအတွက် အနက် မရှိ၊ ဓာတွတ္ထဝိသေသကတည်း” ဟု သိစေလို၍ “ပတိတွာ” ဟု ဖွင့်သည်၊ တချို့စာအုပ်၌ “နိပတိတွာတိ နိပတိတွာ” ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိပျက်သာတည်း၊ တစ်နည်း-“နိဥပသာရကြောင့် ပတဓာတ်သည် နိက္ခမနအနက်ဟောတည်း၊ နိဥပသာရလည်း ဓာတွတ္ထဝိသေသကတည်း” ဟု သိစေလို၍ “နိက္ခမိတွာ ဝါ” ဟု တစ်နည်းဖွင့်သည်၊ ပဌမနည်းအလို “နိပတိတွာ-ကျ၍” ဟု ပေး၊ ဒုတိယနည်းအလို “နိပတိတွာ-ထွက်၍” ဟု ပေးပါ။-ယောဇနာ။

၏။ သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမာဟိ-အလုံးစုံတို့၏ အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တုလာဟိ-ထုတ်
 လျောက်တို့ဖြင့်၊ သီသံ-ဦးခေါင်းကို၊ န ယဇ္ဇေတိ-မထိခိုက်၊ (“သာ-ထိုကုမုဒ်သည်၊
 ဝေဟာသကုမုဒ်နာမ-မည်၏” ဟု ပါဠိတော် ထည့်စပ်)၊ ဧတေန-ဝေဟာသကုမုဒ်နာမ
 ၊ပေ၊ အသီသယဋ္ဌာဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ဣမ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဓိပ္ပေတာ-အလို
 ရှိအပ်သော၊ ဝေဟာသကုမုဒ်-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒသိတာ-ပြတော်မူအပ်ပြီးသည်၊
 ဟောတိ-၏။ ဝေဟာသကုမုဒ်လက္ခဏံ-ဝေဟာသကုမုဒ်၏ လက္ခဏာသည်၊ ဝါ-ကို၊
 (ဒသိတံ၊ န ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ ယာကာစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဥပရိ-
 အထက်၌၊ အစ္ဆန္နတလာ-မဖုံးအပ်သော အပြင်ရှိသော၊ (အထက်ထပ်၌ အခင်း
 မခင်းရသေးသော)၊ ဒွိဘူမိကကုမုဒ်-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တိဘူမိကာဒိကုမုဒ်ဝါ-
 တိဘူမိကအစရှိသော ကုမုဒ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝေဟာသကုမုဒ်တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-
 ဆိုအပ်၏။ ပန-ထိုသို့ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဣမ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အသီသယဋ္ဌာ-
 ဦးခေါင်းကို မထိခိုက်လောက်သော ကုမုဒ်ကို၊ (ဦးခေါင်းလွတ်လောက်အောင် မြင့်
 သော ကုမုဒ်ကို)၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏။ အဘိနိသီဒနာဒီသု-အဘိနိသီဒန
 အစရှိသည်တို့၌၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်း
 ဖြင့်သာလျှင်၊ ပယောဂဝသေန-ပယောဂ၏ အပြားဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒေါ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော။

၁၃၃။ အဝေဟာသကုမုဒ်ယာတိ-ကား၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ ကတပဏ္ဏသာလာ
 ဒီသု-ပြုအပ်သော သစ်ရွက်ကျောင်း အစရှိသည်တို့၌၊ (မဇ္ဇံ ဝါ ပိဋံ ဝါ အဘိနိသီ
 ဒန္တဿ ဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇန္တဿ ဝါ) အနာပတ္တိ ဟောတိ၊ (ဤသို့ အပြည့်အစုံ ထည့်
 ပေးမှ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံသည်) ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုမြေပေါ်ဝယ် ပြုအပ်သော
 သစ်ရွက်ကျောင်း စသည်တို့၌၊ (မဇ္ဇံဝါ ပိဋံဝါ အဘိနိသီဒန္တေနဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇန္တေန
 ဝါ) ပရဿ-သူတစ်ပါးကို၊ ပိဋာ-နှိပ်စက်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-
 မတတ်ကောင်း၊ သီသယဋ္ဌာယာတိ-ကား၊ ယာ အယံ-အကြင်ကုမုဒ်သည်၊ သီသ
 ယဋ္ဌာ-ဦးခေါင်းကို ထိခိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထာပိ-ထိုသီသယဋ္ဌာကုမုဒ်၌လည်း၊
 (မဇ္ဇံဝါ ပိဋံဝါ အဘိနိသီဒန္တဿဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇန္တဿဝါ) အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊
 ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုသီသယဋ္ဌကုမုဒ်၌၊ ဟေဋ္ဌာ
 ပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်၌၊ အနောဏတေန-မကိုင်ညွတ်ဘဲ၊ (မကုန်း
 ဘဲ)၊ ဝိစရိတုံ-လှည့်လည်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
 (ထိုသို့မကုန်းဘဲ လှည့်လည်၍ မဖြစ်သည့်အတွက်)၊ အသဗ္ဗရဏဋ္ဌာနတ္တာ-လှည့်
 လည်ရာ အရပ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရပိဋာ-သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်
 ခြင်းသည်၊ န ဘဝိဿတိ-မဖြစ်လတ်။

ဟေဋ္ဌာ အပရိဘောဂံ ဟောတိတိ-ကား၊ ယဿာ-အကြင်ကုမုဒ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-
 အောက်၌၊ ဝါ-သည်၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာဒီနံ-သစ်၊ ဝါးစသော အဆောက်အဦး အစရှိ

သည်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ နိက္ခိတ္တတ္တာ-ထားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပရိဘောဂံ-မသုံးစွဲအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တတ္ထာပိ-ထိုကုဋ်၌လည်း၊ (မဉ္ဇဝါ ပိဋဝါ အဘိနိသီဒန္တဿဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇန္တဿဝါ) အနာပတ္တိ (ဟောတိ) ပဒရသန္တိတံ ဟောတိတိ-ကား၊ ယဿာ-အကြင်ကုဋ်၏၊ ဥပရိမတလံ-အထက်၌ ဖြစ်သော အပြင်သည်၊ ဒါရုဖလဇောဟိ-သစ်သားပျဉ်ချပ်တို့ဖြင့်၊ ယနသန္တတံတိ-တစ်ခဲနက် ခင်းထားအပ်ပြီးသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ သုဓာဒိပရိကမ္မကတံဝါ-အင်္ဂတေ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်ပြီးသော ပရိကမ်ရှိသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ တတ္ထာပိ-ထိုကုဋ်၌လည်း၊ (မဉ္ဇဝါ ပိဋဝါ အဘိနိသီဒန္တဿဝါ၊ အဘိနိပဇ္ဇန္တဿဝါ) အနာပတ္တိ (ဟောတိ) ပဋ္ဌာဏီ ဒိန္နာ ဟောတိတိ-ကား၊ မဉ္ဇဝီဌာနံ-ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် တို့၏၊ ပါဒသိခါသု-ခြေထောက်ဖျားတို့၌၊ အာဏီ-မယ်နသည်၊ ဝါ-စို့သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိန္နာ-ပေးအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ (ယခုခေတ်၌ သံရိုက်အပ်ပြီးသည်-ဟူလို) ယတ္ထ-အကြင်ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်၌၊ နိသီဒန္တေပိ-ထိုင်ပါသော်လည်း၊ (ပါဒါ-ခြေတို့သည်) န နိပတန္တိ-မကျကုန်၊ တာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ မဉ္ဇဝီဌေ-၌၊ နိသီဒတောပိ-ထိုင်သော ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ) တသ္မိ ဌိတော တိ-ကား၊ အာဟစ္စပါဒကေ-အပေါင်၌ သွင်းအပ်သော အခြေရှိသော၊ မဉ္ဇေဝါ-၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပိဌေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ဌိတော-ရပ်လျက်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ နာဂဒန္တကာဒိသု-ဆင်စွယ်ကောက် အစရှိသည်တို့၌၊ လဂ္ဂိတကံ-ချိတ် အပ်သော၊ စီဝရံဝါ-သင်္ကန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိဝါ-တစ်စုံတစ်ခုသော ပရိက္ခရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှာတိဝါ-ယူမှုလည်း ယူအံ့၊ အညံ-အခြားသော ပရိက္ခရာကို၊ လဂ္ဂေတိဝါ-ချိတ်မှုလည်း ချိတ်အံ့၊ တဿာပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ၊ ဝေဟာသကုဋ်သိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉။ မဟာလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၃၅။ နဝမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ယာဝ ဒွါရကောသာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဒွါရကောသော နာမ-မည်သည်၊ ပိဌသယံာဋဿ-တံခါးပေါက်၏၊ ဝါ-ကျည်းခွေ၏၊ သမန္တာ-ဘေး ပတ်ဝင်းကျင့်၌၊ ကဝါဠဝိတ္ထာရပုမာဏော-တံခါးရွက်၏ အပြန့်အကျယ် ပမာဏ ရှိသော၊ ဩကာသော-အရပ်တည်း၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဒွါရဗာဟ တော-တံခါးပေါက်မှ၊ ဝါ-ကျည်းခွေမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ ဒိယဗုဟတ္ထော-အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်ရှိသော၊ (ဩကာသော-သည်၊ ဒွါရကောသောနာမ-မည်၏) ဣတိ၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ဒွါရဿ-တံခါးပေါက်၏၊ ဥဘောသု-၂ ဖက် ကုန်သော၊ ပဿေသု-ဘေးတို့၌၊ ကဝါဠပုမာဏံ-တံခါးရွက် ပမာဏရှိသော အရပ်သည်၊ (ဒွါရကောသောနာမ-၏) ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ကဝါဠ နာမ-တံခါးရွက်မည်သည်၊ ဒိယဗုဟတ္ထမ္ပိ-အခွဲအားဖြင့် ၂ တောင်ရှိသည်လည်း။

၁၂-တစ်တောင်ထွာရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဒွိဟတ္ထမ္ပိ-၂ တောင်ရှိသည်လည်း၊
 ဟောတိ၊ အမုတေယျဟတ္ထမ္ပိ-အခွဲအားဖြင့် ၃ တောင်ရှိသည်လည်း၊ ၀၂-၂ တောင်
 ထွာရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သုဝုတ္တံ-ကောင်းစွာ
 ဆိုအပ်ပြီ၊ ဤအမုတေယျဟတ္ထမ္ပိဟူသော စကားသည် ပါဠိတော်လာ “သမန္တာ
 ဟတ္ထပါသာ” ဟူသော စကားနှင့် ထပ်တူကျသောကြောင့် သုဝုတ္တဟု ဆိုသည်။
 ဟိ-မှန်၊ တဒေဝ-ထိုအမုတေယျဟတ္ထ ပမာဏကိုသာလျှင်၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်
 တော်မူ၍၊ ဘဂဝတာပိ-သည်လည်း၊ ပိဋသင်္ဃာဋီယ သမန္တာ ဟတ္ထပါသာတိ-
 ဟူ၍ အယံ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော-ဤအလွန်ဆုံး ညွှန်ပြကြောင်း စကားကို၊ ကတော-
 ပြီးတော်မူအပ်ပြီ။

အဂ္ဂဋ္ဌတ္ထပနာယာတိ-ကား၊ သကဝါဋကဒွါရပန္နတ္ထပနာယ-တံခါးရွက်နှင့်
 တကွဖြစ်သော တံခါးပေါင်ကို ခိုင်မြဲအောင် ထားခြင်းငှာ၊ သကဝါဋကဿ-
 တံခါးရွက်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဒွါရပန္နဿ-တံခါးပေါင်၏၊ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယ-
 မလှုပ်ရှားသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-ဆက်၊ ဒွါရတ္ထပနာယာ
 တိ-ဟူသော၊ ဣဒမ္ပိ ပဒဘာဇနံ-ဤပဒဘာဇနီကိုလည်း၊ ဣမမေဝ အတ္ထံ-ဤနိစ္စလ
 ဘာဝတ္ထာယဟူသော အကျိုးကိုပင်၊ သန္ဓာယ၊ ဘာသိတံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-
 ချက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအဂ္ဂဋ္ဌတ္ထပနာယဟူသော ပါဠိ၌၊
 အမိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-ခွဲ၊ ကဝါဋ-တံခါးရွက်သည်၊
 လဟုပရိဝဋ္ဋကံ-လျှင်မြန်သော ပြန်လည်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဝိဝရဏ
 ကာလေ-ဖွင့်ရာအခါ၌၊ ဘိတ္တိ-နံရံကို၊ အာဟနတိ-ထိခိုက်၏၊ ပိဒဟနကာလေ-
 ပိတ်ရာအခါ၌၊ ဒွါရပန္နံ-တံခါးပေါင်ကို၊ ဝါ-ကျည်းခွေကို၊ (အာဟနတိ-ထိခိုက်၏)
 တေန အာဟနနေန-ထိုသို့ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိတ္တိ-နံရံသည်၊ ကမ္ပတိ-တုန်လှုပ်
 ၏၊ တတော-ထိုသို့တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့်၊ မတ္တိကာ-မြေညက်သည်၊ (ယခုခေတ်
 အင်္ကျီတေသည်)၊ စလတိ-လှုပ်၏၊ စလိတွာ-လှုပ်၍၊ ဝါ-လှုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သိထိလာ
 ဝါ-လျော့သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ပတတိဝါ-ကွာ၍ သော်လည်း
 ကျတတ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ “ယာဝ ဒွါရကောသာ အဂ္ဂဋ္ဌတ္ထပနာ
 ယာ” တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထိုယာဝ ဒွါရကောသာ အဂ္ဂဋ္ဌတ္ထပနာယဟူသော ပါဠိ၌၊ “ဣဒံနာမ-
 ဤမည်သော အမှုကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ ဝါ-ရမည်”၊ ဣတိ၊ မာတိကာယံ-၌၊
 ကိစ္ဆာပိနေဝ ဝုတ္တံ-အကယ်၍လည်း ဟောတော်မမူအပ်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ကိစ္ဆာပိ
 န ဝုတ္တံ-အကယ်၍လည်း ဟောတော်မမူအပ်၊ ပန-ထိုသို့ဟောတော်မမူအပ်ပါ
 သော်လည်း၊ အဋ္ဌပ္ပတ္တိယံ-အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၌၊ “ပုနပျုနံ ၊ပေ။

လေပါပေသီ" တိ-ဟူသော စကားရပ်၏။ အဓိကာရတော-လိုက်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာဝ ခွါရကောသာ-တံခါးပေါင်၏ ထက်ဝန်းကျင် ၂ တောင်ထွာအရပ်တိုင်အောင်၊ အဝုဋ္ဌတ္ထပုနာယ-တံခါးရွက် တံခါးပေါင်တို့ကို မလှုပ်ရှားအောင် ထားခြင်းငှာ၊ ပုနပျန်-အထပ်ထပ်၊ လိမ္မိတဗ္ဗောဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း လိမ်းကျံအပ်လိမ်းကျံနိုင်၏။ လိမ္မာပေတဗ္ဗောဝါ-သူတစ်ပါးကိုမူလည်း လိမ်းကျံစေအပ် လိမ်းကျံစေနိုင်၏။ ဣတိ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ပိဋသယံာဋဿ သမန္တာ ဟတ္ထပါသာတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ ယဿ-အကြင်ကျောင်း၏၊ ဝေမဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ခွါရံ-တံခါးပေါက်သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏။ ဥပရိဘာဂေ-တံခါးပေါက်၏ အထက်အဖို့၌၊ ဥစ္စာ-မြင့်သော၊ ဘိတ္တိ-နံရံသည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏။ တဿ-(အလယ်၌ တံခါးရှိ၍၊ တံခါးအထက်၌လည်း နံရံအမြင့်ရှိသော) ထိုကျောင်း၏၊ တီသု-၃ ဘက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု-အရပ်တို့၌၊ (ဘေး ၂ ဘက် အထက်အားဖြင့် ၃ ဘက်ကုန်သော အရပ်တို့၌) သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဟတ္ထပါသာ-ဟတ္ထပါသ်တို့သည်၊ ဥပစာရော ဟောတိ၊ ခုဒ္ဒကဿ-ငယ်သော၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ ခ္ဓိသု ဒိသာသု- ၂ ဘက်ကုန်သော အရပ်တို့၌၊ (အထက်၌ မရ၍ ဘေး ၂ ဘက်တို့၌) ဥပစာရော ဟောတိ၊ တတြာပိ-ထိုင်ငယ်သော ကျောင်း၌လည်း၊ ယံ ဘိတ္တိ-အကြင်နံရံကို၊ ဝိဝရိယမာနံ-ဖွင့်အပ်သော၊ ကဝါဠံ-တံခါးရွက်သည်၊ အာဟနတိ-ထိခိုက်၏၊ သာ-ထိုနံရံသည်၊ အပရိပူရဥပစာရာပိ-၂ တောင်ထွာ မပြည့်သော ဥပစာရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏။ ပန-ထိုသို့ ၂ တောင်ထွာ ဥပစာ မပြည့်ပါသော်လည်း၊ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန-အလွန်ဆုံး အရပ်ကို ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်၊ တီသု ဒိသာသု- ၃ ဘက်ကုန်သော အရပ်တို့၌၊ သမန္တာ-၌၊ (ယာဝ) ဟတ္ထပါသာ-ဟတ္ထပါသ်တိုင်အောင်၊ ပြင်တော်မူ ယာဝကို ယူပေးသည်။ ခွါရဿ-တံခါး၏၊ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယ-မလှုပ်ရှားသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ လေပေါ-လိမ်းကျံခြင်းကို၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ ခွါရဿ-ထိုတံခါး၏၊ အဓောဘာဂေပိ-၌လည်း၊ လေပေါကာသော-လိမ်းကျံအပ်သော အရပ်သည်၊ သဓေ အတ္ထိ-အံ၊ တမ္ဓိ-ထိုအရပ်ကိုလည်း၊ လိမ္မိတု-လိမ်းကျံခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

အာလောကသန္နိပရိကမ္မာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝါတပါနကဝါဠကာ-လေသောက်ပြုတင်း၏ တံခါးရွက်ငယ်တို့ကို၊ အာလောကသန္နိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ကုန်၏၊ တေပိ-ထိုလေသာပြုတင်း၏ တံခါးရွက်ငယ်တို့သည်လည်း၊ ဝိဝရဏကာလေ-ဖွင့်ရာအခါ၌၊ ဝိဒတ္ထိမတ္ထမ္ဓိ-တစ်ထွာအတိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အတိရေကမ္ဓိ-တစ်ထွာထက် ပိုသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘိတ္တိပဒေသံ-နံရံအရပ်ကို၊ ပဟရန္တိ-ရိုက်ခတ်ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထံ- ဤလေသောက်ပြုတင်း၌၊ ဥပစာရော-ကို၊

သဗ္ဗဒိသာသု-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ (နံပါး ၂ ဘက်နှင့် အထက်အောက်ကို ဆိုသည်။) လတ္တတိ-ရအပ်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗဒိသာသု-တို့၌၊ ကဝါဠဝိတ္ထာရ ပုမာဏော-တံခါးရွက်၏ အပြန့်အကျယ် ပမာဏရှိသော၊ ဩကာသော-ကို၊ အာ လောကသန္ဓိပရိကမ္မတ္ထာယ-လေသာပြုတင်း တံခါးရွက်တို့ကို ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်း ငှာ၊ လိမ္မိတဗ္ဗောဝါ၊ လိမ္မာပေတဗ္ဗောဝါ၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ- ဤအာလောကသန္ဓိပရိကမ္မာယဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပာယော-ဘုရားရှင်၏ အလို တော်တည်း။

သေတဝဏ္ဏန္တိ အာဒိကံ-သေတဝဏ္ဏံ အစရှိသော စကားသည်၊ မာတိကာယ- သိက္ခာပုဒ်မာတိကာ၏။ ပဒဘာဇနံ-နီသည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမိနာ- ဤသေတဝဏ္ဏ အစရှိသည်ကြောင့်၊ ဝိဟာရဿ-၏။ ဘာရိယတ္တံနာမ-ဝန်လေး သည်၏ အဖြစ်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [“ဘာရိတတ္တံနာမ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။] ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဒဘာဇနေယေဝ-ပဒဘာဇနီ၌သာ၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူ အပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ-ဤသေတဝဏ္ဏ စသည်ကို၊ ယထာ သုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ (အလိုရှိတိုင်း၊) ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုနိုင်၏။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ လေပကမ္မေ-သုတ်လိမ်းမှု၌၊ ယံ-အကြင်ကိစ္စကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်၏။ တံ-ထိုကိစ္စကို၊ ဒဿေတာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဆဒနေ- အမိုး၌၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ ဒုတ္တိစ္ဆဒနဿာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဒုတ္တိစ္ဆဒနဿ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဒုတ္တိစ္ဆဒနဿ ပရိယာယန္တိ-ကား၊ ဆဒနဿ-အမိုး၏၊ ဒုတ္တိပရိယာယံ- ဝန်းကျင်လှည့်ပတ် ၂ ထပ် ၃ ထပ်ကို(အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ၌ စပ်)၊ ပရိက္ခေပေါ-ထက်ဝန်း ကျင် လှည့်ပတ်၍ မိုးခြင်းကို၊ ပရိယာယော-ပရိယာယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပရိက္ခေပ ဒွယံဝါ-ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်၍ မိုးအပ်သော အမိုး ၂ ထပ် အပေါင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ ပရိက္ခေပတ္တယံဝါ-ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်၍ မိုးအပ်သော အမိုး ၃ ထပ် အပေါင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ-စီမံအပ် စီမံနိုင်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ အပ္ပဟရိတေ ဌိတေနာတိ-ကား၊ အဟရိတေ-စိမ်းစိုသော ကောက်ပင်၊ ပဲပင် မရှိရာအရပ်၌၊ ဌိတေန-ရပ်လျက်၊ (အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ၌ စပ်)၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤအပ္ပဟရိတေဟူသော ပါဠိ၌၊ သတ္တဓညဘေဒံ-စပါးမျိုး ၇ ပါးအပြားရှိသော၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ-ကောက်ကိုလည်းကောင်း၊ မုဂ္ဂမာသတိလကုလတ္ထအလာဗုက္ခန္ဓာဒိ ဘေဒံ-ပဲနောက်၊ ပဲကြီး၊ နှမ်း၊ ပဲဝိစင်၊ ပူး၊ ဖရုံ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ အပရဏ္ဏံ စ-ပဲကိုလည်းကောင်း၊ ဟရိတန္တိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ-အပ်၏၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့် ပင်၊ ဟရိတံနာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ အပရဏ္ဏန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ သစေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသ္မိပိ ခေတ္တေ-အကြင်လယ် ၌လည်း၊ ဝုတ္တံ-စိုက်ပျိုးအပ်သော၊ ဝိဇံ-မျိုးစေ့သည်၊ န တာဝ သမ္ပဇ္ဇတိ-ပြည့်စုံစွာ

မဖြစ်သေး၊ ပန-ထိုသို့ မဖြစ်သေးပါသော်လည်း၊ ဝဿေ-မိုးသည်၊ ပတိတေ-ကျလတ်သော်၊ သမ္ပန္နိဿတိ-ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်လတ်၊ (ဝဿေဝါ ပန ပတိတေဟု ဝါ ပါနေသည်ကား အပို) တမ္ပိ-ထိုမျိုးစေ့သည်လည်း၊ ဟရိတသချံမေဝ-ဟရိတဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝရူပေ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ခေတ္တပိ-၌လည်း၊ ဌိတေန-ရပ်လျက်၊ န အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ-မစီမံရာ၊ အဟရိတေယေဝ-စိမ်းစိုသော ကောက်ပဲ မရှိရာ အရပ်၌သာ၊ ဌိတေန-လျက်၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ-စီမံရာ၏၊ တကြာပိ-ထိုအပွဟရိတဝယ် ရပ်၍ စီမံရာ၌လည်း၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-ရပ်ရာအရပ်၏ အပိုင်းအခြားတည်း၊ ပိဋ္ဌိဝံသဿဝါ-ခေါင်လျှောက်ဝါး၏သော်လည်းကောင်း၊ ကုဋ္ဌာဂါရကဏ္ဍိကာယ-စုလစ်မွန်းချွန်အထွဋ်တပ်အပ်သော အချက်၏၊ ဥပရိထုပိကာယဝါ-အထက်ထုပိကာ၏ သော်လည်းကောင်း၊ ပဿေ-ဘေး၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသော ယောက်ျားသည်၊ ဆဒနမုခဝဋ္ဌိအန္တေန-အမိုးခြင်ပိတ်၏ အစွန်းဖြင့်၊ သြလောကေန္တော-ငုံကြည့်လတ်သော်၊ ယသ္မိံ ဘူမိဘာဂေ-အကြင်မြေအဖို့၌၊ ဌိတံ-ရပ်နေသော ရဟန်းကို၊ (ရပ်၍ စီမံနေသော ရဟန်းကို) ပဿတိ-မြင်နိုင်လောက်၏၊ ယသ္မိံစ ဘူမိဘာဂေ-အကြင်မြေအဖို့၌လည်း၊ ဌိတော-ရပ်နေသော ရဟန်းသည်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ တံ နိသိန္နကံ-ထိုထိုင်နေသော ယောက်ျားကို၊ ပဿတိ-မြင်နိုင်လောက်၏၊ တသ္မိံ ဌာနေထိုအချင်းချင်း မြင်နိုင်လောက်ရာ အရပ်၌၊ (ဌိတေန-ရပ်လျက်) အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ-ရာ၏၊ (“အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-တည်း” ဟု ပြန်လှည့်) တဿ-ထိုအရပ်၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ အဟရိတေပိ-စိမ်းစိုသော ကောက်ပင်၊ ပဲပင် မရှိရာ အရပ်၌သော်လည်း၊ ဌတော-ရပ်၍၊ အဓိဋ္ဌာတု-စီမံခြင်းငှာ၊ (စီမံခွင့်ကို) နလဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ ကသ္မာ-အဘယုံကြောင့်နည်း၊ ဟိ-အကြင်ကြောင့်၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းသည်၊ ပတန္တဿ-မတော်တဆ ပြိုကျလတ်သော်၊ (တစ်နည်း) ပတန္တဿ-ပြိုကျလာသော၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ပတနောကာသော-ကျရာ အရပ်တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း။

၁၃၆။ မဂ္ဂေန ဆာဒေန္တဿာတိ ဧတ္ထ-၌၊ မဂ္ဂေန-လမ်းစဉ်အားဖြင့်၊ ဝါ-အဖြောင့်အားဖြင့်၊ ဆာဒနံနာမ-မိုးခြင်းမည်သည်၊ အပရိက္ခိပိတ္တာ-ထက်ဝန်းကျင် မလှည့်ပတ်မှု၍၊ ဥဇကမေဝ-ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဆာဒနံ-မိုးခြင်းတည်း၊ တံ-ထိုမိုးခြင်းကို၊ ဣဋ္ဌကသိလာသုဓာဟိ-အုတ်၊ ကျောက်၊ အင်္ဂတေတို့ဖြင့်၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ ဒေ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတ္တာတိ-ကား၊ ဒေ-၂ ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-အစဉ်အတန်းတို့သည်၊ ဒုစ္ဆန္တာ-မကောင်းသဖြင့် မိုးအပ်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အပနေတွာပိ-ဖယ်ရှား၍လည်း၊ (ဖျက်၍လည်း) ပုနပျုန်-ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ ဆာဒေတု-မိုးစေခြင်းငှာ၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် (အဓိဋ္ဌာတု-စီမံခြင်းငှာ)၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တထာ-

ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒွေ-၂ ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂေ-အစဉ်အတန်းတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌ
ဟိတွာ-စီမံပြီး၍၊ တတိယမဂ္ဂ- ၃ ခုမြောက် အစဉ်အတန်းကို၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊
ဧဝံ-ဤသို့ (ဤအတိုင်း) ဆာဒေဟိ-မိုးရစ်တော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဏာပေတွာ-
စေခိုင်း၍၊ ပက္ကမိတဗ္ဗံ-ဖဲသွားရာ၏။

ပရိယာယေနာတိ-ကား၊ ပရိက္ခေပေန-ထက်ဝန်းကျင် လှည့်ပတ်၍ မိုးခြင်း
ဖြင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဆာဒနံ ပန-မိုးခြင်းကိုကား၊ တိဏပဏ္ဍေဟိ-မြက် သစ်ရွက်တို့ဖြင့်၊
လဗ္ဘတိ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဣဓာပိ-ဤပရိယာယမိုးခြင်း၌လည်း၊ ယထာ-အကြင်
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အဓိဋ္ဌာတုံ-စီမံခြင်းငှာ) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တထာ-ထို
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒွေ-၂ ခုကုန်သော၊ ပရိယာယေ-လှည့်ပတ်၍ မိုးခြင်းတို့ကို၊
အဓိဋ္ဌဟိတွာ-စီမံပြီး၍၊ တတိယ- ၃ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ပရိယာယံ-လှည့်ပတ်၍
မိုးခြင်းကို၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဧဝံ-ဤသို့ (ဤအတိုင်း) ဆာဒေဟိ-မိုးရစ်တော့၊
ဣတိ၊ အာဏာပေတွာ၊ ပက္ကမိတဗ္ဗံ၊ သစေ န ပက္ကမတိ-အကယ်၍ မဖဲသွားလို
သေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ) တုဏှိဘူတေန-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ၊)
ဋ္ဌာတဗ္ဗံ-ရပ်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧတံ ဆဒနံ-ဤမိုး
ခြင်းကို၊ ဆဒနူပရိ-အမိုး၏ အထက်၌၊ ဝါ-အမိုးအဆင့်ဆင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊
ဟိ-မှန်၊ ဥပရူပရိစ္ဆန္ဓော-အထက်အထက်၌ (အဆင့်အဆင့်) မိုးအပ်သော၊ ဝိဟာ
ရော-ကျောင်းသည်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ အနောဝဿကော-မိုးမစွပ်အပ်သည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မညဗ္ဗာနာ-မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဧဝံ-
ဤသို့အထပ်ထပ်၊ ဆာဒေန္တိ-မိုးကြကုန်၏၊ တတော စေ ဥတ္တရိန္တိ-ကား၊ တိဏ္ဏံ-
၃ ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂါနိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပရိယာယာနိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
ဥပရိ-အထက်၌၊ စတုတ္ထေ-သော၊ မဂ္ဂေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပရိယာယေဝါ-
၌သော်လည်းကောင်း၊ (စေ အဓိဋ္ဌေယျဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

၁၃၇။ ကရဋ္ဌေ ကရဋ္ဌေတိ-ကား၊ တိဏမုဋ္ဌိယံ တိဏမုဋ္ဌိယံ-မြက်ဆုပ်တိုင်း
မြက်ဆုပ်တိုင်း၌ (အာပတ္တိ၊ ပါစိတ္တိယဿဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) သေသံ၊ ပေ၊ တိ
ဝေဒနန္တိ- မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀။ သပ္ပါဏကသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၄၀။ ဒသမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဇာနံ သပ္ပါဏကန္တိ-ကား၊ “ဧတံ-ဤရေသည်၊
သပ္ပါဏကံ-ပိုးနှင့် တကွဖြစ်၏ (ပိုးရှိ၏)။” ဣတိ-သို့၊ ယထာ တထာဝါ-အမှတ်
မထား၊ တစိပါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်မူလည်း၊ ဇာနန္တော-သိလျက်၊
သိဉ္ဇေယျဝါ သိဉ္ဇာပေယျဝါတိ-ကား၊ တေန ဥဒကေန-ထိုရေဖြင့်၊ သယံဝါ-
ကိုယ်တိုင်မူလည်း သိဉ္ဇေယျ - သွန်းလောင်းအံ့၊ အညံ ဝါ - အခြားသူကိုမူလည်း၊
အာဏာပေတွာ - စေခိုင်း၍၊ သိဉ္ဇာပေယျ - စေအံ့၊ (တေန ဥဒကေနနှင့် စပ်၍

အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။ ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-၌၊ “သိဇ္ဇေယျာတိ သယံ သိဉ္စတိတိ”-အစရှိကုန်သော၊ ဤဒိသာနံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဝစနာနံ-စကားတို့၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးပထဝီခဏန အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ-ထိုသိဇ္ဇေယျဝါ သိဉ္စာပေယျဝါဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဓာရ်-ရေအယဉ်ကို၊ အဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ-မဖြတ်မူ၍၊ သိဉ္စန္ဓဿ-တစ်ခါတည်း သွန်းလောင်းသော ရဟန်း၏၊ ဧကသ္မိ-တစ်လုံးသော၊ ဥဒကယဋ္ဌေ-ရေအိုး၌၊ ဧကာဝ- ၁ ချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ) သဗ္ဗဘာဇနေသု-အလုံးစုံသော ခွက်တို့၌၊ ဧသနယော၊ ပန-ကား၊ ဓာရ်-ရေအယဉ်ကို၊ ဝိစ္ဆိန္ဒဿ-ဖြတ်သော ရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ-တိုင်း၌၊ အာပတ္တိ-တည်း၊ မာတိကံ-ပိုးရှိသော ရေမြောင်းကို၊ သမ္ပုခံ-မိမိလိုရာဘက်သို့ ရှေးရှု၊ ကရောတိ-အံ့၊ ဒိဝသမ္ပိ-တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊ သန္တတု-စီးပါစေ၊ ဧကာဝ-သော၊ အာပတ္တိ၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ (ဆီးတား၍)၊ အညတော အညတော-အခြားအရပ်၊ အခြားအရပ်သို့၊ သစေ နေတိ-အကယ်၍ ဆောင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပယောဂေ ပယောဂေ၊ အာပတ္တိ၊ သကဋဘာရမတ္တံ-လှည်းဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော ဝန်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ (လှည်းတစ်စီးတိုက်လောက်သော) တိဏံ-မြက်ကို၊ ဧကပယောဂေန-တစ်ကြိမ်တည်းသော ပယောဂဖြင့်၊ ဥဒကေ-၌၊ စေပိ ပက္ခိပတိ-အကယ်၍လည်း ထည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဧကာဝ၊ အာပတ္တိ၊ ဧကေကံ-တစ်ခုစီ တစ်ခုစီသော၊ တိဏံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍဝါ-သစ်ရွက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခိပန္တဿ-ထည့်သော ရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) မတ္တိကာယပိ-မြေညက်၌လည်းကောင်း၊ အညေသု-အခြားကုန်သော၊ ကဋ္ဌဂေမယာဒိသုပိ-ထင်း၊ နွားချေး အစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-သိဇ္ဇေယျဝါ သိဉ္စာပေယျဝါဟူသော ဤစကားကို၊ မဟာ ဥဒကံ-များစွာသော ရေကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ န ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ယံ-အကြင်ရေသည်၊ တိဏေဝါ-မြက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မတ္တိကာယဝါ-မြေညက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခိတ္တာယ-ထည့်အပ်သော်၊ ပရိယာဒါနံ-ကုန်ခန်းခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ အာဝိလံဝါ-နောက်ကျူသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ ယတ္ထ-အကြင်ရေ၌၊ ပါဏကာ-ပိုးကောင်ငယ်တို့သည်၊ မရန္တိ-သေကုန်၏၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဥဒကံ-နည်းသော ရေကို၊ သန္ဓာယ၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။- သပ္ပါဏကသိက္ခာပုဒ် ဒသမံ။

ဘူတဝါမဝဂ် ပြီး၏။

၃။ ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ်

၁။ သြဝါဒသိက္ခာပုဒ်အပွင့်

၁၄၄။ ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂဿ-၏။ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌။ လာဘိနော ဟောန္တိတိ ဧတ္ထ-၌။ တေသံ-ထိုထေရ်တို့အား၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်၊ န ဒေန္တိ-ကိုယ်တိုင်လည်း မလှူကြကုန်၊ န ဒါပေန္တိ-သူတစ်ပါးကိုလည်း မလှူစေကြကုန်၊ ဝါ-အလှူလည်း မခိုင်းကြကုန်၊ ပန-ထိုသို့ ကိုယ်တိုင်လည်း မလှူကြ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း အလှူ မခိုင်းကြပါသော်လည်း၊ မဟာကုလေဟိ-အမျိုးကြီး၊ အဆွေကြီးတို့မှ၊ (နိက္ခမိတ္တာ) ပဗ္ဗဇိတာ-ရှင်ရဟန်းပြုကုန်သော၊ ကုလမီတရော-အမျိုး၏ သမီးတို့သည်၊ အတ္တ နော-၏။ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂတာနံ-လာကုန်သော၊ ဉာတိမနုဿာနံ-ဆွေမျိုးဖြစ်သူ လူတို့အား၊ (ကထယန္တိ၌ စပ်) ဝါ-ဘို့သည်၊ (ပုစ္ဆန္တာနံ၌ စပ်) အယျေ-အရှင်မတို့၊ ကုတော-အဘယ်ထေရ်၏ အထံမှ၊ သြဝါဒ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓေသံ-သင်ယူအပ် သော ပါဠိကိုလည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆံ-အဖန်ဖန် မေးမြန်းအပ်သော အဋ္ဌကထာကို လည်းကောင်း၊ လဘထ-ရပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆန္တာနံ-မေးကုန်လတ်သော်၊ အသုကောစ-ထိုမည်သူလည်းဖြစ်သော၊ အသုကောစ-ထိုမည်သူလည်းဖြစ်သော၊ ထေရော-သည်၊ သြဝဒတိ-၏။ ဣတိ-သို့၊ အသီတိမဟာသာဝကေ-ရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝကတို့ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတ္တာ-ညွှန်ပြ၍၊ ကထာနုဿာရေန-မေးအပ်သော စကား ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ တေသံ-ထိုရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝကတို့၏၊ သီလ၊ ပေ၊ ဂေါတ္တာဒိဘေဒံ-သီလ၊ ကြားနာအပ်သော ပရိယတ်၊ အကျင့်၊ အမျိုးဇာတ်၊ အနွယ် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏံ-ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်ကို၊ ကထယန္တိ- ပြောဆိုကြကုန်၏။ [ကထာနုဿာရေနာတိ “သော ထေရော ကံ သီလော၊ ကံ သမာစာရော၊ ကတရကုလာ ပဗ္ဗဇိတော”တိ အာဒိနာ ပုစ္ဆန္တာနံ ပုစ္ဆာကထာနုဿာ ရေန၊-ဋီကာ။] ဟိ-မှန်၊ ဧဝရူပံ-သော၊ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏံ-ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်ကို၊ ကထေတံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [အချို့စာအုပ်ကို၌ “ဧဝရူပိ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏာ ဝဋ္ဋန္တိ” ဟု ရှိ၏။] တတော-ထိုသို့ပြောခြင်းကြောင့်၊ ပသန္တမိတ္တာ-ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ထေရာနံ-ထေရ်တို့ဖို့၊ စီဝရာဒိဘေဒံ-သင်္ကန်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ မဟန္တံ-များစွာသော၊ လာဘသက္ကာရံ-ရအပ်သော သာမညလာဘ်၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ်ကို၊ အဘိဟရိသု-ရှေးရှု ပို့ဆောင်ကြ ကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ လာဘိနော၊ ပေ၊ ပရိက္ခာရာနန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ- တို့သည်) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ဘိက္ခုနိယော ဥပသင်္ကမိတ္တာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝုဋ္ဌတ္ထံ) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒေသေမိ- အံ) တေသံ-ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂိတို့၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ (သန္တိကေဟုလည်း တချို့စာ ရှိ၏) တာသု-ထိုဘိက္ခုနိတို့တွင်၊ ဧကာပိ-တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနိ-သည်။

န အာဂစ္ဆတိ-မလာ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ လာဘတဏှာယ-လာဘ်ကို တပ်မက်သော တဏှာသည်။ အာကမ္မိယမာနဟံဒယာ-ဆွဲငင်အပ်သော စိတ်နှလုံးရှိကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ) တာသံ-ထိုဘိက္ခုနီတို့၏၊ ဥပဿယံ-ကျောင်းသို့၊ အဂမံသု-သွားကြကုန် ပြီ၊ တံ-ထိုသွားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဘိက္ခုနီယော ဥပသင်္ကမိတ္တာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ တာပိ ဘိက္ခုနီယော-ထိုဘိက္ခုနီတို့သည်လည်း၊ စလ စိတ္တတာယ-လှုပ်ရှားသော စိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (စိတ်မတည်ကုန် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ တေသံ-ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂိတို့၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ အကံသုယေဝ- ပြုကြကုန်သည်သာ၊ တေန-ကြောင့်၊ အထခေါ၊ ပေ၊ နိသိဒ္ဓိသုတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တိရစ္ဆာနကထန္တိ-ကား၊ သဂ္ဂမဂ္ဂဂမနေပိ-နတ်ပြည်လမ်းသို့ သွားခြင်း၌သော်မှလည်း၊ တိရစ္ဆာနဘူတံ-ဖီလာကန်လန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ရာဇ ကထာဒိ-ရာဇကထာ အစရှိသော၊ အနေကဝိဓံ-တစ်ပါးမက များသော အပြား ရှိသော၊ နိရတ္ထကကထံ-အကျိုးမရှိသော စကားကို၊ [ဝတ္တာဟု ထည့်စပ်မှ အစပ် ရသည်၊ ပါဠိတော်မှ “တိရစ္ဆာနကထာယ ဝီတိနာမေတွာ”ဟု ရှိသည်။] ဣဒ္ဓေါတိ- ကား၊ သမိဒ္ဓေါ-ပြည့်စုံပါ၏လော၊ သဟိတတ္ထော-စီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သော အနက် ရှိပါ၏လော၊ ဂမ္ဘီရော-နက်နဲပါ၏လော၊ ဗဟုရသော-များသော အရသာရှိပါ၏ လော၊ လက္ခဏပဋိဝေဓသံယုတ္ထော-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းနှင့် စပ်ယှဉ်ပါ၏လော၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း။

၁၄၅-၁၄၇။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ ဘိက္ခု- ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့သည်၊ (ဘဝေယျံ၌ စပ်)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တုမှေ-တို့သည်၊ ဘိက္ခုနီ ယော-တို့ကို၊ မာ သြဝဒိတ္ထ-မဆုံးမကြကုန်လင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနာ-မိန့်တော်မူ အပ်ကုန်လတ်သော်၊ အဒိဋ္ဌသစ္စတ္တာ - မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာ မရှိကုန်သည်၏

တိရစ္ဆာနကထံ။ ။အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတာ + ကထာ တိရစ္ဆာနကထာတိ အာဟ သဂ္ဂမဂ္ဂဂမနေပိတိ အာဒိ၊ အပိသဒ္ဓေန ပဂေဝ မောက္ခမဂ္ဂဂမနေတိ ဒိပေတိ၊ တိရစ္ဆာနဘူတန္တိ တိရောကရဏဘူတံ၊ ဗာမိကံ (တားမြစ်တတ်သော) တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ လဒ္ဓါသေဝနာ ဟိ တိရစ္ဆာနကထာ သဂ္ဂမောက္ခာနံ ဗာမိကာဝ ဟောတိ၊ မှန်၏ တိရစ္ဆာနကထာ ဟူသည် ရာဇကထာ (မင်းအကြောင်း) စသော စကားတည်း။ ထိုစကားကို ပြောခြင်း၌ အထုံ ပါနေလျှင် သဂ္ဂမောက္ခကို တားမြစ်တတ်၏၊ နတ်ပြည်ကိုသော်မျှ မရောက်နိုင်၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကား ဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။

သမိဒ္ဓေါ စသည်။ ။သမိဒ္ဓေါတိ ပရိပုဏ္ဏော၊ သဟိတတ္ထောတိ ယုတ္တတ္ထော၊ အတ္ထဂမ္ဘီရတာဒိ ယောဂတော ဂမ္ဘီရော၊ ဗဟုရသောတိ အတ္ထရသာဒိ ဗဟုရသော၊ လက္ခဏ ပဋိဝေဓသံယုတ္ထောတိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏပဋိဝေဓရသ အာဝဟနတော လက္ခဏပဋိဝေဓ သံယုတ္ထော-ဋီကာ။

အဖြစ်ကြောင့်၊ (သစ္စာ ၄ ပါးကို သိမြင်ပြီး အရိယာ မဟုတ်ကြသောကြောင့်၊) တထာဂတေ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ အပေါ်၌) အာယာတံ-လွန်စွာ ထိုခိုက်တတ်သော ဒေါသကို၊ ဝါ-ရန်ငြိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ဝါ-ဖွဲ့ခြင်းကြောင့်၊ အပါယုပဂါ- အပါယ်သို့ ကပ်ရောက်ကြကုန်သည်၊ ဘဝေယျံ - ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နေသံ-ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့၏၊ တံ အပါယုပဂတံ-ထိုအပါယ်သို့ ကပ်ရောက်ကြရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပရိဟရန္တော-ရှောင်တော်မူလိုသော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အညေနေဝ-အခြားသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥပါယေန-အကြောင်းဖြင့်၊ (တစ်နည်း) အညေနေဝ ဥပါယေန-ဥပါယ်တမည်ဖြင့်သာလျှင်၊ တေ-ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းတို့ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒတော-ရဟန်းမတို့ကို ဆုံးမခြင်းမှ၊ ပရိဗာဟိရေ-ထက် ဝန်းကျင် အပတ်တို့ကို၊ ကတ္ထုကာမော-ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဣမံ ဘိက္ခုနော ဝါဒကသမ္မုတိ-ဤဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိကို၊ အနုဇာနိ-ခွင့်ပြုတော် မူပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗော။

ဧဝံ-သို့၊ ဣမ-ဤပဌမဝတ္ထု၌၊ ပရိဗာဟိရေ-ဘိက္ခုနောဝါဒမှ ထက်ဝန်းကျင် အပတ်တို့ကို၊ ကတ္ထုကာမတာယ-သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုဇာနိတွာ-ခွင့်ပြုတော် မူပြီး၍၊ ပရတော-နောက်ဝတ္ထု၌၊ (ပရိဗာဟိရေ-တို့ကို) ကရောန္တောဝ-ပြုတော်မူ လိုသည်ပင်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ အနုဇာနာမိ ၊ပေ၊ သမန္နာဂတန္တိ အာဒိ-အနုဇာနာမိ ၊ပေ၊ သမန္နာဂတံ အစရိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ အာဟ၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣမာနိ အဋ္ဌဂီရိ-ဤ ၈ ပါးသော အင်္ဂါတို့သည်၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ သုပိနန္တေနပိ-အိပ်မက်အားဖြင့်သော်မှလည်း၊ န ဘူတပုဗ္ဗာနိ-မဖြစ်ဖူးကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အနုဇာနာမိ ၊ပေ၊ သမန္နာဂတန္တိ အာဒိ မာဟ) တတ္ထ-ထိုအနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အစရိသော စကားရပ်၌၊ အဿ-ထို ရဟန်း၏၊ သီလံ-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်) သီလဝါ-မည်၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယဉ္ဇ တံ သီလံ-အကြင်သို့သော ထိုသီလသည်လည်း၊ (အတ္ထိ) ယထာစ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ ဇာဿ-ထိုရဟန်း၏ (သန္တာန်၌) တံ-ထိုသီလသည်၊ အတ္ထိနာမ-ရှိသည်မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ- ထိုသီလ၊ ထိုသီလရှိပုံအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ) ပါတိမောက္ခ သံဝရသံဝုတောတိ အာဒိ-အစရိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုပါတိ မောက္ခသံဝရသံဝုတော အစရိသော စကားရပ်၌၊ ပါတိမောက္ခောဝ-ပါတိမောက်

ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော။ ။ပါတိ ရက္ခတိတိ ပါတိ-သီလကို စောင့်ရှောက်တတ် သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပါတိ မောက္ခတိ မောစေတိတိ ပါတိမောက္ခော-မိမိကို စောင့်ရှောက်သူကို အာပါယိကဒုက္ခ စသည်တို့မှ လွတ်စေတတ်သော သီလ၊ သံဝရတိ ဧတေနာတိ သံဝရော၊ ပါတိမောက္ခောစ + သော + သံဝရောဇာတိ ပါတိမောက္ခသံဝရော၊ သံဝရိယတေတိ သံဝုတံ-

သည်ပင်၊ သံဝရော-စောင့်စည်းကြောင်း သီလတည်း၊ ပါတိမောက္ခသံဝရော-ပါတိမောက်သီလ၊ (မိမိကို စောင့်ရှောက်သူကို အာပါယိကဒုက္ခ စသည်တို့မှ လွတ်စေတတ်သော စောင့်စည်းကြောင်း သီလ) ပါတိမောက္ခသံဝရေန-နှင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ သံဝတော-စောင့်စည်းအပ်သော ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရရှိသည်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝတော-တံမည်၏။

ဝိဟရတီတိ-ကား၊ ဝတ္တတိ-အတ္တဘောကို ဖြစ်စေ၏၊ (ဝတ္တတီတိ အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တေတိ၊ ကာရိတံပစ္စည်း ကျေ) ဟိ-သာဓကကား၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ ပါတိမောက္ခန္တိ သီလံ ၊ပေ၊ ဝိဟရတီတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ပါတိမောက္ခန္တိ-ကား၊ သီလံ-သီလတည်း၊ ပတိဋ္ဌာ-သာသနာတော်၌ ထောက်တည်ရာတည်း၊ အာဒိ-ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစတည်း၊ စရဏံ-နိဗ္ဗာန်

စောင့်စည်းအပ်၊ ပိတိဆို့အပ်သော ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ၊ သံဝတံ ယဿ အတ္တိတိ သံဝတော၊ (ဘိက္ခု) ပါတိမောက္ခသံဝရေန + သံဝတော ပါတိမောက္ခသံဝရံသံဝတော၊ ဤသဒ္ဒတ္တကို ကြည့်၍ နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်၊ (ကဒါဘာသာဋီကာ နိဒါန်း၌ တစ်မျိုးဖွင့်ထားသေးသည်၊ ရှုပါလော။)

ဋီကာ။ ။ပါတိမောက္ခောတိ စာရိတ္တဝါရိတ္တပူဘေဒံ သိက္ခာပဒသီလံ၊ တံ ဟိ ယောနံ ပါတိ ရက္ခတိ၊ တံ မောက္ခောတိ မောစေတိ အာပါယိကာဒီဟိ ဒုက္ခေဟိ၊ တသ္မာ ပါတိမောက္ခန္တိ ဝုစ္စတိ၊ သံဝရဏံ သံဝရော၊ ကာယဝစီဒွါရာနံ ပိဒဟနံ၊ ယေန ဟိ တေ သံဝတာ ပိဟိတာ ဟောန္တိ၊ သော သံဝရော၊ ကာယိကဝါစသိကဿ အဝီတိက္ကမသေတံ နာမံ၊ ပါတိမောက္ခသံဝရေန သံဝတောတိ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ပိဟိတကာယဝစီဒွါရော၊ တထာဘူတော စ ယသ္မာ တေန သမဂ္ဂိနာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ သမန္နာဂတောတိ။

သီလံ။ ။သီလန္တိ ကာမဋ္ဌေတံ သဟ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေန ဣဇ္ဈနကဿ ပါတိမောက္ခဿေဝ ဝေဝစနံ၊ ဧဝံသန္တေပိ ဓမ္မတော ဧတံ သီလံနာမ ပါဏာတိပါတာဒီဟိဝါ ဝိရမန္တဿ၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိဝါ ပူရေန္တဿ စေတနာဒယော ဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သီလဟူသည် ကမ္မဝါစာအဆုံး၌ ပြည့်စုံသော ရဟန်းသစ်၏ ဝိနည်းပါဠိတော်လာ သိက္ခာပုဒ်အားလုံး၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ စောင့်စည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် (မိန့်တော်မူအပ်သော စကားဖြစ်ရကား) ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ရှောင်ကြဉ်သော ခန္ဓကဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စေတနာ၊ ဖဿစသော သမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်ဟူသော သီလကိုသာ သိထိုက်၏။

ပတိဋ္ဌာ။ ။ယသ္မာ ပန ပါတိမောက္ခသီလေန ဘိက္ခု သာသနေ ပတိဋ္ဌာတိနာမ၊ တသ္မာ တံ "ပတိဋ္ဌာ"တိ ဝုတ္တံ၊ ပတိဋ္ဌဟတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခု ကုသလဓမ္မာဧဝ ဝါ ဧတ္ထ ပတိဋ္ဌဟန္တိတိ ပတိဋ္ဌာ-ရဟန်း၏ ထောက်တည်ရာ၊ ဝါ-ကုသိုလ်တရားတို့၏ တည်ရာ။

အာဒိ။ ။တဒေတံ ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိအတ္ထေန အာဒိ-ထိုသီလသည် သမာဓိ ပညာတို့၏ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ခြင်းအနက်ကြောင့် အာဒိမည်၏။

သွားကြောင်း ကောင်းသော ခြေထောက်တည်း၊ သံယမော-ကိုယ်နှုတ်တို့ကို စောင့်စဉ်းကြောင်းတရားတည်း၊ သံဝရော-ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရတို့ကို ပိတ်ဆို့ကြောင်းတရားတည်း၊ ကုသလာနံ မဗ္ဗာနံ-စတုဘူမက ကုသိုလ်တရားတို့သို့ သမာပတ္တိယာ-ကောင်းစွာ ရောက်ခြင်း၏၊ မောက္ခံ-မြတ်သော တရားတည်း၊ ဝါ-ခံတွင်းသုဖွယ်ဖြစ်သော တရားတည်း၊ ပမောက္ခံ-အဦးပဓာနဖြစ်သော တရားတည်း။

သံဝရောတိ-ကား၊ ကာယိကော-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ အဝီတိက္ကမော-မလွန်ကျူးကြောင်း သီလတည်း၊ ဝါစသိကော-သော၊ အဝီတိက္ကမော-တည်း၊ ကာယိကဝါစသိကော-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်၊ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ အဝီတိက္ကမော-တည်း၊ သံဝုတောတိ-ကား၊ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန-ဤပါတိမောက္ခသံဝရသီလနှင့်၊ ဝါ-သည်၊ ဥပေတော-ကပ်ရောက်အပ်သည်၊ သမုပေတော-ကောင်းစွာ ကပ်ရောက်အပ်သည်၊ ဥပဂတော-ကပ်ရောက်အပ်သည်၊ သမုပဂတော-သည်၊ ဥပပန္နော-ပြည့်စုံသည်၊ သမုပပန္နော-သည်၊ သမ္ပန္နော၊ သမန္နာဂတော-သည်၊ ဟောတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဝိဟရတိတိ-ကား၊ ဣရိယတိ-ဣရိယာပုထ် ဖြစ်၏၊ ဝတ္တတိ-အတ္တဘောတည်းဟူသော စက်လည်၏၊ ပါလေတိ-အတ္တဘောကို စောင့်ရှောက်၏၊ ယပေတိ

စရဏံ။ ။တဒေတံ စရဏသရိက္ခတာယ စရဏံ၊ စရဏာတိ ပါဒါ ဝုစ္စန္တိ၊ ယထာဟိ ဆိန္ဒစရဏဿ ပုရိသဿ ဒိသံဂမနာဘိသင်္ခါရော န ဇာယတိ၊ ပရိပုဏ္ဏပါဒဿေဝ ဇာယတိ၊ ဝေမေဝ ယဿ သီလံ ဘိန္တံ ဟောတိ ခဏ္ဍံ အပရိပုဏ္ဍံ၊ တဿ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ဉာဏဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ၊ ယဿ ပန တံ အဘိန္တံ ဟောတိ အခဏ္ဍံ ပရိပုဏ္ဍံ၊ တဿ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ဉာဏဂမနံ သမ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ သီလံ "စရဏ" န္တိ ဝုတ္တံ။

သံယမော၊ သံဝရော။ ။တဒေတံ သံယမေနဝေသန သံယမော၊ သံဝရဏဝေသန သံဝရောတိ၊ ဥဘယေနပိ သီလသံယမောစေဝ သီလသံဝရောစ ကထိတော၊ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ သံယမေတိ ဝီတိက္ကမပိပ္ပန္နနံ-ကိုယ်နှုတ်တို့၏ လွန်ကျူးခြင်းဟူသော တုန်လှုပ်မှုကို စောင့်စဉ်းတတ်သောကြောင့် သီလသည် သံယမမည်၏၊ ပုဂ္ဂလံ ဝါ သံယမေတိ ဝီတိက္ကမဝေသန တဿ ဝိပ္ပန္နိတုံ န ဒေတီတိ သံယမော-(တစ်နည်း) ပုဂ္ဂိုလ်ကို မလုပ်ရှားအောင် စောင့်စဉ်းထားသောကြောင့် သီလသည် သံယမမည်၏၊ ဝီတိက္ကမဿ ပဝေသနဒွါရံ သံဝရတိ ပိဒဟတီတိ သံဝရော-လွန်ကျူးမှု၏ ဝင်ရာ ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့တတ်သောကြောင့် သီလသည် သံဝရမည်၏။

မောက္ခံ၊ ပမောက္ခံ။ ။မောက္ခန္တိ ဥတ္တမံ၊ မုခဘူတံဝါ၊ ယထာ ဟိ သတ္တာနံ စတုပ္ပိဓော အာဟာရော (အသိတ၊ ပိတ၊ ခါယိတ၊ သာယိတဟူသော အာဟာရလေးပါးသည်)၊ မုခေန ပဝိသိတွာ အင်္ဂမဂီ၊ ဖရတိ၊ ဧဝံ ယောဂိနောပိ စတုဘူမကကုသလံ သီလမုခေန ပဝိသိတွာ အတ္ထသိဒ္ဓိံ သမ္မာဒေတိ၊ တေန ဝုတ္တံ "မောက္ခ" န္တိ၊ ပမုခေ သာဇူတိ ပမောက္ခံ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သေဋ္ဌံ ပုဓာနန္တိ အတ္ထော။

ယာပေတိ-အတ္တဘောကို ရှည်သော ကာလသို့ ရောက်စေ၏။ စရတိ-လှည့်လည် သွားလာ၏။ ဝိဟရတိ-ဣရိယာတစ်ပါး၊ ညောင်းညာများကို၊ တစ်ပါးဖြင့်ဖြတ်၊ မကျလတ်အောင်၊ အသက်ကို ဆောင်၏။ တေန-ကြောင့်၊ ဝိဟရတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နောတိ-ကား၊ မိစ္ဆာဇီဝပဋိသေခကေန-မိစ္ဆာဇီဝကို တားမြစ်တတ်သော၊ န ဝေဠုဒါနာဒိနာ-ဝါး ပေးခြင်း အစရှိသည် မဟုတ်သော၊ အာစာရေန-အကျင့်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဝေသိယာဒိ အဂေါစရံ-ပြည့်တန်ဆာမ အစရှိသော ကျက်စားရာ မဟုတ်သော အရပ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ သဒ္ဓါသမ္ပန္န ကုလာဒိနာ-သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသော အမျိုးအစရှိသော၊ ဂေါစရေနစ-ကျက်စားရာ အရပ်နှင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ)၊ [အာစာရဂေါစရ သမ္ပန္န၏ အကျယ်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။] အဏုမတ္တေသု ဝဇေသု ဘယဒဿာဝီတိ- ကား၊ အပ္ပမတ္တကေသု-နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝဇေသု-အပြစ် တို့၌၊ ဘယဒဿာဝီ-ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိသည်၊ တာနိ ဝဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ ဘယတော- ဘေးအားဖြင့်၊ ဒဿနသီလော-ရှုခြင်းအလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ ဝိဟရတိ) ကုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသုတိ-ကား၊ အဓိသီလသိက္ခာဒိဘာဝေန- အဓိသီလသိက္ခာ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ တိဓာ- ၃ ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဌိတေသု-တည်ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒေသု-သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ တံ တံ သိက္ခာပဒံ- ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမာဒါယ (သမ္မာ အာဒါယ)-ကောင်းစွာ ယူ၍၊ သာဓုကံ- ကောင်းစွာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အဝိဇဟန္တော-မစွန့်ဘဲ၊ သိက္ခတိ-ကျင့်၏၊ ကုတိ အတ္တော၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသမန္တပါသာဒိကာမည်သော ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေါပေါ-အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဝိတ္တာရော ပန-အကျယ်ကိုကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကုစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တေန-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ တော-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ။ "

အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဗဟု-များစွာသော၊ သုတံ-ကြားနာအပ်ပြီးသော ပရိယတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ကုတိ-ကြောင့်၊ ဗဟုသုတော-မည်၏၊ သုတံ-ကြားနာအပ် ပြီးသော ပရိယတ်ကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားနိုင်၏၊ ကုတိ-ကြောင့်၊ သုတ ဓရော-မည်၏၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဗဟု-များစွာသော၊ ယံ တံ သုတံနာမ-အကြင်

သုတဓရော။ ။ဝဋ္ဋဒုက္ခနိဿရဏတ္ထိကေဟိ သောတဗ္ဗတော သုတံ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မော၊ "သုယံတိတိ သုတံ" ဟု ပြု၊ တံ ဓာရေတိတိ သုတဓရော၊ သုတဿ အာဓာရဘူတော- သုတ၏ တည်ရာဖြစ်သူ၊ ယဿ ဟိ ကုတော ဂဟိတံ ဧတ္တော ပလာယတိ၊ (ဤနေရာမှ ယူအပ်သော သုတသည် ဟိုနေရာရောက် ပျောက်၏) ဆိဒ္ဓဃဇ္ဇေ ဥဒကံ ဝိယ န တိဋ္ဌတိ၊ ပရိသမဇ္ဈေ ဧကံ သုတ္တံ ဝါ ဇာတံ ဝါ ကထေတုံ ဝါ ဝါစေတုံ ဝါ န သက္ကောတိ၊ အယံ န

သုတမည်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ-ထိုသုတသည်၊ သုတမတ္တမေဝ-ကြားနာအပ်ကာမျှ
 သည်သာ၊ န-မဟုတ်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ နံ-ထိုသုတကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်ရွက်
 မှတ်သားနိုင်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ မဇ္ဈသာယံ-သေတ္တာ၌၊ (သန္နိစိတံ-ကောင်းစွာ
 စုထားအပ်သော၊) ရတနံ ဝိယ-ရတနာသည်ကဲ့သို့၊ အသ္မိ-ထိုရဟန်း၌၊ သန္နိစိတံ-
 သော၊ သုတံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ သုတသန္နိစယော-မည်၏၊ ဧတေန-
 ဤသုတသန္နိစယောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ယံ သုတံ-ကို၊
 ဓာရေတိ-နိုင်၏၊ တဿ-ထိုသုတ၏၊ မဇ္ဈသာယံ-သေတ္တာ၌၊ ဂေါပေတွာ-လုံခြုံ
 စေ၍၊ သန္နိစိတရတနသေဝ-ကောင်းစွာ စုထားအပ်သော ရတနာ၏ကဲ့သို့၊ စိရ
 ကာလေနာပိ-ကြာမြင့်စွာသော ကာလ၌လည်း၊ အဝိနာသံ-မပျက်စီးခြင်းကို၊
 ဒဿေတိ-ပြ၏၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တံ သုတံ-ကို၊ သရူပတော-သရုပ်အားဖြင့်၊
 ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ-၍) ယေ တေ ဓမ္မာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်
 ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တံ-ထိုယေ တေ ဓမ္မာ အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ ဝေရဉ္စကဏ္ဍေ-
 ၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ နိဂမနံ-နိဂုံး
 တည်း၊ အဿ-ထိုရဟန်းသည်၊ တထာရူပါ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဗဟု-များစွာ၊
 သုတာ-ကြားနာအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗဟုသုတော-မည်၏၊
 ဓာတာ-ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ သုတ
 ဓရော-မည်၏၊ ဝစသာ-နှုတ်ဖြင့်၊ ပရိစိတာ-အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်ပြီးကုန်သည်၊
 မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ အနုပေက္ခိတာ-အဖန်ဖန် ရှုအပ် ကြံစည်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဒိဋ္ဌိ
 ယာ-ပညာဖြင့်၊ သုပုဋိဝိဒ္ဓါ-ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ သုတသန္နိစယော-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုနိဂုံးဝါကျ၌၊ ဝစသာ ပရိစိတာ
 တိ-ကား၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ ပဝုဏာ-အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသည်တို့ကို၊ ကတာ-

သုတဓရောနာမ၊ ယဿ ပန ဥဂ္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟိတကာလသဒိသမေဝ ဟောတိ၊ ဒသပိ
 ဝိသတိပိ ဝဿာနိ သဇ္ဈာယံ အကရောန္တဿ န နုဿတိ၊ အယံ သုတဓရောနာမ၊ တေနောဝါဟ
 “ယဒဿ တံ” တိ အာဒိ။

သုတသန္နိစယော။ ။ ဧကပဒပ္ပိ ဧကက္ခရာပ္ပိ အဝိနန္ဒံ ဟုတွာ သန္နိစိယတိ-ကောင်း
 စွာ စုအပ်၏၊ ဣတိ သန္နိစယော၊ သုတံ သန္နိစယော ဧတသ္မိတိ သုတသန္နိစယောတိ အာဟ
 “သုတံ သန္နိစိတံ အသ္မိန္တိ သုတသန္နိစယော” တိ၊ [ဝိပိတြိဟိစစ်ပြုရာ၌ “သုတံ +သန္နိစယံ
 အသ္မိ” ဟု ပြု။] ယဿ ဟိ သုတံ ဟဒယမဉ္ဇူသာယံ သန္နိစိတံ သိလာယ လေခါ ဝိယ
 သုဝဏ္ဏယဋေ ပက္ခိတ္တာ သီဟဝသာ ဝိယစ သာဓု တိဋ္ဌတိ၊ အယံ သုတသန္နိစယောနာမ၊
 တေနာဟ “ဧတေန ပေ၊ အဝိနာသံ ဒဿေတိ” တိ။

ပြုအပ်ပြီးကုန်သည်။ (ဟောန္တိ) မနသာနုပေက္ခိတာတိ-ကာ၊ မနသာ-ဖြင့်၊ အနုပေက္ခိတာ-အဖန်ဖန် ရှုအပ်၊ ကြံစည်အပ်ပြီးကုန်သည်။ အာဝဇ္ဇန္တဿ-ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ဒီပသဟဿေန-ဆီမီးတစ်ထောင်ဖြင့်၊ ဩဘာသိတာ ဝိယ-ထွန်းပြအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဟောန္တိ၊ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါတိ-ကာ၊ အတ္ထတောစ-အကျိုးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာရဏတောစ-အကြောင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညာယ-ဖြင့်၊ ခုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးကုန်သည်။ သုပစ္စက္ခကတာ-ကောင်းစွာ မျက်မှောက် ပြုအပ်ပြီးကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

ပန - ဆက်၊ အယံ ဗဟုဿုတောနာမ- ဤဗဟုဿုတပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ နိဿယမုစ္စနကော-နိဿယမုစ္စနက ဗဟုဿုတလည်းကောင်း၊ ပရိသုပဋ္ဌာပကော-ပရိသုပဋ္ဌာပက ဗဟုဿုတလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဘိက္ခုနောဝါဒက ဗဟုဿုတလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိဓော၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၃ ပါးတို့တွင်၊ နိဿယမုစ္စနကေန-နိဿယည်းမှ လွတ်သော ဗဟုဿုတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥပသမ္ပဒါယ-ရဟန်းဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပဉ္စဝဿေန-ငါးဝါရှိသည်။ (ဟုတွာ) [“ဇာတိယာ သတ္တဝသိကော” ၌ကဲ့သို့ ဥပသမ္ပဒါယ၌ နာဝိဘတ်သည် ဝိသေသနတ္ထ၊ ယောဇနာ၌ တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယကြံ၍ “ဥပသမ္ပဒေတွာ” ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။] သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ဒွေ-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် ၂ ပါးကုန်သော၊ မာတိကာ-တို့ကို၊ ပဂုဏာ-အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသည်တို့ကို၊ ဝါစုဂ္ဂတာ-နှုတ်သို့ တက်သည်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏။ ပက္ခဒိဝဿေသု-လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခနေတို့၌၊ ဓမ္မဿာဝဏတ္ထာယ-တရားနာစေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝါ-တရားဟောခြင်း အကျိုးငှာ၊ သုတ္တန္တတော-သုတ္တန်မှ၊ စတ္တာရော ဘာဏဝါရာ-၄ ဘာဏဝါရတို့လည်းကောင်း၊ သမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာသော ပရိသတ်တို့အား၊ (“ပရိသာနံ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။) ပရိကထနတ္ထာယ-ထက်ဝန်းကျင် ဟောပြောခြင်း အကျိုးငှာ၊ (စပ်ရာစပ်ရာ ဟောခြင်းအကျိုးငှာ) အန္တကဝိနွမဟာရာဟုလောဝါဒ အမ္မဋ္ဌသဒိသော-အန္တကဝိနွသုတ်၊ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်၊ အမ္မဋ္ဌသုတ်တို့နှင့် အလားတူသော၊ ဧကော-၁ ခုသော။

နိဿယမုစ္စနကေန။ ။နိဿိယတေတိ နိဿယော၊ နိဿယတော မုစ္စတိတိ နိဿယမုစ္စနကော၊ (သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်)၊ နိဿယည်းဆရာမှ လွတ်မြောက်သော ရဟန်း၊ ထိုရဟန်းသည် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ပြသည့်အတိုင်း “၅ ဝါ ပြည့်ခြင်း” စသော အင်္ဂါ ၇ ပါးနှင့် ပြည့်စုံရသည်။

[ဆောင်] ၅ ဝါပြည့်ဘိ၊ ဒွေမာတိကာ၊ သုတ် ၄ ဘာဏဝါရ၊ အမ္မဋ္ဌဟု၊ ဝတ္ထုစကား၊ တရား ၃ ပုဒ်၊ အားထုတ်ဖို့ရာ၊ ဘာဝနာနှင့်၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခုနစ်ဝ၊ နိဿယမုစ္စနက ဗဟုဿုတတည်း။

ကထာမဂ္ဂေါ-စကားအစဉ်လည်းကောင်း၊ သံဃဘတ္တမင်္ဂလေသု-သံဃာ့ဘတ်၊ မင်္ဂလာ၊ အမင်္ဂလာတို့၌၊ (ဆွမ်းကျွေးကိစ္စ၊ သုမင်္ဂလ ဒုမင်္ဂလကိစ္စတို့၌) အနုမောဒနတ္ထာယ-အနုမောဒနာအကျိုးငှာ၊ (ဆွမ်းတရားစသည် ဟောဖို့ရာ) တိဿော-၃ ပုဒ်ကုန်သော၊ အနုမောဒနာ-အနုမောဒနာတို့လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထပဝါရဏာဒိဇာနနတ္ထံ-ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာ အစရှိသော ကိစ္စတို့ကို သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော-ကံငယ်၊ ကံကြီး အဆုံးအဖြတ်လည်းကောင်း၊ သမဏာဓမ္မကရဏတ္ထံ-ရဟန်းတရားကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ သမာဓိဝသေန ဝါ-သမာဓိနှင့် စပ်သဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဝသေနဝါ-ဝိပဿနာနှင့် စပ်သဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တပရိယောသာနံ-အရဟတ္တဖိုလ် အဆုံးရှိသော၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထကံ-ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော သူတကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-သင်ယူရာ၏။ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧတ္ထာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော သူတဖြင့်၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ဗဟုဿုတော-များသော သူတရှိသည်၊ စာတုဒ္ဓိသော-အရပ် ၄ မျက်နှာရှိသည်၊ ဝါ-အရပ် ၄ မျက်နှာတို့၌ လှည့်လည်နိုင်သည်၊ ဟောတိ-၏။ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ အတ္တနော-မိမိ၏။ ဣဿရိယေန-အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (နိဿယည်း ဆရာ မရှိဘဲ) ဝသိတုံ-နေခြင်းငှာ၊ ဝါ-နေခွင့်ကို၊ လဘတိ-ရ၏။

ပရိသုပဋ္ဌာပကေန-ပရိသတ်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးစေနိုင်သော ရဟန်းသည်၊ (ပရိသတ်၏ ပြုစုလုပ်ကျွေးမှုကို ခံနိုင်သော ရဟန်းသည်) ဥပသမ္ပဒါယ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဒသဝဿေန-၁၀ ဝါရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) သဗ္ဗန္တိမေန-သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-ဖြင့်၊ ပရိသံ-မိမိပရိသတ်ကို၊ အဘိဝိနယေ-လွန်ကဲသော ဝိနည်း ပိဋကတ်၌၊ ဝါ-ဝိနည်းပိဋကတ်၊ အရပ်ရပ်၌၊ ဝိနေတုံ-သွန်သင်ဆုံးမ၊ ပို့ချခြင်းငှာ၊ ဒေဝ-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် ၂ ပါးကုန်သော၊ ဝိဘင်္ဂါ-အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီတို့ကို၊ ပဂုဏာ-တို့ကို၊ ဝါစုဂ္ဂတာ-တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ [စာအုပ် မရှိသေးသောကြောင့် ရှေးခေတ်က နှုတ်ငုံဆောင်၍ ပို့ချရသည်။ ယခု

ပရိသုပဋ္ဌာပကေန။ ။ပရိသံ + ဥပဋ္ဌာပေတီတိ ပရိသုပဋ္ဌာပကော၊ ပရိသုပဋ္ဌာပကဟူသည် ပရိသတ်မွေး၍ ပရိသတ်၏ အပြုအစုကို ခံရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ယခုအခါ၌ "ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်" ဟု ခေါ်ကြသည်။ ထိုကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါအချုပ်မှာ (၁) ဆယ်ဝါရပြီးဖြစ်ခြင်း၊ (၂) ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်းဟု ခေါ်သော (ပါတိမောက်သိက္ခာပုဒ်များကို အကျယ်ဖွင့်ပြသော) ဝိဘင်း ၂ မျိုးကို တတ်သိနားလည်ခြင်း၊ (၃) ကံကြီး ကံငယ်ပြုလုပ်နည်းကို နားလည်ခြင်း၊ (၄) မဟာဝါ စူဠဝါခန္ဓက၌ လာသော ကျင့်ဝတ်များကို နားလည်းခြင်း၊ (၅) နာမ်တရား၊ ရုပ်တရားတို့ကို ဟောပြောနိုင်ခြင်းတို့တည်း။

[ဆောင်] ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်း ၂ ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ဓန္ဒကပုဒ်၊ နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်၊ ဟောပြန်နိုင်၊ ကျောင်းထိုင် ငါးအင်္ဂါ။

ခေတ်၌ကား စာအုပ်များ ရှိနေပြီဖြစ်သောကြောင့် စာအုပ်ကြည့်၍ နားလည်အောင် ပို့ချနိုင်လျှင် ဤအင်္ဂါ ပြည့်စုံတော့သည်သာ။ “ဝိနေတုံတိ သိက္ခာပေတုံ”-ဋီကာ။
 အသက္ကောန္တေန-ဝိဘင်း ၂ ပါးကို နှုတ်တက်ဆောင်ထားခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော ရဟန်းသည်။ တိဟိ- ၃ ပါးကုန်သော၊ ဇနေဟိ-ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အစ့၊ ဝါ-တွဲ၍၊ ပရိဝတ္တနက္ခမာ-ပြန်လည်စေခြင်း၌ ခံသည်တို့ကို၊ ဝါ-စာပြန်နိုင်သည်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏။ ကမ္မာကမ္မဉ္စ-ကံငယ် ကံကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓကဝတ္တဉ္စ-ခန္ဓက၌လာသော ကျင့်ဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-သင်ယူရာ၏။ ပန-ဆက်၊ ပရိသာယ-ကို၊ အဘိဓမ္မေ-နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်ခြားကြောင်းဖြစ်သော လွန်ကဲသော တရား၌၊ [အဘိဓမ္မေတိ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ-ဋီကာ။] ဝိနယနတ္ထံ-သွန်သင်ဆုံးမ ပို့ချခြင်း အကျိုးငှာ၊ မဇ္ဈိမဘာဏကော-မဇ္ဈိမနိကာယ်ဆောင် ရဟန်းသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) မူလပဏ္ဏာသကော-မူလပဏ္ဏာသကကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော၊ ဒီယဘာဏကေန-ဒီယနိကာယ်ဆောင် ရဟန်းသည်၊ မဟာဝဂ္ဂေါ-ကို၊ ဝါ-သုတ်မဟာဝါကို၊ (ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော) သံယုတ္တဘာဏကေန-သည်၊ ဟေဋ္ဌိမာ-အောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-အောက်ပိုင်းဖြစ်ကုန်သော၊ တယော ဝဂ္ဂါဝါ- ၃ ဝဂ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ [သဂါထာဝဂ္ဂ၊ နိဒါနဝဂ္ဂ၊ ခန္ဓကဝဂ္ဂ။] ငဟာဝဂ္ဂေါဝါ-မဟာဝဂ္ဂကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော) အင်္ဂုတ္တရဘာဏကေန-သည်၊ ဟေဋ္ဌာဝါ-အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အောက်ပိုင်းကသော်လည်းကောင်း၊ ဥပရိဝါ-အထက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အထက်ပိုင်းကသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဗုဒ္ဓိကာယော-ထက်ဝက်သော နိကာယ်ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-၏။ အသက္ကောန္တေန-နိကာယ်တစ်ဝက်ကို သင်ယူခြင်း၌ မစွမ်းနိုင်သော ရဟန်းသည်။ တိကနိပါတတော-တိကနိပါတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ပိုင်းကို၊ ဥဂ္ဂဟေတုမ္ပိ-ငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာ၌၊ ဧကံ-တစ်ခုသော နိပါတ်ကို၊ (အင်္ဂုတ္တိရိထည်းက တစ်ခုသော နိပါတ်ကို) ဥဂ္ဂဏှန္တေန-သင်ယူသော ရဟန်းသည်၊ စတုတ္ထနိပါတ်ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စကနိပါတ်ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဇာတကဘာဏကေန-သည်၊ သာဋ္ဌကထံ-အဋ္ဌကထာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဇာတကံ-ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ တတော-ထိုအဋ္ဌကထာနှင့် တကွဖြစ်သော ဇာတ်မှ၊ ဩရံ-အတွင်း၌၊ ဝါ-လျော့၍၊ (ဥဂ္ဂဟေတုံ-ငှာ) န ဝဋ္ဋတိ-မသင့်၊ ဓမ္မပဒမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ဝတ္ထုနာ-ဝတ္ထုကြောင်းနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတော တတော-ထိုထိုသုတ္တန်မှ၊ သမုစ္စယံ-အပေါင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ မူလပဏ္ဏာသကမတ္ထံ-မူလပဏ္ဏာသကမျှလောက်ကို၊ (ဥဂ္ဂဟေတုံ-ငှာ) ဝဋ္ဋတိ-အပ်သလော၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ဣတိ-

သို့၊ ကုရုန္တုကထာယံ-၌၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ၊ ဣတရာသု-အခြားသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝိစာရဏာယေဝ-စိစစ်ခြင်းသည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ ကိဗ္ဗိ-ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝုတ္တံ-အပ်၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သာဋ္ဌကထမ္ပိ-အဋ္ဌကထာနှင့် တကွလည်းဖြစ်သော၊ ဝိနယပိဋကံ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မပိဋကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဂုဏံ ဟောတိ၊ သုတ္တန္တေ-၌ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဂန္တေ-ကျမ်းစာသည်၊ နတ္ထိ-အံ့၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်၊) ပရိသံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတံ-ပြုစုလုပ်ကျွေးစေခြင်းငှာ၊ ဝါ-စေခွင့်ကို၊ န လဘတိ-မရ၊ ပန-ဆက်၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သုတ္တန္တတော-မှလည်းကောင်း၊ ဝိနယတော-မှလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တပ္ပမာဏော-ဆိုအပ်ပြီးသော ပမာဏရှိသော၊ ဂန္တေ-ကို၊ ဥဂ္ဂဟိတော-သင်ယူအပ်ပြီ၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ပရိသုပဋ္ဌာပကော-ပရိသတ်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးစေနိုင်သော၊ ဝါ-ပရိသတ်၏ ပြုစုလုပ်ကျွေးမှုကို ခံနိုင်သော၊ ဗဟုသုတော-များသော သုတရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒိသာပါမောက္ခော-အရပ်မျက်နှာတို့၌ အကြီးအမှူးသည်၊ ယေနကာမံ-အလိုရှိတိုင်း၊ [“ယေန-အကြင်အရပ်သို့၊ ဂန္တံ-ငှာ၊ ကာမော-အလိုသည်၊ အတ္ထိ၊ တေန-ထိုအရပ်သို့၊ ကာမံ-အလိုရှိတိုင်း” ဟုသော်လည်း ပေး။] ဂမော-သွားနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပရိသံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတံ-ငှာ၊ ဝါ-ကို၊ လဘတိ-ရ၏။

ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကေန-ဘိက္ခုနီတို့ကို ဆုံးမတတ်သော ရဟန်းသည်၊ သာဋ္ဌကထာနိ-အဋ္ဌကထာနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိ- ၃ ပုံကုန်သော၊ ပိဋကာနိ-တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ-သင်ယူထိုက်ကုန်၏၊ အသက္ကောန္တေန-အဋ္ဌကထာနှင့် တကွ ပိဋက ၃ ပုံကို သင်ယူခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော ရဟန်းသည်၊ စတူသု-၄ ပါးကုန်သော၊ နိကာယေသု-တို့တွင်၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော နိကာယ်၏၊ အဋ္ဌကထာ-ကို၊ ပဂုဏာ ကာတဗ္ဗာ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧကနိကာယေန-တစ်ပါးသော နိကာယ်ဖြင့်၊ သေသနိကာယေသု-ကြွင်းသော နိကာယ်တို့၌၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ကထေတံ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ သက္ခိဿတိ-စွမ်းနိုင်လတ်၊ သတ္တသု- ၇ ကျမ်းကုန်သော၊ ပကရဏေသု-အဘိဓမ္မာကျမ်းတို့တွင်၊ စတုပ္ပကရဏဿ- ၄ ကျမ်း၏၊ အဋ္ဌကထာ-တို့ကို၊ ပဂုဏာ ကာတဗ္ဗာ၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုအဋ္ဌကထာ ၄ ကျမ်းတို့၌၊ လဒ္ဓနယေန-ရအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သေသပကရဏေသု-တို့၌၊ ပဉ္စ ကထေတံ သက္ခိဿတိ၊ ပန-ကား၊ ဝိနယပိဋကံ-သည်၊ နာနတ္ထံ-အမျိုးမျိုးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်၊ နာနာကာရဏံ-အမျိုးမျိုးသော အကြောင်းဝတ္ထုရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဝိနည်းပိဋကတ်ကို၊ အဋ္ဌကထာယ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဂုဏံ၊ ကာတဗ္ဗမေဝ-သည်သာ၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော သုတဖြင့်၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဘိက္ခုနောဝါဒက ရဟန်းသည်၊ ဗဟုသုတောနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန-ကား၊ ဥဘယာနိ ခေါ ပနဿာတိ အာဒိ-ဿ အစရိသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အံညသ္မိ-ဝိနည်းပိဋကတ်မှ အခြားသော၊ သကလေ-အလုံးစုံသော၊ နဝင်္ဂေပိ-၉ ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဗာဟုဿစ္စေ-သည်၊ (များသော သုတရုံသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များစွာသော သုတသည်။) သတိပိ-ရှိပါသော်လည်း၊ သာဠကထံ-သော၊ ဝိနယပိဋကံ-ကို၊ ဝိနာ-ကြည့်၍၊ (ဩဝဒိတုံ-ဆုံးမခြင်းငှာ) န ဝဋ္ဋတိယေဝ-မသင့်သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝိနည်းကို ကြည့်၍ ဆုံးမခြင်းငှာ မသင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဝိသုံ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုဥဘယာနိ ခေါ ပနဿ အစရိသော စကားရပ်၌၊ ဝိတ္ထာရေနာတိ-ကား၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ (“သွာဂတာနိ-ကောင်းစွာ နှုတ်၌လာကုန်သည်၊ ဟောန္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) သွာဂတာနိတိ-ကား၊ သုဠ-ကောင်းစွာ၊ အာဂတာနိ-နှုတ်၌ လာကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ပန-ဆက်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဂတာနိ-နှုတ်၌ လာကုန်သည်၊ (သမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်) သွာဂတာနိ-ကောင်းစွာ နှုတ်၌ လာကုန်သည် မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တံ-ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ သုဝိဘတ္တာနိတိ အာဒိ-ကို၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုသုဝိဘတ္တာနိ အစရိသော စကားရပ်၌၊ သုဝိဘတ္တာနိတိ-ကား၊ သုဠ-ကောင်းစွာ၊ ဝိဘတ္တာနိ-ဝေဖန် အပ်ပြီးကုန်သည်၊ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌသင်္ဂရဒေါသဝိရဟိတာနိ-ရှေးရှေးပုဒ်တို့ကို တစ်ဖန် ထပ်၍ ရွတ်ဆိုခြင်း၊ ပုဒ်ရောယှက်ခြင်းဟူသော အပြစ်မှ ကင်းကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) သုပွဝတ္တိနိတိ-ကား၊ ပဂုဏာနိ ဝါစုဂ္ဂတာနိ (ဟောန္တိ) သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသောတိ-ကား၊ ခန္ဓကပရိဝါရတော-မဟာဝါ စူဠဝါခန္ဓက၊ ပရိဝါပါဠိတော်မှ၊ အာဟရိတဗ္ဗ သုတ္တဝေသန-ဆောင်ပြထိုက်သော ပါဠိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သုဠ-စွာ၊ ဝိနိစ္ဆိတာနိ-ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) အနုဗျဉ္ဇနသောတိ-ကား၊ အက္ခရပဒပါရိ ပူရိယာစ-အက္ခရာပုဒ်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ-ကောင်းစွာ

သုဝိဘတ္တာနိ။ ။ သုဠ ဝိဘတ္တာနိကို ပဒပစ္စာဘဋ္ဌသင်္ဂရဒေါသဝိရဟိတာနိဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ ပဒါနံ-ရှေးရှေးပုဒ်တို့ကို + ပစ္စာဘဋ္ဌ- ပတိ + အာဘဋ္ဌ-ထပ်၍ ရွတ်ခြင်းတည်း။ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ-ခြင်း၊ ကျေကျေညက်ညက် မရသောကြောင့် နောက်နောက် ပုဒ်တို့ကို ချောချောမောမော မရွတ်နိုင်ရကား ရှေ့ရွတ်ပြီး ပုဒ်တို့ကို ထပ်၍ ရွတ်ဆိုခြင်းသည် “ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ” မည်၏။ ရှေ့ပုဒ်နှင့် နောက်ပုဒ်ကို မပြတ်စေဘဲ တစ်ဆက်တည်း ရွတ်ခြင်းသည် “ပဒသင်္ဂရ” မည်၏။ ထိုသို့ရွတ်ခြင်း ၂ မျိုးကို “ဒေါသ” ဟု ဆို၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဥဘယာနိ ခေါ ပနဿ၊ ပေ၊ သုပွဝတ္တိနိဖြင့်-အကျယ်ဂိဘင်းနှင့်တကွ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိပါတိမောက်တို့ကို ညွှန်ပြသည်။ ယခုအခါ၊ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် ပါမိတ်ပါဠိတော်များ ဖြစ်သည်။ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသောဖြင့် မဟာဝါ၊ စူဠဝါခန္ဓကနှင့် ပရိဝါပါဠိတော်တို့ကို ပြသည်။ အနုဗျဉ္ဇနသောဖြင့် ဝိနည်း အဋ္ဌကထာအားလုံးကို ပြသည်။

ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးကုန်သည်။ အခဏ္ဍာနိ-မကျိုးပြတ်ကုန်သည်။ အဝိပရိတက္ခရာနိ-မဖောက်ပြန်သော အက္ခရာရရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဧတေန-ဤအနုဗျူဟနသော ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အဋ္ဌကထာ-ကို၊ ဒီပိတာ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဋ္ဌကထာတော်-အဋ္ဌကထာကြောင့်၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာအားဖြင့်၊ ဧသ ဝိနိစ္ဆယော-ဤအနုဗျူဟအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧတေန အဋ္ဌကထာ၊ ဒီပိတာ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏။

ကလျာဏဝါစောတိ-ကား၊ သိထိလခနိတာဒိနံ-သိထိလ၊ ခနိတ အစရှိသော အက္ခရာတို့ကို၊ ယထာ ဝိဓာနဝစနေန-အကြင်အကြင်အစီအရင်တိုင်း ရွတ်ဆိုခြင်း အားဖြင့်၊ (ရွတ်နည်းကို သင်ပြသော ကျမ်းဂန်အစီအရင်တိုင်း အဖြစ်အတောက် အသံမှန်ကန်စွာ ရွတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျူဟန၌ စပ်၊) ပရိမဏ္ဍလပဒ ဗျူဟနာယ-ထက်ဝန်းကျင် ဝင်းဝိုင်းသော ပုဒ်ဗျည်းရှိသော၊ ပေါရိယာ-ပြည်ကြီးသူ ပြည်ကြီးသားတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝါ-ပြည်ကြီးသူသဖွယ် နုနယ်သော၊ ဝိသဋ္ဌာယ-သလိပ်သည်းခြေတို့သည် စွန့်လွှတ်အပ်သော၊ အနေလဂဋ္ဌာယ-လျော့ကျသော တံထွေး မရှိသော၊ ဝါ-သွားရည် မယိုသော၊ အတ္ထဿ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိညာပနိယာ-သိစေနိုင်သော၊ ဝါစာယ-စကားလုံးနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်။ (ဟောတိ။)

ကလျာဏဝါတ္တရဏောတိ-ကား၊ မဓုရဿရော-ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အသံရှိသည်။ [ကရိယတိ ဥစ္စာရိယတီတိ ကရဏံ-ရွတ်ဆိုအပ်သော စကားသံ၊ ဝါစာဝေ+ကရဏံ ဝါတ္တရဏံ၊ စကို ကပြု။] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ မာတုဂါမောနာမ-မာတုဂါမမည်သည်။ သရသမ္ပတ္တိရသော-အသံ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌ မွေ့လျော်၏။ (အသံကောင်း ကြိုက်၏။) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျူဟနမ္ပိ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသော ပုဒ်ဗျည်းရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝစနံ-စကားကို၊ သရသမ္ပတ္တိရဟိတံ-အသံ၏ ပြည့်စုံခြင်းမှ ကင်းသည်။ (သမာနံ-ဖြစ်လတ်သော်၊) ဟိဋ္ဌေတိ-ရှုံးချုတ်တတ်သေး၏။ ယေဘုယျေန ပေ၊ မနာပေတိ-ကား၊ သဗ္ဗာသံ-အလုံးစုံသော ဘိက္ခုနီတို့၏၊ ပိယောနာမ-ချစ်အပ် ကြည်ညိုအပ်သော ရဟန်းမည် သည်ကို၊ ဒုလ္လဘော-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏။ ဝါ-ရနိုင်ခဲ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဗဟုတရာနံ-များစွာကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာနံ-ဉာဏ်ရှိကုန်သော၊ (လိမ္မာကုန် သော၊) ဘိက္ခုနိနံ-တို့၏၊ သီလာစာရသမ္ပတ္တိယာ-(ရဟန်းက) သီလ၊ အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံ

ပရိမဏ္ဍလပဒဗျူဟနာယ။ ။ပရိမဏ္ဍလပဒဗျူဟနာယာတိ ဌာနကရဏသမ္ပတ္တိယာ-ဌာနံ၊ တရိဏ်းတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာသမ္ပတ္တိယာစ-ရွတ်ပုံရွတ်နည်းကို သင်ပြသော သိက္ခာ၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကတ္ထစိပိ အနုနတာယ ပရိမဏ္ဍလ ပဒါနိ + ဗျူဟနာနိ (အက္ခရာနိ) ဧတိဿာတိ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျူဟနာ (ဝါစာ။)

ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဝါရိတ္တသီလ၊ စာရိတ္တသီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ပိယော-ချစ်အပ်ကြည်ညိုအပ်သည်။ မနဝဗုဒ္ဓကော-စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ပြိယ၊ မနာပပုဒ်ပြီးပုံကို သုဒိန္နကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ။ ပဋိပလော၊ ပေ၊ သြဝဒိတန္တိ-ကား၊ သုတ္တဉ္စ-ပါဠိကိုလည်းကောင်း၊ ကာရကဏ္ဍ-အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒုဿေန္တော-ပြလျက်၊ ဝဋ္ဋဘယေန-ဝဋ်ဆင်းရဲဘေးဖြင့်၊ တဇ္ဇေတွာ-ခြိမ်းချောက်၍၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ သြဝဒိတုံ-ငှာ၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ (ဝဋ်ဘေးကို ဖော်ပြသော) ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတုံ-ငှာ၊ သမတ္ထော-စွမ်းနိုင်သည်။ ဟောတိ။ [အရွယ်၏ ကောင်းခြင်း စသည်ကြောင့် မာန်ယစ်နေသော ဘိက္ခုနိတို့ကို သံသရာဘေးဖြင့် ထိတ်လန့်အောင် ဟောပြနိုင်ရမည်-ဟူလို။]

ကာသာယဝတ္ထဝသနာယာတိ-ကား၊ ကာသာယဝတ္ထုနိဝတ္ထာယ-ဝတ်အပ်သော ဖန်ရည်ဆိုး အဝတ်ရှိသော၊ ဝါ-ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်သော ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာန် သာမဏေမ၌၊ ဂရုဓမ္မန္တိ-ကား၊ ဂိဟိကာလေ-လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ (လူဝတ်ကြောင်ဘဝတုန်းက) ဘိက္ခုနီယာ-၌၊ ကာယသံသဂ္ဂံဝါ-ကိုယ်လက်နှီးနှောခြင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ [ဘိက္ခုနီ၌ မေထုန်အမှုကို ပြုကျင့်လျှင် ကျင့်သူသည်ပင် ဘိက္ခုနီဒုသကဖြစ်၍ ရှင်ရဟန်း မပြုကောင်းသောကြောင့် ကာယသံသဂ္ဂံကိုသာ ညွှန်ပြသည်။] သိက္ခမာန်သာမဏေရီသု-သိက္ခမာန်၊ သာမဏေမတို့၌၊ မေထုနဓမ္မံ ဝါ - မေထုန်အမှုသို့သော်လည်းကောင်း၊ အနဇ္ဈာပန္နပုဗ္ဗော-မရောက်ဖူးသည်။ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ မာတုဂါမောနာမ-မည်သည်၊ (မိန်းမဆိုတာ) ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ကတံ-ပြုအပ်သော အမှုကို၊ အနုဿရန္တော-အမှတ်ရလျက်၊ သံဝရေ-စောင့်စည်းကြောင်း သီလ၌၊ ဌိတဿပိ-တည်သော ထေရ်၏လည်း၊ ဓမ္မဒေသနာယ-တရားဒေသနာ၌၊ ဂါရဝံ-ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ န ကရောတိ-မပြုတတ်၊ အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ တသ္မိယေဝ အသဒ္ဓမ္မေ-ထိုမသူတော်တို့၏ အကျင့်၌ပင်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ-ဖြစ်စေနေတတ်သေး၏၊ ဝိသတိဝသောဝါတိ-ကား၊ ဥပသမ္ပဒါယ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိသတိဝသော ဝါ-ဝါ ၂၀ ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ တတော-ထို ဝါ ၂၀ ထက်၊ အတိရေကဝသောဝါ-ပိုလွန်သော ဝါ ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော ထေရ်သည်၊ (ဝါ ၂၀, ဝါ ၂၀ ထက် ပိုသော ထေရ်သည်) ဝိသဘာဂေဟိ-သဘောမတူကုန်သော၊ ဝတ္ထုဟိ-မာတုဂါမဟူသော ဝတ္ထုတို့နှင့်၊ ပုနပျုန်-အဖန်ဖန်၊ သမာဂစ္ဆန္တောပိ-ပေါင်းဆုံရပါသော်လည်း၊ ဒဟရောဝိယ-ရဟန်းငယ်သည်ကဲ့သို့၊ သဟသာ-အဆောတလျှင်၊ သီလဝိနာသံ-သီလ၏ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ န ပါပဏာတိ-မရောက်တတ်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝယံ-အရွယ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ-ဆင်ခြင်၍၊ အယုတ္တဋ္ဌာနေ-မသင့်လျော်သော အရပ်၌၊ ဆန္ဒရာဂံ-ဆန္ဒရာဂကို၊ ဝိနေတုံ-ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊ ပဋိပလော-သည်။ ဟောတိ၊ တေန-

ကြောင့်၊ ဝိသတိ၊ ပေ၊ ဝသောဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသို့လဝါ အစ ရှိသော စကားတို့တွင်၊ သီလဝါတိ အာဒိ-သီလဝါ အစရှိသော စကားသည်၊ ဧကံ- သော၊ အင်္ဂီ-တည်း၊ ပေ၊ ဝိသတိဝသောတိ အာဒိ-ဝိသတိဝသော အစရှိသော စကားသည်၊ အဋ္ဌမံ-၈ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ အင်္ဂီ-တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၈။ ဥတ္တိစတုတ္ထေနာတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုသ္မိ-ဝတ္ထုကြောင်း ဌှိ၊ ဝုတ္ထေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ဥတ္တိစတုတ္ထေန-ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ကမ္မေန-ကံဖြင့်၊ အသမ္ပတော-မသမုတ်အပ်ဘဲ၊ “ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဂရုဓမ္မဟိတိ-ကား၊ ဂရုကေဟိ- အလေးပြုထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မဟိ-တရားတို့ဖြင့်၊ (ဩဝဒတိ-အံ့) ဟိ-မှန်၊ တေ- ထိုတရားတို့ကို၊ ဂါရဝံ-ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဘိက္ခုနိဟိ-တို့သည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ-လက်ခံထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂရုဓမ္မာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ကုန်၏၊ [ဂရုနော-အလေးပြုအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ ဂရုဓမ္မာ။] ဧကတော ဥပ သမ္ပန္နာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဧကတော-ဘိက္ခုနိသံယာ တစ်ဖက်၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-မြင့်မြတ်သော ဘိက္ခုနိအဖြစ်သို့ ရောက်သော ရဟန်းမ ကို၊ ဝါ-အား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂရုဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒတိ-ဆုံးမ၏၊ ဝါ-ပြောဟော၏၊ [ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယာတိ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ၊ ဩဝဒ တိတိ ဝါ ဣမဿ ဝဒတိတိ အတ္ထေ သတိ သမ္ပဒါနဝစနံပိ ယုဇ္ဇတိ-ဋီကာ။] တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဒုတ္တဋံ၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-ကို၊ ဝါ-အား၊ (ဩဝဒန္တဿ-ဂရုဓမ္မဖြင့် ဆုံးမသော ရဟန်း၏၊ ဝါ- ဟောပြောသော ရဟန်း၏၊) ယထာ ဝတ္ထုကမေဝ-အကြင်အကြင်ဝတ္ထုကြောင်း အတိုင်းသာလျှင်၊ (ဟောတိ။) [ပါစိတ်အာပတ်ပင် သင့်၏-ဟူလို၊ ဘိက္ခုတို့၏ အထံ၌ ရဟန်းပြုခဲ့သော ဘိက္ခုနိတို့ဟူသည် ဘိက္ခုအဖြစ်မှ လိန်ပြန်သော ဘိက္ခုနိ နှင့် သာကီဝင်မင်းသမီးငါးရာတို့တည်း။]

ဘိက္ခုနောဝါဒက အင်္ဂါ။ ။ ၈ ပါး အချုပ်ကား (၁) ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ

ရှိခြင်း၊ (၂) ပိဋကဗဟုဿုတရှိခြင်း၊ (၃) ဥဘတောဝိဘင်းနှင့် ပါတိမောက်ကို နှုတ်တက်ရခြင်း၊ (၄) ကောင်းသော စကားလုံးနှင့် ကောင်းသော အသံရှိခြင်း၊ (၅) ဘိက္ခုနိသံယာ (အားလုံး မဟုတ်သော်လည်း) အများ၏ ကြည်ညိုခြင်းကို ခံရခြင်း၊ (၆) ဘိက္ခုနိတို့ကို တရားဟောစွမ်းနိုင် ခြင်း၊ (၇) ရှေးလူ့ဘဝတုန်းက ဘိက္ခုနိတို့၌ ကာယသံသဂ္ဂအမှု၊ သိက္ခာမာန် သာမဏေမတို့၌ မေထုန်မှုကို မပြုဖူးခြင်း၊ (၈) ဝါ ၂၀၊ ဝါ ၂၀ ကျော် ရရှိခြင်းတည်း။

သီလဝါ ဗဟုဿုတောစ၊ သွာဂတော စ သုဝါစကော၊
ပိယော ပဋိဗလောစာပိ၊ နုဇ္ဈာပဇ္ဇော စ ဝိသတိ။- ယောဇနာ။

၁၄၉။ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာတိ-ကာ။ ပါတော-နံနက်စောစော၌၊ အသမ္မဇ္ဇိ-တံမြက် မလှည်းအပ်သော အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ (သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) သမ္မဇ္ဇိ-တံမြက် လှည်းအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ တိဏ ပဏ္ဏာဒီဟိ-မြက်၊ သစ်ရွက်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥက္ကာပံဝါ-အမှိုက်ရှုပ်သော အရပ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ဝါတပုဟာရေဟိ-လေတိုက်ခြင်းတို့ကြောင့်၊ ဝိကိဏ္ဏဝါလိက-ရောပြွမ်းသော သဲရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဇာတံစ-ဖြစ်သော အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မဇ္ဇိ တဗ္ဗံ-တံမြက်လှည်းထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ အသမ္မဇ္ဇိ-တံမြက် မလှည်းအပ်သော၊ တံ-ထိုဥက္ကာပ စသော အရပ်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ အယျော-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ နိဿိ တကေ-မှီကုန်သော၊ ဒဟရဘိက္ခုပိ-ရဟန်းငယ်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ ဝတ္ထပဋိပတ္တိ ယံ-ဝတ်အကျင့်၌၊ န ယောဇေတိ-မယဉ်စေ၊ ဝါ-မတိုက်တွန်း၊ ဓမ္မယေဝ-တရား ကိုသာ၊ ကထေတိ-ဟော၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တာ ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်၊ အသောတုကာမာ ဝိယ-မနာယူလိုကုန်သကဲ့သို့၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ကာ။ အန္တောဂါမတော-ရွာတွင်း (မြို့တွင်း)မှ၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိယော-လာခဲ့ရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ပိပါသိတာစ-လွန်စွာ ဖြစ်သော မွတ်သိပ်ခြင်း ရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ [သဇ္ဇာတ အဿအနက်၌ ဣတပစုဉ္စည်း။] ကိလန္တာစ-ပင်ပန်းကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ တာ-ထိုဘိက္ခုနိ တို့သည်၊ ပါနိယဉ္စ-သောက်ရေကိုလည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါဒမုခသိတလကရဏဉ္စ-လက်၊ ခြေ၊ မျက်နှာကို အေးမြအောင် ပြုကြောင်း သုံးရေကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စာ သီသန္တိ-တောင်းတကုန်၏၊ တသ္မိစ-ထိုသောက်ရေ၊ သုံးရေသည်လည်း၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဂါရဝံ-မရှိသေ မလေး စားခြင်းကို၊ ဇနေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ အသောတုကာမာပိ-မနာယူလိုကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ တေန-ကြောင့်၊ ပါနိယံ ပရိဘောဇနိယံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

အာသနန္တိ-ကာ။ နိစပိဋ္ဌကဖလကတဋကကဋသရကာဒိဘေဒံ-နိမ့်သော အင်းပျဉ်၊ ပျဉ်ချပ်၊ သပေါဖျာ၊ သင်ဖြူး အစရှိသော အပြားရှိသော၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ သာခါဘင်္ဂမ္ပိ-ချိုးအပ်သော သစ်ခက်ကိုလည်း၊ ကုဒံ-ဤနေရာသည်၊ တာသံ-ထိုဘိက္ခုနိတို့၏၊ အာသနံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ်၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့ကြံ၍၊ အာသနံ-ကို၊ ပညပေတွာ-၍၊ [နိသီဒိတဗ္ဗံ၌ စပ်။] ပန-ဆက်၊ ဓမ္မဒေသနာပတ္တိမောစနတ္ထံ-ဓမ္မဒေသနာအာပတ်မှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒုတိယော-၂ ယောက်မြောက်ဖြစ်သော အဖော်ကို၊ ဣန္ဒြိတဗ္ဗော-အလိုရှိထိုက်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဒုတိယံ ဂဟေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တတ္တာ - မိန့်ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဝိဟာရပစ္စန္တေ-ကျောင်း

တိုက်၏ အစွန်၌၊ န (နိသီဒိတဗ္ဗံ)-မထိုင်ရာ၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေ-
 ကျောင်းတိုက်၏ အလယ်၌၊ ဥပေါသထာဂါရဿဝါ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၏သော်
 လည်းကောင်း၊ ဘောဇနသာလာယဝါ-ဆွမ်းစားစရပ်၏သော်လည်းကောင်း၊
 ဒွါရေ-တံခါးအနီးဖြစ်သော၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရှင်ရဟန်းတို့၏၊ ဩသရဏာ
 ဌာနေ-သက်ရောက်ရာ အရပ်၌၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ-ထိုင်ရာ၏၊ သမဂ္ဂါတ္တာတိ-ဟူသည်
 ကား၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အာဂတာ-လာကုန်သည်၊ အတ္ထ-
 ဖြစ်ကြကုန်၏လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝတ္တန္တိတိ-ကား၊ အာဂစ္ဆန္တိ-နှုတ်၌ လာ
 ကုန်၏လော၊ (နှုတ်တက်ကုန်၏လော) ပဂုဏာ-ကုန်သည်၊ ဝါစုဂတာ-ကုန်သည်၊
 (ဟောန္တိ-ကုန်၏လော) ဣတိ အတ္ထော၊ နိယျာတေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ အပေတဗ္ဗော-
 နိဂုံးအုပ်ထိုက်၏၊ ဩသာရေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ပါဠိ-ဂရုဓမ်ပါဠိကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ရွတ်ပြ
 ထိုက်၏၊ ဝဿသတူပသမ္ပန္နာယာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားသည်၊ ဝတ္တဗ္ဗပါဠိ
 ဒဿနံ-ရွတ်ပြထိုက်သော ဂရုဓမ်ပါဠိကို ပြကြောင်း စကားတည်း။ [ပါဠိရွတ်ခြင်းကို
 ဩသာရေတဗ္ဗဟု ဆိုသောကြောင့် ပါဠိသက်သက် ဟောပြသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း
 ဩသာရကပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ရသည်။]

တတ္ထ-ထိုဝဿသတူပသမ္ပန္နာယ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သာမိစိကမ္မန္တိ-
 ကား၊ မဂ္ဂ၊ ပေ၊ ပုစ္ဆနာဒိကံ-လမ်းရှောင်ပေးခြင်း၊ ယပ်လေခတ်ခြင်း၊ သောက်ရေ
 ကို ပန်လျှောက်ခြင်း အစရှိသော၊ အနုစ္ဆဝိကဝတ္ထံ-သင့်လျော်သော ကျင့်ဝတ်ကို၊
 (ကာတဗ္ဗံ) (ဘိက္ခုနီက ပြုဖို့ရန် မသင့်လျော်သော နင်းနှိပ်ပေးခြင်း စသော ကျင့်ဝတ်
 ကိုကား ပြုဖွယ် မလို-ဟူလို) စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိဝါဒနံ ပစ္စုပဌာနံ စသော
 ပါဠိ၌၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ဘိက္ခုဿ-ကို၊ အဘိဝါဒနံနာမ-ရှိခိုးခြင်းမည်သည်ကို၊
 (ကာတဗ္ဗမေဝံ၌ စပ်) အန္တောဂါမေဝါ-ရွာတွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဂါမေ
 ဝါ-ရွာပြင်ဘက်၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တောဝိဟာရေဝါ-ကျောင်းတိုက်တွင်း၌
 သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဝိဟာရေ ဝါ- ကျောင်းတိုက် ပြင်ဘက်၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ အန္တရယရေဝါ-အိမ်တွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ (အန္တောဂါမဟု ပါပြီး
 ဖြစ်၍ “ယရ” အရ အိမ်ကို ယူပါ။ “ဆွမ်းစားခြင်း စသော ကိစ္စကြောင့် အိမ်တွင်း

သမဂ္ဂါတ္ထ။ ။ ယောဇနာ၌ သမဂ္ဂတ္ထဝယ် “သံ + အာပုဗ္ဗ + ဂမဓာတ်, ဟိယျတ္တနီ
 ထ္ထဝိဘတ်ဟု ကြံ၍ “သဗ္ဗာ အာဂတာတ္ထ” ဟူသော အဖွင့်ပါဠိကို အတည်ယူလေသည်။ သို့သော်
 “သဗ္ဗာ အာဂတာတ္ထ”ဟု မူကွဲ ရှိ၏။ ထိုမူကွဲသည် “သဗ္ဗံ၊ ပေ၊ သမဂ္ဂု အနုနက်” အဘိဓာန်
 (၇၀၂) ဂါထာနှင့် လျော်၏။ မှန်၏-ထိုအဘိဓာန်၌ သဗ္ဗနှင့် သမဂ္ဂသည် အနက်တူဖြစ်၏။
 သဗ္ဗာ အာဂတာတ္ထလည်း အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်၊ “သမဂ္ဂါ + အတ္ထ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “သမဂ္ဂါ-အားလုံး
 စုံညီကြကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကြကုန်၏လော” ဟု ပေး။ [သမဂ္ဂါတ္ထ ဘဂိနိယောတိ ဣမိနာ
 သဗ္ဗာသံ အာဂမနံ ပုစ္ဆတိတိ အာဟ သဗ္ဗာ အာဂတာတ္ထာတိ-ဇီကာ၊ သမဂ္ဂုပုဒ်ပြီးပုံကို ပါတိ
 မောက်ဘာသာဇီလာ နိဒါနဒေသ၌ ပြထားပြီ။]

ရောက်နေသော အခါ၌သော်လည်းကောင်း” ဟူလျှင်) ရထိကာယဝါ-ရထား၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ရာဇဿာရဏာယဝိ-မင်း၏ ထွက်လာခြင်းကြောင့် လူအများကို ရွှေ့ရှားစေခြင်းသည်လည်း၊ (မင်း၏ ထွက်လာခြင်းကြောင့် လမ်းရှင်းခြင်းသည်လည်း၊) ဝတ္တမာနာယ-ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ ဝဿမာနေ-ရွာသော်လည်းကောင်း၊ သကဒ္ဒမာ-ညွှန်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဘူမိယာ-၌၊ ဆတ္တပတ္တဟတ္ထာယဝိ-လက်၌ ထီး၊ သပိတ်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိအဿာဒိဟိ-ဆင်မြင်း အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ အနုဗဒ္ဓါယဝိ-လိုက်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ ကာတဗ္ဗမေဝ-ပြုထိုက်သည်သာ။

ဧကာဗဒ္ဓါယ-တစ်စပ်တည်း စပ်နေသော၊ ပါဠိယာ-အစဉ်အတန်းဖြင့်၊ (စီတန်း၍)၊ ဘိက္ခုစာရုံ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်အပ်သော အရပ်သို့၊ ပဝိသန္တေ-ဝင်နေသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဧကသ္မိ-သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ဝန္တာမိ အယျာတိ-ဝန္တာမိ အယျဟူ၍၊ ဝန္တိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အန္တရာ အန္တရာ-အကြား အကြား၌၊ ဒွါဒသဟတ္ထေ-၁၂ တောင်တို့ကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွတ်၍၊ သစေ ဝဋ္ဋန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဝိသုံ ဝိသုံ-အသီးအသီး၊ ဝန္တိတဗ္ဗာ-ရှိခိုးထိုက်ကုန်၏၊ [စီတန်း၍ သွားရာ၌ တစ်ပိုင်းနှင့် တစ်ပိုင်း တစ်ပါးနှင့် တစ်ပါး ၁၂ တောင် ဥပစာလွတ်နေလျှင် အသီးအသီး ရှိခိုးရမည်-ဟူလို။] မဟာသန္ဓိပါတေ-ကြီးစွာသော အစည်းအဝေး၌၊ နိသိန္ဓေ-ထိုင်နေသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဧကသ္မိယေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဌာနေ-၌၊ ဝန္တိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အဗ္ဗလိကမ္မေပိ-လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုခြင်း၌လည်း၊ ဒေသနယော-တည်း၊ [“တည်ခြင်း ၅ ပါးဖြင့် ကျကျနန ဝပ်ချခြင်းသည် အဘိဝါဒန၊ ဝပ်မချဘဲ လက်အုပ်ချီမှု ပြုရုံသာ ပြုခြင်းသည် အဗ္ဗလိကမ္မ” ဟု ခွဲပါ။] ပန-ဆက်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ နိသိန္ဓာယ-ထိုင်နေသော ဘိက္ခုနီသည်၊ ပစ္စုဋ္ဌာနံ-ရွှေ့ရှုထခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏၊ တဿ တဿ သာမိစိကမ္မဿ-ထိုထို အရိုအသေပြုမှုအား၊ အနုရူပေ-လျောက်ပတ်သော၊ ပဒေသေစ-အရပ်၌လည်းကောင်း၊ ကာလေစ-အခါ၌လည်းကောင်း၊ တံ တံ-ထိုထိုအရိုအသေပြုမှုကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏။

သက္ကတွာတိ-ကာ၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတော-ပြုအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) သုကတော-ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည် မည်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတွာ-၍၊ [“သံ+ကတွာ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ သံအတွက် “ယထာ၊ ယေ၊ ဧဝံ” ဟု ဖွင့်သည်။

ကာတဗ္ဗမေဝ။ ။ဝပ်ချ၍ တည်ခြင်း ၅ ပါးဖြင့် ကျကျနန ရှိမခိုးနိုင်သော နေရာဝယ် မတ်မတ်ရပ်လျက် ကိုယ်ကို ညွတ်ပြီးလျှင် “ရှိခိုးပါ၏ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ရမည်၊ ဆင်မြင်း စသည်လိုက်၍ အတင်းပြေးနေချိန်၌လည်း “ရှိခိုးပါ၏ဘုရား” ဟု ဆို၍ ပြေးရမည်၊ ထို့ကြောင့် ဧဝံဖြင့် “ကာတဗ္ဗမေဝ-ဧကန်ပြုရမည်” ဟု ဆိုသည်။

ကောင်းစွာပြု၍” ဟု ပေး။ ။ ဂရုံ ကတွာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထိုအဘိဝါဒန စသည်၌၊
 ဂါရဝံ-ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ဇနေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ မာနေတွာတိ-ကား၊ မနေန-
 ဖြင့်၊ ပိယံ-ချစ်မြတ်နိုးအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပူဇေတွာတိ-ကား၊ တိဏ္ဍိ-ကုန်သော၊
 ဣမေသံယေဝ ကိစ္စာနံ-ဤ(သက္ကာရ၊ ဂရုကာရ၊ မာနန) ကိစ္စတို့ကိုပင်၊ ကရဏေန-
 ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ပူဇေတွာ-၍၊ အနတိဏ္ဍမနိယောတိ-ကား၊ န အတိဏ္ဍမိတဗ္ဗော-
 မလွန်ကျူးအပ်၊ မလွန်ကျူးထိုက်။

အဘိက္ခုကေ အာဝါသေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဘိက္ခုနပဿယတော-
 ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းမှ၊ အမုယောဇနဗုဒ္ဓိရေ-ယူဇနာဝက်အတွင်း၌၊ ဩဝါဒ
 ဒါယကာ-ဩဝါဒကို ပေးတတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သစေ န ဝသန္တိ-
 အကယ်၍ မနေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အယံ-ဤကျောင်းသည်၊ အဘိက္ခုကော-
 အဘိက္ခုကဖြစ်သော၊ အာဝါသောနာမ-အာဝါသမည်၏၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိက္ခုက
 အာဝါသ၌၊ ဝသံ-မိုးလပတ်လုံး၊ န ဝသိတဗ္ဗံ-မနေရာ၊ တိ-သာဓကကား၊ အဘိက္ခု
 ကောနာမ ၊ပေ၊ ဂန္တန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ၊
 [(ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်း၌) ဩဝါဒါယဝါ-ဩဝါဒအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ သံဝါ
 သာယဝါ-ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာ စသော သံဝါသအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဂန္တံ-ငှာ၊
 သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ န ဟောတိ၊ (သော-ထိုကျောင်းသည်၊) အဘိက္ခုကော
 နာမ-မည်သော၊ အာဝါသော-တည်း။ ။ စ-ဆက်၊ တတော-ထိုယူဇနာဝက် ခရီး
 ထက်၊ ပရံ-အလွန်၊ ပစ္စာဘတ္တံ-ဆွမ်းစားရာ ကာလ၏ နောက်အဖို့၌၊ ဂန္တာ-သွား၍၊
 ဓမ္မံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊ အာဂန္တံ-ပြန်လာခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ တတ္ထ-
 ထိုအဘိက္ခုကအာဝါသ၌၊ ဝသံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသိတံ-ငှာ၊ အနိစ္စမာနာ-အလို
 မရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ ဉာတကာဝါ-တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊
 ဥပဋ္ဌာကာဝါ-အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ သစေ
 ဝဒန္တိ-အကယ်၍ လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ကိ-သနည်း၊) အယျေ-အရှင်မတို့၊ ဝသထ-
 နေပါကုန်၊ မယံ-တို့သည်၊ ဘိက္ခု-ဩဝါဒပေးမည့် ရဟန်းတို့ကို၊ မာနေဿာမ-
 ပင့်ဆောင်ပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ ဝဒန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ-သော်၊ ဝသိတံ-
 ငှာ၊) ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ဆက်၊ ဝုတ္တပ္ပမာဏေ-ဆိုအပ်ပြီးသော ယူဇနာဝက် ပမာဏရှိသော၊
 ပဒေသေ-အရပ်၌၊ ဝသံ-ဝါသို့၊ ဥပဂန္တကာမာ-ကပ်ရောက်လိုကုန်သော၊ ဘိက္ခု-
 တို့သည်၊ အာဂန္တာ-၍၊ သာခါမဏ္ဍပေပိ-သစ်ခက်မိုးအပ်သော မဏ္ဍပ်၌သော်မှ
 လည်း၊ ဧကရတ္တံ-တစ်ညဉ့်မျှ၊ ဝုတ္တာ-နေပြီးကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊
 နိမန္တိတာ - ဒါယကာတို့က ဆွမ်းစားပင့်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဂန္တကာမာ -
 ပြန်သွားလိုကုန်သည်၊ သစေ န ဟောန္တိ-အံ့၊ [ဆွမ်းစားပြီးသောအခါ ပြန်သွားလို
 စိတ် မရှိဘဲ နေလိုကုန်အံ့။] (ဧဝံသတိ၊) ဧတ္တာဝတာပိ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော

တစ်ည၌လောက် နေပြီးခြင်းဖြင့်လည်း၊ သဘိက္ခုကော-သော၊ အာဝါသော ဟောတိ၊ ဧတ္ထ-ဤသဘိက္ခုက အာဝါသ၌၊ ဝဿံ-သို့၊ ဥပဂန္တံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ စ-ဆက်၊ ဥပဂန္တန္တိဟိ-ဝါကပ်ကုန်သော သဘိက္ခုနီတို့သည်၊ ပက္ခဿ-လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခ၏၊ တေရသိယံယေဝ-၁၃ ရက်မြောက် နေ၌ပင်၊ သိက္ခာ-တို့ကို၊ ယာစိတဗ္ဗာ-တောင်းပန်ထိုက်ကုန်၏၊ (ကိ) အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့၊ မယံ-တို့သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဩဝါဒေန-ဖြင့်၊ ဝသိဿာမ-နေပါကုန်အံ့၊ ဣတိ ယာစိတဗ္ဗာ။

ပန-ဆက်၊ ယတော-အကြင်ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းမှ၊ ဥဇုနာ-ဖြောင့်သော၊ မဂ္ဂေန-လမ်းဖြင့်၊ အဗုယောဇနေ-ယူဇုနာဝက်အရပ်မှ၊ သိက္ခာနံ-တို့၏၊ ဝသနဌာနံ-နေရာအရပ်သည်၊ (အတ္ထိ) ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ တေန မဂ္ဂေန-ထိုဖြောင့်သော လမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိနံ-သွားကုန်လတ်သော်၊ ဝါ-သွားသော သိက္ခာနီတို့၏၊ ဇီဝိတန္တရာယောဝါ-အသက်၏ အန္တရာယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယောဝါ-ဗြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်စရာရှိ၏၊ အညေန-ဥဇုမဂ္ဂမှ တစ်ပါးသော၊ မဂ္ဂေန-ကောက်သော လမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိနံ-သော်၊ ဝါ-တို့၏၊ အတိရေကဗုယောဇနံ-ယူဇုနာဝက်ထက် ပိုလွန်သော ခရီးသည်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ဤကျောင်းသည်၊ အဘိက္ခုကာဝါသဌာနေယေဝ-အဘိက္ခုက အာဝါသ၏ အရာ၌သာ၊ တိဋ္ဌတိ-တည်တော့၏၊ ပန-ဆက်၊ တတော-ထိုဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းမှ၊ ဂါဝုတမတ္ထေ-တစ်ဂါဝုစ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်၌၊ အညော-သော၊ သိက္ခာနုပဿယော-သည်၊ ခေမဌာနေ-ဘေးမရှိရာ အရပ်၌၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ တာဟိ သိက္ခာနီဟိ-တို့သည်၊ တာ သိက္ခာနီယော-ထိုအခြားကျောင်းနေ သိက္ခာနီတို့ကို၊ ယာစိတဗ္ဗာ-တောင်းပန်၍၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ဂန္တာ-၍၊ သိက္ခာ ယာစိတဗ္ဗာ၊ (ကိ) အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥဇုမဂ္ဂေန-ဖြောင့်သော လမ်းဖြင့်၊ အန္တရာယော၊ အတ္ထိ-ရှိနေပါ၏၊ အညေန-သော၊ မဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ အတိရေကဗုယောဇနံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဿယတော-မှီတင်းနေထိုင်ရာ ကျောင်းမှ၊ ဂါဝုတမတ္ထေ-တစ်ဂါဝုတ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်၌၊ အညော-သော၊ သိက္ခာနုပဿယော-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ အယျာနံ-တို့၏၊ သန္တိကာ-မှ၊ တတ္ထ-ထိုဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းသို့၊ အာဂတဩဝါဒေန-လာသော ဩဝါဒဖြင့်၊ ဝသိဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ၊ ယာစိတဗ္ဗာ၊ တေဟိ သိက္ခာဟိ-တို့သည်၊ သမ္ပဋိန္ဒြိတဗ္ဗံ-လက်ခံရာ၏။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ တာဟိ သိက္ခာနီဟိ-တို့သည်၊ တံ သိက္ခာနုပဿယံ-သို့၊ အာဂန္တာ-၍၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ တာ သိက္ခာနီယော-တို့ကို၊ ဒိသ္မာဝါ-တွေ့ပြီး၍လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဥပဿယမေဝ-သို့သာ၊ ဂန္တာ-ပြန်သွား၍၊ ကာတုမ္ပိ-ဥပုသ်ပြုခြင်းငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဝဿံ-ဝါသို့၊ ဥပဂန္တံ

ကာမာ-ကပ်လိုကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ စာတုဒ္ဒသေ-၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌၊
 (၁၄ ရက်မြောက်နေ့ ရောက်မှ) ဝိဟာရ်-သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဘိက္ခုနီဟိ
 စ-တို့သည်လည်း၊ အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့၊ ဣဓ-ဤကျောင်း၌၊ ဝဿံ-မိုးလ
 ပတ်လုံး၊ ဝသိဿထ-နေပါကုန်လတ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတာ-မေးအပ်ကုန်သည်၊
 (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်) အာမ-အိမ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ ပုန-
 တစ်ဖန်၊ တာဟိ-ထိုဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့၊ တေနဟိ-ထိုသို့
 ဖြစ်လျှင်၊ (ဤကျောင်း၌ ဝါဆိုမည်ဖြစ်လျှင်) မယမ္ပိ-တို့သည်လည်း၊ တုမာကံ-
 တို့၏၊ ဩဝါဒံ-ကို၊ အနုဇီဝန္တိယော-မှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊)
 ဝသိဿာမ-နေပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-လျှောက်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊)
 ဒုတိယဒိဝသေ-၌၊ ဂါမေ-၌၊ ဘိက္ခာစာရသမ္ပဒံ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ အရပ်၏
 ပြည့်စုံခြင်းကို၊ အပဿန္တာ-မမြင်ကြရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဣဓ-ဤအရပ်၌၊
 ဝသိတံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-ကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သစေ ပက္ကမန္တိ-အကယ်၍
 ဖဲသွားကုန်အံ့၊ တာ ဘိက္ခုနီယော-တို့သည်၊ ဥပေါသထဒိဝသေ-၌၊ ဝိဟာရ်-သို့၊
 ဂန္ဓာ-၍၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အထ န ပဿန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ဖြစ်ရာ၌၊ ကိ-အဘယ်
 သို့၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သနည်း၊ (တစ်နည်း) ကိ ကာတဗ္ဗံ-ဘယ့်နှယ် လုပ်ရမည်
 နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊
 ဝသန္တိ-ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ ပစ္ဆိမိကာယ-ပစ္ဆိမဝါ၌၊ ဝဿံ-
 သို့၊ ဥပဂန္တဗ္ဗံ-ကပ်ရာ၏၊ ပစ္ဆိမိကာယ-၌၊ ဝဿံ-သို့၊ ဥပဂန္တံ-ငှာ၊ အာဂမိဿန္တိ-
 (ဘိက္ခုတို့) လာကုန်လတ်၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဝံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာဝါ-
 ပြု၍ သော်လည်း၊ အာဂတာနံ-ရောက်လာသော ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဩဝါ
 ဒေန-ဖြင့်၊ ဝသိတဗ္ဗံ-၏။ [ပစ္ဆိမဝါကပ်၍ နေရာ၏။]

ပန-ဆက်၊ ပစ္ဆိမိကာယပိ-၌လည်း၊ ကေစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်း
 တို့သည်၊ သစေ န အာဂစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ မလာကုန်အံ့၊ အန္တရာမဂေဝစ-ခရီးအကြား
 ၌လည်း၊ ရာဇဘယံဝါ-မင်းဘေးသည်သော်လည်းကောင်း၊ စောရဘယံဝါ၊ ဒုဗ္ဗိက္ခံ
 ဝါ-အစာ၏ မရှိခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားခြင်း
 သည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အဘိက္ခုကာဝါသေ-
 ရဟန်းယောကျ်ား မရှိသော ကျောင်း၌၊ ဝသန္တိယာ-နေသော ရဟန်းမ၏၊ အာပတ္တိ-
 သည်၊ (ဟောတိ၊) ဝဿစ္ဆေဒံ-ဝါဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂစ္ဆန္တိယာပိ-သွားသော

ဝဿစ္ဆေဒံ ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ။ ။ဤ၌ ပြအပ်သော ဘိက္ခုနီတို့သည် ပထမဝါတုန်းက
 ဘိက္ခု မရှိ၍ ဝါ မဆိုခဲ့ရသေး၊ ယခု ဒုတိယဝါ၌လည်း ဘိက္ခု ဝ ပါးမျှ မလာသောကြောင့်
 ဝါ မဆိုရ ထို့ကြောင့် "ဝဿစ္ဆေဒံ" အရ ဆိုပြီးဝါ၏ ပြတ်ခြင်းကို မယူရဘဲ ဝါ မဆိုခြင်းလျှင်
 အရင်းခံရှိသော အာပတ် (ဝါ မဆိုဘဲ တခြား တစ်ရပ်သို့ သွားခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်

ရဟန်းမ၏လည်း၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ) သာ-ထိုဝဿဇ္ဈေဒ အာပတ်ကို၊ ရက္ခိတဗ္ဗာ-
စောင့်ရှောက်ထိုက်၏။ ဟိ-မှန်၏။ အာပဒါသု-ဘေးရန်တို့ကြောင့်၊ အဘိက္ခကေ
အာဝါသေ-၌၊ ဝသန္တိယာ-နေသော ရဟန်းမ၏။ အနာပတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်
မူအပ်ပြီ။

အာဂန္တာ-လာပြီး၍၊ ဝသံ-ဝါသို့၊ ဥပဂတာ-ကပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊
ပုန-တစ်ဖန်၊ ကေနစိ ကာရဏေန-တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်၊ သစေ
ပက္ကမန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝသိတဗ္ဗမေဝ-ဆက်၍ နေကောင်းသည်သာ၊ ဟိ-သာဓကကား၊
အနာပတ္တိ ၊ပေ၊ အာဒိကမ္ပိကာယာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂ
ဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဝသုပဂတာ-ဝါသို့ ကပ်ပြီးကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပက္ကန္တာဝါ-
အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဗ္ဗန္တဝါ-လူထွက်ကုန်သည်
သော်လည်းကောင်း၊ ကာလင်္ကတာဝါ-ပုံလွန်တော်မူကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊
ပက္ခသင်္ကန္တာ ဝါ - တိတ္ထိဘောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊
ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) (အဘိက္ခကေ-သော၊ အာဝါသေ-၌၊ ဝသံ-သို့၊
ဥပဂန္တိယာ-ကပ်သော ရဟန်းမ၏လည်းကောင်း၊) အာပဒါသု-တို့ကြောင့်၊
(အဘိက္ခကေ အာဝါသေ ဝသံ ဥပဂန္တိယာ) ဥမ္ပတ္တိကာယ-ရှူးသည်ဖြစ်၍၊
(အဘိက္ခကေ အာဝါသေ ဝသံ ဥပဂန္တိယာ-၏လည်းကောင်း၊) အာဒိကမ္ပိကာယ-
အစအမှု၌ ယှဉ်သော ရဟန်းမ၏လည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) ပုန-
ဆက်၊ ပဝါရေန္တိယာ-ပဝါရဏာ ပြုသော ရဟန်းမသည်၊ (ပဝါရေတဗ္ဗံ၌ စပ်၊)
ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏။ တတ္ထ-ရဟန်းတို့ရှိရာ
ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-ပဝါရဏာ ပြုရာ၏။ [ဘိက္ခုတို့အထံ၌ ပဝါရဏာ
မပြုလျှင် အာပတ်သင့်သောကြောင့် ဘိက္ခုရှိရာသို့ သွား၍ ပဝါရဏာ ပြုရမည်-
ဟူလို။]

အဒ္ဓဒ္ဓမာသန္တိ-ကား၊ အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေ-လခွဲတိုင်း လခွဲတိုင်း၌၊ ဒ္ဓေ
ဓမ္မာ ပစ္စာသီသိတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ဒ္ဓေ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-အကျင့်တရားတို့ကို၊ ဣစ္ဆိ

အပ်သော အာပတ်) ကို ယူရသည်။ [ဝဿဇ္ဈေဒံ ၊ပေ၊ အာပတ္တိတိ ဝဿာနုပမမနမူလံ အာပတ္တိ
ဝဒတိ။-ဠိကာ။]

သာ ရက္ခိတဗ္ဗာ။ ။ထိုဝါ မကပ်မှုကြောင့် အာပတ် မသင့်ဖို့ရန် လွတ်လပ်ခွင့်
အကြောင်း မရှိရကား ထိုအာပတ်ကို မသင့်အောင် စောင့်ရှောက်ပါ။ “ပစ္ဆိမဝါကပ်ဖြစ်အောင်-
ကပ်ပါ” ဟူလို၊ “အဘိက္ခကေ အာဝါသေ ဝသန္တိယာ” ကား ဘေးရန် တစ်စုံတစ်ခုကြောင့်
အဘိက္ခကေ အာဝါသ၌ နေကောင်းသည့်အတွက် မူလကပင် အာပတ် မသင့်၊ သို့သော် အာပတ်
သင့်၏ဟု ယုံမှားစရာရှိသောကြောင့် “ဝသန္တိယာ အာပတ္တိ”ဟု ဆိုထားသည်။ ထိုအာပတ်
မသင့်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ “အာပဒါသု ဟိ” စသော ဝါကျကို တက်သည်။

တဗ္ဗာ-အလိုရှိထိုက်ကုန်၏။ ဥပေါသထပုစ္ဆကန္တိ-ကား၊ ဥပေါသထပုစ္ဆနံ-ဥပုသ်နေ့ကို မေးခြင်းလည်းကောင်း၊ [ပုစ္ဆနံ+ပုစ္ဆာ၊ ဥပေါသထဿ ပုစ္ဆာ ဥပေါသထပုစ္ဆာ၊ ဥပေါသထပုစ္ဆာဧဝ ဥပေါသထပုစ္ဆကံ၊ ကပစ္စည်း သွတ္တအနက်၌ သက်၊ အာကို အရဿ ပြု။] တတ္ထ-ထိုဥပေါသထပုစ္ဆကံဟူသော ပါဠိ၌၊ ပန္နရသိကေ-၁၅ ရက်မြောက် ဖြစ်သော၊ ဥပေါသထေ-၌၊ ပက္ခဿ-၏။ စာတုဒ္ဒသိယံ-၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌ လည်းကောင်း၊ စာတုဒ္ဒသိကေ-၁၄ ရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ (ဥပေါသထေ-၌) တေရသိယံ-၁၃ ရက်မြောက်နေ့၌လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဥပေါသထေ-ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ပက္ခဿ-၏။ တေရသိယံယေဝ-၌သာ၊ ဂန္ဓာ-၍၊ အယံ ဥပေါသထေ-သည်၊ စာတုဒ္ဒသိကော-စာတုဒ္ဒသိကဥပုသ် နေပါလော၊ ပန္နရသိကော-ပါလော၊ ဣတိ၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗတိ၊ ဝုတ္တံ။

ဥပေါသထဒီဝသေ-၌၊ ဩဝါဒတ္ထာယ-ဩဝါဒခံယူခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဥပသင်္ကမိ တဗ္ဗံ-ချဉ်းကပ်ရာ၏။ ပန-ဆက်၊ ပါဠိပဒဒီဝသတော-အထွက်တစ်ရက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဓမ္မဿဝဏတ္ထာယ-တရားနာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အညဿ-(ဩဝါဒခံယူဖို့ရန် ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ တရားနာဖို့ရန် သွားခြင်းမှ) အခြားသော၊ ကမ္မဿ-အလုပ်အား၊ ဝါ-၏။ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ အဒတ္တာ-မပေးမှု၍၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏။ သန္တိကေ-သို့၊ ဂမနမေဝ-သွားခြင်းကိုသာ၊ ပညပေသိ-ပညတ်တော်မူပြီ၊ ကသွာ-ကြောင့်နည်း၊ မာတုဂါမဿ-၏။ မန္တပညတ္တာ-နံသော ပညာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသွာ-ကြောင့်၊ မာတုဂါမော-သည်၊ မန္တပညော-နံသော ပညာရှိ၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ဓမ္မဿဝဏံ-တရားနာခြင်းသည်၊ ဗဟုပကာရံ-များသော လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်၏။ စ-ဆက်၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့တရားနာနေရသော်၊ ယံ-အကြင်တရားကို၊ မယံ-တို့သည်၊ ဇာနာမ-သိကုန်၏။ တမေဝ-ထိုင်တို့ သိအပ်သော တရားကိုသာ၊ အယျာ-တို့သည်၊ ဇာနန္တိ-ကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ မာနံ-ကို၊ အကတ္တံ-၍၊ ဘိက္ခုသံယံ-သို့၊ ပယံ ရူပါသမာနာ-ချဉ်းကပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ပဗ္ဗဇံ-ရှင်အဖြစ်၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ သာတ္ထိကံ-အကျိုးရှိသည်ကို၊ ကရိဿန္တိ-ပြုနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဩဝါဒခံယူဖို့ရာ ချဉ်းကပ်မှု၊ တရားနာဖို့ရာ ရဟန်းတို့အထံသို့ သွားစေမှုကို) အကာသိ-ပြီ၊ ဘိက္ခုနီယောပိ-တို့သည်လည်း၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ-အကြင်အကြင်ဆုံးမတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇိဿာမ-ကျင့်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗာယေဝ-အလုံးစုံသော ဘိက္ခုနီတို့သည်ပင်၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ ဟိ-သာဓကကား၊ တေန |ပေ၊ ဂန္တန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ(သုတ္တံ)-ကို၊ (ဘဂဝတာ၊)ဝုတ္တံ၊ [တေန ခေါပန သမယေန-၌၊ သဗ္ဗော-သော၊

ဘိက္ခုနီသံယော-သည်၊ ဩဝါဒံ-ဩဝါဒခံယူရာ အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ ၊ပေ၊ ဣမာ-ဤ ရဟန်းမတို့သည်၊ ဣမေသံ-ဤရဟန်းတို့၏၊ ဇာယာယော-အမြဲ မယားတို့တည်း၊ ဣမာ - တို့သည်၊ ဣမေသံ - တို့၏၊ ဇာရိယော - သားယောက်မယားတို့တည်း၊ (အမြှောင်မယား၊ မယားငယ်) ဣဒါနိ-၌ ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ ဣမာဟိ- ဤရဟန်းမတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ အဘိရမိဿန္တိ - မွေ့လျော်ကုန်လတံ့၊ ဣတိ၊ ဥဇ္ဈာယန္တိ ၊ပေ။]

ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ ဥဇ္ဈာယိသု-ကုန်ပြီ၊ ပုန-ဖန်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခုဝေ-တို့၊ ဒုတ္တိဿော-၂ ယောက် ၃ ယောက်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနီယော-တို့သည်၊ ဩဝါဒံ ဂန္တံ အနုဇာနာမိ၊ ဣတိ အာဟ-ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနီသံယေန-သည်၊ ဒုတ္တိဿော-၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခုနီယော- တို့ကို၊ ယာစိတ္တာ-တောင်းပန်၍၊ ပေသေတဗ္ဗာ-စေလွှတ်ထိုက်ကုန်၏၊ (ကိ- အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်ကုန်သနည်း)၊ အယျေ-ရှင်မတို့၊ ဧထ-သွားကြပါ ကုန်၊ ဘိက္ခုသံယံ-ကို၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ-ဩဝါဒခံယူဖို့ရာ ချဉ်းကပ်ခွင့်ကို၊ ယာစထ- တောင်းချေကြပါကုန်၊ (ကိ-အဘယ်သို့ တောင်းရမည်နည်း)၊ “ဘိက္ခုနီသံယော အယျ ၊ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ”န္တိ-ဟူ၍၊ (ယာစထ-တောင်းကြပါကုန်)၊ [ဘိက္ခုနီတို့၏ ဩဝါဒခံယူဖို့ရန် ချဉ်းကပ်ခွင့်တောင်းသော စကားကို လက်ခံမည့်ရဟန်းမှာ တစ်ပါး တည်းဖြစ်သောကြောင့် “အယျ” ရှိရမည်။] တာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ-တို့သည်၊ အာရာမံ- သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကံ-ကဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနီတို့၏ ဩဝါဒခံယူဖို့ရန် ခွင့်တောင်းမှုကို လက်ခံသော) ဧကံ-တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ဝန္တိတ္တာ-၍၊ သော ဘိက္ခ-ကို၊ ဧကာယ-သော၊ ဘိက္ခုနီယာ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝစနီယော-လျှောက်ထိုက်သည်၊ အဿ-ဖြစ်၏၊ (ကိ- အဘယ်သို့ လျှောက်ထိုက်သနည်း)၊ အယျ-အရှင်ဘုရား၊ ဘိက္ခုနီသံယော-သည်၊ ဘိက္ခုသံယဿ-၏၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ဝန္တတိ-ရှိခိုးလိုက်ပါ၏၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ-ကို၊ လဘတု ကိရ-ရလိုပါသတံ့၊ ဣတိ (ဝစနီယော၊ အဿ။)

တေန ဘိက္ခုနာ-ထိုဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကရဟန်းသည်၊ ပါတိမောက္ခဒ္ဓေသကော- ပါတိမောက်ရွတ်ပြုမည့်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခ-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ဧဝမဿ ဝစနီယော၊ (ကိ) “ဘိက္ခုနီသံယော ၊ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနံ”န္တိ-ဟူ၍၊ (ဝစနီယော အဿ)၊ ပါတိမောက္ခဒ္ဓေသကေန-ပါတိမောက်ရွတ်ပြုမည့် ရဟန်းသည်၊ ဝတ္တဗ္ဗော- ပြောဆို မေးမြန်းထိုက်၏၊ (ကိ-နည်း)၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ကဟူ၍၊ သမ္ပတော- သမုတ်အပ်ပြီးသော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဘိက္ခ-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ ပါသလော၊ ဣတိ၊ (ဝတ္တဗ္ဗော) [သံဃာကို မေးရမည်]၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော- ဟူ၍၊ သမ္ပတော-သမုတ်အပ်သော၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခ-သည်၊ သစေ ဟောတိ- အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါတိမောက္ခဒ္ဓေသကေန-သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆို

ထိုက်၏။ (ကိ-နည်း၊) ဣတ္ထန္နာမော-ဤအမည်ရှိသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဘိက္ခုနော
ဝါဒကော-ကဟူ၍၊ သမ္ပတော-သမုတ်အပ်ပါပြီ၊ တံ-ထိုရဟန်းသို့၊ ဘိက္ခုနိသံယော-
သည်၊ ဥပသင်္ဂဟတု-ချဉ်းကပ်ပါလော၊ ဣတိ၊ ဝတ္ထဗော။

ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဟူ၍၊ သမ္ပတော-သော၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊
သစေ န ဟောတိ-မရှိအံ့၊ ပါတိမောက္ခန္ဓေသကန-သည်၊ ဝတ္ထဗော-ထိုက်၏။ (ကိ၊)
ကော အာယသ္မာ-အဘယ်အရှင်သည်၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ ဩဝဒိတုံ-ဆုံးမ
ခြင်းငှာ၊ ဥဿဟတိ-စွမ်းနိုင်ပါသည်၊ ဣတိ၊ ဝတ္ထဗော၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊
ဩဝဒိတုံ-ငှာ၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ ဥဿဟတိ-အံ့၊ သောစ-သည်
လည်း၊ အဋ္ဌဟိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊
(စေသတိ၊) သမ္ပန္နိတွာ-(ချက်ချင်း) သမုတ်ပြီး၍၊ ဝတ္ထဗော-ထိုက်၏။ (ကိ၊) ဣတ္ထန္နာ
မော-သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဟူ၍၊ သမ္ပတော-ပါပြီ၊ တံ-ထိုရဟန်း
သို့၊ ဘိက္ခုနိသံယော-သည်၊ ဥပသင်္ဂဟတု-ချဉ်းကပ်ပါလော၊ ဣတိ၊ ဝတ္ထဗော။

ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ ဩဝဒိတုံ-ငှာ၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်
ယောက်သော ရဟန်းသည်၊ သစေ န ဥဿဟတိ-အံ့၊ ပါတိမောက္ခန္ဓေသကေန၊
ဝတ္ထဗော၊ (ကိ၊) ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဟူ၍၊ သမ္ပတော-သော၊ ကောစိ-သော၊
ဘိက္ခု-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဘိက္ခုနိသံယော-သည်၊ ပါသာဒိကေန-ကြည်ညိုခြင်းကို
ဆောင်နိုင်သော ကိုယ်မှုနွတ်မှုစိတ်မှုဖြင့်၊ သမ္မာဒေတု-သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ၃
ပါးသော သိက္ခာကို ပြီးစီးစေပါလော၊ ဣတိ၊ (ဝတ္ထဗော၊) ပါသာဒိကေနာတိ
ပသာဒဇနကေန နိဒ္ဒေါသေန ကာယကမ္မာဒိနာ၊ သမ္မာဒေတုတိ တိပိဓေသိက္ခံ သမ္မာ
ဒေတု၊ ကင်္ခါဘာသာဋီကာ နိဒါနုဒ္ဒေသအဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။ ။ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧတ္တာ
ဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော “ပါသာဒိကေန ဘိက္ခုနိသံယော သမ္မာဒေတု”
ဟူသော စကားဖြင့်၊ သကလံ-သော၊ သိက္ခတ္ထယသင်္ဂဟံ-သိက္ခာ ၃ ပါးကို သိမ်းယူ
အပ်ရာဖြစ်သော၊ သာသနံ-သာသနာတော်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အာရောစိတံ-ပြောပြ
အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ သာဓုတိ-ကောင်းပြီဟူ၍၊ သမ္ပဋိ
စ္ဆိတွာ-လက်ခံပြီး၍၊ ပါဠိပဒေ-အထွက်တစ်ရက်နေ၌၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့အား၊ အာရော
စေတဗ္ဗံ-ပြောပြရာ၏။

ဘိက္ခုနိသံယေနပိ-သည်လည်း၊ တာ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ [ဥပသံနေ မတိုင်
မီက အမေးသွားသော ဘိက္ခုနိ၊ ဥပသံနေ၌ ခွင့်တောင်းရန် သွားသော ဘိက္ခုနိ
တို့ကို “တာ ဘိက္ခုနိယော” ဟု ဆိုသည်။] ပေသေတဗ္ဗာ-စေလွှတ်ထိုက်ကုန်၏။
(ကိ-အဘယ်သို့ မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်ကုန်သနည်း၊) အယျေ-ရှင်မတို့၊ ဂစ္ဆထ-
သွားကြပါကုန်၊ အယျ-အရှင်ဘုရား၊ ဘိက္ခုနိသံယော-သည်၊ ဩဝါဒပသင်္ဂဟံ-မနံ-
ကို၊ လဘတိ ကိ-ရပါသလော၊ ဣတိ ပုစ္ဆထ-မေးချေကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊
ပေသေတဗ္ဗာ-ထိုက်ကုန်၏။) တာဟိ-ထိုဘိက္ခုနိတို့သည်၊ အယျေ-အရှင်မ၊ သာဓု-

ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ၊ သမ္မုဋိစ္ဆိတော-၍၊ အာရာမံ-သိ၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တံ ဘိက္ခု-ထိုဩဝါဒ ပံဋိဂ္ဂါဟကရဟန်းကို၊ ဝါ-သိ၊ ဥပသင်္ကမိတော-၍၊ ဧဝံ-သိ၊ ဝတ္တဗွဲ-လျှောက်ရာ၏၊ (ကိ) အယျ-ရာ၊ ဘိက္ခုနိသံယော-သည်၊ ဩဝါဒပသင်္ကမနံ-ကို၊ လဘတိ ကိ-ရပါ၏လော၊ ဣတိ၊ (ဝတ္တဗွဲ) တေန-ထိုဩဝါဒပံဋိဂ္ဂါဟက ရဟန်းသည်၊ ဝတ္တဗွဲ-ပြောဆိုရာ၏၊ ပေ၊ တာဟိ-ထိုဘိက္ခုနိတို့သည်၊ အယျ-ရာ၊ သာဓု-ပြီ၊ ဣတိ၊ သမ္မုဋိစ္ဆိတဗွဲ၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ-ဤတာဟိဟူသော စကားကို၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်း တည်း၊ အာဂတာနံ-လာကုန်သော ဘိက္ခုနိတို့၏၊ ဝသေန၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ တာသု-တို့တွင်၊ ဧကာယ-သော၊ ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ ဝတ္တဗွဲ-လျှောက်လည်း လျှောက်ရာ၏၊ သမ္မုဋိစ္ဆိတဗွဲ-လက်ခံလည်း လက်ခံရာ၏၊ ဣတရာ-အခြားသော ဘိက္ခုနိတို့သည်၊ တဿာ-ထိုလျှောက်ထား၍ လက်ခံသော ဘိက္ခုနိ၏၊ သဟာယိ ကာ-အဖော်မတို့တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုနိသံယောဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံယောဝါ- သည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ န ပူရတိ-အကယ်၍ မပြည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့တစ်ဖက်ဖက်က သံဃာ မပြည့်သော်လည်းကောင်း၊) ဥဘယတောပိ- ၂ ဖက် လုံး၌လည်း၊ ဂဏမတ္တမေဝဝါ-ဂိုဏ်းမျှသည်သာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလ မတ္တဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်မျှသည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ဂိုဏ်းမျှ၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်မျှ ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊) ဧကာ-သော၊ ဘိက္ခုနိ- သည်၊ ဗဟူနိ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနုပဿယေဟိ-ယတို့မှ၊ ဩဝါဒတ္ထာယ-ငှာ၊ ပေသိ တာ-စေလွှတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့စေလွှတ်အပ်သော် လည်းကောင်း၊) တတြ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ (ဂိုဏ်းမျှ၊ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်မျှ ဖြစ်ရာ၊ ဘိက္ခုနိတစ်ပါးကို ဘိက္ခုနုပဿယအများက စေလွှတ်ရာ၌) အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံ ကား၊ ဝစနက္ကမော-စကားအစဉ်တည်း။

ဘိက္ခုနိယော အယျ ဘိက္ခုသံဃဿ၊ ပေ၊ ဩဝါဒပသင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား သံဃာ မပြည့်သော ဘိက္ခုနိတို့က သံဃာပြည့်သော ဘိက္ခုတို့ထံ ဩဝါဒခံယူဖို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း၊) အဟံ အယျ ဘိက္ခုသံဃဿ၊ ပေ၊ လဘာမဟံ အယျ ဩဝါဒပ သင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနိတစ်ပါးက သံဃာပြည့်သော ဘိက္ခုတို့ထံ ဩဝါဒ ခံယူဖို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း၊) ဘိက္ခုနိသံယော အယျ အယျာနံ၊ ပေ၊ ဩဝါဒပ သင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနိသံဃာက သံဃာ မပြည့်သော ဘိက္ခုတို့ထံ ဩဝါဒ ခံယူဖို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း၊) ဘိက္ခုနိယော အယျ အယျာနံ၊ ပေ၊ ဩဝါဒပ သင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား သံဃာ မပြည့်သော ဘိက္ခုနိတို့က သံဃာ မပြည့်သော ဘိက္ခုတို့ထံ ဩဝါဒခံယူဖို့ရန် ခွင့်တောင်းပုံတည်း၊) အဟံ အယျ အယျာနံ၊ ပေ၊ ဩဝါဒပသင်္ကမနန္တိ၊ (ဤကား ဘိက္ခုနိတစ်ပါးက သံဃာ မပြည့်သော ဘိက္ခုတို့ထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။)

ဘိက္ခုနီသံယော အယျ အယျဿ။ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနန္တိ (ဤကား ဘိက္ခုနီ သံယာက ရဟန်းတစ်ပါးထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။) ဘိက္ခုနီယော အယျ အယျဿ။ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနန္တိ (ဤကား သံယာ မပြည့်သော ဘိက္ခုနီတို့က ရဟန်း တစ်ပါးထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။) အဟံ အယျ အယျဿ။ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနန္တိ (ဤကား ဘိက္ခုနီတစ်ပါးက ရဟန်းတစ်ပါးထံ ခွင့်တောင်းပုံတည်း။) ဘိက္ခုနီသံယော စ အယျ ဘိက္ခုနီယောစ ဘိက္ခုနီစ။ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနန္တိ (ဤကား ဘိက္ခုနီ ပဿယများစွာမှ စုပေါင်း၍ ဘိက္ခုနီတစ်ယောက်ကို စေလွှတ်ရာ၌ လျှောက်ထား ပုံတည်း။)

တေနာပိ ဘိက္ခုနာ-ထိုဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကရဟန်းသည်လည်း၊ ဥပေါသထ ကာလေ-ဥပုသ်ပြုရာ အခါ၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္ထုဗွဲ-လျှောက်ရာ၏။ (ကံ) ဘိက္ခုနီယော ဘန္တေ။ ပေ၊ ဩဝါဒုပသင်္ကမနန္တိ (ဤမှနောက်၌ လျှောက်ထားပုံကို ဘိက္ခုနီတို့က လျှောက်ထားပုံကဲ့သို့ သိပါလေတော့) ပါတိမောက္ခဒွေသကေနာပိ-သည်လည်း၊ သမ္ပတော-ဘိက္ခုနောဝါဒကဟု သမုတ်အပ်ပြီးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ့၊ ပုရိမနယေနေဝ-သာလျှင်၊ တံ-ထိုသမ္ပတိရသော ရဟန်းသို့၊ ဘိက္ခုနီယော-တို့သည်၊ ဥပသင်္ကမန္တ-ချဉ်းကပ်ပါကုန်၊ (နောက်ကြိယာနှင့် တွဲပါ) တံ-သို့၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ ဥပသင်္ကမတု-လော၊ တံ-သို့၊ ဘိက္ခုနီသံယောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီယောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥပသင်္ကမ တု-လော၊ ဣတိ ဝတ္ထုဗွဲ၊ (သမ္ပတော ဘိက္ခု)၊ သစေ နတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ပါသာဒိကေန။ ပေ၊ သမ္ပာဒေတူတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ရာ၏။ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကေန-သည်၊ ပါဠိပဒေ-၌၊ ပစ္စာဟရိတွာ-တစ်ဖန်ဆောင်၍၊ တထေဝ-ထိုမှာလိုက်သည့် အတိုင်းပင်၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ပြောရာ၏။ (ဘိက္ခုနီတို့အား ပြောရမည်-ဟူလို။)

ပန-ဆက်၊ ဩဝါဒံ-ကို၊ ဗာလဂိလာနဂမိကေ-ဝိနည်း၌ မကျွမ်းကျင်သော ရဟန်း၊ ဂိလာနရဟန်း၊ ခရီးသွားမည့် ရဟန်းတို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ အာရညကော-တော၌ နေသော ရဟန်းသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) အပ္ပဋိဂ္ဂ ဟေတု-မခံယူဘဲ နေခြင်းငှာ၊ ဝါ-မခံယူဘဲ နေခွင့်ကို၊ န လဘတိ-မရ၊ ဟိ-သာဓက ကား၊ အနုဇာနာမိ။ ပေ၊ ဂဟေတုန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ (ဘိက္ခုနီခန္ဓက)၊ တတ္ထ-ထိုဗာလ၊ ဂိလာန၊ ဂမိကရဟန်းတို့တွင်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ စာတုဒ္ဓသိကပန္နရသိကေသု-စာတုဒ္ဓသိက၊ ပန္နရသိက ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပေါသထေသုဝါ-ဥပုသ်နေ့တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါဠိပဒေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တကာမော-ခရီးသွားခြင်းငှာ လိုလားသည်၊ (ဟောတိ) သော-သည်၊ ဂမိကော-မည်၏။ ဒုတိယပက္ခဒိဝသေ-လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခ၏

ဒုတိယနေ့၌၊ ဂစ္ဆန္တောပိ-ခရီးသွားလိုသော ရဟန်းသည်လည်း၊ အဂ္ဂဟေတု-ဩဝါဒကို မခံယူဘဲ နေခြင်းငှာ၊ ဝါ-နေခွင့်ကို၊ န လဘတိ-မရ၊ “န ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာ” တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မူအပ်သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိယေဝ-ရောက်သည်သာ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဩဝါဒေါ-ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော-မယူထိုက်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ယော န ဂဏှောယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။]

၈-ဆက်၊ ဩဝါဒ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ (ဘိက္ခုနီတို့၏ ဩဝါဒ ခံယူဖို့ရန် ခွင့်တောင်းမှုကို ခံယူပြီး၍၊) ဥပေါသထဂ္ဂေ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌၊ အနာရောစေတုဝါ-မလျှောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပါဠိပဒေ-၌၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏ (အထံသို့) အပစ္စာဟရိတုံဝါ-ပြန်မဆောင်ဘဲ နေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ (ကို) န ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ၊ (ဣတိ ဝုတ္တံ) အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ၊ (ကို ဝုတ္တံ) န ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုဩဝါဒပဋိဂ္ဂိုဟကရဟန်းတို့တွင်၊ အာရညကေန-တော၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်းသည်၊ ပစ္စာဟရဏတ္ထံ-ဩဝါဒကို ပြန်ဆောင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ သင်္ကေတော-ချိန်ခါ နေရပ် သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ (အချိန်းအချက်ကို) ကာတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အာရညကေန-သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဩဝါဒ-ကို၊ ဂဟေတု-ငှာလည်းကောင်း၊ အတြ-ဤအရပ်သို့၊ ပဋိဟရိဿာမိ-တစ်ဖန် ဆောင်ခဲ့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သင်္ကေတံ-ကို၊ ကာတုစ-ငှာလည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာရညကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ ဝသနဂါမေ-နေရာ ရွာ၌၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ သစေလဘတိ-အကယ်၍ ရအံ့၊ (ဧဝံသတိ) တတ္ထေဝ-ထိုရွာ၌သာ၊ (ဘိက္ခာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ) စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ ဒိသ္မာ-တွေ့၍၊ အာရောစေတွာ-ဩဝါဒကို ပြောပြပြီး၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ပြန်သွားရာ၏။

တတ္ထ-ထိုရဟန်းမတို့ နေရာ ရွာ၌၊ ဘိက္ခုာ-သည်၊ သုလဘာ-လွယ်ကူစွာ ရအပ်သည်၊ (ရလွယ်သည်) နော စေ ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သာမန္တဂါမေ-အနီးရွာ၌၊ (ဘိက္ခာယ-ငှာ) စရိတွာ-၍၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ ဂါမံ-သို့၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ တထေဝ-ထိုရှေးအတူသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဒူရံ-ဝေးသော အရပ်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာသည်၊ ဝါ-သွားရသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သင်္ကေတော-ချိန်ခါနေရပ် သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ (ကို-နည်း) အဟံ-သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဂါမဒ္ဒါရေ-၌၊ အမုကံနာမ-ထိုမည်သော၊ သဘံ-သဘင်သို့၊ (ဈေးရုံသို့) ဥပသင်္ကမိဿာမိ-ချဉ်းကပ်လာအံ့၊ တတ္ထ-ထိုရွာ ထိုသဘင်သို့၊ အာဂစ္ဆေယျာထ-လာခဲ့ကြကုန်၊ (ဣတိ) ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပံ ဥပသင်္ကမိဿာမိ၊ တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာထ၊ (ဣတိ) ဝါ-ရုက္ခမူလံ ဥပသင်္ကမိဿာမိ၊ တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာထ၊ (ဣတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သင်္ကေတော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-

၏။ ဘိက္ခုနီဟိ-တို့သည်၊ တတ္ထ-ထိုချိန်းထားအပ်သော အရပ်သို့၊ ဂန္ထဗွဲ-သွားရာ၏။ အဂန္တု-မသွားဘဲ နေခြင်းကို၊ ဝါ-နေခွင့်ကို၊ န လဗ္ဘတိ-မငုအပ်၊ ဝုတ္တိ ဟေတံ၊ န ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ။

ဥဘတော သံယေ ၊ပေ၊ ပဝါရေတဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဝေဒိတဗွဲ၌ စပ်ပါ) ဘိက္ခုနီဟိ-တို့သည်၊ စာတုဒ္ဒသေ-၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌၊ အတ္တနာ-မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်၊ ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာ ပြုပြီး၍၊ ဥပေါသထေ-ဥပုသ်နေ့ဝယ်၊ ဘိက္ခု သံယေ-၌၊ (ဘိက္ခုသံဃာ၏ အထံ၌) ပဝါရေတဗွဲ-ပဝါရဏာ ပြုရာ၏။ ဝုတ္တိ ဟေတံ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဇ္ဇတနာယ-ယနေ့၌၊ ဝါ-ယနေ့လိုက၊ ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာ ပြုပြီး ၍၊ အပရဇ္ဈ-နတ်ဖြစ်နေ့၌၊ ဘိက္ခုသံယံ-ကို၊ ပဝါရေတု-ဖိတ်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဥဘတောသံဃာဝယ် ပဝါရဏာ ပြုရာ၌၊ ဘိက္ခုနီခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝုတ္တိ ဟေတံ၊ တေန ခေါပန သမယေန-၌၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ ဘိက္ခုနီသံယော-ဘိက္ခုနီသံဃာသည်၊ ပဝါရေန္တော-ပဝါရဏာ ပြုလတ်သော်၊ ကောလာဟလံ-ဆူညံသံကို၊ အကာသိ-ပြီ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဗျတ္တံ-သော၊ ပဋိဗလံ-သော၊ ဧကံ-သော၊ ဘိက္ခုနီ-ကို၊ ဘိက္ခုနီသံဃဿ-၏၊ အတ္တာယ-ငှာ၊ ဘိက္ခုသံယံ-ကို၊ ပဝါရေတု-ဖိတ်ခြင်းငှာ၊ (ဖိတ်ဖို့ရန်) သမ္ပန္နိတံ-သမုတ်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ။ (ကြွင်းပါငြိများ၏ အနက်လွယ်ပြီ။)

သမ္ပတာယ-သမုတ်အပ်ပြီးသော၊ တာယ ဘိက္ခုနီယာ-သည်၊ ဘိက္ခုနီသံယံ-ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ ဘိက္ခုသံယံ-သို့ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဧကံသံ-တစ်ခုသော လက်ဝဲအဖို့၌၊ ဥတ္တရာသင်္ဂီ-အပေါ်ခြုံဧကသီကို၊ ကရိတွာ-တင်ထား၍၊ (လက်က တော့တင်၍)၊ အဇ္ဇလိ-ကို၊ ပဂ္ဂဟေတွာ-ချီမြှောက်၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝစနိယော-လျှောက် ထိုက်သည်၊ အဿ-ဖြစ်၏။ (ကို-နည်း)၊ အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့၊ ဘိက္ခုနီသံယော-သည်၊ ဘိက္ခုသံယံ-ကို၊ ဒိဋ္ဌေနဝါ-မြင်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုတေနဝါ-ကြားခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိသင်္ကာယ ဝါ - ယုံမှားခြင်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပဝါရေတိ-(ပြောဆိုဖို့ရန်) ဖိတ်မန်ပါ၏၊ အယျာ-တို့၊ ဘိက္ခုသံယော-သည်၊ ဘိက္ခုနီသံယံ-ကို၊ အနုကမ္ပံ-သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ ဝဒတု-ပြောတော်မူပါ၊ ပဿန္တော-(အပြစ်ကို) မြင်လတ် သော်၊ ပဋိကရိဿတိ-ကုစားပါလိမ့်မည်၊ ဒုတိယမ္ပိ-လည်း၊ အယျာ-တို့ ၊ပေ၊ တတိယမ္ပိ အယျာ ၊ပေ၊ ပဋိကရိဿတိ၊ ဣတိ ဧဝမဿ ဝစနိယော။

ဘိက္ခုနီသံယော-သည်၊ သစေ န ပူရတိ-အကယ်၍ မပြည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ “ဘိက္ခုနီယော အယျာ ၊ပေ၊ ပဿန္တိယော ပဋိကရိဿန္တိ”တိ စ-န္တိဟူ၍ လည်းကောင်း၊ (ဂိုဏ်းဖြစ်သော ဘိက္ခုနီတို့က ဖိတ်ပုံ) “အဟံ အယျာ ၊ပေ၊

ပဿန္တိ ပဋိကရိဿာမီ”တိစ-မိဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော မိမိ တစ်ယောက်ထည်းက ဖိတ်ပုံ၊) ဧဝံ-သို့၊ တိက္ခတ္တံ- ၃ ကြိမ်၊ ဝတ္ထဗွံ-လျှောက်ရာ၏။

ဘိက္ခုသံယော-သည်၊ သစေ န ပူရတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) “ဘိက္ခုနိသံယော အယျာ ၊ပေ၊ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာတီ”တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဘိက္ခုနိသံယာက ဝိုဏ်းဖြစ်သော ဘိက္ခုတို့ကို ဖိတ်ပုံ၊) ဘိက္ခုနိသံယော အယျ ၊ပေ၊ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာတီတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဘိက္ခုနိသံယာက တစ်ပါးတည်းသော ဘိက္ခုကို ဖိတ်ပုံ၊) ဧဝံ တိက္ခတ္တံ၊ ဝတ္ထဗွံ။

ဥဘိန္နံ-၂ ဘက်သော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိတို့၏၊ အပရိပူရိယာ-သံယာ မပြည့်ရာ၌၊ “ဘိက္ခုနိယော ၊ပေ၊ ပဋိကရိဿာမီ”တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ တိက္ခတ္တံ၊ ဝတ္ထဗွံ၊ မာနတ္ထစရဏဂ္ဂ-မာနတ်ကျင့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါပရိယေသနာစ-ဥပသမ္ပဒါကို ရှာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယထာ ဌာနေယေဝ-အကြင်အကြင် တည်ရာပါငြိရပ်၌သာ၊ အာဝိ-ထိုင်စွာ၊ ဘဝိဿတိ-တံ။

န ဘိက္ခုနိယာ ကေနစိ ပရိယာယေနာတိ-ဟူသည်ကား၊ ဒသဟိ-ကုန်သော၊ အက္ခောသဝတ္ထုဟိဝါ-တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အညေန-အက္ခောသဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပရိယာယေနဝါ-ပရိယာယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခု-ကို၊ နေဝ အက္ခောသိတဗ္ဗော-မဆဲရေးထိုက်၊ န ပရိဘာသိတဗ္ဗော-ဘေးကို ပြု၍ မခြိမ်းချောက်ထိုက်၊ ဘယေန-ဖြင့်၊ န တဇ္ဇေတဗ္ဗော-မခြိမ်းချောက်ထိုက်၊ (န ပရိဘာသိတဗ္ဗောကို “န ဘယေန တဇ္ဇေတဗ္ဗော” ဟု ထပ် ဖွင့်သည်၊) ဩဝဋ္ဌောတိ-ဟူသည်ကား၊ ပိဟိတော-ပိတ်အပ်ပြီ၊ ဝါရိတော-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ ပဋိက္ခိတ္တော-ပယ်မြစ်အပ်ပြီ၊ [ဩဝဋ္ဌော၌ အဝရေးရှိသော ဝရဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ တကို ဋုပြု၊ ပိဟိတော၌ အပိပုဗ္ဗ၊ ဓာဓာတ်။] ဝစနံယေဝ-စကားသည်ပင်၊ ဝစနပထော-မည်၏၊ အနောဝဋ္ဌောတိ-ကား၊ အပိဟိတော-မပိတ်အပ်၊ အဝါရိတော-မတားမြစ်အပ်၊ အပဋိက္ခိတ္တော-မပယ်မြစ်အပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ အာဓိပစ္စဋ္ဌာနေ-အကြီးအကဲ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဌာနဟူသော၊ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ-အကြီးအကဲ၏ အရာ၌၊ ဌာတွာ-တည်၍၊ [အဓိပတိနော ဘာဝေါ

ဝစနပထော။ ။ဝစနံယေဝဖြင့် ပထနှင့် အရတူ ကမ္မဓာရည်းဟု ပြ၏။ “ဝစနံယေဝ + ပထော ဝစနပထော” ဟု ပြု၊ ဧဝံဖြင့် “ဝစနာနံ + ပထော” စသော တပွဲရိသံသမာသ်ကို ကန့်သည်၊ ဝစနဟူသည် သြဝါဒစကားတည်း၊ ပထဟူသည်လည်း သိလိုသူ၊ သိစေလိုသော သူတို့၏ လမ်းကြောင်းတည်း၊ (တစ်နည်း) ဒိဋ္ဌာနဂတိ လိုက်သူတို့၏ လမ်းကြောင်းတည်း၊ ယောဇနာ၌ကား “ပထောတိ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ဌာနဿ ကာရဏတ္တာ ပထော-အကြီးအကဲ အရာ၌ တည်ခြင်း၏ အကြောင်း” ဟု ဖွင့်လေသည်၊ သြဝါဒသည် အကြီးအကဲအရာ၌ တည်ခြင်း၏ အကြောင်း မဟုတ်။

အာဓိပစ္စုံ၊ အာဓိပစ္စုံစေ + ဌာနံ အာဓိပစ္စုဌာနံ။ စေ-ဤသို့၊ (သည်ပုံသည်နည်း၊) အဘိက္ကမ-ရှေးသို့ သွားလော၊ စေ-သို့၊ ပဋိက္ကမ-ပြန်လော၊ စေ-သို့၊ နိဝါသေဟိ-သင်းပိုင်ကို ဝတ်လော၊ စေ-သို့၊ ပါရုပါဟိ-ဧကသီကို ရန်းလော၊ ဝါ-ရုံလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကနစိ ပရိယာယေန-တစ်စုံတစ်ခုသော ပရိယာယ်ဖြင့်၊ ဘိက္ခု-ကို၊ နေဝ ဩဝဒိတဗော-မဆုံးမထိုက်၊ န အနုသာသိတဗော-မသွန်သင်ထိုက်။

ပန-အန္တယကား၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ (မြင်ရလျှင်) ပုဗ္ဗေ-ရှေးအခါ၌၊ မဟာထေရာ-တို့သည်၊ စေ-ဤသို့၊ န အဘိက္ကမန္တိ-ရှေးသို့ မသွားပါကုန်၊ န ပဋိက္ကမန္တိ-မပြန်ပါကုန်၊ န နိဝါသေန္တိ-သင်းပိုင်ကို မဝတ်ပါကုန်၊ န ပါရုပန္တိ-ဧကသီကို မရန်းပါကုန်၊ (မရုံပါကုန်) ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ကာသာဝမ္ပိ-သင်္ကန်းကိုလည်း၊ န ဓာရေန္တိ-မဆောင်ပါကုန်၊ စေ-သို့၊ အက္ခိနိ-မျက်လုံးတို့ကို၊ န အဓ္ဓေန္တိ-မလိမ်းကျံပါကုန်၊ ဝါ-မျက်ရေး မကွင်းပါကုန်၊ ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနဒေါသံ-ထင်ရှားရှိသော အပြစ်ကို၊ ဒသေတုံ-ပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ “အယံ ဝုဗ္ဗသမဏီ-ဤရဟန်းအိုမကြီးသည်၊ စေ-သို့၊ နိဝါသေတိ-ဝတ်ဘိ၏၊ စေ၊ ပါရုပတိ-၏၊ မာ စေ နိဝါသေဟိ၊ မာ စေ ပါရုပါဟိ၊ တိလကမ္မပဏ္ဍကမ္မာဒိနိ-နှမ်းကို ဆီပွတ်မှု၊ ဟင်းရွက်ခူးမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ မာ ကရောဟိ-နှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ (အလိုရှိတိုင်း)၊ ဘိက္ခုနိ-ကို၊ ဩဝဒိတုံ-ငှာလည်းကောင်း၊ အနုသာသိတုံ-ငှာလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

သမဂ္ဂမှယျာတိ ဘဏန္တန္တိ-ကား၊ အယျ-အရှင်ဘုရား၊ သမဂ္ဂါ-အားလုံးစုံညီကြကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏန္တံ-လျှောက်သော၊ ဘိက္ခုနိသံယံ-ကို၊ အညံ ဓမ္မံ ဘဏတိတိ-ကား၊ အညံ-ဂရုဓမ်မှ တစ်ပါးသော၊ သုတ္တန္တိ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဘဏတိ-ဟောအံ့) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သမဂ္ဂမှယျာတိ ဝစနေန-သမဂ္ဂမှယျာဟူသော စကားဖြင့်၊ ဩဝါဒံ-ဂရုဓမ်ဩဝါဒကို၊ ပစ္စာသီသန္တိ-တောင့်တကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဩဝါဒံ-ဂရုဓမ်ဩဝါဒကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညံ-ဂရုဓမ်ဩဝါဒမှ တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မံ-သုတ္တန် အဘိဓမ္မာတရားကို၊ ဘဏန္တဿ-ဟောသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ၊ (ဟောတိ) ဩဝါဒံ အနိယျာတေတွာတိ-ကား၊ စသော ဘဂိနိယော ဩဝါဒေါတိ-နှမတို့ ဤဂရုဓမ်သည် ဩဝါဒတည်းဟု၊ အဝတွာ-မဆိုမူ၍၊ (နိဝုံးမအုပ်မူ၍-ဟူလို။) [“အညံ ဓမ္မံ ဘဏတိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။]

၁၅၀။ အဓမ္မကမ္မေတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဘိက္ခုနောဝါဒက သမ္မတိကမ္မံ-ဘိက္ခုနောဝါဒကဟု သမုတ်ကြောင်းကံကို၊ ကမ္မန္တိ-ကံဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ တတ္ထ-ထိုအဓမ္မကမ္မေ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဓမ္မကမ္မေ-၌၊ ဒိန္နံ-၂ ပါး

ကုန်သော၊ နဝကာနံ - တို့၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ အဋ္ဌာရသ - ၁၈ ပါးကုန်သော၊ ပါဠိတ္တိယာနိ-ပါဠိတော်အာပတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) (နဝက ၂ ပါးကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ) ဓမ္မကမ္မေ-၌၊ ဒုတိယဿ-ဖြစ်သော၊ နဝကဿ-၏၊ အဝသာနပဒေ-အဆုံး ပုဒ်၌၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) သေသေသု-ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌၊ သတ္တရသ-ကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ၊ (ဟောန္တိ။)

၁၅၂။ ဥဒ္ဓေသံ ဒေန္တောတိ-ဟူသည်ကား၊ အဋ္ဌန္တံ-ကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ပါဠိ-ကို၊ ဥဒ္ဓိသန္တော-ရွတ်ပြစဉ်၊ (“ဘဏတိ-ဂရုဓမ္မပါဠိကို ဟောအံ့” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ပရိပုစ္ဆံ ဒေန္တောတိ-ကား၊ ပဂုဏာယ-အဝါးဝစ္စာ လေ့လာအပ် ပြီးသော၊ တဿာယေဝ ဂရုဓမ္မပါဠိယာ-ထိုဂရုဓမ္မပါဠိ၏ပင်၊ အဋ္ဌကထံ-ကို၊ ကထေန္တော-ဟောပြောစဉ်၊ (ဘဏတိ) ဣတိ အတ္ထော၊ ဩသာရေဟိ အယျာတိ ဝုစ္စမာနော ဩသာရေတိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဩသာရေဟိ အယျဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနော-(ဘိက္ခုနီတို့က) လျှောက်အပ်သော်၊ အဋ္ဌဂရုဓမ္မပါဠိ-၈ ပါးသော ဂရုဓမ္မပါဠိ ကို၊ ဩသာရေတိ-သက်ရောက်စေအံ့၊ ဝါ-ရွတ်ပြအံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဥဒ္ဓေသံ-ရွတ်ပြအပ်သော ဂရုဓမ္မပါဠိကို၊ ဒေန္တော-ပေးစဉ်လည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆံ-အဖန်ဖန် မေးမြန်းအပ်သော အဋ္ဌကထာကို၊ ဒေန္တော-ပေးစဉ်လည်းကောင်း၊ ယော စ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဩသာရေဟိ-ဂရုဓမ္မပါဠိကို သက်ရောက်စေပါ လော-ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုစ္စမာနော-(ဘိက္ခုနီတို့က) လျှောက်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌဂရုဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဘဏတိ-ဟောအံ့၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပါဠိတ္တိယေန-ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) အညံ-ဂရုဓမ္မ တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မံ-သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ တရားကို၊ ဘဏန္တဿ-ဟောသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌေန-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ။)

ပဉ္စံ ပုစ္ဆတိ ၊ပေ၊ ကထေတိတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနီ-ဘိက္ခုနီသည်၊ ဂရုဓမ္မနိဿိတံ ဝါ-ဂရုဓမ္မကို မှီသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ခန္ဓာဒိနိဿိတံဝါ-ခန္ဓာ အစရှိသည်ကို မှီသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပဉ္စံ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ့၊ တံ-ထိုပြဿနာကို၊ ယော ဘိက္ခု-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ကထေတိ-ဖြေဆို၏၊ တဿာပိ-ထိုရဟန်း၏ လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) အညဿတ္ထာယ ဘဏန္တိတိ-ကား၊ စတုပရိသတိ-၄ ပါးသော ပရိသတ်၌၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေန္တံ-ဟောသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ဘိက္ခုနီယော-ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ သုဏန္တိ-နာကုန်အံ့၊ တတြာပိ-ထိုသို့နာယူရာ၌လည်း၊ ဘိက္ခုဿ-ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) သိက္ခမာနာယ သာမဏေရိယာတိ-ကား၊ ဧတသံ-ဤသိက္ခမာန်၊ ဤသာမဏေ တို့အား၊ ဒေသေန္တဿာပိ-(ဂရုဓမ္မကို) ဟောသော ရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။-ဩဝါဒသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂။ အတ္တင်္ဂတသိက္ခာပုဒ်အပွင့်

၁၅၃။ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ ပရိယာယေနာတိ-ကား၊ ဝါရေန-အလှည့် အကြိမ်အားဖြင့်၊ ပဋိပိဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဓိစေတသောတိ-ကား၊ အဓိစိတ္တဝတော-လွန်ကဲသော စိတ်ရှိသော၊ သဗ္ဗစိတ္တာနံ-အလုံးစုံသော စိတ် တို့ထက်၊ အဓိကေန-လွန်ကဲသော၊ အရဟတ္တဖလစိတ္တေန-နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ-ပြည့်စုံသော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အပ္ပမဇ္ဈတောတိ-ကား၊ နပ္ပမဇ္ဈတော-မမေ့မလျော့ သော၊ အပ္ပမာဒေန-မမေ့မလျော့ကြောင်း သတိဖြင့်၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ သာတစ္ဆေကြိယာယ-မပြတ်မလပ် ပြုခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတဿ-သော၊ ဣတိ ဝုတ္တိ ဟောတိ၊ မုနိနောတိ-ကား၊ ယော မုနာတိ ၊ပေ၊ ပဝုစ္စတိတိ-တိဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥဘယလောကမုနနေနဝါ-၂ ပါးသော လောကကို သိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊] ဉာဏံ-ကို၊ မောနံ-မောနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တေန ဉာဏေန-နှင့်၊ သမန္နာဂတတ္တာဝါ-ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဏာသဝေါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ မုနိနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣဿ မုနိနော-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌) မောနပထေသု သိက္ခတောတိ-ကား၊ အရဟတ္တဉာဏသင်္ခါတဿ-အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ မောနဿ-မောန၏၊ ပထေသု-လမ်းကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တတိသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု-၃၇ ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရား တို့၌၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တီသု- ၃ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာသု-တို့၌၊ သိက္ခတော-ကျင့် သော၊ ဣဒဉ္စ-ဤစကားကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒ်-အရဟတ္တဖိုလ်၏ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော အကျင့်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဝုတ္တိ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-၌၊ သိက္ခတော-သော၊ ဣမာယ သိက္ခာယ-ဤအကျင့်ဖြင့်၊ မုနိဘာဝံ-မုနိ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တဿ-သော၊ မုနိနော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤမုနိနော မောနပထေသု သိက္ခတောဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော၊ ဒဋ္ဌဗော။

သောကာ န ဘဝန္တိ တာဒိနောတိ-ကား၊ တာဒိသဿ-အိုကိုးသို့ရူအပ်သော၊ ဒိဏာသဝမုနိနော-ဒိဏာသဝမုနိ၏၊ အပ္ပန္နရေ-အတွင်း၌၊ ဣဋ္ဌဝိယောဂါဒိ ဝတ္ထုကာ - ဣဋ္ဌာရုံနှင့် ကွေကွင်းရခြင်း အစရှိသော အကြောင်းရှိကုန်သော၊ သောကာ-ဝမ်းနည်းခြင်းတို့သည်၊ န သန္တိ-မရှိတော့ကုန်၊ အထဝါ-ကား၊ တာဒိ နောတိ-ကား၊ တာဒိလက္ခဏသမန္နာဂတဿ-တာဒိလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော၊

မုနိနော။ ။ယော မုနာတိ ၊ပေ၊ ပဝုစ္စတိတိကို ကြည့်၍ မုနဓာတ် ကိယာဒိ နာ ပစ္စည်း၊ ဓာတွန်ချေ၍ “မုနာတိ”ဟု ဖြစ်၏၊ “မုနာတိတိ မုနိ” ဟု ပြု၊ “မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ” ကို ကြည့်၍ “မောနံ အဿ အတ္တိတိ မောနီ” ဟု ပြု၍ မော၌ ဩကို ဝိပရိတ် ဥပြု၊ နိ၌ ဤကိုလည်း ဣရဿပြု၍ “မုနိ” ဟု ပြီး၏။

ဝေပုဿ-သော၊ မုနိနော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌) သောကာ-တို့သည်၊ နဘဝန္တိ-မဖြစ်တော့ကုန်၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသောကာ နဘဝန္တိ တာဒိနောဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော၊ ဥပသန္တဿာတိ-ကား၊ ရာဂါဒိနံ-ရာဂအစရှိသော ကိလေသာတို့၏၊ ဥပသမေန-ငြိမ်းအေးခြင်းအားဖြင့်၊ ဥပသန္တဿ-ငြိမ်းအေးသော၊ သဒါ သတိမတောတိ-ကား၊ သတိဝေပုဿဗုဒ္ဓတ္တတ္တာ-သတိ၏ ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိစ္စကာလံ-အမြဲကာလပတ်လုံး၊ သတိယာ-နှင့် အဝိရဟိတဿ-မကင်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။

အာကာသေ အန္တလိက္ခေတိ-ကား၊ န ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီမေ-ကသိုဏ်း ၉ ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်လည်း မဟုတ်သော၊ န ပန ရူပပရိစ္ဆေဒေ-ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ပိုင်းခြားတတ်သော အာကာသဓာတ် လည်း မဟုတ်သော၊ အန္တလိက္ခသင်္ခါတေ-အန္တလိက္ခဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါ-ဆီးတား မထင်၊ ကြားအပြင်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင်အပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အာကာသေ-မရေးခြစ်အပ်၊ ကောင်းကင်အရပ်၌၊ စင်္ဂဟိတိ တိဋ္ဌတိပီတိ-ကား၊ တာသံ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ ကထံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊ ဣမာ ဘိက္ခုနီယော-တို့သည်၊ မံ-ကို၊ အယံ-ဤအရှင်စူဠပန်သည်၊ ဧတ္ထကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဇေနာတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဝမညန္တိ-အထင်သေးကြကုန်၏၊ ဟန္တ-ကိုင်း၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ (ဒီတစ်ခါတော့)၊ ဧတာသံ-ဤဘိက္ခုနီတို့အား၊ အတ္တနော-၏၊ အာနုဘာဝံ-ကို၊ ဒသေမိ-ပြလိုက်ရဦးတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဓမ္မဗဟုမာနံ-တရား၌ များစွာ မြတ်နိုးခြင်းကို၊ ဥပ္ပာဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဤစကားဖြင့် မိမိအပေါ် အထင်သေးမှုကို မခံချင်သောကြောင့် တန်ခိုးပြခြင်း မဟုတ်ဟု သိစေသည်။ အဘိညာပါဒကံ-

တာဒိနော။ ။ပဌမနည်းအလို တာဒိကို “သော ဝိယ ဒိဿတိတိ တာဒိ” ဟု ပြု။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ အထဝါတက်သော ဒုတိယနည်းအလို “တံ ဝိယ ပဿတိတိ တာဒိ” ဟု ပြု။ ထိုအနိဋ္ဌကို ကုဋ္ဌကိုကဲ့သို့၊ ထိုကုဋ္ဌကို အနိဋ္ဌကိုကဲ့သို့ ရှုတတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။

အန္တလိက္ခသင်္ခါတေ အာကာသေ။ ။ “အန္တရေန-အထက်မိုးနှင့် မြေကြီး၏ အကြား၏ အဖြစ်ဖြင့် + ဣက္ခိယတေ-ရှုအပ်၏၊ ဣတိ အန္တရိက္ခံ” ဟု ဆိုလိုလျက် ရကို လပြု၍ အန္တလိက္ခဟု ဖြစ်သည်။ အဘိဓာန်၌ “အန္တလိက္ခံ” ဟု နပုံလိနိရိသည်။ “အန္တလိက္ခသင်္ခါတေ” ဟူသော ဤဝိသေသနဖြင့် ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီမာကာသကိုလည်းကောင်း၊ ကလာပပရိစ္ဆေဒရုပ်ဖြစ်သော အာကာသဓာတ်ကိုလည်းကောင်း တားမြစ်သည်ဟု ပြလို၍ “န ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီမေ န ပန ရူပပရိစ္ဆေဒေ” ဟု အဋ္ဌကထာ ထည့်သည်။ ဤအာကာသ ၄ ပါးရှိကြောင်းနှင့် ထို ၄ ပါး အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ပရိစ္ဆေဒရုပ်အဖွင့်မှာ ကြည့်ပါ။ န ကဿတိ-မရေးခြစ်အပ် (ရေးခြစ်လို့ မရ) ဣတိ အာကာသော၊ အာကာသောယေဝ + အာကာသော၊ သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်း သက်။

အဘိညာဉ်၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာန်-ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-ဝင်စားပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာယ-စတုတ္ထဇ္ဈာန်မှ ထ၍၊ အန္တလိက္ခေ-ဆီးတားမထင်၊ ကြားအပြင်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင်အပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အာကာသေ-မရေးခြစ်အပ် ကောင်းကင်ရပ်၌၊ စင်္ဂါမတိပိ-စကြိုန်လည်း သွား၏၊ ပေ၊ အန္တရာပိဓာယတိ-ကွယ်လည်း ကွယ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဇေရူပံ-သော၊ ဣဒ္ဓိပိဋိဟာရိယံ-တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ဒဿေသိ-ပြုပြီ၊ တတ္ထ-ထိုတန်ခိုးပြာဋိဟာ၌၊ အန္တရာပိဓာယတိတိ-ကား၊ အန္တရာဓာယတိပိ-၏၊ အဒဿနမ္ပိ-မမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့လည်း၊ ဝစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

တဉ္စေဝ၊ပေ၊ ဗုဒ္ဓဝစနန္တိ (ဇတ္ထ)-၌၊ (ဂုဋ္ဌတ္ထံ ကိရ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ) ထေရော-အရှင်စူဠပန်ထေရ်သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဘာတုထေရဿ-နောင်တော် မဟာပန္နကထေရ်၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဒ္ဓံ၊ ပေ၊ အန္တလိက္ခေတိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ဤ ဂါထာကို၊ ဥဒ္ဓိသာပေတွာ-ရွတ်ပြစေ၍၊ ဝါ-သင်ယူ၍၊ စတ္တာရောမာသေ- ၄ လ တို့ပတ်လုံး၊ သဇ္ဈယိ-သရဇ္ဈာယ်ပြီ၊ “စာကျက်သလို ကျေအောင် အံ့နေသည်” ဟူလို၊ [စာအုပ် မရှိသေးသော ရှေးခေတ်၌ စာချဆရာက ရွတ်ပြပေး၍၊ တပည့်က လိုက်၍ ဆိုသည်ကို “သင်ယူ” ဟု ခေါ်သည်။]

ဂါထာအနက်။

။ ပါတော-နံနက်စောစော၌၊ သုဂန္ဓံ-ကောင်းသော အနံ့ ရှိသော၊ ကောကနဒံ-စက္ကဝက်ငှက်တို့ကို တွံန်ဖြူးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောကနဒံမည်သော၊ ပဒ္ဓံ (ပဒုမံ)-အထပ်တစ်ရာ၊ ချပ်လွှာတင့်ဆန်း၊ ပဒုမ္မာကြာနီ ပန်းသည်၊ ဖုလ္လံ-ကားကားစွင့်စွင့် ပွင့်သည်၊ အဝီတဂန္ဓံ-မကင်းသော ရနံ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဝိရောစမာနံ-တင့်တယ်သည်၊ (သိယာ) ယထာ-ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သုဂန္ဓံ-ကိုယ်တော်ရနံ့၊ ဂုဏ်ရနံ့တို့ဖြင့်၊ သင်းပျံ့မွှေးထုံ၊ အနံ့ပေါင်း စုံတော်မူသော၊ အန္တလိက္ခေ-ဆီးတားမထင်၊ ကြားအပြင်၏ အဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင် အပ်သော ကောင်းကင်၌၊ တပုန္တံ (တပန္တံ)-တောက်ပသော၊ အာဒိစ္စံ ဣဝ-နေမင်း ကဲ့သို့၊ အဂီရသံ-ကိုယ်အင်္ဂါတော် အစိတ်စိတ်မှ တဖိတ်ဖိတ်ထွက်သော အရောင် ရှိတော်မူသော၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ-ကို) ပဿ-ဉာဏ်စက္ခုဖြင့်၊ စေတုထင်ထင်၊ ဖူးမြင် စမ်းပါလော။ [ကောကန် စကြဝါဂန် နဒတိ နာဒယတိတိ ကောကနဒေါ-ထောမ နိမိ။]

စ-ထိုသို့ပင် ၄ လတို့ပတ်လုံး သရဇ္ဈာယ်ပါသော်လည်း၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်သည်ကို၊ (ကျေကျေပွန်ပွန်ရအောင်) ကတ္တံ-ပြုခြင်းငှာ၊ န အသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်၊ တတော-ထို့ကြောင့်၊ နံ-ထိုအရှင်စူဠပန်ကို၊ ထေရော-နောင်တော် ထေရ်သည်၊ တွံ-သင်သည်၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ-ဤသာသနာတော်၌၊ (ဝသိတံ-ငှာ) အဘဗျော-မထိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဝိဟာရာ-ကျောင်းတိုက်မှ၊ နိက္ကမ္မာ ပေသိ-နှင့်ထုတ်စေပြီ၊ သော-ထိုအရှင်စူဠပန်သည်၊ ရောဒမာနော-ငိုလျက်၊ ဒွါရ ကောဋ္ဌကေ-တံခါးမုခ်၌၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်နေရှာပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်။

ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ-(ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်၊ အာသယာနုသယဉာဏ်တော်ဟူသော) ဘုရားစက္ခုတော်ဖြင့်၊ ဝေနေယျသတ္တေ-ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို၊ ဩလောကေန္တော-ကြည့်တော်မူလတ်သော်၊ တံ-ထိုငိုနေသော အရှင်စူဠပန်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်တော်မူရ၍၊ ဝိဟာရစာရိကံ-ကျောင်းစဉ်ဒေသစာရိကို၊ စရမာနော ဝိယ-လှည့်လည်တော်မူသကဲ့သို့၊ တဿ-ထိုစူဠပန်၏၊ သန္တိကံ-အနီးသို့၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊ စူဠပန္တက-ပန်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ရောဒေသိ-ငိုနေသနည်း၊ ဣတိ၊ အာဟ-မေးတော်မူပြီ၊ သော-ထိုစူဠပန်သည်၊ တမတ္ထံ-ကို၊ (နောင်တော်နှင့်သည့်အကြောင်းကို) အာရောစေသိ-လျှောက်ပြီ၊ အထ-၌၊ အဿ-ထိုစူဠပန်အား။ ဘဂဝါ-သည်၊ သုဒ္ဓိ-သန်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ ပိလောတိကဓဏ္ဍံ-အဝတ်ပိုင်းကလေးကို၊ ဒတ္တာ-၍၊ ဣဒံ-ဤအဝတ်ပိုင်းကလေးကို၊ ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏန္တိ-ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏံ ဟရဏံဟု ဆို၍၊ ပရိမဇ္ဇာဟိ-ဆုပ်နယ်လော၊ ဣတိ အာဟ။ [ရဇောဟရဏံ-မြူကို ဆောင်ယူပယ်ရှားတတ်သော မြူသုတ်ပုဝါကလေး။]

သော-ထိုအရှင်စူဠပန်သည်၊ “သာဓူ”တိ-“ကောင်းပါပြီဘုရား”ဟု၊ သမ္ပဋိစ္စိတ္တာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ နိဝါသဋ္ဌာနေ-နေရာအရပ်၌၊ နိသီဒိတ္တာ-၍၊ တဿ-ထိုအဝတ်ပိုင်းကလေး၏၊ ဧကမန္တံ-တစ်ခုသော အစွန်၌၊ ပရိမဇ္ဇိ-ဆုပ်နယ်ပြီ၊ ပရိမဇ္ဇိတဋ္ဌာနံ-ဆုပ်နယ်အပ်သော အရပ်သည်၊ ကာဠကံ-မည်းညစ်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုအရှင်စူဠပန်သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (သို့ကလောက်)၊ ပရိသုဒ္ဓိနာမ-စင်ကြယ်သည်မည်သော၊ ဝတ္ထမ္ပိ-အဝတ်သော်မှလည်း၊ ဣမံ အတ္တဘာဝံ-ဤအတ္တဘောကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ကာဠကံ-မည်းညစ်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ရပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သံဝေဂံ - ထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သော အနိစ္စသညာ၊ အသုဘသညာကို၊ ပဋိလဘိတ္တာ-၍၊ ဝိပဿနံ-ကို၊ အာရတိ-အားထုတ်ပြီ၊ အထ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဿ-ထိုအရှင်စူဠပန်အား၊ ဝါ-၏၊ အာရဒ္ဓဝီရိယဘာဝံ-အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥ တ္တာ-၍၊ အဓိစေတသောတိ-အဓိစေတသော အစရှိသော၊ ဣမံ ဩဘာသဂါထံ-ဤရောင်ခြည်တော် လွှတ်ခြင်းလျှင် ရှေ့သွားရှိသော ဂါထာကို၊

ပိလောတိကဓဏ္ဍံ ဒတ္တာ။ ။ရှင်စူဠပန်သည် ရှေးရှင်ဘုရင်ဘဝတုန်းက မြို့တော်ကို လက်ယာရစ် လှည့်လည်စဉ် နဖူးမှ ကျလာသော ချွေးကို စင်ကြယ်သော ပုဝါကလေးဖြင့် သုတ်လိုက်ပြီ၊ ထိုခါ ညစ်နွမ်းသွားသော ပုဝါကလေးကို ကြည့်၍ “ဤမျှလောက် ဖြူစင်သော ပုဝါကလေးသည် ဤကိုယ်ကို အကြောင်းပြု၍ ညစ်နွမ်းရပေသည်တကား” ဟု အနိစ္စသညာနှင့် အသုဘသညာ ဖြစ်လေသည်၊ ထိုစဉ်က သံဝေဂဉာဏ်သည် ဓာတ်ခံအဖြစ်ဖြင့် ပါလာသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ထိုဉာဏ်ကို ထပ်မံဖော်ထုတ်ဖို့ရန် ပုဝါဖြူကလေးကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၍ “ဤပုဝါကလေးကို ဆုပ်နယ်ရင်း ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏံဟု အဖန်ဖန် ရွတ်ဆိုလော” ဟု မိန့်တော်သည်။ [ရဇံ-မြူနံကို+ဟရတိ-ပယ်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ ရဇောဟရဏံ။]

အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။ ထေရော-သည်။ ဂါထာပရိယောသာနေ-ဂါထာ၏ အဆုံး၌၊ အရဟတ္တံ ပါပုဏီ၊ တဿှာ-ကြောင့်၊ ထေရော-သည်။ ပကတိယာဝ-ပင် ကိုယ်အားဖြင့်ပင်၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ မမာယတိ-ငါ့ဥစ္စာဟု ပြု၏။ ဝါ-မြတ်နိုး၏။ သော-ထိုအရှင်စူဠပန်သည်။ ဣမိဿာ ဂါထာယ-၏။ တံ မမာယနဘာဝံ-ထိုငါ့ ဥစ္စာဟု ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-မြတ်နိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာပေတုံ- သိစေခြင်းငှာ၊ တံယေဝ-ထိုဂါထာကိုလည်းကောင်း၊ အညံ-သော၊ အန္တရန္တရ- အကြားအကြား၌၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဗဟံ-များစွာသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဘုရား စကားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဏတိ-ရွတ်ဆို၏။ တေန-ကြောင့်၊ “တဉ္စေဝ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ” နှီး-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-(သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့) မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

၁၅၆။ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နောတိ-ကား၊ ဘိက္ခုနိသံယေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းမအဖြစ်သို့ ရောက်သော ဘိက္ခုနီအား၊ (“ဩဝဒတိ-ဆုံးမအံ့” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုသံယေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းမအဖြစ်သို့ ရောက်သော ဘိက္ခုနီအား၊ ဩဝဒန္တဿ-၏။ (ရဟန်းမှာ) ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ သေသမေတ္တ ဥတ္တာနမေဝ၊ စ-ဆက်၊ ဣဒမ္ပိ-ဤသိက္ခာပုဒ် သည်လည်း၊ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ-ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာန်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။- အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃။ ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၆၂။ တတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ အညတြ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ အာဒိသု- တို့၌၊ အဋ္ဌဟိ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဩဝဒန္တဿေဝ-၏သာ၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ အညေန-ဂရုဓမ်မှ တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မေန-သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ တရားဖြင့်၊ (ဩဝဒန္တဿ-၏)၊ ဒုက္ကဋ်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယာတိ-ကား၊ ဘိက္ခုသံယေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-အား၊ (ဩဝဒတိ-အံ့)၊ ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုသံယေ-၌၊ ဥပသမ္ပန္နာယ-သော၊ ဩဝဒတော-၏။ (ရဟန်းမှာ) ပါစိတ္တိယမေဝ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတော-ဤသိက္ခာပုဒ်မှာ၊ ပရမ္ပိ-၌လည်း၊ ယတ္ထ ယတ္ထ- အကြင်အကြင်သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာံ တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ သဗ္ဗတ္ထ-သော၊ (တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်၌)၊ အယမေဝ အတ္ထော-ဤအနက် ကိုသာ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။- ဘိက္ခုနုပဿယ သိက္ခာပဒံ တတိယံ။

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတံ့သော စကားသည်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ မဟာပစ္စရိယံ-ဝယ်၊ ဝုတ္တံ-သော၊ ပကိဏ္ဏကံ-ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ အသမ္ပတော-မသမုတ်အပ်သော၊ ဝါ-သမ္မတိ မရသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သူရိယေ- သည်၊ အတ္ထင်္ဂတေ-ဝင်ပြီးလတ်သော်၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ-ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းသို့၊

ဥပသင်္ကမိတွာ-သွား၍၊ အဋ္ဌဟိ-ကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စေ ဩဝဒတိ-အကယ်၍ ဆုံးမအံ့၊ တီဏိ- ၃ ချက်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ) အညေန-ဂရုဓမ္မံ တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒတော-၏၊ (ရဟန်းမှာ) ဒွေ-ကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧကံ-သော၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ) ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်သနည်း၊ အသမ္မတမူလကံ-မသမုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ အညေန-သော၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒနမူလကံ-ဆုံးမခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-လည်းကောင်း၊ သူရိယေ-သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ-သော်၊ ဩဝဒနမူလကံ-ရှိသော၊ ပါစိတ္တိယံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္မတဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ သူရိယေ-သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ-သော်၊ တတ္ထ-ထိုဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ အဋ္ဌဟိ-ကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဩဝဒန္တဿ-လတ်သော်၊ ဧကာ-သော၊ အနာပတ္တိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ) ကထံ-နည်း၊ သမ္မတတ္တာ-သမုတ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) သူရိယေ-သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ-သော်၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော၊ ဧကံ-တစ်ချက်သော ပါစိတ်အာပတ်လည်းကောင်း၊ (ဘိက္ခုနုပဿယံ-သို့) ဂန္ဓာ-၍၊ ဂရုဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော၊ ဧကံ-တစ်ချက်သော ပါစိတ်အာပတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ) တဿေဝ-ထိုသမ္မတိရသော ရဟန်း၏ပင်၊ ဝါ-သည်ပင်၊ အညေန-သော၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒတော-လတ်သော်၊ ဧကာ-သော၊ အနာပတ္တိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဧကံ၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ (ဟောန္တိ) ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ သမ္မတတ္တာ-သမုတ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဘိက္ခုနုပဿယံ-သို့) ဂန္ဓာ-၍၊ အညေန-သော၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သည်လည်းကောင်း၊ သူရိယေ-သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ-သော်၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့ဖြစ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဒိဝါ-နေအခါ၌၊ ဂန္ဓာ-(ဘိက္ခုနီတို့ ကျောင်းသို့) သွား၍၊ ဩဝဒတော-၏၊ (သာမည) သမ္မတဿစ-သမုတ်အပ်သော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ အသမ္မတဿစ-မသမုတ်အပ်သော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ (ဝိသေသ) ရတ္တိ-ညဉ့်အခါ၌၊ ဩဝဒနမူလကံ-သော၊ ဧကံ-သော၊ ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ အပနေတွာ-ပယ်ရှား၍၊ အဝသေသာ-ကြွင်းကုန်သော အာပတ္တာနာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကား ရောမြမ်းသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ (ဣတိတစ်လုံး ကျေ)။- ပကိဏ္ဏကကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၄။ အာမိသသိက္ခာပုဒ်အစဉ်

၁၆၄။ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ-၌၊ န ဗဟုကတာတိ-ကား၊ ကတဗဟုမာနာ-ပြု အပ်သော များစွာ မြတ်နိုးခြင်း ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) န သြဝဒန္တိ-ဆုံးမကြသည် မဟုတ်၊ ဓမ္မေ-၌၊ ဗဟုမာနံ-များစွာ မြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ န သြဝဒန္တိ-ဆုံးမကြသည် မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော-ဆဗ္ဗဂ္ဂိတို့၏ အလိုတည်း၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကံ အဝဏ္ဏံ ကတ္ထုကာမောတိ အာဒိနံ-အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဥဇ္ဈာပနကေ-ကသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ, အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဥပသမ္ပန္နံ ၊ပေ၊ အသမ္ပတန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ အသမ္ပတောနာမ-အသမ္ပတမည်သူကို၊ သမ္ပတေနဝိ-သမုတ်အပ်သော ရဟန်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ သံယေနဝိ-သံဃာသည်သော် လည်းကောင်း၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ထပိတော-ထားအပ်သော ရဟန်း ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ အနုပသမ္ပန္နံ ၊ပေ၊ အသမ္ပတံဝိတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဘိက္ခုကာလေ-ရဟန်းဖြစ်ရာ အခါ၌၊ သမ္ပတိ-ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္ပတိကို၊ လဘိတ္တာ-ရခဲ့၍၊ သာမဏောရဘူမိယံ-သာမဏေဖြစ်ရာ အခိုက်၌၊ ဌိတော-တည် သော သာမဏေသည်၊ သမ္ပတော-မည်၏၊ သမ္ပတေနဝိ-သမုတ်အပ်သော ရဟန်း သည်သော်လည်းကောင်း၊ သံယေနဝိ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ထပိတော- (တာဝန်ပြု၍) ထားအပ်သော၊ ဗဟုသုတော-များသော သုတရှိသော၊ သာမဏေ ရော-ကို၊ အသမ္ပတောတိ-အသမ္ပတဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သေသံ ၊ပေ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနန္တိ။- အာမိသသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅။ စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ်အစဉ်

၁၆၅။ ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝိသိခါယာတိ-ကား၊ ရထိကာယ-ရထားလမ်းမ၌၊ [ရထဿ+ဟိတာ ရထိကာ၊ ဟိတအနက် ဣကပစ္စည်း၊ မြင်းရထား၊ မော်တော် ကား စသည်တို့ သွားရာဖြစ်သော လမ်းမကြီးကို ဆိုသည်။] ပိဏ္ဏာယ စရတိတိ- ကား၊ နိဗဒ္ဓစာရဝသေန-အမြဲလှည့်လည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဘိဏ္ဍံ-မပြတ်၊ စရတိ-လှည့်လည်၏၊ သန္တိဋ္ဌာတိ-ကား၊ သန္တိဋ္ဌမိတ္တာ-ထိုဤအရပ်၊ ပေါင်းဆုံလတ်၍၊ မြင်အပ်ဖူးသော မိတ်ဆွေတို့သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေသံ-ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပဒတော-ပုဒ်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထံ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိ၏၊ ဝိနိစ္ဆယတော-အဆုံးအဖြတ်အား ဖြင့်၊ စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ သမုဒ္ဓာနာဒိဟိ သဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တတြ-ထိုစိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ပဋိဂ္ဂါဟကော-ခံယူတတ်သူတည်း၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဘိက္ခုနိ-သည်၊ (ပဋိဂ္ဂါ ဟိကာ-ခံယူတတ်သူတည်း၊) အယံ-ဤစိဝရပဋိဂ္ဂဟဏ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ရဟန်း၏

ခံယူတတ်သူ ဖြစ်ခြင်း၊ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ရဟန်းမ၏ ခံယူတတ်သူဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ-ထိုသိက္ခာ ပုဒ်၌ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။- စီဝရဒါနသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆။ စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၇၅။ ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဥဒါယိတိ-ကား၊ လာဠုဒါယိ (လာဠု+ဥဒါယိ)- လျှပ်ပေါ်လော်လီသော ဥဒါယိတည်း၊ ပဋ္ဌောတိ-ကား၊ ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်၏။ နိပုဏောစေဝ-သိမ်မွေ့သော ဉာဏ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ သမတ္ထောစ-စွမ်းနိုင် သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အညတရာ ဘိက္ခုနီတိ- ကား၊ တသေဝ-ထိုလာဠုဒါယိ၏ပင်၊ ပုရာဏဒုတိယိကာ-ဇနီးဟောင်းသည်၊ (ဥပ သင်္ကမိ၌ စပ်၊) ပဋိဘာနစိတ္တန္တိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ပဋိဘာနေန-ရှေးရှုထင်လာ သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ ကတစိတ္တံ-ပြုအပ်သော ဆန်းကြယ်သော အရုပ်ကို၊ ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထိုလာဠုဒါယိသည်၊ စီဝရံ-ကို၊ ရဇိတွာ-ဆိုးပြီး၍၊ တဿ-ထိုသင်္ကန်း၏၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ နာနာဝဏ္ဏေဟိ-အမျိုးမျိုးသော အဆင်းရှိသော ချည်တို့ဖြင့်၊ ဝိပွကတမေထုနံ-အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သေးသော မေထုန်ရှိသော၊ (မပြီးသေး သော မေထုန်မှီဝဲနေပုံ ပါသော)၊ ဣတ္ထိပုရိသရူပံ-မိန်းမ၊ ယောက္ျားအရုပ်ကို၊ အကာသိ-ပြုလိုက်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ယထာသံဟဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ယထာ သံဟိရိတမေဝ-အကြင်အကြင်ခေါက်အပ်သည့်အတိုင်းသာ၊ ဝါ-ခေါက်မြဲတိုင်းသာ၊ (“ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍” ၌စပ်။)

၁၇၆။ ယံ-အကြင်အဝတ်သည်၊ နိဝါသေတုံ ဝါ - ဝတ်ခြင်းငှာသော်လည်း ကောင်း၊ ပါရုပ်တုံဝါ-ရန်းခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ (တံ-ထိုအဝတ်သည်)၊ စီဝရန္တိ-စီဝရမည်၏၊ ဧဝံဟိ-ဤသို့သာ၊ မဟာပစ္စရိ ယာဒိသု-အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သယံ သိဗ္ဗတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ သိဗ္ဗိဿာမိ-ချုပ်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိစာရေ န္တဿာပိ-ပဉ္စခန်း သတ္တခန်းစသည်ကို စီစဉ်သော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ဆိန္တန္တ ဿာပိ - ဖြတ်သော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ဒုတ္တဋံ (ဟောတိ) ပန - ကား၊ သိဗ္ဗန္တဿ-ချုပ်သော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ) အာရာပထေ အာရာပထေ တိ - ကား၊ သူစိ - အပ်ကို၊ ပဝေသေတွာ ပဝေသေတွာ - သွင်းပြီး၍ သွင်းပြီး၍၊

ပဋ္ဌော၊ ပဋ္ဌော။ ။ “ပဓာနဘာဝေန ဌာတိ ပဝတ္တတိတိ ပဋ္ဌော” ဟု ယောဇနာ ပြု၏။ “ပသည် ပဓာနအနက်ဟော” ဟု ကြံသည်။ ပဋ္ဌောဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။ “ပဋ္ဌနော + ဘာဝေါ ပဋ္ဌံ-ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု၊ ပဋ္ဌံ + ယဿ အတ္တိတိ ပဋ္ဌော-ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှု ရှိသူ” ဟု ကြံ၊ ထို့ကြောင့် “ပဋိဗလော” ဟု ဖွင့်သည်။

နိဟရဏေ-နုတ်ခြင်း၌၊ ဝါ-နုတ်ရာအခါ၌၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ၊) ပန-ဆက်၊ သကလသုစိ-အလုံးစုံသော အပ်ကို၊ ဝါ-အပ်တစ်ချောင်းလုံးကို၊ အနိဟရန္တော-မနုတ်ဘဲ၊ ဒီယသုတ္တပ္ပဝေသနတ္ထံ-ရှည်သော ချည်ကို သွင်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ သတက္ခတ္တုပ္ပိ-အကြိမ်တစ်ရာလည်း၊ ဝါ-အကြိမ်များစွာလည်း၊ [အနေကသင်္ချာ၊] ဝိဇ္ဇိတာ-ထိုး၍၊ သစေ နိဟရတိ-အကယ်၍ နုတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဧကမေဝ-တစ်ချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) သင်္ဂါ အာဏတ္ထောတိ-ကား၊ သင်္ဂါ-တစ်ကြိမ်၊ စီဝရံ-ကို၊ သိဗ္ဗ-ချုပ်ပေးပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော-လျှောက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဗဟုပ္ပိ သိဗ္ဗတိတိ-ကား၊ သဗ္ဗ-သော၊ သူစိကမ္ပံ-အပ်ချုပ်မှုကို၊ ပရိယောသာပေတွာ-ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ စီဝရံ-ကို၊ သစေပိ နိဋ္ဌာပေတိ-အကယ်၍ မူလည်း ပြီးဆုံးစေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ဧကမေဝ-တစ်ချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) ပန-သို့မဟုတ်၊ ဣမသ္မိံ စီဝရေ-၌၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္ပံ-ပြုထိုက်သော အမှုသည်၊ တဝ-သင်၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောအပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊) အထ ကရောတိ-အကယ်၍ ပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) အာဏတ္တဿ-စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်း၏၊ အာရာပထေ အာရာပထေ-အပ်လမ်းကြောင်းတိုင်း အပ်လမ်းကြောင်းတိုင်း၌၊ ဧကမေကံ-တစ်ချက် တစ်ချက်သော၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ၊) အာဏာပကဿ-စေခိုင်းသော ရဟန်း၏၊ ဧကဝါစာယ-တစ်ခွန်းတည်းသော စကားဖြင့်၊ သမ္မဟုလာနိပိ-များစွာသော ပါစိတ်အာပတ်တို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ၊) ပုနပုနံ-ထပ်ကာထပ်ကာ၊ အာဏတ္တိယံ ပန-စေခိုင်းရာ၌ကား၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-ပါစိတ်အာပတ် များစွာဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။

အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု-ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဉာတိကာနံ-ဆွေမျိုးတော်သော တိက္ခာနိတို့၏၊ စီဝရံ-ကို၊ သိဗ္ဗန္တေသု-ချုပ်နေကုန်စဉ်၊ တေသံ-ထိုဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏၊ ယေပိ နိဿိတကာ-အကြင်တပည့်တို့သည်လည်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္ထံ-ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ ဝတ်ကို၊ ကရောမ-ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့ကြံ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ကထိနဝတ္ထံ-ကထိနဝတ်ကို၊ ကရောမ၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သစေ သိဗ္ဗန္တိ-အကယ်၍ ချုပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) တေသမ္ပိ-ထိုတပည့်ရဟန်းတို့၏လည်း၊ အာရာပထဂဏနာယ-အပ်လမ်းကြောင်း အရေအတွက်အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော၊ (ဟောန္တိ၊) အာစရိယုပဇ္ဈာယာ-တို့သည်၊ အတ္တနော ဉာတိကာနံ၊ စီဝရံ-ကို၊ အန္တေဝါသိကေဟိ-အနီးနေ တပည့်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သိဗ္ဗာပေန္တိ-ချုပ်စေကုန်အံ့၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ-တို့၏၊ ဒုက္ကဋံ၊ (ဟောတိ၊) အန္တေဝါသိကာနံ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ၊) အန္တေဝါသိကာ အတ္တနော ဉာတိကာနံ (စီဝရံ) အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သိဗ္ဗာပေန္တိ-ချုပ်စေကုန်အံ့၊

တကြာပိ-ထိုသို့ချုပ်စေရာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ အန္တေဝါသိကာနမ္ပိ-တို့၏လည်းကောင်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ဉာတိကာယ-ဆွေမျိုးတော်သော ဘိက္ခုနီ၏၊ စီဝရံ-သည်၊ ဟောတိ-အံ၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ပန-တို့သည် ကား၊ အန္တေဝါသိကေ-တို့ကို၊ ဝဉ္စေတွာ-လှည့်ပတ်၍၊ (ဆွေမျိုးဟု မပြောဘဲ လှည့်ပတ်၍) သိဗ္ဗာပေန္တိ-ချုပ်စေကုန်အံ့၊ ဥဘိန္ဒမ္ပိ-ဆရာ၊ တပည့် ၂ ဦးလုံးတို့၏လည်း၊ ဒုက္ကဋ်၊ (ဟောတိ) ကသွာ-နည်း၊ အန္တေဝါသိကာနံ-တို့၏၊ အညာတိကသညာယ-အညာတိကဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ သိဗ္ဗိတတ္တာ-ချုပ်အပ်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတရေသံ-တပည့်မှ တစ်ပါးသော ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သော အရာ၌၊ နိယောဇိတတ္တာ-တိုက်တွန်းအပ်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤသင်္ကန်းသည်၊ တေ-သင်၏၊ မာတု-မယ်တော်၏၊ စီဝရံ-တည်း၊ ဣဒံ (တေ-၏) ဘဂိနိယာ-နှမ၏၊ (စီဝရံ-တည်း) ဣတိ-သို့၊ အာစိက္ခိတွာ-ပြော၍၊ သိဗ္ဗာပေတဗ္ဗံ-ချုပ်စေရာ၏။

၁၇၉။ အညံ ပရိက္ခာရန္တိ-ကား၊ ယံကိဗ္ဗိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိ-ဖိနပ် အိတ်အစရှိသော ပရိက္ခရာကို (သိဗ္ဗတိဝါ သိဗ္ဗာပေတိဝါ၌ စပ်) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ- စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒံ ဆဋံ။

၇။ သံဝိဇာနသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌင်

၁၈၁။ သတ္တမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ပစ္ဆာ၊ ပေ၊ အတ္ထိန္ဒိသုတိ-ကား၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဝါ-မှ၊ ဂစ္ဆန္တိနံ-လိုက်သွားကုန်သော ဘိက္ခုနီတို့၏၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ စောရာ-တို့သည်၊ ဟရိသု-ဆောင်ယူကြကုန်ပြီ၊ [အတ္ထိန္ဒိသု၏ ကံပုဒ်ကို “ပတ္တစီဝရံ” ဟု ထည့်ပါ-ဟူလို။] ဒုသေသုန္တိ-ကား၊ တာ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ စောရာ-တို့သည်၊ ဒုသယိသု-ပျက်စီးစေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ပျက်ဆီးကြကုန်ပြီ၊ [ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တိကို ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တိယောဟု ပြင်၍ ဒုသေသံ၌ ကံအဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ-ဟူလို။] သီလဝိနာသံ-သီလ၏ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပယိသု-ရောက်စေကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော။

၁၈၂-၁၈၃။ သံဝိဇာယာတိ-ကား၊ သံဝိဒဟိတွာ-ကောင်းစွာ စီစဉ်၍၊ ဝါ-တိုင်ပင်၍၊ ဂမနကာလေ-သွားခါနီးအခါ၌၊ သင်္ကေတံ-ချိန်ခါနေရပ်၊ သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣတိ အတ္ထော။

ကုက္ကုဋေ သမ္မာဒေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသွာ ဂါမာ-မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ကုက္ကုဋေ-ကြက်သည်၊ ပဒသာဝ-ခြေဖြင့်သာလျှင်၊ အညံ-သော၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားနိုင်၏၊ အယံ-ဤရွာကို၊ ကုက္ကုဋေသမ္မာဒေတိ-ဒဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တကြ-ထိုကုက္ကုဋေ သမ္မာဒေဟူသော ပါဌ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤရွာ၌၊ သမ္ပဒန္တိ-ကောင်းစွာ သွားနိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကောင်းစွာ သွားနိုင်

ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုရွာသည်) သမ္မာဒေါ-မည်၏။ [“ပဒ-ဂတိမိ” ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့် အညီ “သွား” ဟု ပေးရသည်။] ကေ-အဘယ်သူတို့သည်၊ သမ္ပဒန္တိ-ကောင်းစွာ သွားနိုင်ကုန်သနည်း၊ ကုက္ကုဋ္ဌာ-တို့သည်၊ (သမ္ပဒန္တိ) ကုက္ကုဋ္ဌာနံ-တို့၏၊ သမ္မာဒေါ-ကောင်းစွာ သွားနိုင်ရာ ရွာတည်း၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာဒေါ-ရွာ၊ အထဝါ-ကား၊ သမ္မာဒေါတိ-ကား၊ ဂမနံ-သွားနိုင်ခြင်းတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤရွာ၌၊ ကုက္ကုဋ္ဌာနံ-တို့၏၊ သမ္မာဒေါ-ကောင်းစွာ သွားနိုင်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာဒေါ-မည်၏။

ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတေ ဣတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ-ပါဠိရှိသေး၏။ တတ္ထ-ထို ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတေဟူသော ပါဠိ၌၊ ယဿ ဂါမဿ-၏၊ ဂေဟစွဒနပိဋ္ဌိတော- အဆုံးစွန်အိမ်၏ အမိုးခေါင်မှ၊ ကုက္ကုဋ္ဌော-သည်၊ ဥပ္ပတိတွာ-ပုံ၍၊ အညဿ (ဂါမဿ)-၏၊ ဂေဟစွဒနပိဋ္ဌိယံ-၌၊ ပတတိ-ကျ၏၊ အယံ-ဤရွာကို၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာ တောတိ ဝုတ္တတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတေဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝစနတ္ထော-ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ ဒ္ဓိဓာ-အားဖြင့်၊ (“ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာဒေါ၊ ကုက္ကုဋ္ဌ သမ္မာတော” ဟူသော ၂ ပါး အပြားအားဖြင့်) ဝုတ္တပ္ပကာရောပိ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧသ ဂါမော-သည်၊ အစွာသန္ဓော-အလွန်နီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဥပစာရော-ရွာ၏ ဥပစာကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ ဝါ-မရနိုင်။ [ရွာအပြင်၌ ခဲတစ်ကျစ် ဥပစာ မရနိုင်-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ ယသ္မိံ ဂါမေ-၌၊ ပစ္စူသေ-မိုးသောက်အခါ၌၊ ဝဿန္တဿ-တွန် သော၊ ကုက္ကုဋ္ဌဿ-၏၊ သဒ္ဓေါ-ကို၊ အနန္တရေ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဂါမေ-ရွာ၌၊ သုယျတိ-ကြားအပ်၏၊ ဝါ-ကြားနိုင်၏၊ တာဒိသေဟိ-ကုန်သော၊ ဂါမေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပုဏ္ဏရဋ္ဌေ-ပြည့်နေသော တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဂါမန္တရေ ဂါမန္တရေ-ရွာတစ်ပါးတိုင်း ရွာ တစ်ပါးတိုင်း၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ၊ အဋ္ဌကထာယံ-မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ-အကယ်၍ကား ဆိုအပ်ပါပေပြီ၊ ပန-သော်လည်း၊ ဂါမန္တရေ၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ရတနမတ္တန္တရော-အကြား၌ တစ်တောင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ [ရွာ ၂ ရွာ၏ အကြား၌ တစ်တောင်လောက်သာ ခြားသော၊ ဂါမော-သည်၊ သစေပိ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိပိ) တဿ-ထိုရွာ၏၊ မနုဿေဟိ-တို့သည်၊ ယော ထပိတဥပစာရော-အကြင်ထား

ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတော။ ။ “ဝုတ္တနယေနေဝ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “သမ္ပဒန္တိ ဧတ္ထာတိ သမ္မာတော၊ ကုက္ကုဋ္ဌာနံ+သမ္မာတော ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတော” ဟု ပြုပါ၊ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟကား မရနိုင်၊ ဤပါဠိကို ထောက်၍ အလွန်နီးသော ရွာများကို “ကြက်ပုံတစ်ကျ ဝေးသည်” ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုမျှလောက် နီးသော ရွာတို့ဖြင့် ပြည့်နေသော တိုင်းပြည်ကို “ကြက်ပုံမကျ စည်ကားသည်” ဟုလည်းကောင်း ပြောစမှတ် ပြုကြသည်။

အပ်သော ဥပစာသည်၊ (အတ္တိ) တံ-ထိုဥပစာသို့၊ ဩက္ကမန္တဿ-သက်ရောက်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယေဝ-ပါမိတ်အာပတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ။)

တကြ-ထိုအာပတ္တိ ပါမိတ္တိယဿဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သံဝိဇာနကာလေ-သဘောတူ စီစဉ်ရာအခါ၌၊ ဝါ-တိုင်ပင်ရာ အခါ၌၊ ဥဘောပိ-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ ၂ ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊ ဘိက္ခုနု ပဿယေဝါ-ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တရာရာမေဝါ-ရွာတွင်း ကျောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ အာသနသာလာယဝါ-ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ တိတ္ထိယသေယျာယဝါ-တိတ္ထိတို့၏ ကျောင်း၌သော်လည်း ကောင်း၊ ငှတော-တည်၍၊ သစေ သံဝိဒဟန္တိ-အကယ်၍ တိုင်ပင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ အနာပတ္တိ၊ ဟောတိ-နည်း၊ ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အယံ-ဤဘိက္ခုနုပဿယ အစရှိသော အရပ်သည်၊ ကပ္ပိယဘူမိ-အပ်သော မြေ တည်း၊ (တသ္မာ အနာပတ္တိ ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အနာပတ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဘိက္ခုနုပဿယ အစရှိသော အရပ်၌၊ သံဝိဒဟန္တပစ္စယာ-သဘောတူ စီစဉ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ-ကို၊ န ဝဒန္တိ-မဆိုကုန်၊ ဂစ္ဆန္တဿ- သွားသော ရဟန်း၏၊ ယထာ ဝတ္ထုကမေဝ-အကြင် အကြင်ဝတ္ထုအတိုင်းသာ၊ (ဟောတိ။) [ပါမိတ်အာပတ် သင့်သည်-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ အန္တောဂါမေ-၌၊ ဘိက္ခုနုပဿယဒွါရေဝါ-ဘိက္ခုနီတို့၏ ကျောင်း တံခါး၌သော်လည်းကောင်း၊ ရထိကာယဝါ-ရထားလမ်းမ၌သော်လည်းကောင်း၊ အညေသု-အခြားကုန်သော၊ စတုက္ကသိယံဋကဟတ္ထိသာလာဒီသုဝါ-လမ်းလေးခွ၊ လမ်းသုံးခွ၊ ဆင်တင်းကုန် အစရှိသော အရပ်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ သစေ သံဝိဒဟန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သံဝိဒဟိတ္တာ-သဘောတူ စီစဉ်ပြီး၍၊ ဂါမတော-မှ၊ နိက္ခမန္တိ-ကုန်အံ့၊ နိက္ခမနေ-ထွက်ခြင်း၌၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အနန္တရဂါမဿ-အခြား မဲ့၌ ဖြစ်သော ရွာ၏၊ ဥပစာရောက္ကမနေ-ဥပစာသို့ သက်ရောက်ရာအခါ၌၊ ဘိက္ခု နော-၏၊ ပါမိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ တတြာပိ-ထိုသို့ဥပစာသို့ သက်ရောက်ရာ၌လည်း၊ ပဌမပါဒေ-ပဌမခြေလှမ်း၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယပါဒေ ပါမိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ ဂါမတော-မှ၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်ပြီး၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အန္တရဂါမဿ-၏၊ ဥပစာရံ-သို့၊ န ဩက္ကမန္တိ-မသက်ရောက်ကုန်သေး၊ (တာဝ-ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊) ဧတ္တန္တရေ-ဤအခြားမဲ့ဖြစ်သော ရွာ၏ဥပစာသို့ မသက်ရောက်သေးသမျှ အတွင်း၌၊ သံဝိဒဟိတေပိ-သဘောတူ စီစဉ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ အနန္တရဂါမဿ-၏၊ ဥပစာရောက္ကမနေ-၌၊ ပုရိမနယေနေဝ-သာ၊ အာပတ္တိ-ပါမိတ် အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒူရံ-ဝေးသော အရပ်သို့၊ ဂန္တကာမာ-သွားလိုကုန်သည်။

သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဂါမူပစာရဂဏနာယ-ရွာ၏ဥပစာ အရေ အတွက်အားဖြင့်၊ သြက္ကမနေ သြက္ကမနေ-သက်ရောက်တိုင်း သက်ရောက်တိုင်း၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ) တဿ တဿ ဂါမဿ-ထိုထိုရွာကို၊ အတိက္ကမနေ ပန- လွန်ရာအခါ၌ကား၊ အနာပတ္တိ။

ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ အသုကံနာမ ဂါမံ-ထိုမည်သော ရွာကို၊ ဂမိဿာ မိ-သွားအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပဿယတော-ကျောင်းမှ၊ သစေ နိက္ခမတိ- အကယ်၍ ထွက်လာအံ့၊ ဘိက္ခုပိ-သည်လည်း၊ တမေဝ ဂါမံ-ကိုပင်၊ သန္ဓာယ-၍၊ အသုကံနာမ ဂါမံ ဂမိဿာမိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိဟာရတော-မှ၊ သစေ နိက္ခမတိ-အံ့၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဒွေပိ- ၂ ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊ ဂါမဒ္ဓါရေ-၌၊ သမာ ဂန္ဓာ-ပေါင်းဆုံမိ၍၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆထ- သွားကြမလို့ပါနည်း၊ (ဤကား ဘိက္ခုနီက စ၍ မေးပုံတည်း)၊ အသုကံနာမ ဂါမံ- သို့၊ (ဂစ္ဆမ-သွားကြမလို့) တုမေ-သင်တို့သည်၊ ကုဟိ၊ ဂစ္ဆထ-သွားကြမလို့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးအံ့၊ မယမ္ဗိ-တပည့်တော်မတို့သည်လည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်သို့ သာ၊ (ဂစ္ဆမ-သွားကြမလို့ပါ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-လျှောက်၍၊ ဝါ-လျှောက်ခြင်း ကြောင့်၊ ဧဟိ-လာလော၊ ဒါနိ-၌၊ ဂစ္ဆမ-သွားကြစို့၊ ဣတိ၊ သံဝိဓာယ-၍၊ ဂစ္ဆန္တိ- ကုန်အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) ကဿာ-နည်း၊ ပုဗ္ဗမေဝ-မတိုင်ပင်မီ ရှေးဦးကပင်၊ ဂမိဿာမ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နိက္ခန္တတ္တာ-ထွက်ခဲ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ ဣတိ၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ပါဠိယာ-နှင့်၊ နေဝ သမေတိ-မညီညွတ်၊ သေသအဋ္ဌကထာယ-နှင့်၊ န သမေတိ၊ (“အယံ အာပတ္တိ ဝိနိစ္စယော” ဟု ပြန်လှည့်။)

အဒ္ဓယောဇနေ အဒ္ဓယောဇနေတိ-ကား၊ ဧကမေကံ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ အဒ္ဓ ယောဇနံ-ယူဇနာဝက်ခရီးကို၊ အတိက္ကမန္တဿ-ကျော်လွန်သော ရဟန်း၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ (ဂစ္ဆန္တော-သွားသော ရဟန်းသည်)၊ အတိက္ကမိဿတိ-ယူဇနာဝက်ကို ကျော်လွန် လတ်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗကာလေ-ဆိုထိုက်ရာအခါ၌) ပဌမပါဒေ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ) ဒုတိယပါဒေ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ ဣမသ္မိံ နယေ-ဤအဒ္ဓယောဇနကို ပြရာနည်း၌၊ အတိက္ကမနေ-ရွာကို ကျော်လွန်ရာအခါ၌၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) သြက္ကမနေ-ရွာ၏ ဥပစာသို့ သက်ရောက်ရာ အခါ၌၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

တံနေဝ ပေ၊ သမေတိ။ ။သံဝိဓာယတိ ပါဠိယံ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ နေဝ ပါဠိယာ သမေတိတိ ဝုတ္တံ။ [ပါဠိတော်၌ မည်သည့်နေရာဟု မပြဘဲ “သံဝိဓာယ”ဟုသာ မိန့်တော်မူ၏၊ ဤ၌ “ဧဟိ၊ ဒါနိ ဂစ္ဆမ” ဟု တိုင်ပင်၏၊ ထို့ကြောင့် “အနာပတ္တိ” ဟု ဆိုခြင်း သည် ပါဠိတော်နှင့် မညီ။] ဧတ္ထန္တရေ သံဝိဒဟိတေပိ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကန္တိ ဝုတ္တတ္တာ န သေသ အဋ္ဌကထာယ သမေတိတိ ဝုတ္တံ။

၁၈၄။ ဘိက္ခု သံဝိဒဟတီတိ-ကား၊ နဂရဒ္ဒါရေဝါ-မြို့တံခါး၌သော်လည်းကောင်း၊ ရထိကာယဝါ-ရထားလမ်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီ-ဘိက္ခုနီကို၊ ဒိသ္မာ-တွေ့၍၊ အသုကဂါမံနာမ-သို့၊ ဂတပုဗ္ဗာ-ရောက်ဖူးကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကုန်သလော၊ ဣတိ ဝဒတိ-ပြောအံ့၊ အယျ-အရှင်ဘုရား၊ ဂတပုဗ္ဗာ-ရောက်ဖူးသည်၊ န အမှီ-မဖြစ်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်အံ့၊ ဧဟိ-လာလော၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြစို့၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သွေ အဟံ ဂမိဿာမိ-နက်ဖန် ငါသွားမည်၊ တုဗ္ဗိ အာဂစ္ဆေယျာသိ-သင်လည်း လိုက်ခဲ့လော၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝဒတိ-အံ့၊ ဘိက္ခုနီ သံဝိဒဟတီတိ-ကား၊ ဂါမန္တရေ-ရွာတစ်ပါး၌၊ ဧတိယဝန္နနတ္ထိ-ဧတိကို ရှိခိုးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂါမတော-ရွာမှ၊ နိက္ခမန္တိ-ထွက်လာသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အယျ-အရှင်ဘုရား၊ ဣတိ-သို့၊ ဂစ္ဆထ-ကြွကြမလို့ပါနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ အသုကံနာမ ဂါမံ-သို့၊ (ဧတိယဝန္နနတ္ထိ-ငှာ၊ (ဂစ္ဆာမိ-သွားမလို့) ဣတိ-ဤသို့ပြောအံ့၊ အယျ-ဘုရား၊ အဟမ္မိ-တပည့်တော်မသည်လည်း၊ အာဂစ္ဆာမိ-လိုက်လိုပါ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဘိက္ခုနီယေဝ-သည်သာ၊ သံဝိဒဟတိ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ န သံဝိဒဟတိ-မတိုင်ပင်အံ့။

ဝိသင်္ကေတေနာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပုရေဘတ္တိ-၌၊ ဂစ္ဆိဿာမ-သွားကြစို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-တိုင်ပင်ပြောဆိုပြီး၍၊ ပစ္စာဘတ္တိ-၌၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဇ္ဈ-ယနေ၊ ဂမိဿာမ-သွားကြစို့၊ ဣတိ ဝတ္တာ၊ သွေ-၌၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ ကာလဝိသင်္ကေတေယေဝ-ကာလ၏ အချိန်းအချက် လွဲရာ၌သာ၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ဒွါရဝိသင်္ကေတ-တံခါး၏ အချိန်းအချက် လွဲခြင်းသည်၊ သတိပိဝါ-ဖြစ်ပါသော်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂဝိသင်္ကေတ-လမ်း၏ အချိန်းအချက် လွဲခြင်းသည်၊ သတိပိဝါ-လည်းကောင်း၊ အာပတ္တိယေဝ၊ အာပဒါသူတိ-ကား၊ ရဋ္ဌဘေဒ-တိုင်းပြည်ပျက်ရာအခါ၌၊ စက္ကသမာရုဋ္ဌာ-ဣရိယာပုထ်တည်းဟူသော စက်သို့ တက်ရောက်ကြကုန်သည်၊ ဝါ-လှည်းတည်းဟူသော စက်သို့ တက်ရောက်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဇနပဒါ-ဇနပုဒ်နေသူ လူတို့သည်၊ (တစ်နည်း) ဇနပဒါ-ဇနပုဒ်တို့သည်၊ ပရိယာယန္တိ-လှည့်လည်ကြရကုန်၏၊ ဧဝရူပါသု၊ အာပဒါသူ-တို့ကြောင့်၊ (ဂစ္ဆန္တိဿ-တိုင်ပင်၍ သွားသော ရဟန်း၏)၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေတိဝေဒနန္တိ။- သံဝိဓာနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈။ နာဝါဘိရဟနသိက္ခာပုဒ်အစဉ်

၁၈၅။ အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ သံဝိဓာယာတိ-ကား၊ လောကဿာဒမိတ္တသန္တဝ ဝသေန-လောက၌ သာယာအပ်သော မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကိဋ္ဌာပုရေ က္ကာရာ-ပျော်မြူးခြင်းကို ရှေ့ရှုပြုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သံဝိဒဟိတ္တာ-သဘောတူစိစဉ်၍၊ ဝါ-တိုင်ပင်၍၊ (အဘိရဟန္တိ၌ စပါ)၊ ဥဒ္ဓံ ဂါမိနိန္တိ-ကား၊ နဒိယာ-မြစ်၏၊

ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော၊ ပဋိသောတံ-ရေညာသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားသော၊ (ဧကံ နာဝံ၌ စပ်) ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဥဒ္ဓံ-သို့၊ ဇဝနတော-သွားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဇ္ဇဝနိကာယ - ကာမည်သော၊ နာဝါယ - လှေ (သင်္ဘော) ဖြင့်၊ ကိဋ္ဌတိ-ကစား၏၊ သေဂ-ထိုရဟန်းကို၊ ဥဒ္ဓံ ဂါမိနိ အဘိရူဟတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ အဿ-ဤဥဒ္ဓံဂါမိနိဟူသော ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-ပဒဘာဇနီ၌၊ အတ္ထမေဝ-ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဥဇ္ဇဝနိကာယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဥဒ္ဓံ-သို့+ဇဝတိ-သွားတတ်၏၊ ဣတိ ဥဇ္ဇဝနိကာ။] အစောဂါမိနိန္ဒိ-ကား၊ အစော-အောက်သို့၊ အနုသောတံ-ရေစုန်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားသော၊ (ဧကံ နာဝံ၌ စပ်) ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အစော-သို့၊ ဇဝနတော-ကြောင့်၊ ဩဇဝနိကာယ-ကာမည်သော၊ နာဝါယ-ဖြင့်၊ ကိဋ္ဌတိ-၏၊ သော-ထိုရဟန်းကို၊ အစော၊ ပေ၊ ရူဟတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တေန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ၊ [အစော+ဇဝတိတိ ဩဇဝနိကာ။] တတ္ထ-ထိုဥဒ္ဓံ ဂါမိနိ အစော ဂါမိနိဟူသော ပါဠိ၌၊ ယံ-အကြင်လှေကို၊ တိတ္ထသမ္ပဋိပါဒနတ္ထံ-ဆိပ်ကမ်းကို ကောင်းစွာ ပြည့်စုံ စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဒ္ဓံဝါ-သို့သော်လည်းကောင်း၊ အစောဝါ-သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဟရန္တိ-ဆောင်ယူကြကုန်၏၊ ဧတ္ထ-ဤလှေ၌၊ (ဤလှေကို စီးရာ၌) အနာပတ္တိ၊ တိရိယံ တရဏာယာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (တရဏာယာတိ ဣဒံ-တရဏာယဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်) ဥပယောဂတ္ထေ-ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ နိသက္ကဝစနံ-ပဉ္စမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။

၁၈၉။ ဂါမန္တရေ ဂါမန္တရေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယဿာ နဒိယာ-၏၊ ဧကံ-တစ်ဖက်သော၊ တီရံ-ကမ်းသည်၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတဂါမေဟိ-ကြက်တို့၏ သွားနိုင်လောက်ရာ ရွာတို့ဖြင့်၊ [“ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတဂါမေဟိ-ကြက်ပျံတစ်ကျသော ဝေးသော ရွာတို့ဖြင့်” ဟုလည်း ရှိ၏။] နိရန္တရံ-အကြား မရှိသည်၊ (ဟောတိ) ဧကံ-သော၊ တီရံ-သည်၊ အဂါမကံ-ရွာ မရှိသော၊ အရည်-တောသည်၊ (ဟောတိ) တဿာ-ထိုဖြစ်၏၊ သဂါမကတီရပဿေန-ရွာရှိသော ကမ်း၏ ဘေးဖြင့်၊ ဂမနကာလေ-သွားရာ အခါ၌၊ ဂါမန္တရဂဏနာယ-အခြားတစ်ရွာ၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ) အဂါမကတီရပဿေန-ရွာ မရှိသော ကမ်း၏ ဘေးဖြင့်၊ ဂမနကာလေ-၌၊ အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ-ယူဇနာဝက်၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ (ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ) ပန-ဆက်၊ ယာ-အကြင်ဖြစ်သည်၊ ယောဇနဝိတ္ထတာ-တစ်ယူဇနာ ပြန့်ကျယ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဿာ-ထိုဖြစ်၏၊ မဇ္ဈေန-အလယ်ဖြင့်၊ ဂမနေပိ-သွားရာ၌လည်း၊ အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ-ယူဇနာဝက် အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယာနိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အနာပတ္တိ တိရိယံ တရဏာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ကေဝလံ-(သမုဒ္ဒရာ မဖက်) သက်သက်၊ နဒိယာ-ကို၊ (တိရိယံ-ဖီလား၊ တရဏာယ-ဖြတ်ကူးခြင်း၌၊ အနာပတ္တိ-

သည်။) န-မဟုတ်သေး၊ ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ မဟာတိတ္ထပဋနတော-
 မဟာတိတ္ထဆိပ်ကမ်းမှ၊ တာမတာမလိတ္တိဝါ-တာမလိတ္တိဆိပ်ကမ်းသို့သော်လည်း
 ကောင်း၊ သုဝဏ္ဏဘူမိဝါ-သုဝဏ္ဏဘူမိသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆတိ-၏။ တဿာပိ-
 ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ ဟိ-မှန်၏။ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ နဒိယံယေဝ-
 ဌိသာ၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝိစာရိတာ-စိစစ်အပ်ပြီ၊ သမုဒ္ဒေ-၌၊ န ဝိစာရိတာ-မစိစစ်အပ်။

၁၉၁။ ဝိသင်္ကေတေနာတိ ဣဓာပိ-ဟူသော ဤပါဠိ၌လည်း၊ ကာလသင်္ကေ
 တေနေဝ-ကြောင့်သာ၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ တိတ္ထ
 ဝိသင်္ကေတန-ဆိပ်ကမ်း၏ အချိန်းအချက် လွဲခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊
 နာဝိဝိသင်္ကေတနဝါ-လေ့ (သင်္ဘော)၏ အချိန်းအချက် လွဲခြင်းကြောင့်သော်
 လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆန္တဿ-တိုင်ပင်၍ သွားသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယေဝ-အာ
 ပတ်သာတည်း၊ သေသံ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာဒိဟိတိ။- နာဝါဘိရုဟနသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉။ ပရိပါဠိတသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌင်

၁၉၂။ နဝမသိက္ခာပဒေ-၌၊ မဟာနာဂေ တိဋ္ဌမာနေတိ (ဧတံ)-ဟူသော ဤ
 သဒ္ဒါသည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ-သတ္တမိဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ-ဒုတိယာဝိဘတ်
 ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ မဟာနာဂေသု-ရဟန္တာကြီးတို့သည်၊ တိဋ္ဌမာနေသု-တည်ရှိပါ
 ကုန်လျက်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထဝါ-ကား၊ မဟာနာဂေ-တို့ကို၊ တိဋ္ဌမာနေ-တည်
 ရှိသည်တို့ကို၊ အဒိသွာ-မမြင်မူ၍၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာနာဂေ တိဋ္ဌမာနေ
 ဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ ပါဠိသေသော-ဤအဒိသွာဟူသော ပါဠိကြွင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊
 ဟိ-လဒ္ဒဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဣတရထာ-ဤဘုမ္မတ္ထ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်မှ တစ်ပါး
 သော အခြင်းအရာ၊ သို့မဟုတ် အဒိသွာဟူသော ပါဠိသေသမှ တစ်ပါးသော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဂယမာနော-ယူအပ်သော်၊ ဝါ-ယူအပ်သော) အတ္ထော-
 သည်၊ န ယုဇ္ဇတိ-မသင့်။

အန္တရာကထာတိ - ကား၊ အဝသာနံ - အဆုံးသို့၊ အပ္ပတွာ - မရောက်မူ၍၊
 အာရမ္မဿစ-အစ၏လည်းကောင်း၊ အဝသာနဿစ-အဆုံး၏လည်းကောင်း၊
 ဝေမဇ္ဈဋ္ဌာနံ-အလယ်အရပ်သို့၊ ပတ္တကထာ-ရောက်သော စကားသည်၊ ဝိပ္ပကတာ
 တိ-ကား၊ ကယ်ရမာနာ-ပြုအပ်ဆဲသည်၊ ဝါ-ပြောဆိုအပ်ဆဲသည်၊ ဟောတိ-၏။
 သစ္စံ၊ ပေ၊ ဂဟပတီတိ-ကား၊ အဒ္ဓစ္စိကေန-ထက်ဝက်သော မျက်လုံးဖြင့်၊ ဩလော
 ကယမာနာ-စောင်း၍ ကြည့်လတ်သော်၊ ထေရေ-တို့ကို၊ ပဝိသန္ဓေ-ဝင်လာသည်
 တို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တေဟိ-ထိုထေရ်တို့သည်၊ သုတဘာဝံ-မိမိစကား၏ ကြားအပ်
 သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥ-တွာ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သစ္စံ မဟာနာဂါ ခေါ် စသည်ဟူ၍၊)
 အာဟ-ပြောပြီ။

၁၉၄။ ဘိက္ခုနီ ပရိပိစိတန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခုနီယာ-သည်၊ ပရိပိစိတ်-ထက်ဝန်းကျင် ကျက်စေအပ်သော၊ ဝါ-စီမံအပ်သော၊ ဂုဏ်ပွကာသနေန-ဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းဖြင့်၊ နိပ္ပာဒိတံ-ပြီးစေအပ်သော၊ လဒ္ဓဗ္ဗ-ရထိုက်အောင်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ (ပိဏ္ဍပါတ်၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ အဿ-ထိုဘိက္ခုနီ ပရိပိစိတ်ဟူသော ပုဒ်၏။ ပဒဘာဇနေ-ပဒဘာဇနီ၌၊ ဘိက္ခုနိဉ္စ-ဘိက္ခုနီကိုလည်းကောင်း၊ တဿာ-ထိုဘိက္ခုနီ၏။ ပရိပိစနကာရဉ္စ-ထက်ဝန်းကျင် ကျက်စေပုံအခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-စီမံပုံအခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ဘိက္ခုနိနာမ၊ ပေ၊ အဒါတုကာမာနံတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပုဗ္ဗေ ဂိဟိသမာရမ္မာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပုဗ္ဗေတိ-ကား၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ (ဘိက္ခုနီ မစီမံမီ ရှေးဦးစွာ) သမာရမ္မံ-ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်ပြီးသော ဆွမ်းကို၊ သမာရမ္မာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဧတံ-ဤသမာရမ္မဟူသော အမည်သည်၊ ပဋိယာဒိတဿ-လျော်စွာ အားထုတ်ခြင်းရှိသော ဆွမ်း၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ [ဤပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာမှာ ရှုပါ။] ဂိဟိနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ သမာရမ္မာ-ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်သော ဆွမ်းတည်း၊ ဂိဟိသမာရမ္မာ-ဆွမ်း၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏။ ပရိပိစနတော-ထက်ဝန်းကျင် ကျက်စေရာအခါမှ၊ ဝါ-ပြီးစီးစေရာအခါမှ၊ ပဌမမေဝ-သာလျှင်၊ ဂိဟိနံ-တို့သည်၊ ပဋိယာဒိတံ-လျော်စွာ အားထုတ်အပ်သော၊ ဝါ-စီမံအပ်သော၊ ယံ ဘတ္တံ၊ (အတ္ထံ) တတော-ထိုဂိဟိပဋိယာဒိတံ ဆွမ်းမှ၊ အညတြ (အညံ)-အခြားသော ဆွမ်းကို၊ တံ ပိဏ္ဍပါတံ-ထိုဂိဟိပဋိယာဒိတံ ဆွမ်းကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညံ-အခြားသော ဘိက္ခုနီပရိပိစိတ် ဆွမ်းကို၊ (တတော အညတြကို ထပ်ဖွင့်သည်) ဘုဉ္ဇန္တဿ-၏။ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) ပန-ကား၊ တံ-ထိုဂိဟိပဋိယာဒိတံ ဆွမ်းကို၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ၊ အနာပတ္တိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဉာတိပဝါရိတေဟိ-တို့သည်၊ ဘိက္ခုဿ-၏။ အတ္တာယ-ငှာ၊ အသမာရဒ္ဓေါ-ကောင်းစွာ အားမထုတ်အပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပိဏ္ဍပါတော-သည်၊ အတ္တတော-အနက်သဘောအားဖြင့်၊ သမာရဒ္ဓေါဝ - ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်သာ၊ ဟောတိ-၏။ (ကသ္မာ-နည်း၊ ဘိက္ခုနာ-သည်)၊ ယထာသုခံ-စွာ၊ (ပိဏ္ဍပါတဿ-၏၊ ဝါ-ကို) အာဟရာပေတဗ္ဗတော-ဆောင်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗျဉ္ဇနံ-သဒ္ဓါကို၊ အနာဒိယိတွာ-၍၊ အတ္ထမေဝ-ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဂိဟိသမာရမ္မာ၊ ပေ၊ ပဝါရိတာဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဗျဉ္ဇနံ၊ ပေ၊ ဒဿေတုံ။ ။ဂိဟိသမာရမ္မဟူသော သဒ္ဓါအတိုင်းဆိုလျှင် “လူတို့ အားထုတ်အပ်သော ဆွမ်း” ဟုသာ အနက်ဖြစ်နိုင်၏။ “ဉာတကပဝါရိတ”ဟု အနက် မဖြစ်နိုင်၊ သို့သော် ဉာတကပဝါရိတတို့ အထံ၌ အလိုရှိတိုင်း တောင်းနိုင်သောကြောင့် ဂိဟိသမာရမ္မ ဆွမ်းနှင့် သဘောတူရကား သဒ္ဓါကို ဂရုမစိုက်ဘဲ လိုရင်းအနက်ကိုသာ ပြတော်မူခြင်းငှာ “ဂိဟိသမာရမ္မာနာမ၊ ပေ၊ ပဝါရိတာဝါ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

၁၉၅။ ပကတိ ပဋိယတ္တန္တိ-ကား၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ တသေဝံ ဘိက္ခုနော-၏ပင်၊ အတ္တာယ-ငှာ၊ ထေရဿ-အား၊ ဒဿာမ-လျှူကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပဋိယာဒိတ်-စီရင်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ တဿ-ထိုရဟန်းဖို့၊ (ဣတိ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊) အညဿ-အခြားရဟန်းဖို့၊ ဣတိ-လည်းကောင်း၊ အဝတ္တာ-ခွဲခြား၍ မဆိုဘဲ၊ ဘိက္ခုနံ၊ ပေ၊ ဟောတိ တိ-ဟူ၍၊ အဝိသေသေန-အထူးမပြု၊ သာမညအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

၁၉၇။ ပဉ္စ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိတိ-ကား၊ ယာဂုဇနကဖလာလေ-ယာဂု၊ ခဲဖွယ်၊ သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးဟူသော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံ၌၊ ဘိက္ခုနိပရိပါစိတေပိ-ဘိက္ခုနီ စီမံအပ်ပါသော်လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ) သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။ ပရိပါစိတသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀။ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၉၈။ ဒသမသိက္ခာပဒေ-၌၊ သဗ္ဗော-သော၊ ပါဠိအတ္ထောစ-ပါဠိတော်၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနိစ္ဆယောစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုတိယအနိယတေ ဝုတ္တနယေနေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ ဒုတိယအနိယတေနစ-ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပုဒ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-အထက်ဖြစ်သော အစေလကဝဂ်၌၊ ဥပနန္ဒဿ-ဥပနန္ဒ၏၊ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေနစ-နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ၊ ဧကပရိစ္ဆေဒံ-တူသော အပိုင်းအခြား ရှိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် တူသော အပိုင်းအခြား ရှိပါသော်လည်း၊ အဋ္ဌပုတ္တိဝေသေန-အကြောင်းဝတ္ထု ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။ သမတ္ထော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

ပဉ္စ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ။ ။“ဘောဇဉ် ၅ ပါးမှ တစ်ပါး ဘိက္ခုနိပရိပါစိတဖြစ်သော ယာဂု ခဲဖွယ်စသည်ကို စားရာ၌ အနာပတ္တိ” ဟူရာဝယ် ဤသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်သာ ပါစိတ်အာပတ် မသင့်ခြင်းကို ရည်ရွယ်သည်။ ဘိက္ခုနီစသော သီတင်းသုံးဖော် ၅ ဦးတို့ တိုက်တွန်းမှ ရအပ်သော စားဖွယ်ကို စားရာ၌ သူပေါဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်အရ ဒုက္ကဋ်အာပတ်မှကား မလွတ်မြောက်နိုင်။-ဋီကာ။

ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေန။ ။ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေနာတိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ကိဉ္စာပိ တံ အစေလကဝဂ္ဂေ ပဉ္စမံ၊ သိက္ခာပဒံ ဟောတိ၊ ဥပနန္ဒတ္ထေရံ အာရဗ္ဗ ပညတ္တေသု ပန စတုတ္ထဘာဝတော “ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေနာတိ ဝုတ္တံ၊ စတုတ္ထသိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထုတော ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထုနော ပဌမံ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပဌမံ ပညတ္တံ၊ ဣမိနာစ သိက္ခာပဒေန ကေဝလံ ဘိက္ခုနိယာစဝ ရဟောနိသဇ္ဇယ အာပတ္တိ ပညတ္တာ၊ ဥပရိ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိ ရဟောနိသဇ္ဇယ အာပတ္တိ ဝိသု ပညတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ် ပြီး၏။

၄။ ဘောဇနဝဂ်

၁။ အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၂၀၃။ ဘောဇနဝဂ္ဂဿ-၏။ ပဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ အာဝသထပိဏ္ဍောတိ-ကား၊ အာဝသထေ-လာ၍ နေရာ စရပ်စသည်၌၊ (ပညတ္တော-ဝတ်တည်အပ်သော) ပိဏ္ဍော-ထမင်းတည်း၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ပရိက္ခိတ္တံ-ကာရံအပ်သော၊ (အာဝသထံ၌ စပ်) အဒ္ဓိကဝိလာနဂပ္ပိနိပဗ္ဗဇိတာနံ-ခရီးသွားသူ၊ မကျန်းမာသူ၊ ကိုယ်ဝန်ရှိသူ၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ဖို့၊ ယထာနုရူပံ-လျောက်ပတ်သည်အားလျော်စွာ၊ ပညတ္တမဗ္ဗပိဋ်-ခင်းထားအပ်သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ရှိသော၊ အနေကဂဗ္ဘပမုခပရိစ္ဆေဒံ-တစ်ပါးမက များသော တိုက်ခန်း၊ အဦးစမှန် အပိုင်းအခြားရှိသော၊ အာဝသထံ-လာ၍ နေရာ စရပ်စသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ တတ္ထ-ထိုစရပ်စသည်၌၊ ပညကာမေဟိ-ကောင်းမှုကို အလိုရှိသူတို့သည်၊ ပိဏ္ဍော-ထမင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပညတ္တော-ဝတ်တည်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။ ယာဂုဘတ္တဘေသဇ္ဇာဒိ-ယာဂု၊ ထမင်း၊ ဆေး အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော သုံးဆောင်ဖွယ်ကို၊ တေသံ တေသံ-ထိုထိုအဒ္ဓိက ဂိလာန စသူတို့အား၊ ဒါနတ္ထာယ-ပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [အာဝသထပိဏ္ဍပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ “အနေကဂဗ္ဘပမုခပရိစ္ဆေဒ” ဟူသည် တန်းလျားရှည် စရပ်မျိုးဖြစ်၍ အခန်းများစွာကို တစ်ခုစီ ပိုင်းခြားထားခြင်း၊ ထိုအခန်းများသို့ ဝင်ဖို့ရာ အစိုးစမှန် တစ်ခုစီ ရှိခြင်းတည်း။]

ဟိယေက္ကန္တိတိ-ကား၊ သွေပိ-နက်ဖြန်၌လည်း၊ (အာဂန္တဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ၌ စပ်) အပသက္ကန္တိတိ-ကား၊ အပဂစ္ဆန္တိ-ဖဲသွားကြကုန်၏၊ [ဘူဝါဒိသက္ကဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ဖွင့်သည်။] မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိတိ-ကား၊ တိတ္ထိယေ-တို့ကို၊ အပဿန္တာ-မမြင်ကုန်လတ်သော်၊ ဝါ-မမြင်ကုန်သော လူတို့သည်၊ တိတ္ထိယာ-တို့သည်၊ ကုဟိ-သို့၊ ဂတာ-သွားကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေး၍၊ [“ကုဟိ ဂတာတိ” ဟု ပုစ္ဆာနိဒဿန ဣတိသဒ္ဓါ ပါရှိစေ။] ဣမေ-ဤရဟန်းတို့ကို၊ ပဿိတွာ-မြင်၍၊ ပက္ကန္တာ-ဖဲသွားကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-၍၊ ဥဇ္ဈာယန္တိ-ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ ကုက္ကစ္စာယန္တောတိ-ကား၊ ကုက္ကစ္စံ-ကို၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ အကပ္ပိယသည်-အကပ္ပိယသည်ကို၊ ဥပ္ပာဒေန္တော-ဖြစ်စေလျက်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ကရဓာတ်၏ အနက်၌ အာယပစ္စည်း သက်သော နာမဓာတ်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ကုက္ကစ္စာယန္တောကို “ကုက္ကစ္စံ ကရောန္တော” ဟု ဖွင့်သည်၊ ကုက္ကစ္စအရ အကုသိုလ် ကုက္ကစ္စစေတသိက်ဟု ထင်မှားမည် စိုးသောကြောင့် “အကပ္ပိယသည် ဥပ္ပာဒေန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။]

၂၀၆။ သက္ကောတိ၊ ပေ၊ ပက္ကမိတုန္တိ-ကား၊ အဒ္ဓယောဇနဝါ-ယူဇနဝဂ် ခရီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယောဇနဝါ-တစ်ယူဇနာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တံ-ငှာ၊

သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏။ “ယော တမှာ အာဝသထာ ပုတ္တမိတုံ သက္ကောတိ၊ သော အဂိလာနောနာမ” ဟု ပါဠိတော်၌ ယော၊ သော ထည့်၍ စပ်ပါ။ န သက္ကောတိ၌ လည်း နည်းတူ။ န သက္ကောတိတိ-ကာ၊ ဧတ္တကမေဝ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ သော ယူဇနာဝက်၊ သို့မဟုတ် တစ်ယူဇနာကိုပင်၊ (ဂန္တု-ငှာ) န သက္ကောတိ။

အနောဒိဿာတိ-ကာ၊ ကုမေသံယေဝ-ဤပါသဏှအယူရှိသူ အားလုံးတို့ အတွက်သာ၊ ကုတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဧတ္တကာနံယေဝ-ပါသဏှအယူ ရှိသူတို့တွင် ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသူတို့အတွက်သာ၊ ကုတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ပါသဏှ-ပါသဏှအယူရှိသူကို၊ အနုဒ္ဓိသိတွာ-မရည်စူးမူ၍၊ သဗ္ဗေသံ- လာလာသမျှ၊ အားလုံးတို့ဖို့ ပညတ္တော ဟောတိ။ “ကုမေသံယေဝ၊ ဧတ္တကာနံယေဝ ပါသဏှပုဒ်တို့နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ကခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။ ယာဝ ဒတ္တောတိ-ကာ၊ ဘောဇနမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ဧတ္တကန္တိ-ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည် ရှိသော ဘောဇဉ်ဟူ၍၊ အပရိစ္ဆိန္နိတွာ-မပိုင်းခြား မကန့်သတ်မူ၍၊ ယာဝ-အကြင် မျှလောက်သော ဘောဇဉ်ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊ (အတ္ထိ၊ တာဝ-ထိုအလိုရှိသမျှ ပိဏ္ဏော-သည်၊ ဝါ-ကို) ပညတ္တော ဟောတိ၊ သကိ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗန္တိ-ကာ၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗ-စားနိုင်၏၊ ဝါ-စားကောင်း၏၊ ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-ခံယူခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ) အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ- ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ရှေးရှုဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ (စူးတိုင်း စားတိုင်း) ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကာ၊ ဧတ္ထ-ဤသကဲ့သို့ အပိဏ္ဍိတဗ္ဗဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော၊ ဧကကုလေနဝါ-တစ်ဦးသော အမျိုးသည်ယော၊ ပည်းကောင်း၊ နာနာကုလေဟိ-အထူးထူးသော အမျိုးတို့သည်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာဝါ-ဖြစ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ဌာနေဝါ-အရပ်၌သော် လည်းကောင်း၊ နာနာဌာနေသုဝါ-အမျိုးမျိုးသော အရပ်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော အရပ်၌၊ သွေ-နက်ဖြန်၌၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ကုတိ ဧဝံ-သို့၊ အနိယမိတဌာနေဝါ-အမြဲ မသတ်မှတ်အပ်သော အရပ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပညတ္တံ-ဝတ်တည်အပ်သော ဆွမ်းကို၊ ဧကသ္မိ ဌာနေ-၌၊ ဧက ဒိဝသံ-တစ်နေ့၌၊ ဘုဒ္ဓိတတွာ-စားပြီး၍၊ ဒုတိယဒိဝသေ-၌၊ တသ္မိ ဌာနေ- ထိုပဌမစားရာ အရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ အညသ္မိ ဝါ- အခြားသော အရပ်၌

ယာဝဒတ္တော၊ ယာဝတတ္တော။ ။ ပါဠိ ၂ မျိုး ရှိ၏။ ထို ၂ မျိုးလုံးပင် ယာဝ၊ သို့မဟုတ် ယာဝတာတစ်ပုဒ်၊ အတ္ထောတစ်ပုဒ်အားဖြင့် ၂ ပုဒ်ဟု မှတ်၊ “ယာဝ အတ္ထော အတ္ထိ၊ တာဝ ပိဏ္ဏော ပညတ္တော ဟောတိ” ဟုလည်းကောင်း၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည် ရှိသော ဆွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထော အတ္ထိ၊ တာဝတာ-ထိုအလိုရှိသမျှ၊ ပိဏ္ဏော ပညတ္တော ဟောတိ” ဟု လည်းကောင်း အနက်ပေးပါ။ ပညတ္တော၏ ကံမှာ ပိဏ္ဏောသာ ဖြစ်သည်။

သော်လည်းကောင်း၊ ဘုရားတို့ - ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ - မအပ်၊ ပန - အန္တယကာ၊ နာနာ ကုလေဟိ-အထူးထူးသော အမျိုးတို့သည်၊ နာနာဌာနေသု-အမျိုးမျိုးသော အရပ် တို့၌၊ ပညတ္တံ-ကို၊ ဧကဒိဋ္ဌိ ဌာနေ-၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဘုရားတို့-၍၊ ဒုတိယဒိဝသေ- ၌၊ အညတ္တ-အခြားသော အရပ်၌၊ ဘုရားတို့ ဝဋ္ဋတိ၊ [နာနာကုလတို့က တစ်ပေါင်း တည်းစု၍ ပေးလှူခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် အမျိုးမျိုးသော နေရာ၌ စားကောင်း သည်။] ပန-ဆက်၊ ပဋိပါဋိ-အစဉ်ကို၊ ခေပေတွာ-ကုန်စေပြီး၍၊ ပုန-ဖန်၊ အာဒိ တော-အစမှ၊ ပဌာယ-၍၊ ဘုရားတို့ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ [နာနာ ကုလအလှူရှင်ပေါင်း ၁၀ ဦးက ဆယ်နေရာ၌ ကျွေးလျှင် ၁၀ ရက်ပြည့်အောင် စားကောင်း၏၊ အလှည့်စဉ် ကုန်သွားလျှင်ကား နောက်ထပ် မစားကောင်တော့- ဟူလို။] ဧကပူဂဏာနာပူဂဏဂါမနာနာဂါမေသုပိ-တစ်သင်းတစ်ဖွဲ့ဟူသော အလှူ ရှင်၊ အထူးထူးသော အသင်းအဖွဲ့ဟူသော အလှူရှင်၊ တစ်ရွာဟူသော အလှူရှင်၊ အထူးထူးသော ရွာဟူသော အလှူရှင်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ယောပိ-အကြင်ဆွမ်းသည်လည်း၊ ဧကကုလဿဝါ-တစ်ဦးသော အမျိုးသည် သော်လည်းကောင်း၊ နာနာကုလာနံဝါ-အထူးထူးသော အမျိုးတို့သည်သော်လည်း ကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ပညတ္တော-ဝတ်တည်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍) တဏှာလာဒိနံ-ဆန် အစရှိသည်တို့၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အန္တရန္တရာ- အကြားအကြား၌၊ ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်၏၊ သောပိ-ထိုဆွမ်းကိုလည်း၊ န ဘုရားတဗ္ဗော- (နောက်ထပ်) မစားထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဒါတုံ-ပေးလှူခြင်းငှာ၊ န သက္ကောမ-မစွမ်းနိုင် တော့ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပစ္ဆန္နိတွာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကလျာဏ စိတ္တေ - ကောင်းသော စိတ်သည်၊ ဥပုဇ္ဇေ - ဖြစ်လတ်သော်၊ ဒါတုံ - ငှာ၊ သစေ အာရဘန္တိ-အကယ်၍ အားထုတ်ကုန်အံ့၊ [တချို့စာ၌ “အာဟရန္တိ-ဆောင်ယူကုန် အံ့” ဟု ရှိ၏။] ဧတံ-ဤဆွမ်းကို၊ ပုန-နောက်ထပ်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဘုရားတို့ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ (ဣတိ အယံ ဧတ္ထ ပိနိစ္ဆယောဟု ဣတိတစ်လုံး ထည့်၍ ပြန်လှည့်ပါ။)

၂၀၈။ အနာပတ္တိ ဂိလာနဿာတိ-ကား၊ ဂိလာနဿ-ဂိလာနဖြစ်၍၊ အနု ဝသိတွာ-နေ့စဉ်နေ၍၊ ဘုရားဿ-စားသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) ဂစ္ဆန္တောဝါတိ-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားလတ်သော်၊ အန္တရာ မဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌လည်းကောင်း၊ ဂတဌာနေ-ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ ဧကဒိဝသံစ-၌လည်းကောင်း၊ ဘုရားတို့-စား၏၊ တဿာပိ-၏လည်း၊ အနာ ပတ္တိ၊ အာဂစ္ဆန္တေပိ-ပြန်လာသော ရဟန်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ ပစ္စာဂစ္ဆန္တေပိ-ပြန်လာပြန်သော်လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌လည်း ကောင်း၊ အာဂတဌာနေ၊ ဧကဒိဝသံစ၊ ဘုရားတို့-ငှာ၊ (စားခွင့်ကို) လဘတိ-၏၊ [ဧသေဝနယောကိုပင် “ဂန္ဓာ၊ ပေ၊ လဘတိ” ဟု ချဲ့ပြသည်။] ဂမိဿာမိ-သွားအံ့၊

ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘုဒ္ဓိတွာ-စားပြီး၍၊ နိက္ခမန္တဿ-ထွက်စဉ်၊ နဒိဝါ-မြစ်သည်
 သော်လည်း၊ ပူရတိ-ပြည့်အံ့၊ စောရာဒိဘယံဝါ-စားပြ အစရှိသော ဘေးသည်
 သော်လည်း၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သော-ထိုရဟန်းသည်၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်
 နစ်၍၊ ခေမဘာဝံ-ဘေး မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ-သိရ၍၊ ဂစ္ဆန္တော-လတ်
 သော်၊ ပုန-နောက်ထပ်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဘုဒ္ဓိတုံ-ငှာ၊ (စားခွင့်ကို) လဘတိ-၏၊
 ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဣဒံ-ဤအဆုံးအဖြတ်ကို၊ မဟာပစ္စရိယာဒိသု-မဟာပစ္စရိ
 အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သြဒိဿ ပညတ္တော ဟောတိတိ-ကား၊
 ဘိက္ခုနံယေဝ-တို့၏သာ၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ-ရည်စူး၍၊ ပညတ္တော-ဝတ်
 တည်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ န ယာဝဒတ္တောတိ-ကား၊ ယာဝဒတ္ထံ-အလိုရှိတိုင်း၊
 ပညတ္တော-ဝတ်တည်အပ်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ထောက် ထောက်-အနည်း
 ငယ် အနည်းငယ်သော ဆွမ်းကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော
 ဆွမ်းကို၊ [ဘိက္ခုတို့ဖို့ ရည်စူးအပ်သော ဆွမ်း၊ ယာဝဒတ္ထ ပညတ္ထ မဟုတ်သော
 ဆွမ်းကို]၊ နိစ္စမ္ပိ-အမြဲလည်း၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပဉ္စ | ပေ၊ သဗ္ဗတ္တာတိ-ကား၊ ယာဂု
 ခဇ္ဇကဖလာဖလာဒိဘေဒေ-ယာဂု၊ ခဲဖွယ်၊ သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီး အစရှိသော
 အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော စားဖွယ် သောက်ဖွယ်၌၊ အနာပတ္တိ၊ ဟိ-
 မှန်၊ ယာဂုအာဒိနိ-ယာဂု အစရှိသည်တို့ကို၊ နိစ္စမ္ပိ-လည်း၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ သေသံ
 ဥတ္တာနမေဝ | ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ- အာဝသထပိဏ္ဍာသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂။ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အစဉ်

၂၀၉။ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ ပရိဟိနလာဘသက္ကာရောတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဂူဇတ္ထံ)
 ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ) သော-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်သည်၊ အဇာတသတ္တုနာ-
 အဇာတသတ်သည်၊ (ကာရိတ်ကတ္တား)၊ ဝါ-ကို၊ ရာဇနံ-ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို၊ မာရေ
 တွာပိ-သတ်စေ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-အသတ်ခိုင်း၍လည်းကောင်း၊ အဘိမာရေ-
 ဘုရားရှင်ကို လွှမ်းမိုး၍ သတ်မည့်လေးသမားတို့ကို၊ ယောဇေတွာပိ-စေလွှတ်၍
 လည်းကောင်း၊ [အဘိမာရေတိ အဘိဘဝိတွာ ဘဂဝန္တံ မရဏတ္ထာယ ပယော
 ဇိတေ ခနုခရေ-ဝိမတိ။] ရဟိရူပါဒံ-သွေးကို ဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဝါ-ခြေမတော်ကို
 သွေးစိမ်းတည်အောင်၊ ကတွာပိ-ပြု၍လည်းကောင်း၊ ဂူဇပဋိစ္ဆန္တော-လျှို့ဝှက်အုပ်
 ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အပြစ်ရှိသည်၊ (ပြစ်မှု မထင်ရှားသည်)၊ အဟောသိ၊ ယဒါ
 ပန-အကြင်အခါ၌ကား၊ ဒိဝါယေဝ-နေ့အခါ၌ပင်၊ (နေ့လည်ကြောင်တောင်၌ပင်)၊
 ဓနပါလကံ-ဓနပါလကဆင်ကို၊ ပယောဇေသိ-စေလွှတ်စေပြီ၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊
 (ထိုအခါကျမှ) ပါကဋေ-ထင်ရှားသည်၊ (ဗူးပေါ်သလို ပေါ်သည်)၊ ဇာတော-
 ဖြစ်ပြီ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ဟတ္ထိ-ဓနပါလကဆင်
 ကို၊ ပယောဇေသိ - စေလွှတ်စေပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ပရိကထာယ - အဖန်ဖန်ပြောဆို

အပ်သော စကားသည်၊ ဝါ-ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကားသည်၊ ဥပ္ပန္နာယ-ဖြစ်လတ်သော်၊ ကေဝလံ-မင်းကို သတ်စေခြင်း စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဟတ္ထိ-မနပါလကဆင် ကိုသာ၊ န ပယောဇေသိ-လွတ်စေသည် မဟုတ်သေး၊ ရာဇာနမ္ပိ-ကိုလည်း၊ မာရာ ပေသိ-သတ်စေပြီ၊ အဘိမာရေပိ-တို့ကိုလည်း၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊ သိလမ္ပိ- ကျောက်ကိုလည်း၊ ပဝိဇ္ဇိ-လှိုင့်ချပြီ၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ပါပေါ-ယုတ်မာလှ၏၊ ဣတိ ပါကဋေ အဟောသိ။

ကေန-အဘယ်သူနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဣဒံ ကမ္မံ-ဤအမှုကို၊ အကာသိ-ပြု သနည်း၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-ဆက်၍ မေးအပ်သော်၊ အဇာတသတ္တုနာ- မည်သော၊ ရညာ-နှင့်၊ (သဒ္ဓိ၊ ဣဒံ ကမ္မံ အကာသိ) ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောကြ ကုန်ပြီ၊ တတော-ထိုသို့ပြောကြခြင်းကြောင့်၊ နာဂရာ-မြို့သူ မြို့သားတို့သည်၊ ကထံ ဟိ-အဘယ်ကြောင့်၊ ရာဇာ-သည်၊ ဧဝရူပံ-သော၊ စောရံ-သူပုန်ဖြစ်သော၊ သာသန ကဏ္ဍကံ-သာသနာတော်၏ ဆူးငြောင့်ကို၊ ဂဟေတွာ-လက်ဝယ် ယူ၍၊ ဝိစရိဿတိ နာမ-လှည့်လည်ရတုဘိသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဥဋ္ဌဟိသု-ထကြွကြကုန်ပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ နဂရသဒေါဘံ-မြို့၏ ချောက်ချားခြင်းကို၊ ဥ-တွာ-သိရ၍၊ ဒေဝဒတ္တံ- ကို၊ နိဟရိ-နှင့်ထုတ်ရလေပြီ၊ စ-ဆက်၊ တတော-ထိုနှင့်ထုတ်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ အဿ-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်ဖို့၊ ပဉ္စထာလိပါကသတာနိ-ငါးရာသော ဆွမ်းချက် အိုးတို့ကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိ-ဖြတ်လိုက်ပြီ၊ အဿ-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်အား၊ ဥပဋ္ဌာနမ္ပိ-ဆည်း ကပ်ရာ အရပ်သို့လည်း၊ န အဂမာသိ-မသွားတော့၊ အဿ-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်အား၊ အညေ-မင်းမှ အခြားကုန်သော၊ မနုဿာပိ-တို့သည်လည်း၊ ကိစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ ဒါတဗ္ဗိဝါ-ပေးထိုက်၏၊ ဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ကာတဗ္ဗိဝါ-ပြုထိုက်၏၊ ဟူ၍ သော် လည်းကောင်း၊ န မညိသု-မမှတ်ထင်ကြတော့ကုန်၊ တေန ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ သတ္တာရောတိ၊ ကုလေသု၊ ပေ၊ ဘုရိတိတိ-ကား၊ မေ-ငါ၏၊ ဂဏော-ဂိုဏ်းသည်၊ မှာ ဘိဇ္ဇိ/မကွဲ ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပရိသံ-ကို၊ ပေါသေန္တော-မွေးမြူလျက်၊ တွံ-သင်သည်၊ ဝါ-သင်က၊ (သင်ဒကာက၊ သင်ဒကာမက) ဧကဘိက္ခုနော-ရဟန်းတစ်ပါးဖို့၊ ဘတ္တံ- ဘတ်ကို၊ ဝါ-ထမင်းကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော့၊ (ဘတ္တ၏ အကပ္ပိယဝေါဟာရ ဖြစ် ကြောင်း နောက်၌ ထင်ရှားလတံ့) တွံ-သည်၊ ဝါ-က၊ ဒိန္နံ (ဘိက္ခုနံ-ရဟန်း ၂ ပါး တို့ဖို့၊ ဘတ္တံ၊ ဒေဟိ) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိညာပေတွာ-၍၊ ဝါ-တောင်း၍၊ သပရိသော- ပရိသတ်နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ) ကုလေသု-အိမ်တို့၌၊ ဘုရတိ-စား၏။

၂၀၁။ စီဝရံ ပရိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ကား၊ ဘတ္တံ-ကို၊ အဂဏန္တာနံ-မခံယူကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ စီဝရံ-ကို၊ န ဒေန္တိ-မလှူကြကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တံ-နည်း သည်၊ ဟောတိ။

၂၀၂။ စီဝရကာရကေ၊ ပေ၊ နိမန္တေန္တိတိ-ကား၊ ဂါမေ-၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ရ၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ စီဝရံ-ကို၊ နိဋ္ဌာပေန္တေ-

ပြီးဆုံးစေရသည်တို့ကို ဒိသွာ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့ဆွမ်းဖြင့် ဖိတ်မံရသည်ရှိသော်၊ လဟံ-လျှင်စွာ၊ နိဋ္ဌာပေတွာ-ပြီးဆုံးစေ၍၊ စီဝရံ-ကို၊ ပရိဘူဒ္ဓိဿန္တိ-သုံးစွဲရကုန်လတံ၊ က္ကတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပုညကာမတာယ-ကောင်းမှုကို အလိုရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိမန္တန္တိ-ဖိတ်မံကြကုန်၏။

၂၁၅။ နာနာဝေရဇ္ဇကေတိ-ကား၊ နာနာဝိဓေဟိ-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ အညရဇ္ဇေဟိ-အခြားတိုင်းပြည်တို့မှ၊ အာဂတေ-လာကုန်သော၊ (“ဘိက္ခုပဿိတွာ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ နာနာဝိရဇ္ဇကေတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော (အတ္ထိ) အယမေဝ အတ္ထော-ဤအနက်ပင်တည်း။

၂၁၇-၈။ ဂဏဘောဇနေတိ-ကား၊ ဂဏဿ-ဂိုဏ်း၏၊ ဘောဇနေ-ဘောဇဉ်ကို စားခြင်းကြောင့်၊ (“ပါဏိတ္တိယံ ဟောတိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊ ဤပုဒ်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ကဒါဘာသာဋီကာ၌ ရှု) စ-ဆက်၊ က္ကဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အာဒိ ကတွာ-အစပြု၍၊ တတုတ္တရိ-ထို ၄ ပါးထက် အလွန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဏောနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ၊ တေနေဝ-ထိုကြောင့်ပင်၊ သဗ္ဗန္တိမံ-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ဒသေယန္တော-လိုသည်၊ (ဟုတွာ) ယတ္ထ ၊ပေ၊ နာမာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တံ ဧတံ ဂဏဘောဇနံ-သည်၊ နိမန္တန္တေတဝါ-ပင့်ဖိတ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညတ္တိတောဝါ-တောင်း

နာနာဝေရဇ္ဇကေ။ ။ရညော က္ကဒံ ရန္တံ ဝိသဒိသံ ရန္တံ ဝိရန္တံ-မတူသော တိုင်းပြည်၊ “နာနာပွကာရံ ဝိရန္တံ နာနာဝိရဇ္ဇ-အမျိုးမျိုး မတူကြသော တိုင်းပြည်၊ နာနာဝိရဇ္ဇေဟိ အာဂတာ နာနာဝိရဇ္ဇကေ” ဟု ဝိ၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုဘဲ ပြီး၏၊ ဝိ၌ မဇ္ဈေဝုဒ္ဓိပြုလျှင် “နာနာဝေရဇ္ဇကေ” ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာနာဝိရဇ္ဇကေ၊ နာနာဝေရဇ္ဇကေဟု ပါ၌ ၂ မျိုးရှိသည်၊ နာနာဝိဓေဟိသည် နာနာ၏ အဖွင့်တည်း၊ အညရဇ္ဇေဟိ၌ အညသည် ဝိ၏ အဖွင့်တည်း၊ အာဂတေကား ဣပစ္စည်း၏ အနက်အဖွင့်တည်း။ [“နာနာဝေရဇ္ဇကေ-အထူးထူးအပြားအပြား မတူထူးခြားသော တိုင်းပြည်တို့မှ လာကြကုန်သော” ဟု ပေး]

ဋီကာ။ ။အညမည ဝိသိဋ္ဌတ္တာ ဝိသဒိသံ ရန္တံ ဝိရန္တံ တတော အာဂတာ၊ တတ္ထ ဝါ ဇာတာ၊ ဘဝါတိဝါ ဝေရဇ္ဇော၊ (ဣပစ္စည်း)၊ တေဇေ ဝေရဇ္ဇကော၊ [သုတ္တ၌ ကပစ္စည်း၊] တေ ပန ယသ္မာ ဂေါတ္တစရဏာဒိဘာဂေန (ကဿပအနွယ်၊ ဂေါတမအနွယ်စသော ဂေါတ္တစရဏတို့၏ အထူးအပြားအားဖြင့်) နာနာပွကာရာ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ နာနာဝေရဇ္ဇကေတိ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန နာနာ ၊ပေ၊ အာဂတေတိ ရဇ္ဇာနံယေဝ ဝသေန နာနာပွကာရတာ ဝုတ္တာ။ [ဤဋီကာအလို “နာနာ” သည် တိုင်းပြည်၏ ဝိသေသန မဟုတ်၊ တိုင်းသူပြည်သား၏ ဝိသေသနတည်း။] ဤဋီကာစကားကို အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းပြဟု မှတ်ပါ။ [ဤဋီကာအလို “နာနာဝေရဇ္ဇကေ-အနွယ် အကုန် စသည် ကွဲပြား၍ မတူထူးခြားသော တိုင်းပြည်တို့မှ လာကြကုန်၊ တိုင်းပြည်တို့၌ မွေးကြကုန်၊ တိုင်းပြည်တို့၌ ကြီးပွားကြကုန်သော” ဟု ပေးပါ။]

ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်း တို့ကြောင့်၊ ပသဝတိ-ဖြစ်ပွား၏။

ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ နိမန္တနတော၊ ပသဝတိ-နည်း၊ စတ္တာရော ဘိက္ခု- တို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ တုမေ-တို့ကို၊ သြဒနေန-ထမင်းဖြင့်၊ နိမန္တေမိ- ဖိတ်မံပါ၏။ မေ-၏၊ သြဒနံ-ကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ အာကခံထ-အလိုရှိပါကုန်၊ သြလောကေထ-ကြည့်ပါကုန်၊ အဓိဝါသေထ-လက်ခံပါကုန်၊ ပဋိမာနေထ-မြတ်နိုး ပါကုန်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ယေနကေနစိ-သော၊ ဝေဝစနေနဝါ-ဝေဝစပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘာသန္တရေနဝါ-ပါဠိဘာသာမှ တစ်ပါးသော ဘာသာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စန္ဒိ-ကုန်သော၊ ဘောဇနာနံ-တို့၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ နိမန္တေတိ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ နိမန္တိတာ-ဖိတ်မန်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ပရိစ္ဆိန္ဒကာလဝသေန-ပိုင်းခြား သတ် မှတ်အပ်သော အချိန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဒကာ လျှောက်တုန်းက မည်သည့် အချိန်ဟု ပိုင်းခြားအပ်သော အချိန်၏ အစွမ်းဖြင့်၊) အဇ္ဇတနာယဝါ-ယနေ၌ ဘုဉ်းပေးခြင်း အကျိုးငှာ သော်လည်းကောင်း၊ သွာတနာယဝါ-နက်ဖြန်၌ ဘုဉ်းပေးခြင်း အကျိုးငှာ သော်လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကုန်အံ့၊ ပေ၊ အာပတ္တိ၊ ဧကံတော၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဧကတောဝါ-တစ်ပေါင်း တည်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နာနာတောဝါ-အသီး အသီးအားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ [တောပစ္စည်း မပါဘဲလည်း ဤအနက် ပေးနိုင်၏၊ တောပစ္စည်း ပိုဟန်တူသည်။] ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ ပေ၊ အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဧတ္ထ- ဤဂဏဘောဇဉ်အရာ၌၊ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-ခံယူခြင်းသည်သာလျှင်၊ ပမာဏံ-လိုရင်း တည်း၊ ဧကတော၊ နိမန္တိတာ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ-တည်း၊ [နာနာဂဟဏ ဖြစ်သော ကြောင့် အနာပတ်ဖြစ်သည်။] စတ္တာရိ-၄ ခုကုန်သော၊ ပရိဝေဏာနိဝါ-ပရိဂုဏ်တို့သို့ သော်လည်းကောင်း၊ [ကျောင်းတိုက်ကြီးအတွင်း၌ ကျောင်းဝင်းငယ်များကို ဆိုသည်။] (စတ္တာရော-၄ တိုက်ကုန်သော၊) ဝိဟာရေဝါ-ကျောင်းတိုက်တို့သို့သော် လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာ-၍၊ နာနာတော-အားဖြင့်၊ နိမန္တိတာ၊ (ဟုတွာ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧကဋ္ဌာနေ-တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ဌိတေသုယေဝ-တည်သော ရဟန်းတို့တွင်ပင်၊ ဧကော-တစ်ပါးကို၊ ပုတ္တေန-သည်၊ (နိမန္တိတော-ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီ၊) ဧကော၊ ပိတရာ၊ (နိမန္တိတော၊) ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့လည်း၊ နာနာတော နိမန္တိတာ (ဟုတွာ၊) ဧကတော ဝါ-တစ်ပေါင်းတည်းသော်လည်းကောင်း၊ နာနာတောဝါ-လည်း ကောင်း၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားပစေကုန်၊ ပေ၊ ဘုဉ္ဇန္တ-စားပစေကုန်၊ ဧကတော-တည်း၊ သစေ ဂဏန္တိ- အကယ်၍ ခံယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဂဏဘောဇနံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သဗ္ဗေသံ- တို့၏၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ၊) ဧဝံ-သို့၊ တာဝ-တောင်ခြင်းမှ ရှေးဦးစွာ၊ နိမန္တနတော- ဖိတ်မန်ခြင်းကြောင့်၊ (ဂဏဘောဇနံ-သည်၊) ပသဝတိ-ဖြစ်ပွား၏။

ကထံ ဝိညတ္တိတော-ကြောင့်၊ (ဂဏဘောဇနံ၊ ပသဝတိ) စတ္တာရော ဘိက္ခု-
 တို့သည်။ ဧကတော၊ ဌိတံ-ရပ်နေကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ)ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်း
 ကောင်း၊ နိသိန္နာ-ထိုင်နေကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဥပါသကံ-
 ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ စတုန္ဒမ္ပိ- ၄ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အမှာကံ-တို့အား၊ ဘတ္တံ-
 ထမင်းကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်း၊ ဝိညာပေယျံ-တောင်း
 ကုန်ရာ၏၊ ပါဠေတ္တံ-အသီးအသီး၊ ပသိတ္တာ-မြင်၍၊ မယံ-အား၊ ဒေဟိ |ပေ၊
 ဣတိဝါ (ဝိညာပေယျံ) ဧဝံ-သို့ |ပေ၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာပိ-ခံယူပြီး၍လည်း
 |ပေ၊ ဧဝံ ဝိညတ္တိ တော-ကြောင့်၊ (ဂဏဘောဇနံ) ပသဝတိ။

ပါဒါပိ ဖာလိတာတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ကွဲကုန်လတ်
 သော်၊ မုဟာစမ္ပဿ-ကြီးစွာသော အရေ၏၊ ဝါ-အတွင်းအရေထူ၏၊ ပရတော-
 ထိုမှာဘက်၌၊ ဝါ-အတွင်းဘက်က၊ မံသံ-အသားကို၊ ဒိဿတိ-မြင်အပ်၏၊ ဝါ-
 မြင်နိုင်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့အတွင်းက အသားကို မြင်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်း
 အရာအားဖြင့်၊ ဖာလိတာ-လွန်စွာဖြစ်သော ကွဲခြင်းရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ) |ဖာလံ
 သဉ္ဇာတံ ဧတေသန္တိ ဖာလိတာ၊ သဉ္ဇာတ အဿအနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်။|
 ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤမျှလောက်၊ ဖာလိတာ-လွန်စွာ ဖြစ်သော ကွဲခြင်းရှိကုန်သော
 ခြေတို့သည်။ ဝါလိကာယဝါ-သံသည်သော်လည်းကောင်း၊ သက္ခရာယဝါ-ကျောက်
 စရစ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဟဋမတ္တာ-ပုတ်ခတ်အပ်ကာမျှတို့သည်။ (သမာ
 နာ-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်) ဒုက္ခံ-ကို၊ ဥပ္ပာဒေန္တိ-ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏၊ |တစ်စီကျတည်း၌
 အရတူ ၂ ပုဒ် မရှိကောင်းသောကြောင့် “ပဟဋမတ္တေ” ဟု မရှိရ၊ “ပဟဋမတ္တာ”ဟု
 ရှိရမည်။ “ပဟဋမတ္တေ”ဟု ရှိလျှင် “ဂေလညေ-အနာကို၊ ပဟဋမတ္တေ”ဟု အပို
 ထည့်ပေးပါ။| အန္တောဂါမေ-ရွာ၏ အတွင်း၌၊ ပိဏ္ဏာယ၊ စရိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-
 မတတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဤဒိသေ-သော၊ ဂေလညေ-မကျန်းမာသူ၏
 အဖြစ်သည်။ ဝါ-အနာသည်။ (သတိ-ရှိလတ်သော်၊ အယံ-ဤအခါသည်) ဂိလာန
 သမယော-မကျန်းမာသူ၏ အခါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ အဓိဋ္ဌာန်၍၊ (ဂဏဘောဇန-
 ကို) ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-စားနိုင်၏၊ လေသကပ္ပိယံ-အနည်းငယ်သော အကြောင်းဖြင့် အပ်
 သည်ကို၊ ဝါ-အမြွက်အားဖြင့် အပ်သည်ကို၊ န ကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်။

လေသကပ္ပိယံ။ ။ကပ္ပေါဇေ ကပ္ပိယံ၊ လေသေန ကပ္ပိယံ လေသကပ္ပိယံ၊ လေသ
 သဒ္ဓါ အနည်းငယ်အနက်ဟော၊ “အနည်းငယ် ခြေကွဲခြင်း စသည်ကြောင့် အပ်သည်”ဟု
 ယူဆ၍ “ဂိလာနသမယ”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ မစားပါနှင့်-ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ “လေသေန
 ကပ္ပန္တိ ပဝတ္တံ စိတ္တံ လေသကပ္ပိယံ” ဟု ကပ္ပိယအရ စိတ်ကိုရအောင် ဖွင့်သွားလေသည်။
 ကပ္ပိယံ ကရောဟိ စသည်၌ ထိုသို့ကြံ၍ မဖြစ်နိုင်၊ ဤပုဒ်သည် “ကပ္ပိယံ ကရောဟိ” ၌
 ကပ္ပိယံနှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်သည်။

စီဝရေ ကယိရမာနေတိ-ကား၊ ယဒါ-၌၊ သာဠကဉ္စ-အဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သုတ္တဉ္စ-ချည်ကိုလည်းကောင်း၊ လဘိတ္တာ-၍၊ စီဝရံ-ကို၊ ကရေန္တိ-ပြုကြကုန်၏။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ (“အယံ-ဤအခါသည်၊ စီဝရကာရသမယော-သင်္ကန်းကို ပြုလုပ်ရာ အခါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗ-စားနိုင်၏” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ စီဝရကာရသမယောနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ စီဝရေ-၌၊ ကတ္တဗ္ဗ-သော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ကမ္မံ-အမှုကို၊ ကရောတိ-ပြုလုပ်၏။ (တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ စီဝရကာရသမယော စသော ဝါကျ၌ စပ်) ဟိ-မှန်၊ (ယံကိဉ္စိ ကမ္မံ ကရောတိဟူသော စကားသည် မှန်၏။) မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ အန္တမသော သူစိ ဝေဓနကောပီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ သူစိဝေဓနကောပီ-အပ်ကို နဖားဖောက်ပေးသော ရဟန်းသော်မှလည်း၊ စီဝရ ကာရကောနာမ-မည်၏။] တေန-ထိုသင်္ကန်းကို ပြုလုပ်သော ရဟန်းသည်၊ (အယံ-ဤအခါသည်) စီဝရကာရသမယော-စီဝရကာရသမယတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မိဋ္ဌာန် ၍၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗ-စားနိုင်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ဝိတ္ထာရေနေဝ-အကျယ်အားဖြင့်ပင်၊ ဝုတ္တံ၊ (ကိ ဝုတ္တံ) ယော စီဝရံ၊ ပေ၊ အနာပတ္တိတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ) ယော-အကြင်ရဟန်း သည်၊ စီဝရံ-ကို၊ ဝိစာရေတိ-ပဉ္စခန်း၊ သတ္တခန်းစသည်ဖြင့် စီစဉ်၏။ ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်၏။ (စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း ဖြတ်၏။) မောယသုတ္တံ-အချိုးနီးသော ချည်ကို၊ ထပေတိ-တင်ထား၏။ [အပြီးချုပ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ သီရံ သီခြင်းကို ပြု၏။] အာဂန္တက

သူစိဝေဓနကောပီ။ ။သူစိဝေဓနကောပီတိဟု ဂရဟာဇောတကပိကို ရှေ့တ နေစေ ရမည်။ ထိုသူစိဝေဓနကောကို ယောဇနာ၌ ၂ လွှာ ဆက်ပေးသော ရဟန်းဟု ဆိုထား၏။ [သို့ဝေဓနကောတိ သိဗ္ဗနတ္ထာယ ဒွေ ပိလောတိကဓဏှော သမ္ပန္နိတွာ သူစိယာ ဝိဇ္ဇနကော-ယောဇနာ။] ထိုစကားကို စဉ်းစားသင့်သည်။ ဘာကြောင့်နည်း - ရှေးတုန်းက အပ်များ၌ နဖားပေါက် မပါသေး၊ ထိုနဖားဖောက်ပေးသူကိုသာ သူစိဝေဓနကဟု ဆိုသင့်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ “အာရာတု သူစိဝိဇ္ဇနံ” ဟူသော အဘိဓာန်ဝယ် အပ်နဖားဖောက်ကြောင်းစူးကို သူစိဝိဇ္ဇနဟု ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ သင်္ကန်းချုပ်ဆိုးသော ကိစ္စတွင် သူစိဝိဇ္ဇန အမှုသည် အသေးငယ်ဆုံးတည်း။ ထို့ကြောင့် ဂရဟာဇောတကပိဖြင့် “သူစိဝေဓနကောပီ”ဟု ဆိုသည်။

မောယဝုတ္တံ ထပေတိ။ ။နောက်ထပ် လိုက်၍ ချုပ်ဖို့ရန် ရှေးဦးစွာ အပ်ချည်ဖြင့် တဲပေးခြင်း၊ သီပေးခြင်းကို “မောယသုတ္တံ ထပေတိ” ဟု ခေါ်သည်။ ထိုတဲပေးကြောင်း သီပေး ကြောင်း အပ်ချည်သည် အချောချုပ်ပြီးသော အခါ ဖြုတ်ပစ်ရသောကြောင့် သင်္ကန်း၌ အကျိုး မရှိရတော့ကား “မောယသုတ္တံ” မည်၏။ မောယသဒ္ဒါသည် အချည်းနီးဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ယောဇနာ၌ကား “မုယုနံ မောယော” ၊ အတ္ထတော ဂဟေတဗ္ဗဓမ္မေတဗ္ဗဌာနေ မုယုနစိတ္တံ၊ တဿ ဆိန္ဒနံ သုတ္တံတိ မောယသုတ္တံ”ဟု ဖွင့်လေသည်။

ပဋိ-အာဂန္တုကအလ္လာကို၊ ဝါ-သလင်းထောင်ကို၊ ထပေတိ-ထား၏။ ပစ္စာဂတံ-တစ်ဖန်ပြန်၍၊ သိဗ္ဗတိ-ချုပ်၏။ အာဂန္တုကပဋိ-ကို၊ ဗန္ဓတိ-မူလသင်္ကန်းသားနှင့် ဖွဲ့စပ်၏။ အနုဝါတံ-အလျားအနားပတ်ကို၊ ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်၏။ ယဋ္ဌေတိ-အလျားအနားပတ်ကို လက်စသည်ဖြင့် ပုတ်ခတ်၏။ (ပွတ်တိုက်ပေး၏။) [“အလျားအနားပတ် ၂ ခုကို စပ်ပေး၏” ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏။] အာရောပေတိ-အပေါ်၌ တင်၏။ (အပေါ်၌ အနားပတ်ကို ထပ်ပေး၏။) တတ္ထ-ထိုအပေါ်ထပ်၌၊ ပစ္စာဂတံ-တစ်ဖန်ပြန်၍၊ သိဗ္ဗတိ-ချုပ်၏။ သုတ္တံ-အပ်ချည်ကို၊ ကရောတိ-ပြုလုပ်ပေး၏။ (တစ်နည်း) သုတ္တံ ကရောတိ-အပ်ချည်ကျစ်ပေး၏။ ဝလေတိ-ရစ်ပေး၏။ (ဒုတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ လက်၌သော်လည်းကောင်း အပ်ချည်ကို ရစ်ပေး၏။) ပိပ္ပလိကံ-ဓားငယ်ကို၊ နိသေတိ-သွေးပေး၏။ ပရိဝတ္တနံ-ချည်ကို ရစ်ကြောင်း ယန္တရားကို၊ ကရောတိ-ပြုလုပ်ပေး၏။ သဗ္ဗောပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ (သော-ထိုရဟန်းကို) စီဝရံ ကရောတိယေဝါတိ-သင်္ကန်းကို ပြုလုပ်ပေးသူပင်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သမိပေ-သင်္ကန်းပြုလုပ်နေသူတို့၏ အနီး၌၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်လျက်၊ ဇာတကံဝါ-ဇာတ်တော်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပဒံဝါ-လည်းကောင်း၊ ကထေတိ-ဟောပြော၏။ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ န စီဝရကာရကော-စီဝရကာရက မဟုတ်၊ ဧတံ-ဤရဟန်းကို၊ ထံပေတွာ-ချန်ထား၍၊ သေသာနံ-ကြွင်းသော ရဟန်း တို့၏။ ဂဏဘောဇနေ-ဂဏဘောဇနကို စားခြင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း။

အာဂန္တုကပဋိ ထပေတိ။ ။အာဂန္တုကပဋိန္တိ အတ္ထိန္တိတွာ အန္ဓာမိ အာရောပေတွာ ကရဏစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-သင်္ကန်းလျာအဝတ်ကို မဖြတ်ဘဲ မြောင်းနေရာ၌ သလင်းထောင် (အပေါ်ထပ်) တင်၍ ချုပ်အပ်သော သင်္ကန်းကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏။ ထပေတိတိ ဧကံ အန္တံ စီဝရေ ဗန္ဓနဝသေန ထပေတိ-အစွန်းတစ်ခုကို သင်္ကန်း၌ ဖွဲ့ချည်သောအားဖြင့် ထား၏။

ပစ္စာဂတံ သိဗ္ဗတိ။ ။တသေဝ ဒုတိယအန္တံ ပရိဝတ္တိတွာ အာဟတံ သိဗ္ဗတိ-ထို သလင်းထောင်၏ပင် ဒုတိယအစွန်းကို ပြန်လည်၍ ဆက်စပ်အောင် ချုပ်၏။ အာဂန္တုကပဋိ ဗန္ဓတိတိ စီဝရေန လဂ္ဂံ ကရောန္တော (သလင်းထောင်ကို သင်္ကန်းနှင့် ကပ်ငြိအောင် ပြုလျက်) ပုနပ္ပုနံ တတ္ထ တတ္ထ သုတ္တေန ဗန္ဓတိ-ဝိမတိ။

ယဋ္ဌေတိ၊ သုတ္တံ ကရောတိ။ ။ယဋ္ဌေတိတိ အနုဝါတံ (အလျားအနားပတ်ကို) ဆိန္တိတွာ ဟတ္ထေန ဒဏှာကေဂါ (ဒုတ်ငယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း) ယဋ္ဌေတိ-ပွတ်တိုက်ပေး၏။ သုတ္တံ ကရောတိတိ သုတ္တံ ဝဋ္ဌေတိ (ချည်ကျစ်ပေး၏)- သာရတ္ထ။

ဝလေတိ။ ။ဝလေတိတိ ဒဏှာကေဂါ ဟတ္ထေဂါ အာဝဋ္ဌေတိ-ဒုတ်၌ဖြစ်စေ၊ လက်၌ဖြစ်စေ ရစ်ပတ်၏။- သာရတ္ထ။ ပရိဝတ္တနံ ကရောတိတိ ပရိဝတ္တနဒဏှာကယန္တတံ-ချည်ကို ရစ်ကြောင်းဖြစ်သော ဒုတ်ငယ်ယန္တယားကို၊ ကရောတိ- ဝိမတိ။

အဒ္ဓယောဇနန္တိ-ကား၊ ဧတ္ထကမ္ပိ-ဤမျှလောက် ယူဇနာဝက်အတိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနံ-ခရီးအဝှမ်းကို၊ ဂန္တကာမေန-သွားလိုသော ရဟန်း သည်၊ [“ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ-စားနိုင်၏” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊ ဧတ္ထကမ္ပိ၌ ဂရဟာဇောတက ပိသဒ္ဓါအတွက် ရထိုက်သော သမ္ဘာဝနာအနက်ကို ပြုလို၍ “ယော ပန” စသည် မိန့်။] ပန-ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒူရံ-ယူဇနာ ဝက်ထက် ဝေးသော ခရီးကို၊ ဂန္တကာမော-သည်၊ (ဟောတိ) တတ္ထ-ထိုယူဇနာ ဝက်ထက် ဝေးသောခရီးကို သွားလိုသော ရဟန်း၌၊ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ-စားကောင်း၏ဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဂစ္ဆန္တေနာတိ-ကား၊ အဒ္ဓါနံ-ကို၊ ဂစ္ဆန္တေန-သွားဆဲ ရဟန်းသည်၊ အဒ္ဓယောဇနဗုဒ္ဓိရေ-ယူဇနာဝက်အတွင်း၌ ဖြစ်သော၊ ဂါဝုတေပိ- တစ်ဂါဝုစ်၌လည်း၊ ဘုဂ္ဂိတံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဂတေန ဘုဂ္ဂိတဗုဒ္ဓိ-ကား၊ ဂတေန-လိုရာအရပ် သို့ ရောက်ပြီးသော ရဟန်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့၌၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ-စားနိုင်၏၊ နာဝါဘိရုဟနေပိ-၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ် လတံကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ အဘိရုဋ္ဌေန-လှေသို့ တက်ပြီးသော ရဟန်းသည်၊ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ-အလိုရှိအပ်သော အရပ်သို့၊ ဂန္ဓာပိ-ရောက်ပြီး၍လည်း၊ ယာဝ-အကြင် မျှလောက်၊ န ဩရောဟတိ-လှေမှ မဆင်းသေး၊ တာဝ-ထိုလှေမှ မဆင်းသေးသမျှ၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ-၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ [ဣတိတစ်လုံး ကျေ၊ အဒ္ဓါနဂမန၌ ရောက်ပြီး၍ တစ်ရက်သာ စားကောင်း သည်၊ နာဝါဘိရုဟန၌ကား ရောက်ပြီးနောက် လှေမှ မဆင်းမီ ရက်အတော်ကြာ စားကောင်း၏၊ ဤသို့ထူးသည်ဟု မဟာပစ္စရိ၌ ဆိုသည်-ဟူလိ။]

စတုတ္ထေ အာဂတေတိ-ကား၊ အယံ-ဤ ၄ ပါး အပိုင်းအခြားသည်၊ အန္တိမ ပရိစ္ဆေဒေါ-အဆုံး၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားတည်း၊ စတုတ္ထေပိ-၄ ပါးမြောက် ရဟန်းသည်သော်လည်း၊ အာဂတေ-ရောက်လာလတ်သော်၊ ယတ္ထ-အကြင်အခါ၌၊ န ယာပေန္တိ-မမျှတကုန်၊ သော-ထိုအခါသည်၊ မဟာသမယော-များစွာသော ရဟန်းတို့ စုဝေးမိရာ အခါတည်း၊ ပန-ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ၊ သမ္ဘာဝနာကား၊ ယတ္ထ- အကြင်အခါ၌၊ သတံဝါ-တစ်ရာသည်သော်လည်းကောင်း၊ သဟသံဝါ-တစ် ထောင်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သန္တိပတန္တိ-စုဝေးမိကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုတစ်ရာ တစ်ထောင် စုဝေးမိရာ အခါ၌၊ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ-မဟာသမယဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာဒိသေ-သော၊ ကာလေ-၌၊ မဟာသမယော တိ-ဟူ၍၊ အဓိဋ္ဌဟိတ္တာ-အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ၊ ယောကောစိ၊ ပေ၊ သမာပန္နောတိ- ကား၊ သဟမေဓိကေသုဝါ-သီတင်းသုံးဖော်တို့တွင်သော်လည်းကောင်း၊ တိတ္ထိယေသု ဝါ-တို့တွင်သော်လည်းကောင်း၊ အညတရော-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ (ဘတ္ထံ ကရောတိဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ဟိ-မှန်၊ ဧတေသံ-ဤရသေ့၊ ရဟန်း၊

ပရဗိုဇ်တို့တွင်၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဘတ္တေ-ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်သော်၊ သမဏဘတ္တသမယောတိ-ဟူ၍၊ (အဓိဋ္ဌဟိတွာ၊) ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

၂၂၀။ အနာပတ္တိ သမယေတိ-ကား၊ သတ္တသု-၇ ပါးကုန်သော၊ သမယေသု-တို့တွင်၊ ပညတရသ္မိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော သမယဉ္ဇံ၊ (ဘုဉ္ဇန္တဿ-စားသော ရဟန်း၏။) အနာပတ္တိ၊ ဒုတ္တယော ဧကတောတိ-ကား၊ ယေပိ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အကပ္ပိယနိမန္တန-မအပ်သော ပင့်ဖိတ်ခြင်းကို၊ သာဒယိတွာ-သာယာပြီး၍၊ (ပင့်တုန်းက လက်ခံပြီး၍) ဒွေဝါ- ၂ ပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ တယောဝါ- ၃ ပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဂဟေတွာ-ခံယူပြီး၍၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-ကုန်၏၊ တေသမ္ပိ အနာပတ္တိ။

တတ္ထ-ထိုဒုတ္တယော ဧကတော အစရှိသော အနာပတ္တိဝါရ၌၊ အနိမန္တိတ စတုက္ကံ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဣတိ-သို့ ပဉ္စန္ဒ-ကုန်သော၊ စတုက္ကံန-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကထံ - အဘယ်သို့ သိထိုက်သနည်း၊ ဣဓ - ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော-အချို့သော ဥပါသကာသည်၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ (နိမန္တေတိ၌ စပ်) ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့ နိမန္တေတိ-

သမဏဘတ္တသမယ။ ။ဤဂဏဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ကို အဇာတသတ်မင်း၏ လက်ထက်ရောက်မှ ရှင်ဒေဝဒတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်တော်မူ၏၊ ပါဠိတော်၌ လာသော အာဇိဝက၏ သံယဘတ္တကျေးမှုကား ဝိမ္ဗိသာရမင်း၏ လက်ထက်မှ စ၍ ဖြစ်ခဲ့၏၊ ထိုစဉ်က ရဟန်းတော်များသည် ထိုအာဇိဝက၏ ဘတ်ကို လက်ခံဘုဉ္ဇးပေးခဲ့ကြသော်လည်း ဤသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူပြီးသောအခါ လက်မခံကြသောကြောင့် အာဇိဝကသည် ဘုရားအထံတော်လာ၍ မိမိ၏ ဘတ်ကို လက်ခံဖို့ရန် တောင်းပန်သောကြောင့် “သမဏဘတ္တသမယ”ဟု သီးခြား ခွင့်ပြုတော်မူရပြန်သည်။

အကပ္ပိယနိမန္တနံ။ ။ရဟန်း ၄ ပါး ၅ ပါး စသူတို့၏ အထံသို့ သွား၍ “ဩဒနေန နိမန္တေတိ-ထမင်းဖြင့် ဖိတ်မန်ပါ၏”ဟု လျှောက်လျှင် မအပ်သော ဖိတ်ခြင်းဖြစ်၏၊ ဤနည်းအတိုင်း ပါဠိဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မြန်မာစသော အခြားဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ ဘောဇဉ် ၅ ပါးကို နာမည်တပ်၍ “ထမင်းဘုဉ္ဇးပေး ကြပါ၊ ငါးဘုဉ္ဇးပေး ကြပါ” စသည်ဖြင့် ဖိတ်ခြင်းများသည် အကပ္ပိယနိမန္တနများတည်း၊ အကပ္ပိနိသဂ္ဂိပစ္စည်းများကဲ့သို့ အကပ္ပိယ မဟုတ်၊ ဂဏဘောဇနအာပတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကပ္ပိယတည်း။ [ဂဏဘောဇနပတ္တိဇနကနိမန္တနဘာဝတော အကပ္ပိယနိမန္တနန္တိ ဝုတ္တံ။]

အနိမန္တိတစတုက္ကံ။ ။ယောဇနာ၌ “အနိမန္တိတော စတုတ္ထော ယဿ စတုက္ကဿာတိ အနိမန္တိတစတုက္ကံ” ဟု ဆို၏၊ ထိုအလို “မပင့်ဖိတ်အပ်သော ရဟန်းလျှင် ၄ ပါး မြောက်ရှိသော စတုက္ကံ” ဟု ပေး၊ “အနိမန္တိတစတုက္ကံ”ဟုလည်း ပါဠိရှိစေ၊ ရှေးစာတို့၌ “အနိမန္တိတစတုက္ကံ”ဟု ရှိ၏၊ စတုန္ဒ ပူရဏော စတုက္ကံ၊ အနိမန္တိတေန + ဥပလက္ခိတံ + စတုက္ကံ အနိမန္တိတစတုက္ကံ၊ “မပင့်ဖိတ်အပ်သော ရဟန်းဖြင့် မှတ်အပ်သော ၄ ပါးတို့၏ အပေါင်း”ဟု ပေး၊ “စက္ခုဒသကံ” ပုဒ်ကဲ့သို့တည်း။

ဖိတ်မန်အံ့၊ (ဘတ္တဟူသော၊ ထမင်းဟူသော စကားဖြင့် ပင့်ဖိတ်အံ့) တေသု-ထို
 ၄ ပါးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ တယော- ၃ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဂတာ-လိုက်
 သွားကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ဧကော-သည်၊ န ဂတော-လိုက် မသွား၊ ဥပါသကော-
 သည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဧကော-သော၊ ထေရော-သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာပါနည်း၊
 ဣတိ၊ ပုစ္ဆတိ-မေးအံ့၊ ဥပါသက-ဥပါသကာ၊ နာဂတော-မကြွလာ၊ ဣတိ-ဤသို့
 ပြောကုန်ပြီ၊ သော-ထိုဥပါသကာသည်၊ အညံ-အခြားသော၊ တင်္ခဏပုတ္တံ-ထိုခဏ၌
 ရောက်လာသော၊ ကိစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းကို၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဧဟိ-
 ကြွတော်မူပါ။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ [ဤသို့လျှောက်ခြင်းသည် ပင့်ဖိတ်ခြင်း
 မဟုတ်။] ပဝေသေတွာ-အိမ်တွင်းသို့ သွင်း၍၊ စတုန္ဒမ္ပိ-၄ ပါးကုန်သော ရဟန်း
 တို့အားလည်း၊ ဘတ္တံ-ဘတ်ကို၊ ဒေတိ-အံ့၊ သဗ္ဗေသံ-တို့၏၊ အနာပတ္တိ-တည်း၊
 ကသွာ-နည်း၊ ဂဏပူရကဿ-၄ ပါးဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သော နောက်ဆုံးရဟန်း
 ၏၊ ဝါ-ကို၊ အနိမန္တိတတ္တာ-မဖိတ်မန်အပ်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊
 ဟတ္ထ-ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ တယောဇေ- ၃ ပါးတို့ကိုသာ၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂဏိသု-ခံယူကုန်ပြီ၊ တေဟိ-ထို ၃ ပါးတို့ဖြင့်၊ ဂဏော- ၄ ပါး
 ဂိုဏ်းသည်၊ န ပူရတိ-မပြည့်၊ ဂဏပူရကောစ- ၄ ပါးဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သော
 ရဟန်းကိုလည်း၊ အနိမန္တိတော-မပင့်ဖိတ်အပ်၊ တေန-ထိုရဟန်းကြောင့်၊ ဂဏော-
 ၄ ပါးဂိုဏ်းသည်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤစတုက္ကသည်၊
 အနိမန္တိတစတုက္ကံ-မည်၏။

ပိဏ္ဍပါတိကစတုက္ကေ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) နိမန္တနကာလေ-ပင့်
 ဖိတ်ရာ အခါ၌၊ ဧကော-တစ်ပါးသည်၊ ဝါ-က၊ ပိဏ္ဍပါတိကော-ပိဏ္ဍပါတိစုတင်
 ဆောင်သည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုပိဏ္ဍပါတိကရဟန်းသည်၊ နာမိဝါသေတိ-လက်
 မခံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် လက်မခံပါသော်လည်း၊ ဂမနဝေလာယ-သွားချိန်၌၊ ဘန္တေ-
 ရား၊ ဧဟိ-ကြွပါ။ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ အနမိဝါသိတတ္တာ-လက်
 မခံအပ်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာဂစ္ဆန္တမ္ပိ-မလိုက်လိုပါသော်လည်း၊ ဝါ-မလိုက်
 လိုသော ပိဏ္ဍပါတိက ရဟန်ကိုလည်း၊ ဧထ-လိုက်ခဲ့ပါကုန်၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊
 လစ္ဆထ-ရပါကုန်လတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကုန်အံ့၊
 သော - ထိုပိဏ္ဍပါတိကရဟန်းသည်၊ တံ ဂဏံ - ကို၊ ဘိန္ဒတိ - ဖျက်၏၊ တသွာ၊
 သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။

အနုပသမ္ပန္နစတုက္ကေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) သာမဏေရေန-
 နှင့်၊ သမ္ပိ၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ သောပိ-ထိုသာမဏေ
 သည်လည်း၊ ဂဏံ၊ ဘိန္ဒတိ၊ ပတ္တစတုက္ကေ (ဝိနိစ္ဆယော၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဧကော-
 ရဟန်းတစ်ပါးသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဂန္ဓာ-မသွားမူ၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ ပေသေတိ-
 စေလွှတ်၏၊ (ကိုယ်တိုင် မသွားဘဲ လူသာမဏေကို သပိတ်ပေး၍ ကိုယ်စား

စေလွှတ်သည်-ဟူလို) ဧဝမ္ဗိ-သို့လည်း၊ ဂဏော၊ ဘိဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ၊ သဗ္ဗေသံ၊ အနာပတ္တိ။

ဂိလာနစတုက္ကေ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဂိလာနေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ နိမန္တိတာ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ ဂိလာနသေဝ-၏သာ၊ အနာပတ္တိ-တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင်အနာပတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣတရေသံ-မိမိမှ တစ်ပါးသော ရဟန်း ၃ ပါးတို့၏၊ ဂဏပူရကော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဂိလာနေန-ကြောင့်၊ ဂဏော-၄ ပါးဂိုဏ်းသည်၊ န ဘိဇ္ဇတိ-မပျက်၊ တသ္မာ၊ တေသံ အာပတ္တိ ယေဝ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ၊ အဝိသေသေန-ဂိလာနဟု၊ အထူးမပြု၊ သာမညအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ (ကိံ ဝုတ္တံ) သမယလဒ္ဓကော-ရအပ်သော သမယရှိသော ရဟန်းသည်၊ သယမေဝ-မိမိသည်သာ၊ မုစ္စတိ-အာပတ်မှ လွတ်၏၊ သေသာနံ-ကြွင်းသော ရဟန်းတို့၏၊ ဂဏပူရကတ္တာ-ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာပတ္တိကရော-အာပတ်ကို ပြုတတ်သည်၊ ဝါ-ပြုနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ (ဣတိ ဝုတ္တံ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ စိဝရဒါနသမယလဒ္ဓကာဒိနမ္ဗိ-ရအပ်သော စိဝရဒါန သမယရှိသော ရဟန်းအစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စတုက္ကာနိ၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာနိ။

ပန-ဆက်၊ အဓိဝါသေတွာ-လက်ခံပြီး၍၊ ဂတေသုပိ-သွားပြီးပါကုန်သော်လည်း၊ ဝါ-သွားပြီးသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသု၊ ဇနေသု-ရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကော-သော၊ ပဏှိတော-ဉာဏ်ရှိသော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဂဏံ- ၄ ပါးဂိုဏ်းကို၊ ဘိန္ဒိဿာမိ-ဖျက်ပါအံ့၊ နိမန္တနံ-နိမန္တနဘတ်ကို၊ သာဒယထ-သာယာကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ယာဂုဒဇကော ဝသာနေ-ယာဂုဒဲဖွယ်၏ အဆုံး၌၊ ရှေးက ယာဂုစသည်ကို ရှေးဦးစွာ ကပ်ပြီးမှ ဆွမ်းကပ်ကြသည်။ ဘတ္တတ္ထာယ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဏန္တာနံ-ယူကုန်သော ဥပါသကာတို့အား၊ အဒတွာ-မပေးမူ၍၊ ဣမေ ဘိက္ခု-ဤရဟန်းတို့ကို၊ ဘောဇေတွာ-ကျွေးပြီး၍၊ တာဝ ဝိသဇေထ-လွတ်လိုက်ကြပါကုန်ဦး၊ အဟံ-သည်၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ အနုမောဒနံ-ဆွမ်းအနုမောဒနကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂမိဿာမိ-သွားအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေပြီ၊ တေသု-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဘုတွာ-စားပြီး၍၊ ဂတေသု-သွားကုန်လတ်သော်၊ ဘန္တေ၊ ပတ္တံ၊ ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဥပါသကေန-သည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဘတ္ထေ-ထမင်းကို၊ ဒိန္နော-ပေးလှူအပ်သော်၊ ဘုဂ္ဂိတွာ-၍၊ အနုမောဒနံ ကတွာ ဂစ္ဆတိ၊ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဉ္စန္ဒ-ကုန်သော၊ ဘောဇနာနံယေဝ-တို့၏သာ၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဂဏဘောဇနေ-ဂဏဘောဇေအရာ၌၊ ဝိသင်္ဂေတံ-ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ သြဒနေန-ထမင်းဖြင့်၊ နိမန္တိတာ-ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍)။

ကုမ္မာသံ-တစ်ဝက်ကျက် ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဏှန္တပိ-ခံယူကုန်သော ရဟန်းတို့သည် လည်း၊ အာပတ္တိ၊ အာပဇ္ဇန္တိ၊ တာနိစ-ထိုဘောဇဉ်တို့ကိုလည်း၊ တေဟိ-ထိုရဟန်း တို့သည်၊ ဧကတော - တည်း၊ န ဂဟိတာနိ - မခံယူအပ်ကုန်၊ ပန - ကား၊ ယာဂူ အာဒိသု-တို့၌၊ ဝိသင်္ဂေတံ၊ ဟောတိ၊ တာနိ-ထိုယာဂူ အစရှိသည်တို့ကို၊ တေဟိ၊ ဧကတော၊ ဂဟိတာနိ၊ ဣတိ၊ တသ္မာ၊ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကော၊ ပေ၊ အနာပတ္တိ၊ ကရောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက် သော ဒါယကာသည်၊ ဝါ-ကို၊ သံဃဘတ္တံ-သံဃဘတ်ကို၊ ကတ္ထုကာမေန-ပြုလို သော ဥပါသကာသည်၊ နိမန္တနတ္ထာယ-ပင့်ဖိတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပေသိတော-စေ လွှတ်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟာရံ-သို့၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ သွေ-နက်ဖြန်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ယရေ-၌၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဝတ္တာ- မလျှောက်မှု၍၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သံဃဘတ္တံ-သံဃဘတ်ကို၊ (သံဃာကုန်လှူအပ်သော ထမင်းကို)၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ ဝါ၊ သံဃော၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှာတု-ယူလှည့်ပါလော၊ ဣတိဝါ-လည်းကောင်း၊ သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ ဘတ္ထုဒ္ဓေသကေန-ဆွမ်းညွှန်ရဟန်းသည်၊ ပဏှိတေန-ပညာရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ နေမန္တန်ကာ-ပင့်ဖိတ်ခြင်းကို လက်ခံကုန်သော ရဟန်းတို့ကို၊ ဂဏှဘောဇနတော-ဂဏှဘောဇနအာပတ်မှလည်း ကောင်း၊ ပိဏှပါတိကာ-ပိဏှပါတ်စုတင်ဆောင် ရဟန်းတို့ကို၊ စုတင်ဘောဒတောစ- စုတင်ပျက်ခြင်းမှလည်းကောင်း၊ မောစေတဗ္ဗာ-လွတ်စေထိုက်ကုန်၏။

ကထံ-အဘယ်သို့ လွတ်စေထိုက်ကုန်သနည်း၊ တာဝ-စုတင်ဘောဒမှ လွတ် အောင် ပြောဆိုပုံမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိံ) ဥပါသက- ကာ၊ သွေ-နက်ဖြန်၌၊ (အာဂန္တံ-လာခြင်းငှာ) န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗံ) ဘန္တေ၊ ပုနဒိဝေသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ (ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ)၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်အံ့၊ ပုနဒိဝေသေပိ-၌လည်း၊ (အာဂန္တံ-ငှာ) န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ) ဧဝံ-သို့၊ ယာဝ အဒ္ဓမာသမ္ပိ-တစ်လထက်ဝက်၊ ၁၅ ရက်တိုင်အောင် လည်း၊ ဟရိတ္တာ-ဆောင်ယူ၍၊ (စကားအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ယူ၍)၊ ပုန၊ ဝတ္တဗ္ဗော၊ (ကိံ) တွံ-သင်ဥပါသကာသည်၊ ကိံ-အဘယ်စကားကို၊ အဝစ-လျှောက်လိုက် သနည်း၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ သံဃဘတ္တံ ဂဏှထ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ၊ တတော-ထိုသို့လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပါသက-ကာ၊ ဣမံ ပုပ္ဖံ- ဤပန်းကို၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ တာဝ ကရောဟိ-ပြုစမ်းပါဦးလော၊ ဣမံ တိဏံ- ဤမြက်ကို၊ (ကပ္ပိယံ တာဝ ကရောဟိ) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိက္ခေပ-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်ခြင်းကို၊ (စိတ်ပျံ့လွင့်သွားသဖြင့် “သံဃဘတ္တံ ဂဏှထ”ဟု နောက်ထပ် မဆိုမိအောင်)၊ ကတ္တာ-၍၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ ကိံ - အဘယ်စကားကို၊ ကထယိတ္ထ-

ပြောလိုက်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ တထေဝ-ထို့ရှေ့အတူသာ၊ သစေ ၀ဒတိ-အံ့၊ (“သံယဘတ္တံ ဂဏှထဟု ထပ်၍ လျှောက်နေသေးအံ့” ဟူလို၊) ဧဝံသတိ (ဝတ္ထဗောဋ် စပ်။)

အာဝုသော-ငါ့ရှင်ဒါယကာ၊ တံ-သင်ဒါယကာသည်၊ ပိဏ္ဍပါတိကေဝါ- ပိဏ္ဍပါတ်စုတင်ဆောင် ရဟန်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာထေရေဝါ-မဟာထေရ် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ န လစ္ဆတိ-ရလိမ့်မည် မဟုတ်၊ သာမဏေရေ-တို့ကိုသာ၊ လစ္ဆတိ-ရလတံ့၊ ဣတိ ဝတ္ထဗော၊ ဘန္တေ-ရား၊ အသုကသ္မိဉ္စ ဂါမေ-ထိုမည်သော ရွာ၌လည်းကောင်း၊ အသုကသ္မိဉ္စ ဂါမေ-၌လည်းကောင်း၊ ဘဒန္တေ-အရှင်ကောင်း တို့ကို၊ ဘောဇေသုံ နနု-ကျေးကြရကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဟံ-သည်၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ န လဘာမိ-မရပါသနည်း၊ ဣတိစ-သို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ တေ-ထိုအခြားရွာက ဥပါသကာတို့သည်၊ နိမန္တေတုံ-ပင့်ဖိတ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ပင့်ဖိတ် နည်းကို၊ ဇာနန္တိ-နားလည်ကုန်၏၊ တံ-သင်ဥပါသကာသည်၊ (နိမန္တေတုံ) န ဇာနာ တိ-နား မလည်၊ ဣတိ ဝတ္ထဗော၊ ဘန္တေ-ရား၊ တေ-ထိုအခြားရွာက ဥပါသကာ တို့သည်၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊ နိမန္တေသုံ-ပင့်ဖိတ်ကြပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ တေ-ထိုအခြားရွာက ဥပါသကာတို့သည်) ဧဝံ အာဟံသု၊ (ကိံ) ဘန္တေ-တို့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သောပိ-ထိုဥပါသကာသည်လည်း၊ တထေဝ- ထို့အတူသာ၊ (ဘိက္ခံ ဂဏှထဟူ၍သာ) သစေ ၀ဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝဋ္ဋတိ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ ဘတ္တံ ဂဏှထာတိ-ဟူ၍၊ ၀ဒတိ-အံ့၊ အာဝုသော-ဒါယကာ၊ ဒါနိ-၌၊ တံ-သင်ဒါယကာသည်၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ န လစ္ဆသိ-ရလိမ့်မည် မဟုတ်၊ တယောဇေ-ရဟန်း၊ ဥ ပါးတို့ကိုသာ၊ လစ္ဆသိ- ရလတံ့၊ ဣတိ၊ ဝတ္ထဗော၊ ဘန္တေ-ရား၊ အသုကသ္မိဉ္စ (ဂါမေ)-၌လည်းကောင်း၊ အသုကသ္မိဉ္စ ဂါမေ-၌လည်းကောင်း၊ သကလံ-သော၊ ဘိက္ခုသံယံ-ကို၊ ဘောဇေသုံ နနု-ကျေးကြရကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဟံ-သည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ န လဘာမိ-မရပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ-သည်၊ နိမန္တေတုံ- ငှာ၊ ဝါ-ပင့်ဖိတ်နည်းကို၊ န ဇာနာသိ-နားမလည်၊ ပေ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပုနပိ၊ ဘတ္တမေဝတိ - ထမင်းဟူ၍ပင်၊ ၀ဒတိ - လျှောက်နေသေးအံ့၊ တတော - ထိုသို့ လျှောက်နေခြင်းကြောင့်၊ ဝတ္ထဗော၊ (ကိံ) တံ-သည်၊ ဂစ္ဆ-သွားတော့၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ တဝ-သင်ဒါယကာ၏၊ ဘတ္တေန-ထမင်းဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဧသ-ဤရွာသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ နိဗဒ္ဓဂါမော-အမြဲကျက်စားရာ ဆွမ်းခံရွာတည်း၊ မယံ-တို့သည်၊ ဧတ္ထ-ဤရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရိသာမ-လှည့် လည်ကုန်အံ့၊ ဣတိ၊ ဝတ္ထဗော။

ဘန္တေ-တို့၊ စရထ-လှည့်လည်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-လျှောက်ပြီး၍၊ အာဂတံ-ပြန်လာသော၊ တံ-ထိုဥပါသကာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ (ကိံ) ဘော-အမောင်၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ လဒ္ဓါ ကိံ-ရအပ်ပါကုန်သလော၊ ဣတိ ပုစ္ဆန္တိ၊ ဧတေန-ဤမေးခြင်းဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ ဧတ္ထ-ဤသို့မေးရာ၌၊ ဝတ္ထဝံ-ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ ဗဟု-များ၏၊ (သူနဲ့ ရဟန်း၏ ပြောခဲ့ရသော စကားတွေကို ပြောနေရလျှင် အများကြီးဖြစ်၏၊ မေးမနေကြပါနဲ့တော့-ဟူလို) ထေရာ-တို့သည်၊ သွေ-နက်ဖြန်၌၊ ပိဏ္ဏာယ စရိသာမ၊ ဣတိ အာဟံသု-ပြောလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ ဒါနိ-၌၊ တုမေ-တို့သည်၊ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထ-မမေ့လျော့ကြကုန်လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ဒုတိယဒိဝသေ-၌၊ စေတိယဝတ္တံ-ကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ ဌိတာ-တည်နေကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ သံယတ္ထေရေန-သည်၊ ဝတ္ထဗ္ဗာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ) အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ ဓုရဂါမေ-ပဓာနဖြစ်သော ရွာ၌၊ ဝါ-အနီးဖြစ်သော ရွာ၌၊ သံယဘတ္တံ-သံယဘတ်သည်၊ (အတ္ထိ) ကျောင်းနှင့် အနီးဆုံးဖြစ်၍ ဆွမ်းခံဖို့ရန် ပဓာနဖြစ်သော ရွာကို “ဓုရဂါမ” ဟု ခေါ်သည်၊ ပဓာနေ စန္ဒိကေ ဓုရော-အဘိဓာန်။ ပန-ထိုသို့ပင်ရှိပါသော်လည်း၊ အပဏ္ဍိတမနုဿော-နား မလည်သော လူသည်၊ အာဂမာသိ-ပင့်ဖိတ်ဖို့ရာ လာပြီ၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြစို့၊ ဓုရဂါမေ--၌၊ ဝါ-၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိသာမ-လှည့်လည်ချေကြစို့၊ ဣတိ ဝတ္ထဗ္ဗာ၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ထေရဿ-၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ ကာတပ္ပံ-ပြုလုပ်ထိုက်၏၊ ဝါ-လိုက်နာထိုက်၏၊ ဒုဗ္ဗစေဟိ-အပြောခက်အဆိုခက်သူတို့သည်၊ န ဘဝိတပ္ပံ-မဖြစ်ထိုက်၊ ဂါမဒ္ဓါရေ-၌၊ အဋ္ဌတွာဝ-မရပ်မူ၍သာ၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတပ္ပံ-လှည့်လည်ရာ၏။ [ရပ်နေလျှင် မနေ့က ဒါယကာသည် ရှေးရှုလာ၍ “ဘတ္တံ ဂဏှထ” ဟု လျှောက်ဦးမည်စိုးသောကြောင့် “အဋ္ဌတွာဝ” ဟု ဆိုသည်။]

တေသု-ထိုဥပါသကာတို့သည်၊ ပတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေပြီး၍၊ ဘောဇန္တေသု-ကျွေးကုန်လတ်သော်၊ ဘုဒ္ဓိတပ္ပံ-စားရာ၏၊ အာသနသာလာယ-ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘတ္တံ-ဘတ်ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ရထိကာသု-ရထားလမ်းမတို့၌၊ အာဟိဏ္ဏန္တာ-လှည့်လည်ကုန်လျက်၊ သစေ အာရောစန္ဒိ-အကယ်၍ လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ကိံ-နည်း၊) ဘန္တေ-တို့၊ အာသနသာလာယ-၌၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူလှည့်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ ဝဒန္တိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ၊ ဘုဒ္ဓိတံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ ဘတ္တံ-ကို၊ အာဒါယ-၍၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တာ-သွား၍၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဏှထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အထဝဒန္တိ-အကယ်၍ လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့လျှောက်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) ပဋိကစ္စေဝ-စောစောကပင်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ အဘိဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ပဋိရူပေ-သင့်လျော်သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အာဂတာဂတာနံ-ကြွလာကုန် ကြွလာကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ အထ ဒေန္တိ-အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊

(ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့လျှောက်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) အယံ-ဤဆွမ်းသည်၊ အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာနာမ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော ဆွမ်းမည်၏၊ (ပဋိဂ္ဂဟေတု-ငှာ) ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဘတ္တသာလာယ-၌၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ သဇ္ဇေတွာ-စီစဉ်ပြီး၍၊ တံ တံ ပရိဝေဏံ-ထိုထိုကျောင်းပရိဝေဏံသို့၊ သစေ ပဟိဏန္တိ-အကယ်၍ စေလွှတ်ကုန်အံ့၊ (ကိ-အဘယ်သို့ မှာ၍ စေလွှတ်ကုန်သနည်း၊) ဘတ္တသာလာယ-၌၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍ စေလွှတ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတု) န ဝဋ္ဋတိ။

ပန-ဆက်၊ ယေ မနုဿာ-တို့သည်၊ ပိဏ္ဏစာရိကေ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ အာသနသာလံ-ဆွမ်းစားစရပ်ကို၊ သမ္ပုဇ္ဈိတွာ-တံမြက်လှည်း၍၊ တတ္ထ-ထိုစရပ်၌၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေပြီး၍၊ ဘောဇေန္တိ-စားစေကုန်အံ့၊ ဝါ-ဆွမ်းကျွေးကုန်အံ့၊ တေ-ထိုဒါယကာတို့ကို၊ န ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ-မပယ်ထိုက်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ယေ-အကြင်လူတို့သည်၊ (ဒိသ္မာ ဝဒန္တိ၌ စပ်)၊ ဂါမေ-၌၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ အလဘိတွာ-မရမူ၍၊ (မရဘိ)၊ ဂါမတော-မှ၊ နိက္ခမန္တေ-ထွက်လာကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှထ-ယူပါကုန်၊ ဣတိ ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တေ-ထိုလူတို့ကို၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ-မပယ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ-သို့မဟုတ်၊ (မပယ်လျှင်) န နိဝတ္တိတဗ္ဗံ-မပြန်နစ်ရာ၊ ဘန္တေ-တို့၊ နိဝတ္တထ၊ ဘတ္တံ ဂဏှထ၊ ဣတိ သစေ ဝဒန္တိ၊ (ဧဝံသတိ) နိဝတ္တထာတိ ဝုတ္တပဒေ-နိဝတ္တထဟု ပြောဆိုအပ်သော ပုဒ်၌၊ ဝါ-ပုဒ်အရ၊ နိဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဘန္တေ-တို့၊ နိဝတ္တထ၊ ယရေး-၌၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ ဂါမေ ဘတ္တံ ကတံ၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ဂေဟေစ-၌လည်းကောင်း၊ ဂါမေစ-၌လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံ နာမ-ထမင်းမည်သည်၊ ယဿကဿစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အတွက်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ နိဝတ္တိတုံ ဝတ္တတိ၊ နိဝတ္တထ-ကုန်၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဏှထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပုဇ္ဈံ-တစ်ဆက်တည်း ဆက်စပ်အပ်သည်ကို၊ ကတွာ၊ ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်အံ့၊ နိဝတ္တိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပေ၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဏှထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်ရာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ (မအပ်ဟူလျှင်) ဓုဝ ဘတ္တံ-အမြဲမပြတ် လျှူအပ်သော ဘတ်ကို၊ နိစ္စဘတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ နိစ္စဘတ္တံ-အမြဲမပြတ် လျှူအပ်သော ထမင်းကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ဗဟူနမ္ပိ-များစွာကုန်သော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ ဧကတော ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သလာကဘတ္တာဒိသုပိ ဧသေဝနယော၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။- ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

["သလာကဘတ္တာဒိသု"၌ အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ပါဠိတော်၌ ပါသော ပက္ခိကဘတ် စသည်ကိုသာ ယူရ၏။ သံဃဘတ္တ ဥဒ္ဓေသဘတ္တကိုကား ပါဠိတော်၌ မပါသောကြောင့် မယူနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့၌ "သံဃဘတ္တံ ဂဏှထ"ဟု လျှောက်လျှင် အကပ္ပိယနိမန္တနဟု ဆိုခဲ့ရသည်။ "အဓိဝါသေတု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိ"

ဘိက္ခုသံဃေန”ဟု လျှောက်ခြင်းလည်း မဟာသမယဖြစ်သော အခါ၌သာ ကပ္ပိယ နိမန္တနဖြစ်သည်။ ဤပါဠိတော်၌ အာဇီဝကတစ်ယောက်က ထိုကဲ့သို့ လျှောက် ရာဝယ် (အလှူရှင်က အာဇီဝကဖြစ်သောကြောင့်) “သမဏဘတ္တသမယ”ဟု သီးခြား ခွင့်ပြုတော်မူရသည်။ မဟာသမယ၊ သမဏဘတ္တသမယ စသည်လည်း မဟုတ်ဘဲ ထိုသို့ “အဓိဝါသေတု မေ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေန”ဟု လျှောက်လျှင် အကပ္ပိယနိမန္တနဟု မှတ်ပါ။

၃။ ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၂၂၁။ တတိယသိက္ခာပဒေ-၌၊ နခေါ၊ ပေ၊ ကရောန္တိတိ-ကား၊ ယေန နိယာမေန-အကြင်အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဣမေ မနုဿာ-တို့သည်၊ သက္ကစံ-ရိုရို သေသေ၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ တေန (နိယာမေန)-ကြောင့်၊ ဣဒံ သာသနံဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊ သံဃေ- သံဃာ၌၊ (မောဂ္ဂလ္လာန်အလို) ဝါ-အား၊ (ကစ္စည်းအလို) ဣဒံ ဒါနံဝါ-ဤပေးလှူ ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဩရကံ-ယုတ်ညံ့သည်၊ နခေါ ဘဝိဿတိ-ဧကန်ဖြစ်လိမ့် မည် မဟုတ်၊ ပရိတ္တံ-နည်းသည်၊ လာမကံ-ယုတ်ညံ့သည်၊ နေဝ ဘဝိဿတိ- ဧကန်ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဉာယတိ-သိအပ်၏

ကိရပတိကောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ကိရောတိ (ဧတံ)-ကိရဟူသော ဤအမည်သည်၊ တဿ ကုလပုတ္တဿ-ထိုအမျိုးသား၏၊ နာမံ-တည်း၊ ပန-ကား၊ အာဓိပစ္စဋ္ဌေန- အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကိရပတိကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ကိရောစ-ကိရမည်သူလည်း ဟုတ်၏၊ သော + ပတိစ-အစိုးရသူလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ ကိရပတိ၊ သမာသန္တကပစ္စည်းသက်။] သော-ထိုကိရပတိကသည်၊ ဣဿ ရော-အစိုးရသည်၊ အဓိပတိ-အကြီးအကဲသည်၊ (ဟုတ္တာ) မာသ၊ ပေ၊ နိယာမေန- လအမှတ်အသား၊ ဥတုအမှတ်အသား၊ နှစ်အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဝေတနံ-ရိက္ခာကို၊ ဒတ္တာ-၍၊ ကမ္မကာရကေ-အလုပ်သမားတို့ကို၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကာရေတိ ကိရ- ပြုစေသတတ်၊ ဗဒရာ ပဋိယတ္တာတိ (ဣဒံ ဝစနံ)-ကို၊ ဥပစာရဝသေန-လောက

ယေန ပေ၊ ဉာယတိ။ ။ယထာကို “ယေန နိယာမေန”ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုယေန ကြောင့်၊ တေနဟု နိယမထည့်ပေးရသည်။ တေနသည် ဉာပကဟိတ်ဖြစ်၍ စပ်ပုဒ်လည်း တိုက်ရိုက် မပါသောကြောင့် “ဉာယတိ”ဟု ကြိယာထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ဥပစာရဝသေန။ ။ဆီးသီးသာမက အခြားသော ခဲဖွယ်ဘောဇနများကိုလည်း စီစဉ် ထားပြီး ဖြစ်၏။ သို့သော် ပြောရိုးအတိုင်း ဆီးသီးကို မှတ်သား၍ ဥပလက္ခဏာနည်းအားဖြင့် “ဗဒရာ ပဋိယတ္တာ”ဟု လျှောက်သည်။ [ဥပစာရဝသေနာတိ ဝေါဟာရဝသေန၊ ဥပလက္ခဏ ဝသေန၊ ပဓာနဝသေနဝါတိ အတ္ထော။-ယောဇနာ။]

ပြောရိုးဆိုစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ ဗဒရမိဿေနာတိ-ကား၊ ဗဒရ သာဠဝေန-ဆီးဖျော်ရည်အားဖြင့်၊ (“ပေယျာ-သောက်ဖွယ်တို့သည်၊ ပရိပူရေသန္တိ- ပြည့်စုံလုံလောက်ပါကုန်လတ်” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

၂၂၂။ ဥဿူရေန အာဟရိယိတ္ထာတိ-ကား၊ အတိဒိဝါ-အလွန်နေမြင့်မှ၊ အာဟရိယိတ္ထ-ပို့ဆောင်အပ်ပြီ၊ [ဥဒ္ဓံ+သူရော အသို့ ကာလေတိ ဥဿူရော၊ ကာလတ္တံ၌ နာဝိဘတ်သက်၍ “ဥဿူရေန” ဟု ရှိစေ၊ “အထက်ကောင်းကင်ဝယ် နေရှိရာအခါ၌၊ ဝါ-နေမြင့်မှ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။]

၂၂၆။ မယံ ပေ၊ ဒဗ္ဗိတိ ဧတ္ထ-၌၊ အယံ ဘတ္တဝိကပ္ပနာနာမ-ဤထမင်းကို ဝိကပ္ပနာပြုခြင်းမည်သည်၊ ဝါ-ဤထမင်းကို လျှူခြင်းမည်သည်၊ သမ္ပါဒါပိ-မျက် မှောက်၌လည်းကောင်း၊ ပရမ္မုဒါပိ-မျက်ကွယ်၌လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ သမ္ပါဒါ-၌၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ (မယံ-တပည့်တော်၏၊ ဘတ္တပစ္စာသံ-ထမင်း၌ ဖြစ်သော အာသာကို၊ ဝါ-ထမင်းရဖို့ရန် မျှော်လင့်ချက်ကို၊) တုယံ-အရှင်အား၊ ဝိကပ္ပေမိ- ဝိကပ္ပနာပြုပါ၏၊ ဝါ-လျှူပါ၏၊ ဣတိ၊ ဝတ္တာ-လျှောက်၍၊ (အညံ-အခြားဘတ်ကို၊) ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗံ-စားကောင်း၏၊ (သမ္ပါဒါ) အဒိသ္မာ-၍၊ ဝါ-မမြင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဉ္စသု၊ သဟဓမ္မိကေသု-သီတင်းသုံးဖော်တို့တွင်၊ ဣတ္ထန္နာမဿ-ဤအမည်ရှိသော ရဟန်း အား၊ ဝိကပ္ပေမိ-ဝိကပ္ပနာပြုပါ၏၊ ဝါ-လျှူပါ၏၊ ဣတိ ဝတ္တာ (အညံ ဘတ္တံ) ဘုဂ္ဂိ တဗ္ဗံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယာဒိသု-မဟာပစ္စရိ အစရှိသော အဋ္ဌကထာ တို့၌၊ ပရမ္မုဒဝိကပ္ပနာဝ-ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ၊ စ-ဆက်၊ သာ အယံ-ထိုဘတ္တဝိကပ္ပနာကို၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိနယကမ္ပေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝတော-အား၊ ဝိကပ္ပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ဂန္ဓကုဋိယံ- ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်၌၊ နိသိန္ဓေပိ-ထိုင်နေတော်မူသော်လည်းကောင်း၊ (ဤစကား ဖြင့် သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ် မရောက်ကြောင်းကို ပြသည်။) သံဃမဇ္ဈေ နိသိန္ဓေပိ- လည်းကောင်း၊ သံယေန - သည်၊ ဂဏပုဟောနကေ - ဝိုဏ်းလောက်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ တံ တံ ကမ္ပံ-ထိုထိုကံသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ် သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လတ်သော်၊) သုကတမေဝ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကမ္ပံ-ကို၊ နေဝ ကောပေတိ-ဖျက်တော်မမူနိုင်၊ (ဟတ္ထ ပါသ်အတွင်း မရောက်သော်လည်း မဖျက်-ဟူလို့) န သမ္မာဒေတိ-ပြီးစေတော်မမူ နိုင်၊ (ဟတ္ထပါသ်အတွင်း ရောက်သော်လည်း မပြီးစေနိုင်) ဓမ္မိဿရတ္တာ-တရားကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န ကောပေတိ-ဖျက်တော်မမူနိုင်၊ အဂဏပူရ ကတ္တာ-ဝိုဏ်းကို မပြည့်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န သမ္မာဒေတိ-ပြီးစေ တော်မမူနိုင်။

၂၂၆။ ဒုတ္တယော ပေ၊ ဘုဂ္ဂတိတိ-ကား၊ ဒုတ္တိဏိနိမန္တနာနိ-၂ ခု၊ ၃ ခုသော ပင့်ဖိတ်ကြောင်း ဘတ်တို့ကို၊ ဧကပတ္ထေ-တစ်ခုသော သပိတ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ-၍၊

မိဿေတွာ-ရော၍၊ ဧကံ-တစ်ခုတည်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘုဂ္ဂတိ-စားအံ့၊ (အနာပတ္တိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဒွတ္တိဏိကုလာနိ-၂ ဦး၊ ၃ ဦးသော အမျိုးတို့သည်၊ နိမန္တေ တွာ-အကပ္ပိယနိမန္တနဖြင့် ဖိတ်၍၊ ဧကသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ နိသီဒါပေတွာ-၍၊ ဣတော စိတောစ-ဤမှဤမှလည်း၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဘတ္တံ-ကို၊ အာကိရန္တိ-လောင်းထည့်ကုန်အံ့၊ သူပဗျဉ္ဇနံ-ဟင်းရည် ဟင်းလျာကို၊ အာကိရန္တိ၊ ဧကမိဿကံ-တစ်ခုတည်း ရောနှောသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဆွမ်းရော ဟင်းပါ တစ်ပေါင်းတည်း ရောသွားအံ့-ဟူလို၊) ဧတ္ထ-ဤစုပေါင်းထည့်အပ်သော ဘတ်၌၊ (ဘုဂ္ဂန္တဿ-၏၊) အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ ဣတိ၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ မူလနိမန္တနံ-မူလပင့်ဖိတ်ကြောင်း ဘတ်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-အောက်က၊ ဟောတိ-အံ့၊ ပစ္စိမံ ပစ္စိမံ-နောက်နောက် ပင့်ဖိတ်ကြောင်း ဘတ်သည်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝါ-က၊ (ဟောတိ-အံ့၊) တံ-ထိုဘတ်ကို၊ ဥပရိတော၊ ပဋ္ဌာယ၊ ဘုဂ္ဂန္တဿ၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ၊) ပန-ဆက်၊ ဟတ္တံ-ကို၊ အန္တော-သို့၊ ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ ပဌမနိမန္တန တော-ပဌမပင့်ဖိတ်ကြောင်း ဘတ်မှ၊ ဧကမ္ပိ-တစ်လုပ်လည်းဖြစ်သော၊ ကပဋ္ဌ-ဆွမ်းလုပ်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ယူ၍၊ ဘုတ္တကာလတော-စားအပ်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယထာဝါ တထာဝါ-ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် လည်း၊ (အထက်ပိုင်းက ယူ၍ဖြစ်စေ၊ အောက်ပိုင်းက ယူ၍ဖြစ်စေ-ဟူလို၊) ဘုဂ္ဂန္တဿ အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ၊) တတ္ထ-ထိုအများစုပေါင်း၍ ထည့်အပ်သော ဘတ်၌၊ ဒီရံဝါ-နို့ရည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရသံဝါ-အသားရည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေ အာကိရန္တိ-အကယ်၍ လောင်းထည့်ကုန်အံ့၊ [“သစေဝ”ဟု ပါသည်ကား မကောင်း။] (ဧဝံသတိ-ဤသို့လောင်းထည့်ကုန်လတ်သော်၊) ယေန-ယင်းနို့ရည် သို့မဟုတ် အသားရည်သည်၊ အဇ္ဈောတ္ထတံ-လွမ်းမိုးအပ်သော၊ ဘတ္တံ-ဘတ်သည်၊ ဧကရသံ-တစ်ခုတည်းသော အရသာရှိသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (အရသာချင်း ရော သွားအံ့-ဟူလို၊) ကောဋီတော-အစွန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ ဘုဂ္ဂန္တဿ၊ အနာပတ္တိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိံ) ဒီရဘတ္တံဝါ-နို့ရည် ဖြင့် ရောအပ်သော ဘတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရသဘတ္တံဝါ-အသားရည်ဖြင့် ရောအပ်သော ဘတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ နိသိန္တဿ-ထိုင်နေ စဉ်၊ တတ္ထေဝ-ထိုဒီရဘတ္တံ၊ သို့မဟုတ် ရသဘတ္တံ၌ပင်၊ အညေပိ-အခြားသူတို့သည် လည်း၊ ဒီရဘတ္တံဝါ၊ ရသဘတ္တံဝါ၊ အာကိရန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဒီရံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရသံဝါ-အသားရည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပိဝတော-သောက်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (“ဒီရ၊ ရသတို့သည် ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် အနာပတ် ဖြစ်သည်”-ဟူလို၊) ဘုဂ္ဂန္တေန ပန-စားသော ရဟန်းသည်ကား၊ ပဌမံ-စွာ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ မံသခဏှံ ဝါ- အသားတုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တပိဏှံ ဝါ-

ထမင်းခဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ မုခေ-၌၊ ပက္ခိပိတ္တာ-၍၊ ကောဋီတော၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သပ္ပိပါယသေပိ-ထောပတ်ယနာထမင်း၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပယသာ-နို့ရည်ဖြင့်၊ သင်္ခတော-ပြုစီမံအပ်သော အစာတည်း၊ ပါယသော၊ (ထောမနိမိ ဝိဂ္ဂဟ၊) သင်္ခတအနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၊ ဣအနုဗန်ကြောင့် ပါ၌ ဝုဒ္ဓိပြု၊ မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ သလာ၊ “ပါယသ” ဟု ပြီး၏၊ ယ၌ ဒီယ မရိုစေရ ဤသို့ “ပယသာ သင်္ခတာ” ဟူသော ဝါကျအခိုက်တုန်းက နို့ယနာထမင်းဟူသော အနက်ဝိသေသကို ဟောသော်လည်း ပါယသဟု တဒ္ဓိတ်ပြီးသောအခါ သာမည ယနာထမင်းကို ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် “သပ္ပိပါယသ” ဟု ထောပတ်ယနာထမင်း လည်း ဖြစ်နိုင်ပြန်သည်။]

မဟာဥပါသကော-ဥပါသကာကြီးသည်၊ [သား မယား ညီစသူတို့၏ အကြီး အကဲဖြစ်သောကြောင့် “မဟာ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။] ဘိက္ခု-ကို၊ နိမန္တေတိ-ပင့်ဖိတ်အံ့၊ (အကပ္ပိယနိမန္တနဖြင့် ပင့်ဖိတ်အံ့၊) ကုလံ-အိမ်သို့၊ ဥပဂတဿ-ချဉ်း ကပ်လာသော၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ (ပတ္တေ၌ စပ်၊) ဥပါသကောပိ-သည်လည်း ကောင်း၊ တဿ-ထိုဥပါသကာ၏၊ ပုတ္တံ၊ ပေ၊ အာဒယောပိ-သား မယား ညီ နှမ အစရှိသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ ကောဋ္ဌာသံ-အဖို့ကို၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်ယူ၍၊ ပတ္တေ-၌၊ ပက္ခိပန္နိ-ထည့်ကုန်အံ့၊ ဥပါသကေန-သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သော ဘတ်ကို၊ အဘုဉ္ဇိတ္တာ-၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော ဘတ်ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ၊ အာပတ္တိ၊ ဣတိ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ

ယောဓနာ။ ။ “ပါယသ” ဟု ယာ၌ ဒီယဖြင့် တွေ့ရသော ပါဌ်ကို ယူ၍ ပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ် ယောဓနာ၌ “ပါတဗ္ဗဿ စ အသိတဗ္ဗဿစ ဒိန္နံ ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ္တာနံ သမ္မဝတောပိ ပါယသောတိ ဝုစ္စတိ” ဟု တစ်နည်း ဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ပါတဗ္ဗောတိ ပါယော၊ အသိတဗ္ဗောတိ အာသော၊ ပါယောစ + သော + အာသောစာတိ ပါယာသော-သောက်လည်း သောက်နိုင်၊ လက်ဖြင့် ကော်ယူ၍လည်း စားနိုင်သော ထမင်း” ဟု ပြုရသည်၊ ထိုအကြံကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း-ထိုအကြံအတိုင်းဆိုလျှင် နို့ရည်ဟူသော အနက်သည် သဒ္ဓါအတွင်း၌ မပါ တော့ရကား “နို့ယနာ” ဟု မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘုရားအလောင်းတော်အား သုဇာတာ ကပ်လှူအပ်သော နို့ယနာဆွမ်း၌ သောက်၍ မဖြစ်၊ ၄၉-လုတ် ဆွမ်းလုတ်ပြု၍ ဘုဉ်းပေးရသော ယနာဆွမ်းသာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ သပ္ပိပါယာသေပိတိ သပ္ပိနာစ ပါယာသေနာစ ကတေ ဘတ္တေပိ” ဟု ယောဓနာ ဖွင့်သည်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ၊ “သပ္ပိနာ + သင်္ခါတော ပါယာသော သပ္ပိပါယာသော” ဟုသာ ပြုသင့်သည်။ [ယန-တစ်ခဲနက် ပြစ်နေသော ထမင်းကို “ယနာ” ဟု ဆိုသည်။]

အာပတ္တိတိ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ “ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ” နေရာဝယ် စားအုပ်များ၌ “ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဌ်သည် “မဟာအဋ္ဌကထာယံ အာပတ္တိတိ ဝစနေန ကုရုန္တိယံ ဝဋ္ဋတိတိ ဝစနံ ဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ” ဟူသော သာရတ္ထဋီကာနှင့် မညီ၊ ထိုကြောင့် အာပတ္တိဟုသာ ရှိပါစေ။

ဝတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တဋ္ဌကထာယံ-ဌံ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ မဟာပစ္စရိယံ-ဌံ၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်) ပါဠိကွဲ-အသီးအသီး၊ သစေ ပစ္စန္ဓိ-ကုန်အံ၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏။ ပတ္တဘတ္တတော-ချက်အပ်သော ဘတ်မှ၊ အာဟရိတွာ၊ ဒေန္တိ-ကုန်အံ၊ တတ္ထ-ထိုသို့လျှောက်ရာ၌၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ အာဟဋ္ဌ-ဆောင်ယူအပ်သော ဘတ်ကို၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ၊ ပါစိတ္တိယံ၊ (ဟောတိ) ပန-သို့မဟုတ်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော သား၊ မယား စသူတို့၏၊ ဧကောဝ-တစ်ခုတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပါကော-ချက်ခြင်း သည်၊ ယဒိ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ပရမ္မရဘောဇနံ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

မဟာဥပါသကော-သည်၊ နိမန္တေတွာ-၍၊ နိသီဒါပေတိ-အံ၊ အညော-သော၊ မနုဿော၊ ပတ္တံ၊ ဂဏှာတိ-အံ၊ န ဒါတဗ္ဗံ-မပေးရာ၊ ဘန္တေ-ရား၊ ကိ-အဘယ့်ကြောင့်၊ န ဒေထ-မပေးပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်အံ၊ ဥပါသက-ကာ၊ တယာ-သည်၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ အမှ နန-ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောရာ၏၊ ဘန္တေ၊ ဟောတု-ရှိပါစေ၊ လဒ္ဓိ လဒ္ဓိ-ရအပ်ရအပ်သော ဘတ်ကို၊ ဘုဉ္ဇထ-ကုန်၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ၊ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အညေန-အခြားသော ဥပါသကာသည်၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဘတ္ထေ-ကို၊ ဒိန္တေ-သော်၊ အာပစ္စိတွာပိ-ပန်ပြော၍လည်း၊ (မူလပင့်ဖိတ်သူကို ပန်ပြော၍လည်း၊) ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ ကုရုန္တိယံ ဝုတ္တံ၊ အနုမောဒနံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကြွသွားသော ရဟန်းကို၊ မမ္မံ-ကို၊ သောတုကာမာ-နာလိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဘန္တေ၊ သွေပိ-နက်ဖြန်၌လည်း၊ အာဂစ္ဆေယျာယ-ကြွတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ဥပါသကာတို့သည်၊ နိမန္တေန္တိ-ကုန်အံ၊ (အကပ္ပိယနိမန္တနဖြင့် ဖိတ်ကုန်အံ) ပုနဒိဝသေ၊ အာဂစ္ဆာ၊ လဒ္ဓိ လဒ္ဓိ-ရအပ် ရအပ်သော ဘတ်ကို၊ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကသွာ-နည်း၊ သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံသော ဥပါသကာတို့သည်၊ နိမန္တိတတ္တာ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဧကော-သော၊ ဘိက္ခုာ-သည်၊ ပိဏှာယ-ငှာ၊ စရန္တော-လှည့်လည်စဉ်၊ ဘတ္တံ-ကို၊ လဘတိ-အံ၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ အညော-သော၊ ဥပါသကော-သည်၊ နိမန္တေတွာ-၍၊ (အကပ္ပိယနိမန္တနဖြင့် ပင့်ဖိတ်၍၊ ယရေ-၌၊ နိသီဒါပေတိ-ထိုင်စေအံ၊ စ-ထိုသို့ပင်ထိုင်စေပါသော်လည်း၊ ဘတ္တံ-သည်၊ န တာဝ သမ္ပဇ္ဇတိ-မပြီးစီးသေးအံ၊

မဟာပစ္စရိယံ။ ။မဟာအဋ္ဌကထာ၏ “အာပတ္တိ” ဟူသော စကားနှင့် ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာဝယ် “ဝဋ္ဋတိ” ဟူသော စကားသည် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မဟာပစ္စရိယံ သစေ” စသည်ဖြင့် မဆန့်ကျင်အောင် ညှိ၍ ပြသည်။ မှန်၏-မဟာပစ္စရိ၌ ပါစိတ္တိယံဟူသော စကားသည် မဟာအဋ္ဌကထာ၏ အာပတ္တိဟူသော စကားနှင့် သဘောတူ၏။ “ယဒိ ပန ပေ၊ န ဟောတိ” ဟူသော စကားသည် ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၏ “ဝဋ္ဋတိ” ဟူသော စကားနှင့် သဘောတူ၏။

သော ဘိက္ခု-သည်၊ ပိဏ္ဍာယ၊ စရိတ္တာ၊ လဒ္ဒဘတ္တံ-ရအပ်ပြီးသော ဘတ်ကို၊ သစေ ဘုဇ္ဇတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) (ဘတ္တိ) အဘုတ္တာ-မစားမူ၍၊ နိသိန္ဓေ-ထိုင်နေလတ်သော်၊ ဘန္တေ၊ ကိ-ကြောင့်၊ န ဘုဇ္ဇသိ-သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ တယာ-သည်၊ နိမန္တိတတ္တာ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ (န ဘုဇ္ဇာမိ-မစား) ဣတိ၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဘန္တေ၊ လဒ္ဒံ လဒ္ဒံ-ရအပ်ရအပ် ပြီးသော ဘတ်ကို၊ ဘုဇ္ဇထ-ဘုဇ္ဇ်းပေးပါကုန်၊ ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဘုဇ္ဇတိ-စားအံ၊ ဝဇ္ဇတိ။

သကလေန ဂါမေနာတိ-ကား၊ သကလေန-သော၊ ဂါမေန-သည်၊ ဧကတော ဟုတ္တာ၊ နိမန္တိတသေဝ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်၊ [အကပ္ပိယနိမန္တနဖြင့် ပင့်ဖိတ်အပ်သည်-ဟူလို။] ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မရှိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အိမ်၌၊ ဘုဇ္ဇတော-စားသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ ပူဂေဝိ-အသင်း၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ နိမန္တိယမာနော၊ ပေ၊ ဘဏာတီတိ-ကား၊ ဘတ္တံ-ဘတ်ကို၊ ဂဏှ-ခံယူပါ လော၊ ဣတိ-သို့၊ နိမန္တိယမာနော-ပင့်ဖိတ်အပ်သော်၊ ဝါ-ပင့်ဖိတ်အပ်တုန်းက၊ မယံ-အား၊ တဝ-၏၊ ဘတ္တေန-ဘတ်ဖြင့်၊ န အတ္ထော-အလိုမရှိ၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏှိဿာမိ-ယူလာအံ၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-ပြောအံ၊ (အနာပတ္တိ၌ စပ်) ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤနိမန္တိယမာနော ဘိက္ခံ ဂဏှိဿာမိဟူသော ပါဠိ၌၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော အာဟ၊ (ကိ) ဧဝံ-ဤသို့ ဘိက္ခံ ဂဏှိဿာမိဟူ၍၊ ဝဒန္တော-ပြောသော ရဟန်းသည်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ-၌၊ အနိမန္တနံ-နိမန္တနဘတ် မဟုတ်သည်ကို၊ ကာတံ-ငှာ၊ သက္ကာတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဘုဇ္ဇနတ္ထာယ-စားခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဩကာသော-အခွင့်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဂဏဘောဇနတော-ဂဏဘောဇနအာပတ်မှ၊ နေဝ မုစ္စတိ-မလွတ်၊ စာရိတ္တတော-စာရိတ္တအာပတ်မှ၊ န မုစ္စတိ၊ ဣတိ အာဟ၊ မဟာသုမတ္ထေရော၊ အာဟ၊ (ကိ) ယဒဂ္ဂေန-အကြင်အဖို့အစုဖြင့်၊ အနိမန္တနံ-အကပ္ပိယနိမန္တန မဟုတ် သည်ကို၊ ကာတံ သက္ကာတိ၊ တဒဂ္ဂေန-ထိုအဖို့အစုဖြင့်၊ ဂဏဘောဇနံ-သည်၊ နေဝ ဟောတိ၊ စာရိတ္တံ-စာရိတ္တအာပတ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ အာဟ၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဝစီကမ္ပံ-တည်း၊ [ပြုသင့်သော ဝိကပ္ပနာ မပြုခြင်းကို “ဝစီကံ”ဟု ဆိုသတင်း၊]၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။- ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

သစေ သော ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အာပတ္တိ။ ။မိမိဘာသာ ဆွမ်းခံ၍ ရအပ်ပြီးသော ပဌမ ဆွမ်းပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုဆွမ်းသည် အကပ္ပိယနိမန္တနကြောင့် ရအပ်သော ဆွမ်း မဟုတ်၊ ယခုအခါ အကပ္ပိယနိမန္တနဘတ် ရှိနေသောကြောင့် ထိုဆွမ်းခံ၍ ရအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိုပင် မစားကောင်းတော့။

၄။ ကာဏမာတာသိက္ခာပုဒ်အစွင့်

၂၃၀။ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ-၌၊ ကာဏမာတာတိ-ကား၊ ကာဏာယ-ကာဏာ
 ၏။ မာတာ-အမိသည်။ (“သဒ္ဓါ ပသန္နာ ဟောတိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) [“ကာဏာ
 စ + သာ + မာတာ စာတိ” ဟု ကမ္မဓာရဲ့ ပြုမည်စိုး၍ “ကာဏာယ + မာတာ” ဟု
 တပျူရိသ်ဖွင့်သည်။] ကိရ-ချဲ့၊ အဿာ-ထိုကာဏမာတာ၏။ သာ မီတာ-ထိုသမီး
 သည်။ အဘိရူပါ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်။ ဝါ- အလွန်အဆင်းလှသည်။
 အဟောသိ၊ ယေ ယေ-အကြင်အကြင်ယောက်ျားတို့သည်။ တံ-ထိုကာဏာကို၊
 ပဿန္တိ-မြင်ကြကုန်၏။ တေတေ-ထိုထိုယောက်ျားတို့သည်။ ရာဂေန-ရာဂကြောင့်၊
 ကာဏာ-ကဏ်းကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ကုန်၏။ ရာဂန္တာ-ရာဂကြောင့် အကဏ်းတို့
 သည်။ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရေသံ-တစ်ပါး
 သော ယောက်ျားတို့၏။ ကာဏဘာဝကရဏတော-ကဏ်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို
 ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာဏာတိ-ဟူ၍၊ ဝိဿုတာ-ထင်ရှားသည်။
 အဟောသိ၊ [“ကာဏဘာဝကရဏ” ဟူလိုလျက် ဘာဝကရဏပုဒ်တို့ကို ချေ၍
 “ကာဏာ” ဟု ဖြစ်သည်။ ယောဇနာ၌ “ကဏန္တိ နိမိလန္တိ ရာဂေန ပုရိသာ ဧတာ
 ယာတိ ကာဏာ” ဟု ကြံလေသည်။] တဿာ-ထိုကာဏာ၏။ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-
 စပ်သဖြင့်၊ အဿာ-ထိုကာဏာ၏။ မာတာပိ-သည်လည်း၊ ကာဏမာတာတိ-ဟူ၍၊
 ပါကဋာ-ထင်ရှားသည်။ ဇာတာ-ဖြစ်ပြီ၊ အာဂတန္တိ-ကား၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊
 (“ဣစ္ဆမိ” ၌ စပ်) ကိသ္မိ ဝိယာတိ-ကား၊ ကိဒိသံ ဝိယ-အဘယ်သို့ ရှုအပ်သကဲ့သို့၊
 ဝါ-ဘာတာတာကဲ့သို့၊ လဇ္ဇနကံ ဝိယ-ရှက်ဖွယ်ကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏။ [ကိသ္မိဝိယ
 သည် ကိဒိသံအနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်။] ဣတိ အယံ-ဤလဇ္ဇနကံ ဝိယကား၊ အဓိပ္ပာ
 ယော-ကာဏမာတာ၏ အလိုတည်း၊ ရိတ္တဟတ္ထံ ဂန္တန္တိ-ကား၊ အသို့ ဝမနေ-ဤ
 သွားခြင်း၌၊ ရိတ္တာ-အချည်းနီးကုန်သော၊ ဟတ္တာ (သန္တိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒိဒိ-
 ထိုသွားခြင်းသည်။ ရိတ္တဟတ္ထံ-မည်၏။ ရိတ္တဟတ္ထံ-အချည်းနီးလက်ရှိသော၊ တံ
 ဝမနံ-ကို၊ ဂန္တံ-ငှာ၊ လဇ္ဇနကံ ဝိယ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [တံ ဝမနံနှင့်
 ဂန္တံသည် သွားခြင်းကြိယာချည်း ရသော်လည်း အဘေဒဘေဒပစာရအားဖြင့် ၂
 ခုခွဲ၍ ဆိုထားသည်။ စာအုပ်အချို့၌ “ရိတ္တဟတ္ထဂမနံ” ဟု သမာသ်ရှိ၏။]

ပရိက္ခယံ အဂမာသိတိ-ကား၊ ဥပါသိကာ-ဥပါသိကာမသည်။ အရိယသာဝိ
 ကာ-အရိယာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝိကာမတည်း၊ သာ-ထိုဥပါ
 သိကာမသည်။ ဘိက္ခု-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ သန္တံ-ထင်ရှားသော ဝတ္ထုကို၊ အဒါတုံ-မပေးဘဲ
 နေခြင်းငှာ၊ န သတ္ထောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊
 သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော မုန့်သည်။ ပရိက္ခယံ-ကုန်ခြင်းသို့၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ တာဝ-ထို
 ကုန်သည့်တိုင်အောင်၊ ဒါပေသိ-လျှစေပြီ၊ ဓမ္မိယာ ကထာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ကာဏာ

ပိ-သည်လည်း၊ မာတု-၏။ အတ္ထာယ-ငှာ၊ ဒေသိယမာနံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုဏန္တိ-နာစဉ်၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ-၌၊ သောတာပန္နာ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပတ္တမိတိ-ကား၊ အာသနတော-မှ၊ ဥဋ္ဌဟိတ္တာ-၍၊ ဂတော-ကြွတော်မူပြီ၊ သောပိ ပုရိသော-ထိုကာဏာ၏ ယောက်ျားသည်လည်း၊ သတ္တာ-သည်၊ ကာဏမာတာယ-၏။ နိဝေသနံ-အိမ်သို့၊ အဂမာသိ ကိရ-ကြွတော်မူသတဲ့၊ ဣတိ၊ သုတ္တာ-၍၊ ကာဏံ-ကို၊ အာနေတ္တာ-ပြန်ခေါ်၍၊ ပကတိဋ္ဌာနေ ယေဝ-ပကတိမယားကြီးအရာ၌ပင်၊ ထပေသိ-ပြီ။

၂၃၁။ ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ-ဤပူဝတ္ထုသည်၊ ဥပ္ပန္နမတ္တေ-ဖြစ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လတ်သော်၊ သိက္ခာပဒေ-ကို၊ အပညတ္တေယေဝ-သေးမိပင်၊ ပါထေယျဝတ္ထု-ပါထေယျဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တသ္မာ၊ အနန္တရမေဝ-ပူပဝတ္ထု၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ ဧတံ-ဤပါထေယျဝတ္ထုကို၊ ဒသေတံ-ငှာ၊ တေန ခေါပန သမယေနာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ သောပိ ဥပါသကော-သည်လည်း၊ ပိဖြင့် ကာဏမာတာကို ပေါင်း။ အရိယသာဝကတ္တာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကိုပင်၊ ဒါပေသိ-လှူစေပြီ၊ တေန ဝုတ္တံ ပရိက္ခယံ အဂမာသိတိ။

၂၃၃။ ယံကိဉ္စိ ပဟေဏကတ္တာယာတိ-ကား၊ ပဏ္ဍာကာရတ္ထာယ-လက်ဆောင် အကျိုးငှာ၊ ပဋိယတ္တံ-စီရင်အပ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အတိရသက ပေ၊ ကာဒိ-အတိရသကမုန့်၊ လဉ္စူးမုန့်၊ မုန့်ကြွက်ကျစ် အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော မုန့်သည်၊ ဣမ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပူပေါတေဝ-ပူပဟူ၍သာ၊ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ၊ [အတိရသကကို မည်သည့်မုန့်ဟု ဖော်မပြုကြ၊ “ပူ” ပုဒ်ပြီးပုံကို ကင်္ခါဘာသာ ဋီကာ၌ ရှုပါ။] ယံကိဉ္စိ ပါထေယျတ္တာယာတိ-ကား၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဂစ္ဆန္တနံ-သွားကုန်သူတို့၏၊ အန္တရာမဂ္ဂတ္ထာယ-ခရီးအကြား၌ အကျိုးငှာ၊ (ခရီးအကြား၌ စားဖို့ရာ) ပဋိယတ္တံ-သော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ဗဒ္ဒသတ္တု၊ အဗဒ္ဒသတ္တုတိလတဏှာ၊ လာဒိ-ဖွဲ့ ဆုပ်အပ်သော မုန့်ခဲ၊ မဖွဲ့ ဆုပ်အပ်သော မုန့်မှုန့်၊ နှမ်း၊ ဆန် အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ ဣမ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ မန္တောတေဝ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ၊ [ဗဒ္ဒသတ္တု စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။] တတော စေ ဥတ္တရိန္တိ-ကား၊ တတိယံ- ၃ လုံးမြောက်ဖြစ်သော၊ ပတ္တံ-ကို၊ ထူပိကတံ-ထူပကဲ့သို့ ပြုအပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ ဝါ-မို့မောက်အောင်၊ သစေပိ ဂဏာတိ-အံ့၊ (စံသတိ) ပူပဂဏနာယ-မုန့်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ (အပေါ်၌ မောက်နေသော မုန့်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်) ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဒုတ္တိပတ္တပူရေ ပဋိဂ္ဂဟေ တွာတိ-ကား၊ မုခဝဋ္ဋိယာ-နားခမ်းရစ်၏၊ ဟေဋ္ဌိမလေခါယ-အောက်အနားရစ်နှင့်၊ သမပူရေ-အညီအမျှ ပြည့်ကုန်သော၊ ပတ္တေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ခံယူပြီး၍။ [နိဟရိ တွာ သံဝိဘဇိတဗ္ဗံ၌ စပ်။]

အမုတြ မယာ ဒုတ္တိပတ္တပူရာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဒွေ-၂ သပိတ်ပြည့် မုန့်တို့ကို၊ သစေ ဂဟိတာ-အကယ်၍ ခံယူအပ်ကုန်ပြီး ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အတြ-ထိုအိမ်၌၊ မယာ-သည်၊ ဒွေ ပတ္တပူရာ- ၂ သပိတ်ပြည့်မုန့်တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာ-ခံယူအပ်ကုန်ပြီ၊ တွံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဧကံ-တစ်သပိတ်ပြည့်မုန့်ကို၊ ဂဏှေယျာသိ-ခံယူပါတော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗွံ-လျှောက်ရာ၏၊ ဘောနာပိ-ထိုဒုတိယရဟန်းသည်လည်း၊ အည-အခြား တတိယရဟန်းကို၊ ပသသိတွာ-မြင်၍၊ ပဌမံ-စွာ၊ အာဂတေန-လာသော ရဟန်းသည်၊ ဒွေ ပတ္တပူရာ-တို့ကို၊ ဂဟိတာ-ခံယူအပ်ကုန်ပြီ၊ မယာ-သည်၊ ဧကော-တစ်သပိတ်ပြည့်မုန့်ကို၊ (ဂဟိတော) တွံ-သည်၊ မာ ဂဏှိ-မခံယူပါလင့်တော့၊ ဣတိ ဝတ္တဗွံ၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဌမံ၊ ဧကော-တစ်သပိတ်ပြည့်မုန့်ကို၊ ဂဟိတော-ခံယူအပ်ပြီ၊ တဿပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ ပရမ္မရာရောစနေ-အဆင့် ဆင့် ပြောခြင်း၌၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သယ မေဝ-မိမိချည်းပင်၊ တယော- ၃ သပိတ်ပြည့် မုန့်တို့ကို၊ ဂဟိတာ-ကုန်ပြီ၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ အည-အခြားရဟန်းကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဧတ္ထ- ထိုအိမ်၌၊ မာခေါ ပဋိဂ္ဂဏှိ-မခံယူလင့်တော့၊ ဣစ္စေဝ-ဤသို့သာ၊ ဝတ္တဗွံ-ပြောရာ၏၊ ပဋိက္ကမနံ နိဟရိတွာတိ-ကာ၊ အာသနသာလံ-သို့၊ ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍။

စ-ဆက်၊ အာသနသာလံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တေန-သွားသော ရဟန်းသည်၊ ဆဋ္ဌိတ သာလာ-ရဟန်းအများတို့ စွန့်ပစ်အပ်သော စရပ်သို့၊ န ဂန္တဗ္ဗာ-မသွားထိုက်၊ |ခွဲ၍ ပေးမည်စိုးသောကြောင့် ရဟန်းအများ စွန့်ပစ်အပ်သော စရပ်သို့ မသွားထိုက်-ဟူလို။ |ယတ္ထ-အကြင်စရပ်၌၊ မဟာ-များစွာသော၊ ဘိက္ခုသံဃော-သည်၊ နိသီဒတိ-ထိုင်၏၊ တတ္ထ-ထိုစရပ်သို့၊ ဂန္တဗွံ-သွားရာ၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ (ကိ) လဒ္ဒဋ္ဌာနတော-ရအပ်ရာ အရပ်မှ၊ အာသန္နာ-အနီးဆုံးဖြစ်သော၊ ယာ အာသနသာလာ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုအနီးဆုံး စရပ်သို့၊ ဂန္တဗွံ-သွားရာ၏၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-သန္နိဋ္ဌရဟန်းတို့အား၊ ဒဿာမိ-ပေးအံ့၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့ကြံ၍ သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘတ္တာနံ-သမ္ဘတ္တရဟန်းတို့အား၊ ဒဿာမိ၊ ဣတိဝါ-သော် လည်းကောင်း၊ ဧကနိကာယိကာနံ-တူသော နိကာယ်ဆောင် ရဟန်းတို့အား၊ ဒဿာမိ၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အညတ္ထ-အနီးဆုံးမှ အခြားစရပ်သို့၊ ဂန္တံ-ငှာ၊ (သွားခွင့်ကို) န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ နိဗဒ္ဒ နိသီဒနဋ္ဌာနံ- အမြဲထိုင်၍ စားရာစရပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒူရမ္ပိ-ဝေးသော အရပ်သို့လည်း၊ ဂန္တံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ပဋိက္ကမံ။ ။ပတိက္ကမန္တိ ဧတ္တာတိ ပဋိက္ကမနံ-ရှေးရှု ကပ်ဝင်ရာဖြစ်သော ဆွမ်းစား စရပ်၊ ထို့ကြောင့် “အာသနသာလံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ပဋိက္ကမန္တိ ဘုဒ္ဓိတွာ ဧတ္တာတိ ပဋိက္ကမနံ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်၊ “ပဋိက္ကမန္တိ-ဖဲသွားကြကုန်၏”ဟု ပေးစေလိုဟန် တူ၏၊ ဖဲသွားခြင်းအနက်ယူလျှင် အပါဒါန်ရိုရမည်ဖြစ်၍ စဉ်းစားပါ။

သံဝိဘဇိတဗုဒ္ဓိ-ကား၊ တုယော- ၃ ခုကုန်သော၊ ပတ္တပူရာ-သပိတ်ပြည့် မုန့်တို့ကို၊ သစေ ဂဟိတာ-အကယ်၍ ခံယူအပ်ကုန်ပြီး ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသုတိ) ဧကံ-တစ်သပိတ်ပြည့် မုန့်ကို၊ အတ္တနော-မိမိဖို့၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ ဒွေ-၂ သပိတ်ပြည့် မုန့်တို့ကို၊ ဘိက္ခုသံယဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ပေ၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ ယထာ မိတ္တံ-အကြင်အကြင်မိတ်ဆွေအား၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝါ-ပေးခွင့်ကို၊ န လဗ္ဘတိ-အပ်၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကော-တစ်သပိတ်ပြည့် မုန့်ကို၊ ဂဟိတော၊ တေန-သည်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော မုန့်ကို၊ အကာမာ-မပေးလိုဘိ၊ န ဒါတဗ္ဗ-မပေးရာ၊ ဝါ-ပေးဖွယ် မလို၊ ယထာရုစိ-အလိုအတိုင်း၊ ကာတဗ္ဗ-ပြုနိုင်၏။

၂၃၅။ ဂမနေ ပဋိပုဿဒွေတိ-ကား၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဥပဒ္ဒဝံ-ဘေးရန်ကို၊ ဒိသ္မာဝါ-၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မြင်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အနတ္ထိကတာယ-သွားခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မသွားလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ မယံ-တို့သည်၊ ဣဒါနိ-၌၊ န ပေသိဿာမ-မပို့ကုန်တော့အံ့၊ (ပဟေဏကအတွက် ရည်ရွယ်သည်) န ဂမိဿာမ-မသွားကုန်တော့အံ့၊ (ပါထေယျအတွက် ရည်ရွယ်သည်) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဂမနေ-သွားကြောင်းစိတ်သည်၊ ပဋိပုဿဒွေ-ငြိမ်းအေးလတ်သော်၊ ဥပစ္စိန္နေ-ပြတ်စဲလတ်သော်၊ (ဒေန္တိ၌ စပ်) ဉာတကာနံ ပဝါရိတာနန္တိ-ကား၊ ဧတေသံ-ဤဉာတိပဝါရိတတို့သည်၊ ဗဟုမ္ပိ-၂ သပိတ်ပြည့် ၃ သပိတ်ပြည့်ထက် များစွာလည်း၊ ဒေန္တာနံ-ပေးလျှူကုန်စဉ်၊ ပဋိဂ္ဂဏန္တဿ-ခံယူသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ တေသမ္ပိ-ထိုဉာတိပဝါရိတတို့၏လည်း၊ ပါထေယျပဟေဏကတ္တာယ-လမ်းစာရိက္ခာအကျိုး၊ လက်ဆောင်အကျိုးငှာ၊ ပဋိယတ္တတော-စီရင်အပ်သော မုန့်ခဲဖွယ်မှ၊ ပမာဏမေဝ-၂ သပိတ်ပြည့်၊ ၃ သပိတ်ပြည့် ပမာဏသည်သာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။- ကာဏမာတာသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅။ ပဌမပါရဏာသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၂၃၆။ ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဘိက္ခု ဘုတ္တာဝိ ပဝါရိတာတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏေန-သည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ ယာဝ-လောက်၊ (ဂဏှိတုံ-ငှာ) ဣစ္ဆထ-အလိုရှိကုန်၏၊ တာဝ-ထိုအလိုရှိသလောက်၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ယာဝဒတ္ထ ပဝါရဏာယ-

ဗြာဟ္မဏေန ပေ၊ ပဝါရိတာ။ ။ ပဝါရဏာ ၄ မျိုးရှိသည်တွင် ဤနေရာ၌ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာနှင့် ပဋိက္ခေပပဝါရဏာကို ရထိုက်၏ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ဗြာဟ္မဏေန ပေ၊ ပဝါရိတာ”ဟု မိန့်သည်။ ပဝါရဏာ ၄ မျိုးကား ဝဿံ ဝုဋ္ဌပဝါရဏာ၊ ပစ္စယပဝါရဏာ၊ ပဋိက္ခေပပဝါရဏာ၊ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာတည်း။ [“ဝဿံဝုတ္တ”ဟုလည်း ရေးကြ၏။]

ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အလိုရှိတိုင်း ဖိတ်မန်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သယံ-ရဟန်းဟူသော မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ အာဂုဿော-ဒါယကာ၊ အလံ-တော်ပြီ၊ ထောက် ထောက်-နည်းနည်း နည်းနည်းကို၊ ဒေဟိ-ပေးလော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိက္ခေပပဝါရဏာယစ-ပဋိက္ခေပပဝါရဏာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ပယ်မြစ်ခြင်းဟူသော ပဝါရဏာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝါရိတာ-အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေ

ဝဿ ဝုဠပဝါရဏာ။

“အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝဿ ဝုဠာနံ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဝါရေတုံ”ဟု လာသော ပဝါရဏာသည် ဝဿဝုဠပဝါရဏာမည်၏။ ဝါကျွတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏ (အပြစ်ရှိလျှင် ပြောဆိုဖို့ရန်) အချင်းချင်း ဖိတ်မန်ကြခြင်း၊ ပကာရေဟိ ဒိဋ္ဌာဒိဟိ ဝါရေတိ၊ သံယာဒိကေ ဘဇာပေတိ၊ ဘတ္တေ ကရောတိ ဧတာယာတိ ပဝါရဏာ၊ ဧတာယ-အပြစ်ရှိလျှင် ပြောဖို့ရန် မိမိကိုယ်ကို အပ်နှံခြင်း၊ ပြောဆိုဖို့ရန် ခွင့်ပေးခြင်းဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌာဒိဟိ-မြင်းခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ပကာရေဟိ-အပြားတို့ဖြင့်၊ ဝါရေတိ သံယာဒိကေ ဘဇာပေတိ-သံယာ အစရှိသည်တို့သို့ မိမိကိုယ်ကို ဆည်းကပ်စေတတ်၏။ ဘတ္တေ ကရောတိ-ဆည်းကပ်အပ်သည်တို့ကို ပြုတတ်၏။ ဣတိ ပဝါရဏာ-မည်၏။ ဝရဓာတ်၏ အနက်များစွာတို့တွင် ဤနေရာ၌ ဘတ္တိအနက်ဟောတည်း။ အာပတ္တိဝိသောနေနာယ-အာပတ် ကို သုတ်သင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အတ္တဝေါသဂ္ဂေါကာသဒါနံ-မိမိကိုယ်ကို စွန့်လွှတ်အပ်နှံခြင်း၊ ပြောဆိုဖို့ရန် အခွင့်ပေးခြင်း ရ၏။ ဤစကားအရ ဝါကျွတ်သောအခါ ပဝါရဏာ ပြုကြခြင်းသည် မိမိကိုယ်ကို သံယာ၊ ဝိုဏ်းပုဂ္ဂိုလ်အထံ၌ အပ်နှံခြင်း၊ အပြစ်ရှိသော် ပြောဆိုဖို့ရန် အခွင့်ပေးခြင်းတည်း-ဟု မှတ်ပါ။ ဤအဓိပ္ပာယ်နှင့် ညီအောင် “သံယံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ”၌ “ပဝါရေမိ-အပြစ်ရှိသော် ပြောဆိုဖို့ရန် မိမိကိုယ်ကို အပ်နှံပါ၏”ဟု ပေးပါ။

ပစ္စယပဝါရဏာ။

“ဣစ္ဆာမဟံ ဘန္တေ သံယံ စတုမာသံ ပဝါရေတုံ”ဟုလည်းကောင်း၊ “အညတြ ပုနပဝါရဏာယ၊ အညတြ နိစ္စပဝါရဏာယ”ဟုလည်းကောင်း လာသော ပဝါရဏာသည် ပစ္စယပဝါရဏာမည်၏။ ပစ္စည်းဖြင့် အလိုရှိသောအခါ တောင်းခံဖို့ရန် ဖိတ်မန်ထားခြင်း၊ ပဝါရေတိ ပစ္စယေ ဣစ္ဆာပေတိ ဧတာယာတိ ပဝါရဏာ၊ ဧတာယ-ဤဖိတ်မန်ထားခြင်းဖြင့်၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ဣစ္ဆာပေတိ-အလိုရှိစေ၏။ ဣတိ ပဝါရဏာ၊ ဝရဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ ဣစ္ဆာအနက်ဟောတည်း။ စိဝရာဒိဟိ-သင်္ကန်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥပနိမန္တနာယ-ဖိတ်မန်ခြင်း၏။ ဧတံ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း။

ပဋိက္ခေပပဝါရဏာ။

“ပဝါရိတောနာမ အသနံ ပညာယတိ၊ ဘောဇနံ ပညာယတိ၊ ဟတ္ထပါသေ ဌိတော၊ အဘိဟရတိ၊ ပဋိက္ခေပေါ ပညာယတိ၊ ဧသော ပဝါရိတောနာမ”ဟု ဤသိက္ခာပုဒ်၌ လာသော ပဝါရဏာသည် ပဋိက္ခေပပဝါရဏာမည်၏။ “ပယ်မြစ်ခြင်းဟူသော ပဝါရဏာ”ဟူလို၊ ဝိပွကတဘောဇနတာဒိ ပဉ္စင်္ဂံသဟိတော-စား၍ မပြီးသေးသော ဘောဇနိရှိသူ၏ အဖြစ် (စားဆဲဘောဇန) အစရှိသော ငါးပါးသော အင်္ဂါနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဘောဇနပုဋိက္ခေပေါယေဝ ဟေတ္ထ ပကာရယုတ္တာ (ဝိပွကတဘောဇန အစရှိသော ၅ ပါးသော အင်္ဂါ အပြားနှင့် ယှဉ်သော) ဝါရဏာ-တားမြစ်ခြင်းတည်း။ ပဝါရဏာ-ခြင်း၊ ဤနေရာ၌ ဘူဝါဒိ၊ ဒိဝါဒိဝရဓာတ်သည် အာဝရဏ-တားမြစ်ခြင်း အနက်ဟောတည်း။

အပ်ကုန်သည်။ ဝါ-ပယ်မြစ်စေအပ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ ဘုဉ္ဇိုသူဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ပဋိဝိသကေတိ-ကာ၊ သာမန္တယရေဝါသိကေ-အနီးအိမ်၌ နေခြင်းရှိသူတို့ကို၊ ဝါ-အိမ်နီးချင်း နေသူတို့ကို၊ (“အဝေါစ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

၂၃၇။ ကာကောရဝသဒ္ဓတိ-ကာ၊ ကာကာနံ-ကျီးတို့၏၊ ဩရဝသဒ္ဓံ-စုပေါင်း၍ အော်မြည်သံကို၊ သန္နိပတိတွာ-စုဝေး၍၊ ဝိရဝန္တာနံ-အော်မြည်ကုန်သော ကျီးတို့၏၊ သဒ္ဓံ-အသံကို၊ (“အသောသိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

အလမေတံ သဗ္ဗတံ ဧတ္ထ-၌၊ တိကာရံ-တိအက္ခရာကို၊ အဝတွာဝ-မဆိုမူ၍ သာလျှင်၊ အလမေတံ သဗ္ဗံ-အလမေတံ သဗ္ဗဟူသော၊ ဧတ္ထကံ-ဤမျှလောက်ကို၊ ဝတ္တု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။ [ပါဠိတော်၌ အလမေတံ သဗ္ဗတံဟု တိအက္ခရာပါသော်လည်း တကယ်ဝိနည်းကံကို ပြုသောအခါ ဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်က “အလမေတံ သဗ္ဗံ” ဟု တိအက္ခရာ မထည့်ဘဲ ဆိုရမည်-ဟူလို။]

၂၃၈-၉။ ဘုတ္တာဝိတိ-ကာ၊ ဘုတ္တဝါ-စားပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) (“ခါဒေယျဝါ ဘုဇ္ဇေယျဝါ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုဘုတ္တာဝိဟူသော ပါဠိ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကမ္ပိ သိတ္ထံ-ဆွမ်းလုံး တစ်လုံးသည် သော်လည်း၊ ဝါ-ကိုသော်လည်း၊ သင်္ခါဒိတွာဝါ-ကောင်းစွာ ခဲစားပြီး၍ သော်လည်းကောင်း၊ အသင်္ခါဒိတွာဝါ-ကောင်းစွာ မခဲစားမူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈောဟရိတံ-ဝမ်းတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်အပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-မျိုးအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုမျိုးပြီးသော ရဟန်းသည်၊ ဘုတ္တာဝိတိ-ဟူ၍၊ သင်္ခါ၊ ဝစ္ဆတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုဘုတ္တာဝိပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဘုတ္တာဝိနာမ ပဉ္စန္ဒံ ဘောဇနာနံတိ

ယာဝဒတ္ထ ပဝါရဏာ။ ။ “ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္တာ သန္တပေသိ၊ သမ္ပဝါရေသိ” ဟု ထိုထိုပါဠိတော်၌ လာသော ပဝါရဏာသည် ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ မည်၏။ ယာဝဒတ္ထံ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဘောဇနဿ ပဝါရဏာ-ဘောဇဉ်ကို အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေခြင်းတည်း၊ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ-ခြင်း၊ ဝရဓာတ်သည် ဣစ္ဆာအနက်ဟောတည်း။

ပဋိဝိသကေ။ ။ ယောဇနာ၌ “ပဋိမုခံ အတ္တနော ဂေဟံ ဝိသန္တိ ပဝိသန္တိတိ ပဋိဝိသကာ” ဟု ပြု၏။ မိမိအိမ်သို့ ရှေးရှုဝင်ကြသူတို့ကို “ပဋိဝိသက” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ မိမိကား ဤအိမ်၏ ရှေးရှုဖြစ်သော အိမ်သို့ ဝင်ကြသူတို့ကို “ပဋိဝိသက” ဟု ဆိုလို၏။ ပဋိမုခံ-ဤအိမ်၏ ရှေးရှုဖြစ်သော အိမ်သို့၊ ဝိသန္တိ ပဝိသန္တိတိ ပဋိဝိသကာ။

ကာကောရဝသဒ္ဓံ။ ။ ယောဇနာ၌ “ဥဒ္ဓင်္ဂမော ရဝေါ ဩရဝေါ” ဟု ပြု၏။ သန္နိပတိတွာ ဝိရဝန္တာနံကို ကြည့်၍ “သန္နိပတိတွာ ရဝေါ ဩရဝေါ” ဟု ပြုလျှင် သင့်မည်ထင်သည်။ ဩရဝေါယေဝ + သဒ္ဓေါ၊ ဩရဝသဒ္ဓေါ၊ ကာကာနံ + ဩရဝသဒ္ဓေါ၊ ကာကောရဝသဒ္ဓေါ။ “ကာကောရဝသဒ္ဓံ-ကျီးတို့၏ စုဝေး၍ မြည်သံကို၊ အသောသိ-ကြားတော်မူရပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေး။

အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ၊ ပဝါရိတောတိ-ကား၊ ကတ ပဝါရဏာ၊ ကတပဋိက္ခေပေါ-ပြုအပ်ပြီးသော ပယ်မြစ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ) [ပဝါရဏောကို ပဋိက္ခေပေါဟု ဖွင့်သည်။] စ-ဆက်၊ သောပိ-ထိုပဝါရိတ်သည်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပမတ္ထေန-ပယ်မြစ်ခြင်းမျှကြောင့်၊ န (ဟောတိ)-မဖြစ်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ပဉ္စဂံဝသေန- ၅ ပါးသော အင်္ဂါ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (ဟော တိ) တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုပဝါရိတောပုဒ်၏၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအသနံ ပညာယတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အသနံ ပညာယတိတိ က္ကမိနာ- ဤပါဠိဖြင့်၊ ဝိပွကတဘောဇနော-အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သော ဘောဇဉ် ရှိသူကို၊ ဝါ-စားဆဲဘောဇဉ်ရှိသူကို၊ ပဝါရိတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ယောစ-အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ ဝိပွကတဘောဇနော-အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သော ဘောဇဉ် ရှိသည်၊ ဝါ-စားဆဲ ဘောဇဉ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ) တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ကိစ္ဆိ- အချို့ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုတ္တံ-စားအပ်ပြီ၊ ကိစ္ဆိ-အချို့ဘောဇဉ်ကို၊ အဘုတ္တံ-မစားအပ် သေး၊ ယဉ္ဇ-အကြင်ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ ဘုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစားအပ်ပြီးသမျှ ဘောဇဉ် ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဘုတ္တာဝိတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ သင်္ချီ ဂစ္ဆတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အချို့ကို စားပြီး၍ အချို့ကို မစားသေးသူကို ဘုတ္တာဝိဟု ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်)၊ ဘုတ္တာဝိစနေန-ဘုတ္တာဝိ သဒ္ဓါဖြင့်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ကစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ခု သော၊ အတ္ထသိဒ္ဓိ-အနက်၏ ပြီးစီးခြင်းကို၊ န ပဿာမ-မတွေ့မြင်ရကုန်၊ ပန- ထိုသို့ပင် မတွေ့မြင်ရပါသော်လည်း၊ ဒိရတ္တံ၊ ပေ၊ အာဒိသု-ဒိရတ္တတိရတ္တံ၊ ဆပ္ပဉ္စ ဝါစာဟိ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဒိရတ္တာဒိဝစနံ ဝိယ-ဒိရတ္တအစရှိသော သဒ္ဓါကို ကဲ့သို့၊ ပဝါရိတပဒဿ-ပဝါရိတပုဒ်၏၊ ပရိ ဝါရကဘာဝေန-အခြံအရံ၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဗျူနသိလိဋ္ဌတာယစ-သဒ္ဓါ၏ ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဧတံ-ဤဘုတ္တာဝိဟူသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယသ္မာ ပေ၊ ဂစ္ဆတိ။

။ပဝါရိတောအရ အင်္ဂါ ၅ ပါးတွင် “အသနံ ပညာယတိ- စားခြင်းကြိယာ ထင်ရှား၏”ဟု ဆိုသဖြင့် စားဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ စား၍ မပြီးသေးကြောင်း သိ သာ၏၊ ဘုတ္တာဝိအရ၌လည်း တချို့တစ်ဝက် စားပြီးကို ရည်ရွယ်၍ အတိတ်ဟော တာဝိပစ္စည်း ဖြင့် ဆိုထားသည်၊ တချို့တစ်ဝက် စားပြီးဟုဆိုလျှင် တချို့ကို မစားရသေးဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် အသနံ ပညာယတိနှင့် ဘုတ္တာဝိသည် အဓိပ္ပာယ်တူ၏။

တသ္မာ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

။ထိုသို့အဓိပ္ပာယ် ထပ်တူကျသောကြောင့် ဘုတ္တာဝိ အတွက် သီးခြား ပြီးစီးနိုင်သော အနက်ကို မတွေ့ရ၊ ထို့ကြောင့် ဒိရတ္တတိရတ္တံ၌ ဒိရတ္တသဒ္ဓါနှင့်၊ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ၌ ပဉ္စသဒ္ဓါတို့ကို ပရိဝါရအဖြစ်၊ ဗျူနသိလိဋ္ဌတာအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဘုတ္တာဝိသဒ္ဓါကိုလည်း ပဝါရိတပုဒ်၏ ပရိဝါရအဖြစ်၊ ဗျူနသိလိဋ္ဌတာအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်ဟု သိထိုက်သည်။

အသနံ ပညာယတီတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိပွကတဘောဇနံ-အပြားအားဖြင့် မပြုအပ်သေးသော ဘောဇဉ်ကို၊ ဝါ-စားအပ်ဆဲ ဘောဇဉ်ကို၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏။ သော ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ဘုဂ္ဂမာနော-စားဆဲသည်။ စေ ဟောတိ-အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဘောဇနံ ပညာယတီတိ-ကား၊ ပဝါရဏပု ဟောနကဘောဇနံ-ပဝါရိတ်လောက်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ဒိဿတိ-၏။ သြဒနာဒိနံ-သြဒနအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်မျိုးမျိုးသော၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ-ပယ်မြစ်ထိုက် သော၊ ဘောဇနံ-ဘောဇဉ်သည်။ စေ ဟောတိ-အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟတ္ထပါသေ ဌိတောတိ-ကား၊ ပဝါရဏပုဟောနကံ-ပဝါရိတ်လောက်သော၊ ဘောဇနံ-ဘောဇဉ် ကို၊ ဂဏှိတွာ-ယူ၍၊ ဒါယကော-ပေးလှူတတ်သော ဒါယကာသည်။ (ဆွမ်း၊ ဟင်း လိုက်သော ဒါယကာသည်။) အမုတေယျဟတ္ထပုမာဏော-အခွဲအားဖြင့် ၃ တောင် ပမာဏရှိသော၊ ဝါ- ၂ တောင်ထွာ ပမာဏရှိသော၊ သြကာသေ-အရပ်၌၊ ဟောတိ- အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဘိဟရတီတိ-ကား၊ သော ဒါယကော-ထိုပေးလှူတတ် သော ဒါယကာသည်။ (ထိုဆွမ်း၊ ဟင်းလိုက်သော ဒါယကာသည်။) တဿ-ထို ရဟန်းဖို့၊ တံ ဘတ္တံ-ထိုဘတ်ကို၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ စေ အဘိဟရတိ-အကယ်၍ ရှေးရှုဆောင်အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပဋိက္ခေပေါ ပညာယတီတိ-ကား၊ ပဋိက္ခေပေါ- ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ဒိဿတိ-၏။ အဘိဟဋံ-ရှေးရှုဆောင်အပ်သော၊ တံ-ထိုဘတ်ကို၊ သော ဘိက္ခု-သည်။ ကာယေနဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယဝါ-သော်လည်း ကောင်း၊ စေ ပဋိက္ခိပတိ-အကယ်၍ ပယ်မြစ်အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ပယ်မြစ်သော ရဟန်းကမူ ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ပယ်နိုင်သည်။] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပဉ္စန္ဒံ-ကုန်သော၊ အင်္ဂါနံ- တို့၏။ ဝသေန-ဖြင့်၊ ပဝါရိတောနာမ-ပယ်မြစ်စေအပ်သူမည်သည်။ ဝါ-ပဝါရိတ် သင့်သူမည်သည်။ ဟောတိ-၏။ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ စ-သာဓကကား၊ ပဉ္စဟိ ၊ပေ၊ ပညာယတီတိ-ဟူသော၊ ဧတံပိ သုတ္တံ-ဤပါဠိတော်ကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ၊ ဥပါလိ-ဥပါလိ၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပဝါရဏာ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏။ [“ပရိဝါပါဠိတော်၌ ကတ မေဟိ ပဉ္စဟိ”ဟု ပါသေး၏။ အသနံ-စားခြင်းကြိယာသည်၊ ပညာယတိ-၏။ ဘောဇနံ-ဘောဇဉ် ၅ ပါး တစ်ပါးပါးသည်၊ ပညာယတိ-၏။ ဟတ္ထပါသေ-ဟတ္ထပါသ် ၌၊ ဌိတော-တည်သည်။ (ဟောတိ-၏။) အဘိဟရတိ-ရှေးရှုဆောင်၏။ ပဋိက္ခေပေါ- ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ။]

ကာယေန အဘိဟရတိ။ ။ “ကာယေန” ဟု ဆိုသောကြောင့် ပေးသူက ရှေးရှု ဆောင်ရာ၌ ကိုယ်ဖြင့် (ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော လက်စသည်ဖြင့်) ဆွမ်း၊ ဟင်းစသည် ကို ရှေးရှုဆောင်လာမှ ပဝါရိတ်သင့်၏။ “ဆွမ်း အလိုရှိပါသလား” စသည်ကို နှုတ်ဖြင့် မေးရာ၌ ပယ်မြစ်သော်လည်း ပဝါရိတ် မသင့်။

တကြ-ထိုအသနံ ပညာယတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ အသနန္တိ အာဒိသု-အသနံ အစရှိသည်တို့၌၊ တာဝ-ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝေဒိတဗွံ၌ စပ်)ယဉ္ဇ-အကြင်ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ အသာတိ-စား၏၊ ဝါ-စားဆဲ၊ [အသဓာတ်၊ ကိယာဒိနာပစ္စည်း။] ယဉ္ဇ ဘောဇနံ-ကိုလည်း၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ဌိတေန-တည်သူသည်၊ အဘိဟဋ်-ရှေးရှုဆောင်အပ်သည်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ တံ-ထိုဘောဇဉ်ကို၊ သြဒနော-ထမင်းလည်းကောင်း၊ ကုမ္မာသော-တစ်ဝက်ကျက်ပြုတ် မုယောဆန်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော စားဖွယ်လည်းကောင်း၊ သတ္တု-မုန့်မုန့်လည်းကောင်း၊ မစ္ဆော-ငါးလည်းကောင်း၊ မံသံ-အသားလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေသံ-ဤငါးမျိုးသော ဘောဇဉ်တို့တွင်၊ အညတရမေဝ-တစ်မျိုးမျိုးဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗွံ-ထိုက်၏၊ [ဧဝဖြင့် ယာဂု၊ ခဲဖွယ်၊ သစ်သီးကြီး သစ်သီးငယ်ကို ကန့်။] တတ္ထ-ထိုဘောဇဉ် ၅ ပါးတို့တွင်၊ သာလိံ-သလေးလည်းကောင်း၊ ဝိဟိံ-ကောက်လည်းကောင်း၊ ယဝေါ-မုယောလည်းကောင်း၊ ဂေါဓုမော-နတ်ကောက်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဂျီလည်းကောင်း၊ ကင်္ဂံ-ဆတ်လည်းကောင်း၊ ဝရကော-ပြောင်းလည်းကောင်း၊ ကုဒြုသကော-လူးလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တာနံ-၇ မျိုးကုန်သော၊ ဓညာနံ-စပါးတို့၏၊ တဏှာလေဟိံ-ဆန်တို့မှ၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်သော ထမင်းသည်၊ သြဒနောနာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုစပါးမျိုး ၇ ပါးတို့တွင်၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ နိဝါရံ-ကျိတ်စပါးကို၊ ဥပါဒါယ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သာလိဇာတိ-သလေးစပါးမျိုးသည်၊ သာလိတိ-သာလိမည်၏၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ ဝိဟိဇာတိ-ကောက်စပါးမျိုးသည်၊ ဝိဟိတိ-ဝိဟိမည်၏၊ ယဝဂေါဓုမေသု-မုယော၊ နတ်ကောက်တို့၌၊ ဘေဒေါ-အထူးအပြားသည်၊ နတ္ထိ၊ [ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗာပိ ယဝဇာတိ၊ ဂေါဓုမဇာတိ”ဟု ဆိုဖွယ်မလို။] သေတရတ္ထကာဠဘေဒေါ-ဖြူသောအဆင်း၊ နိသောအဆင်း၊ မည်းနက်သောအဆင်း အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗာပိ-လည်းဖြစ်သော၊ ကင်္ဂံဇာတိ-ဆတ်မျိုးသည်၊ ကင်္ဂံတိ-မည်၏၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဝရကစောရကံ-ပြောင်းသူခိုးကို၊ ဝါ-ပြောင်းဖူးကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ သဗ္ဗာ-သော၊ သေတဝဏှာ-ဖြူသော အဆင်းရှိသော၊ ဝရကဇာတိ-ပြောင်းမျိုးသည်၊ ဝရကောတိ-မည်၏၊ [အပင်၏ အလယ်၌ ဖူးသောကြောင့် အထက်၌ ဖူးသလို မထင်ရှားရကား ပြောင်းဖူးကို “ပြောင်းသူခိုး”ဟု ခေါ်သတတ်။] ကာဠကောဒြဝေါစေဝ-မည်းနက်သော လူးသည်လည်းကောင်း၊ သာမာကာဒိဘေဒေါ-လမန်းဆန် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗာပိ-လည်းဖြစ်သော၊ တိဏဓညဇာတိစ-မြက်စပါးမျိုးသည်လည်းကောင်း၊ ကုဒြုသကောတိ-မည်၏။

ကုမ္မာသ။ ။ “ယဝါဒယော ပူတိံ ကတ္တာ ကတတ္တာ (မုယော စသည်တို့ကို အပူတစ်မိန့်၍ လုပ်အပ်သောကြောင့်) ကုမ္မိတေန မသိယတိ အာမသိယတိတိ ကုမာသော”ဟု ယောဇနာ ဖွင့်၏။ ဤကျမ်း၏ အယူကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤစပါးမျိုးတို့တွင်၊ နိဝါရဝရကစောရကာ-ကျိတ်စပါး၊ ပြောင်း
 သူခိုးတို့သည်၊ ဓညာနုလောမာ-စပါးအားလျော်ကုန်၏။ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ဓညာနိဝါ-
 စပါးတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်စေကုန်၊ ဓညာနုလောမာနိဝါ-စပါးအားလျော်
 သော အစာတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု၊ ဝုတ္တပ္ပဘောဒါနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိ
 ကုန်သော၊ သတ္တန္တံ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ ဓညာနံ-တို့၏။ တဏှာလေ-ဆန်တို့ကို၊
 ဂဟေတွာ-၍၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ပစိဿာမ-ချက်ကုန်အံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ကြံ၍
 သော်လည်းကောင်း၊ ယာဂုံ-ယာဂုကို၊ ပစိဿာမ-ကျိုကုန်အံ့၊ ဣတိဝါ-သော်လည်း
 ကောင်း၊ အဓိဗ္ဗလပါယသာဒီသု-ချဉ်သော နို့ယနာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-
 တစ်မျိုးမျိုးကို၊ ပစိဿာမ-ချက်ကုန်အံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ကြံ၍ သော်လည်းကောင်း၊
 ယံကိစ္ဆံ-အမှတ်မရှိ၊ တစ်စုံတစ်ခုကို၊ သန္တာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ပစန္တု-ချက်ပစေကုန်၊
 ဝါ-ကျိုပစေကုန်၊ ဥဏှံဝါ-အပူကိုသော်လည်းကောင်း၊ သီတလံဝါ-အအေးကိုသော်
 လည်းကောင်း၊ ဘုဉ္ဇန္တာနံ-စားသူတို့၏။ ဘောဇနကာလေ-စားရာအခါ၌၊ ဂဟိတ
 ဂဟိတဋ္ဌာနေ-ယူအပ်ယူအပ်ရာ အရပ်၌၊ ဩဓိ-အရေးအသား အပိုင်းအခြားသည်၊
 သစေ ပညာယတိ-အကယ်၍ ထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဩဒနသင်္ဂဟမေဝ-ဩ
 ဒန၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။ ပဝါရဏံ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊
 ဝါ-ပဝါရိတ်ကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏။ ဩဓိ-သည်၊ သစေ န ပညာယတိ-အံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ) ယာဂုသင်္ဂဟံ-ယာဂု၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ပဝါရဏံ
 န ဇနေတိ။

ယောပိ ပါယသောဝါ-အကြင်နို့ထမင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ပါယသော
 ပုဒ်ပြီးပုံကို ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ)၊ ပဏ္ဏာဖလကဋီရမိဿကာ-အရွက်
 ဖြင့် ရောအပ်၊ အသီးဖြင့် ရောအပ်၊ အညောက်ဖြင့် ရောအပ်သော၊ ယာ အဓိဗ္ဗလ
 ယာဂုဝါ-အကြင်ချဉ်သော ယာဂုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-(အကြင်ပြီးစပ်
 ယာဂုသည်သော်လည်းကောင်း)၊ ဥဒ္ဓနတော-ဖိုခနောက်မှ၊ ဩတာရိတမတ္တာ-
 ချအပ်ကာမျှသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဗျူဏှာ-လော့လောပူသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊
 အာဝိဋ္ဌိတွာ-စောင်း၍၊ ပိဝိတုံ-သောက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏။ ဟတ္ထေန-
 ဖြင့်၊ ဂဟိတောကာသေပိ-ယူအပ်ရာ အရပ်၌လည်း၊ ဩဓိ-ကို၊ န ဒသေတိ-
 မပြ၊ (သော-ထိုနို့ထမင်းသည်၊ သာ-ထိုယာဂုသည်)၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ န ဇနေတိ-မဖြစ်
 စေနိုင်၊ [ဩဒန မဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် မဖြစ်စေနိုင်-ဟူလို]၊ ပန-ကား။

ဩဓိ ပညာယတိ။ ။လက်ရာ၊ ဇွန်းရာကို ဩဓိ (အရေးအသား အပိုင်းအခြား)
 ဟု ခေါ်၏။ ယာဂုအကြံကို ဇွန်းဖြင့် ခတ်ယူသောအခါ ယူရာ အရပ်၌ (ဇွန်းရာ) မထင်ရှား၊
 ဤနို့ထမင်းနှင့် ယာဂုအဖြစ်ကား ယူရာအရပ်၌ (လက်ရာ ဇွန်းရာ) ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့်
 ယာဂုအပြစ်လည်း ဩဒနအမည်ရသည်-ဟူလို။

ဥသ္မာယ-အငွေသည်၊ ဝိဂတာယ-ကင်းလတ်သော်၊ သီတလီဘူတာ-ဧသည်ဖြစ်၍
 ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ယနဘာဝံ-တစ်ခဲနက်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ သစေ ဂစ္ဆတိ-
 အံ၊ ဩဓိ-ကို၊ သစေ ဒဿေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိံ) ပုန-တစ်ဖန်၊ ပဝါရဏံ-ကို၊
 ဇနေတိ-ဖြစ်စေပြန်၏၊ [ဩဒနဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို ဖြစ်စေသည်-ဟူလို၊]
 ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ဖိုမှ ချကာစ ပူနေတုန်းက-ဟူလို) တနုဘာဝေါ-ကြသည်၏ အဖြစ်
 သည်၊ န ရက္ခတိ-ပဝါရိတ် မသင့်အောင် မစောင့်ရှောက်နိုင်၊ ဒဓိတက္ကာဒိနိ-
 န္ဓိဓမ်း၊ ရက်တက်ရည် အစရှိသော သောက်ဖွယ်တို့ကို အာရောပေတွာ-မီးဖိုပေါ်သို့
 တင်၍၊ ဗဟုပဏ္ဏာဖလကဠီရေ-များစွာသော အရွက်၊ အသီး၊ အညောက်တို့ကို၊
 ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ မုဋ္ဌမတ္တာပိ-လက်တစ်ဆုပ်မျှလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တဏှုလာ-
 ဆန်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပက္ခိတ္တာ-ထည့်အပ်ကုန်သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍
 မူလည်း ဖြစ်စေကုန်ဦးတော့၊ (ဧဝံသတိံပိ) ဘောဇနကာလေ-စားရာအခါ၌၊ ဩဓိ-
 သည်၊ စေ ပညာယတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိံ) ပဝါရဏံ ဇနေတိ။

အယာဂုကေ-ယာဂုမရှိသော၊ [နဂို စီရင်တုန်းက ယာဂုမပါသော၊] နိမန္တနေ-
 နိမန္တနဘတ်၌၊ ယာဂု-ယာဂုကိုလည်း၊ ဒဿာမ-လျှူကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
 ဘတ္တေ-ထမင်း၌၊ ဥဒကကဋိကခိရာဒိနိ-ရေ၊ ပအုန်းရည်၊ နို့ရည် အစရှိသည်တို့ကို၊
 အာကိရိတွာ - လောင်းထည့်၍၊ ယာဂု- ကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့
 လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ-လျှူတတ်ကုန်၏၊ တနုကာ-ကြသည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောတိ-အကယ်၍
 မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိံပိ) (သာ-ထိုယာဂုသည်) ပဝါရဏံ-ကို၊ ဇနေတိ
 ယေဝ-ဖြစ်စေသည်သာ၊ ပန-ကား၊ ပဏှုထိတေသု-ပွက်ပွက်ဆူကုန်သော၊ ဥဒကာ
 ဒိသု-ရေအစရှိသည်တို့၌၊ [အာဒိဖြင့် ကဋိက၊ ခိရစသည်တို့ကို ယူ၊] ပက္ခိပိတွာ-
 ထမင်းကို ထည့်၍၊ ပစိတွာ-ကြံချက်၍၊ သစေ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိံ) ယာဂု
 သင်္ဂဟမေဝ-ယာဂု၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ယာဂုသင်္ဂဟံ-
 သို့၊ ဂတေပိ-ရောက်ပြီးပါသော်လည်း၊ တသ္မိဝါ-ထိုအရည်၌သော်လည်းကောင်း၊
 အညသ္မိဝါ-ယာဂုမှတစ်ပါးသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်ရည်၌သော်လည်းကောင်း၊
 ယတ္ထ-အကြင်အရည်၌၊ မစ္ဆမံသံဝါ-ငါးအသားကို၊ ပက္ခိပန္နိ-ထည့်ကုန်၏၊ သာသပ
 မတ္တမ္ပိ-မုံညင်းစေ့မျှ မမာဏရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မစ္ဆမံသခဏှဝါ-ငါးအပိုင်း၊
 အသား အပိုင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ နှာရူဝါ - အကြောသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ သစေ ပညာယတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိံ) (ငါးဆန်ပြုတ် စသည်ဖြစ်သွားလတ်
 သော်-ဟူလို) (သော-ထိုအရည်သည်) ပဝါရဏံ ဇနေတိ။ [ငါး အသား ပါသော
 ကြောင့်တည်း။]

ပန-ကား၊ သုဒ္ဓရသကော-ငါး အသား စသည် မဖက်၊ သက်သက်သော
 အသားရည်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ရသကယာဂုဝါ-အသားရည်ရှိသော ယာဂု
 သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ပဝါရဏံ) န ဇနေတိ၊ ဝုတ္တဓညာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော

စပါးတို့၏၊ တဏှာလေ-ဆန်တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညေဟိ-အခြားကုန်သော၊ ဝေဏတဏှာလာဒီဟိဝါ-ဝါးသီးအဆန် အစရှိသည်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကန္တ မူလဖလေဟိဝါ-သစ်အု သစ်မြစ် သစ်သီးတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယေဟိ ကေဟိစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ဘတ္တမ္ပိ- သည်လည်း၊ ပဝါရဏံ န ဇနေတိ၊ [ဆန်မပါ၊ အသားငါး မပါသောကြောင့်တည်း။] ယနယာဂု-တစ်ခဲခက်ဖြစ်သော ယာဂုသည်၊ (ဝေဏတဏှာလ စသည်တို့ဖြင့် ပြု အပ်သော ယာဂုသည်။) (ပဝါရဏံ-ကို) ပဂေဝ ဇနေတိ-အဘယ်မှာ ဖြစ်စေနိုင် ပါအံ့နည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤဝေဏတဏှာလ စသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ထမင်း ၌၊ မစ္ဆမံသံ-ကို၊ သစေ ပက္ခိပန္နိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဝါရဏံ ဇနေတိ၊ မဟာ ပစ္စရိယံ-၌၊ ပုပ္ဖိအတ္ထာယ-မရွေးပေါက်ပေါက်အကျိုးငှာ၊ (ကတံ-သော၊) ဘတ္တမ္ပိ- သည်လည်း၊ ပဝါရဏံ ဇနေတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပုပ္ဖိခဇ္ဇကတ္ထာယ-မုရွေးပေါက်ပေါက် ဟူသော ခဲဖွယ်အကျိုးငှာ၊ ကုထိတုဒကေ-ပွက်ပွက်ဆူသော ရေ၌၊ ပက္ခိပိတွာ- ၍၊ သေဒိတတဏှာလာ-ပြုတ်အပ်သော ဆန်တို့ကို၊ (ပြုတ်ဆန်တို့ကို) ပုပ္ဖိအတ္ထာယ ဘတ္တံနာမ-ပုပ္ဖိအတ္ထာယ ဘတ္တမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ။

ပန-ဆက်၊ တေ တဏှာလေ-ထိုဆန်တို့ကို၊ [မုရွေးပေါက်ပေါက် လုပ်ဖို့ရန် ပြုတ်အပ်သော ဆန်တို့ကို] သုက္ခာပေတွာ-ခြောက်စေ၍၊ (နေလှန်း၍) သစေ ခါဒန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ သတ္တုသင်္ချီ-သတ္တုဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ် သို့၊ နေဝ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဘတ္တသင်္ချီ-ဘတ္တဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ န ဂစ္ဆန္တိ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ တေဟိ-ထိုပြုတ်ပြီး၍ အခြောက်လှမ်းအပ်ပြီးသော ဆန်တို့ဖြင့်၊ ကတ ဘတ္တံ-ပြုအပ်သော ထမင်းသည်၊ ပဝါရေတိယေဝ-ပဝါရိတ်ကို ဖြစ်စေသည်သာ၊ တေ တဏှာလေ-တို့ကို၊ သပ္ပိတေလာဒီသုဝါ-ထောပတ်ဆီ အစရှိသည်တို့၌သော် လည်း၊ ပစန္တိ-ထည့်၍ ချက်ကုန်အံ့၊ ပူပံဝါ-မုန့်ကိုသော်လည်း၊ ကရောန္တိ-ကုန်အံ့၊ န ပဝါရေန္တိ-ပဝါရိတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ကုန်၊ ပုထုကာဝါ-မုန့်ဆန်းသည်သော်လည်း ကောင်း၊ တာဟိ-ထိုမုန့်ဆန်းတို့ဖြင့်၊ ကတသတ္တုဘတ္တာဒီနိဝါ-ပြုအပ်သော မုန့်မုန့်၊ ထမင်းအစရှိသည်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ န ပဝါရေန္တိ-ကုန်။

ယဝေဟိ - မုယောဆန်တို့ဖြင့်၊ (ဂျုံဆန်တို့ဖြင့်) ကတကုမ္မာသော - ပြုအပ် သော တစ်ဝက်ကျက် စားဖွယ်သည်၊ ကုမ္မာသောနာမ-ကုမ္မာသမည်၏၊ ပန-ကား၊ အညေဟိ-မုယောမှ အခြားကုန်သော၊ မုဂ္ဂါဒီဟိ-ပဲနောက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကတကုမ္မာသော-ပြုအပ်သော တစ်ဝက်ကျက် စားဖွယ်သည်၊ ပဝါရဏံ န ဇနေတိ၊

ပုပ္ဖိအတ္ထာယ ဘတ္တမ္ပိ။ ။ပုပ္ဖိ အသာ အတ္ထိတိ ပုပ္ဖိ၊ ပန်းပွင့် ပွင့်သလို ပွင့်လာသော ပေါက်ပေါက် ခဲဖွယ်တစ်မျိုးကို မုရွေးပေါက်ပေါက်ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ပုပ္ဖိနော + အတ္ထော ပုပ္ဖိ အတ္ထော၊ ပုပ္ဖိအတ္ထာယနှင့် ဘတ္တမ္ပိကိုကား အာဂန္တုကဘတ္တံကဲ့သို့ တဒတ္ထသမ္ပဒါန+သမ္ပဒါနီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ ယောဇနာ၌ တဒတ္ထာယ ကတံတိဟု ကတံထည့်၍ စပ်လေသည်။

[ဓညမှဖြစ်သော ဆန်ကို မလုပ်အပ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို မဖြစ်စေ။] သာလိဝီဟိယဝေဟိ-သလေးစပါး၊ ကောက်စပါး၊ မုယောစပါးတို့ဖြင့်၊ ကတသတ္တု-ပြုအပ်သော မုန့်မုန့်သည်။ သတ္တုနာမ-မည်၏။ ကင်္ဂုဝရကကျုပြုသကသိသာနိပိ-ဆတ်စပါး၊ ပြောင်း၊ လူးတို့၏ အနံ့တို့ကိုလည်း၊ ဘဒ္ဒိတွာ-လှော်၍၊ ဤသကံ-စဉ်ငယ်၊ ကောဋေတွာ-ထောင်း၍၊ ထုသေ-ဖွဲ့တို့ကို၊ ပုလာပေတွာ-လွင့်စေ၍၊ ပုန၊ ဒဠ်-ပြင်းစွာ၊ ကောဋေတွာ-ထောင်း၍၊ စုဏ္ဏံ-အမှုန်ကို၊ ကရောန္တိ၊ တံ-ထိုအမှုန်သည်၊ အလ္လတ္တံ-စိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကာဗဒ္ဓိ-တစ်စပ်ထည်း ဖွဲ့စပ်သည်။ သစေဝိဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ) သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ-သတ္တု၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဝစ္ဆတိ။ [“တွဲ၍ နေသော်လည်း သတ္တုစုဏ္ဏံ၌ သွင်းယူရသည်”။]

ခရပါကဘဒ္ဒိတာနံ-ကြမ်းကြမ်းကျက်အောင် လှော်အပ်ကုန်သော၊ ဝါ-ကောင်းကောင်း ကျက်အောင် လှော်အပ်ကုန်သော၊ ဝီဟိနံ-ကောက်စပါးတို့၏၊ တဏှာလေ-တို့ကို၊ ကောဋေတွာ-၍၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူကုန်အံ့၊ တမ္ပိ စုဏ္ဏံ-သည်လည်း၊ သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ၊ ဝစ္ဆတိ၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ သမပါကဘဒ္ဒိတာနံ-သင့်ရုံကျက်အောင် လှော်အပ်ကုန်သော၊ ဝီဟိနံဝါ-ကောက်စပါးတို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ဝီဟိပလာသာနံဝါ-ကောက်အဖျင်းတို့၏သော်လည်းကောင်း၊ တဏှာလာ-ဆန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒိတတဏှာလာဧဝါ-လှော်အပ်သော ဆန်တို့သည်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ န ပဝါရေန္တိ-ကုန်၊ [ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို မဖြစ်စေ။] ပန-ဆက်၊ တေသံ တဏှာလာဒီနံ-ထိုဆန် အစရှိသည်တို့၏၊ စုဏ္ဏံ-သည်၊ ပဝါရေတိ၊ [သတ္တုဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်-ဟူလို။] ခရပါကဘဒ္ဒိတာနံ-ကုန်သော၊ ဝီဟိနံ-တို့၏၊ ကုဏ္ဏကမ္ပိ-ဆန်ကျိုးဆန်ကွဲသည်လည်း၊ ပဝါရေတိ-၏၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ သမပါကဘဒ္ဒိတာနံ-သင့်ရုံကျက်အောင် လှော်အပ်ကုန်သော (စပါးတို့၏လည်းကောင်း) အာတပသုက္ခာနံဝါ-နေကြောင့် ခြောက်ကုန်သော (စပါးတို့၏လည်းကောင်း) ကုဏ္ဏကံ-ဆန်ကျိုးသည်၊ (ဆန်ကွဲသည်) န ပဝါရေတိ၊ လာဇာဝါ-ပေါက်ပေါက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တေဟိ-ထိုပေါက်ပေါက်တို့ဖြင့်၊ ကတဘတ္တသတ္တုအာဒီနိဝါ-ပြုအပ်သော ထမင်း၊ မုန့်မုန့်အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ န ပဝါရေန္တိ၊ ဘဒ္ဒိတပိဋ္ဌဝါ-လှော်အပ်သော မုန့်မုန့်သည်လည်းကောင်း၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သုဒ္ဓဒဇ္ဇကံဝါ-သက်သက်ဖြစ်သော ခဲဖွယ်သည်လည်းကောင်း၊ န ပဝါရေတိ၊ ပန-ကား၊ မစ္ဆမံသပူရိတခဇ္ဇကံ-ငါး၊ အသားတို့ဖြင့် ပြည့်နေသော ခဲဖွယ်သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တုမောဒကောဝါ- အမှုန်ဖြစ်သော ကတွတ်မုန့် (လဇ္ဈူးမုန့်)သည်လည်းကောင်း၊ ပဝါရေတိ-၏၊ မစ္ဆော-သည်လည်းကောင်း၊ မံသဉ္စ-အသားသည်လည်းကောင်း၊ ပါကဋမေဝ-သည်သာ။

ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ယာဂုံ-ကို၊ ပိဝန္တဿ-သောက်နေသော ရဟန်းအား၊ (ဒေန္တိ၌ စပ်) ယာဂုသိတ္ထမတ္တာနေဝ-ယာဂုလုံးမျှ ပမာဏရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ခုကုန်သော၊ မစ္ဆေဇဏ္ဍာနိဝါ-ငါးအပိုင်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မံသခဏ္ဍာနိဝါ-အသားအပိုင်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဧကဘာဇနေဝါ- ၁ ခွက်ထည်း၌သော်လည်းကောင်း၊ နာနာဘာဇနေဝါ-အမျိုးမျိုးသော ခွက်၌သော်လည်းကောင်း၊ သစေပိ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ) တာနိ-ထိုငါးအပိုင်း၊ အသားအပိုင်းတို့ကို၊ အခါဒန္တော-မခဲစားသေးဘဲ၊ အညံ-ငါးအပိုင်း၊ အသားအပိုင်းမှ အခြားသော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ပဝါရဏပုဟောနကံ-ပဝါရိတ်လောက်သော ဘောဇဉ်ကို၊ စေ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်) န ပဝါရေတိ-ပယ်မြစ်သည် မမည်၊ (ပယ်မြစ်ရာ မရောက်)၊ [သောက်နေသော ယာဂုကလည်း ဘောဇဉ် မဟုတ်၊ မစ္ဆမံသခဏ္ဍာတို့ကိုလည်း စားဆဲ မဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် မသင့်။] တတော-ထိုငါးအပိုင်း ၂ ခုမှ၊ ဝါ-ထိုအသားအပိုင်း ၂ ခုမှ၊ ဧကံ-တစ်ခုကို၊ ခါဒိတံ-ခဲစားအပ်ပြီ၊ ဧကံ-တစ်ခုသည်၊ ဟတ္ထေဝါ-လက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တေဝါ- သပိတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အညံ-အခြားသော ဘောဇဉ်ကို၊ စေ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဝါရေတိ-ပယ်မြစ်သည်မည်၏၊ (ပယ်မြစ်ရာ ရောက်၏)၊ [“ငါးပိုင်း၊ သားပိုင်းက စားဆဲဘောဇဉ်ဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်သင့်၏”-ဟူလျှ်။] ဒွေပိ-၂ ခုလုံးတို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ခါဒိတာနိ-ခဲစားအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ သာသပထမ္မိ-မုန့်ညင်းစေ့မျှ၊ ပမာဏရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အဝသိဋ္ဌ-ကြွင်းကျန်သော ငါး၊ အသားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အညံ-အခြားသော ဘောဇဉ်ကို၊ သစေပိ ပဋိက္ခိပတိ-အကယ်၍ မူလည်း ပယ်မြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ) န ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ် မသင့်။ [“သားပိုင်း၊ ငါးပိုင်းကို စားပြီးဖြစ်၍ စားဆဲဘောဇဉ် မဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် မသင့်”-ဟူလျှ်။]

ကပ္ပိယမံသံ-အပ်သော အသားကို၊ ခါဒန္တော-ခဲစားစဉ်၊ ကပ္ပိယမံသံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်အံ့၊ ပဝါရေတိ၊ ကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော၊ အကပ္ပိယမံသံ-မအပ်သော အသားကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ န ပဝါရေတိ၊ ကသ္မာ၊ အဝတ္ထုတာယ-ပဝါရိတ်၏ တည်ရာ ဝတ္ထု မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မုန့်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ-အကြင်ကပ္ပိယမံသကို၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ခါဒိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ တံယေဝ-ထိုကပ္ပိယမံသကိုသာ၊ ပဋိက္ခိပတော-ပယ်မြစ်သော ရဟန်း၏၊ ပဝါရဏာ-ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ဣဒံ-ဤ အကပ္ပိယမံသကို၊ ဇာနန္တော-အကပ္ပိယမံသဟု သိသည်၊ (ဟုတ္တာ) အကပ္ပိယတ္တာ-မအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ အဇာနန္တောပိ-အကပ္ပိယမံသဟု မသိပါသော်လည်း၊ ဝါ - အကပ္ပိယမံသဟု မသိစေကာမူ၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ-

ပယ်မြစ်ထိုက်သော အရာ၌၊ ဌိတမေဝ-တည်သော အကပ္ပိယမံသကိုသာ၊ ပဋိက္ခိပတိနာမ-ပယ်မြစ်သည်မည်၏။ တသ္မာ၊ န ပဝါရေတိ။

ပန-ကား၊ အကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော ကပ္ပိယမံသံ သစေ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပဝါရေတိ-၏။ ကသ္မာ၊ ဝတ္ထုတာယ-ပဝါရိတ်၏ တည်ရာဝတ္ထု၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ-အကြင်ကပ္ပိယမံသကို၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုကပ္ပိယမံသသည်၊ ပဝါရကာယ-ပယ်မြစ်ခြင်း၏၊ ဝတ္ထု-တည်ရာတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်အကပ္ပိယမံသကို၊ ခါဒတိ-ခဲစား၏။ တံ-ထိုအကပ္ပိယမံသသည်၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဌာနေ-ပယ်မြစ်ထိုက်သော အရာ၌၊ ကိဉ္စာပိ ဌိတံ-အကယ်၍ကား တည်ပါပေ၏။ ပန-ထိုသို့ပင် တည်ပါသော်လည်း၊ ခါဒိယမာနံ-ခဲစားအပ်သော်၊ မံသဘာဝံ-အသား၏ အဖြစ်ကို၊ န ဇာတိ-မစွန့်၊ တသ္မာ၊ ပဝါရေတိ၊ အကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော အကပ္ပိယမံသံ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ န ပဝါရေတိ၊ ကပ္ပိယမံသံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အကပ္ပိယမံသံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခါဒန္တော-စဉ်၊ ပဉ္စန္ဒကုန်သော၊ ဘောဇနာနံ-တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ကပ္ပိယဘောဇနံ-အပ်သောဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ ပဝါရေတိ၊ ကုလဒ္ဓသက ပေ၊ ရူပိယာဒိဟိ-ကုလဒ္ဓသက၏ အမှု၊ ဆေးဆရာ၏ အမှု၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောဆိုခြင်း၊ သာယာအပ်သော ရွှေငွေ အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ်-မြတ်စွာဘုရားသည် စပ်ဆုပ်တော်မူအပ်သော၊ အနေသနာယ-မအပ်သော ရှာမှီးခြင်းဖြင့်၊ ဥပဉ္စန္ဒ-ဖြစ်သော၊ အကပ္ပိယဘောဇနံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ န ပဝါရေတိ၊ [“နဂိုကပင် ပယ်မြစ်ရမည့် ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် မသင့်”-ဟူလို၊] ကပ္ပိယဘောဇနံဝါ၊ အကပ္ပိယဘောဇနံဝါ၊ ဘုဉ္စန္တောပိ-စားစဉ်လည်း၊ ကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိပဝါရေတိ၊ အကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ၊ န ပဝါရေတိ၊ ဣတိ-ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော စားခြင်း ပယ်ခြင်းတို့၌၊ [“သဗ္ဗေသု ဝါရေသု”ဟု ယောဇနာ၌ဆို၏။] ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အသနန္တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယဉ္စ-အကြင်ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ အသ္မာတိ-စား၏၊ ဝါ-စားဆဲ၊ ယဉ္စ ဘောဇနံ-ကိုလည်း၊ ဟတ္ထပါသေ-ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတေန-တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဘိဟန္တံ-ရှေ့ရှုဆောင်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော-ပယ်မြစ်သော ရဟန်းသည်၊ ပဝါရဏံ-ပယ်မြစ်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။ တံ-ထိုအလုံးစုံကို၊ (“စားဆဲဘောဇဉ်၊ ဟတ်တွင်းဝင်၊ ဆောင်စဉ် ကိုယ်နှုတ်မြစ်”ဟူသော ထိုအလုံးစုံကို) ဥ-တွာ-သိပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယထာ - အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ (ပဝါရဏံ - သို့) အာပဇ္ဇတိ၊ တဿ - ထိုအကြောင်းကို၊ ဇာနနတ္ထံ-ငှာ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

တာဝ-ဟတ္ထပါသေ ငြိတောမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော) အသနံ ဘောဇနန္တိ
 စတ္ထ-ဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊
 ဧကသိတ္ထမ္ပိ-ဆွမ်းတစ်လုံးသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ အဇ္ဈောဟတ်-ခံတွင်းသို့ ရှေးရှု
 ဆောင်အပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-မျိုးအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏။ သော-ထိုရဟန်းသည်၊
 ပတ္တမုခဟတ္ထာနံ-သပိတ်၊ ခံတွင်း၊ လက်တို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံ
 တစ်ခု၌၊ ပဉ္စသု-ကုန်သော၊ ဘောဇနေသု-တို့တွင်၊ ဧကသ္မိပိ- ၃ ခုသော ဘောဇဉ်
 သည်လည်း၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ အညံ-သော၊ ပဉ္စသု ဘောဇနေသု-တို့တွင်၊
 ဧကမ္ပိ-တစ်ပါးသော ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ သစေ ပဋိက္ခိပတိ၊ (ဧဝံသတိ) ပဝါရေတိ၊
 ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ခု၌၊ (ပတ္တ၊ မုခ၊ ဟတ္ထတို့တွင် တစ်စုံတစ်ခု၌) ဘောဇနံ-သည်၊
 နတ္ထိ-မရှိတော့အံ့၊ အာမိသဂန္ဓမတ္ထံ-အာမိသ၏ အနံ့မျှသာ၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား
 တော့အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ပဝါရေတိ၊ [စားဆဲဘောဇဉ် မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။]
 မုခေစ-ခံတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေစ-လက်၌လည်းကောင်း၊ ဘောဇနံ-သည်၊
 နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ပတ္ထေ-၌၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်သပိတ်၌ ဘောဇဉ် ရှိသေး
 ပါသော်လည်း၊ တသ္မိ အာသနေ-ထိုနေရာ၌၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော-စားလိုသည်၊ န
 (ဟောတိ)-မဖြစ်အံ့၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ပဝံသိတွာ-ဝင်၍၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော-သည်၊
 (ဟောတိ-အံ့) အညဿဝါ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်အားမူလည်း၊ ဒါတုကာမော-ပေးလိုသည်၊
 (ဟောတိ-အံ့) တသ္မိ အန္တရေ-ထိုအတွင်း၌၊ ဘောဇနံ-ကို၊ စေ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊
 (ဧဝံသတိ) န ပဝါရေတိ၊ ကဿာ-နည်း၊ ဝိပွကတဘောဇနဘာဝဿ-စား၍ မပြီး
 သော ဘောဇဉ်ရှိသူ၏ အဖြစ်၏၊ ဥပစ္ဆန္နတ္ထာ-ပြတ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊
 [တစ်နေရာ၌ စားခြင်းကိစ္စ ဖြတ်ပြီးသောကြောင့်တည်း။] ယောပိ-အကြင်ရဟန်း-
 သည်လည်း၊ အညတြ-အခြားအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ)
 မုခေ-ခံတွင်း၌၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဂိလိတွာ-မျိုးပြီး၍၊ သေသံ-အကြွင်းကို၊ အာဒါယ-
 ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားစဉ်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ အညံ-သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-
 ၏၊ တဿာပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ ပဝါရဏာ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ၊
 ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

စ - ဆက်၊ ပတ္ထေ - ၌၊ (ဝိဇ္ဇမာနဘောဇနံ - ထင်ရှားရှိသော ဘောဇဉ်ကို၊
 အနဇ္ဈောဟရိတုကာမော-မျိုးခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊
 ဧဝံ-တူ၊ ဟတ္ထေပိ-လက်၌လည်း၊ (ဝိဇ္ဇမာနဘောဇနံ-ကို၊ အနဇ္ဈောဟရိတုကာမော၊
 ဟောတိ) ဝါ-တစ်နည်း၊ မုခေပိ-ခံတွင်း၌လည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနဘောဇနံ၊ အနဇ္ဈောဟရိတု
 ကာမော-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ တသ္မိစ ခဏေ-၌လည်း၊ အညံ-အခြားဘောဇဉ်
 ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ပဝါရေတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊
 ပဒေ-ပတ္ထေဟူသော ပုဒ်၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏံ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာသည်၊
 သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဟတ္ထေ မုခေဟူသော ပုဒ်တို့၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်သည်။

ဟောတိ-၏။ အပိစ-စင်စစ်ကား၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ဒသနယော-ကို၊ ဒသိတောယေဝ-
 တိုက်ရိုက်ပြအပ်သည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုကုရုန္တိအဋ္ဌကံထား၌၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊
 ဘတ္တံ-ကို၊ ဂိလိတံ-မျိုးအပ်ပြီ၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဝိယာသာဒဿ-စားကြွင်း
 စားအား၊ ဒါတုကာမော-ပေးလိုသည်၊ (ဟောတိ) ပတ္ထေ-၌၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဘိက္ခုဿ-
 အခြားရဟန်းအား၊ ဒါတုကာမော (ဟောတိ) တသ္မိံ ခဏေ-၌၊ သစေ ပဋိက္ခိပတိ-
 အံ၊ န ပဝါရေတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ပန-ကား၊ ဟတ္ထပါသေ ဌိတောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 ဘိက္ခု-သည်၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အာနိ
 သဒဿ-တင်ပါး၏၊ ပစ္ဆိမန္တတော-နောက်အစွန်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍လည်းကောင်း၊
 ဌိတော-ရပ်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ပဏိအန္တတော-ဖနောင့်အစွန်းမှ၊
 ပဋ္ဌာယ-လည်းကောင်း၊ နိပန္နော-လျောင်းနေသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)
 ယေန ပဿေန-အကြင်နံပါးဖြင့်၊ နိပန္နော-လျောင်းနေ၏၊ တဿ-ထိုနံပါး၏၊
 ပါရိမန္တတော-ထိုဘက်အစွန်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ-လည်းကောင်း၊ [ကပ်လျှမည့် ဒါယကာက
 မျက်နှာဘက်မှ လာမည်ဖြစ်၍ နောက်အစွန်းတွေကို ပြထားသည်။] ဒါယကာဿ-
 ဒါယကာ၏၊ နိသိန္နဿဝါ-ထိုင်နေသော ဒါယကာ၏သော်လည်းကောင်း၊ ဌိတဿ
 ဝါ-ရပ်နေသော ဒါယကာ၏သော်လည်းကောင်း၊ နိပန္နဿဝါ-လျောင်းနေသော
 ဒါယကာ၏သော်လည်းကောင်း၊ ပဿာရိတဟတ္ထံ-ဆန့်တန်းအပ်သော လက်ကို၊
 ထပေတွာ-ထား၍၊ ယံ အင်္ဂီ-အကြင်အင်္ဂါသည်၊ အာသန္နတရံ-သာ၍ နီး၏၊ ဝါ-
 အနီးဆုံးတည်း၊ တဿ-ထိုအနီးဆုံးအင်္ဂါ၏၊ သြရိမန္တေန-ဤဘက်အစွန်းဖြင့်၊
 ပရိစ္ဆိန္နိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊ အမုတေယျဟတ္ထော-အခွဲအားဖြင့် သုံးတောင်ကို၊ ဝါ- ၂
 တောင့်ထွာကို၊ ဟတ္ထပါသောတိ-ဟတ္ထပါသ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တသ္မိံ-ထိုဟတ္ထ
 ပါသ်၌၊ ဌတော-၍၊ အဘိဟန္တံ-ရှေးရှုဆောင်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပန္တ
 သေဝ-ပယ်မြစ်သော ရဟန်း၏သာ၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ တတော-ထိုဟတ္ထပါသ်
 မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဝါ-ပြင်ဘက်က၊ (အဘိဟန္တံ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ-သည်။)

ဟတ္ထပါသော။ ။ဟတ္ထဿ + ပါသော သမိပေါ ဟတ္ထပါသော-လက်၏ အနီး

အရပ်၊ ဟတ္ထော ပသတိ ဖုသတိ အသ္မိံ ဌာနေတိဝါ ဟတ္ထပါသော-လက်၏ ထိလောက်ရာ
 အရပ်၊ ဝါ-လက်လှမ်းမှီရာ အရပ်၊ (ယောဇနာ) "ဟတ္ထဿ-လက် ၂ ဘက်၏ + ပါသော-
 ကွင်းတည်း၊ ဟတ္ထပါသော-လက်၏ကွင်း၊ ထိုလက်အကွင်းကို ဟတ္ထပါသ်ခေါ်သည်"ဟု တစ်နည်း
 ကြံပါ။ ဤဟတ္ထပါသ်တိုင်းရာ၌ အကပ်ခံသူ၏ နောက်ဘက်အစွန်းကိုလည်းကောင်း၊ ကပ်လာ
 သူ၏ ဆန့်သော လက်မှ တစ်ပါး အနီးဆုံးအင်္ဂါ၏ ဤဘက်အစွန်းကိုလည်းကောင်း တိုင်းရ
 သည်၊ ဥပမာ-မတ်တတ်ရပ်၍ ဦးခေါင်းညွတ်ပြီးကပ်လျှင် ရဟန်းနှင့် အနီးဆုံးအင်္ဂါသည်
 ဦးခေါင်းတည်း၊ ထိုဦးခေါင်း၏ ဤဘက်အစွန်းဖြင့် တိုင်းရသည်။

န (ဟောတိ။) [အထက်နှင့် အောက် ဟတ္ထပါသ် တိုင်းနည်းများလည်း ဒန္တပေါဏ သိက္ခာပုဒ်၌ လာဦးလတံ။]

အဘိဟရတိတိ-ကား၊ ဟတ္ထပါသဗုဒ္ဓန္တရေ-ဟတ္ထပါသ်အတွင်း၌၊ ဌိတော-တည် သူသည်၊ ဂါဟဏတ္ထံ-ခံယူစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥပနာမေတိ-အနီးသို့ ညွတ်စေအံ့၊ ဝါ-ကပ်အံ့၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဂါဟဏတ္ထံ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ အကပ်ခံသူကို ယူစေရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ဂါဟဏတ္ထံ” ဟု ရှိရမည်။] ပန-ဆက်၊ အနန္တရ နိသိန္နောပိ-အခြားမဲ့၌ ထိုင်နေသည်လည်းဖြစ်သော၊ (ဘေးနား၌ ထိုင်နေသည် လည်း ဖြစ်သော) ဘိက္ခု-သည်၊ ဟတ္ထေဝါ-လက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥရုသုဝါ- ပေါင်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ အာဓာရကေဝါ-သပိတ်ခြေ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဌိတပတ္ထံ-တည်သော သပိတ်ကို၊ အနဘိဟရိတွာဝ-ရှေးရှုမဆောင်မူ၍ သာလျှင်၊ ဘတ္ထံ-ထမင်းကို၊ ဂဏှ-ယူပါလော၊ ဣတိ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (နှုတ်သက်သက်ဖြင့် သာ ပြောအံ့) တံ-ထိုထမင်းကို၊ ပဋိက္ခိပတော-ပယ်မြစ်သော ရဟန်း၏၊ ပဝါရဏာ- သည်၊ နတ္ထိ။ [ရှေးရှု မဆောင်သောကြောင့် “အဘိဟရတိအင်္ဂါ မမြောက်”-ဟူလို၊]

ဘတ္ထပတ္ထံ-ထမင်းတောင်းကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ပုရတော-ရဟန်း၏ ရှေ့၌၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ (တည်ရာကြမ်းပြင် စသည်၌) ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ ဝါ- ထားပြီးမှ၊ ဂဏှာဟိ-ယူပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်ရာ၌လည်း၊ ဒေသေဝနယော၊ ပန-ကား၊ ဤသက်-ဇဉ်ငယ်၊ ဝါ-နည်းနည်း၊ ဥဒ္ဓရိတွာဝါ-မြှောက်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အပနာမေတွာဝါ-စောင်း၍သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှာထ- ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ပဋိက္ခိပတော-ပယ်မြစ်သော ရဟန်း၏၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ ထေရာသနေ-ထေရ်ကြီး၏ နေရာ၌၊ နိသိန္နော- သော၊ ထေရော-သည်၊ ဒူရေ-၂ တောင်ထွာထက် ဝေးသော အရပ်၌၊ နိသိန္နဿ- ထိုင်နေသော၊ ဒဟရဘိက္ခုဿ-ရဟန်းငယ်၏ (အထံသို့) ပတ္တံ-ကို၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ ဣတော-ဤသပိတ်ထည်းမှ၊ ဩဒနံ-ကို၊ ဂဏှာဟိ-ယူလိုက်လော၊ ဣတိ ဝဒတိ-အံ့၊ ပန-ထိုသို့ပြောပါသော်လည်း၊ ဂဏှိတွာ-သပိတ်ကို ယူ၍၊ ဂတော-သွားသော တမန်သည်၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ တိဌတိ-ရပ်နေအံ့၊ ဒဟရော- ရဟန်းငယ်သည်၊ မယံ-တပည့်တော်အား၊ အလံ-တော်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-အံ့၊ န ပဝါရေတိ၊ ကသ္မာ၊ ထေရဿ-၏၊ ဒူရဘာဝတော-ဝေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒူတဿ-တမန်၏၊ အနဘိဟရဏတောစ-ရှေးရှု

အနန္တရ ပေ နတ္ထိ။ ။ တစ်ပါးနှင့် တစ်ပါး ကပ်နေသော်လည်း ဘောဇဉ်ကို လက်ဖြင့် ရှေးရှုမဆောင်ဘဲ နှုတ်ဖြင့်သာ ဖိတ်သောကြောင့် ပယ်မြစ်သော ရဟန်းမှာ ပဝါရိတ် မသင့်၊ ဤစကားကို ထောက်၍ ဆွမ်းအတူစားရာဝယ် ဆွမ်းစသည်ကို လက်ဖြင့် ဆောင်ယူ၍ “ဆွမ်း ယူအံ့မလား” ဟု မဖိတ်ပါလေနှင့်၊ ဖိတ်လိုလျှင် လက်ဖြင့် မဆောင်ဘဲ နှုတ်ဖြင့်သာ ဖိတ်ရ သည်၊ လက်ဖြင့် ဆောင်ယူ၍ ဖိတ်သည်ကို ပယ်လျှင်ကား ပဝါရိတ်သင့်သည်။

မဆောင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အာဂတော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဣမံ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဏှ-ယူပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ တံ-ထိုထမင်းကို၊ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတိ။

ပရိဝေသနာယ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာ အခါ၌၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော ဒါယကာသည်၊ ဧကေန ဟတ္ထေန-တစ်ဖက်သော လက်ဖြင့်၊ သြဒနပစ္စိ-ထမင်း တောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧကေန-တစ်ဖက်သော လက်ဖြင့်၊ ကဋ္ဌတ္တံ-ဇွန်းကိုလည်း ကောင်း၊ ဂဟေတွာ-ကိုင့်၍၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ပရိဝိသတိ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးအံ့၊ တတြ- ထိုသို့ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာ၌၊ အညော-အခြားသော ဒါယကာသည်၊ အာဂန္တာ-၍၊ အဟံ-သည်၊ ပစ္စိ-တောင်းကို၊ ဓာရေဿာမိ-ဆောင်ထားအံ့၊ တံ-သင်သည်၊ ဝါ- သင်က၊ သြဒနံ-ထမင်းကို၊ ဒေဟိ-လျှပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဂဟိတ မတ္တကမေဝ-ကိုင်အပ်ကာမျှကိုသာ၊ (ကိုင်ရုံလောက်ကိုသာ) စေ ကရောတိ-အံ့၊ [တောင်းကို ကိုင်ရုံသာ ကိုင်ထား၏၊ အားရှိပါးရှိအောင် ကိုင်ခြင်းကိုကား မပြု- ဟူလို။] ပန-စင်စစ်ကား၊ ပရိဝေသေကောဧဝ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးသူသည်သာ၊ ဝါ- ဆွမ်းလိုက်သူသည်သာ၊ တံ-ထိုဆွမ်းတောင်းကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်နေရ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သာ-ထိုဆွမ်းတောင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ (ပရိဝိသကေန-သည်) အဘိဟဋ္ဌာဝ- ရှေးရှုဆောင်အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတော-ထိုဆွမ်းတောင်းမှ၊ ဒါတုကာမ တာယ-ပေးလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဏှန္တံ-ခပ်ယူဆဲကို၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ-ပယ် သော ရဟန်း၏၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ။ [ခပ်ယူနေစဉ် ရှေးရှုဆောင်ဆဲ မဟုတ်သော် လည်း တောင်းက ရှေးရှုဆောင်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် သင့်သည်။]

ပန-ကား၊ ပရိဝိသကေန-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးသော ဒါယကာသည်၊ (ဆွမ်းလိုက် သူသည်) ဖုဋ္ဌမတ္တာဝ-ထိအပ်ကာမျှသည်သာ၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဣတရောဝ- အခြားသူသည်သာ၊ (ဘေးက ဆောင်ယူပေးသူသည်သာ) နံ-ထိုဆွမ်းတောင်းကို၊ (သစေ) ဓံရေတိ-အကယ်၍ ဆောင်ထားအံ့၊ (ဧဝံသတိ) တတော-ထိုဆွမ်း တောင်းမှ၊ ဒါတုကာမတာယ-ကြောင့်၊ ဂဏှန္တံ-ခပ်ယူနေဆဲကို၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ န ဟောတိ၊ ကဋ္ဌတ္တနာ-ဇွန်းဖြင့်၊ ဥဒ္ဒတဘတ္ထေ ပန-ထုတ်ဆောင်အပ် ပြီးသော ဘတ်၌ကား၊ (ပဝါရဏာ) ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ကဋ္ဌတ္တအဘိဟာရောယေဝ- ဇွန်းဖြင့် ရှေးရှုဆောင်ယူခြင်းသည်သာ၊ တဿ-ထိုထမင်းကို၊ အဘိဟာရော-ရှေးရှု ဆောင်ယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဒွိန္တံ-၂ ယောက်တို့၏၊ (ဆွမ်းလိုက်သူနှင့် ကူညီသူ ၂ ယောက်တို့၏) သမဘာရေပိ-အညီအမျှ ဆောင်ယူအပ်သော ဝန်၌လည်း၊ ပဋိက္ခိပန္တော-ပယ်ဖြစ်သော ရဟန်းသည်၊ ပဝါရေတိယေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ မဟာ ပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ အနန္တရဿ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဘတ္ထေ-ကို၊ ဒိယျမာနေ-ပေးလျှစဉ်၊ ဣတရော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဟတ္ထေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ပိဒဟတိ-ပိတ်ထားအံ့၊ ပဝါရဏာ နတ္ထိ၊ ကသ္မာ၊ အညဿ-အခြားရဟန်းသို့

အဘိဟဋေ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော ထမင်း၌၊ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ-ပယ်မြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ မိမိအား ပေးသည်ကို ပယ်ခြင်း မဟုတ်၊ အခြားရဟန်းအား ပေးသည်ကို မိမိသပိတ်ထဲ၌ မကျအောင် ပိတ်ထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပဝါရိတ် မသင့်။

ပဋိက္ခေပေါ ပညာယတီတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော) ဝါစာယ-နှုတ်ဖြင့်၊ အဘိဟဋေ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတော-၏၊ ပဝါရဏာ နတ္ထိ၊ ပန-အန္တယကား၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ အဘိဟဋေ-ကို၊ ကာယေနဝါ-ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယဝါ-နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ-၏၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗျာ၊ တတ္ထ-ထိုကာယေနဝါ ဝါစာယဝါ ပဋိက္ခိပန္တဿဟူသော ပါဠိ၌၊ အင်္ဂုလိဝါ-လက်ချောင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထဝါ-လက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမဗီဇနိဝါ-ခြင်နှင်ယပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ခြင်ကို ချောက်ကြောင်း ယပ်ကိုသော်လည်းကောင်း)၊ စီဝရကဏ္ဍဝါ-သင်္ကန်းအနားကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ယံ) စာလေတိ-အကြင်လှုပ်စေ၏၊ (တံ) စာလနံဝါ-ထိုလှုပ်စေခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘမုကာယ-မျက်ခုံးဖြင့်၊ အာကာရ-ပယ်မြစ်ပုံအခြင်းအရာကို၊ (ယံ) ကရောတိ-အကြင်ပြု၏၊ (တံ) ကရဏံဝါ-ထိုပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကုဒ္ဒေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ (ယံ) ဩလောကေတိ-အကြင်ကြည့်၏၊ (တံ) ဩလောကနံဝါ-ထိုကြည့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ပဋိက္ခေပေါနာမ-ပယ်ခြင်းမည်၏၊ အလံ-တော်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (ယံ) ဝဒတိ-အကြင်ပြော၏၊ (သော ဝါဒေါ)ဝါ-ထိုပြောခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နဂဏှာမိ-မယူလို၊ ဣတိ (ယံ) ဝဒတိ၊ (သော ဝါဒေါ) ဝါ၊ မာ အာကိရ-မလောင်းထည့်နှင့်၊ ဣတိ (ယံ) ဝဒတိ၊ (သော ဝါဒေါ) ဝါ၊ အပဂစ္ဆ-ဖဲလော၊ ဣတိ (ယံ) ဝဒတိ၊ (သော ဝါဒေါ) ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ ပဋိက္ခေပေါနာမ-မည်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ယေနကေနစိ-သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာဖြင့်၊ ကာယေန ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိတ္ထေ-ပယ်မြစ်အပ်သော်၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ။

ဧကော-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဘတ္ထေ-ထမင်းကို၊ အဘိဟဋေ-(ထည့်ဖို့ရန်) ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော်၊ ပဝါရဏာယ-ပယ်မြစ်ခြင်းမှ၊ ဝါ-ပဝါရိတ်သင့်ခြင်းမှ၊ ဘိတော-ကြောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ အပနေတွာ-သပိတ်မှ ဖယ်၍၊ ပုနပုနံ-ထပ်ခါထပ်ခါ၊ ပတ္ထေ-၌၊ ဩဒနံ-ကို၊ အာကိရန္တံ-လောင်းထည့်နေသော ဒါယကာကို၊ အာကိရ အာကိရ-လောင်းထည့်လော၊ လောင်းထည့်လော၊ ကောဋေတွာ-ဖိရိုက်၍၊ ဝါ-ဖိသိပ်၍၊ ပူရေတိ-ပြည့်စေလော၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-ပြောအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ပြောရာ၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ (ပဝါရိတ် သင့်သလား၊ မသင့်ဘူးလား-ဟူလျှင်) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-မဟာပဒုမထေရ်မှ ရှေးဦးစွာ၊

(နိဒ္ဒိဋ္ဌော-ညွှန်ပြအပ်သော၊) မဟာသုမထွေရော-သည်၊ အနာကိရဏတ္တာယ-မလောင်းထည့်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တတ္တာ-ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝါရဏာ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အာဟ-ပြီ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမထွေရော-သည်၊ အာကိရ-လောင်းလော၊ ပူရေဟိ-ပြည့်စေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တဿ-ပြောဆိုသော၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ ပဝါရဏာ-သည်၊ အတ္ထိနာမ-ရှိရသေးသတဲ့လော၊ ဣတိ ဝတ္တာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ န ပဝါရေတိ-ပယ်မြစ်သည် မမည်၊ ဝါ-ပဝါရိတ် မသင့်၊ ဣတိ အာဟ-ပြီ။

အပရော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ ဘတ္တံ-ကို၊ အဘိဟရန္တံ-ရှေးရှုဆောင်လာသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်သား၍၊ (မိမိသပိတ်၌ ထည့်ဖို့ရန် ဆောင်ယူလာသူဟု မှတ်သား၍) အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ကိ-အသို့နည်း၊ ဣတောပိ-ဤသပိတ်ထည်းမှလည်း၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ ဂဏှိဿသိ-ယူဦးလတဲ့လော၊ တေ-သင့်အား၊ ကိဉ္စိ-ကို၊ ဒမ္ဗိ-ပေးလိုသေး၏၊ (သင်က ပေးဖို့ မဆိုထားဘိ၊ ဒီကတောင် ပေးချင်သေးသည်-ဟူလို) ဣတိ အာဟ-ပြီ၊ တကြာပိ-ထိုသို့ပြောရာ၌လည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့ပြောလတ်သော်၊ နာဂမိဿတိ-ရှေ့သို့ တိုး၍ မလာလတဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ ဣတိ မဟာသုမထွေရော အာဟ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမထွေရော-သည်၊ ဂဏှိဿသိ-ယူဦးလတဲ့လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တဿ-သော၊ ကဿစိ-၏၊ ပဝါရဏာ-သည်၊ အတ္ထိနာမ-ရှိရသေးသတဲ့လော၊ ဣတိ ဝတ္တာ-၍၊ န ပဝါရေတိ-မမည်၊ ဝါ-မသင့်၊ ဣတိ အာဟ-ပြီ။

ဧကော-တစ်ယောက်သော ဒါယကာသည်၊ သမံသကံ-အသားအဖတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ရသံ-အရည်ကို၊ အဘိဟရိတ္တာ-၍၊ ရသံ-အရည်ကို၊ ဂဏှာထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ ဝဒတိ-လျှောက်၏၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ နတ္ထိ၊ [အသားရည်က ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် ပယ်သော်လည်း ပဝါရိတ် မသင့်-ဟူလို။] မစ္ဆရသံ-ငါးအရည်ကို၊ (ဂဏှာထ) မံသရသံ-အသားအရည်ကို၊ (ဂဏှာထ) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ပဋိက္ခိပတော (ပဝါရဏာ) ဟောတိ၊ ဣဒံ-ဤဟာကို၊ ဂဏှာထ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-အမည်မတတ်ဘဲ လျှောက်အပ်ရာ၌လည်း၊ (ပဝါရဏာ) ဟောတိယေဝ-သည်သာ၊ မံသံ-အသားကို၊

မစ္ဆရသံ။ "မစ္ဆဿ + ရသော မစ္ဆရသော"ဟု တပျူရိသံသမာသိပြုလျှင် အရည်သာ ရသောကြောင့် ပဝါရိတ် သင့်နိုင်စရာ မရှိ သို့သော် "မစ္ဆောစ+မစ္ဆရသောစ မစ္ဆရသော"ဟု ဒကသေသိပြုလျှင်ကား ငါးလည်း ပါနေသောကြောင့် ပဝါရိတ်သင့်နိုင်သည်။ မစ္ဆရသံပုဒ်က ငါးကိုလည်းကောင်း၊ ငါးအရည်ကိုလည်းကောင်း ၂ မျိုးလုံးဟောနိုင်သောကြောင့် ပဝါရိတ် သင့်ရသည်-ဟူလို၊ မံသရသံ၌လည်း နည်းတူ။

ဝိသု-အရည်မှ သီးခြား၊ ကတ္တာ-၍၊ မံသရသံ-အသားရည်ကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-အံ၊ တတ္ထ-ထိုသို့လျှောက်ရာ၌၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ-ထိုအသားရည်၌၊ သာ သပမတ္တမ္ပိ-မုန်ညှင်းစေ့မျှ ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မံသခဏှံ-အသားတုံး သည်၊ စေ အတ္တိ-အကယ်၍ ရှိသေးအံ၊ (ဧဝံသတိ) တံ-ထိုအသားရည်ကို၊ ပဋိက္ခိ ပတော၊ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပရိဿာဝိတော-စစ်အပ်ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဝဋ္ဋတိ၊ (ပဝါရိတ် မသင့်-ဟူလို) ဣတိ အဘယတ္ထေရော- သည်၊ အာဟ။

မံသရသေန-အသားရည်ဖြင့်၊ အာပုစ္ဆန္တံ-ပန်ပြောသူကို၊ မဟာထေရော-သည်၊ မုဟုတ္တံ-တစ်မုဟုတ်မျှ၊ အာဂမေဟိ-ဆိုင်းငံ့ဦးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြောဆို ပြီး၍၊ အာဂုသော-ငါ့ရှင်၊ ထာလကံ-ခွက်ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူခဲ့လော၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ပြောဆိုရာ၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ (ပဝါရိတ် သင့်သလား၊ မသင့်ဘူးလား-ဟူလို) တာဝ-မဟာပဒုမထေရ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော- သော) မဟာသုမတ္ထေရော-သည်၊ အဘိဟာရကဿ-ရှေးရှုဆောင်ယူလာသူ၏၊ ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဥပစ္ဆန္တံ-ဖြတ်အပ်ပြီ၊ [မုဟုတ္တံ အာဂမေဟိဆိုတုန်းက သွားခြင်းကြိယာကို ဖြတ်လိုက်ပြီ။၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဝါရေတိ-ပယ်မြစ်သည်မည် ၏၊ ဝါ-ပဝါရိတ်သင့်၏၊ ဣတိ အာဟ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမထေရော- သည်၊ အယံ-ဤဒါယကာသည်၊ ကုဟိ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားသေးသနည်း၊ ဧတဿ- ဤဒါယကာ၏၊ ကိဒိသံ-အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဂမနံ-သွားခြင်းသည်၊ (ဟော တိ-နည်း) ဂဏှန္တဿာပိ - ခံယူသူ၏လည်း၊ (ယူလာသော ခွက်ဖြင့် ခံယူသူ၏ လည်း)၊ ပဝါရဏာ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ အတ္တိနာမ-ရှိရသေးသလော၊ ဣတိ၊ ဝတ္တာ- ပြောဆိုပြီး၍၊ န ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ် မသင့်၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ။

ကဋီရပနသာဒိဟိ-အညောက်၊ ပိန္နဲသီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မိဿေတွာ-ရော နှော၍၊ မံသံ-အသားကို၊ ပစ္ဆန္တိ-ချက်ကြကုန်၏၊ တံ-ထိုဟင်းကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ကဋီရသုပံ-အညောက်ဟင်းရည်ကို၊ ဂဏှထ၊ ပနသဗျူနနံ-ပိန္နဲသီးဟင်းလျှာကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ၊ ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်အံ၊ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့လျှောက်ပါသော်လည်း၊ န ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ်မသင့်၊ [ပယ်မြစ်သော ရဟန်းမှာ ပဝါရိတ် မသင့်-ဟူလို။] ကသ္မာ-နည်း၊ အပဝါရဏာရဟဿ-ပဝါရိတ် မထိုက်သော ဟင်းချို ဟင်းလျှာ၏၊ နာမေန-ကဋီရသုပ၊ ပနသဗျူနနဟူသော နာမည်ဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-လျှောက်အပ် သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ မစ္ဆသုပံ-ငါးဟင်းချိုကို၊ (ဂဏှထ-ခံယူပါ ကုန်)၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ မံသသုပံ-အသားဟင်းချိုကို၊ (ဂဏှထ)၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဣမံ-ဤဟာကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိဝါ-သော်လည်း ကောင်း၊ ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်အံ၊ ပဝါရေတိ။

မံသကဒမ္မကောနာမ-အသားဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာမည်သည်။ ဟောတိ-ရို၏။ တံ-ထိုမံသကဒမ္မကကို၊ ဒါတုကာမော-ပေးလျှုလိုသည်။ (သမာနော)ဝိ-ဖြစ်သော်လည်း။ (“မံသပါသော်လည်း”-ဟူလို) ကဒမ္မကံ ဂဗျံ ဘာတိ-ကဒမ္မကံ ဂဏှထဟူ၍၊ ဝါ-ရောပြွမ်းအပ်သော အစာကို ခံယူပါကုန်ဟူ၍၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ ဝဇ္ဇတိ၊ န ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ်မသင့်၊ [ဝဇ္ဇတိကိုပင် န ပဝါရေတိဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ မံသကဒမ္မကန္တိဝါ-မံသကဒမ္မကဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဣဒန္တိဝါ-ဤဟာဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ပဝါရေတိ၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ မစ္ဆမံသမိဿကေသု-ငါးဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်၊ အသားဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာတို့၌၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ နိမန္တနေ-ပင့်ဖိတ်ရာ အရပ်၌၊ ဘုဂ္ဂမာနော-ဆွမ်းစားစဉ်၊ အဘိဟဋ္ဌံ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သော၊ မံသံ-အသားကို၊ ဥဒ္ဓိဿကတန္တိ-ဥဒ္ဓိဿကတ အသားဟူ၍၊ (ရဟန်းကို ရည်စူး၍ ပြုအပ်၊ သတ်အပ်သော အသားဟူ၍) မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။ (သော-ထိုရဟန်းသည်) ပဝါရိတောဝ-ပယ်မြစ်စေအပ်သည်သာ၊ ဝါ-ပဝါရိတ် သင့်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [အစာက မစားထိုက်သော အစာ မဟုတ်သောကြောင့် ပဝါရိတ်သင့်သည်။] ပန-ဆက်၊ မိဿကကထာ-မိဿကနှင့် စပ်သော စကားကို၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ သုဋ္ဌါ-စွာ၊ ဝါ-ကျယ်ဝန်းစွာ၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧဝံ-သို့၊ တတ္ထ-ထိုကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ၊ (ကံ) ပိဏှပတိစာရိကော-ဆွမ်းခံလှည့်လည်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဘတ္တမိဿကံ-ထမင်းဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော၊ ယာဝံ-ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ယာဝံ-ကို၊ ဂဏှထ-ကုန်၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ န ပဝါရေတိ၊ ဘတ္တံ ဂဏှထာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ - သော်၊ ပဝါရေတိ၊ ကသ္မာ-နည်း။

ကဒမ္မက။ ။ “ကဒဓာတ်၊ အမွှစ်ပစ္စည်း (စ်အနုပန်ချေ) သွတ္တ၌ ကပစ္စည်း” ဟု ထောမနိမိ ဆို၏။ ကဒဓာတ်သည် ဒိဝါဒိဖြစ်မှု ဗျာကုလ-ရှုပ်ပွေခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ “ကဒမ္မက” မည်သော ဤအစာလည်း သား၊ ငါး၊ အညွန့်၊ အညောက်၊ အသီးအရွက် အမျိုးမျိုး ရော၍ ချက်အပ်ရကား ရှုပ်ပွေနေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ကရမ္မကော”ဟု ရှိလျှင် ပါဠိပျက်၊ သို့မဟုတ် ဒကို ရပြေ။ [ကဒမ္မကောတိ မိဿကာဒိ ဝစနမေတံ၊ ယံ ဟိ ဗဟူဟိ မိဿေတွာ ကရောတိ၊ သော ကဒမ္မကောတိ ဝုစ္စတိ-ဟု ဝိမတိ၌ ပါဠိရှိပါစေ။]

ယောဇနာ။ ။ ကရောတိ သမူဟံတိ ကရော၊ ကရိယတိ သမူဟောနာတိ ကရော၊ အပေါင်းပြုတတ်သော (အပေါင်းသည် ပြုအပ်သော) အစိတ်အစိတ် ရ၏။ ကရံ+ဝကတိ အာဒဒါတိတိ ကရမ္မကော-အစိတ်အစိတ်ကို ယူတတ်သော အပေါင်းရ၏။ ဤသို့ယောဇနာ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ ထိုအလို ကရမ္မကကို ပါဠိမှန်ဟု ယူစေလို၏။ အသား၊ အရွက်၊ အသီး၊ အညွန့်၊ အညောက် စသည်တို့တွင် ရသမျှကို စုပေါင်း၍ ချက်အပ်သော ဟင်းသပြွမ်းပင်တည်း။

ယေန-အကြင်ထမင်းဖြင့်၊ အာပုစ္ဆိတော-ပန်ပြောအပ်ပြီ၊ တဿ-ထိုထမင်း၏၊ အတ္တိတာယ-ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ ဧတ္ထ-ယေနာပုစ္ဆိတော စသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယော-ကုရုန္နိဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ယာဂုမိဿကံ-ယာဂုဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာကို၊ ဂဏှာထ-ပါကုန်၊ ဣတိ-ဝဒတိ-အံ၊ တကြ-ထိုသို့လျှောက်ရာ၌၊ ယာဂု-သည်၊ ဗဟုတရာဝါ-သာ၍များသည် သော်လည်းကောင်း၊ သမသမာဝါ - အညီအမျှသည်သော်လည်းကောင်း၊ စေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) န ပဝါရေတိ၊ ယာဂု-သည်၊ မန္ဒာ-နည်းသည်၊ ဘတ္တံ-သည်၊ ဗဟုတရံ-များသည်၊ (စေ ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ) ပဝါရေတိ၊ ဣဒ္ဓစ္စ-ဤစကားကိုလည်း၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ပန-ထိုသို့ပင်ပယ်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤယာဂုမိဿကံ ဂဏှထ အစရှိသော စကား၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဒုဒ္ဓသံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိမြင်အပ်၏၊ ဝါ-သိမြင်နိုင်ခဲ့၏။

ဘတ္တမိဿကံ-ထမင်းဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ၊ (တကြ-ထိုသို့လျှောက်ရာ၌) ဘတ္တံ-ထမင်းသည်၊ ဗဟုကံ-ဝါ-များသည်သော်လည်းကောင်း၊ သမံဝါ-အညီအမျှသည်သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပတရံဝါ-နည်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-အံ၊ ပဝါရေတိယေဝ၊ ဘတ္တံ-ဝါ-ဘတ္တဟူသော နာမည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယာဂုဝါ-ယာဂုဟူသော နာမည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာမသိတ္တာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ မိဿကံ ဂဏှထာတိ-ဟူ၍၊ ဝဒတိ-အံ၊ တကြ-ထိုသို့လျှောက်ရာ၌၊ ဘတ္တံ-သည်၊ ဗဟုတရံဝါ-များသည်သော်လည်းကောင်း၊ သမကံဝါ-အညီအမျှသည်သော်လည်းကောင်း၊ စေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ပဝါရေတိ၊ (ဘတ္တံ-သည်) အပ္ပတရံ-နည်းသည်၊ (စေ ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ) န ပဝါရေတိ၊ ဣဒ္ဓစ္စ-ဤစကားကိုလည်း၊ ကဒမ္မကေန-ကဒမ္မကနှင့်၊

အယ ပေ၊ ပွာယော။ ။ “ယေနာပုစ္ဆိတော တဿ အတ္တိတာယ” ၌ ကုရုန္နိဆရာ၏ အလိုကို ပြလို၍ “အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော” ဟု မိန့်သည်၊ ထိုအဓိပ္ပာယ်ပြစကားသည် “ယာဂု မန္ဒာ၊ ဘတ္တံ ဗဟုတရံ၊ ပဝါရေတိ” တိုင်ရုံသာတည်း။

ဒုဒ္ဓသံ။ ။ “ယာဂုမိဿကံ” ဟူသည် ယာဂုနှင့် ရောအပ်သော ဘတ္တပင်တည်း၊ ကဒမ္မကကဲ့သို့ အမျိုးမျိုးရောအပ်သည် မဟုတ်၊ သို့ပါလျက် “ယာဂုက များလျှင်လည်းကောင်း၊ သမသမဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း ပဝါရိတ် မသင့်၊ ယာဂုက နည်းနေ၍ ဘတ္တက များမှ ပဝါရိတ် သင့်၏” ဟူရာ၌ “ဘတ္တံ” ပါနေလျှင် ယာဂုအနည်းအများ ခွဲခြားဖွယ် မလိုပါဘဲလျက် ခွဲခြား၍ ဆို၏၊ ထိုသို့ဆိုရာ၌ အကြောင်းရှာ၍ မရပါ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း ဆိုအပ်သော အဆုံးအဖြတ် ဖြစ်သောကြောင့် ပယ်လည်း မပယ်နိုင်ပါ-ဟူလို၊ [ဤနေရာဝယ် အကြောင်းရှာ၍ မရသကဲ့သို့ နောက် “မိဿကံ ဂဏှထ” ၌လည်း အကြောင်းရှာ၍ မရ၊ ဒုဒ္ဓသပင်ဖြစ်သည်။]

န သမာနေတဗ္ဗံ-အတူ မပြုထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကဒမ္မကော-သည်၊ မံသမိဿကောပိ-အသားဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော ကဒမ္မက သည်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ အမံသမိဿကောပိ-မံသမိဿက မဟုတ်သော ကဒမ္မကသည်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကဒမ္မကန္တိ-ကဒမ္မကဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ပဝါရဏာ၊ နတ္ထိ၊ ဣဒံ ပန-ဤမိဿကသည်ကား၊ ဘတ္တ မိဿကမေဝ-ထမင်းဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော အစာသာတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤဘတ္တ မိဿက၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဝါရဏာ ဟောတိ၊ ဗဟုရသေ-များသော အရည် ရှိသော၊ ဘတ္တေ-၌၊ ရသံ-ကို၊ (ဂဏှထ-ပါကုန်၊) ဣတိစ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဗဟုခီရေ-များသော နို့ရည်ရှိသော၊ (ဘတ္တေ-၌) ခီရံ-ကို၊ (ဂဏှထ၊) ဣတိစ-လည်းကောင်း၊ ဗဟုသပ္ပိမ္မိ-များသော ထောပတ်ရှိသော၊ ပါယသေ-ယနာထမင်း၌၊ သပ္ပိ-ကို၊ ဂဏှထ၊ ဣတိစ-လည်းကောင်း၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ကတွာ၊ ဒေတိ-ပေးအံ့၊ တံ-ထိုရသစသည်ကို၊ ပဋိက္ခိပတော-၏၊ ပဝါရဏာ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ တတ္ထ-ထိုကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ၊ (ပြန်လှည့်)။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားနေစဉ်၊ ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ်သင့်၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆန္တောဝ-သွားရင်းပင်၊ ဘုဂ္ဂိတုံ-စားခြင်းငှာ၊ ဝါ-စားခွင့်ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ [“သွားခြင်း ဣရိယာပုထ် မဖျက်လျှင် ဆက်၍ စား ကောင်းသည်” ဟူလို။] ကဒ္ဒမံဝါ-ရွံ့ညွှန်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဥဒကံဝါ-ရေသို့ သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ ဌိတေန-ရပ်သော ရဟန်းသည်၊ အတိရိတ္တံ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို၊ ကာရေတဗ္ဗံ-ပြုစေထိုက်၏၊ [“ပဝါရိတ် သင့်တုန်းက သွားနေသော ဣရိယာပုထ် ပျက်သောကြောင့် နောက်ထပ် စားလိုလျှင် အတိရိတ် ဝိနည်းကံ ပြုပါ” ဟူလို။] အန္တရာ-လိုရာအရပ်သို့ မရောမီ ခရီးအကြား၌၊ နဒီ-မြစ်သည်၊ ပူရာ-ပြည့်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) နဒီတီရေ-မြစ် ကမ်း၌၊ ဝုပ္ပံ-ချုံတစ်ချုံကို၊ အနုပရိယာယန္တေန-အစဉ်လှည့်လည်လျက်၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗံ-စားရာ၏၊ [“သွားခြင်း ဣရိယာပုထ် မပျက်အောင် ချုံကို လှည့်ပတ်လျက် စားပါ”-ဟူလို။] အထ-သို့မဟုတ်၊ နာဝါဝါ-လှေသည်သော်လည်းကောင်း၊ သေတုဝါ-တံတားသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိအံ့၊ တံ-ထိုလှေ၊ ထိုတံတားကို၊ အဘိ ရူဟိတွာပိ-တက်၍လည်း၊ စင်္ကမန္တေနဝ-ခေါက်တွန်းခေါက်ပြန် စင်္ကြန်သွားလျက် သာ၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗံ-စားရာ၏၊ ဂမနံ-သွားခြင်း ဣရိယာပုထ်ကို၊ န ဥပစ္ဆန္တိတဗ္ဗံ-မဖြတ်ရာ၊ ယာနေဝါ-ယာဉ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိအဿပိဋ္ဌေဝါ-ဆင်ကျောက်ကုန်း၊

ဝိသုံ ကတွာ ဒေတိ။ ။ “ရသံ ဂဏှထ”ဟု စကားအားဖြင့် အသားမှ သီးခြား ပြုခြင်း တည်း။ အသားတခြား အရည်တခြားဖြစ်အောင် လက်ဖြင့် ခွဲခြားခြင်းကို မဆိုလို။ [ဝါစာယ ဝိသုံ ကတွာ ဒေတိတိ အတ္ထော၊ န ပန ကာယေန ရသာဒိ ဝိယောဇေတွာ-ဝိမတိ။]

မြင်းကျောက်ကုန်း၌သော်လည်းကောင်း၊ စန္ဒမဏ္ဍလေဝါ-လဝန်းဗိမာန်ပေါ်၌သော်လည်းကောင်း၊ သူရိယမဏ္ဍလေဝါ-နေဝန်းဗိမာန်၌သော်လည်းကောင်း၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ပဝါရိတေန-ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းသည်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ မဇ္ဈနိက-မွန်းတည့်ချိန်သည်၊ (အတ္ထိ) တာဝ-ထိုမွန်းတည့်ချိန်တိုင်အောင်၊ ဂစ္ဆန္တေသုပိ-သွားနေသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသု-ထိုယာဉ် အစရှိသည်တို့၌၊ နိသီဒန္တေနဝ-ထိုင်လျက်သာ၊ ဘုဂ္ဂိတဗွံ-စားရာ၏။

ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဌိတော-ရပ်လျက်၊ ပဝါရေတိ-ပဝါရိတ်သင့်၏၊ (တေန-ထိုရဟန်းသည်)၊ ဌိတေနဝ-ရပ်လျက်သာ၊ ဘုဂ္ဂိတဗွံ-စားရာ၏၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ နိသီဒန္တော-ထိုင်လျက်၊ ပဝါရေတိ၊ (တေန-သည်)၊ နိသီဒန္တေနဝ-ထိုင်လျက်သာ၊ ဘုဂ္ဂိတဗွံ-၏။ တံ တံ ဣရိယာပထံ-ထိုထိုဣရိယာပုထံကို၊ ကောပေန္တေန-ဖျက်သော ရဟန်းသည်၊ အတိရိတ္တံ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို၊ ကာရေတဗွံ-ပြုစေထိုက်၏၊ [စားလိုလျှင် အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြု၍ စားပါဟူလို။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဥက္ကဋ္ဌိကော-ဆောင့်ကြောင့်သည်၊ (ဟုတွာ) နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ပဝါရေတိ-၏၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ဥက္ကဋ္ဌိကေနဝ-ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်လျက်သာ၊ ဘုဂ္ဂိတဗွံ-စားရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ တဿ-ထိုရဟန်းအား၊ ဝါ-၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပလာလပိဌ်ဝါ-ကောက်ရိုးထိုင်ခုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကိဗ္ဗိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ နိသီဒနကံဝါ-ထိုင်ခုံငယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒါတဗွံ-ပေးရာ၏။ [“ညောင်းမည် စိုးသောကြောင့် ဖင်ထိုင်ခုံကလေး ပေးပါ-ဟူလို။] ပိဋကေလှည့်၍ရသော ထိုင်ခုံငယ်၌၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ ပဝါရိတေန-ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းသည်၊ အာသနံ-ထိုင်နေခြင်းကို၊ အစာလေတွာဝ-မလှုပ်စေမှု၍သာ၊ (တင်ပါးကို မရွှေ့ဘဲသာလျှင်ဟူလို)၊ စတဿော-ကုန်သော၊ ဒိသာ-အရပ်တို့ကို၊ ပရိဝတ္တန္တေန-လှည့်လျက်၊ ဘုဂ္ဂိတံ လဗ္ဘတိ၊ [ထိုင်ခုံကလေးက လှည့်၍ရသောကြောင့် “စတဿော ဒိသာ ပရိဝတ္တန္တေန” ဟု ဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) ထိုင်ခုံ မလှည့်ဘဲ

နိသီဒနကံ ဒါတဗွံ။ ။သစ ဥက္ကဋ္ဌိကံ နိသီဒန္တော ပါဒေ အမုဗ္ဗိတွာပိ ဘူမိယံ နိသီဒတိ၊ ဣရိယာပထံ ပိကောပေန္တေနာမ ဟောတိတိ ဥက္ကဋ္ဌိကာသနံ အပိကောပေတွာဝ သုခေန နိသီဒိတံ “တဿ ပန ဟေဋ္ဌာ ပေ၊ နိသီဒနကံ ဒါတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ” ။

အာသနံ အစာလေတွာ။ ။အာသနံ အစာလေတွာတိ ပိဋေ ဖုဋ္ဌောကာသတော အာနိသဒမံသံ အမောစေတွာ၊ အနုဋ္ဌတိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ “အဒိန္နာဒါနေ ဝိယ ဌာနာစာဝနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ” တီသုပိ ဂဏ္ဍိပဒေသု ဝုတ္တံ၊ အဒိန္နာဒါနပါရာဒိက၌ကား တည်ရာမှ ဘေးသို့ ဖြစ်စေ အထက်အောက်သို့ဖြစ်စေ ရွှေ့ခြင်းကို “ဌာနာစာဝနံ”ဟု ခေါ်၏၊ ဤ၌ကား အင်းပျဉ်ပေါ်၌ တင်ပါးမခွာဘဲ ဟိုရွှေ့ဒီရွှေ့ ရွှေ့ရုံဖြင့် ဌာနာစာဝန မဖြစ်၊ တင်ပါးကို တည်ရာမှ လွတ်စေမှသာ “ဌာနာစာဝနံ” ဟု ယူရမည်-ဟူလို။

မျက်နှာချည်း ၎ှ ဘက်လှည့်၍လည်း စားနိုင်သည်။ မဉ္ဇေ နိသီဒိတွာ၊ ပဝါရိတေန-
 သည်၊ ဣတောဝါ-ဤဘက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထောဝါ-ထိုဘက်သို့သော်
 လည်းကောင်း၊ သံသရိတုံ-ရွှေ့ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ရွှေ့ခွင့်ကို၊ န လဗ္ဘတိ၊ ပန-ဆက်၊ နံ-
 ထိုရဟန်းကို၊ မဉ္ဇေန-နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြှောက်၍၊ အညတြ-အခြား
 အရပ်သို့၊ သစေ နေန္တိ-အကယ်၍ ဆောင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝဇ္ဇတိ၊ နိပဇ္ဇိတွာ-
 လျောင်း၍၊ ပဝါရိတေန-သည်၊ နိပဇ္ဇေနေဝ-လျောင်းလျက်သာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ၊ ပရိ
 ဝတ္တန္တေန-ပြောင်းပြန်ပြန်လတ်သော်၊ (ဟိုဘက်နံပါးနှင့် ဒီဘက်နံပါး ပြောင်းရွှေ့
 လတ်သော်) ယေန ပဿေန-အကြင်နံပါးဖြင့်၊ နိပဇ္ဇော-လျောင်းနေ၏။ တဿ-
 ထိုနံပါး၏၊ ဌာနံ-တည်ရာကို၊ နာတိက္ကာမေတဗ္ဗံ-မလွန်စေထိုက်။ [ယာဘက်ဖြင့်
 လျောင်းနေတုန်း ပဝါရိတ်သင့်လျှင် ဝဲဘက်ဖြင့် လျောင်းလျက် စားနိုင်သေး၏။
 သို့သော် လျောင်းနေရာအရပ်ကိုကား နှမ်းတစ်လုံးမျှ မလွန်စေထိုက်။]

အနတိရိတ္တန္တိ-ကား၊ န အတိရိတ္တံ-အပိုအလျှံ မဟုတ်သော၊ န အဓိကံ-အပို
 အလျှံ မဟုတ်သော၊ [“ခါဒနိယံဝါ ဘောဇနိယံဝါ”၌ စပ်။] ဣတိ အတ္ထော-နက်၊
 ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုအနတိရိတ္တခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကပ္ပိယကတာ
 ဒီဟိ-ကပ္ပိယကတ အစရှိကုန်သော၊ သတ္တဟိ-ကုန်သော၊ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ-
 ဝိနည်းကံပြုပုံအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ အကတံဝါ-မပြုအပ်သည်သော်လည်း၊ (ဟော
 တိ) ဝိလာနဿ-၏၊ အနဓိကံဝါ-အပိုအလျှံ မဟုတ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ အကပ္ပိယကတန္တိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [သတ္တယရုပ်ကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။ ပါတိမောက်ဘာသာ
 ဋီကာ၌ ဆောင်ပုဒ်နှင့်တကွ ပြထားပြီ၊ တံကို ဟောတိ၌သာ စပ်ရမည်ဖြစ်၍
 “ယသ္မာ ပန တံ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။] တတ္ထ-ထိုအကပ္ပိယကတံ အစရှိသော
 စကားရပ်၌၊ အကပ္ပိယကတန္တိ-ဟူသည်ကား၊ တတ္ထ-ထိုသပိတ်၌၊ ဝါ-ထိုခွက်၌၊
 [အတိရိတ်ဝိနည်းကံပြုဖို့ရန် ထည့်ခဲ့ရာသပိတ်၊ သို့မဟုတ် ခွက်၌]၊ ယံ ဖလံဝါ-
 အကြင်အသီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံ ကန္တမူလာဒိဝါ-အကြင်သစ်ဥ၊ သစ်မြစ်
 အစရှိသည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ သမဏကပေဟိ-ရဟန်း
 တို့၏ ကပ္ပိခြင်းတို့ဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်၊ ယဉ္စ-အကြင်
 ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ အကပ္ပိယမံသံဝါ-မအပ်သော အသားကြီးသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ (အသားကြီး ၁၀ ပါးကို ဆိုသည်)၊ အကပ္ပိယဘောဇနံဝါ-မအပ်သော
 ဘောဇဉ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ကုလဒ္ဒသန စသည်ကြောင့်ဖြစ်သော ဘော
 ဇဉ်) ဟောတိ၊ ဧတံ-ဤခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ (ဤမကပ္ပိအပ်သော အသီး၊ အဥ၊
 အမြစ်၊ မအပ်သော အသားကြီး၊ မအပ်သော ဘောဇဉ်သည်)၊ အကပ္ပိယံနာမ-
 အကပ္ပိယမည်၏၊ အကပ္ပိယံ-မအပ်သော၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အလမေတံ
 သဗ္ဗန္တိ-အလမေတံ သဗ္ဗဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အတိရိတ္တံ-အပိုအလျှံကို၊ ဝါ-အတိရိတ်

ဝိနည်းကံကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အကပ္ပိယကတန္တိ-
အကပ္ပိယကတဟူ၍၊ ဝါ - မအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ပြုအပ်သော အတိရိတ္တ
ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံယေဝ-အကပ်
မခံအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်ပင်၊ ဝါ-ကိုပင်၊ ပုရိမနယေန-အလမေတ် သဗ္ဗံ
ဟူသော ရှေ့နည်းဖြင့်၊ အတိရိတ္တံ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [“အပ္ပဋိဂ္ဂ
ဟိတကတံ-အကပ်မခံအပ်ဘဲ ပြုအပ်သော အတိရိတ္တလည်းကောင်း” ဟု ပါဠိ
တော်၌ အနက်ပေးပါ။] အနုစ္စာရိတကတန္တိ-ကား၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ဝါ-အပ်
အောင်၊ ကာရာပေတုံ-ပြုစေခြင်းငှာ၊ အာဂတေန-လာသော၊ (အတိရိတ်ဝိနည်းကံ
ပြုဖို့ရန် လာသော)၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဤသကမ္ပိ-ဇဉ်ငယ်လည်း၊ ဝါ-အနည်းငယ်
လည်း၊ အနုက္ခိတ္တံဝါ-မမြောက်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုပနာမိတံဝါ-ဝိနည်း
ခိုရ်ဘက်သို့ မညွတ်စေအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကတံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊
[အနုစ္စာရိတကတံ-မမြောက်အပ်၊ မညွတ်စေအပ်ဘဲ ပြုအပ်သော အတိရိတ္တလည်း
ကောင်း” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] အဟတ္ထပါသေ ကတန္တိ-ကား၊ ကပ္ပိယံ-
အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတုံ-ငှာ၊ အာဂတဿ-လာသော ရဟန်း၏၊ ဟတ္ထပါသ
တော-မှ၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတေန-တည်သော ဝိနည်းခိုရ်သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်
သော အတိရိတ္တသည်၊ (ဟောတိ)၊ [“အဟတ္ထပါသေ-ဟတ္ထပါသ် မဟုတ်သော
ပြင်ဘက်၌၊ (ဌိတေန-တည်သော ဝိနည်းခိုရ်သည်)၊ ကတံ-ပြုအပ်သော အတိရိတ္တ
လည်းကောင်း” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] အဘုတ္တာဝိနာ ကတန္တိ-ကား၊
ယော-အကြင်ဝိနည်းခိုရ်သည်၊ အလမေတ် သဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ အတိရိတ္တံ-အပို့အလှုံကို၊
ဝါ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို၊ ကရောတိ-၏၊ တေန-ထိုဝိနည်းခိုရ်သည်၊ ပဝါရဏပ္ပ
ဟောနကံ-ပဝါရိတ်လောက်သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ အဘုတ္ထေန-စားပြီး မဟုတ်သည်၊
(ဟုတွာ)၊ ကတံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘုတ္တာဝိနာ ပေ၊ ကတန္တိ ကုဒံ-ဟူသော ဤ
အင်္ဂါသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ [“ဘုတ္တာဝိနာ-တစ်ချို့
တစ်ဝက် စားပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဝါရိတေန-ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းသည်၊

အကပ္ပိယကတံ။ ။အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြုမည့် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တွင် ဝိနည်းထုံးစံအရ
ကပ္ပိစရာ အသီး၊ အဥ၊ အမြစ်စသည် ပါလျှင် ကပ္ပိရသည်၊ ထိုသို့မကပ္ပိဘဲပြုလျှင် အကပ္ပိယ
ကတဖြစ်၍ ဝိနည်းကံမမြောက်၊ သို့ရာတွင် ထိုကပ္ပိစရာ အသီးအဥ စသည်သာ ဝိနည်းကံ
မမြောက်၊ ထိုဝိနည်းကံပြုမည့် ခွက်၌ ပါဝင်သော အခြားသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကား ဝိနည်းကံ
မြောက်ပါ၏၊ အသားကြီး ၁၀ ပါး တစ်ပါးပါးဖြစ်၍ အကပ္ပိယမံသဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း၊
ကုလဒူသနစသည်ကြောင့် ရအပ်သော ဘောဇဉ်ဖြစ်၍ အကပ္ပိယခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ဖြစ်လျှင်
လည်းကောင်း အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြု၍ မဖြစ်။ [“အကပ္ပိယကတံ-မအပ်ဘဲလျက် ပြုအပ်သော
အတိရိတ္တလည်းကောင်း” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။]

အာသနာ-မှ၊ ဝုဠိတေန-ထပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ကတံ-သည်၊ (ဟောတိ-၏။)” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။ အလမေတံ သဗ္ဗန္တိ အဝုတ္တန္တိ-ကား၊ ဝစီဘေဒံ-စကား လုံး၏ ကွဲပြားမှုကို၊ ဝါ-နှုတ်မြွက်မှုကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့အလမေတံ သဗ္ဗဟူ၍၊ အဝုတ္တံ-မဆိုအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။ [အလမေတံ သဗ္ဗ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကခါ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သတ္တဟိ-ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ- ဤဝိနည်းကံပြုပုံအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အတိရိတ္တံ- အပိုအလှုံဖြစ်အောင်၊ ကပ္ပိယံ-အပ်အောင်၊ [ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသူ စားကောင်းသည် ကို၊] အကတံ-မပြုအပ်၊ ယဗ္ဗ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ န ဂိလာနာတိ ရိတ္တံ-ဂိလာန၏ အပိုအလှုံအကြွင်းအကျန် မဟုတ်၊ တဒုဘယမ္ပိ-ထို ၂ ပါးစုံသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ [ဝိနည်းကံဖြင့် အတိရိတ္တကပ္ပိယဖြစ်အောင်လည်း မပြု အပ်၊ ဂိလာန၏ အကြွင်းအကျန်လည်း မဟုတ်သော ထို ၂ ပါးစုံသော ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊] အနတိရိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။

ပန-ကား၊ အတိရိတ္တံ-အပိုအလှုံဖြစ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ တဿေဝ- ထိုအနတိရိတ္တခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၏ပင်၊ ပဋိပက္ခနယေန-ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ အပိစ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ [“ပဋိပက္ခနည်းဖြင့် သိပါဟု ဆိုသော်လည်း အနည်းငယ်ထူးသော အရာရှိသေးသည်”-ဟူလို။] ဧတ္ထ- ဤအတိရိတ်ဖြစ်အောင် ပြုရာ၌၊ (တစ်နည်း) ဧတ္ထ-ဤပဋိပက္ခအင်္ဂါတို့တွင်၊ ဘုတ္တာ ဝိနာကတံ ဟောတိတိ-ကား၊ အနန္တရေ-အခြားမဲ့နေရာ၌၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်နေသော၊ သဘာဂဿ-သဘောတူသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ [သဘာဂဿ ဘိက္ခုနောဖြင့် အလဇ္ဇိ စသည် ဖြစ်နေသောကြောင့် သဘောမတူသော ရဟန်းကို ကန့်သည်။] ပတ္တတော- မှ၊ (နိဟရိတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍) ဧကမ္ပိ-တစ်ခုလည်းဖြစ်သော၊ သိတ္တံဝါ-ထမင်းလုံး ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မံသဟီရံဝါ-အသားမျှင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခါဒိတ္တာ- ခဲစားပြီး၍၊ ကတမ္ပိ-ပြုအပ်သော အတိရိတ္တသည်လည်း၊ ဘုတ္တာဝိနာဝ-စားပြီးသူ သည်သာ၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ ဝါ-ပြုအပ်ရာ ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ [“စားပြီးသော ဝိနည်းမိရိ”ဟူရာ၌ အဝစားပြီးသူကိုသာ ဘုတ္တာဝိဟု ဆိုလို သည် မဟုတ်၊ ဝအောင် စားပြီးဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း၊ ဆွမ်းတစ်လုံး၊ သို့မဟုတ် အသားမျှင် တစ်မျှင်ကို စားပြီးဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း ဘုတ္တာဝိမည်တော့သည်သာ။]

ပန-ကား၊ အာသနာ အဝုဠိတေနာတိ ဧတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ-မတွေ့ ဝေခြင်း အကျိုးငှာ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဒွေ-၂ ပါးကုန် သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပါတောဝ-စောစော၌ပင်၊ ဘုဠမာနာ-စားကုန်စဉ်၊ ပဝါရိ တာ-ပဝါရိတ်သင့်ကုန်သည်၊ ဇဟန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊

တထွေဝ-ထိုပဝါရိတ်သင့်ရာ အရပ်၌ပင်၊ နိသီဒိတဗ္ဗ-ထိုင်နေရာ၏။ ဣတရေန-ထိုင်နေသော ရဟန်းမှ အခြားသော ရဟန်းသည်၊ နိစ္စဘတ္တဝါ-နိစ္စဘတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သလာကဘတ္တဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာနေတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဥပဗ္ဗ-တစ်ဝက်ကို၊ တဿ ဘိက္ခုနော-ထိုထိုင်နေသော ရဟန်း၏၊ ပထွေ-၌၊ အာကိရိတွာ-လောင်းထည့်၍၊ ဟတ္ထိ-လက်ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ သေသံ-အကြွင်းကို၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ (အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြုစေပြီး၍) ဘူဠိတဗ္ဗ-စားရာ၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဟတ္ထိ ဓောဝိတွာ သေသံ တေန ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ဘူဠိတဗ္ဗ-စားရာသနည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တဿ-ဘတ်ကို ဆောင်ယူလာသော ထိုရဟန်း၏၊ ဟထွေ-လက်၌၊ လဂ္ဂံ-ကပ်နေသော၊ (ထိုင်နေသော ရဟန်းအား မိမိသပိတ်မှ ယူ၍ပေးတုန်းက လက်၌ ကပ်နေသော) ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ (အတ္ထိ) တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ အကပ္ပိယံ-မအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ [အတိရိတ်ဝိနည်းကံပြုရာ၌ မပါသောကြောင့် အကပ္ပိယဖြစ်သည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟတ္ထိ ၊ပေ၊ ဘူဠိတဗ္ဗ-ရာ၏။

ပန-ဆက်၊ ပဌမံ-စွာ၊ နိသိန္ဒော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပတ္တတော-မှ၊ ဟထွေက-ဖြင့်၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဟတ္ထဓောဝနကိစ္စံ-လက်ဆေးဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကာရာပေတွာ-၍၊ ဘူဠန္တဿ-စားနေစဉ်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ဗျဉ္ဇနံ ဝါ - ဟင်းလျာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခါဒနီယံ ဝါ - ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပထွေ-၌၊ သစေ အာကိရန္တိ-အကယ်၍ လောင်းထည့်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယေန-အကြင်ဝိနည်းမိရ်သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ သော-ထိုဝိနည်းမိရ်သည်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ (ကပ္ပိယံ-ကို) ကာတံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-ပြုခွင့်ကို၊ န လဘတိ၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ (ပဌမံ ကပ္ပိယံ) အကတံ-မပြုအပ်သေး၊ တေန-သည်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ ယဉ္ဇ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကိုလည်း၊ (ကပ္ပိယံ-ကို) အကတံ-သေး၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို) ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ယေန အကတန္တိ-ကား၊ အညေန-သော၊ ယေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ န ကတံ-မပြုအပ်သေး၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ယဉ္ဇ အကတန္တိ-ကား၊ ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဌမံ၊ ကပ္ပိယံ-ကို၊ ကတံ၊ တေနာပိ-ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (ကပ္ပိယံ) အကတံ-သေး၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုနိုင်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ပြုနိုင်ပါသော်လည်း၊ ပဌမဘာဇနေ-ပဌမခွက်၌၊ ကာတံ-ငှာ၊ ဝါ-ပြုခွင့်ကို၊ န လဘတိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တထွေ-ထိုပဌမခွက်၌၊ ကရိယမာနံ-နောက်ထပ် ပြုအပ်သော်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကတေန-ပြုအပ်ပြီးသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဝါ-

ရော၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အညသ္မိ-အခြား
 သော၊ ဘာဇနေ-၌၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယော-
 အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ပုဂ္ဂမခွက်ကို စင်ကြယ်အောင် ဆေး၍ ပြုလျှင်
 လည်း အပြစ် မရှိပါ။ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကတံ-ပြုအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊
 တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကတေန-ပြုအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်နှင့်၊
 သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဝါ-ရော၍၊ ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

စ-ဆက်၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ (အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို) ကရောန္တေန-ပြု
 သော ရဟန်းသည်၊ ကေဝလံ-ကုဏ္ဍာစသည် မဖက်၊ သက်သက်၊ ပတ္တေယေဝ-
 သပိတ်၌သာ။ (ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာသည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ ကုဏ္ဍေပိ-ထမင်းအိုး၌
 လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမပ္ပိ-တောင်း၌လည်းကောင်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား၊
 တစ်ပါးပါးသော၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ထပေတွာ-၍၊ သြနာမိတဘာဇနေ-ညွတ်စေ
 အပ်သော ခွက်၌၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ [ရှေးရှုဆောင်ရာ ရောက်အောင် “သြနာ
 မိတ” ဟု ဆိုသည်။] တံ-ထိုဘောဇဉ်ကို၊ (ဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ၌ စပ်) ဘိက္ခုသတံ-
 ရဟန်းပေါင်းတစ်ရာသည်၊ ပဝါရိတ်-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-
 အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ) သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်း
 တို့အား၊ ဘုဒ္ဓိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ အပဝါရိတာနမ္ပိ-ပဝါရိတ်မသင့်သော ရဟန်း
 တို့အားလည်း၊ (ဘုဒ္ဓိတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယေန-အကြင်ဝိနည်းခိုရ်ရဟန်းသည်၊
 ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကတံ-အပ်ပြီ၊ တဿ-ထိုဝိနည်းခိုရ်ရဟန်းအား၊ (ဘုဒ္ဓိတုံ)
 န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်။ [“အလမေတံ သဗ္ဗံ-ဤအားလုံးကို ငါတော်ပြီ” ဟု ဆိုထားသော
 ကြောင့် ထိုဝိနည်းခိုရ်မှာ မအပ်”-ဟူလို။]

ပဝါရေတွာ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီး၍၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပဝိဋ္ဌံ-ရွာသို့ ဝင်လာသော၊
 ဘိက္ခု-ကို၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ ဘုဉ္ဇနကေ-စားအပ်
 ရာဖြစ်သော၊ မင်္ဂလနိမန္တနေ-မင်္ဂလာအလို့ငှာ ပင့်ဖိတ်ရာအရပ်၌၊ သစေပိ နိသီဒါ
 ပေန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ထိုင်စေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ) အတိရိတ္တံ-အတိရိတ်ကို၊
 (အပိအလုံကို) ကာရေတွာဝ-ပြုစေပြီး၍သာ၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ-စားရာ၏၊ [မင်္ဂလာဆွမ်း
 ဖြစ်၍ မစားလျှင် မင်္ဂလာ မရှိဟု လူတို့ အယူရှိသောကြောင့် စားမှ သင့်လျော်သည်
 ကို “အဝဿံ ဘုဉ္ဇနကေ” ဟု ဆိုသည်။] တတ္ထ-ထိုပင့်ဖိတ်ရာ အရပ်၌၊ အညော-
 အခြားသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ (ဝိနည်းခိုရ်လုပ်မည့် ရဟန်းသည်) သစေ နတ္ထိ-အံ့၊
 (ဧဝံသတိ) အာသနသာလံဝါ-ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊
 ဝိဟာရံဝါ-ကျောင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တံ-ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ ကာ
 ရေတဗ္ဗံ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို ပြုစေရာ၏၊ [လူသာမဏေ၏ လက်၌ သပိတ်ကို
 ပေး၍ စေလွှတ်ရာ၏။] ပန-ထိုသို့ပင်စေလွှတ်၍ ပြုနိုင်ပါသော်လည်း၊ ကပ္ပိယံ-
 အပ်သည်ကို၊ ကရောန္တေန -ပြုသော ဝိနည်းခိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-

လူသာမဏေ၏။ ဟတ္ထေ-၌၊ ငြိတံ-တည်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ န ကာတဗ္ဗ-မပြုရာ၊ အာသနသာလာယံ-ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ အဗျတ္တော-ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သော၊ (အတိရိတ်ဝိနည်းကံ မပြုတတ်သော) ဘိက္ခု-သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ကပ္ပိယံ-အပ် သည်ကို၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ အာနေတွာ-မင်္ဂလနိမန္တနအရပ်သို့ ဆောင် ယူ၍၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗ-စားရာ၏။ [ကိုယ်တိုင်သွားလျှင် မိမိက အတိရိတ်ဝိနည်းကံပြုပုံကို သင်ပေးနိုင်သည်။]

ဂိလာနာတိရိတ္တန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ကေဝလံ-အာဟာဋမဖက်၊ သက်သက်၊ ယံ-အကြင် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဂိလာနဿ-မကျန်းမာသူ၏၊ ဘုတ္တာဝသေသံ-စားအပ်ပြီးမှ အကြွင်းအကျန်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ တံ-ထိုအကြွင်းအကျန်ဖြစ်သော ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ဂိလာနာတိရိတ္တံ-ဂိလာနာတိရိတ္တမည်သည်၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် ကို၊ (အာဟဋံ၌ စပ်) ဂိလာနံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ အဇ္ဇဝါ-ယနေ၌သော်လည်း ကောင်း၊ သွေဝါ-နက်ဖြန်ခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ (ခါဒိတုံ- ခဲခြင်းငှာ) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏။ တဒါဝါ-ထိုအခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ခါဒိဿတိ- ခဲစားလတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အာဟဋံ-ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံ သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဂိလာနာတိရိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။

ယာမကာလိကာဒိသု-ယာမကာလိက အစရှိသော အာဟာရတို့တွင်၊ ယံ- အကြင်အာဟာရကို၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ-စားမျိုးတိုင်း စားမျိုးတိုင်း၌ ဒုက္ကဋ်-ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ) တံ-ထိုအာဟာရကို၊ အသံသဋ္ဌဝသေန- ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့် မရောအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အာမိသသံသဋ္ဌာနိ-ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့် ရောအပ်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အာဟာရတ္ထာယပိ-အာ ဟာရအကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ အနာဟာရတ္ထာယပိ-အာဟာရအကျိုးငှာ မဟုတ်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခဲပြီး၍၊ အဇ္ဈောဟရန္တဿ- စားမျိုးသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ။) [ဆီစသည်ကို ခြေ နယ်ဆီ စသည်လုပ်၍ အပြင်ဘက်၌ သုံးစွဲဖို့ရန် အကျိုးကို “အနာဟာရတ္ထ”ဟု ဆိုသည်။]

၂၄၁။ သတိပစ္စယေတိ-ကား၊ ယာမကာလိကံ-ယာမကာလိကကို၊ ပိပါသာ ယ-မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်းသည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ပိပါသဇ္ဈေဒနတ္ထံ-မွတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်းကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ သတ္တာဟကာလိကံ - ကို လည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကုဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ တေန တေန-ထိုထိုဆေးဖြင့်၊ ဥပသမေတဗ္ဗကေ-ငြိမ်းပျောက်စေထိုက်သော၊ အာဗာဓေ-အနာသည်၊ သတိ-

ရှိလတ်သော်၊ တဿ-ထိုအနာ၏၊ ဥပသမနတ္ထံ-ငြိမ်းပျောက်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ပရိဘူဂ္ဂတော-၏၊ အနာပတ္တိ၊ သေသံ၊ ပေါ၊ တိဝေဒနန္တိ။- ပဌမပဝါရဏာ သိက္ခာပဒ် ပဉ္စမံ။

သတိပစ္စယေ။ ။သတိပစ္စယေကို “ယာမကာလိကံ၊ ပေါ၊ အာဇာဓေ သတိ”ဟု ဖွင့်၏။ ယာမကာလိက (ညဉ့်ယာမ်ကာလ၌ သုံးဆောင်ထိုက်သော) ဖျော်ရည်စသည်အတွက် ပိပါသ (ရေဆာသကဲ့သို့ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း) သည် ပစ္စယတည်း။ ထိုသို့ဆာခြင်းဟူသော အကြောင်း ရှိမှ အဆာပြေအောင် သောက်ကောင်းသည်။ မဆာဘဲ သက်သက် အရသာခံလို၍ ဘိလပ်ရည်စသည်ကို မသောက်ကောင်း။ သတ္တာဟကာလိက (တစ်ခါ အကပ်ခံထားလျှင် ၇ ရက်ပတ်လုံး သုံးဆောင်ကောင်းသော) သကြား ထန်းလျက် ကြိုသကာ စတုမရ စသည်အတွက် လေနာခြင်း အားနည်းခြင်း စသော ရောဂါရှိမှ ထိုရောဂါပျောက်အောင် သုံးစားကောင်း၏။ သက်သက်စားလို၍ သို့မဟုတ် ဆာရုံမျှဖြင့် မစားကောင်း။

ယာဝဇီဝိက (တစ်ခါအကပ်ခံထားလျှင် တစ်သက်လုံး သုံးစားနိုင်သော) လျက်ဆား စသည်အတွက်လည်း ရောဂါရှိမှ သုံးစွဲကောင်း၏။ ဇိဖြူသီး ဖန်ခါးသီးစသော အသီး၊ ဆေးရွက် ကွမ်းရွက်စသော အရွက် ဂျင်းနှမ်းကြက်သွန်စသော အတက်အအုများသည် ယာဝဇီဝိက ဖြစ်ကြ၏။ ထိုအသီးများ ထိုအရွက်များကိုလည်း သက်ဆိုင်သော ရောဂါရှိမှ ထိုရောဂါပျောက် ကင်းအောင် သက်သာအောင် သုံးစွဲကောင်း၏။ သက်ဆိုင်သော ရောဂါမရှိဘဲ ကွမ်း ဆေး ဂျင်းသုတ်စသည်ကို နေလွဲအခါ သုံးစွဲလျှင် နောက်ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၏ အာပတ္တိဝါရ အရ အကပ်ခံရုံဖြင့် ဒုက္ကဋ်၊ စားတိုင်း သောက်တိုင်းလည်း ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။“သတိပစ္စယေ-ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှု သတိရှိသော်၊ ပရိဘူဂ္ဂတိ-သုံးဆောင်အံ့၊ အနာပတ္တိ” ဟု အနက်ပေး၍ “ပစ္စယ” အရ ပိပါသ ဂေလညအကြောင်းကို မယူဘဲ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှုသတိကို ယူ၍ အလွဲအမှား ဆုံးဖြတ်ထားကြ၏။ ထိုအဆုံးအဖြတ်၏ သင့် မသင့်ကို ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့် ကြည့်၍ စဉ်းစားပါ။ [အဘယာရာမဆရာတော် ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်သော သတိပစ္စယ အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း ရှုပါ။]

၆။ ဒုတိယပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၂၄၂။ ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ-၌၊ အနာစာရံ အာစရတိတိ-ကား၊ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ-ပညတ်တော်ကို ကျူးလွန်မှုကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။ ဥပနန္ဒိတိ-ကား၊ ဥပနာဟံ-ကပ်၍ ဖွဲ့တတ်သော ဒေါသကို၊ ဝါ-ရန်ညှိုးကို၊ ဇနေန္တော-ဖြစ်စေလျက်၊ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ-၌၊ အတ္တနော-၏၊ ကောဝံ-ဒေါသကို၊ ဗန္ဓိ-ဖွဲ့ပြီ၊ ပုနပျုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ အာယာတံ-ဒေါသကို၊ ဇနေသိ-ဖြစ်စေပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်၏ အပေါ်၌ မကြာမကြာ ဒေါသဖြစ်နေခြင်းကို “ရန်ညှိုးဖွဲ့သည်”ဟု ခေါ်သည်-ဟူလို။] ဥပနဒ္ဒေါ ဘိက္ခုတိ-ကား၊ ဇနိတဥပနာဟော-ဖြစ်စေအပ်သော ရန်ညှိုးရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်။

၂၄၃။ အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရေယျာတိ-ကား၊ အဘိဟရိတွာ-ရှေးရှုဆောင်ယူ၍၊ (ပဝါရေယျ၌ စပ်)၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ဟန္တ-ရော၊ ခါဒဝါ-ခဲမှုလည်း ခဲပါလော၊ ဘုဂ္ဂဝါ-စားမှုလည်း စားပါလော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဝါရေယျ-ဖိတ်မန်အံ့၊ ပဒဘာဇနေ ပန-၌ကား၊ ဟန္တ ဘိက္ခုတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အနုဒ္ဒရိတွာ-ထုတ်ဆောင် တော်မမူဘဲ၊ သာဓာရဏမေဝ-ဆက်ဆံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ [ဟန္တ ဘိက္ခု ခါဒ ဝါတိ အာဒိနာ ဝုတ္တပဝါရဏာယ သာဓာရဏံ၊ အတ္ထံ၌ စပ်။] အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရ ဏာယ-အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရဏာ၏၊ အတ္ထံ-အနက်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ယာဝတကံ ၊ပေ၊ ဂဏှာဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ဇာနန္တိ-ကား၊ ပဝါရိတဘာဝံ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနန္တော- သိလျက်၊ (ပဝါရေယျ၌ စပ်)၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တံ ဇာနနံ-ထိုသိခြင်း သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ [ကိုယ်တိုင်သိခြင်း၊ သူတစ်ပါးက ပြော၍သိခြင်း၊ ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းကိုယ် တိုင်က ပြော၍သိခြင်းအားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်။] ဟောတိ- ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇာနာတိနာမ သာမံဝါ ဇာနာတိတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပဒဘာဇနံ-ကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ အာသာဒနာပေက္ခောတိ- ကား၊ အာသာဒနံ စောဒနံ-အပြစ်တင်ခြင်းကို၊ မင်္ဂုကရဏဘာဝံ-မျက်နှာ မသာ ယာအောင် ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အပေက္ခမာနော-ရှုခဲ့သည်၊ (ဟုတွာ ပဝါ ရေယျ)၊ [အာသာဒနာပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-ကား၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းဖို့၊ အဘိဟဋ္ဌံ-ရှေးရှုဆောင်ယူ အပ်ပြီ၊ တသ္မိ-ထိုရဟန်းသည်၊ ပဋိဂ္ဂဏှန္တေ-ခံယူလတ်သော်၊ အဘိဟာရကဿ- ရှေးရှုဆောင်ယူလာသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ဣတရဿ-ရှေးရှုဆောင်ယူလာသော ရဟန်းမှ အခြားသော ရဟန်း၏၊ သဗ္ဗော- သော၊ အာပတ္တိဘေဒေါ-အာပတ်အပြားကို၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ-ပဌမပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ [“ဣတရဿ”ဟူသည်-ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းတည်း၊ ထိုရဟန်းမှာ သင့်ထိုက်သော အာပတ်အပြားသည် ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်နှင့် ဆိုင်သော အာပတ်ချည်းဖြစ်၍ ထိုသိက္ခာပုဒ်၌ ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း သိပါ-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိ သိက္ခာပဒေ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သဗ္ဗာ-ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော- တို့ကို၊ အဘိဟာရကဿေဝ-ရှေးရှုဆောင်ယူသော ရဟန်း၏အတွက်သာ၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-ကြောင့်၊ ပါကဋ္ဌမေဝ-သည်သာ၊ တိသမုဋ္ဌာနံ ၊ပေ၊ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ ဒုတိယပဝါရဏာသိက္ခာပဒ် ဆဋ္ဌံ။

၇။ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၂၄၇။ သတ္တမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇောတိ-ကား၊ ဂိရိမ္ပိ-တောင်၌၊ အဂ္ဂသမဇ္ဇော-ကောင်းမြတ်သော ပွဲသဘင်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂိရိဿ-တောင်၏၊ အဂ္ဂဒေသေ-မြတ်သော အရပ်၌၊ သမဇ္ဇော-ပွဲသဘင်သည်၊ (ဟောတိ၊) ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထိုပွဲသဘင်သည်၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ- ၇ ရက်မြောက်နေ့၌၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ်၊ ဣတိ-သို့၊ နဂရေ-၌၊ ယောသနာ-ကြွေးကြော်ခြင်းကို၊ (ကြေညာခြင်းကို)၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ နဂရဿ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ပြင်ဘက်၌၊ သမေ-ညီညွတ်သော၊ ဘူမိဘာဂေ-မြေအဖို့၌၊ ပဗ္ဗတတ္ထာယာယ-တောင်ရိပ်၌၊ မဟာဇနကာယော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သန္တိပတတိ-စုဝေး၏၊ အနေကပ္ပကာရာနိ-တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိကုန်သော၊ နဋ္ဌနာဋကနိ-ကချေသည်တို့၏၊ ကပြသီဆိုတီးမှုတ်ခြင်းတို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တေသံ-ထိုနဋ္ဌနာဋကတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ကြည့်ရှုခြင်းအကျိုးငှာ၊ မဗ္ဗာတိမဉ္ဇေ-ညောင်စောင်းအဆင့်ဆင့်တို့ကို၊ ဝါ-ထိုင်ခုံအဆင့်ဆင့်တို့ကို၊ ဗန္တန္တိ-ဖွဲ့ကြကုန်၏။ [ယခုကာလပွဲကြည့်စင် အနိမ့်အမြင့် အဆင့်ဆင့်မျိုးတည်း။]

သတ္တရသဝဂ္ဂိယာ-သတ္တရသဝဂ္ဂိရဟန်းတို့သည်၊ သိက္ခာပဒေ-ဦးနဝိသတိဝဿ သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အပညတ္တေ-ပညတ်တော်မမူအပ်သေးမီ၊ [တစ်နည်း-သိက္ခာပဒေ-ဦးနဝိသတိဝဿသိက္ခာပုဒ်၏၊ အပညတ္တေ - ပညတ်တော်မမူအပ်သေးသည်၏

ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော။ ။သမံ အဇန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္တာတိသမဇ္ဇော-အညီအညွတ် သွားရောက်ကြရာဖြစ် သော ပွဲသဘင်၊ အဂ္ဂေါ + သမဇ္ဇော အဂ္ဂသမဇ္ဇော-ကောင်းမြတ်သော (ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော) ပွဲသဘင်၊ ဂိရိမ္ပိ + ပဝတ္တော + အဂ္ဂသမဇ္ဇော ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော-တောင်၌ဖြစ်သော ကောင်းမြတ်သော (ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော) ပွဲသဘင်၊ တစ်နည်း-ဂိရိဿ + အဂ္ဂေါ ဂိရဂ္ဂေါ-တောင်၏ ကောင်းမြတ်သော အရပ်၊ ဂိရဂ္ဂေ + ပဝတ္တော + သမဇ္ဇော ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော-တောင်၏ ကောင်းမြတ်သော အရပ်၌ ဖြစ်သော ပွဲသဘင်။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ “တံ ကိရ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌတ္တာ ဧကံ ဒေဝတံ ဥဒ္ဓိဿ ကရေန္တိ” ဟု ဆို၏၊ ထိုအဆိုကို လိုက်၍ “ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော-တောင်ထိပ်ပွဲ”ဟု ဆိုကြသည်၊ သို့သော် နောက်၌ “သမေ ဘူမိဘာဂေ ပဗ္ဗတတ္ထာယာယံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ထို “သမဘူမိဘာဂ”ပင် ဖြစ်သင့်၏၊ ဋီကာအဆိုအတိုင်း နတ်ပူဇော်သော အခမ်းအနားကိုကား တောင်ထိပ်အရပ်၌ ပြုလုပ်ပေလိမ့်မည်။

နဋ္ဌနာဋကနိ။ ။နာဋကဟူသည် ကချေသည်တို့၏၊ ကပြသီဆိုတီးမှုတ်မှုတည်း၊ ထို့ကြောင့် “နဋ္ဌာနံ + ဣမာနိ နာဋကနိ”ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ်ပြု၊ ထို့နောက် “နဋ္ဌာနံ + နာဋကနိ နဋ္ဌနာဋကနိ”ဟု ဋီကာဝိဂြိုဟ် ပြု၍ သီတာမိဖုရားကို ဒဿဂိရိဘီလူးက ဆောင်ယူခြင်းစသော ရာမဇာတ်စသည်ကို အရကောက်သည်။ [ယောဇနာ၌ “နဋ္ဌဗ္ဗ + နာဋကဗ္ဗ နဋ္ဌနာဋကနိ”ဟု ပြု၏၊ စဉ်းစားပါ။]

အဖြစ်ကြောင့်။ ဒဟရာဝ-အသက် ၂၀ မပြည့်သေးသော ငယ်ရွယ်သူတို့သည်သာ၊ (ဟုတ္တာ-၍) ဥပသမ္ပန္နာ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုသတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းကလေးတို့သည်၊ (အဂမံသုဉ္စိ စပ်) အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ နာဠကာနိ-ကချေသည်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ကပြသီဆိုတီးမှုတ်ခြင်းတို့ကို၊ ပဿိ-သာမ-ကြည့်ချေကြစို့၊ ဣတိ-ဤသို့တိုင်ပင်၍၊ တတ္ထ-ထိုပွဲသဘင်သို့၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ နေသံ-ထိုသတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းကလေးတို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ ဉာတကာ-တို့သည်၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ အယျာ-အရှင်ကလေးတို့သည်၊ အာဂတာ-လာကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ တုဋ္ဌစိတ္တာ-နှစ်သက်သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) နှာပေတွာ-ရေချိုးပေးပြီး၍၊ ဝိလိမ္မေတွာ-နံသာလိမ်းကျံပေးပြီး၍၊ ဘောဇေတွာ-စားစေပြီး၍၊ ဝါ-ကျွေးပြီး၍၊ အညမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ပူပခါဒနီယာဒိ-မုန့်၊ ခဲဖွယ် အစရှိသော စားဖွယ်ကို၊ ဟတ္ထေ-၌၊ အဒံသု-ပေးလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုဆွေမျိုးတို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ မနုဿာ၊ ပေ၊ ပဿိတွာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

၂၄၈-၉။ ဝိကာလေတိ-ကား၊ ဝိဂတကာလေ-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်ကာလမှ ကင်းသော နေလွဲအခါ၌၊ (တစ်နည်း) ကာလေ-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ရာ အချိန်အခါသည်၊ ဝိဂတေ-ကင်းလတ်သော်၊ (ခါဒေယျဝါ ဘုဇ္ဇေယျဝါ၌ စပ်) ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဘောဇနကာလော-စားသောက်ရာ အချိန်အခါကို၊ ကာလောတိ-ကာလဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ သောစ-ထိုရဟန်းတို့၏ စားသောက်ရာ အချိန်အခါသည်လည်း၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈနိကော-နေ့၏ အလယ်၌ဖြစ်သော အဖို့တည်း၊ ဝါ-မွန်းတည့်အခါတည်း၊ တသ္မိ-ထိုမွန်းတည့်အခါသည်၊ ဝီတိဝတ္ထေ-လွန်လတ်သော်၊

ဝိကာလေ။ ။စာအုပ်များ၌ “ဝိဂတေ ကာလေ”ဟု တွေ့ရ၏။ ကာလအရ ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်ကာလကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဂတေနနှင့် ကာလေသည် အရတူ မဖြစ်ထိုက်၊ ထိုပါဠိအတိုင်း အတည်ယူလျှင် “ကင်းသော စားသောက်ချိန်ကာလ”ဟု အနက် ထွက်နေသောကြောင့် လိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ဝိဂတကာလေ”ဟု ရှိသင့်သည်။ “ကာလတော-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်ကာလမှ + ဝိဂတော-ကင်းသော အခါတည်း၊ ဝိကာလော-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်ကာလမှ ကင်းသော (နေလွဲ) အခါ”ဟု ပြု။

တသ္မိ ဝီတိဝတ္ထေ။ ။ဤပုဒ်အဖွင့်သည် ဝိကာလေ၏ အဓိပ္ပာယ်အဖွင့်သာ၊ သဒ္ဒတ္ထ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ ရှေးက “ဝိဂတေ ကာလေ”ဟု ဝါကျဖွင့်ဟန် တူ၏။ ထိုအတိုင်း အမှန်ယူလျှင် “ကာလေ-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန် အခါသည် + ဝိဂတေ-ကင်းလတ်သော်” ဟု အနက်မှန်ရ၏။ သို့သော် ထိုဝိကာလေကို ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင် “ဝိဂတော+ ကာလော”ဟု အရတူပြုရလိမ့်မည်၊ ထိုဝိဂ္ဂဟအတိုင်း “ကင်းသော စားသောက်ချိန်ကာလ”ဟု

ဣတိ (အယ်)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ အဿ-ထိုဝိကာလေပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဝိကာလော၊ ပေ၊ အရုဏုဂ္ဂမနာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ၊ မဇ္ဈန္ဒိကေ-မွန်းတည့်ရာအခါသည်၊ ဝီတိဝတ္ထေ-လွန်လတ်သော်၊ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ-အရုဏ်တက်သည်တိုင်အောင်၊ ဝိကာလောနာမ-မည်၏။ ငြိတမဇ္ဈန္ဒိကောပိ-တန်ရပ်တည်နေသော မွန်းတည့်အခါသည်လည်း၊ (မွန်းမတ်မတ် တည့်ရာ အခါသည်လည်း၊) ကာလသင်္ဂဟံ-ကာလ၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ တတော-ထိုမွန်းတည့်အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ခါဒိတုံဝါ၊ ဘုဉ္ဇိတုံဝါ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ ပီဝိတုံ-သောက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်နိုင်ရာ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ရာပါသော်လည်း၊ ကုက္ကုစ္စကေန-ကုက္ကုစ္စကို ပြုတတ်သော ရဟန်းသည်၊ န ကတ္တဗ္ဗံ-သောက်ခြင်းကို မပြုရာ၊ [“ငါ သောက်နေရာ အချိန်အခါသည် မွန်းများ လွဲနေရော့သလား” ဟု ကုက္ကုစ္စဖြစ်လျက် သောက်လျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်နိုင်သောကြောင့် “ကုက္ကုစ္စကေန န ကတ္တဗ္ဗံ” ဟု ဆိုသည်။] စ-ဆက်၊ ကာလပရိစ္ဆေဒဇနနတ္ထံ-ကာလအပိုင်းအခြားကို သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ (မွန်းတည့် မတည့်ကို သိဖို့ရာ၊) ကာလတ္ထမ္ဘော-ကာလကို သိကြောင်းတိုင်ကို၊ (နေမှတ်တိုင်ကို၊) ယောဇေတဗ္ဗော-ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဝါ-သုံးစွဲထိုက်၏၊ ကာလန္တရေယေဝ-ကာလအတွင်း၌သာ၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။

အဝသေသံ ခါဒနီယံနာမာတိ ဧတ္ထ-၌၊ တာဝ-ဝနမူလစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ်-သော၊) သက္ခလိမောဒကာဒိ-မုန့်ကြွက်ကြစ်၊ လျှားမုန့် အစရှိသော၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏာ ပရဏ္ဏမယံ-ကောက်ဖြင့် ပြုအပ်၊ ပဲဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ယံ-အကြင်မုန့်ခဲဖွယ်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏။) တတ္ထ-ထိုကောက်ပဲတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ခဲဖွယ်၌၊ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ-ခါဒနီယံဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝနမူလာဒိပုဘောဒံ-တောသစ်မြစ် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ယမ္ပိ-အကြင်ခဲဖွယ်သည်လည်း၊ အာမိသဂတိကံ-အာမိသနှင့် အလားတူသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [အာမိသဂတိကံဖြင့် ဆေးသဘောရှိသော အမြစ်စသည်ကို တားမြစ်သည်။] သေယုထိဒံ-အာမိသနှင့် အလားတူသော ခဲဖွယ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ မူလခါဒနီယံ-သစ်မြစ်ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ ကန္ဓခါဒနီယံ-သစ်အုခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ မုဋ္ဌာလခါဒနီယံ-ကြာစွယ် ကြာရင်း ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ မတ္တကခါဒနီယံ-အညှောက်ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓခါဒနီယံ-ပင်စည်

အနက်ပေးလျှင်ကား ကာလအရ မွန်းလွဲကာလရ၍ “ကာလောတိ ဘိက္ခုနံ ဘောဇနကာလော”နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဝိကာလေတိ ဝိဂတကာလေ”ဟု...ပါဠိမှန် ရှိစေ၍ “ကာလတော + ဝိဂတော ဝိကာလော”ဟု ပြုသင့်ပါသည်။

ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ တစခါဒနိယံ-အခေါက်အခွဲခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ ပတ္တခါဒနိယံ-အရွက်ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖခါဒနိယံ-အပွင့်ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ ဖလခါဒနိယံ-အသီးခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိခါဒနိယံ-အစေ့ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌခါဒနိယံ-အမှုန့်ခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ နိယျာသခါဒနိယံ-အစေးခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသည်တည်း၊ ဣဒမ္ပိ-မူလခါဒနိယံ စသော ဤအလုံးစုံသည်လည်း၊ ခါဒနိယံ သင်္ချံမေဝ-ခါဒနိယံ၌ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။ [ဘောဇနိယကဲ့သို့ လုပ်၍ လွေး၍ မစားရ၊ ကိုက်၍ ခဲ၍ စားရသောကြောင့် ထိုမူလစသော အားလုံးကို ခါဒနိယံ (ခဲဖွယ်) ဟု ခေါ်သည်။]

ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို ၁၂ ပါးသော ခါဒနိယတို့၌၊ အာမိသဂတိကသလ္လက္ခဏတ္ထံ-အာမိသနှင့် အလားတူသည်၏ အဖြစ်ကို မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ မုခမတ္တနိဒဿနံ-အမြက်မှုကို ပြဆိုကြောင်း စကားတည်း၊ ဝါ-အနည်းငယ်သော ခါဒနိယကို ပြဆိုကြောင်း စကားတည်း၊ တာဝ-ကန္ဓခါဒနိယစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော) မူလခါဒနိယေ-အမြစ်ခဲဖွယ်၌၊ (အာမိသဂတိကာနိဒ္ဓိံ စပ်၊ ယောဇနာ၌ကား “ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု ထည့်စပ်လေသည်) မူလကမူလ-မုန့်လာမြစ်လည်းကောင်း၊ (မုန့်လာ၂ကို ဆိုဟန်တူသည်) ခါရကမူလ-ဟင်းခါးမြစ်လည်းကောင်း၊ စစ္စုမူလ-ဟင်းခလားဖိုမြစ်လည်းကောင်း၊ တမ္ပကမူလ-ဟင်းချဉ်နီမြစ်လည်းကောင်း၊ တဏှာလေယျကမူလ-ဟင်းဆန်ကွဲမြစ်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုလေယျကမူလ-ကြွက်နှာပေါင်းမြစ်လည်းကောင်း၊ ဝဇကလိမူလ-ကင်ပိတ်မြစ်လည်းကောင်း၊ ဇဇ္ဈရီမူလ-ဟင်းခါးပန်းတူမြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ သူပေယျပဏ္ဏမူလာနိ-ဟင်းချက်၍ ရကောင်းသော အရွက်ရှိသော သစ်ပင်၏ အမြစ်တို့သည်၊ အာမိသဂတိကာနိ-အာမိသနှင့် အလားတူကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအမြစ်တို့တွင်၊ ဝဇကလိမူလ-ကင်ပိတ်မြစ်၌၊ ဇရဋ္ဌ-ရင့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်သော အပိုင်းကို၊ ဆိန္နိတွာ-

သူပေယျံ |ပေ၊ ဂတိကာနိ။ ။သူပဿ + ဟိတံ သူပေယျံ-ဟင်း၏ စီးပွား၊ ဟင်း

ချက်၍ ရကောင်းသော အရွက်၊ သူပေယျံ + ပဏ္ဏံ ယေသံတိ သူပေယျပဏ္ဏာ-ဟင်းချက်၍ ရကောင်းသော အရွက်ရှိသော သစ်ပင်တို့၊ တေသံ မူလာနိ သူပေယျပဏ္ဏမူလာနိ၊ တဏှာယ အာမသိယတေတိ အာမိသော-စားဖွယ်ဟူသမျှသည် တဏှာဖြင့် သုံးသပ်အပ်သောကြောင့် အာမိသမည်၏၊ အာမိသဿ + ဂတိ ဝိယ ဂတိ ယေသံတိ အာမိသဂတိကာနိ-အာမိသ၏ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းရှိသော အမြစ်တို့၊ (သဒ္ဓတ္ထံ) ဝါ-အာမိသနှင့် အလားတူသော အမြစ်တို့၊ (အဓိပ္ပာယ်ထွာ) “ဟင်းချက်၍ စားကောင်းသော အမြစ်တို့”-ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ “အာမိယတိ အန္တော ပဝေသိယတိတိ အာမိသော-ခံတွင်း၌ သွင်းအပ်သောကြောင့် အာမိသ” ဟု ကြံလေသည်၊ “ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို လောကာမိသ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ထိုအကြံကို စဉ်းစားပါ၊ ကာမဂုဏ်သည် “အာမိယတိ အန္တော ပဝေသိယတိ”ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် မလျော်ပါ။

ဖြတ်၍၊ ဆဋ္ဌေန္တိ-စွန့်ပစ်ကြကုန်၏။ တံ-ထိုရင့်သော အပိုင်းသည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-ယာဝဇီဝိကသည်၊ ဟောတိ-၏။ အညမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့ သဘောရှိသော ရင့်သော အပိုင်းကို၊ ဧတေနေဝ နယေန-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။ ပန-ဆက်၊ မူလကခါရကဇ္ဇေရိမူလာနံ-မုန့်လာမြစ်၊ ဟင်းခါးမြစ်၊ ဟင်းခါး ပန်တူမြစ်တို့၏။ ဇရဋ္ဌာနိပိ-ရင့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်သောအပိုင်းတို့သည်လည်း၊ အာမိသဂတိကာနေဝ-အာမိသနှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ယာနိ-အကြင်အမြစ်တို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိ၌ စပ်) ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ (ဝိနည်းမဟာဝါ ဘေသဇ္ဇကန္တကန္တိ) အနုဇာနာမိ ၊ပေ၊ ဖရန္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထိုအမြစ်တို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာနိ-ယာဝဇီဝိကတို့ တည်း၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ မူလာနိ-အမြစ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ-ဆေးတို့ကို၊ ဟလိဒ္ဓိံ-နန္ဒင်းကိုလည်းကောင်း၊ သိဂီဝေရံ-ချင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အဆာ မပါ သော ချင်းသက်သက်ကိုသာ ရည်ရွယ်သည်၊ အဆာတွေနှင့် ရော၍ သုတ်ထား သော ချင်းကား ခါဒနီယတွင် ပါဝင်၏) ဝစံ-လင်းနေကိုလည်းကောင်း၊ ဝစတ္တံ-ဆိတ်ဖူးကိုလည်းကောင်း၊ အတိဝိသံ-တိဝုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌကရောဟိဏံ-ကုလားဆောင်းမေးခါးကိုလည်းကောင်း၊ ဥသိရံ-ပန်းရင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒ မုတ္တကံ-နွားမြေရင်းကိုလည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ဝါပန-သည် သာ မကသေး၊ အညာနိပိ-ဆိုအပ်ပြီးမှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မူလာနိ-အမြစ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏။ (ယာနိ-အကြင် အမြစ်ဟူသော ဆေးတို့သည်) ခါဒနီယေ-ခဲဖွယ်၏ အရာ၌၊ ခါဒနီယတ္ထံ-ခဲဖွယ်၏ ကိစ္စကို၊ နေဝ ဖရန္တိ-မပြီးစေနိုင်ကုန်၊ ဘောဇနီယေ-ဘောဇဉ်၏ အရာ၌၊ ဘော ဇနီယတ္ထံ-ဘောဇဉ်၏ ကိစ္စကို၊ န ဖရန္တိ-ကုန်၊ (တာနိ-ထိုအမြစ်ဟူသော ဆေး တို့ကို) အနုဇာနာမိ-၏။

ဇရဋ္ဌံ။ ။ “ဇရံ ဟုတ္တာ-ရင့်ရော်သည်ဖြစ်၍၊ တစ်နည်း-ဇရံ ဟုတ္တာ-ရင့်ရော်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဌာတိ တိဌတိတိ ဇရဋ္ဌံ” ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ကား “ဇရမ္ပံ” ဟု ပါဠိကို ပြင်၍ “ဇရ + အမူ-ရင့်သော တစ်ဝက်” ဟု အနက်ဖွင့်လေသည်။

ခါဒနီယေ ၊ပေ၊ ဖရန္တိ။ ။ခါဒနီယတ္ထံကို “ခါဒနီယေန ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ” ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏။ အတ္တသဒ္ဓါ ကိစ္စအနက်ဟောဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ “ခဲဖွယ်၏ ကိစ္စ” ဟူသည် မွတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စတည်း၊ နေဝ ဖရန္တိကို “န နိပ္ပာဒေန္တိ” ဟု ဖွင့်ကြသည်၊ ထိုခဲဖွယ်၏ ကိစ္စဖြစ်သော မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်းကို မပြီးစေနိုင်-ဟူလို၊ [ခါဒနီယေကို နေဝ ဖရန္တိ၌ စပ်၍ “ခဲဖွယ်အရာဝယ် မပြီးစေနိုင်” ဟူရာ၌ “ခဲဖွယ်အရာ၌ အသုံးမကျ” ဟု ဆို လိုသည်။] ယောဇနာ၌ကား ခါဒနီယေကို ခါဒနီယတ္ထံ၌လည်းကောင်း၊ န ဘောဇနီယေကို ဘောဇနီယတ္ထံ၌လည်းကောင်း စပ်လေသည်၊ ထိုစပ်ပုံကို စဉ်းစားပါ။

တေသံ-ထိုအမြစ်တို့၏၊ (အန္တော နတ္ထိ၌ စပါ) စူဠပဉ္စမူလံ-စူဠပဉ္စမူလည်းကောင်း၊ (ရှေးနိဿယ၌ “အမြစ်ငယ် ၅ ပါး” ဟု ပေး၏) မဟာပဉ္စမူလံ-မဟာပဉ္စမူလည်းကောင်း၊ (ရှေးနိဿယ၌ “အမြစ်ကြီး ၅ ပါး” ဟု ပေး၏) ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဂဏိယမာနာနံ-ရေတွက်အပ်ကုန်လတ်သော်၊ ဝါ-ရေတွက်အပ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုအမြစ်တို့၏၊ ဂဏနာယ-ရေတွက်ကြောင်း၊ ဂဏန်း၏၊ အန္တော-အဆုံးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ခါဒနိယတ္ထံ-ခဲဖွယ်၏ ကိစ္စကိုလည်းကောင်း၊ ဘောဇနိယတ္ထံ-ဘောဇဉ်၏ ကိစ္စကိုလည်းကောင်း၊ ဖရဏာဘာဝေါယေဝ-ပြီးစေခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်သာလျှင်၊ တေသံ-ထိုယာဝဇီဝိကတို့၏၊ လက္ခဏံ-အမှတ်လက္ခဏာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ မူလံ-သည်၊ တေသု တေသု ဇနပဒေသု-တို့၌၊ ပကတိအာဟာရဝသေန-ရိုးရာအာဟာရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ခါဒနိယတ္ထု-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘောဇနိယတ္ထု-ကိုလည်းကောင်း၊ ဖရတိ-ပြီးစေနိုင်၏၊ တံ-ထိုအမြစ်သည်၊ ယာဝကာလိကံ-တည်း၊ ဣတရံ-အခြားသော အမြစ်သည်၊ (ခါဒနိယတ္ထ ဘောဇနိယတ္ထကို မပြီးစေနိုင်သော အမြစ်သည်)၊ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။

ဟိ-မှန်၊ တေသု-ထိုအမြစ်တို့၌၊ ဗဟု-များစွာ၊ ဝတ္တပိ-ဆို၍လည်း၊ ဣမသ္မိယေဝ လက္ခဏေ-၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ-တည်ရာ၏၊ (ခါဒနိယတ္ထကို ပြီးစေခြင်း၊ ဘောဇနိယတ္ထကို ပြီးစေခြင်းဟူသော လက္ခဏာ၌သာ တည်စရာရှိသည်-ဟူလို)၊ ပန-ဆက်၊ နာမညာသု-အမည်သညာတို့ကို၊ ဝုစ္စမာနာသု-ဆိုအပ်ကုန်လတ်သော်၊ တံ တံ နာမံ-ထိုထိုနာမည်ကို၊ အဇနန္တာနံ-မသိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သမ္မောဟောယေဝ-ပြင်းစွာ တွေဝေခြင်းသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နာမညာယ-၌၊ အာဒရံ-အလေးဂရုကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ လက္ခဏမေဝ-ကိုသာ၊ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီ၊ ဝါ-ပြလိုက်ပြီ၊ [ခါဒနိယတ္ထ၊ ဘောဇနိယတ္ထကို ပြီးစေနိုင်လျှင် ယာဝကာလိက၊ မပြီးစေနိုင်လျှင် ယာဝဇီဝိကဟူသော ဤလက္ခဏာကိုသာ ပြထားလိုက်သည်-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ မူလေ-၌၊ (လက္ခဏံ-ကို၊ ဒဿိတံ) ယထာ-ပြအပ်သကဲ့သို့၊ ကန္တာဒိသုပိ-သစ်အု အစရှိသော ခဲဖွယ်တို့၌လည်း၊ ယံ လက္ခဏံ-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ တသေဝ-ထိုလက္ခဏာ၏သာ၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ဟလိဒ္ဒါဒိ-နန္ဒင်းအစရှိသော၊ အဋ္ဌပိခံ-သော၊ ယံ ဝံ-အကြင်အမြစ်ခဲဖွယ်ကို၊ ဝတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ-ထိုအမြစ်ခဲဖွယ်၏၊ ခန္တတစပုပ္ဖဖလမ္ပိ-ပင်စည်၊ အခေါက်၊ အပွင့်၊ အသီးလည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ မူလခါဒနိယံ-အမြစ်ခဲဖွယ်ကို၊ ဝတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုပြီးပြီ။ [“ဝတ္တံ မူလခါဒနိယံ” ကား နိဂုံးစကားတည်း။]

ကန္ဓဒါဒနီယေ-သစ်အုခဲဖွယ်၌၊ ကန္ဓော-သစ်အုသည်၊ ဒီယော-ရှည်သော သစ်အုလည်းကောင်း၊ ရသောစ-တိုသော သစ်အုလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒုပိဓော-၂ ပါး အပြားရှိ၏။ ဘိသကီသုကကန္ဓာဒိ-ကြာစွယ်၊ ပေါက်အု အစရှိသည် တည်း။ ဝဇ္ဇော-လုံးသော၊ (အလုံးအပိုင်းဖြစ်သော၊) ဥပ္ပလကသေရုကကန္ဓာဒိ-ကြာအု၊ ဝက်မြေအု အစရှိသည်သည်။ (အတ္ထိံ) ယံ-ယင်းအအုကို၊ ဂဏ္ဍီတိပိ-အဆစ်အဖုဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏။ တတ္ထ-ထိုကန္ဓဒါဒနီယ၌၊ သဗ္ဗေသံ-ကုန် သော၊ ကန္ဓာနံ-တို့၏။ ဇိဏ္ဏဇရဋ္ဌာနိစ-ဆွေးမြေ့သော အပိုင်း၊ ရင့်သည်၏ အဖြစ် ဖြင့် တည်သော အပိုင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဆလ္လိစ-အခွံအခေါက်သည်လည်း ကောင်း၊ သုခုမမူလာနိစ-သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အမြစ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကာနိ-တို့တည်း။ ပန-ကား၊ (ယာဝကာလိကကား-ဟူလို၊) တရုဏော-နုသော၊ သုခဒါဒနီယော-လွယ်ကူစွာ ခဲအပ်ခဲနိုင်သော၊ သာလကလျာဏီပေါတက ကန္ဓော-နပ်ပင်ငယ်၏ အအုလည်းကောင်း၊ ကိသုကပေါတကကန္ဓော-ပေါက်ပင် ငယ်၏ အအုလည်းကောင်း၊ အမ္မာဋကကန္ဓော-ဂွေးပင်ငယ်၏ အအုလည်း ကောင်း၊ ကေတကကန္ဓော-ဆပ်သွားအုလည်းကောင်း၊ မာလုဝကန္ဓော-ကညင်အု လည်းကောင်း၊ “မာလုဝလတာ-မာလောန္ဓယ်” ဟူရာ၌ ခွေးတောက်နွယ်ဟု ဆရာ တို့ ဆိုကြသည်။ ဘိသသင်္ခါတော-ကြာစွယ် ကြာရင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ပဒုမပုဏ္ဏ ရီကကန္ဓော-ပဒုမ္မာကြာအု၊ ပုဏ္ဏရိက်ကြာအုလည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဏာလုမသာလုအာ ဒယောစ-သတွေးအု မြောက်အု အစရှိသည်တို့လည်းကောင်း၊ ဒီရဝလ္လိကန္ဓော- ဥမွန်းအုလည်းကောင်း၊ အာလုဝကန္ဓော-ပြိန်းအုလည်းကောင်း၊ သိဂ္ဂုကန္ဓော- သနပ်အုလည်းကောင်း၊ (“ဒန့်သလွန်အု” လည်း ဆို၏) တာလကန္ဓော-ထန်းအု လည်းကောင်း၊ ဝါ-ထန်းမြစ်လည်းကောင်း၊ နိလုပ္ပလရတ္တုပ္ပလကုမုဒသောဂန္ဓိ ကာနံ-ကြာညို၊ ကြာနီ၊ ကုမုဒြာကြာ၊ ကြာတံဆိပ်တို့၏၊ ကန္ဓာ-အအုတို့လည်း ကောင်း၊ ကဒလိကန္ဓော-ငှက်ပျောအုလည်းကောင်း၊ ဝေဠုကန္ဓော-ဝါးအုလည်း ကောင်း၊ ကသေရုကကန္ဓော-ဝက်မြေအုလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ တေသု တေသု ဇနပဒေသု - တို့၌၊ ပကတိအာဟာရ ဝသေန-ရိုးရာအာဟာရ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပေ၊ ဖရဏကကန္ဓော-ပြီးစေနိုင်သော အအု တို့သည်၊ ယာဝကာလိကာ-တို့တည်း။

ဒီရဝလ္လိကန္ဓော-ဥမွန်းအုသည်၊ အဓောတော-(စပ်သော အရသာ ကုန် အောင်) မဆေးကြောအပ်သေးသည်၊ (သမာနော-သော်၊) ယာဝဇီဝိကော-တည်း၊ ဓောတော-ဆေးကြောအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနော-သော်၊) ယာဝကာလိကော-တည်း၊ ပန-ကား၊ ဒီရကာကောလိဇီဝိကဥသဘကလသုဏာဒိကန္ဓာ-မျောက်ငိုအု၊ သစ်ခွ အု၊ ကြက်သွန်နီအု၊ ကြက်သွန်ဖြူအု အစရှိကုန်သော အအုတို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာ-

တို့တည်း။ တေ-ထိုအဖုတို့ကို ပါဠိယံ-တော်၌၊ ယာနိံ ၊ပေ၊ ဘောသဇ္ဇာနီတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ မူလဘောသဇ္ဇသင်္ဂဟေနေဝ-မူလဘောသဇ္ဇ၌ သွင်းယူခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ သင်္ဂဟိတာ-သွင်းယူအပ်ကုန်ပြီ။

ပန-ကာ၊ မုဠာလခါဒနီယေ-အစွယ်အရင်း ခဲဖွယ်၌၊ ပဒမမုဠာလံ-ပဒမုဠာ ကြာစွယ်သည်၊ ပုဏ္ဏရိကမုဠာလသဒိသမေဝ-ပုဏ္ဏရိကကြာစွယ်နှင့် တူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဧရကမူလံ-ပြိတ်စွယ်လည်းကောင်း၊ ကန္ဓကမူလံ-ကြာဖြူစွယ်လည်း ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ-ဤသို့အစရှိသော ၊ပေ၊ ဖရဏကမုဠာလံ-ပြီးစေနိုင်သော အစွယ်သည်၊ ယာဝကာလိကံ-တည်း၊ ပန-ကာ၊ ဟလိဒ္ဓိံ ၊ပေ၊ ပုဂရုက္ခာဒိမုဠာလံ-နန္ဒင်း၊ ချင်း၊ သင်ပန်း၊ ကြာဟင်းနွယ်၊ ဆပ်သွား၊ ထန်း၊ ဒနန်း၊ မင်းဘော၊ အုန်း၊ ကွမ်းသီးပင် အစရှိသည်တို့၏ အစွယ်သည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ-ထို အလုံးစုံသော အစွယ်ကိုလည်း၊ ပါဠိယံ-၌၊ ယာနိံ ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတံ-သွင်းယူအပ်ပြီ။

မတ္ထကခါဒနီယေ-အညောက်ခဲဖွယ်၌၊ တာလ ၊ပေ၊ ကဒလီနံ-ထန်းပင်၊ ဒနန်း ပင်၊ မင်းဘောပင်၊ ဆပ်သွားပင်၊ အုန်းပင်၊ ကွမ်းသီးပင်၊ သင်ပေါင်းပင်၊ ကြိမ်ပင်၊ ပြိတ်ပင်၊ ငှက်ပျောပင်တို့၏၊ ကဠီရသဒါတာ-အညောက်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ မတ္ထကာ-ဦးထိပ်တို့လည်းကောင်း၊ ဝေဏုကဠီရော-ဝါးညောက်လည်းကောင်း၊ နဠကဠီရော-ကျူညောက်လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆူကဠီရော-ကြံညောက်လည်းကောင်း၊ မူလကကဠီရော-မုန်လာညောက်လည်းကောင်း၊ သာသပကဠီရော-မုန်ညင်း ညောက်လည်းကောင်း၊ သတာဝရိကဠီရော-ကြံညွတ်အညောက်လည်းကောင်း၊ သတ္တန္တံ-ကုန်သော၊ ဓညာနံ-စပါးတို့၏၊ ကဠီရာ-အညောက်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ-သော ၊ပေ၊ ဖရဏကော-ပြီးစေနိုင်သော၊ ရုက္ခဝလ္လိအာဒိနံ-သစ်ပင်၊ နွယ် အစရှိသည်တို့၏၊ မတ္ထကော-ဦးထိပ်သည်၊ ယာဝကာလိကော-တည်း၊ ဟလိဒ္ဓိံ ၊ပေ၊ လသုဏာနံ-နန္ဒင်း၊ ချင်း၊ လင်းနေ၊ သင်ပန်း၊ ကြက်သွန်ဖြူတို့၏၊ ကဠီရာ- အညောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တာလ ၊ပေ၊ ကဠီရာနံ-ထန်း၊ ဒနန်း၊ မင်းဘော၊ အုန်းညောက်တို့၏၊ ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ ပါတိတော-ကျစေအပ်သော၊ ဇရေဗုဇ္ဈောစ- ရင့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်သော အဖုသည်လည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကော- တည်း။

ခန္ဓခါဒနီယေ-ပင်စည်ခဲဖွယ်၌၊ အန္တောပထဝီဂတော-မြေအတွင်းသို့ ရောက် သော၊ [သာလကလျာဏီခန္ဓကိုသာ ရည်ရွယ်သည်။] သာလကလျာဏီခန္ဓော-နပဲ ပင်စည်လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆူခန္ဓော-ကြံပင်စည်လည်းကောင်း၊ နီလုပ္ပလ ၊ပေ၊ သော ဂန္ဓိကာနံ-ကြာညို၊ ကြာနီ၊ ကုမုဒြာကြာ၊ ကြာတံဆိပ်တို့၏၊ ခန္ဓကာ-ပင်စည်တို့ လည်းကောင်း၊ ဣတိ 'ဧဝမာဒိ-သော ၊ပေ၊ ဖရဏကော-သော၊ ခန္ဓော-သည်၊ ယာဝကာလိကော- တည်း၊ ဥပ္ပလဇာတီနံ - ဥပ္ပလဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊ ပဏ္ဏ

ဒဏ္ဍကော-အရွက်၏ အရိုးသည်လည်းကောင်း၊ ပဒုမဇာတီနံ-ပဒုမ္မာဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊ သဗ္ဗောပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ (အပွင့်ရိုး၊ အရွက်ရိုးအားလုံးဖြစ် သော) ဒဏ္ဍကော-အရိုးသည်လည်းကောင်း၊ ကာရဝိန္ဒကဒဏ္ဍာဒယောစ-ဟင်းရဲ ပင်၏ အရိုး အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဝသေသဗ္ဗဒန္တာ(စ)-ကြွင်း သော အလုံးစုံသော ပင်စည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကာ-တို့တည်း။

တစခါဒနီယေ-အခေါက်အခွံခဲဖွယ်၌၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ ဥစ္ဆုတစောဝ- ကြံခွံသည်သာ၊ ယာဝကာလိကော-တည်း၊ သောပိ-ထိုကြံခွံသည်လည်း၊ သရသော- အရည်နှင့်တကွဖြစ်သော အခွံသည်၊ (ယာဝကာလိကော) သေသော-ကြံခွံမှ ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော အခွံသည်၊ ယာဝဇီဝိကော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ တိဏ္ဍံ-ကုန်သော၊ တေသံ မထွက်ခန္ဓာတစာနံ-ထိုအညွှောက်၊ ပင်စည်၊ အခွံတို့ကို၊ ပါဠိယံ-၌၊ ကသာဝဘေသဇ္ဇေန-အဖန်ဆေးဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဖရန္တိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိ ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကသာဝါနိ-အဖန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘေ သဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ နိမ္မကသာဝံ-တမာအဖန်ကိုလည်းကောင်း၊ ကုဋကသာဝံ-လက် ထုတ်အဖန်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋေလကသာဝံ - ဗြူးတားရွက် အဖန်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဖဂ္ဂကသာဝံ-ခွေးတောက်အဖန်ကိုလည်းကောင်း၊ နတ္ထမာလကသာဝံ- သင်းဝန်အဖန်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဝါပန-သည်သာ မကသေး၊ အညာနိပိ-ဆိုအပ်ပြီးတို့မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကသာဝါနိ-အဖန်ဖြစ်ကုန် သော၊ ယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ (ယာနိ-အကြင်အဖန်ဆေး တို့သည်)၊ ခါဒနီယေ-၌၊ ပေ၊ န ဖရန္တိ-မပြီးစေနိုင်ကုန်၊ (တာနိ-တို့အဖန်ဆေး တို့ကို) အနုဇာနာမိ-၏။] ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိရပ်၌၊ ဧတေသမ္ပိ-ဤအညွှောက်၊ ပင်စည်၊ အခွံတို့ကိုလည်း၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ သိဇ္ဈတိ-ပြီး၏၊ စ-ဆက်၊ ဝုတ္တကသာ ဝါနိ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဖန်တို့ကို၊ သဗ္ဗကပ္ပိယာနီတိ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်အားဖြင့် အပ်ကုန်၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။ [သဗ္ဗကပ္ပိယာနီတိ-မူလခန္ဓာတစပတ္တာဒိ ဝသေန သဗ္ဗသော ကပ္ပိယာနိ-ဋီကာ။]

ပတ္တခါဒနီယေ-အရွက်ခဲဖွယ်၌၊ မူလကံ-မုန်လာလည်းကောင်း၊ ခါရကော- ဟင်းကျိုလည်းကောင်း၊ စစ္စု-ဟင်းခလာလည်းကောင်း၊ တမ္မကော-ဟင်းချဉ်နီ လည်းကောင်း၊ တဏှုလေယုကော-ဟင်းဆန်ကွဲလည်းကောင်း၊ ပပုန္နာဂေါ-ဒန်ကွဲ လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုလေယုကော-ကြွက်နားပေါင်းလည်းကောင်း၊ ဝဇကလိ-ကင် ပိတ်လည်းကောင်း၊ ဇေယျရီ-ဟင်းခါးပန်းတူလည်းကောင်း၊ သေလ္လု-သနပ်လည်း ကောင်း၊ သိဂ္ဂု-ဒန်သလွန်လည်းကောင်း၊ ကာသမဒ္ဒကော-မို့ချွန်လည်းကောင်း၊ ဥမ္မာ-ကန်တောက်လည်းကောင်း၊ [အဘိဓာန်၌ “ဥမာ-နှမ်းကြပ်၊ ဝါ-ဗီဇာ”ဟု ရှိ၏။]

စိန်မုဂ္ဂေါ-ပဲနောက်လည်းကောင်း၊ မာသော-ပဲလွန်းလည်းကောင်း၊ ရာဇမာသော-
 ပဲကြီးလည်းကောင်း၊ မဟာနိပ္ပာဝံ-ပဲတက်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အဝသေသနိပ္ပာဝေါ-
 ကြွင်းသော ပဲတက်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိမန္တော-တပဆေးလည်းကောင်း၊ သုနိသန္ဓ
 ကော-တောင်ကန်စွန်းလည်းကောင်း၊ သေတဝရဏော-ခတက်ဖြူလည်းကောင်း၊
 နာဠိကာ + ကန်စွန်းလည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ - မြေ၌၊ ဇာတလောဏီ - ဖြစ်သော
 ကြံပေါင်းလည်းကောင်း၊ (ရှေးနိဿယ၌ “ဘူမိယံ ဇာတလောဏီ-မြေဖြစ်ကြီ”ဟု
 ပေး၏။) ဣတိ-သို့၊ ဧတေသံ-ဤသစ်ပင်တို့၏၊ ပတ္တာနိ-အရွက်တို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ အညာနိ-ကုန်သော၊ ဧဝုပုနိ-ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ပေ၊ ဖရဏ
 ကာနိ-ကုန်သော၊ ပတ္တာနိစ-အရွက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧကံသေန-စင်စစ်
 အားဖြင့်၊ ယာဝကာလိကာနိ-တို့တည်း၊ ပန-ကား၊ အညာ-အခြားသော၊ မဟာ-
 ကြီးသော၊ နခပိဋ္ဌိမတ္တာ-လက်သည်းခွံ၏ ကျောက်ကုန်းမမာဏရှိသော၊ ပဏ္ဍ
 လောဏီ-အရွက်ရှိသော မြေဖြစ်ကြံပေါင်းသည်၊ ရုက္ခေစ-သစ်ပင်တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဂစ္ဆေစ-ချုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အာရောဟတိ-တက်၏၊ တဿာ-ထိုမြေ
 ဖြစ်ကြံပေါင်း၏၊ ပတ္တံ-အရွက်သည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဗြဟ္မိပတ္တံ-
 ဗြဟ္မေရွက်သည်၊ ယာဝကာလိကံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒီပဝါသိနော-သီဟိုဠ်ကျွန်း၌
 နေလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ အမ္ပပလ္လဝံ-သရက်ညွန့်သည်၊ ယာဝ
 ကာလိကံ-တည်း၊ ပန-ကား၊ အသောကပလ္လဝံ-ပန်းသုံးညွန့်သည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-
 တည်း၊ အညာနိ-ကုန်သော၊ ယာနိ-အကြင်အရွက်တို့ကို၊ ပါဠိယံ-တော်၌၊ (ယာနိဝါ
 ပနညာနိဟု ဝါပန ပါသည်ကား ပါဠိတော် မဟုတ်သောကြောင့် အပို၊) အနုဇာနာမိ
 ၊ပေ၊ ဖရန္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထိုအရွက်တို့သည်၊
 ယာဝဇီဝိကာနိ-တို့တည်း၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ပဏ္ဍာနိ-အရွက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘေ
 သဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ နိမ္မပဏ္ဍ-တမာရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ကုဋေပဏ္ဍ-လက်ထုတ်ရွက်
 ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋေလပဏ္ဍ-ပြူးတားရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ သုလသိပဏ္ဍ-
 ရုံးရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ကပ္ပိသိကပဏ္ဍ-ဝါရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ၊
 ဝါပန-သေး၊ အညာနိပိ-ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ-ကုန်သော၊ ယာနိ ပဏ္ဍာနိ-အကြင်
 အရွက်တို့သည်၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊ (ယာနိ-တို့သည်၊) ခါဒနိယေ ၊ပေ၊ န ဖရန္တိ-ကုန်၊
 (တာနိ-တို့ကို၊) အနုဇာနာမိ။]

စ - ဆက်၊ ကေဝလံ - ပုပ္ဖဖလ စသည်မဖက် သက်သက်၊ တေသံ - ထိုတမာ
 စသော သစ်ပင်တို့၏၊ ပဏ္ဍာနိယေဝ-တို့သည်သာ၊ (ယာဇီဝိကာနိ-တို့သည်၊) န-
 မဟုတ်ကုန်သေး၊ တေသံ-ထိုတမာစသော သစ်ပင်တို့၏၊ ပုပ္ဖဖလာဒီနိဝိ-အပွင့်
 အသီး အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ယာဝဇီဝိကာနိ-တို့တည်း၊ [တေသန္တိ နိမ္မာဒီနံ၊
 ဣဒံ ပဒံ ပုပ္ဖပရာပေက္ခံ၊ တသ္မာ ဒိန္တံ မဇ္ဈေ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ယောဇနာ။] ပဏ္ဍာနိ-
 တို့၏၊ (အန္တော နတ္ထိ၌ စပ်၊) ဖဂ္ဂဝပဏ္ဍ-ခွေးတောက်ရွက်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈက

ပဏ္ဍိ-ကညိုရွက်လည်းကောင်း၊ ဖဏိဇကပဏ္ဍိ-ရုံးရွက်လည်းကောင်း၊ ပဋေလ
 ပဏ္ဍိ-ဖြူးတားရွက်လည်းကောင်း၊ တမ္ပူလပဏ္ဍိ-ကွမ်းရွက်လည်းကောင်း၊ ပဒုမိနိ
 ပဏ္ဍိ-ပဒုမ္မာကြာရွက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဂဏနဝသေန-ဂဏန်း၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ အန္တော-အဆုံးသည်၊ နတ္ထိ။ [အဇုက-ရုံးဖြူ (ပင်စိမ်းဖြူ)၊ ဖဏိဇက-
 ရုံးရိုင်း (ပင်စိမ်းရိုင်း) ဟု အဘိဓာန်နိဿယသစ် (၅၇၇) ၌ ပေး၏။]

ပုပ္ဖခါဒနီယေ-အပွင့်ခဲဖွယ်၌၊ မူလကပုပ္ဖ-မုန်လာပွင့်လည်းကောင်း၊ ခါရက
 ပုပ္ဖ-ဟင်းကျိုပွင့်လည်းကောင်း၊ စစ္စုပုပ္ဖ-ဟင်းခလာပွင့်လည်းကောင်း၊ တမ္ပကပုပ္ဖ-
 ဟင်းချဉ်နီပွင့်လည်းကောင်း၊ ဝဇကလိပုပ္ဖ-ကင်ပိတ်ပွင့်လည်းကောင်း၊ ဇေရီပုပ္ဖ-
 ဟင်းခါးပန်းတူပွင့်လည်းကောင်း၊ စူဠနိပ္ပာဝပုပ္ဖ-ပဲပုဇွန်ပွင့်လည်းကောင်း၊ မဟာ
 နိပ္ပာဝပုပ္ဖ-ပဲတက်ပွင့်လည်းကောင်း၊ ကသေရုကပုပ္ဖ-ဝက်မြေပွင့်လည်းကောင်း၊
 နာဠိကေရတာလကေတကာနံ-အုန်း၊ ထန်း၊ ဆပ်သွားတို့၏၊ တရုဏပုပ္ဖာနိ-နုသော
 အပွင့်တို့လည်းကောင်း၊ သေတဝရဏပုပ္ဖ-ခတက်ဖြူပွင့်လည်းကောင်း၊ သိဂ္ဂုပုပ္ဖ-
 ဒန်သလွန်ပွင့်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပလပဒုမဇာတိကာနံ-ဥပ္ပလဇာတ်၊ ပဒုမ္မာဇာတ်ရှိ
 ကုန်သော ကြာတို့၏၊ ပုပ္ဖာနိ-အပွင့်တို့လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍိကမတ္တံ-အချက်မျှသာ
 ရှိသော၊ အဂန္ဓိကပုပ္ဖ-ပေါက်ပွင့်လည်းကောင်း၊ ကဠီရပုပ္ဖ-ဆင်နှာမောင်းပွင့်လည်း
 ကောင်း၊ ဇိဝန္တီပုပ္ဖ-စမုန်နီပွင့်လည်းကောင်း၊ (“မိုးဆွေပွင့်”ဟုလည်း ပေးကြ၏။)
 ဣတိ ဧဝမာဒိ-သော ၊ပေ၊ ဖရဏကပုပ္ဖ-ပြီးစေနိုင်သော အပွင့်သည်၊ ယာဝ
 ကာလိကံ-တည်း။

ပန-ကား၊ (ယာဝဇီဝိကကား) အသောက-ပန်းသုံး၊ ဗကုလ-ချယား၊ ကုလျက-
 ဆူးရစ်၊ ပုန္နာဂ-ပုန်းညက်၊ စမ္ပက-စကား၊ ဇာတိ-မြလေးစမ္မာယ်၊ ကဏဝီရ-ကုလား
 ဇလပ်၊ ကဏိကာရ-မဟာလှေကား၊ ကုန္တ-သင်းခွေ၊ နဝမာလိက-ဆိတ်ဘီလူး၊
 မလ္လိကာဒိနံ-ကြက်ရုံး အစရှိသည်တို့၏၊ ပုပ္ဖ-အပွင့်သည်၊ ယာဝဇီဝိကံ-တည်း။
 တဿ-ထိုအပွင့်၏၊ ဂဏနာယ-ဂဏန်း၏၊ အန္တော၊ နတ္ထိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-
 ထိုအပွင့်ကို၊ ပါဠိယံ-တော်၌၊ ကာသာဝဘေသဇေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ သင်္ဂဟော ဝေဒိ
 တဗော။

ဖလခါဒနီယေ-အသီးခဲဖွယ်၌၊ ပနသ-အိမ်ပိန္နဲ၊ လဗုဇ-တောင်ပိန္နဲ၊ တာလ-
 ထန်း၊ နာဠိကေရ-အုန်း၊ အမ္ပ-သရက်၊ ဇမ္ပူ-သပြေ၊ အမ္မာဋက-ဝှေး (ဝှေး) တိန္တိ
 ဂဏိက-မန်ကျည်း၊ မာတုလုဂ် - ရှောက်၊ ကပိတ္ထ - သီး၊ လာဗု - ဗူး၊ ကုမ္ဘဏ္ဍ - ဖရုံ၊

မာတုလုဂ်။ ။ဤမာတုလုဂ်ကို ယာဝဇီဝိက ထင်၍ နေလွဲအခါ၌ အကပ်ခံ ရှာလ
 ပတ်ရည်လုပ်၍ မစစ်ဘဲ သောက်တတ်ကြ၏၊ အမှန်မှာ-ယာဝကာလိက၌ ပါနေသောကြောင့်
 နေလွဲအခါ၌ မန်ကျည်းသီးမှည့်ကဲ့သို့သာ အသုံးပြုနိုင်၏၊ အရည်ညစ်၍ ရေဖြင့် ရော၍ပြီးလျှင်

ပုဿဖလ-သခွားငပြုတ်၊ တိမ္မရူသက-တည်၊ တိပုသ-သခွားငဆစ်၊ ဝါတိင်္ဂဏ-
 ခရမ်း၊ စောစ-တောငှက်ပျော၊ မောစ-အိမ်ငှက်ပျော၊ မဇုကာဒီနံ-သစ်မည်စည်
 အစရှိသည်တို့၏၊ ယာနိ ဖလာနိ-တို့သည်၊ လောကေ-၌၊ ပေ၊ ဖရန္တိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗာ
 နိ-ကုန်သော၊ တာနိ-ထိုအသီးတို့သည်၊ ယာဝကာလိကာနိ၊ နာမဂဏနဝသေန-
 နာမည်ကို ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နေသံ-ထိုအသီးတို့၏၊ ပရိယန္တံ-အဆုံး
 အပိုင်းအခြားကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ ပန-ဆက်၊ ယာနိ-အကြင်
 အသီးတို့ကို၊ ပါဠိယံ-၌၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဖရန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-ကုန်ပြီ၊ တာနိ-
 ထိုအသီးတို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာနိ၊ [ဘိက္ခဝေ ဖလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ ဗိမ္မာ-
 အိမ်မွေ့သီးကိုလည်းကောင်း၊ ပိပ္ပလိ-ပိတ်ချင်းကိုလည်းကောင်း၊ မရိစံ-ငရုပ်သီး
 ကိုလည်းကောင်း၊ ဟရိတကံ-ဖန်ခါးသီးကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဘိတကံ-သစ်ဆိမ့်သီး
 ကိုလည်းကောင်း၊ အာမလကံ-သျှစ်ရှားသီးကိုလည်းကောင်း၊ ဂေါဠုဖလံ-သမင်စာ
 သီးကိုလည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ။] တေသမ္ပိ-ထိုအသီးတို့၏လည်း၊ အပရိ
 ပတ္တာနိ-မမှည့်ရင့်သေးသော အသီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ အစ္စ္စိံ၊ ပေ၊ အာဒီနံ-
 ရင်ခတ်၊ ကျီးအာ၊ ခတက်၊ ဆပ်သွား၊ ကုန်ကျည်း (ဂုံညင်း) အစရှိသည်တို့၏၊
 ဖလာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဇာတိဖလံ-ဇာဒိပျိုလ်သီးလည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌကဖလံ-
 ဆောင်းမေးခါးသီးလည်းကောင်း၊ ဧဠာ-ဖာလာလည်းကောင်း၊ တက္ကောလံ-ကရ
 ဝေးလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ နာမဝသေန - နာမည်အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယန္တံ
 ဒသေတုံ န သက္ကာ-နိုင်။

အဋ္ဌိခါဒနိယေ-အစေ့ခဲဖွယ်၌၊ လဗုဇဋ္ဌိ-တောင်ပိန္နဲစေ့လည်းကောင်း၊ ပနသဋ္ဌိ-
 အိမ်ပိန္နဲစေ့လည်းကောင်း၊ အမ္မာဋကဋ္ဌိ-ငှား (ငှေး)စေ့လည်းကောင်း၊ သာလဋ္ဌိ-
 အင်ကြင်းစေ့လည်းကောင်း၊ ခဏ္ဍရိကေတကတိမ္မရူသကာနံ-သင်ပေါင်း၊ ဆပ်သွား၊
 တည်ပင်တို့၏၊ တရုဏဖလဋ္ဌိ-နုသောအသီး၏ အစေ့လည်းကောင်း၊ တိန္တိဏိကဋ္ဌိ-
 မန်ကျည်းစေ့လည်းကောင်း၊ ဗိမ္မဖလဋ္ဌိ-ကျီးအာစေ့လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပလပဒုမ
 ဇာတိနံ-ဥပ္ပလဇာတ်၊ ပဒုမ္မာဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊ ပေါက္ခရဋ္ဌိ-ကြာစေ့လည်း
 ကောင်း၊ ဧဝမာဒီနိ-ကုန်သော၊ ပေ၊ အဋ္ဌိနိ-အစေ့တို့သည်၊ ယာဝကာလိကာနိ၊
 မဇုကဋ္ဌိ-သစ်မည်စည်စေ့လည်းကောင်း၊ ပုန္နာဂဋ္ဌိ-ပုန်းညက်စေ့လည်းကောင်း၊ ဟရိ
 တကာဒီနံ-ဖန်ခါး အစရှိသော အသီးတို့၏၊ အဋ္ဌိနိ-တို့လည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထကဋ္ဌိ-
 မုန်ညင်းဖြူစေ့လည်းကောင်း၊ ရာဇိကဋ္ဌိ-မုန်ညင်းနက်စေ့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ
 မာဒီနိ၊ အဋ္ဌိနိ ယာဝဇီဝိကာနိ၊ တေသံ-ထိုအစေ့တို့ကို၊ ပါဠိယံ၊ ဖလဘေသဇ္ဇေနဝ
 သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

စင်ကြယ်စွာ စစ်ပြီးမှ ဆေးအဖြစ်ဖြင့် အကပ်ခံ၍ သုံးကောင်းသသည်-ဟူလို၊ ဤမာတုလုင်၏
 အဆုံးအဖြတ်ကို အဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယသစ် (၅၇၇) ၌ ရှုပါ။ -

ပိဋ္ဌါဒါဒနီယေ-အမှုန့်ခဲဖွယ်၌၊ တာဝ-တာလပိဋ္ဌ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ-ကုန်သော၊) သတ္တန္တံ-ကုန်သော၊ ဓညာနံ-စပါးတို့၏လည်းကောင်း၊ ဓညာနုလောမာနံစ- စပါးအားလျော်သော ကျိတ်ဆန်၊ လမန်းဆန် အစရှိသည်တို့၏လည်းကောင်း၊ အပရဏ္ဏာနဉ္စ-ပဲတို့၏လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌ-ကျိတ်အပ်သော အမှုန့်လည်းကောင်း၊ ပနသပိဋ္ဌ-ပိန္နဲစေ့မှုန့်လည်းကောင်း၊ လဗုဇပိဋ္ဌ-တောင်ပိန္နဲစေ့မှုန့်လည်းကောင်း၊ အမ္မာဠကပိဋ္ဌ-ဌေး(ဌေး)စေ့မှုန့်လည်းကောင်း၊ သာလပိဋ္ဌ-အင်ကြင်းစေ့မှုန့်လည်းကောင်း၊ ဓောတကတာလပိဋ္ဌဉ္စ-ဆေးအပ်သော ထန်းစေ့မှုန့်သည်လည်းကောင်း၊ ဒီရဝလ္လိပိဋ္ဌဉ္စ-ဥမွန်းမှုန့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနိ-ကုန်သော ၊ပေ၊ ပိဋ္ဌာနိ၊ ယာဝကာလိကာနိ၊ အဓောတကတာလပိဋ္ဌ-မဆေးအပ်သော ထန်းသီးစေ့မှုန့်လည်းကောင်း၊ ဒီရဝလ္လိပိဋ္ဌ-ဥမွန်းမှုန့်သည်လည်းကောင်း၊ အဿဂန္ဓာဒိပိဋ္ဌာနိစ-တောင်တဲစာ အစရှိသော အသီးတို့၏ အမှုန့်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကာနိ၊ တေသံ-ထိုအမှုန့်တို့ကို၊ ပါဠိယံ-၌၊ ကသာဝေဟိစ-အဖန်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မူလဖလေဟိစ-အမြစ်၊ အသီးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နိယျာသခါဒနီယေ-အစေးခဲဖွယ်၌၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ ဥတ္တနိယျာသောဝ-ကြံစေးသည်သာ၊ သတ္တာဟကာလိကော၊ သေသာ-ကြွင်းကုန်သော၊ (ပါဠိယံ ဝုတ္တနိယျာသာ၌ စပ်၊) အနုဇနာမိ ၊ပေ၊ ဘေသဇ္ဇာနိတိ-ဟူ၍၊ ပါဠိယံ-၌၊ ဝုတ္တနိယျာသာ-ဟောတော်မူအပ်သော အစေးတို့သည်၊ ယာဝဇီဝိကာ-တို့တည်း၊ |ဘိက္ခဝေ၊ ဇတုနိ-ချိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ ဟိဂုံ-ဟိန်းခိုစစ် (ရိန်းခိုစစ်)ကိုလည်းကောင်း၊ ဟိဂုံဇတုံ-ဟိန်းခိုချိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟိဂုံသိပါဠိကံ-ဟိန်းခိုလွှာကိုလည်းကောင်း၊ တကံ-ချိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တကပတ္တိံ-ချိတ်နှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ တကပတ္တိံ-ချိတ်လွှာကိုလည်းကောင်း၊ သဇ္ဇလသံ-ပွဲရက်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဇနာမိ ၊ပေ။| တတ္ထ-ထိုပါဠိတော်၌၊ ယေဝါ ပနကဝသေန-ယေဝါ ပနကသဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာနံ-သိမ်းယူအပ်ကုန်သော အစေးတို့၏၊ (ပရိယန္တံ၌ စပ်၊) အမ္မနိယျာသော-သရက်စေးလည်းကောင်း၊ ကဏိကာရနိယျာသော-မဟာလှေကားစေးလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ နာမဝသေန၊ ပရိယန္တံ ဒေသေတုံ န သတ္တာ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမေသု မူလခါဒနီယာဒိသု-ဤအမြစ်ခဲဖွယ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံကိစ္ဆိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ ယာဝကာလိကံ (ဟောတိ၊) သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံသော ယာဝကာလိကကိုလည်း၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤပါဠိတော်၏ အနက်၌၊ |“ခါဒနီယံနာမ ပဉ္စဘောဇနာနိ ယာမကာလိကံ၊ သတ္တာဟကာလိကံ၊ ယာဝဇီဝိကံ ထပေတွာ အဝသေသံ ခါဒနီယံနာမ”ဟူသော ပါဠိတော်၏ အနက်၌၊ အဝသေသံ ခါဒနီယံနာမာတိ-အဝသေသံ ခါဒနီယံနာမဟူ၍၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်ပြီ။

ဘောဇနီယံ ၊ပေ၊ အာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယံ-အကြင်အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ဆိုထိုက်၏။ တံ-ထိုအဆုံးအဖြတ်စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ (ပဌမပဝါရ်ဏာသိက္ခာပုဒ်၌ ဆိုပြီးခဲ့ပြီ-ဟူလို)၊ ခါဒိဿာမိ ၊ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိတိ-ကား၊ ယော ဘိက္ခု-သည်၊ ဝိကာလေ-နေလွဲအခါ၌၊ ဧတံ ခါဒနီယံ-ဤပြုအပ်ပြီးသော ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧတံ ဘောဇနီယဉ္စ-ဤပြုအပ် ပြီးသော ဘောဇဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အကပ်ခံ၏။ တဿ-ထိုရဟန်း ၏။ တာဝ-မစားမီ ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-အကပ်ခံခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ ၊ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။- ဝိကာလ ဘောဇနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈။ သန္နိဝိကာရသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၁၅၂။ အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဗေလဋ္ဌသီသောနာမ-ဗေလဋ္ဌသီသထေရ်မည် သည်၊ ဇဇိလသဟဿဗုဒ္ဓိရော-ရသေ့တစ်ထောင်၏ အတွင်း၌ ဖြစ်သော၊ မဟာ ထေရော-မဟာထေရ်တစ်ပါးတည်း၊ [ဥရုဝေလကဿပ အမှူးရှိသော ရသေ့တစ် ထောင်တွင် ပါဝင်သော မဟာထေရ်တစ်ပါး-ဟူလို။] အရညေ ဝိဟရတိတိ-ကား၊ ဇေတဝနဿ - ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၏၊ အဝိဒ္ဓရေ - အနီး၌၊ ပဓာနယရေ - ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းဖြစ်သော၊ ဧကသ္မိ အာဝါသေ- ၁ ခုသော ကျောင်း၌၊ ဝသတိ- နေတော်မူ၏။ [ပဒဟတိ ဧတ္တာတိ ပဓာနံ၊ ပဓာနဉ္စ + တံ + ယရတ္တာတိ ပဓာနယရံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရာ ကျောင်း၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း။] သုက္ခကုရန္တိ-ကား၊ အသူပ ဗျဉ္ဇနံ-ဟင်းရည် ဟင်းလျာ မရှိသော၊ ဩဒနံ-ထမင်းကို၊ (ထမင်းသန့်သန့်ကို၊ “နိက္ခိ ပတိ-ချန်ထား၏”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်) ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထိုဗေလဋ္ဌသီသထေရ် သည်၊ အန္တောဂါမေ-ရွာတွင်း၌၊ ဝါ-ရွာတွင်းဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘူဒ္ဓိတွာ-ဆွမ်းဘုဉ်း ပေးပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-၍၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ် သော၊ ဩဒနံ-ထမင်းကို၊ (“အသူပဗျဉ္ဇနဖြစ်သော ထမင်းသန့်သန့်ကို”) အာဟရ တိ-ဆောင်ယူလာ၏။ တဉ္စ-ထိုဆွမ်းကိုလည်း၊ အပ္ပိစ္ဆတာယ-အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်ကြောင့်၊ (အာဟရတိ) ပစ္စယဂိဒ္ဓတာယ-ပစ္စည်း၌ မက်မောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န (အာဟရတိ)-ဆောင်ယူလာသည် မဟုတ်၊ ထေရော-သည်၊ သတ္တာဟံ-၇ ရက်ကို၊ နိရောဓသမာပတ္တိယာ-နိရောဓသမာပတ်ဖြင့်၊ ဝီတိနာမေတွာ-လွန်စေပြီး၍၊ သမာ ပတ္တိတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထပြီး၍၊ တံ ပိဏ္ဏပါတံ-ထိုဆွမ်းခြောက်ကို၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်၊ တေမေတွာ-စိုစေ၍၊ ဝါ-နှူး၍၊ ဘုဒ္ဓတိ ကိရ-ဘုဉ်းပေးတော်မူသတတ်၊ တတော-ထိုသို့ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးရာ အခါမှ (နောက်၌) ပုန-တစ်ဖန်၊ သတ္တာဟံ- လုံး၊ သမာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ နိသီဒတိ-နေတော်မူပြန်၏။ [အာဟာရကို မှီ၍ အသက် ရှည်ရသော ကာမဘုံသားတို့၏ တစ်ကြိမ်စားအပ်သော အာဟာရသည် ၇ရက်သာ

မျှတစေနိုင်သောကြောင့် “သတ္တာဟံ” ဟု ဆိုသည်။| ဧဝံ-သို့၊ ဒွေ- ၂ ခုကုန်သော၊ (သတ္တာဟာနိ)ပိ-သတ္တာဟတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တီဏိ (သတ္တာဟာနိ)ပိ, စတ္တာရိ သတ္တာဟာနိပိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝီတိနာမေတွာ-ပြီး၍၊ ဝါ-လွန်စေပြီးမှ၊ ဂါမ်, ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်ဆို အပ်ပြီ။

၂၅၃။ ကာရော-ကာရောဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ကရဏံ-ကရဏံဟူ သော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ကိရိယာ-ကိရိယာဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤပုဒ် ၃ ခုအပေါင်းသည်၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်၊ ဧကံ-တစ်မျိုးတည်းသာ တည်း၊ အဿ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇနင်၏၊ သန္နိမိ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို၊ ကာရော-ပြု ခြင်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ-ဤသို့သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ (တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇနင်သည်)၊ သန္နိမိကာရံ-သန္နိမိကာရမည်၏၊ သန္နိမိ ကာရမေဝ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသော ခဲဖွယ်ဘောဇနင်သည်ပင်၊ သန္နိမိ ကာရကံ-သန္နိမိကာရကမည်၏၊ သန္နိမိကြိယံ-သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသော၊ (ခါဒနိယံဝါ ဘောဇနိယံဝါ၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [သန္နိမိကာရကပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ သန္နိမိပုဒ်ကို “သမ္မာ+နိဓာနံ သန္နိမိ-ကောင်းစွာ သိုမှီးသိမ်းထားခြင်း” ဟု ပြပါ။] ဧတံ-ဤသန္နိမိကာရကံ ဟူသော အမည်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဧကရတ္တံ-တစ်ညဉ့်မျှ၊ ဝီတိနာမိ တဿ-လွန်စေအပ်ပြီးသော ခဲဖွယ်ဘောဇနင်၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ တေနေဝ-ထို့ ကြောင့်ပင်၊ အဿ-ဤသန္နိမိကာရကံပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-ပဒဘာဇနိ၌၊ သန္နိမိ ပေ၊ အပရဇ္ဈတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-ဟူသည်ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သန္နိမိကတံ- ပြုအပ်သော သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုရှိသော၊ ယံကိစ္ဆိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ယာဝကာလိကံဝါ-ယာဝကာလိကကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယာမကာလိကံဝါ-ယာမ ကာလိကကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ-စားမျိုးခြင်းငှာ အလို ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဏန္တဿ-ယူသော ရဟန်း၏၊ တာဝ-မစားမီ ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဇော - ယူခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ - သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ) ပန-ကား၊

ပဋိဂ္ဂဟဇော တာဝ။ ။နဂိုက အကပ်ခံပြီး၍ သန္နိမိဖြစ်နေသော ယာဝကာလိက, ယာမကာလိက ဖြစ်ရကား “ပဋိဂ္ဂဟဇော” အရ အကပ်ခံခြင်းကို မဆိုလို၊ စားဖို့ရန် ယူခြင်းကို ဆိုလိုသည်ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ [ပဋိဂ္ဂဟဇောတိ ဂဟဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟိတံ၊ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ တေနေဝ အဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ ဂဏန္တဿ (ယူသော ရဟန်း၏) ပဋိဂ္ဂဟဇောတိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။] သို့သော် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် အကပ်ပျက်နေသော သန္နိမိဝတ္ထုကို အကပ်ခံလျှင်လည်း ဒုက္ကဋ္ဌသင့်သည်သာ။

အဇ္ဈောဟရတော-စားမျိုးသော ရဟန်း၏၊ ဧကမေကသ္မိ-တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ်သော၊ အဇ္ဈောဟာရေ-စားမျိုးခြင်း၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပါမိတ္တိယံ (ဟောတိ။)

ပတ္တော-သည်၊ ဒုဒ္ဒေါတော-မကောင်းသဖြင့် ဆေးအပ်သည်၊ ဝါ-မစင်မကြယ် ဆေးအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ ယံ-အကြင်သပိတ် ကို၊ အင်္ဂုလိယာ-လက်ချောင်းဖြင့်၊ ယံသန္တဿ-ပွတ်တိုက်လတ်သော်၊ (ပွတ်၍ ကြည့်သော ရဟန်း၏) လေခါ-အရေးသည်၊ ဝါ-လက်ချောင်းရာသည်၊ ပညာ ယတိ-ထင်ရှားအံ့၊ ဂဏ္ဍိကပတ္တဿဝါ-အဖွဲ့အတုပ်ရှိသော သပိတ်၏မူလည်း၊ ဂဏ္ဍိ ကန္တရေ-အဖွဲ့အတုပ်၏ အကြား၌၊ သွေဟောဝါ-အဆီစေးသည်သော်လည်း၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်နေသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ သော-ထိုအဆီအစေးသည်၊ ဥဏှေ-နေပူ၌၊ ဩတာပေန္တဿ-သပိတ်ကို နေလှန်းလတ်သော်၊ ဝါ-စဉ်၊ ပဏ္ဍရတိ-ယိုထွက်လာ တတ်၏၊ ဥဏှယာဂုယာဝါ-ပူသော ယာဂုကိုမူလည်း၊ ဂဟိတာယ-ခံယူအပ်သော်၊ သန္နိဿတိ-ထင်ရှားလာတတ်၏၊ (ယာဂုအပေါ်၌ အဆီဝေလာတတ်၏။) တာဒိ သေ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ပတ္တေပိ-၌လည်း၊ ပုနဒိဝသေ-၌၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ-စားသော ရဟန်း၏၊ ပါမိတ္တိယံ (ဟောတိ။) [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကဒါဘာသာဋီက ဝိပဿိ။] တဿ-ကြောင့်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ တတ္ထ- ထိုသပိတ်၌၊ အဇ္ဈောဒကံ-ကြည်သော ရေကို၊ အာသိဉ္စိတွာဝါ-လောင်းထည့်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုလိယာ-ဖြင့်၊ ယံသိတွာဝါ-ပွတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ နိသ္မေဟဘာဝေါ-အဆီအစေး မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတဗော-သိထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဥဒကေ-၌၊ သ္မေဟဘာဝေါဝါ-အဆီအစေးရှိသည်၏ အဖြစ်သည်သော် လည်းကောင်း၊ ပတ္တေ - ၌၊ အင်္ဂုလိလေခါဝါ - လက်ချောင်းရာသည်သော်လည်း ကောင်း၊ သစေ ပညာယတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ။) ဒုဒ္ဒေါတော-မကောင်းသဖြင့် ဆေး အပ်သည်၊ ဝါ-မစင်မကြယ် ဆေးအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ တေလဝဏ္ဏ ပတ္တေ-ဆီ၏ အရောင်ရှိသော သပိတ်၌၊ အင်္ဂုလိလေခါ-လက်ချောင်းရာသည်၊ ပညာယတိ - ထင်ရှား၏၊ သာ - ထိုလက်ချောင်းရာသည်၊ အဗ္ဗောဟာရိကာ - အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ပြောဆိုခြင်းကို မထိုက်။

ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ နိရပေက္ခာ-ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိ ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သမဏေရာနံ-တို့အား၊ ပရိစ္စန္ဒိ-စွန့်ကုန်၏၊ တံ-ထိုခဲဖွယ် ဘောဇဉ်ကို၊ သာမဏေရာ-တို့သည်၊ နိဒဟိတွာ-သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ စေ ဒေန္တိ- အကယ်၍ ပေးလျှူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ။) သဗ္ဗံ-အလုံးသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဝဋူတိ-အပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သယံ-ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ အပရိစ္စတ္တမေဝ-မစွန့်အပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ဒုတိယဒိဝသေ-ဒုတိယ နေ့၌၊ န ဝဋူတိ-မအပ်၊ ဟိ-မှန်၊ တတော-ထိုအရိစ္စတ္တခဲဖွယ်ဘောဇဉ်မှ၊ (နိဟရိတွာ-

ထုတ်ဆောင်၍။) ဧကသိတ္တမ္ပိ-ဆွမ်းတစ်လုံးကိုသော်လည်း၊ အဇ္ဈောဟရတော-
 စားမျိုးသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယမေဝ (ဟောတိ)၊ [ဤ“တတော ဟိ” ဝါကျဖြင့်
 “သယံ၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ” ကို ခိုင်မြဲစေသည်။] အကပ္ပိယမံသေသု-အကပ္ပိယအသား
 တို့တွင်၊ (အသားကြီး ၁၀ ပါးတို့တွင်) မနုဿမံသေ-၌၊ ထုလ္လစ္စယေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 က္က၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ (သန္နိမိပါစိတ်အာပတ် သင့်သည်-ဟူလို)၊ အဝ
 သေသေသု-လူသားမှ ကြွင်းသော အသားကြီး ၉ပါးတို့၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌေန သဒ္ဓိ (ပါစိတ္တိယံ
 ဟောတိ)၊ ယာမကာလိကံ-ကို၊ ပစ္စယေ-ပိပါသအကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလတ်
 သော်၊ အဇ္ဈောဟရတော-စားမျိုးသော ရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ (သန္နိမိ
 ပါစိတ်အာပတ် သင့်သည်-ဟူလို)၊ အာဟာရတ္ထာယ-အာဟာရအကျိုးငှာ၊ အဇ္ဈော
 ဟရတော ဒုက္ကဋ္ဌေန သဒ္ဓိ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

ပဝါရိတော-ပယ်မြစ်စေအပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 အနတိရိတ္တကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော အတိရိတ်ဝိနည်းကံ မရှိသော ခဲဖွယ်ဘောဇင်ကို၊
 သစေ အဇ္ဈောဟရတိ-အကယ်၍ စားမျိုးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပကတိအာမိသေ-ပကတိ
 အာမိသ၌၊ [အကပ္ပိယ မပါသော စားရိုးအာမိသကို ပကတိအာမိသဟု ခေါ်၏။]
 ဒွေ-၂ ချက်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [ပဝါရိတ်ပါစိတ်အာပတ်
 တစ်ချက်၊ သန္နိမိပါစိတ်အာပတ်တစ်ချက်၊] မနုဿမံသေ-၌၊ ထုလ္လစ္စယေန သဒ္ဓိ
 ဒွေ (ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ)၊ သေသအကပ္ပိယမံသေ-ကြွင်းသော အကပ္ပိယ အသား
 ၌၊ ဒုက္ကဋ္ဌေန သဒ္ဓိ (ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ)၊ ယာမကာလိကံ-ကို၊ ပစ္စယေ-
 ပိပါသအကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ သာမိသေန-အာမိသနှင့်တကွဖြစ်
 သော၊ မုခေန-ခံတွင်းဖြင့်၊ အဇ္ဈောဟရတော-စားမျိုးသော ရဟန်း၏၊ ဒွေ (ပါစိတ္တိ
 ယာနိ ဟောန္တိ)၊ နိရာမိသေန-အာမိသ မရှိသော။ (မုခေန အဇ္ဈောဟရတော)
 ဧကမေဝ - တစ်ချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ပါစိတ္တိယံ ဟောတိ)၊ [သန္နိမိပါစိတ်

သယံ၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ ။သယံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိတိ ဧတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟဏေ
 အနပေက္ခဝိသလူနေန (အကပ်ခံခြင်း၌ မငဲ့မကွက် စွန့်ခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဤ
 စကားဖြင့် အကပ်စွန့်ကို ပြ၏။) အနုပသမ္ပန္နဿ အနပေက္ခဒါနေနပါ (မငဲ့မကွက် ပေးခြင်း
 အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဤစကားဖြင့် ဝတ္ထုစွန့်ကို ပြ၏။) ဝိဇယိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပရိစ္စတ္တမေဝ
 ဟောတီတိ အပရိစ္စတ္တန္တိ ဣမိနာ ဥဘယထာပိ အဝိဇယိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝုတ္တိ-ဋီကာ၊
 ဤသာရတ္ထဋီကာဆရာသည် အကပ်စွန့်ခြင်းကိုလည်း “ပရိစ္စတ္တ”ဟု ယူဆ၏။ ထိုဝါဒကို ပါတိ
 မောက်ဘာသာဋီကာ၌ စိစစ်ထားပြီ။

ယာမကာလိကံ၊ ပေ၊ ဟရတော ဒွေ။ ။ဟိယျော ပဋိဂ္ဂဟိတယာမကာလိကံ အလူ
 ပုရောတ္တံ သာမိသေန မုခေန ဘူလူတော သန္နိဟိတယာမကာလိကပစ္စယာ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ၊
 သန္နိဟိတေန သံသဌအာမိသပစ္စယာ ဧကန္တိ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ၊ သန္နိမိသိက္ခာပုဒ် အခန်းဖြစ်
 သောကြောင့် သန္နိမိဖြစ်လောက်သော ယာမကာလိကကို ထုတ်ပြသည်၊ အကယ်၍ ယနေ့

အာပတ်။| အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရတော၊ ဝိကပ္ပဒ္ဒယေပိ - ဝိကပ် ၂ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ (သာမိသ၊ နိရာမိသဟူသော ဝိကပ် ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊) ဒုက္ကဋ်၊ ဝဗုတိ-တိုးပွား၏။ [အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋ် ဝဗုတိ။] ဝိကာလေ-၌၊ သစေ အဇ္ဈောဟရတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ပကတိဘောဇန-ပကတိ ဘောဇန၌၊ (အကပ္ပိယမံသ မပါသောဘောဇန၌) သန္နိဓိပစ္စယာစ-သန္နိဓိဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိကာလဘောဇနပစ္စယာစ-ဝိကာလ ဘောဇန ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ) အကပ္ပိယ မံသေသု-တို့၌၊ ထုလ္လစ္စယဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ (လူ၏ အသားအတွက်၊) ဒုက္ကဋ်- သည်လည်းကောင်း၊ (ကြွင်းသော အသားကြီး ၉ ပါးအတွက်၊) ဝဗုတိ၊ ယာမကာလိ ကေသု-တို့၌၊ ဝိကာလပစ္စယာ အနာပတ္တိ၊ ပန-ဆက်၊ အနတိရိတ္တပစ္စယာ-အန တိရိတ္တဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိကာလေ-၌၊ သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု-အလုံးစုံသော ဝိကပ်တို့၌၊ အနာပတ္တိ။ [အပ်သော အာဟာရကိုသာ အတိရိတ် ဝိနည်းကံ ပြု ကောင်း၏၊ မအပ်သော အာဟာရကို အတိရိတ် မပြုကောင်း၊ ထို့ကြောင့် အန တိရိတ္တအတွက် အာပတ်မသင့်။]

၂၅၅။ သတ္တာဟကာလိကံ | ပေ၊ အာဟာရတ္ထာယာတိ-ကာ၊ အာဟာရတ္ထာယ- ငှာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှတော-အကပ်ခံသော ရဟန်း၏၊ တာဝ-မစားမီ ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏ ပစ္စယာ-အကပ်ခံခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ၊) ပန-ကာ၊ အဇ္ဈောဟရတော-စားမျှသော ရဟန်း၏၊ နိရာမိသံ-အာမိသ မရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ-၌၊ ဒုက္ကဋ် ဟောတိ၊ (သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကကို အာမိသနှင့် မရောဘဲ စားလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်သည်-ဟူလို) အထ-သို့မဟုတ်၊ အာမိသသံသဋ်-အာမိသနှင့် ရောနှောအပ် သော သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ယထိတံ- ထားအပ်သည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ယထာဝတ္ထုကံ-အကြင်အကြင် ဝတ္ထုကြောင်းအတိုင်း၊ ပါစိတ္တိယမေဝ-သည်သာ၊ (သန္နိဓိပါစိတ်အာပတ်သည်သာ၊ ဟောတိ။)

အကပ်ခံအပ်သော ယာမကာလိကကို အာမိသနှင့် ရော၍ ကာလ၌ (နံနက်ပိုင်း၌) စားလျှင် အာပတ် မသင့်၊ ညနေကျမှ အာမိသနှင့် ရော၍ စားသောက်လျှင် ဝိကာလဘောဇနပါစိတ် သင့်သည်။

ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ။ ။ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ တာဝ ဒုက္ကဋ် ဧတ္ထ သန္နိဟိတတ္ထာ ပုရေ ဘတ္တိဗ္ဗိ ဒုက္ကဋ်မေဝ၊ သတိပစ္စယေ ပန သန္နိဟိတမ္ပိ သတ္တာဟိကာလိက ယာဝဇီဝိကံ ဘေသဇ္ဇ ဣာယ ဂဏန္တဿ ပရိဘုဉ္စန္ဓဿစ အနာပတ္တိယေဝ။ [သတိပစ္စယဟူသည် ဂေလည အကြောင်းတည်း၊ “သန္နိဟိတ သတ္တာဟကာလိက”ဟူရာ၌လည်း အကပ်ခံပြီး ၇ ရက် မလွန် သေးသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။]

၂၅၆။ အနာပတ္တိ ယာဝကာလိကန္တိ အာဒိမိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒေ-၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-သော၊ ခါဒနိယဘောဇနိယံ-သည်၊ (ယာဝကာလိကံ၌ စပါ) ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ မဇ္ဈနိကသင်္ခါတော-မွန်းတည့်ကာလဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာလော-သည်၊ (အတ္ထိ) တာဝ-ထိုမွန်းတည့်ကာလတိုင်အောင်၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗတော-စားကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာဝကာလိကံ-ကမည်၏၊ အနုလောမပါနေဟိ-အနုလောမဖျော်ရည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိတကု၊ အဋ္ဌဝိဓံ-သော၊ ပါနံ-ဖျော်ရည်သည်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏၊ ပစ္ဆိမယာမသင်္ခါတော-ပစ္ဆိမယာမ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ယာမော-သည်၊ (အတ္ထိ) တာဝ-ထိုနောက်ဆုံးညဉ့်ယာမ်တိုင်အောင်၊ ပရိဘုဒ္ဓိတဗ္ဗတော-သုံးဆောင်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုဖျော်ရည်၏၊ ယာမော-နောက်ဆုံးညဉ့်ယာမ်ဟူသော၊ ကာလော-သုံးဆောင်ကောင်းရာ ကာလသည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ၊ ယာမကာလိကံ-မည်၏၊ သပ္ပိအာဒိ-ထောပတ်အစရှိသော၊ ပဉ္စဝိဓံ-သော၊ ဘေသဇ္ဇံ-သည်၊ သတ္တာဟံ-၇ ရက်ပတ်လုံး၊ နိဓေတဗ္ဗတော-သိုမှီးသိမ်းဆည်းကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုဆေး၏၊ သတ္တာဟော-၇ ရက်ဟူသော၊ ကာလော-သိုမှီးရာကာလသည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ၊ သတ္တာဟကာလိကံ-မည်၏၊ [ဤဝါကျ၌ သတ္တာဟောကို စဉ်းစားထိုက်၏၊ သမာဟာရဒိဂုဖြစ်၍ “သတ္တာဟံ” ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့မဟုတ် သမာဟာရဒိဂု၌ တစ်ခါတစ်ရံ ပုံလိန်ရှိကောင်း၏ဟု ကြံ။] ဥဒကံ-အမှုန်မပါသော ရေကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ [အမှုန်မပါသော ရေက ကာလိကဝိမုတ်ဖြစ်သောကြောင့် ချန်ထား၏၊ အမှုန်ပါလျှင်ကား အမှုန်အတွက် ယာဝဇီဝိကဖြစ်သည်။] အဝသေသံ-ကာလိက ၃ ပါးမှ ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံသော အာဟာရကိုလည်း၊ ယာဝဇီဝိ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ပရိဟရိတွာ-သွားလေရာ ဆောင်ယူ၍၊ ပစ္စယေ-ဂေလညအကြောင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ပရိဘုဒ္ဓိတဗ္ဗတော-ကြောင့်၊ ယာဝဇီဝိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။ [ဤပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။]

တတ္ထ-ထိုကာလိက ၄ ပါးတို့တွင်၊ အရုဏောဒယေဝ-အရုဏ်တက်ရာအခါ၌ ပင်လျှင်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော၊ ယာဝကာလိကံ-ကို၊ သတက္ခတ္တမ္ပိ-အကြိမ်တစ်ရာလည်း၊ နိဒဟိတွာ-သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ယာဝ-လောက်၊ ကာလော-စားသောက်ချိန်ကာလသည်၊ နာတိက္ကမတိ-မလွန်သေး၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ (ပရိဘုဒ္ဓိသဉ္စိ စပါ) (အရုဏောဒယေဝ-၌ပင်လျှင်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-သော) ယာမကာလိကံ-ကို၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ အဟောရတ္တံ-နေညဉ့်ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ (ပရိဘုဒ္ဓိသဉ္စိ စပါ) (အရုဏောဒယေဝ-၌ပင်လျှင်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-သော) သတ္တာဟကာလိကံ-ကို၊ သတ္တရတ္တံ - ၇ ညဉ့်ပတ်လုံး

လည်းကောင်း၊ (ပရိဘူဇန္တဿ၌ စပ်၊) ဣတရံ-ကာလိက ၃ ပါးမှ တစ်ပါးသော ယာဝဇီဝကကို၊ ပစ္စယေ-ဂေလညအကြောင်းသည်၊ သတိ-ရုံလတ်သော်၊ ယာဝဇီဝမိ-အသက်ထက်ဆုံးလည်းကောင်း၊ ပရိဘူဇန္တဿ-သုံးဆောင်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ (ဂေလညအကြောင်း မရှိလျှင်ကား ဆီးဖြူ၊ သျှိုသျှား၊ လျက်ဆား စသည် ကိုမျှ မစားကောင်း စားလျှင် ဒုက္ကဋ် “ဂေလည” အကြောင်းရှိစေကာမူ ထိုဆေးနှင့် ထိုရောဂါ သင့်မြတ်မှ စားကောင်းသည်။) သေသမေတ္တ ဥတ္တာနမေဝ။

ပန-ဆက်၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဣမသို့ ဌာနေ-ဤသိက္ခာပုဒ် အရာ၌၊ ပါနကထာ-ပါနကထာကိုလည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယာနုလောမကထာ-ကို လည်းကောင်း၊ (ကပ္ပိယအာဟာရအားလျော်သော အာဟာရကို ဆိုကြောင်းစကား ကိုလည်းကောင်း၊) ကပ္ပတိ၊ (ပေ၊ အာဒိကထာစ-အစရှိသော ကထာကိုလည်း ကောင်း၊ ကပ္ပိယဘူမိကထာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထာရိတာ-အကျယ် ချဲ့အပ်ပြီ၊ တံ-ထိုကထာကို၊ မယံ-တို့သည်၊ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ-တိုက်ရိုက်လာရာ ပါဠိရပ် ၌သာ၊ (ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကစသည်၌သာ၊) ကထယိဿာမ-ဆိုကုန်အံ့၊ (ဣဒံ သိက္ခာ ပဒံ-သည်၊) ဧဋ္ဌကလောမသမုဋ္ဌာနံ-ဧဋ္ဌကလောမသိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာနံနှင့် တူသော သမုဋ္ဌာနံရှိ၏၊ (ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ။- သန္နိမိကာရသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉။ ပဏိတဘောဇနသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၂၅၇။ နဝမသိက္ခာပဒေ-၌၊ ပဏိတဘောဇနာနိတိ-ကား၊ ဥတ္တမဘောဇနာနိ- မွန်မြတ်သော အာဟာရဖြင့် ရောစပ်အပ်သော ဘောဇဉ်တို့ကို၊ (“ဝိညာပေတွာ ဘူဇန္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) [“ပဏိတေန သံသဋ္ဌာနိ ဘောဇနာနိ ပဏိတ ဘောဇနာနိ” ဟု ပြု၊ သံသဋ္ဌအလယ်ပုဒ် ကျေသော မဇ္ဈေလောပီတပျုရိသံ။] ကဿ၊ (ပေ၊ န မနာပန္တိ-ကား၊ သမ္ပတ္တိယုတ္တံ-သမ္ပတ္တိနှင့် ယှဉ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ကဿ-အဘယ်သူသည်၊ န ပိယံ-မနှစ်သက်အပ်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း၊ သာဒုန္တိ-ကား၊ သုရသံ-ကောင်းသော အရသာကို၊ (“န ရုစ္စတိ-မနှစ်သက်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊ “သာဒု” ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်လာ။)

၂၅၈။ ယော ပန၊ (ပေ၊ ဘုဇ္ဇေယျာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) သုဒ္ဓါနိ-ဩဒနစသည်မဖက်၊ သက်သက် (သန့်သန့်) ဖြစ်ကုန်သော၊ သပ္ပိအာဒိနိ- ထောပတ် အစရှိသော အာဟာရတို့ကို၊ ဝိညာပေတွာ-၍၊ ဘူဇန္တော-စားသော ရဟန်းသည်၊ ပါစိတ္တိယံ-သို့၊ နာပဇ္ဇတိ-မရောက်၊ သေခိယေသု-သေခိယတို့၌၊ ဝါ-သေခိယတို့ထည်းက၊ သူပေါဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋ်-သူပေါဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋ်သို့၊ အာ ပဇ္ဇတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဩဒနသံသဋ္ဌာနိ-ထမင်းဖြင့် ရောစပ်အပ်သော သပ္ပိ စသော အာဟာရတို့ကို၊ ဝိညာပေတွာ-၍၊ ဘူဇန္တော-သည်၊ ပါစိတ္တိယံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။

ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤပဏီတဘောဇနာနိ အစ ရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယ်ော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ- ဖြစ်သတတ်၊ စ-ဆက်၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ ပဏီတာနီတိ-ဟူ၍၊ အဝတ္တာ-မိန့် တော်မမူဘဲ၊ ပဏီတဘောဇနာနီတိ-ဟူ၍၊ သုတ္တေ-ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူ အပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဏီတာနီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ သပ္ပိအာဒိနံ ယေဝ - ထောပတ် အစရှိသော အာဟာရတို့ကိုသာ၊ ဂဟဏံ - ယူရခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဏီတဘောဇနာနီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ ပန-သော်ကား၊ ပဏီတသံသ ဌာနိ-မွန်မြတ်သော အာဟာရဖြင့် ရောစပ်အပ်ကုန်သော၊ သတ္တဗျေဒနိဗ္ဗတ္တာနိ- စပါးမျိုး ၇ ပါးတို့မှ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဇနာနိ-တို့သည်၊ ပဏီတဘောဇနာနိ- တို့မည်၏၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော-သည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏။ [“ဣတိ အယံ- ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း” ဟု ပြန်လှည့်။]

ဣဒါနိ-၌၊ ဝိညာပေတိ ၊ပေ၊ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ်ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ သပ္ပိနာ-ထောပတ်ဖြင့်၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဒေဟိ-ပေးလှူလော၊ သပ္ပိ-ထောပတ်ကို၊ အာကိရိတ္တာ-လောင်းထည့်၍၊ ဒေဟိ၊ သပ္ပိမိဿကံ-ထောပတ်ဖြင့် ရောနှောအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေဟိ-လော၊ သပ္ပိနာ-နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ဒေဟိ-လော၊ သပ္ပိဗ္ဗ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘတ္တဗ္ဗ-ထမင်းကို လည်းကောင်း၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဝိညာပေန္တဿ-တောင်းသော ရဟန်း၏၊ ဝိညတ္တိယာ-တောင်းခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ) ပဋိဂ္ဂဟဏေ- ခံယူခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ အဇ္ဈောဟာရေ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ) ပန-ကား၊ သပ္ပိဘတ္တံ ဒေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ပြောဆို၍ တောင်းအပ်သော်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သာလိဘတ္တံ-သလေးထမင်းသည်၊ (အတ္တိ) ဝိယ-ရှိသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သပ္ပိဘတ္တံနာမ-ထောပတ်တည်းဟူသော ထမင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သူပေါဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋမေဝ-ကိုသာ၊ ဝေဒိ တပ္ပံ-၏၊ ပန-ကား၊ သပ္ပိနာ ဘတ္တံ ဒေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ပြောဆို၍ တောင်းအပ်သော်၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဒတ္တာ-ပေးလှူပြီး၍၊ သပ္ပိ-ထောပတ် ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဘုဉ္ဇ-စားပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ နဝနီတိဝါ-ဆီဦးကို သော်လည်းကောင်း၊ ဒီရံဝါ-နို့ရည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒမိဝါ-နို့ဓမ်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ သစေ ဒေတိ-အကယ်၍ ပေးလှူအံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ပေးလှူ

သပ္ပိဘတ္တံ။ ။သပ္ပိဘတ္တန္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္ဇာပိ သပ္ပိသံသဋ္ဌံ ဘတ္တံ သပ္ပိဘတ္တံ၊ သပ္ပိစ ဘတ္တဗ္ဗ သပ္ပိဘတ္တံတိပိ ဝိညာယတိ၊ အဋ္ဌကထာသု ပန “သာလိဘတ္တံ ဝိယ သပ္ပိဘတ္တံနာမ နတ္ထိ”တိ ကာရဏံ ဝတ္တာ ဒုက္ကဋသေဝ ဒဠတရံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ အညံ ဝတ္တံ၊ အဋ္ဌကထာစရိယာဧဝ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ပမာဏံ။

သော်လည်းကောင်း၊) ပန-သို့မဟုတ်၊ (သည်သာမကသေး၊) မူလံ-အဖိုးကို၊ ကုမိနာ-ဤအဖိုးဖြင့်၊ သပ္ပိ-ကို၊ ဂဟေတွာ-လဲယူ၍၊ ဘုဉ္ဇ-စားပါလော၊ ကုတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ သစေ ဒေတိ-အကယ်၍ လှူအံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ပေးလှူသော်လည်းကောင်း၊) ယထာဝတ္ထုကမေဝ-အကြင်အကြင်ဝတ္ထုကြောင်းအတိုင်းပင်တည်း။ [“ယထာဝတ္ထုကံ” ၏ ဝိဂ္ဂဟကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ “အဖိုး” ဟူရာ၌ ငွေစသော အကပ္ပိယဝတ္ထုကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ ဆန်စသော ကပ္ပိယပစ္စည်းဝတ္ထုကိုသာ ဆိုလိုသည်၊ မူလန္တိ ကပ္ပိယဘဏှံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဂေါသပ္ပိနာ-နွားမှဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊ ဘတ္တံ-ဘတ်ကို၊ ဒေဟိ-လှူပါလော၊ ကုတိ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဝါ-သော်၊ ဂေါသပ္ပိနာဝါ-နွားမှ ဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်မူလည်း၊ (ဘတ္တံ-ကို၊) ဒေတု-လှူပစေ၊ ဂေါသပ္ပိမိ-နွားမှဖြစ်သော ထောပတ်သည်၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေးနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ [“သပ္ပိ ကတွာ ဘုဉ္ဇ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဂေါနဝနိတာ ဒိနိဝါ-နွားမှဖြစ်သော ဆီဦး အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ (ဒေတု၊) ကုတော-ဤနွားမမှ၊ (နိဗ္ဗတ္တေန-ဖြစ်သော၊) သပ္ပိနာ-ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇ-စားပါလော၊ ကုတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ဂါဝိယေဝဝါ-နွားမကိုသာလျှင်သော်လည်း၊ ဒေတု-စေ၊ ယထာဝတ္ထုကမေဝ-ပင်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဂေါသပ္ပိနာ-ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ-ကို၊) ယာစိတော-တောင်းအပ်သော ဒါယကာသည်၊ အဇိယာ-ဆိတ်မ၏၊ သပ္ပိအာဒိဟိ-ထောပတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ-ကို၊) သစေ ဒေတိ-အကယ်၍ လှူအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝိသင်္ကေတံ-သင်္ကေတမှ ကင်းသည်၊ (ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊) (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ ယသွာ-ကြောင့်၊ ဧဝံသတိ-သော်၊ [ဂေါသပ္ပိဘတ္တံကို တောင်းပါလျက် အဇိကာသပ္ပိဘတ္တံ စသည်ကို လှူလတ်သော်၊] အညံ-အခြားသော ဝတ္ထုကို၊ ယာစိတေန-တောင်းအပ်သော ဒါယကာသည်၊ အညံ-အခြားသော ဝတ္ထုကို၊ ဒိန္နံနာမ-လှူအပ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ အဇိယာ-ဆိတ်မမှ၊ (နိဗ္ဗတ္တေန-ဖြစ်သော၊) သပ္ပိနာ-ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ-ကို၊) ဒေဟိ-လှူပါလော၊ ကုတိ အာဒိသုဝိ-ဤသို့ အစရှိသော တောင်းခြင်းတို့၌လည်း၊ ဧသနယော-တည်း။

ဝိသင်္ကေတံ။ ။သံပုဗ္ဗ၊ ကိသဓာတ်၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် “သင်္ကေတ” ဟု ပြီး၏။ ကိတဓာတ်၏ အနက်များစွာတွင် ဤ၌ ဣဏအနက်ဖြစ်သင့်၏။ သံကိတီယတေ ဧတေနာတိ သင်္ကေတံ၊ “ဂေါသပ္ပိ” သည် ကောင်းစွာ သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်အသားတည်း။ ထိုအမှတ်အသားအတိုင်း မဟုတ်သော အဇိကာသပ္ပိသည် ဝိသင်္ကေတဖြစ်၏။ န + သင်္ကေတံ ဝိသင်္ကေတံ-သင်္ကေတ မဟုတ်သော ထောပတ်၊ ယောဇနာ၌ “သင်္ကေတတော ဣပိတတော ဝိဂတံ ဝိရဟိတံတိ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်၏။ “သင်္ကေတတော-ကောင်းစွာ သိစေအပ်သော အမှတ်အသားမှ + ဝိဂတံ-ကင်းသည်တည်း။ ဝိသင်္ကေတံ-သည်” ဟု ပြုစေလို၏။ “ချွတ်ယွင်းခြင်း” ကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း။

ကပ္ပိယသပ္ပိနာ-အပ်သော အသားရှိသော သတ္တဝါမှဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ-ကို) ဒေဟိ-လော၊ ဣတိ-သော်၊ အကပ္ပိယသပ္ပိနာ-မအပ်သော အသား ရှိသော သတ္တဝါမှ ဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ-ကို၊ သစေ) ဒေတိ-အံ၊ ဝိ သင်္ကေတမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ) အကပ္ပိယသပ္ပိနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ အကပ္ပိယသပ္ပိနာ-ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ-ကို၊ သစေ) ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ပဋိဂ္ဂဟဏောပိ- အကပ်ခံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိဘောဂေပိ-သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ) အကပ္ပိယသပ္ပိမိ-သည်၊ အသတိ- မရှိလတ်သော်၊ ပုရိမနယေနေဝ-သာလျှင်၊ (သပ္ပိ ကတ္တာ ဘုဉ္ဇူ စသော ရှေးနည်း ဖြင့်သာလျှင်) အကပ္ပိယနဝနီတာဒီနိ-မအပ်သော အသားရှိသော သတ္တဝါမှ ဖြစ် သော ဆိဦး အစရှိသည်တို့ကို၊ (သစေ) ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အကပ္ပိယသပ္ပိနာဝ- ဖြင့်သာ၊ ဒိန္နံ - ပေးလျှူအပ်သည်၊ ဝါ - ပေးလျှူအပ်ရာရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ [အကပ္ပိယနဝနီတာဒီနိ ဒေတိနောက်၌ “သပ္ပိ ကတ္တာ ဘုဉ္ဇူတိ” ဟု ရှိ၏၊ ပုရိမ နယေနေဝဟု ညွှန်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပိုဟန်တူသည်။]

အကပ္ပိယသပ္ပိနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ကပ္ပိယေန-အပ်သော အသားရှိ သော သတ္တဝါမှဖြစ်သော ထောပတ်ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ သစေ) ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝိသင်္ကေတံ (ဟောတိ) သပ္ပိနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ သေသေသု-ကြွင်းကုန် သော၊ နဝနီတာဒီသု-နဝနီတ အစရှိသော ပဏီတအာဟာရတို့တွင်၊ အညတ ရေန-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးဖြင့်၊ (ဘတ္တံ သစေ) ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ-သော်) ဝိသင်္ကေတမေဝ-ဝိသင်္ကေတပင်တည်း၊ နဝနီတေန ဒေဟိတိ အာဒိသုပိ-အစရှိ သော တောင်ခြင်းတို့၌လည်း၊ ဧသနယော၊ ဟိ-မှန်၊ ယေန ယေန-အကြင်အကြင် သပ္ပိအစရှိသော ပဏီတအာဟာရဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ-ဘတ္တံကို တောင်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိဝါ-ထိုထိုသပ္ပိအစရှိသော ပဏီတအာဟာရကိုသော်လည်းကောင်း၊ တဿ-ထိုထိုသပ္ပိအစရှိသော ပဏီတအာဟာရ၏၊ မူလေဝါ-အဖိုးကိုသော်လည်း ကောင်း၊ လဒ္ဓေ-ရအပ်ပြီးသော်၊ တံ တံ-ထိုထိုပဏီတအာဟာရကို၊ လံဒ္ဓမေဝ- ရအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ။ [တသ္မိ တဿာတိ ဧတ္ထာပိ ဝိတ္ထာဝသေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗြော-ယောဇနာ။]

ကပ္ပိယသပ္ပိနာ။ “မအပ်သော ထောပတ်” ဟု မရှိ၊ မြင်းနို့မှဖြစ်သော ထောပတ် သော်မှလည်း သုံးစားကောင်းသော ကပ္ပိယထောပတ်ပင်တည်း။ ဤ၌ကား အပ်သော အသား ရှိသော နွားစသော သတ္တဝါမှ ဖြစ်သော ထောပတ်ကို “ကပ္ပိယသပ္ပိ” ဟုလည်းကောင်း၊ မအပ် သော အသားရှိသော မြင်းစသော သတ္တဝါမှ ဖြစ်သော ထောပတ်ကို “အကပ္ပိယသပ္ပိ” ဟုလည်း ကောင်း ဆိုသည်။ ကပ္ပိယမံသသပ္ပိ၊ အကပ္ပိယမံသသပ္ပိဟု ဆိုလိုလျက် “မံသ” ဟူသော အလယ်ပုဒ် ကျေသည်ဟု ကြံပါ။ [ကပ္ပိယသပ္ပိနာ အကပ္ပိယသပ္ပိနာတိစ ဣဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယ မံသသတ္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ-ဝိမတိ။]

ပန-ဆက်၊ အညံ-တောင်းအပ်သော ပဏိတအာဟာရမှ တစ်ပါးသော၊ ပါဠိ
 ယာ-တော်၌၊ အာဂတံဝါ-လာသော ပဏိတအာဟာရကိုသော်လည်းကောင်း၊
 အနာဂတံဝါ-မလာသော ပဏိတအာဟာရကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဒေန္တိ-
 ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝိသင်္ကေတံ (ဟောတိ) ပါဠိယံ-တော်၌၊ အာဂတနဝနိတာဒိနိ-
 လာသော ဆီဦး အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အညေဟိ-ကုန်သော၊
 နဝနိတာဒိဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ) ဝိညာပေန္တဿ-တောင်းသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ်
 (ဟောတိ) စ-ဆက်၊ သပ္ပိဘတ္တံ ၊ပေ၊ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ဆိုအပ်
 သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ နဝနိတဘတ္တံ ဒေဟီတိ အာဒိသုပိ-အစရှိသော တောင်းခြင်း
 တို့၌လည်း၊ သူပေါဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋ်မေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဋိပါဠိယာ-
 အစဉ်အားဖြင့်၊ ဧကမေကံ-တစ်ခုစီ တစ်ခုစီကို၊ ဝိတ္တာရေတွာ-ချဲ့၍၊ ဝုစ္စမာနေပိ-
 ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အယမေဝ အတ္ထော-ဤအနက်သည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဝတ္ထ
 ဗ္ဗော-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ သောစ-ထိုအနက်သည်လည်း၊ ဝါ-ကို
 လည်း၊ သင်္ခေပေနပိ-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်လည်း၊ ဉာတုံ-သိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်
 ကောင်း၏၊ တတ္ထ-ထိုအကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သိလောက်ရာ၌၊ ဝိတ္တာရေန-အကျယ်
 ချဲ့သဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧသ ၊ပေ၊ အာဒိသုပိတိ-
 ပိဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုလိုက်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗေဟိပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သပ္ပိအာဒိဟိ-ထောပတ်
 အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (ဘတ္တံ - ကိ) ဧကဋ္ဌာနေ ဝါ - တစ်နေရာထည်း၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ နာနာဋ္ဌာနေဝါ-အမျိုးမျိုးသော နေရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညာပေ
 တွာ-တောင်းပြီး၍၊ ပဋိလဒ္ဓံ-ရအပ်သော ဘတ်ကို၊ ဧကဘာဇနေ-တစ်ခုတည်း
 သော ခွက်၌၊ အာကိရိတွာ - လောင်းထည့်၍၊ ဧကရသံ - တစ်မျိုးတည်းသော
 အရသာရှိသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ တတော-ထိုဧကရသဘတ်မှ၊ ကုသဂ္ဂေနာပိ-သမန်း
 မြက်ဖျားဖြင့်သော်လည်း၊ ဇိဝုဂ္ဂေ-လျှာဖျား၌၊ ဝိန္နံ-အပေါက်ကို၊ [ဒီရစသည်တို့လည်း
 ပါနေသောကြောင့် “ဝိန္နံ”ဟု ဆိုသည်။] ထပေတွာ-တင်ထား၍၊ သစေ အဇ္ဈော
 ဟရတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နဝ-၉ ချက်ကုန်သော၊ ပါမိတ္တိယာနိ-တို့သို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊
 စ-သာဓကကား၊ ပရိဝါရေ-၌၊ ကာယိကာနိ ၊ပေ၊ စိန္တိတာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (ဂါထာ
 ဝစနံ)-ကို၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)ပိ-သင်္ဂီယနာတင် ထေရ်တို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊
 [ကာယိကာနိ-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ န ဝါစသိကာနိ-ဝစိဒွါရ၌ ဖြစ်သည်
 မဟုတ်ကုန်သော၊ နာနာဝတ္ထုကာနိ-အမျိုးမျိုးသော ဝတ္ထုရှိကုန်သော၊ (သပ္ပိ၊ နဝ
 နိတ စသောအားဖြင့် အမျိုးမျိုးသော ဝတ္ထုရှိကုန်သော၊) သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော
 ပါမိတ်တို့ကို၊ အပုဗ္ဗံ-ရှေးလည်း မကျ၊ အစရိပံ-နောက်လည်း မကျ၊ (တစ်နည်း)
 အပုဗ္ဗံအစရိပံ-မရှေးမနှောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ အာပဇ္ဈေယျ-ရောက်ရာ၏။

ဧသာ ပဉ္စာ-ကို၊ ကုသလေဟိ-ဝိနည်းကျမ်းကျင့် ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ-ကြံ အပ်ပြီ။

၂၆၁။ အဂိလာနော ဂိလာနသညီတိ ဧတ္ထ-ဌှါ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) (အဂိလာနော-ဂိလာန မဟုတ်ပါဘဲ) ဂိလာနသညီ-ဂိလာနဟု အမှတ်ရှိသည်။ ဟုတွာပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ-ငှာ၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ-တို့ကို၊ သစေ ဝိညာပေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) မဟာနာမသိက္ခာပဒေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ ပန-ကား၊ (အဂိလာနော ဂိလာနသညီ ဟုတွာပိ) နဝ-ကုန်သော၊ ပဏီတဘောဇနာနိ-တို့ကို၊ ဝိညာပေန္တော-တောင်းသော ရဟန်းကို၊ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန-ဤပဏီတဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ ကာရေ တဗ္ဗော၊ ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ ဧတာနိ-ဤကပ္ပိယသပိ အစရှိသည်တို့သည်၊ ပါဠိဒေသနီယဝတ္ထုနိ-ပါဠိဒေသနီယအာပတ်၏ ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [အကပ္ပိယ သပိ အစရှိသည်တို့ကား ဒုက္ကဋ်ဝတ္ထုတို့တည်း။] သူပေါဒနဝိညတ္တိယံ-သူပေါဒနကို တောင်းခြင်း၌၊ ဥဘယေသပ္ပိ-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ ၂ ပါးစုံတို့၏လည်း၊ သေခပဏ္ဏတ္တိ ဒုက္ကဋ်မေဝ-သေခိယ၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်သာ၊ (ဟော တိ) [သူပေါဒနဝိညတ္တိယန္တိ ဘိက္ခုနံ ပါစိတ္တိယဝတ္ထုနိ၊ ဘိက္ခုနီနံ ပါဠိဒေသနီယ ဝတ္ထုနိစ ထပေတွာ အဝသေသဝိညတ္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။] သေသံ၊ ပေ၊ တိ ဝေဒနန္တိ။- ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀။ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်အစဉ်

၂၆၃။ ဒသမသိက္ခာပဒေ - ဌှါ၊ အဿ - ထိုရဟန်း၏၊ စတူသု - ကုန်သော၊ ပစ္စယေသု-တို့၌၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဒန္တကဋ္ဌမိ-ဒန်ပူလည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသည်၊ ပံသုကူလမေဝ-ပံသုကူချည်းသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်) သဗ္ဗပံသုကူလိကော-ကမည်၏၊ [“သဗ္ဗပံသုကူလံ သဗ္ဗပံသုကူလံ” ဟု ပဌမပြု၊ “သဗ္ဗပံသုကူလံ အဿ အတ္ထိတိ သဗ္ဗပံသုကူလိကော” ဟု ပြု။] သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သုသာနေ-သုသာန်၌၊ ဆဋ္ဌိတဘာဇနမေဝ-စွန့်ပစ်အပ်သော ခွက် ကိုသာ၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-ထိုသုသာန်၌၊ ဆဋ္ဌိတ စောဠကေယေဝ-စွန့်ပစ်အပ်သော အဝတ်တို့ကိုသာ၊ စိဝရံ-ကို၊ ကတွာ-လည်း ကောင်း၊ တတ္ထ-ဌှါ၊ ဆဋ္ဌိတမဗ္ဗပိဋကနိယေဝ-စွန့်ပစ်အပ်သော ညောင်စောင်းငယ်၊ အင်းပျဉ်ငယ်တို့ကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍လည်းကောင်း၊ ပရိဘုဇ္ဇတိ ကိရ-သုံးစွဲ သတတ်၊ [စောဠကေယေဝဟု ပါဠိ ၂ မျိုး ရှိ၏၊ သုဝဏ္ဏကဋက ရောတိ၌ကဲ့သို့ ကရဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ် ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စောဠကေယေဝသာ ပါဠိမှန်

ဖြစ်ရမည်။] အယျဝေါသာဋီတကာနီတိ ဧတ္ထ-၌၊ ကာလင်္ဂတာ-သေလွန်ကုန်ပြီးသော၊ ပိတိပိတာမဟာ-အဘ အဘိုးတို့ကို၊ ဝါ-မိဘ ဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့ကို၊ အယျာ-အယျတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏။ တေသံ-ထိုအဘ အဘိုးတို့၏၊ ဝါ-မိဘ ဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ သုသာနာဒီသု-သုသာန်-အစ ရှိသော အရပ်တို့၌၊ (အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော ရုက္ခမူလ၊ ဥမ္မာရတို့နှင့်တကွ အခြား စွန့်ပစ်အပ်ရာ အရပ်တို့ကို ယူ) ဆဋ္ဌိတကာနိ - စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သော၊ ခါဒနိယဘောဇနိယာနိ-တို့ကို၊ ဝေါသာဋီတကာနီတိ-ကတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ မနုဿာ-တို့သည်၊ ကာလင်္ဂတေ-သေလွန်ကုန်ပြီးသော၊ ဉာတကေ-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇင်သည်၊ တေသံ-ထိုမိဘဘိုးဘွား စသော ဆွေမျိုးတို့သည်၊ သဇိဝကာလေ-အသက်ရှင်ရာ အခါ၌၊ ပိယံ-မြတ်နိုးအပ်သည်၊ ဝါ-ကြိုက်သည်၊ ဟောတိ-၏။ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇင်ကို၊ ဧတေသု သုသာနာဒီသု-ဤသုသာန် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ပိဏ္ဏံ ပိဏ္ဏံ-အခဲ အခဲကို၊ ကတွာ-၍၊ နော-ငါတို့၏၊ ဉာတကာ-ဆွေမျိုးတို့သည်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တ-သုံးဆောင်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောဆို၍၊ ထပေန္တိ ကိရ-ထားတတ်ကြကုန်သတတ်၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇင်ကို၊ ဂဟေတွာ-ပံသုကူ ကောက်ယူ၍၊ ဘုဉ္ဇတိ-စား၏၊ အညံ-အခြားသော၊ ပဏီတံ-မွန်မြတ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇင်ကို၊ ဒိယျမာနမ္ပိ-ပေးလျှူအပ်ပါသော်လည်း၊ န ဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ တေန-ကြောင့်၊ သုသာနေပိ |ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တိ-သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ထေရောတိ-ကား၊ ထိရော-ခိုင်ခံ့သည်၊ ယနဗဒ္ဓေါ-တစ်ခဲနက် အသားဖြင့် ဖွဲ့စပ်အပ်သည်၊ (ဟောတိ) ဝဋ္ဌရောတိ-ကား၊ ထူလော-ဝဖြိုးသည်၊ (ဟောတိ) အယံ ဘိက္ခု-သည်၊ ထူလောစ-ဝဖြိုးသည်လည်းကောင်း၊ ယနသရီရောစ-တစ်ခဲနက် ကျစ်လစ်သော ကိုယ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ မနုဿ |ပေ၊ ခါဒတိတိ-ကား၊ မနုဿမံသံ -လူ၏ အသားကို၊ ခါဒတိ - ခဲစား၏။

အယျဝေါသာဋီတကာနိ။ ။အယျအရ မိဘဘိုးဘွားတို့ကို ယူစေလို၍ “အယျာ ဝုစ္စန္တိ |ပေ၊ မဟာ”ဟု မိန့်သည်၊ ပိတိ ပိတာမဟကိုလည်း ယောက်ျားဘက်ကို ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ အပဓာနအားဖြင့် အမိ အဘွားတို့ကိုပါ ယူပါ၊ ဝေါသာဋီတကာဟူသော အမည်သည် သေလွန်ပြီးသော မိဘ ဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့အတွက် သုသာန်စသော အရပ်တို့၌ စွန့်ပစ်အပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇင်တို့၏ အမည်တည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ရှဋ္ဌိအဖြစ်ကို ပြသော “ဝုစ္စန္တိ” ကြိယာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဋီကာ၌ “အယျဝေါသာဋီတကာနီတိ ပိတုပိဏ္ဏသေတံ အမိဝစနံ”ဟု အမိဝစနံသဒ္ဓါဖြင့်လည်းကောင်း မိန့်သည်၊ အယျာနံ-သေလွန် ပြီးသော မိဘဘိုးဘွားစသော ဆွေမျိုးတို့၏ (အကျိုးငှာ) + ဝေါသာဋီတကာနိ-စွန့်ပစ်အပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇင်တို့တည်း၊ အယျဝေါသာဋီတကာနိ-တို့။

ဣတိ-ဤသို့ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ သလ္လက္ခေမ-ငါတို့ မှတ်ထင်ကုန်၏။ ဟိ-မှန်၊ မနုဿ မံသံ-ကို၊ ခါဒန္တာ-ခဲစားသူတို့သည်၊ ဤဒိသာ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သည်။ ဝါ-ဤသို့ ဝဖြိုးကျစ်လစ်သော ကိုယ်ရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ-ကုန်၏။ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ် ပြီးကား၊ တေသံ-ထိုကဲ့ရဲ့သော လူတို့၏။ အဓိပ္ပာယော-အလိုတည်း။

၂၆၄။ ဥဒကဒန္တပေါနေ ကုက္ကုစ္စာယန္တိ ဧတ္ထ-ဤ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော) တေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အဒိန္နံ၊ ပေ၊ အာဟာရံ အာဟရေယျာတိ ပဒဿ-ယုဟူသော ပုဒ်၏။ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သမ္မာ-မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ၊ အသလ္လ က္ခေတွာ-မမှတ်သားနိုင်မူ၍၊ ဝါ-မမှတ်သားနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ကုက္ကုစ္စာယိံသု- ကုက္ကုစ္စကို ပြုကြကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယထာ ဥပ္ပန္နဿ-အကြင်အကြင် ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝတ္ထုဿ-အကြောင်းဝတ္ထု၏။ ဝါ-နှင့်၊ ဝပေန-စပ်သဖြင့်၊ ပိတာ-အဖသည်၊ ဒါရကေ-ကလေးတို့ကို၊ သညာပေန္တော ဝိယ-နားလည်စေ သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) တေ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ သညာပေန္တော-နားလည်စေတော်မူ လိုသည်။ (ဟုတွာ-၍) အနုပညတ္တိ-ကို၊ ထပေသိ-ထားတော်မူပြီ။

မညေ သလ္လက္ခေမ။ ။ပါဠိတော်၌ မညေကို “သလ္လက္ခေမ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုသို့ဖွင့် သဖြင့် မညေပုဒ်ကို သလ္လက္ခေမတ္ထနိပါတ်ပုဒ်ဟု ကြိပ်ပါ။ ယောဇနာ၌ကား မနဓာတ် မဝိဘတ်ကို ဖြေ၍ “မညေ” ပြီးသည်ဟု သိစေလို၍ “သလ္လက္ခေမ” ဟု ဖွင့်သည်ဟု ကြိသည်။

မုခဒ္ဒါရံ အာဟာရံ အာဟရေယျ။ ။မုခဒ္ဒါရန္တိ ဂလနာဠိကံ (လည်ချောင်းသို့) အာ ဟာရန္တိ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗံ ယံကိဉ္စိ ယာဝကာလိကာဒိ (ယာဝကာလိကစသော ၄ ပါးကို) အာဟရေယျာတိ မုခဒ္ဒါရံ ပဝေသေယျ။ မုခေနဝါ ပဝိဋ္ဌံ ဟောတု၊ နာသိကာယဝါ၊ ဂလေန အဇ္ဈောဟရဏီယတ္တာ သဗ္ဗဗ္ဗိ တံ မုခဒ္ဒါရံ ပဝေသိတမေဝ ဟောတိ၊ သဒ္ဓတ္ထအားဖြင့် “အာ ဟရေယျ-ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်အံ့” ဟု ဖြစ်၏။ “မုခဒ္ဒါရံ ပဝေသေယျ” ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက် ခံတွင်းဖြင့် သွင်းအပ်သည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ နှာခေါင်းဖြင့် သွင်းအပ်သည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ လည်ချောင်းဖြင့် မျိုအပ်သောကြောင့် အစာအားလုံးသည် ခံတွင်းပေါက်သို့ သွင်းအပ်သည် ချည်း ဖြစ်သည်။

ကုက္ကုစ္စာယိံသု။ ။ယသ္မာ ပန တေ ဘိက္ခု အနာဟာရေပိ ဥဒကေ အာဟာရ သညာယ၊ ဒန္တပေါနေစ မုခဒ္ဒါရံ အာဟာရံ ဣဒန္တိ သညာယ ကုက္ကုစ္စာယိံသု၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ “တေ ဘိက္ခု၊ ပေ၊ ကုက္ကုစ္စာယိံသု”တိ၊ ဥဒကံ ဟိ ယထာသုခံ ပါတုံ၊ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ဒန္တပေါနပရိ ဘောဂေန ပရိဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ တဿ ပန ရသံ ဂိလိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊)ထိုဒန်ပူ၏ အရည်ကိုကား မျိုခြင်းငှာ မအပ်၊) သစေပိ ဒန္တကဋ္ဌရသော အဇာနန္တဿ အန္တော ပဝိသတိ ပါစိတ္တိယမေဝ၊ အနဇ္ဈောဟရန္တေန ပန ဒန္တကဋ္ဌဝါ ဟောတု အညံဝါ ကိဉ္စိ မုခေ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (ခံတွင်းသို့ မဆောင်သော မမျိုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဒန်ပူဖြစ်ဖြစ်၊ အခြား အာဟာရဖြစ်ဖြစ် ပါးစပ်ထည်း၌ ထည့်ခြင်းငှာ အပ်၏။)

၂၆၅။ အဒိန္နန္တိ-ကား၊ ကာယေနဝါ-ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယ ပဋိဗဒ္ဓေနဝါ-ကိုယ်နှင့် စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏန္တဿ-ခံယူ သော ရဟန်းအား၊ (န ဒိန္နန္တံ စပ်)၊ ကာယ၊ ပေ၊ နိသဂ္ဂိယာနံ-ကိုယ်၊ ကိုယ်နှင့် စပ် သော ဝတ္ထု၊ ပစ်လွှင့်ခြင်းတို့တွင်၊ အညတရဝသေန-တစ်ပါးပါးသော ပယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဒိန္နံ-မပေးအပ်သော၊ (“အာဟာရံ-ကို၊ အာဟာရေယျ-ရှေးရှုဆောင် အံ့” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတဒေဝ-ဤအဒိန္နကိုသာ၊ (ဤကာယ၊ ကာယ ပဋိဗဒ္ဓတို့ဖြင့် ခံယူသော ရဟန်းအား ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ၊ နိသဂ္ဂိယတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် မပေးအပ်သော အာဟာရကိုသာ)၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ အဒိန္နနာမ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတီတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ [အပုဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ် မခံအပ်သော အာဟာရကို၊ အဒိန္နနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတီ။] ပန-ဆက်၊ ဒုတိယ ပါရာဇိကေ-၌၊ အဒိန္နံ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတီတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ [ပရပရိဂ္ဂဟိတံ- သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာကို၊ အဒိန္နနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတီ။] ပန- ကား၊ ဒိန္နန္တိ ဣဒံ-ဒိန္နံဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ တဿေဝ အဒိန္နဿ-ထိုအဒိန္န၏ပင်၊ ပဋိပက္ခဝသေန-ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လက္ခဏဒဿနတ္ထံ-လက္ခဏာကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဒ္ဓဋ်-ပဒဘာဇနီ၌ ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ အဿ-ဤဒိန္နပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကာယေန၊ ပေ၊ ဒေန္တေတိ- ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ၊ နိသဂ္ဂိယတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့်) အညသိဗ္ဗိ- ခံယူသူမှ တစ်ပါးသော ကပ်မည့်သူသည်၊ ဒဒမာနေ-ပေးလတ်သော်၊ ဟတ္ထပါသေ၊ ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ၊ နိသဂ္ဂိယတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့်) ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်သော၊ တံ-ထိုအာဟာရကို၊ အန္တမသော-ဖြင့်၊ ရထရေဏုမ္ပိ-ရထားရေဏုမြူကိုလည်း၊ [အကပ်ခံ၍ ဖြစ်နိုင်သော အာဟာရတို့တွင် (လှည်း၊ ရထားတို့ သွားသောအခါ ထသော) ရထရေဏုမြူမှန်သည် အသေးဆုံး ဖြစ်၏။] ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်၌) ဝုတ္တလက္ခဏေ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ဌိတော-တည်လျက်၊ ကာယေနဝါ-ဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့်)၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ် ပြီးသော၊ ဧတံ-ဤအာဟာရကို၊ ဒိန္နနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတီ၊ ဣဒံ-ဤဟာကို၊ ဂဏှ-ယူပါလော၊ ဣဒံ-ဤဟာသည်၊ တဝ-သင်၏ (ဥစ္စာသည်)၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ။

အဒိန္နံ၊ ပေ၊ န ဒိန္နံ။ ။အကပ်ခံသူဘက်က ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ပါးတွင် တစ် ပါးပါးဖြင့် ယူ၍၊ ပေးသူ ကပ်သူဘက်က ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ၊ နိသဂ္ဂိယ ဝု ပါးတွင် တစ်ပါး ပါးဖြင့် ပေးမှ အကပ်မြောက်၏။ ထိုသို့ မဟုတ်လျှင် အကပ် မမြောက်သောကြောင့် အဒိန္န ဖြစ်သည်။ [သိက္ခာပုဒ်၌ “ဒိန္နံ” ပုဒ် မရှိပါဘဲ ပဒဘာဇနီ၌ “ဒိန္နနာမ” စသည်ကို ထုတ်ပြ ခြင်းသည် အဒိန္န၏ ပြောင်းပြန်လက္ခဏာကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဖြစ်၏။]

ဣတိ အာဒိဝစနေန-ဤသို့အစရှိသော စကားဖြင့်၊ နိသဋ္ဌိ-စွန့်ပေးအပ်သော အာဟာရကို (ဒိန္နနာမ-ဟူ၍) န (ဝုစ္စတိ)-မဆိုအပ်။ [ပါးစပ်အပြောဖြင့် ပေးခြင်းကြောင့် ဒိန္နအမည် မရ-ဟူလို။]

တတ္ထ-ထိုကာယေနဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကာယေနာတိ-ကား၊ ဟတ္ထာ ဒီသု-လက်အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ သရီရာဝယဝေန-ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြင့်၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ပါဒင်္ဂလိယာ ပိ-ခြေချောင်းဖြင့်သော်လည်း၊ ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ကာယေန ဒိန္နနာမ-ကာယေန ဒိန္နမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ-အကပ်ခံခြင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ယေနကေနစိ-သော၊ သရီရာဝယဝေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ခံယူအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ကာယေန ဂဟိတမေဝ-ကာယေန ဂဟိတမည်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ နတ္ထုကရဏိယာ-နာနွပ်တံဖြင့်၊ ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်သော နှာကို၊ နာသာပုဋ္ဌေန-နှာခေါင်းဗုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အကလ္လကော-မကျန်းမာသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍) မုခေနဝါ-ခံတွင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သစေပိ ပဋိဂ္ဂဏာတိ-အကယ်၍မူလည်း ခံယူအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း) ကာယေန ဂဟိတမေဝ-ကာယေန ဂဟိတမည်သည်သာ၊ (ဟောတိ) ဟိ-မှန်၏။ ဧတ္ထ-ဤအကပ်ခံရာ၌၊ အာဘောဂမတ္တမေဝ-အကပ်ခံမည်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းမျှသည်သာ၊ ပမာဏံ-လိုရင်းပမာဏတည်း၊ ဣတိ အယံ နယော-ကို၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ။

ကာယပဋိဗဒ္ဓေနာတိ-ကား၊ ကဋ္ဌဗ္ဗအာဒိသု-ဇွန်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ဥပကရဏေန-အသုံးအဆောင်ဖြင့်၊ ဒိန္နပေးအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဒိန္နနာမ-ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဒိန္နမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ ယေနကေနစိ-သော၊ သရီရပဋိဗဒ္ဓေန-ကိုယ်နှင့် စပ်သော၊ ပတ္တထာလကာဒိနာ-သပိတ်၊ ခွက်အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ခံယူအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဂဟိတမေဝ-ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဂဟိတမည်သည်သာ၊ ဟောတိ။

နိသဂ္ဂိယေနာတိ-ကား၊ ကာယတောစ-ကိုယ်မှလည်းကောင်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓတောစ-ကိုယ်နှင့် စပ်သော ဝတ္ထုမှလည်းကောင်း၊ မောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ ဟတ္ထပါသေ-၂ တောင်ထွာ ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတဿ-တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကာယေနဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါတိယမာနမ္ပိ-ကျစေအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ နိသဂ္ဂိယေန-ပစ်လွှင့်ခြင်းဟူသော၊ ပယောဂေန-ဖြင့်၊ ဒိန္နနာမ-ပေးအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဘာဝ-ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာ-ပါဠိတော်၏ အဖွင့်တည်း။

ပန-ဆက်၊ (“ပါဠိတော်၏ အဖွင့်မှ တစ်ပါး ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်ကား” ဟုလည်း ပေးကြ၏။) အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော-ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ် တည်း၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံ ခြင်းသည်၊ ရူဟတိ-တက်ရောက်၏၊ ဝါ-အကပ်မြောက်၏၊ ထာမမဇ္ဈိမဿ-အားစွမ်း အားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဥစ္စာရဏမတ္ထံ-ကြွမြောက် နိုင်ခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ဟတ္ထပါသော-၂ တောင်ထွာ ဟတ္ထပါသ်သည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှားအံ့၊ အဘိဟာရော-ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှားအံ့၊ ဒေဝေါဝါ-နတ်သည်သော်လည်း ကောင်း၊ မနုဿောဝါ- သော်လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတောဝါ-(မျောက်စသော) တိရစ္ဆာန်သည်သော် လည်းကောင်း၊ ကာယေနဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယပဋိပဇ္ဇေနဝါ-ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ နိသဂ္ဂိယေနဝါ-ပစ်လွှင့်ခြင်းဖြင့်သော်လည်း ကောင်း၊ ဒေတိ- ပေးအံ့၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကာယေနဝါ-ဖြင့်သော်လည်း ကောင်း၊ ကာယပဋိပဇ္ဇေနဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပေးခြင်း၊ ခံယူခြင်းဖြစ်လတ်သော်၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟ ဏံ-သည်၊ ရူဟတိ-တက်ရောက်၏၊ ဝါ-အထမြောက်၏။

တတ္ထ-ထိုအင်္ဂါ ၅ ပါးတို့တွင်၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဌိတနိသိန္န နိပန္နာနံ-ရပ်နေသူ၊ ထိုင်နေသူ၊ လျောင်းနေသူတို့၏၊ (ဟတ္ထပါသော၌ စပ်) ပဝါ ရဏသိက္ခာပဒေ-ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနော-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဟတ္ထ ပါသော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဒါယကပဋိဂ္ဂါဟကေသု-ပေးသူ၊ အကပ်ခံသူတို့တွင်၊ ဧကော-တစ်ယောက်သည်၊ ဝါ-တစ်ယောက်က၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဧကော-သည်၊ ဝါ-က၊ ဘူမိယံ-၌၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဘူမဋ္ဌဿ-မြေ၌ တည်သူ၏၊ သီသေနစ-ဦးခေါင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာကာ သဋ္ဌဿ- ကောင်းကင်၌ တည်သူ၏၊ ဒါတုံဝါ- ပေးခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတုံဝါ-ယူခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ပသာရိတဟတ္ထံ-ဆန့်တန်းအပ်သော လက်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ယံ အင်္ဂါ-အကြင်အင်္ဂါသည်၊ အာသန္နတရံ-အနီးဆုံးဖြစ်၏၊ တဿ-ထိုအနီးဆုံးအင်္ဂါ၏၊ ဩရိမန္တေနစ-ဤမှာဘက်အစွန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါသပ္ပမာဏံ-ဟတ္ထပါသ်၏ အတိုင်းအရှည်ကို၊ ပရိစ္ဆိန္နိတပ္ပံ-ပိုင်းခြားထိုက်၏၊ ဧကော-သည်၊ ဝါ-က၊ ကူပေ-တွင်းထည်း၌၊ ဧကော၊ ကူပတဋေ-တွင်း၏ နှုတ်ခမ်း၌၊

ပဉ္စဟိ ၊ပေ၊ ရူဟတိ။ ။ ရှေ့ရှုလည်းဆောင်, ၂ တောင်ထွာရောက်, မြောက်နိုင် ဝတ္ထု, သုံးခုပေးခြင်း, ခံခြင်းနှစ်လောက်, ကပ်ခံမြောက်, မှတ်လောက်အင်္ဂါ ၅ ပါးတည်း။

(ကူပတီရေဟုလည်း ရှိ၏။) သစေပိ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊) ဝါပန-တစ်နည်းကား၊ ဧကော၊ ရုက္ခေ-သစ်ပင်ပေါ်၌၊ ဧကော၊ ပထဝီယံ-မြေပေါ်၌၊ (သစေပိ ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဟတ္ထပါသပ္ပမာဏံ၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ၊ ဧဝရူပေ-သော၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ဌတော-၍၊ ပက္ခိ-အတောင်ရှိသော ငှက်သည်၊ မုခတုဏှကေနဝါ-နှုတ်သီးဖျားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိ-ဆင်သည်၊ သောဏှာယဝါ-နှာမောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပုပ္ဖဝါ-ပန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဖလံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေပိ ဒေတိ-အကယ်၍မူလည်း ပေးအံ၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ပေးပါသော်လည်း၊) ပဋိဂ္ဂဟဏံ၊ ရုဟတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဒ္ဓဌမရတနဿာပိ-အခွဲအားဖြင့် ရှစ်တောင်မြောက်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (၇ တောင်ထွာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊) ဟတ္ထိနော-၏၊ ခန္ဓေ-ပုခုံးပေါ်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသော ရဟန်းသည်၊ (သစေ ဂဏှာတိ၌ စပ်)၊ တေန-ထိုဆင်သည်၊ သောဏှာယ-ဖြင့်၊ ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်သော သစ်သီးစသည်ကို၊ သစေ ဂဏှာတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝဇ္ဇတိယေဝ-အပ်သည်သာ။

ဧကော - သည်၊ ဗဟူနိ - များစွာကုန်သော၊ ဘတ္တဗျဉ္ဇနဘာဇနာနိ - ထမင်းတောင်း၊ ဟင်းအိုးတို့ကို၊ သီသေ-ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ရွက်၍၊) [ထမင်းတောင်းအပေါ်၌ ဟင်းအိုးထားခြင်းအားဖြင့် အဆင့်ဆင့် ရွက်ထားသည်၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ဟေဋ္ဌိမဘာဇနံ” ဟု ဆိုလိမ့်မည်။] ဘိက္ခုဿ-၏၊ သန္တိကံ-အနီးသို့ အာဂန္ဓာ-၍၊ ဌိတကောဝ-ရပ်လျက်သာလျှင်၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ၊ ဝဒတိ-အံ၊ အဘိဟာရော-ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည်၊ န တာဝ ပညာယတိ-မထင်ရှားသေး၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-မခံယူထိုက်၊ [ရဟန်းဘက်သို့ အနည်းငယ်မျှ မညွတ်ဘဲ မတ်မတ်ရပ်နေသောကြောင့် “န တာဝ ပပေ၊ ပညာယတိ” ဟု ဆိုသည်။] ပန-ကား၊ ဤသကမ္ပိ-စဉ်ငယ်လည်း၊ သစေ ဩနမတိ-အကယ်၍ အောက်သို့ ညွတ်လိုက်အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန်တန်း၍၊ ဟေဋ္ဌိမဘာဇနံ-အောက်ဆုံးတောင်းကို၊ ဧကဒေသေနာပိ-တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်လည်း၊ သမ္ပဋိစ္စိတဗ္ဗံ-လက်ခံနိုင်၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို လက်ခံခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗဘာဇနာနိ-အလုံးစုံသော ခွက်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာနိ-အကပ်ခံအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတော-ထိုလက်ခံပြီးရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဩရောပေတွာဝါ-အောက်သို့ ချ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ည္ဈဂါဇေတွာဝါ-(အုပ်ဆောင်း စသည်ကို) ဖွင့်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ (ဘုဂ္ဂိတုံ-ငှာ)၊ ဣစ္ဆတိ-၏၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဟေတွာ၊ ဘုဂ္ဂိတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ချီးမြှောက်ဖွယ်ရာ၊ သမ္မာဝနာကား၊

သဘတ္တပစ္စိအာဒိမိ-ထမင်းနှင့် တကွဖြစ်သော တောင်းအစရှိသော၊ (“ဘတ္တပစ္စိ အာဒိမိ-ထမင်းတောင်း အစရှိသော” ဟုလည်း ပါဠိရှိ၏။) ဧကဘာဇနေ-၌၊ ဝတ္ထုဗ္ဗ မေဝ-အကပ်မြောက်၏ဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။

ကာဇေန-ထမ်းပိုးဖြင့်၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဟရန္တောပိ-ဆောင်ယူစဉ်လည်း၊ ကာဇံ-ထမ်းပိုးကို၊ ဩနာမေတွာ-အောက်သို့ ညွတ်စေ၍၊ သစေ ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ၊ ဂဏှတုံ-ငှာ၊) ဝဋ္ဋတိ၊ ဝေဏု-ထမ်းပိုးဝါးသည်၊ တိသဟတ္ထော-အတောင် သုံးဆယ်ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ၊ ဧကသ္မိ-တစ်ဖက်သော၊ အန္တေ-အစွန်၌၊ ဂုဠ ကုမ္မော-တင်လဲအိုးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဗဒ္ဒေါ-ဖွဲ့ချည်အပ်သည်၊ (ဟောတိ-အံ၊) ဧကသ္မိ- သော၊ (အန္တေ-၌) သပ္ပိကုမ္မော-ထောပတ်အိုးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဗဒ္ဒေါ-သည်၊ (ဟော တိ-အံ၊) တံ-ထိုထမ်းပိုးကို၊ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အကယ်၍ အကပ်ခံအံ၊ (ဧဝံသတိ၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော တင်လဲ ထောပတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ-အကပ်ခံ အပ်ပြီးသည်သာ၊ (အကပ်မြောက်တော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊) ဥစ္ဆယန္တဒေါဏိတော- ကြံရည်ကြိတ်စက်ဝယ် ကြံရည်စကျင်းမှ၊ ပုဏ္ဏရန္တမေဝ-ယိုကျစဉ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ရသံ-အရည်ကို၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ၊ အဘိဟာ ရော-ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည်၊ န ပညာယတိ-မထင်ရှားသေး၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ န ဂဟေတဗ္ဗော-မခံယူထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ကသဋံ-အဖတ်ကို၊ ဆဋ္ဌေတွာ-စွန့်ပစ်၍၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဥဿိဗ္ဗိတွာ ဥဿိဗ္ဗိတွာ-ခတ်ယူ၍ ခတ်ယူ၍၊ သစေ ဒေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊ ဂဏှတုံ-ငှာ၊) ဝဋ္ဋတိ။

ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ ပတ္တာ-သပိတ်တို့သည်၊ ဝါ-ခွက်တို့သည်၊ မဉ္ဇေဝါ- ညောင်စောင်းပေါ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပီဌေဝါ- အင်းပျဉ်ပေါ်၌သော်လည်း ကောင်း၊ ကဋ္ဌသာရကေဝါ - သင်ဖြူးပေါ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဒေါဏိယံ ဝါ -

ဥစ္ဆယန္တဒေါဏိ။ ။ကြံညစ်ယန္တယား၌ ရဟန်းဖို့ မဟုတ်ဘဲ ညစ်ရိုးညစ်စဉ် အရည်ကို ခံယူဖို့ရန် လျှောက်သောကြောင့် “အဘိဟာရော န ပညာယတိ” ဟု ဆိုသည်။ အကယ်၍ ရဟန်းအတွက် မှန်းပြီးလျှင် လူတစ်ယောက် ချီမနိုင်လောက်သော ကြံကြိတ်စက် ကလေးဖြင့် ၂ တောင်ထွာဟတ္ထပါသ်အတွင်း ညစ်ပေးအံ့ “ခံယူပါ” ဟု လျှောက်လျှင် ကာယ ပဋိဗဒ္ဓဖြင့် ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ထင်ရှားသောကြောင့် ခံယူကောင်း၏-ဟု ဋီကာဆိုသည်။

ကသဋံ ဆဋ္ဌေတွာ။ ။ယာမကာလိကဖြစ်အောင် အဖတ်ကို ဖယ်၍ ကြံရည် စကျင်းမှ လက်ဖြင့် ခတ်ယူ၍ ပေးလျှင် ခံယူခြင်းငှာ အပ်၏။ ယာမကာလိကဖြစ်ဖို့ရန်အတွက် “ကသဋံ ဆဋ္ဌေတွာ” ဟု ဆိုသည်။ နံနက်ပိုင်း၌ သောက်ဖို့ ဖြစ်လျှင်ကား အဖတ်ကို မဖယ်ဘဲ လည်း ခံယူကောင်းပါ၏။

စကျင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဖလကေဝါ-ပျဉ်ချပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ထပိတာ-
 ထားအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတဿ-တည်
 သော ရဟန်း၏၊ ဒါယကော-ပေးလှူမည့် ဒါယကာသည်၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ဟောတိ-
 ဖြစ်၏၊ တတ္ထ-ထိုဟတ္ထပါသ်ဖြစ်လောက်သော အရပ်၌၊ ဌတွာ-၍၊ ပဋိဂ္ဂဟဏ
 သညာယ-ခံယူကြောင်းသညာဖြင့်၊ ဝါ-ခံယူမည်ဟူသော အမှတ်သညာဖြင့်၊ မဇ္ဈာ
 ဒီနိ-(မြောက်၍ ကပ်အပ်သော) ညောင်စောင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အင်္ဂုလိယာပိ-
 လက်ချောင်းဖြင့်လည်း၊ ဖုသိတွာ-ထည့်၍၊ ဌိတေနဝါ-ရပ်သော ရဟန်းသည်သော်
 လည်းကောင်း၊ နိသိန္နေနဝါ-ထိုင်သော ရဟန်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ နိပန္နေန
 ဝါ-လျောင်းသော ရဟန်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ (“ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ”၌ စပ်၊)
 တေသု ပတ္တေသု-ထိုခွက်တို့၌၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဒိယျတိ-ပေးအပ်၏၊
 တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊
 ဟောတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိ-ခံယူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ မဇ္ဈာဒီနိ-ညောင်စောင်း
 အစရှိသည်တို့သို့၊ အာရဟိတွာ-တက်၍၊ သစေပိ နိသိဒတိ-အကယ်၍ မူလည်း
 ထိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ထိုင်ပြန်ပါသော်လည်း၊) ဝဋ္ဋတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊
 [ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြစ်သော ညောင်စောင်းစသည်ဖြင့် ခံယူရာရောက်သောကြောင့်
 အကပ်မြောက်သည်သာ။] ပန-ချီးမြှောက်ဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ မဇ္ဈာဒီနိ-တို့ကို၊
 ဟတ္ထေန၊ ဂဟေတွာ၊ မဇ္ဈေ-၌၊ သစေ နိသိဒတိ-အကယ်၍ ထိုင်ချလိုက်အံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ-ဤသို့ထိုင်ချလတ်သော်၊) ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ-အကပ်မြောက်၏ဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊
 နတ္ထိ-မရှိတော့။ [လက်ဖြင့် ကိုင်ခြင်း ပါနေသောကြောင့် အကပ်မြောက်၏ဟု
 ဆိုဖွယ်မလို-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ (ဗဟူ-ကုန်သော၊) ပတ္တာ-တို့သည်၊ ပထဝိယံ-မြေပေါ်၌၊ ကုစ္ဆိယာ-
 ဝမ်းဖြင့်၊ ကုစ္ဆိ-ဝမ်းကို၊ (တစ်နည်း) ကုစ္ဆိယာ ကုစ္ဆိ-သပိတ်ဝမ်းအချင်းချင်း၊ အာဟစ္စ-
 ထိ၍၊ ဌိတာ-တည်ကုန်သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍ မူလည်း ဖြစ်ကုန်အံ့၊
 ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ယံ ယံ-အကြင်အကြင်သပိတ်ကို၊ အင်္ဂုလိ
 ယာဝါ-လက်ချောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သူစိယာဝါ-ကညစ်ဖြင့်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဖုသိတွာ-ထိ၍၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ပေစာရေးရင်း
 လာကပ်သောအခါ ကညစ်ဖြင့် တို့၍ အကပ်ခံသောကြောင့် “သူစိယာဝါ ဖုသိတွာ”
 ဟု ဆိုသည်။] တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုသပိတ်၌၊ ဒိယျမာနမေဝ-ပေးအပ်သော ခဲဖွယ်
 ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်သည်၊ (ဝါ-အကပ်မြောက်သည်၊)
 ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ကတ္ထစိ-အချို့အဋ္ဌကထာတို့၌၊ [“ကတ္ထစိ အဋ္ဌကထာသု”ဟု
 ဋီကာရှိသောကြောင့် “ယတ္ထကတ္ထစိ”ဟု မရှိရ၊ “ယံ ပန ကတ္ထစိ”ဟုသာ ပါဠိမှန်
 ရှိရမည်။] မဟာကဋ ဟေ န ရုဟတိတိ -ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

တံ-ထိုစကားကို၊ ဟတ္ထပါသာတိတ္ထမံ-ဟတ္ထပါသ်ကို လွန်သော သပိတ်ကို၊ သန္ဓာယ-
 ရှိ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ မဟာကဋ္ဌသာရဟတ္ထတ္ထရဏာဒိသု-ကြီးစွာသော
 သင်ဖြူ၊ ဆင်ကျောက်ကုန်း၏ အခင်းကြီး အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ထပိတပတ္တေ-
 ထားအပ်သော သပိတ်၌၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ခံယူခြင်းသည်၊ န ရှုဟတိ-မတက်ရောက်၊
 ဝါ-အကပ်မမြောက်။ ပန-ဆက်၊ ဟတ္ထပါသေ-သည်၊ သတိ-ရှိသော်၊ တတ္ထဇာတ
 ကာ-ထိုသစ်ပင်၌ ဖြစ်သော အရွက်ကို၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်
 မထား၊ တစ်ပါးပါးသော ခွက် အစရှိသည်၌၊ (ဂဏှိတံ-ငှာ) ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဗျတိရိတ်
 ကား၊ တတ္ထဇာတကေ-ထိုသစ်ပင်၌ ဖြစ်သော၊ ပဒုမိနိပဏ္ဏေဝါ-ပဒုမ္မာကြာရွက်၌
 သော်လည်းကောင်း၊ ကိသုကပဏ္ဏာဒိမိဝါ-ပေါက်ပင်ရွက် အစရှိသည်၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ (ဂဏှိတံ-ငှာ) န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုတတ္ထဇာတက ပဒုမ္မာကြာရွက်
 စသော အရွက်သည်၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓသချီ-ကာယပဋိဗဒ္ဓ၌ ရေတွက်အပ်သည်၏
 အဖြစ်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်။

တတ္ထဇာတကေ-ထိုသစ်ပင်၌ဖြစ်သော အရွက်စသည်၌ (ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်
 ခံခြင်းသည်၊ န ရှုဟတိ) ယထာ-မတက်ရောက်သကဲ့သို့၊ ဝါ-အကပ်မမြောက်
 သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ခါဏုကေ-သစ်ငုတ်၌၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ ထပိတမဗ္ဗာဒိမိ-
 ထားအပ်သော ညောင်စောင်းအစရှိသော၊ အသံဟာရိမေ-ပြောင်းရွှေ့၍ မရ
 ကောင်းသော၊ ဖလကေဝါ-ပျဉ်ချပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏေဝါ-ကျောက်
 ဖျာ၌သော်လည်းကောင်း၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏံ-သည်) န ရှုဟတိယေဝ-မတက်ရောက်
 သည်သာ၊ ဝါ-အကပ်မမြောက်သည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ တေပိ-ထိုပျဉ်ချပ်၊ ကျောက်ဖျာ
 တို့သည်လည်း၊ တတ္ထဇာတကသင်္ခေပုပဂါ-တတ္ထဇာတက၌ သွင်းယူအပ်ကုန်သည်
 ၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ အတ္ထတေသု-ဖြန့်ခင်းအပ်ကုန်သော၊ သုခုမေသု-သိမ်
 မွေ့ကုန်သော၊ တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသုပိ-မန်ကျည်းရွက် အစရှိသော အရွက်တို့၌
 လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းသည်၊ န ရှုဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ-အကပ်
 မမြောက်၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုမန်ကျည်းရွက် အစရှိ
 သော အရွက်တို့သည်၊ သန္ဓာရေတုံ-ကပ်အပ်သော ဝတ္ထုကို ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊
 န သမတ္ထာနိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း၊ ပန-အန္ဓယကား၊ မဟန္တေသု-

အသံဟာရိမေ။ ။ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန သုဠဟရိတဗ္ဗန္တိ သံဟာရိယံ၊ တံယေဝ
 သံဟာရိမံ၊ ယကာရဿ မကာရံ ကတွာ၊ န + သံဟာရိမံ အသံဟာရိမံ-(ယောဇနာ) ဤသို့
 ယကို (မ) ပြုဟုဆိုသော်လည်း ထိုကဲ့သို့ ကာရီ ကာရိယ ပြောင်းပုံကို ကျမ်းစာတို့၌ တွေ့ခဲ့၏။
 ထို့ကြောင့် “သံ (သမန္တတော)-ထက်ဝန်းကျင်သို့ + ဟရဏံ သံဟာရော၊ သံဟာရေန နိဗ္ဗတ္တံ
 သံဟာရိမံ-ထက်ဝန်းကျင် ရွှေ့ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပျဉ်ချပ်စသည်၊ န + သံဟာရိမံ
 အသံဟာရိမံ” ဟု ပြုသင့်မည် ထင်သည်။

ကြီးကုန်သော၊ ပဒုမိနိပဏ္ဍာဒီသု-ပဒုမ္မာကြာရွက် အစရှိသည်တို့၌ (တတ္ထဇာတက မဟုတ် ကြာပင်မှ ဖြတ်ထားအပ်ပြီးသော ပဒုမ္မာကြာရွက် အစရှိသည်တို့၌) (ပဋိဂ္ဂဟဏ်-သည်) ရဟတိ၊ ဟတ္ထပါသံ-ကို၊ အတိတ္ထမ္မ-ကျော်လွန်၍၊ ဌိတော-တည်သော ဒါယကာသည်၊ ဒီယဒဏ္ဍကေန-ရှည်သော အစိုးရှိသော၊ ဥဠကော်န-ယောက်ချိုဖြင့်၊ ဝါ-မှုတ်ဖြင့်၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အာဂန္ဓာ-အနီးသို့ လာ၍၊ ဒေဟိ-ပေးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဝစနံ-ကို၊ အသုတွာဝါ-မကြားမူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မကြားခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အနာဒိယိတွာဝါ-မနာယူမူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မနာယူခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တေ-သပိတ်၌၊ အာကိရတိယေဝ-လောင်းထည့်သည်သာဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဒုရေ-၌၊ ဌတော-၍၊ ဘတ္တပိဏ္ဍ-ကို၊ ဒိပန္တေပိ-ပစ်ပေးသော ဒါယကာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပတ္တတ္ထဝိကတော-သပိတ်အိတ်မှ၊ နီဟရိယမာနေ-ထုတ်ဆောင်အပ်ဆဲ ဖြစ်သော၊ ပတ္တေ-သပိတ်၌၊ ရဇနစုဏ္ဍာနိ-ဆိုးရည်၏ အမှုန်တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဥဒကေ-ရေသည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ဓောဝိတဗ္ဗော-ဆေးထိုက်၏၊ (ဥဒကေ-သည်) အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ ရဇနစုဏ္ဍ-ကို၊ ပုဉ္ဇိတွာဝါ-သုတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ-အကပ်ခံ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရိတဗ္ဗံ-လှည့်လည်ရာ၏၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရန္တဿ-လှည့်လည်စဉ်၊ ရဇံ-မြူမှုန်သည်၊ သစေ မတတိ-အကယ်၍ ကျအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဘိက္ခာ-ကို၊ ဂဏိတဗ္ဗာ-ခံယူထိုက်၏၊ အပုဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်မခံဘဲ၊ ဂဏှတော-ခံယူသော ရဟန်း၏၊ ဝိနယဒုက္ကဋ်-ဝိနယဒုက္ကဋ်သည်၊ (ဟောတိ) ပန-ထိုသို့ပင်အကပ် မခံဘဲ ခံယူသော ရဟန်းအား ဝိနယဒုက္ကဋ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ-ထိုဆွမ်းကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ ဘုဠတော-စားသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ပဋိဂ္ဂါဟေတွာ-အကပ်ခံစေပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ ဝါ-လောင်းပါကုန်၊ [ကင်္ခါ၌ "ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဒေထ" ဟု ရှိ၏။] ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - ဆွမ်းလောင်းသူတို့အား

သစေ ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ။ ။ ရှေးခေတ်၌ သပိတ်အိတ်ဟူသည် သပိတ်ကို အတွင်း၌ မြှုပ်သွားစေနိုင်သော အဝတ်အိတ်တည်း။ ထိုအိတ်ကို ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးထား၏။ ထို့ကြောင့် "အိတ်မထုတ်စဉ် သပိတ်ထည်း၌ ဆိုးရည်၏အမှုန်ကျလျှင်" ဟု ဆိုသည်။ ထိုအမှုန်သည် ယာဝဇီဝိကအာဟာရ ဖြစ်သောကြောင့် "ရေရှိလျှင် သပိတ်ကို ဆေးပြီးမှ၊ ရေ မရှိလျှင် သပိတ်ကို အကပ်ခံပြီးမှ ဆွမ်းခံရမည်" ဟု ဆိုသည်။ သပိတ်ကို အကပ်ခံသောအခါ အမှုန်ကိုလည်း အကပ်ခံပြီး ဖြစ်တော့၏။ ["ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ" ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ ဝါသဒ္ဓါပါဟန်မတူ။]

ပြောဆိုအပ်ပါလျက်၊ ဝစနံ-ကို၊ အသုတ္တာဝါ-လည်းကောင်း၊ အနာဒိယိတ္တာဝါ-လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ သစေ ဒေန္တိယေဝ-အကယ်၍ ပေးမြဲ ပေးနေကုန်အံ့၊ ဝါ-လောင်းမြဲ လောင်းနေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝိနယဒုက္ကဋ်-သည်၊ နတ္ထိ၊ ပုန၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ အညာ-အခြားသော၊ ဘိက္ခာ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ခံယူထိုက်၏။

မဟာဝါတော-ကြီးစွာသော လေသည်၊ တတော တတော-ထိုထိုအရပ်မှ၊ ရဇံ-မြူမှုန်ကို၊ သစေ ပါတေတိ-အကယ်၍ ကျစေအံ့၊ (ထိုသို့ကျခြင်းကြောင့်၊) ဘိက္ခံ-ကို၊ ဂဟေတုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ သစေ န ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (မြူမှုန် မကျအောင် ဆွမ်းကို ခံယူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်ဖြစ်အံ့-ဟူလို၊) (ဧဝံသတိ၊) အနုပသမ္ပန္နဿ-လူသာမဏေအား၊ ဒဿာမိ-ပေးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန-စင်ကြယ်သော စိတ်ဖြင့်၊ (အမှန်ပေးမည်ဟူသော စိတ်ဖြင့်၊) အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂဏှိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-ပြီး၍၊ ဝိဟာရဝါ-ကျောင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ အာသနသာလံဝါ-ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တံ-ထိုဆွမ်းကို၊ အနုပသမ္ပန္နဿ - လူသာမဏေအား၊ ဒတွာ - ပေးပြီး၍၊ ပုန - ဖန်၊ တေန - ထိုလူသာမဏေသည်၊ ဒိန္နံဝါ-ပေးအပ်သော ဆွမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ တဿ-ထိုလူသာမဏေ၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝိဿာသေန-အကျွမ်းဝင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ-ခံယူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဘုဒ္ဓိတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

(ဘိက္ခု-ရဟန်းတစ်ပါးသည်) ဘိက္ခာစာရေ-ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်ရာ ဆွမ်းခံရွာ၌၊ သရဇံ-မြူမှုန်နှင့် တက္ကဖြစ်သော၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဘိက္ခုဿ-အခြားရဟန်းအား၊ သစေ ဒေတိ-အကယ်၍ ပေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သော-ထိုပေးရာ ရဟန်းကို၊ (ဘိက္ခုနာ-ပေးသော ရဟန်းသည်၊) ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိံ) ဣမံ-ဤသပိတ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏှေယျာသိဝါ-ခံယူမှုလည်း ခံယူပါလော၊ ပရိဘုဉ္ဇေယျာသိဝါ-သုံးဆောင်မှုလည်း သုံးဆောင်ပါလော၊ ဣတိ၊ (ဝတ္တဗ္ဗော) တေန-ထိုပေးရာ ရဟန်းသည်၊ တထာ-ထိုပြောသည့်အတိုင်း၊

ဝိနယဒုက္ကဋ်။ "မည်သည့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်" ဟု သီးခြား 'အမည်မတပ်အပ်ဘဲ သာမည ဒုက္ကဋ်ဟူသမျှကို "ဝိနယေ + ပညတ္တံ + ဒုက္ကဋ်" အရ "ဝိနယဒုက္ကဋ်" ဟု ခေါ်သည်။ ဒုက္ကဋ် ၈ မျိုးအကျယ်ကို ဒုတိယပါရာဇိကအဋ္ဌကထာမှာ ရှုပါ။ အကျဉ်းချုပ်ကား-

- ပုဗ္ဗ-သဟပယောဂေါစ၊ အနာမာသဒုဂ္ဂပစိဏ္ဏေ၊
- ဝိနယေစေဝ ဉာတေစ၊ ဥတ္တိယာစ ပဋိဿဝေ၊
- အဋ္ဌေတေ ဒုက္ကဋာ ဒုတ္တာ၊ ဝိနယေ ဝိနယညုနာ။

အနုပသမ္ပန္နဿ ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ပုဗ္ဗဘောဂဿ အနုရူပေန (ရှေ့၌ "အနုပသမ္ပန္နဿ ဒဿာမိတိ" ဟု ဆိုခဲ့သော အာဘောဂအား လျော်အောင်) "အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတွာ ၊ပေ၊

ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။ ရင်-မြူမှုန်သည်။ ဥပရိ-ဆွမ်း၏ အပေါ်၌။ သစေ ဥပ္ပဝတိ-အကယ်၍ ပေါလောပေါ်နေအံ့။ (ဧဝံသတိ) ကဋိကံ-ပအုန်းရည်ကို၊ ပဝါဟေတ္တာ-မျှောပစ်၍၊ ဝါ-ငဲ့ပစ်၍၊ သေသံ-အကြွင်းကို၊ ဘုဋ္ဌိတဗ္ဗံ-စားရာ၏။ [ဆွမ်းထည်း၌ ပအုန်းရည်ပါနေ၍ မြူမှုန်တွေ ပေါလောပေါ်နေအံ့ဟု ဆိုသည်။ ပအုန်းရည်ကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် မှတ်၍ ဆိုသည်။ နို့ရည်၊ ဟင်းရည်တို့ကိုပါ ယူ။]

(ရင်-သည်) အန္တော-ဆွမ်း၏ အတွင်း၌၊ ပဝိဋ္ဌံ-ဝင်ပြီးသည်။ သစေ ဟောတိ-အံ့။ (ဧဝံသတိ) ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-အကပ်ခံရာ၏။ အနုပသမ္ပန္နော-လူသာမဏေသည်။ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ အမောစေန္တေန-မလွတ်ဘဲ၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ အနုပသမ္ပန္နော-သည်။ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထိုလူသာမဏေရှိရာ အရပ်သို့၊ နေတွာ-သပိတ်ကို ဆောင်ယူ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ရာ၏။ [လက်က လွတ်လိုက်ပြီးမှ ထပ်၍ သပိတ်ကို ယူလျှင် ဥဂ္ဂဟိတကဒုတ္တဋ္ဌိအာပတ် သင့်သောကြောင့် “ဟတ္ထတော အမောစေန္တေန” ဟု ဆိုသည်။] သုက္ခဘတ္တေ-ခြောက်သော ထမင်း၌၊ [ဟင်းရည် စသည်ဖြင့် မလူးအပ်သော ထမင်းသန့်သန့်ကို “သုက္ခဘတ္တ” ဟု ဆိုသည်။] ပတိတရင်္ဂ-ကျသော မြူမှုန်ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ ဘုဋ္ဌိတံ ဝဋ္ဋတိ။ (ရင်-သည်) အတိသုခုမံ-အလွန်သိမ်မွေ့သည်။ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဥပရိဘတ္တေန-အပေါ်ယံထမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ အပနေတဗ္ဗံ-ဖယ်ရှားရာ၏။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ-အကပ်ခံ၍သော်လည်း၊ ဘုဋ္ဌိတဗ္ဗံ-စားရာ၏။

ယာဂုံဝါ-ယာဂုကိုသော်လည်းကောင်း၊ သူပံဝါ-ဟင်းရည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုရတော-ရဟန်း၏ ရှေ့၌၊ (သပိတ်ဖြင့် ဆွမ်းစားနေသော ရဟန်း၏ ရှေ့၌) ထပေတွာ-ချထား၍၊ အာလုလေန္တာနံ-မွေနေသော လူသာမဏေတို့၏။ (အာလောလေန္တာနံဟုလည်း ရှိ၏။ အနက်တူ) ဘာဇနတော-အိုးခွက်မှ၊ ဖုသိတာနိ-ယာဂုပေါက်၊ ဟင်းရည်ပေါက်တို့သည်။ ဥပဂန္တာ-အထက်သို့ တက်၍၊ ပတ္တေ-ရဟန်း၏ သပိတ်၌၊ (သစေ) ပတန္တိ-ကုန်အံ့။ (ဧဝံသတိ) ပတ္တော-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-ထပ်၍ အကပ်ခံထိုက်၏။ [ရဟန်း၏ အနီးသို့ ဆောင်ယူ၍ မြေပေါ်၌

ဝဋ္ဋတိ” တိ ဝုတ္တံ၊ ယသ္မာ ပန တံ “အညဿ ဒဿာမိ” တိ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ပရသန္တကံနာမန ဟောတိ၊ တသ္မာ ဓာဿ အဒတွာပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘုဋ္ဌိတံ ဝဋ္ဋတိ-ဋီကာ။

ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ ဘုဋ္ဌိတဗ္ဗံ။ ။ ဤဝါကျကို ထောက်၍ ယခုအခါ ဆွမ်းစားတုန်း၌ မြူမှုန်ကျခဲ့သော် ဆွမ်းပွဲတစ်ပွဲလုံးကို ဖြစ်စေ၊ မြူမှုန်ကျကြောင်း ထင်ရှားသော ဆွမ်းခွက်ဟင်းခွက်ကို ဖြစ်စေ ထပ်၍ အကပ်ခံပြီးမှ ဆက်လက် စားသင့်သည်။ ထိုသို့ အကပ်မခံဘဲ စားလျှင် အဒိန္နသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ် သင့်သည်။

ချထားသည့်အတွက် ထိုယာဂုပေါက်၊ ဟင်းရည်ပေါက်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ထပ်၍ အကပ်ခံရသည်။ ဥဠုကော်န-ယောက်ချိုဖြင့်၊ အာဟရိတ္တာဆောင်ယူ၍၊ ဒေန္တာနံ-ပေးကုန်သော လူသာမဏေတို့၏၊ ပဌမတရံ-မထည့်မီ ရှေးဦးစွာ၊ ဥဠုကော်တော-ယောက်ချိုမှ၊ ဝါ-ဇွန်းကြီးမှ၊ ထေဝါ-ဟင်းရည်ပေါက်တို့သည်၊ ပတ္တေ-၌၊ (သစေ) ပတန္တိ-အကယ်၍ ကျကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သုပတိတာ-ကောင်းစွာ ကျကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) အဘိဟဋ္ဌတ္တာ-ရှေးရှုဆောင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေါသော-ဤဒန္တပေါနသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ စရုကေန-အိုးငယ်ဖြင့်၊ (“စရုကေနာတိ ခုဒ္ဒကဘာဇနေန” ဋီကာ) ဘတ္တေ-ထမင်းကို၊ အာကိရိယမာနေ-လောင်းထည့်အပ်သော်၊ စရုကတော-မှ၊ မသိဝါ-မီးသွေးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဆာရိကာဝါ - ပြာသည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေပိ ပတတိ-အကယ်၍မူလည်း ကျအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း)၊ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ-ကြောင့်၊ ဒေါသော-သည်၊ နေဝ အတ္ထိ-မရှိပင်တည်း၊ အနန္တရဿ-အခြားမဲ့ ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဒိယုမာနံ-ပေးအပ်သော ခဲဖွယ်သည်၊ ပတ္တတော-မှ၊ ဥပ္ပတိတ္တာ-ခုန်တက်၍၊ ဣတရဿ-အခြားသော ရဟန်း၏၊ ပတ္တေ-၌၊ (သစေ) ပတတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သုပတိတံ-ကောင်းစွာ ကျသည်၊ (ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ။ [သပိတ်ထည်းကျတုန်းက အကပ်ခံပြီး ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ “သပိတ်မှ ခုန်တက်” ဟု ဆိုပုံကို ထောက်၍ “ရှေးတုန်းက သပိတ်များသည် ယခုခေတ် သပိတ်များလောက် အစောက်နက်ဟန် မတူ” ဟု ထင်သည်။]

ဇေရိသာခါဒိ-ဟင်းခါးပန်းတူခက် အစရှိသည်ကို၊ ဖာလေတ္တာ-ခွဲ၍၊ ဝါ-ခြမ်း၍၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဒေန္တာနံ-ပေးကုန်စဉ်၊ သာခတော-အခက်မှ၊ ဖုသိတာနိ-အပေါက်တို့သည်၊ (အမုန်အဖတ်၏ အပေါက်တို့သည်) အညဿ-အခြား ရဟန်း၏၊ ပတ္တေ-၌၊ သံစေ ပတန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပတ္တော၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ ပတ္တဿ-၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဖာလေန္တိ-ခွဲကုန်၏၊ (ခြမ်းကုန်၏) တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပတ္တေ-၌၊ (ဖုသိတေသု-အပေါက်တို့သည်) ပတိတေသု-ကျကုန်လတ်သော်၊ ဒါတုကာမတာယ-ပေးလို

ဒေါသော နတ္ထိ။ ။ ရှေးရှုဆောင်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ယောက်ချို၊ သို့မဟုတ် ဇွန်းကြီးမှ ယာဂုပေါက် ဟင်းရည်ပေါက်သည် လောင်း၍ မထည့်မီ ကျသွားသော်လည်း ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ် မရှိ၊ ရှေးရှုဆောင်တုန်းက ရှေးဦးစွာ ကျသော ဟင်းရည်ပေါက်တို့အတွက် အပြစ် မရှိသကဲ့သို့ လောင်းထည့်ပြီး၍ ယောက်ချိုကို ပြန်ယူသောအခါ ကျရစ်သော ဟင်းရည်ပေါက်တို့အတွက်လည်း အပြစ် မရှိသတတ်။ [ယထာ ပဌမတရံ ပတိတထေဝေ ဒေါသော နတ္ထိ၊ တထာ အာကိရိတ္တာ အပနေန္တာနံ ပတိတထေဝေပိ အဘိဟတတ္တာ နေဝတ္ထိ ဒေါသောတိ ဝဒန္တိ-ဋီကာ။]

သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ၊ ဒေါသော၊ နတ္ထိ၊ ပါယသဿ-နိယနာဖြင့်၊ ပူရေတ္တာ-ပြည့်စေ၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ သစေ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဥဏှတ္တာ-ပူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-အောက်က၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ (သစေ) န သက္ကောတိ-အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) မုခဝဋီယာပိ-သပိတ်နှုတ်ခမ်း၌လည်း၊ ဂဟေတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [“ပူသော နိယနာဖြင့် ပြည့်နေသော သပိတ်ကို ကပ်သောအခါ သပိတ်အောက်က မခံယူနိုင်လျှင် သပိတ်နှုတ်ခမ်းကို ကိုင်၍လည်း အကပ်ခံနိုင်သည်” ဟုလို့။] တထာပိ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (သပိတ်နှုတ်ခမ်း ကိုင်၍လည်း၊) (ဂဟေတုံ-ငှာ၊) သစေ န သက္ကောတိ၊ (ဧဝံသတိ၊) အာဓာရကေန-သပိတ်ခြေဖြင့်၊ ဂဏှိတဗ္ဗော-ခံယူထိုက်၏၊ (သပိတ်ခြေက ကာယပဋိဗဒ္ဓ ဖြစ်သောကြောင့် ခံယူနိုင်သည်။)။

အာသနသာလာယ-ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ နိဒ္ဒံ-အိပ်ငိုက်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကန္တော-သက်ရောက်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ အာဟရိယမာနံ-ဆောင်ယူအပ်သည်ကိုလည်း၊ နေဝ ဇာနာတိ-မသိအံ့၊ ဒိယမာနံ-ပေးအပ်သည်ကိုလည်း၊ န ဇာနာတိ-မသိအံ့၊ [နိဒ္ဒေဒိက္ကန္တကို ထင်ရှားပြသည်။] (ဧဝံသတိ-ဤသို့မသိလတ်သော်၊) အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်မခံအပ်သည်၊ ဝါ-အကပ်မမြောက်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ အာဘောဂံ-အကပ်ခံမည်ဟု နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတ္တာ-၍၊ (မငိုက်ခင်က နှလုံးသွင်း၍၊) နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (အကပ်မြောက်သည်-ဟုလို့) သော-ထိုငိုက်နေသော ရဟန်းသည်၊ ဟထ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ အာဓာရကံ-သပိတ်ခြေကို၊ မုဉ္ဇိတ္တာ-လွှတ်၍၊ ပါဒေန-ဖြင့်၊ ပေလ္လေတ္တာ-နှိပ်ထား၍၊ (ရှေးနိဿယ၌ ညှပ်ထား၍ဟု ပေး၏၊) သစေပိ နိဒ္ဒိယတိ-အကယ်၍မူလည်း ငိုက်နေစေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ငိုက်နေပါသော်လည်း၊) ဝဋ္ဋတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ (အကပ်မြောက်သည်သာ-ဟုလို့) ပန-ထိုသို့ပင်အပ်ပါသော်လည်း၊ ပါဒေန-ဖြင့်၊ အာဓာရကံ-ကို၊ အတ္တမိတ္တာ-နင်း၍၊ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ-ခံယူသော ရဟန်း၏၊ ဇာဂရန္တဿပိ-နိုးနေသော ရဟန်းသော်မှလည်း၊ အနာဒရပဋိဂ္ဂဟာဏံ-မရိုမသေ ခံယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ကတ္တဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ ကေစိ-အချို့သော အဘယဂိရိဝါသီဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ၌ စပ်၊) ဧဝံ-သို့၊ အာဓာရကေန-ဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟာဏံ-အကပ်ခံခြင်းသည်၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓေန-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုနှင့် စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟာဏံနာမ-အကပ်ခံခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ [သပိတ်သည် ကာယပဋိဗဒ္ဓ၊ သပိတ်ခြေသည် ကာယပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓ၊] တံ-ထိုစကားသည်၊ တေသံ-ထိုကေစိဆရာတို့၏၊ ဝစနမတ္တမေဝ-စကားမျှသာတည်း၊ အတ္တတောပန-အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်ကား။

ဧတံ သဗ္ဗမ္ဗိ-ဤအလုံးစုံသော သပိတ်, သပိတ်ခြေသည်လည်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓမေဝ-
ကိုယ်နှင့် စပ်သော ဝတ္ထုသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ကာယသံသဂ္ဂေဝိ-
ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ ဒေသနယော-ဤနည်းကို၊ ဒသိတောဝ-ပြအပ်ပြီး
သည်သာ။ ။ “ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့် တို့ရာ၌ ထုလ္လစွဉ်း အာပတ်သင့်သကဲ့သို့ ကာယ
ပဋိဗဒ္ဓ ပဋိဗဒ္ဓဖြင့် တို့ရာ၌လည်း ထုလ္လစွဉ်းဟုပင် ဆိုခဲ့သည်”-ဟူလို။

ယမ္ဗိ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ဘိက္ခုဿ-အား၊ ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်
စဉ်၊ ပတတိ-လျော့ကျသွား၏၊ (ဒါယကာ၏ လက်မှ လျော့ကျသွား၏)၊ တံ-
ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သာမံ-ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-
ကောက်ယူ၍၊ ပရိဘူတံ-သုံးဆောင်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ တကြ-ထိုသို့ကောက်
ယူ၍ သုံးဆောင်ကောင်းရာ၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ သုတ္တံ-ပါဠိတော်တည်း၊
အနုဇနာမိ |ပေ၊ ဒါယကေဟိတိ-ဟူသည်တည်း၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်
ဘောဇဉ်သည်၊ ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်စဉ်၊ ပတတိ-လျော့ကျသွား၏၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်
ဘောဇဉ်ကို၊ သာမံ-ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပရိဘူတံ-ငှာ၊ အနုဇနာမိ-
၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဒါယကေဟိ-ဒါယကာတို့သည်၊
ပရိစ္စတ္တံ-စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ။- စူဠဝဂ္ဂ၊ ခုဒ္ဒကက္ခန္ဓကပါဠိတော်။]

စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဣဒံ သုတ္တံ-ဤပါဠိတော်သည်၊ နေယျတ္ထံ-အခြား
သော စကားဖြင့် သိထိုက်သော အနက်ရှိသော ပါဠိတော်တည်း၊ [ဝစနန္တရေန
ဂမိတဗ္ဗတ္ထံ နေယျတ္ထံ-ဒွါရကထာအဖွင့် မူလဋီကာ။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊
ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပာယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
ထိုက်၏၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်စဉ်၊ ဒါယကဿ-
၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ ပရိဂဠိတွာ-လျော့ကျ၍၊ သုဒ္ဓါယ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊
ဘူမိယာဝါ-မြေ၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဒုမိနိ |ပေ၊ ဒိသုဝါ-ပဒုမ္မာကြာရွက်၊ အဝတ်၊
သင်ဖြူး အစရှိသည်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ-လျော့ကျ၏၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်
ဘောဇဉ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘူတံ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ကား၊
ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ သရဇာယ-မြူမှုန်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဘူမိယာ-
၌၊ ပတတိ၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ရဇံ-မြူမှုန်ကို၊ ဝါ-ဖုံကို၊ ပုဋ္ဌိတွာဝါ-သုတ်၍
သော်လည်းကောင်း၊ ဓောဝိတွာဝါ-ဆေး၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂတေဟွာဝါ-

အနုဇနာမိ |ပေ၊ ဒါယကေဟိ။ ။ဤသို့ ဒါယကာ၏ လက်မှ လျော့ကျသွားသော
'ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၌ ရဟန်းက ကာယ, ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့် ခံယူခြင်း မရှိသေး၊ ထိုသို့ပင် မရှိသေး
ပါသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ သီးခြား ခွင့်ပြုတော်မူချက် ဖြစ်သောကြောင့် ကျရာအရပ်မှ
ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူ၍ သုံးစားနိုင်သည်။

အကပ်ခံ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဘူဒ္ဓိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။ ပန-ဆက်၊ ဝဋ္ဋန္တံ-လိမ့်လျက်၊ အညဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏။ သန္တိကံ-အနီးသို့ သစေ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) တေန-ထိုအခြားသော ရဟန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ အာဟရာပေ တုမ္ပိ-မိမိအထံသို့ ဆောင်ယူစေခြင်းငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။ [မူလပေးရာပုဂ္ဂိုလ်က ထိုရဟန်းကို “ယူခဲ့စမ်းပါ” ဟု စေခိုင်းခြင်းငှာ အပ်သည်-ဟူလို။] တံ ဘိက္ခု-ထို ရဟန်းကို၊ သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ ပြောအံ့၊ (မူလ အကပ်ခံသော ရဟန်းက ပြောအံ့၊) (ကိံ) တံယေဝ-အရှင်ဘုရားသည်ပင်၊ ခါဒ-ခဲစားပါတော့၊ ဣတိ (သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ၊) တဿာပိ-ထိုရဟန်းအားလည်း၊ ခါဒိတံ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။ ပန-ဆက်၊ အနာဏတ္ထေန-မူလရဟန်းက မစေခိုင်းအပ်ဘဲ၊ တေန-ထိုအခြား ရဟန်းသည်၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-မကောက်ယူတိုက်၊ အနာဏတ္ထေန-မစေခိုင်းအပ် သည်၊ (သမာနေန) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣတရဿ-အခြားရဟန်းအား၊ (မူလ အကပ်ခံသော ရဟန်းအား) ဒဿာမိ-ပေးအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဟေတံ၊ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏။ ဣတိ ကုရုန္တိယံ ဝုတ္တံ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္ပတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ- ဤခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဣတရဿ-မူလအကပ်ခံသော ရဟန်းမှ တစ်ပါး သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဂဟေတံ-ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အနနုညာတတ္တာ-ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဣတရဿ ဘိက္ခုနော ဂဟေတံ န ဝဋ္ဋတိ၊) ဣတိ-ဤကားအဖြေ တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သာမံ၊ ပေ၊ ပရိဘူဒ္ဓိတံတိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တေန-မိန့်တော်မူသော၊ (သာမံ ပုဒ်ကို ထည့်၍ မိန့်တော်မူသော) ဘဂဝတာ-သည်၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းအား၊ (ဧဝံကို နောက် တဿနှင့် တွဲ၍ပေး၊) တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ ဒိယျမာနံ- ပေးအပ်စဉ်၊ ပတတိ-လျော့ကျ၏။ တဿဧဝ-ထိုရဟန်းအားသာ၊ ဝါ-၏သာ၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်မခံအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-လည်း၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ် ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူ၍၊ ပရိဘောဂေါ-သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ အနုညာ တော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်စကားရပ်တို့တွင်၊ ပရိစ္စတ္တံ၊ ပေ၊ ဝစနေန-ဟူသော စကားတော်ဖြင့်၊ ပရသန္တကာဘာဂေါ-သူတစ်ပါးဥစ္စာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီပိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အညဿ- အခြားရဟန်းအား၊ ဝါ-၏။ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘူဒ္ဓိတံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အာဏတ္တိယာ-စေခိုင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဂဟေတွာ ပရိဘူဒ္ဓိတံ) ဝဋ္ဋတိ၊ [မူလအကပ်ခံသော ရဟန်းက “ယူခဲ့စမ်းပါ” ဟု ခိုင်းလျှင်လည်း အပ်သည်၊ “အရှင်ဘုရားသာ စားပါတော့” ဟု ပြောလျှင်လည်း ကောက်ယူစားခြင်းငှာ အပ် သည်-ဟူလို။] ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပာယော- ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-ဖြစ်သတတ်။

စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတ္တာ-အကပ်မခံအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုညာတံ-တမင်္ဂလာ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယထာ ဌိတံယေဝ-အကြင်အကြင်တည်မြဲတိုင်းသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကိုပင်၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မူ၍၊ (လက်စသည်ဖြင့် မထိစေမူ၍) ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုဖြင့်၊ ပိဒဟိတွာ-ပိတ်ဖုံး၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဒုတိယဒိဝသေပိ-၌လည်း၊ ပရိဘုဒ္ဓိတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ သန္နိဓိပစ္စယာ-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဒုတိယနေ၌ သုံးဆောင်ကောင်းပါသော်လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ပရိဘုဒ္ဓိတပ္ပံ-သုံးဆောင်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တံ ဒိဝသံယေဝ-(အကပ်ခံစဉ် လျှောကျရာ) ထိုပဌမနေ၌သာ၊ တဿ-ထိုရဟန်းအား၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပရိဘောဂေါ-သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တတော-ထိုအကပ်ခံရာနေ့မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ (ပရိဘောဂေါ) နံ (အနုညာတော)-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်၊ ဣတိ အယမ္ပိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အနက်သည်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပာယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-ဖြစ်သတတ်။

[အကပ်မခံဘဲ သုံးဆောင်ကောင်းသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် အထူးကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌ အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ပြောဆိုခြင်းငှာ မထိုက်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ပြုလိုသောကြောင့် “ဣဒါနိ” စသည်ကို မိန့်။ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဗ္ဗောဟာရိကနယော-အဗ္ဗောဟာရိကနည်းကို၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဘုဒ္ဓန္တာနံ-စားနေကုန်စဉ်၊ ဝါ-စားနေသော ရဟန်းတို့၏၊ ဒန္တာ-သွားတို့သည်၊ ခိယန္တိ-ကုန်ကုန်၏၊ နခါ-လက်သည်းတို့သည်၊ ခိယန္တိ ပတ္တဿ-၏၊ ဝဏ္ဏော-သည်၊ ခိယတိ-ကုန်၏၊ သပ္ပံ-အလုံးစုံကုန်သွားသော ရုပ်ကလာပ်သည်၊ အဗ္ဗောဟာရိကံ-အဗ္ဗောဟာရိကတည်း၊ သတ္ထကေန-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဓားငယ်ဖြင့်၊ [သတ္ထကေနာတိ ပဋိဂ္ဂဟိတ

ယသ္မာ ပေ၊ ပရိဘုဒ္ဓိတပ္ပံ။ ။မူလအကပ်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အကပ်မခံပင် သုံးဆောင်ဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသောကြောင့် (အကပ်မခံရသေးဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိရကား) ကျရာအရပ်၌ တည်မြဲတိုင်းသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို လက်ဖြင့် မသုံးသပ်ဘဲ တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ပိတ်ဖုံး၍ ထားလျှင် ဒုတိယနေ၌လည်း သုံးဆောင်ကောင်း၏၊ ပဌမနေက အကပ်မခံခဲ့သောကြောင့် သန္နိဓိပါမိတ်အာပတ်လည်း မသင့်၊ သို့သော် ဒုတိယနေ၌ကား ပဌမနေကတို့သို့ ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူ၍ မစားနိုင်၊ အကပ်ခံ၍သာ စားနိုင်သည်။ [လက်ဖြင့် သုံးသပ်မိလျှင်ကား နောက်တစ်နေ့ စားလျှင် ဥဂ္ဂဟိတကပစ္စည်းကို အကပ်ခံ၍ စားခြင်းနှင့် တူသောကြောင့် “အနာမသိတွာ” ဟု ဆိုသည်၊ တစ်စုံတစ်ယောက်က ယူမသွားအောင် “ကေနစိ ပိဒဟိတွာ”ဟု ဆိုသည်။]

ဘုဒ္ဓန္တာနံ ပေ၊ ဟာရိကံ။ ။သွား-လက်သည်းနှင့် သပိတ်၏ အဆင်းတို့သည် အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ကလေးအပေါင်းချည်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် စားသောအခါ သွား၌ရှိသော

သတ္တကေန။ ။ ဥစ္စုအာဒိသု-ကြံအစရှိသည်တို့ကို၊ ဖာလိတေသု-ခွဲအပ်ကုန်လတ်သော်၊ ယံ မလံ-အကြင်အညစ်အကြေးသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ ဧတမ္ပိ-ဤအညစ်အကြေးသည်လည်း၊ နဝသမုဋ္ဌိတံနာမ-နဝသမုဋ္ဌိတမည်၏၊ ဝါ-အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသော အညစ်အကြေးမည်၏၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ပရိဘုဒ္ဓိတဗွဲ-သုံးဆောင်ရာ၏၊ သတ္တကံ-ဓားငယ်ကို၊ ဓောဝိတွာ-စင်ကြယ်အောင်ဆေးပြီး၍၊ (ဥစ္စုအာဒိသု-တို့ကို) ဖာလိတေသု-ခွဲအပ်ကုန်လတ်သော်၊ မလံ န ပညာယတိ၊ လောဟဂန္ဓမတ္တံ-သံ၏ အနံ့မျှသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ တံ-ထိုသံ၏ အနံ့မျှသည်၊ အဗ္ဗောဟာရိကံ-တည်း၊ ယမ္ပိ သတ္တကံ-အကြင်ဓားငယ်ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (အကပ်မခံဘဲ ယူ၍) ပရိဟရန္တိ-သွားလေရာရာ ဆောင်ယူကြကုန်၏၊ တေန-ထိုဓားငယ်ဖြင့်၊ ဖာလိတေပိ-ခွဲအပ်သော ခဲဖွယ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ (အဗ္ဗောဟာရိကတည်း-ဟူလျှင်) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဓားငယ်ကို၊ ပရိဘောဂတ္ထာယ-သုံးဆောင် စားသောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ န ပရိဟရန္တိ- သွားလေရာရာ ဆောင်ယူကြသည် မဟုတ်၊ ဣတိ -ကြောင့်၊ (ဧသေဝနယော-တည်း။)

ရုပ်ကလာပ်အနည်းငယ် ကုန်းခမ်း၏၊ လက်ဖြင့် ဆွမ်းလုတ်ကို ယူရသောအခါ ကုန်သွား၏၊ သပိတ်၏ အဆင်းတွင် ပါဝင်သော ရုပ်ကလာပ်ကလေးများလည်း ကုန်းခမ်းသွား၏၊ “ထိုသို့ ကုန်းခမ်းသွားသော ရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေသည် အကပ်မခံရဘဲ ဝမ်းထည်းသို့ ရောက်သွားလျှင် ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ရှိလေသလော” ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အဗ္ဗောဟာရိကံ-အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ပြောဆိုခြင်းငှာ မထိုက်ပါ၊ မပြောပလောက်ပါ” ဟု မိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ထိုသို့ သွားလက်သည်းတို့၌ ရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေ တဖြေးဖြေး ကုန်သွားသော်လည်း အသစ်အသစ်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကလေးများလည်း ရှိသေးသောကြောင့် သွားလည်း မတို၊ လက်သည်းလည်း မတိုဘဲ ရှိရသည်။

နဝသမုဋ္ဌိတံ။ ။ နဝံ-အသစ် + သမုဋ္ဌိတံ-ဖြစ်လာသော + မလံ-အညစ်အကြေးတည်း၊ နဝသမုဋ္ဌိတံ-ကြေး၊ ကြံကိုလည်းကောင်း၊ ဓားကိုလည်းကောင်း အကပ်ခံပြီး၍ ဓားဖြင့် ခွဲခြမ်းလိုက်သောအခါ ကြံပေါ်၌ အညှိရောင်ကလေး ပေါ်လာတတ်၏၊ ထိုအညှိရောင်သည် မူလက ကြံ၌လည်း မရှိ၊ ဓား၌လည်း မရှိ၊ ကြံနှင့် ဓားကို အကပ်ခံစဉ်ကလည်း လုံးဝမပါ၊ ကြံနှင့် ဓားပေါင်းမိမှ အသစ်ပေါ်လာသော အညစ်အကြေး အညှိရောင်သာ ဖြစ်၏၊ ထိုအညှိရောင်သည် မျက်စိဖြင့် မြင်ရလောက်အောင် ထင်ရှားသောကြောင့် “ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဒ္ဓိတဗွဲ-ကြံကို နောက်ထပ် အကပ်ခံပြီးမှ သုံးဆောင်ကောင်းသည်” ဟု ဆိုသည်၊ သစ်သီးကို ဓားဖြင့် လှီးရာ၌လည်း ထိုကဲ့သို့ နဝသမုဋ္ဌိတံအညစ်အကြေးကလေးများ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏၊ သတိပြုပါ။

န ဟိ ။ ပေ၊ ပရိဟရန္တိ။ ။ သွားလေရာရာ ဆောင်ယူအပ်သော ဓားဖြင့် ခွဲရာ၌ နဝသမုဋ္ဌိတံဖြစ်ပေါ်လာလျှင် အကပ်ခံထားသော ဓား မဟုတ်သောကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက-အကပ်မခံဘဲ ကိုယ်တိုင်ကိုင်ယူရာ မရောက်ပါလော၊ ရှေးရှေးနေ့က ယူဆောင်ခဲ့သော ဓားဖြစ်သည့်

မူလဘေသဇ္ဇာဒီနိ-အမြစ်ဆေး အစရှိသည်တို့ကို၊ ပိသန္တာနံ-ကြိတ်ကုန်စဉ် သော်လည်းကောင်း၊ ကောဇ္ဇေန္တာနံဝါ-ထောင်းကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ နိသဒ ပေ၊ ဒီနိ-ကျောက်ပြင်၊ ကျောက်တုံး၊ ဆုံ၊ ကျည်ပွေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ ခိယန္တိ- ကုန်ကုန်၏။ ပရိယာရဏကဝါသိ-သွားလေရာရာ ဆောင်ယူအပ်သော ဓားကို၊ တာပေတွာ-ပူစေ၍၊ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ-ဆေးအကျိုးငှာ၊ တက္ကေဝါ-ရက်တက်ရည်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဒီရေဝါ-နို့ရည်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခိပန္တိ-ထည့်ကြ ကုန်၏။ (ရက်တက်ရည်၊ နို့ရည်တို့ ပူသွားအောင် ထည့်ကြကုန်၏။) တတ္ထ-ထို ရက်တက်ရည်၊ သို့မဟုတ် နို့ရည်၌၊ နီလိကာ-အညိုရောင်သည်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သတ္တကေ-ဓားငယ်၌၊ ဝုတ္တသဒိသောဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော-သည်၊ (ဟောတိ) ပန-ဆက်၊ အာမကတက္ကာဒိသု-အစိမ်းဖြစ်သော ရက်တက်ရည် အစရှိသည်တို့၌၊ သယံ-ရဟန်းကိုယ်တိုင်၊ န ပက္ခိပိတဗ္ဗာ-မထည့်ထိုက်၊ စေ ပက္ခိပတိ-အကယ်၍ ထည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သာမံပါကတော-သာမံပါကဒုက္ကဋ်အာပတ်မှာ၊ န မုစ္စတိ- မလွတ်။

ဒေဝေ-မိုးသည်၊ ဝဿန္တေ-ရွာလတ်သော်၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရန္တဿ-လှည့် လည်သော ရဟန်း၏၊ သရီရတောဝါ-ကိုယ်မှသော်လည်းကောင်း၊ စီဝရတောဝါ- သင်္ကန်းမှသော်လည်းကောင်း၊ ကိလိဋ္ဌဥဒကံ-ညစ်နွမ်းသော ရေသည်၊ ပတ္တေ- ဌ၊ (သစေ) ပတတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ-ထိုသပိတ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ရာ၏။ [ရှေးက သပိတ်ဖုံး မပါသောကြောင့် ဤစကားကို ဆိုသည်။] ရက္ခမူလာဒိသု- သစ်ပင်၏ အနီးအောက် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ-ဆွမ်းစားစဉ်၊ ပတိ တေပိ-ရေပေါက်ကျရာ၌လည်း၊ ဒေသေဝနယော-တည်း၊ [ထပ်၍ အကပ်ခံရမည်- ဟူလို၊ သစ်ပင်အောက် ဆွမ်းစားစဉ် ကျသော မိုးရေသည် သစ်ရွက် သစ်ခက်များ ကို ထိခိုက်ပြီးမှ ကျသဖြင့် အမှုန်ပါလာသောကြောင့် ထပ်၍ အကပ်ခံရသည်။] ပန-ဆက်၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ သတ္တာဟံ-၇ ရက်ပတ်လုံး၊ ဝဿန္တေ-ရွာလတ်သော်၊

အတွက် သန္နိမိလည်း မဖြစ်ပါလောဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် “နတ္ထိ” စသည်ကို မိန့်၊ ဆောင်ယူစဉ်က ထိုဓားကို စားဖို့ ဆောင်ယူသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက မဖြစ်၊ သန္နိမိလည်း မဖြစ်ပါ-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုကို စားဖို့အနေအားဖြင့် ဆောင်ယူ သွားလျှင်ကား (ဥပမာ ဆားကို ဆွမ်းစသည်နှင့် ရော၍ စားဖို့ရန် ဆောင်ယူသွားလျှင်ကား) နဂိုက အကပ်ခံယူခဲ့သော် သန္နိမိပါစိတ်ကား သင့်နိုင်သေး၏။ အကပ်မခံလျှင် ဥဂ္ဂဟိတဒုက္ကဋ် လည်း သင့်၏။ ဆီစသည်ကို စားဖို့ မဟုတ်ဘဲ သပိတ်သုတ်ဖို့ ခြေနယ်ဆီ လုပ်ဖို့ရန် သွားလေ ရာရာ ဆောင်ယူခြင်း၌ကား အကပ်မခံဘဲ ဆောင်ယူတုန်းက အာပတ် မသင့်၊ ဆောင်ယူပြီး နောက် စားလိုစိတ်ဖြစ်မှုကား အကပ်ခံပြီးမှ စားရသည်။

သုခံ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ ဥဒကံ-သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-
 ဤသို့ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊) အဗ္ဗောကာသတော - လွင်တီးခေါင်မှ၊ သစေ
 ပတတိ-အကယ်၍ ကျအံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-ဤသို့ကျသော်လည်းကောင်း၊) ဝဋ္ဋတိ-
 အပ်၏၊ [၇ ရက် မိုးစွေနေသဖြင့် သစ်ရွက် သစ်ခက်များ သန့်ရှင်းနေရကား
 ထိုသစ်ရွက် သစ်ခက်များကို ထိခိုက်ပြီးမှ ကျလာသော မိုးရေသည် အမှုန်မပါသော
 ကြောင့် အကပ်မခံဘဲ စားမြဲ ဆွမ်းကို စားကောင်း၏-ဟူလို။] သာမဏောရဿ-
 အား၊ ဩဒနံ-ဆွမ်းကို၊ ဒေန္တေန-ပေးသော ရဟန်းသည်၊ တဿ-ထိုသာမဏော၏၊
 ပတ္တဂတံ-သပိတ်၌ တည်ရှိသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အစ္ဆပန္တေနေဝ-မတို့ မထိဘဲ
 သာလျှင်၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ အဿ-ထိုသာမဏော၏၊ ပတ္တောဝါ-သပိတ်ကို
 သော်လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-အကပ်ခံထိုက်၏၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေ-အကပ်မခံအပ်
 သော သပိတ်၌၊ (သပိတ်ထည်းက) ဩဒနံ-ကို၊ ဆုပိတွာ-ထိမိပြီး၍၊ ဝါ-ပြီးမှ၊
 ပုန၊ အတ္တနော-မိမိ ၏၊ ပတ္တေ-၌၊ ဩဒနံ-ကို၊ ဂဏန္တဿ-ယူသော ရဟန်း၏၊
 ဥဂ္ဂဟိတကော-ဥဂ္ဂဟိတကသည်၊ (အကပ် မခံအပ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူ
 အပ်သော ဆွမ်းသည်) ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ဒါတုကာမော-ပေးလိုသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ သာမဏောရ-သာမဏော၊
 ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ အာဟရ-ခေောင်ယူခဲ့လော၊ ဩဒနံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏ-ယူလော၊
 ဣတိ၊ သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ ပြောအံ့၊ ဣတရောစ-အခြားသော သာမဏော
 သည်လည်း၊ မယံ-တပည့်တော်အား၊ အလံ-တော်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊
 (သစေ) ပဋိက္ခိပတိ-အကယ်၍ ပယ်မြစ်အံ့၊ ပုန၊ ဧတံ-ဤခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊
 တဝေဝ-သင့်အားသာ၊ မယာ-သည်၊ ပရိစ္စတ္တံ-စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိစ-ဤသို့
 လည်း၊ ဝုတ္တေပိ-ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ မယံ-တပည့်တော်အား၊ ဧတေန-
 ဤခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ဖြင့်၊ န အတ္ထော-အလိုမရှိပါ၊ ဣတိ၊ (သစေ) ဝဒတိ-အကယ်၍

သာမဏောရဿ ဖေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ ။သာမဏောအား ဆွမ်းပေးလိုလျှင် သာမ
 ဏော၏ သပိတ်ထည်း၌ ရှိပြီးသော ဆွမ်း၊ နောက်ထပ် ထည့်၍ ရောက်ပြီးသော ဆွမ်းကို ပေး
 သော လက်ဖြင့် မထိစေဘဲ မြှောက်၍ ပေးရသည်။ သို့မဟုတ် သာမဏော၏ သပိတ်ကိုသော်
 လည်း အကပ်ခံပြီးမှ ပေးရသည်။

အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကေ ဖေ၊ ဥဂ္ဂဟိတကော။ ။လက်ကို မြှောက်၍ မပေးဘဲ သာမဏော၏
 သပိတ်ထည်း၌ လက်ရောက်သွား၍ သာမဏော၏ ဆွမ်းနှင့် ထိမိသော် ထိုဆွမ်းအမှုန်သည်
 လက်၌ ကပ်၍ ပါလာရကား ထိုဆွမ်းအမှုန်သည် ဥဂ္ဂဟိတကဖြစ်၏။ ထိုဥဂ္ဂဟိတကဖြစ်ပြီး
 သော ဆွမ်းနှင့် မိမိ၏ သပိတ်ထည်းက ဆွမ်းသည် ရောမိလျှင် မိမိသပိတ်ထည်းက ဆွမ်းလည်း
 ဥဂ္ဂဟိတကဆွမ်းနှင့် သဘောတူ ဖြစ်ပြန်၏။ ထိုသို့မဖြစ်အောင် သာမဏော၏ သပိတ်ထည်းက
 ဆွမ်းကို မထိစေဘဲ လက်ကို မြှောက်၍ ပေးပါ။ သို့မဟုတ် သာမဏော၏ သပိတ်ကို
 အကပ်ခံပါဟု ဆိုသည်။ ကျောင်းသားစသူတို့၏ လေ့ထည်းဝယ် ဆွမ်းကို ထည့်ပေးလိုရာ၌လည်း
 ဤအစီအစဉ်အတိုင်း ကျင့်ရသည်။

လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သတက္ခတ္တုမ္ပိ-အကြိမ်တစ်ရာလည်း၊ ပရိစ္စုဇတု-စွန့်ပစေ၊ ယာဝ-လောက်၊ အတ္တနော-၏၊ ဟတ္ထဂတံ-လက်၌ တည်ရှိသေးသည်၊ (ဟောတိ၊ တာဝ-ထိုမိမိလက်၌ တည်ရှိနေသေးသမျှ) ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်မြဲ ခံအပ် သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [နှုတ်ဖြင့်သာ ပေးရုံပေးနေလျှင် မိမိလက်က မလွတ်သေးသမျှ သာမဏောက “ယူပါမည်” ဟု ဆိုစေကာမူ အကပ်မပျက်သေးပါ။] ပန-ဆက်၊ အာဓာရကေ-သပိတ်ခြေ၌၊ ဌိတံ-တည်သော သပိတ်ကို၊ (လက်ဖြင့် မထိဘဲ သပိတ် ခြေ၌ တည်သော သပိတ်ကို) နိရပေက္ခော-ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဂဏှ-ယူလော၊ ဣတိ၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပုန-တစ်ဖန်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ- အကပ်ခံရာ၏။ [ဤသို့ပြောလျှင် အကပ်ပျက်သောကြောင့် စားလိုလျှင် နောက်ထပ် အကပ်ခံပါ-ဟုလို၊ ယခုခေတ်၌ ဆွမ်းပွဲကြီးကို “ယူတော့” ဟု ပေးလိုက်တတ်၏၊ ထိုအခါ “ဘုဉ်းပေးပါဦး ဘုရား” ဟု လျှောက်သောကြောင့် နောက်ထပ် စားလိုလျှင် ထပ်၍ အကပ်ခံပါ။]

သာပေက္ခော-ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဓာရကေ-၌၊ ပတ္တံ၊ ထပေ တွာ-ထား၍၊ ဧတ္တော-ဤသပိတ်ထည်းမှ၊ ပူပံ-မုန့်ကို၊ ဂဏှ-ယူလော၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဂဏှ၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သာ မဏောရံ-ကို၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သာမဏောရော-သည်၊ ဟတ္ထံ-လက်ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေး၍၊ (မြူမုန့် မပါအောင် ဆေးပြီး၍)၊ သတက္ခတ္တု-အကြိမ်တစ်ရာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တဂတံ-သပိတ်၌ တည်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ အဖုသန္တောဝ-မတို့မထိဘဲသာလျှင်၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တေ-၌၊ သစေပိ ပက္ခိပတိ- အကယ်၍ မူလည်း ထည့်နေအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ) ပုန၊ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ-အကပ်ခံဖွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တဂတံ-ကို၊ ဖုသိတွာ- ထိပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ တတော-ထိုရဟန်း၏ သပိတ်မှ၊ ယဒိ ဂဏှာတိ-အကယ်၍ ယူအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သာမဏောရသန္တကေန-သာမဏော၏ ဥစ္စာနှင့်၊ သံသဋ္ဌံ-ရောအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုန၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ရာ၏။

သစေပိ ပပေ၊ နတ္ထိ။ ။ သာမဏောသည် မုန့်ကို ယူစဉ်က မြူမုန့် မပါဘဲ စင်ကြယ် သော လက်ဖြင့် ယူသောကြောင့် ရဟန်း၏ သပိတ်၌ မြူမုန့် မကျရစ်၊ မိမိ၏ သပိတ်ထည်း၌ ဒုတိယအကြိမ် ထည့်ပြန်သော်လည်း သပိတ်ထည်းက မုန့်နှင့် မိမိလက် မထိမိအောင် လက်ကို မြှောက်၍ ထည့်၏၊ ထို့ကြောင့် အကပ်မပျက်၊ ထိုသို့ အကပ်မပျက်သောကြောင့် “ထပ်၍ အကပ်ခံဖွယ် ကိစ္စ မရှိ” ဟု ဆိုသည်။

ယဒိ ပန၊ ပပေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ။ ။ သာမဏောသည် ဒုတိယအကြိမ် မုန့်ကို မိမိသပိတ် ထည်း၌ ထည့်သောအခါ သပိတ်ထည်း၌ အရင်ရောက်ပြီးသော မုန့်ကို လက်ဖြင့် ထိပြီးမှ ရဟန်း၏ သပိတ်ထည်းက မုန့်ကို ယူပြန်လျှင် ရဟန်းသပိတ်ထည်းက ကျန်သော မုန့်များကို အကပ်မခံရသေးသောကြောင့် နောက်ထပ် စားလိုလျှင် ထပ်၍ အကပ်ခံရသည်။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့သော အဘယဂိရိဝါသီဆရာတို့သည်၊ ဂယု မာနံ-ယူအပ်ဆဲဖြစ်သော မုန့်သည်၊ ဆိဇိတ္တာ-ပြတ်၍၊ တတ္ထ-ထိုရဟန်း၏ သပိတ်၌၊ သစေပိ ပတတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပုန၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ထိုက်၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ တံ-ထိုစကားကို၊ ဧကံ-သော၊ ဘတ္တပိဏ္ဍံ-ထမင်းခဲကို၊ ဂဏှ-ယူလော၊ ဧကံ-သော၊ ပူပံ-ကို၊ ဂဏှ၊ ဣမဿ ဂုဠပိဏ္ဍဿ-ဤတင်လဲအခဲ၏၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်း အရည်ရှိသော၊ ပဒေသံ-အရပ်ကို၊ ဂဏှ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ-ပိုင်းခြား၍၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-အပ်ရာ၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဣဓ ပန-ဤ “ဧတ္တော ပူပံဝါ ဘတ္တံဝါ ဂဏှ” ဟူသော စကား၌ကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-ဤ၍ဤမျှဟု အပိုင်းအခြားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တဿ-ကြောင့်၊ ယံ-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ သာမဏေရဿ-၏၊ ပတ္တေ-၌၊ ပတတိ-၏၊ တဒေဝ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းကို၊ ဝိဇဟတိ-စွန့်၏၊ ဟတ္ထဂတံ ပန-သာမဏေ၏ လက်၌ တည်ရှိသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်သည်ကား၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ သာမဏေရော ဝါ-သည်သော်လည်း၊ အလန္တိ-တော်ပါပြီဟူ၍၊ န ဩရမတိ-မရှောင်ကြဉ်သေး၊ ဘိက္ခုဝါ-သည်သော်လည်း၊ န ဝါရေတိ-မတားမြစ်သေး၊ တာဝ-လောက်၊ ဘိက္ခု သေဝ-၏သာ၊ သန္တကံ-ဥစ္စာတည်း၊ တဿ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ကို၊ န ဝိဇဟတိ။

အတ္တနောဝါ-(ရဟန်းဟူသော) မိမိတစ်ပါးတည်း၏သော်လည်းကောင်း၊ [ယောဇနာ၌ “အတ္တနောဝါတိ သာမဏေရဿဝါ” ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ၊ သာ မဏေ၏ လက်၌ ဆွမ်းကို ထည့်သော ရဟန်းကိုသာ “အတ္တနော” ဟု ဆိုလို သည်။] ဘိက္ခုနံဝါ-ရဟန်းအများတို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ယာဂုပစနကဘာဇနေ- ယာဂုကျိကြောင်း အိုး၌၊ (ယာဂုကျိနေကျ အိုး၌) ကေသဉ္စိ-အချို့သော ရဟန်း သာမဏေတို့၏၊ အတ္တာယ-အကျိုးငှာ၊ ဩဒနံ-ကို၊ သစေ ပက္ခိပတိ-အကယ်၍ ထည့်လိုအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ထည့်လိုလတ်သော်) သာမဏေရ-သာမဏေ၊ ဘာဇနဿ-အိုး၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ ကရောဟိ-ပြုထားစမ်းလော၊ ဣတိ၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ တဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ဟတ္ထေ-လက်ပေါ်၌၊ ပက္ခိတဗ္ဗံ-ထည့်ရာ၏။

ယံ သာမဏေရဿ၊ ပေ၊ န ဝိဇဟတိ။ ။ ပုနပုနံ ဂဏှန္တဿ အတ္တနော ပတ္တေ

ပက္ခိတ္တမေဝ အတ္တနော သန္တကန္တိ သန္နိဋ္ဌာနကရဏတော ဟံတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ- ထပ်၍ထပ်၍ ယူသော သာမဏေ၏ မိမိသပိတ်၌ ထည့်အပ်ပြီးကိုသာ မိမိဥစ္စာဟု ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းကြောင့် (သပိတ်၌ မထည့်ရသေးဘဲ) လက်၌တည်သော အာဟာရသည် အကပ်ခံ ခြင်းကို မစွန့်၊ ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ ဒိန္နံ ပန ဂဏှန္တဿ-မည်၍မည်မျှ ယူလောဟု ပိုင်းခြား၍ ပေးအပ် သော အာဟာရကို ယူသော သာမဏေ၏ကား၊ ဂဟဏသမယေယေဝ အတ္တနော သန္တကန္တိ သန္နိဋ္ဌာနဿ ကတတ္တာ ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ-ယူရာအခါတုနံကပင် မိမိပိုင်ပြီဟု ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုသောကြောင့် လက်၌ တည်သော အာဟာရသည် အကပ်ကို စွန့်၏။

ပတိတံ-ကျသော ဆွမ်းသည်၊ တဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ ဘာဇနေ-အိုးထည်း၌၊ ပတိတံ-ကျသော ဆွမ်းသည်၊ ဒုတိယဒိဝသေ-၌၊ ဘာဇနဿ-အိုး၏၊ အကပ္ပိယဘာဝံ-မအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ န ကရောတိ-မပြု၊ (ကသ္မာ-နည်း၊ ဩ ဒနဿ-၏၊ ဝါ-ကို) ပရိစ္စတ္တတ္တာ-စွန့်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (သာမဏေ၏လက်ကို အိုးပေါ်၌ ဖြန့်၍ ခံထားစေမှုကို)၊ အကတ္တာ-မပြုမှု၍၊ သစေ ပက္ခိပတိ-အကယ်၍ ထည့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ထည့်လသော်)၊ ပတ္တမိဝ-သပိတ်ကိုကဲ့သို့၊ ဘာဇနံ-အိုးကို၊ နိရာမိသံ-အာမိသမရှိအောင်၊ ကတ္တာ-၍၊ ပရိဘုဠိတဗ္ဗံ-သုံးစွဲရာ၏။

ဒါယကာ-အလှူရှင်တို့သည်၊ ယာဂုကုဋ်-ယာဂုအိုးကြီးကို၊ ထပေတ္တာ-ထားခဲ့၍၊ ဂတာ-ကုန်သွားပြီ၊ တံ-ထိုယာဂုအိုးကြီးကို၊ ဒုဟရသာမဏေရော-ကိုရင်ကလေးသည်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာပေတံ - အကပ်ခံစေခြင်းငှာ၊ ဝါ - ကပ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ -

သစေ |ပေ၊ ပက္ခိပတိတဗ္ဗံ။ ။ရဟန်းတစ်ပါးသည် မိမိအတွက်၊ သို့မဟုတ် ရဟန်းအများအတွက် ယာဂုကျိနေကျ အိုး၌ အကပ်ခံပြီးသော ဆွမ်းကို အခြားရဟန်း သာမဏေတို့အတွက် ခေတ္တခဏ ထည့်လိုလျှင် "အို သာမဏေ အိုး၏ အပေါ်၌ သင်၏ လက်ကို ဖြန့်ထားစမ်းပါလော" ဟု ပြော၍ ထိုသာမဏေ၏ လက်၌ ထည့်ရသည်။

တဿ |ပေ၊ ပရိစ္စတ္တတ္တာ။ ။ဤသို့ထည့်ရခြင်း၏ အကျိုးကား ရဟန်း၏ လက်မှ ဆွမ်းသည် သာမဏေ၏ လက်ပေါ်၌ ကျရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အကပ်ပျက်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာမဏေ၏ လက်မှ ထိုကဲ့သို့ ကျသွားသော ဆွမ်းသည် ထိုအိုးဖြင့် နောက်တစ်နေ့၌ ချက်သောအခါ အိုးကို မအပ်သော အိုးဖြစ်အောင် (သန္နိမိပစ္စည်း လူးနေသော အိုးဖြစ်အောင်) မပြုတော့။

သစေ |ပေ၊ ပရိဘုဠိတဗ္ဗံ။ ။ဤသို့ သာမဏေ၏ လက်ကို အိုး၏အပေါ်၌ ဖြန့်၍ မခံစေဘဲ အိုး၌ တိုက်ရိုက်ထည့်လိုက်လျှင် အိုးမှာ အကပ်မပျက်သေးသော ဆွမ်းအာမိသလူးလျက် ရှိ၏။ ထိုလူးသည့်အတိုင်းသာ နက်ဖြန်တိုင်အောင် ထားလျှင် ထိုအာမိသသည် သန္နိမိဖြစ်၏။ ထိုအိုးဖြင့် ယာဂုကျိလျှင် ထိုယာဂုသည် သန္နိမိပစ္စည်းနှင့် ရော၍ နေ၏။ ထို့ကြောင့် အကပ်ခံပြီးသော ဆွမ်း၏ လူးနေရာ သပိတ်ကို စင်ကြယ်စွာ ဆေးရသကဲ့သို့ အိုးကိုလည်း စင်ကြယ်စွာ ဆေးပြီးမှ ယာဂုကျိစေရသည်။

ပတ္တမိဝံ နိရာမိသံ ကတ္တာ။ ။ယခုအခါ ဆွမ်းခံသပိတ်ကို စင်ကြယ်စွာ ဆေးကြရာ၌ သန့်ရှင်းစေမှုသာ မက၊ သပိတ်၌ ကပ်နေသော အာမိသတို့၏ နက်ဖြန်၌ သန္နိမိ မဖြစ်ခြင်း အကျိုးလည်း ရှိ၏။ သပိတ်ကဲ့သို့ပင် နေ့စဉ် ထည့်၍ စားအပ်သော ဇွန်း ပန်းကန်များကိုလည်း သန့်ရှင်းအောင် ဆေးမှ သန္နိမိအပြစ် လွတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာအစဉ်အဆက်ပင် နေ့စဉ် ဇွန်း ပန်းကန် လက်ဘက်ရည်အိုးများကို ညနေအခါ၌ ဝတ်တစ်ခုအနေအားဖြင့် ပွတ်တိုက်ဆေးကြောမှုကို ပြုစေတော်မူကြသည်။ ပွတ်တိုက်၍ မရနိုင်သော အကွဲအက်ကြောင်းပါသော ပန်းကန်များနှင့် နှုတ်သီးအလုံးပါသော လက်ဘက်ရည်အိုးများကိုကား ရဟန်းများအတွက် လုံးလုံး အသုံးမပြုစေကြပါ။

မစွမ်းနိုင်၊ [“ယာဂုအိုးကြီးကို ထာမမဇ္ဈိမပုရိသ (မ) နိုင်သော်လည်း သာမဏောက ငယ်နေ၍ မနိုင်သောကြောင့် မြောက် မကပ်နိုင်”-ဟူလို] (ဧဝံသတိ-ဤမစွမ်းနိုင် လတ်သော်)၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ ဥပနာမေတိ-အနီးသို့ ညွတ်စေအံ့၊ သာမဏောရော-သည်၊ ကုဋ္ဌဿ-အိုး၏၊ ဂီဝံ-ကို၊ ပတ္တဿ-၏၊ မုခဝဋီယံ-နခမ်း ရစ်ပေါ်၌၊ ထပေတွာ-တင်ထား၍၊ အာဝဇ္ဇေတိ-စောင်းလိုက်အံ့၊ ဟတ္ထဂတာ- ရဟန်း၏ လက်၌ ရောက်သော၊ ယာဂု-သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာဝ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည် သာ၊ ဝါ-အကပ်မြောက်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ [“ယာဂုအိုးက မြေမှ မမြောက် သော်လည်း အကပ်မြောက်သည်”-ဟူလို။] အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ဘိက္ခု- သည်၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ ထပေတိ-ထားအံ့၊ သာမဏောရော-သည်၊ ပဝဋ္ဌေတွာ-လှိမ့်၍၊ တတ္ထ-ထိုရဟန်း၏ လက်ပေါ်၌၊ အာရောပေတိ-ယာဂုအိုးကို တင်လိုက်အံ့၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (“အကပ်မြောက်သည်”-ဟူလို) ပူပပစ္စိ၊ ပေ၊ ဒီသပိ- မုန့်စောင်းကြီး၊ ဆွမ်းတောင်းကြီး၊ ကြံစည်းဝန် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ပဋိဂ္ဂဟဏူပဝံ-အကပ်ခံခြင်းသို့ ကပ်ရောက်သော၊ ဝါ-ကပ်နိုင်လောက်သော၊ ဘာရံ-ထာမမဇ္ဈိမတစ်ယောက်နိုင်ဝန်ကို၊ ဒုတ္တယော- ၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ သာ မဏောရာ-တို့သည်၊ သစေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ) ဧကေန- တစ်ပါးသော၊ ဗလဝတာ-အားရှိသော သာမဏောသည်၊ ဥက္ခိတ္တံ-မြောက်၍ ကပ်

အာပတ် ၃ ချက်။ ။သန္နိမိပါနေသော သပိတ် ဇွန်း ပန်းကန်ကို နက်ဖြန်၌ အကပ် မခံဘဲ ကိုယ်တိုင်ယူလျှင် ဥဂ္ဂဟိတကဒုက္ကဋ် သင့်၏၊ ထိုခွက်များ၌ အခြားအာမိသကို ထည့်၍ စားလျှင် သန္နိမိပါစိတ် သင့်၏၊ မနေ့က သန္နိမိပစ္စည်းကို အကပ်မခံဘဲ စားရာရောက်သော ကြောင့် (ယနေ့ အာမိသများကို အကပ်ခံသော်လည်း) အဒိန္နပါစိတ်အာပတ် သင့်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် သန္နိမိ မဖြစ်အောင် သပိတ် ဇွန်း ပန်းကန်တို့ကို စင်ကြယ်စွာ ပွတ်တိုက်၍ ဆေး ကြရသည်၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်စွာဆေးမှု၌ သံသယ မဖြစ်အောင်ကား မိမိ၏ စားသောက်ခွက် များကို လူသာမဏေတို့အား (အကြွင်းအကျန် ရှိရှိ-မရှိရှိ) စွန့်ပေးလိုက်လျှင် သန္နိမိအပြစ်မှ လွတ်၏၊ [ထိုသို့ စွန့်ပေးရာ၌ အကြွင်းအကျန် အာမိသနှင့်တကွ အက်ကြောင်းတို့တွင် ဝင် နေသော ဆီစသည်တို့အပေါ် ဝင်တွယ်တာမှ အာလယလည်း မရှိတော့ပါ။] နက်ဖြန်၌လည်း ဇွန်း ပန်းကန် သပိတ် လက်ဘက်ရည်အိုး ကွမ်းအစ်မှ စ၍ ထည့်စရာဟူသမျှကို အကပ်ခံပြီးမှ ထည့်၍စားလျှင် ဥဂ္ဂဟိတက အဒိန္နအပြစ်တို့မှလည်း လွတ်နိုင်သည်။

၂ ပါး ၃ ပါးကပ်။ ။ထာမမဇ္ဈိမယောကျ်ား၏ တစ်ယောက်မြောက်နိုင်သော စားပွဲခွံ စသည်ကို ၂ ယောက် ၃ ယောက် (မ)၍ ရဟန်းအား ကပ်ရာ၌ “ပဋိဂ္ဂဟဏူပဝံ ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ” ကို ထောက်၍ “အကပ်မြောက်၏” ဟုလည်းကောင်း၊ “ဗလဝတာ ထာမမဇ္ဈိမ-အား ရှိသော သာမဏေတစ်ပါးသည် မြောက်၍ ကပ်အပ်သော စားပွဲခွံ စသည်ကို ၂ ပါး ၃ ပါး အကပ်ခံရာ၌လည်း “ဧကေန ဗလဝတာ ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ” ကို ထောက်၍ “အကပ်မြောက်၏”ဟု လည်းကောင်း မှတ်ပါ။

အပ်သော ဝန်ကို၊ ဒွတ္တယော-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ (သုစေ) ဂဏန္တိ-အကယ်၍ ခံယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ)၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (“အကပ်မြောက်သည်”-ဟူလို၊) မဉ္ဇဿဝါ-ညောင်စောင်း၏သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋဿဝါ-၏သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒေ-ခြေ၌၊ တေလယဋ္ဌဝါ-ဆီအိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဖာဏိတယဋ္ဌဝါ-တင်လဲအိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ နဝနိတယဋ္ဌဝါ - ဆီဦးအိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဂ္ဂေန္တိ-ချိတ်ထားကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ မဉ္ဇေပိ-ညောင်စောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋေပိ-လည်းကောင်း၊ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဥဂ္ဂဟိတကံနာမ-ဥဂ္ဂဟိတကမည်သည်၊ န ဟောတိ။

နာဂဒန္တကေဝါ-ဆင်စွယ်ကောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ အင်္ကျီသကေဝါ-ချွန်းချိတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ- ၂ လုံးကုန်သော၊ တေလယဋ္ဌာ-ဆီအိုးတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ လဂ္ဂိတာ-ချိတ်ထားအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ (လဂ္ဂိတော-ချိတ်အပ်သော အိုးသည်)၊ ပဋိဂ္ဂဟိတကော-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ-အံ့)၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (လဂ္ဂိတော-သည်)၊ အပုဋိဂ္ဂဟိတကော-အကပ်မခံအပ်သေးသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥပရိမံ-အထက်၌ ဖြစ်သော အိုးကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (လဂ္ဂိတော-သည်)၊ ပဋိဂ္ဂဟိတကော-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ-အံ့)၊ ဥပရိ-၌၊ (လဂ္ဂိတော-သည်)၊ အပုဋိဂ္ဂဟိတကော-အကပ်မခံအပ် သေးသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ ဥပရိမံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဣတရံ-အခြားသော အောက်အိုးကို၊ ဂဏှတော-ယူသော ရဟန်း၏၊ ဥပရိမော-အထက်၌ ဖြစ်သော အိုးသည်၊ ဥဂ္ဂဟိတကော-ဥဂ္ဂဟိတကသည်၊ ဟောတိ။

ဟေဋ္ဌာမဉ္ဇေ-ညောင်စောင်းအောက်၌၊ အပုဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်မခံသေးသော၊ တေလထာလကံ-ဆီခွက်သည်၊ ဟောတိ-ရှိအံ့၊ တံ-ထိုဆီခွက်ကို၊ (ယဋ္ဌေတိ၌ စပ်)၊ သမ္ပဇ္ဇန္တော-တံမြက်လှည်းသော ရဟန်းသည်၊ သမ္ပုဂ္ဂနိယာ-တံမြက်စည်းဖြင့်၊ စေ ယဋ္ဌေတိ-အကယ်၍ ထိခိုက်မိအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ ဥဂ္ဂဟိတကံ-သည်၊ န ဟောတိ၊ [ကြိုင်ယူလိုသော စိတ်မရှိသောကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက မဖြစ်။] ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဝတ္ထုကို၊ ဂဏှိဿာမိ-ယူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အပုဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်မခံအပ်သေးသော ဝတ္ထုကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ဥ တွာ-(အကပ်မခံအပ်သေးဟု) သိ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ထပေတိ-အံ့၊ ဥဂ္ဂဟိတကံ န ဟောတိ၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်ပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ သဗ္ဗာနာတိ-(အကပ်မခံအပ်သေးသော ဝတ္ထုဟု) သိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ အထပေတွာ-မထားမူ၍၊ ဟရိတွာ-ပြန်ဆောင်၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုမူလနေရာ၌သာ၊ ထပေတဗ္ဗံ-ထားရာ၏၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ (သိပြီးနောက် ပြန်၍ ယူသွားခြင်းကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတကအပြစ် မရှိ)၊ ပန-ဆက်၊ ပုဗ္ဗေ-မယူမီရှေး၌၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊

ထပ်တံ-ထားအပ်သည်။ သစေ (ဟောတီ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ပိဒဟိတဗွဲ-မပိတ်ရာ၊ (ပိတ်လျှင် ဒုရူပစိဏ္ဏဖြစ်လိမ့်မည်) ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ-မယူမိရှေး၌၊ ဌိတံ-တည်ပြီ၊ တထေဝ-ထိုတည်မြဲတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သာ၊ ထပေတဗွဲ-ထားရာ၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ သစေ ထပေတီ-အကယ်၍ ချထားမိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပုန, န ဆုပိတဗွဲ-မတို့ မထိရာ၊ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ-ပြာသာဒ်အောက် ထပ်သို့၊ ဩရောဟန္တော-သက်ဆင်းလတ်သော်၊ နိဿေဏိမဇ္ဈေ-လှေခါးအလယ်၌၊ ဝါ-လှေခါးအလယ်ရောက်မှ၊ သဗ္ဗာနာတိ-(အကပ်မခံအပ်သေးဟု) သိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) အနောကာသတ္တာ-ထားရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (လှေခါးအလယ်က ပစ္စည်းထားဖို့ နေရာ မဟုတ်သောကြောင့်) ဥဒ္ဓံဝါ-ပြာသာဒ်၏ အထက် သို့သော်လည်းကောင်း၊ အဓောဝါ-ပြာသာဒ်၏ အောက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ထပေတဗွဲ-ထားရာ၏။

ပဋိဂ္ဂဟိတကေ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော၊ တေလာဒိမ္ပိ-ဆီအစရှိသော ဝတ္ထု၌၊ ကဏ္ဍိကံ-မို့သည်၊ ဥဋ္ဌေတိ-တက်တတ်၏၊ သီဂီဝေရာဒိမ္ပိ-ချင်းအစရှိသော ဝတ္ထု၌၊ ယနစုဏ္ဏံ-တစ်ခဲနက်သော အမှုန်သည်၊ (ဥဋ္ဌေတိ) ဧတံ-ဤမို့၊ အမှုန်သည်၊ တံ သမုဋ္ဌာနမေဝနာမ-ထိုဆီ ချင်း အစရှိသော ဝတ္ထုတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်သာ မည်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်) ပုန-တစ်ဖန်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ-အကပ်ခံဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

တာလံဝါ-ထန်းပင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ နာဠိကေရံဝါ-အုန်းပင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာရုဇ္ဈော-တက်သော လူသာမဏေသည်၊ ယောတ္တေန-ကြီးဖြင့်၊ ဖလပိဏ္ဍိ-အသီးခိုင်ကို၊ ဩတာရေတွာ-ချ၍၊ ဥပရိ-သစ်ပင်၏ အထက်၌၊ ဌိတော ဝ-တည်လျက်သာ၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ, ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ဂဟေတဗွဲ-မခံယူထိုက်၊ [ပေးသူက ဟတ္ထပါသ်အတွင်း မရောက်သောကြောင့် မခံယူထိုက်။] အညော-အခြားသော၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊ ဌိတော-တည်သော လူသာမဏေသည်၊ ယောတ္ထပါလကေ-ကြီးကွင်း၌၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြှောက်၍၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ (အကပ်မြောက်၏) သဖလံ - အသီးနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ မဟာသာဒံ - သစ်ခက်ကြီးကို၊ ကပ္ပိယံ -

တံ သမုဋ္ဌာနမေဝ ခပေ၊ နတ္ထိ။ ။“တံ သမုဋ္ဌာနမေဝနာမေတံ” ဟု ပြင်ကြ၏။ ယောဇနာ၌ကား “တံ သမုဋ္ဌာနမေဝနာမ တံ” ဟု ဆို၍ ထို “တံ” ပုဒ်ကိုလည်း ရှေ့နောက် ဝဲသောပုဒ်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ထိုတံသည် ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ၌ စပ်၍လည်း မကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ၌ စပ်လိုလျှင် “တဿ” ဟု ရှိရမည်။ နတ္ထိ၏ ကတ္တာလည်း မဖြစ်နိုင်။ ကိစ္စံဟု ကတ္တာရိပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားပါ။ [တတော + သမုဋ္ဌိတံ တံသမုဋ္ဌိတံ၊ ဤတံ သမုဋ္ဌိတံပါပြင်ဖြင့် ရှေး၌ ပြခဲ့သော နဝသမုဋ္ဌိတံကို ကန့်သည်။]

အပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ (“ကပ္ပိယံ ကရောဟိ၊ ကပ္ပိယံ ဘန္တေ” ဟု ပြုစေပြီး၍) (သစေ) ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အကယ်၍ အကပ်ခံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဖလာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာနေဝ-အကပ်ခံအပ်ပြီး ဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အန္တောဝတိယံ-စည်းစောင်ရန်း အတွင်း၌၊ ဌတွာ-၍၊ ဝတိ-စည်းကို၊ ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ ဝါ-ဖောက်၍၊ ဥစ္ဆူဝါ-ကြံကိုသော်လည်းကောင်း၊ တိမ္မရူသကံဝါ-တည်သီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ (သစေ) ဒေန္တိ-အကယ်၍ ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟတ္ထပါသေ-သည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။ (အကပ်မြောက်သည်ဟူလို) ဝတိဒဏှာကေသု-စည်းစောင်ရန်း၏ ရိုးတံတို့၌၊ အပ္ပဟရိတွာ-မထိခိုက် မပုတ်ခတ်မှု၍၊ နိဂ္ဂတံ-ထွက်လာသော အသီးကို၊ ဂဏှန္တဿ-အား၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ပဟရိတွာ-၍၊ နိဂ္ဂတေ-ထွက်လာသော အသီး၌၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဒေါသော-ကို၊ န ဒဿိတော-မပြုအပ်၊ မယံ ပန-(ဗုဒ္ဓဃောသဆရာ) ငါတို့သည်ကား၊ ယံ ဌာနံ-အကြင်အရပ်ကို၊ ပဟဋံ-ထိခိုက် ပုတ်ခတ်အပ်ပြီ၊ တတော-ထိုအရပ်မှ၊ သယံပတိတမေဝ-အလိုလိုကျလာသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ တက္ကယာမ-ကြိမိကုန်၏။ [အလိုလို ကျလာသောကြောင့် ကပ်သူ မရှိရကား အကပ်မခံကောင်း ဟု ဆိုလိုသည်။] တသ္မိမ္မိ-ထိုပုတ်ခတ်အပ်သော စည်းစောင်ရန်း၏ ရိုးတံ၌လည်း၊ အဋ္ဌတွာ-မတန်ရပ်မှု၍၊ ဂစ္ဆန္တေ-သွားလတ်သော်၊ (ပဋိဂ္ဂဟေတု-ငှာ)၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ သုကံယာတတော-ကင်းခွန်ကောက်ရာ အရပ်မှ၊ ပဝဋ္ဌေတွာ-လိမ့်၍၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ပတိတဘဏှံ ဝိယ-ကျလာသော ဘဏှာကဲ့သို့တည်း၊ ဝတိဝါ-စည်းစောင်ရန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါကာရံဝါ-တံတိုင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ လယ်ာပေတွာ-ကျော်စေ၍၊ ဒေန္တိ-ပေးကုန်အံ့၊ ပန-ဆက်၊ ပုထုလော-ပြန်ကျယ်သော၊ ပါကာရော-သည်၊ သစေ န (ဟောတိ)၊ အန္တောပါကာရေစ-တံတိုင်းတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိပါကာရေစ-တံတိုင်း၏ ပြင်ဘက်၌လည်းကောင်း၊ ဌိတဿ-တည်သူ၏၊ (ကပ်သူနှင့် အကပ်ခံသူ၏)၊ ဟတ္ထပါသော-သည်၊ သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍ လောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟတ္ထသတမ္ပိ-အတောင်တစ်ရာလည်း၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ ဂန္ဓာ-တက်သွား၍၊ သမ္ပတ္တံ-ရောက်လာသော သစ်သီးကို၊ ဂဟေတု-ဖမ်းယူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

သုကံယာတတော ။ပေ၊ ဝိယ။ ။ကင်းခွန်ကောက်ရာ ပြင်ဘက်သို့ ဘဏှာကို ပစ်၍ ပို့ရာ၌ တစ်စုံတစ်ခုကို ထိခိုက်၍ အရှိန်သေပြီးမှ လိမ့်သွားလျှင် ပါရာဇိက မကျဘဲ၊ ထိခိုက်သော်လည်း အရှိန်မသေဘဲ လိမ့်သွားလျှင် ပါရာဇိက ကျသကဲ့သို့ “စည်းရိုးဝယ် တစ်စုံတစ်ခုကို ထိခိုက်မိ၍ မရပ်တန့်ဘဲ ထွက်လာလျှင် အကပ်ခံခြင်းငှာ အပ်၏၊ တန်ရပ်ပြီးမှ ထွက်လာလျှင် အရှိန်သေသောကြောင့် အကပ်ခံခြင်းငှာ မအပ်” ဟု ဆိုလိုသည်။

ဘိက္ခု-ရဟန်းတစ်ပါးသည်၊ ဂိလာနံ-မကျန်းမာသော၊ သာမဏေရံ-ကို၊ ခန္ဓေန-ပခုံးဖြင့်၊ ဝဟတိ-ထမ်းဆောင်သွား၏၊ သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဖလာ ဖလံ-သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ဂတေဟ္မာ-ယူ၍၊ ခန္ဓေ-ရဟန်း၏ ပခုံးပေါ်၌၊ နိသိန္နောဝ-နေလျက်ပင်၊ ဒေတိ-ပေးအံ့၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ အပရော-အခြားသော သာမဏေသည်၊ ဘိက္ခု-မကျန်းမာသော ရဟန်းကို၊ ဝဟန္ဓော-ထမ်းဆောင်လျက်၊ ခန္ဓေ-၌၊ နိသိန္နဿ-နေသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဒေတိ-အံ့၊ ဝဇ္ဇတိ ယေဝ-သည်သာ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဖလိနိ-အသီးရှိသော၊ သာခံ-သစ်ခက်ကို၊ ဆာယတ္ထာယ-အရိပ်အကျိုးငှာ၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွားအံ့၊ ဖလာနိ-တို့ကို၊ ခါဒိတုံ-ငှာ၊ စိတ္တေ-သည်၊ ပဥ္စန္ဓေ-လတ်သော်၊ ပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာ-ကပ်စေပြီး၍၊ ဝါ-ကပ်ဖို့ရန် စေခိုင်းပြီး၍၊ ခါဒိတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ မစ္ဆိကံဝါရဏတ္ထံ-ယင်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ယင်ချောက်ခြင်း အကျိုးငှာ)၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ (ကပ္ပိပြီး၍)၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အကပ်ခံအံ့၊ ခါဒိတုကာမော-ခဲစားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ စေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-မူလအကပ်ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ခါဒန္တဿ-ခဲစားသော ရဟန်း၏၊ ဒေါသော နတ္ထိ။

ဘိက္ခု-သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏာရဟံ-အကပ်ခံခြင်းကို ထိုက်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ယာနေ-ယာဉ်ပေါ်၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ မဂ္ဂံ-ခရီးကို၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ ယာနံ-သည်၊ ကဒ္ဒမေ-ရွှံ့ညွန့်၌၊ လဂ္ဂတိ-ငြိကပ်နေအံ့၊ ဒဟရော-ရဟန်းငယ်သည်၊ စက္ကံ-လှည်းဘီးကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဥက္ခိပတိ-မြှောက်အံ့၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဥဂ္ဂဟိတကံနာမ န ဟောတိ၊ (ဝဇ္ဇတိကိုပင် ထပ်ဖွင့်သည်)၊ [လှည်းဘီးကိုသာ မြှောက်လိုစိတ်ရှိ၍ စားဖွယ်ကို မြှောက်လိုစိတ် မရှိသောကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတကမဖြစ်။] နာဝါယ-လှေပေါ်၌၊ ထပေတွာ-၍၊ နာဝံ-ကို၊ အရိတ္ထေနဝါ-ထိုးဝါးဖြင့် သော်လည်း၊ ပါဇေတိ-သွားစေအံ့၊ ဟတ္ထေနဝါ-လက်ဖြင့်သော်လည်း၊ ကမ္ပတိ-ဆွဲငင်အံ့၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဥဠုမ္မေပိ-ဖောင်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ စာဋိယံ-အိုးစရည်း

မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထံ။

။မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထန္တိ ဧတ္ထ “သစေပိ သာခါယ လဂ္ဂရဗံ ပတ္တေပတတိ၊ သုခေန ပရိဘူတိတုံ သက္ကာ၊ သာခါယ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ၊ [သစ်ခက်ကို အကပ်ခံပြီးဖြစ်သောကြောင့် သစ်ခက်၌ မြူမှုန်လည်း အကပ်ခံရာတွင် ပါဝင်ပြီး ဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် “သုခေန ပရိဘူတိတုံ သက္ကာ” ဟု ဆိုသည်။] အပ္ပန္နရပရိဘောဂတ္ထမေဝေ ပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ “မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝဇ္ဇတိ”တိ ဝတ္ထံ၊ [မူလအကပ်ခံတုန်းကပင် အသီးရှိသော အခက်ဖြစ်၍ စားလိုလျှင် စားရအောင် အကပ်ခံခြင်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပန္နရပရိဘောဂ (အတွင်းစားသုံးဖို့) ဟု ဆိုသည်။] အပရေ ပန “မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထန္တိ ဧတ္ထ ဝစနမတ္တံ ဂဟေတွာ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ ဂဟိတ”န္တိ ဝဒန္တိ။ အပရေဆရာတို့ကား “ယင်ချောက်ဖို့” ဟူသော စကားမျှကို ယူ၍ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထဟု ဆိုကြ၏။ [“မက္ခိက”ဟု ရှိသင့်လျက် ကွကို စွပြု၍ မစ္ဆိက”ဟု ရှိသည်။]

ကြီး၌သော်လည်းကောင်း၊ ကုဏ္ဍကေဝါ-ထမင်းအိုး၌သော်လည်းကောင်း၊ ထပေ
 တွာပိ-ထား၍လည်း၊ တံ-ထိုအိုးကို၊ အနုပသမ္ပန္နေန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-
 ယူစေပြီး၍၊ အနုပသမ္ပန္န-ကို၊ ဗာဟာယံ-လက်မောင်း၌၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ တရိ
 တုံ-ကူးခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ တသ္မိမ္မိ-ထိုအိုးစရည်း၊ သို့မဟုတ် ထမင်းအိုးသည်
 လည်း၊ အသတိ-သော်၊ အနုပသမ္ပန္န (နွေ့န) -ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေပြီး၍၊ တံ-
 ထိုလူသာမဏေကို၊ ဗာဟာယံ၊ ဂဟေတွာ၊ တရိတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ။ [အနုပသမ္ပန္န နေရာ
 ဝယ် “အနုပသမ္ပန္နေန” ဟုရှိသင့်၏။]

ဥပါသကာ-တို့သည်၊ ဂမိကဘိက္ခုနံ-ခရီးသွားမည့် ရဟန်းတို့အား၊ ပါထေယျ
 တဏှာလေ-ရိက္ခာဆန်တို့ကို၊ ဒေန္တိ-လျှုတတ်ကြကုန်၏၊ သာမဏေရာ-တို့သည်၊
 ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ တဏှာလေ-ဆန်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူရ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ အတ္တနော-
 ၏၊ တဏှာလေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်အံ့၊ ဘိက္ခု-တို့
 သည်၊ တေသံ-ထိုသာမဏေတို့၏၊ တဏှာလေ-တို့ကို၊ ဂဏ္ဍန္တိ-ယူကုန်အံ့၊ သာမဏေ
 ရာ-တို့သည်၊ အတ္တနာ-သည်၊ ဂဟိတတဏှာလေသု-ယူအပ်သော ဆန်တို့သည်၊
 ဒီဏောသု-ကုန်ကုန်လတ်သော်၊ ဣတရေဟိ-မိမိတို့ ယူအပ်သော ဆန်မှ တစ်ပါး
 ကုန်သော၊ တဏှာလေဟိ-ရဟန်းတို့ ယူအပ်သော ဆန်တို့ဖြင့်၊ ယာဂုံ-ကို၊ ပစိတွာ-
 ကျိ၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ ပတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဋိပါဠိယာ-အစဉ်
 အားဖြင့်၊ ထပေတွာ-၍၊ ယာဂုံ-ကို၊ အာကိရန္တိ-လောင်းထည့်ကုန်အံ့၊ ပဏ္ဍိတော-
 ဉာဏ်ရှိသော၊ (ဝိနည်းကို တတ်သိသော၊) သာမဏေရာ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊
 ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ထေရဿ-အား၊ ဒေတိ-အံ့၊ ထေရဿ-၏၊ ပတ္တံ-ကို၊
 ဂဟေတွာ-၍၊ အနုထေရဿ-အနုထေရ်အား၊ (ဒေတိ-အံ့)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-
 ဤနည်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော သပိတ်တို့ကို၊ ပရိပတ္တေတိ-လဲလှယ်အံ့၊
 သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ သာမဏေရဿ-သာမဏေ၏၊ သန္တကံ-
 ဥစ္စာသည်၊ ဝါ - ကို၊ ဘုတ္တံ - စားသောက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (တသ္မာ - ကြောင့်၊)
 ဝဋ္ဋတိ။

သာမဏေရာ-သည်၊ အပဏ္ဍိတော-ဉာဏ်မရှိသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-
 အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တေ-၌၊ ယာဂုံ-ကို၊ သယမေဝ-မိမိ
 ချည်းသာ၊ ပါတုံ-ငှာ၊ (သစေပိ) အာရဘတိ-အကယ်၍မူလည်း အားထုတ်အံ့၊
 (အပဏ္ဍိတောကိုပင် အတ္တနောစသည်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်)၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ဖြစ်
 ပြန်သော်လည်း)၊ အာဂုသော-ငါ့ရှင် သာမဏေ၊ တုယံ-၏၊ ယာဂုံ-ကို၊ မယံ-
 အား၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော့၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ထေရေဟိ-တို့သည်၊ ပဋိပါဠိယာ-အား-
 ဖြင့်၊ ယာစိတွာပိ-တောင်း၍လည်း၊ ပိဝိတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံသော
 ရဟန်းတို့သည်၊ သာမဏေရဿ-၏၊ သန္တကမေဝ-ဥစ္စာသည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊
 ဘုတ္တံ - စားသောက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဥဂ္ဂဟိတပစ္စယာ - ဥဂ္ဂဟိတဟူသော

အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဇ္ဇိ-အပြစ်သို့၊ နေဝ ဖုသန္တိ-မထိရောက်ကုန်၊ သန္တိမိပစ္စယာ-
 သန္တိမိဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဇ္ဇိ-သို့၊ န ဖုသန္တိ၊ [သာမဏေတို့၏ ဆန်ကို
 မိမိတို့က ယူခဲ့ရသော်လည်း ဥဂ္ဂဟိတက မဖြစ်၊ အကပ်ခံ၍ ရှေးရှေးနေက ယူခဲ့
 စေကာမူ သန္တိမိလည်း မဖြစ်။] ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသပိတ်လဲလှယ်ခြင်းကို ဆို
 ကြောင်း စကားရပ်၌၊ မာတာပိတုနံ-တို့ဖို့၊ တေလာဒီနိ-ဆီအစရှိသည်တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဆာယာဒီနံ-အရိပ်အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ သာခါဒီနိစ-သစ်ခက်
 အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဟရန္တာနံ-ဆောင်ယူသော ရဟန်းတို့၏လည်း
 ကောင်း၊ ဣမေသဉ္စ-ဤရဟန်းတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝိသေသော-အထူးကို၊ န
 ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဥပပရိက္ခိတဗွဲ-စူးစမ်း
 ရှာဖွေထိုက်၏။

သာမဏေရော - သည်၊ ဘတ္တံ - ဆွမ်းကို၊ ပစိတုကာမော - ချက်လိုသည်၊
 (ဟုတွာ) တဏှာလေ-ဆန်တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ နိစ္စာလေတု-အကြွင်းမရှိ
 လှုပ်စေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ [နိစ္စာလေတွာ သက္ကရံ အပနေတု န
 သက္ကောတိ-ဆန်ဆေးသောအခါ လှုပ်၍ ကျောက်ခဲကလေးများကို ဖယ်ရှားခြင်းငှာ
 မစွမ်းနိုင်။] ဘိက္ခုနော-သည်၊ တဏှာလေစ-ဆန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဇနဉ္စ-
 အိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ တဏှာလေ-တို့ကို၊ ဓောဝိ
 တွာ-ဆေးပြီး၍၊ နိစ္စာလေတွာ-အကြွင်းမရှိ လှုပ်စေပြီး၍၊ ဘာဇနံ-အိုးကို၊ ဥဒ္ဒန္နံ-
 ဖိုခနောက်သို့၊ အာရောပေတဗွဲ-တင်ပေးထိုက်၏၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ န ကာတဗ္ဗော-
 မပြုထိုက်၊ (သာမံပါက ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့်တည်း။) ပတ္တကာလေ-ကျက်ပြီးရာ
 အခါ၌၊ ဝိဝရိတွာ - ဖွင့်၍၊ ပတ္တဘာဝေါ- ကျက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော-

ဧတ္ထ ၊ပေ၊ ဥပပရိက္ခိတဗွဲ။ ။မိဘတို့ဖို့ ဆီအစရှိသည်တို့ကို ဆောင်ယူသွားရာ၌
 လည်းကောင်း၊ နေပူကွယ်ကာဖို့ရန် သစ်ခက်တို့ကို ဆောင်ယူသွားရာ၌လည်းကောင်း လမ်း၌
 စားလိုသော စိတ်ဖြစ်လျှင် အကပ်ခံ၍ စားရုံသာ၊ ထိုကဲ့သို့လှည့်လည်ခြင်းစသော အစီအစဉ်ကို
 ပြုလုပ်ဖို့ မလို၊ ဤနေရာ၌လည်း သာမဏေတို့၏ အကျိုးငှာ သာမဏေတို့၏ ဆန်ကို ယူဆောင်
 သွားရာ၌ ထိုဆန်ဖြင့် ကျိုသော ယာဂုအတွက် ဥဂ္ဂဟိတက၊ သန္တိမိ လျှဉ်းပါးစရာ လိုမည်
 မထင်၊ ထို့ကြောင့် “ကာရဏံ ဥပပရိက္ခိတဗွဲ” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။ဧတ္ထ ပန သာမဏေရေဟိ ဂဟိတတဏှာလေသု ပရိက္ခိဏေသု (သာမဏေ
 တို့ ယူအပ်သော ဆန်များ ကုန်လျှင်) အဝဿ အမှာကံ သာမဏေရာ သင်္ဂဟံ ကရောန္တိတိ
 ဝိတက္ကပ္ပတ္တိ သမ္ဘတိ (ဧကန် သာမဏေတို့က ငါတို့အား ခိုးမြှောက်မှုကို ပြုလိမ့်မည်” ဟု
 အကြံဖြစ်စရာ ရှိ၏။) တသ္မာ တံ ပရိဝတ္တေတွာဝ ပရိဘုဒ္ဓိတဗွဲ (ထို့ကြောင့် ရဟန်းများ ဆောင်
 ယူအပ်ခဲ့သော သာမဏေများ၏ ဆန်ကို ယာဂုကျိုရာ၌ လဲ၍သာ သုံးဆောင်ထိုက်၏။) မာတာ
 ပိတုနံ အတ္ထာယ ပန ဆာယတ္ထာယဝါ ဂဟဏေ (မိဘတို့ဖို့ ယူခြင်း၊ အရိပ်ရဖို့ သစ်ခက်ကို
 ယူခြင်း၌ကား။) ပရိဘောဂါသာ နတ္ထိ (စားလိုသော အာသာ မရှိခဲ့) တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတိတိ
 ကာရဏံ ဝဒန္တိ။

သိထိုက်၏။ [ဆန်တုန်းက အကပ်ခံထားသောကြောင့် ကိုယ့်ဘာသာဖွင့်လှက် ကျက်မကျက် စုံစမ်းနိုင်သည်။] ဒုပ္ပတ္တိ-မကောင်းသဖြင့် ကျက်သည်။ (မနူးမနပ်သည်။) သစေ ဟောတိ။ (ဧဝံသတိ။) ပါကတ္ထာယ-ကျက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပိဒဟိတုံ-ပြန်၍ ပိတ်ခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ [ကျက်စေလို၍ ပိတ်ခြင်းကြောင့် သာမံပါကဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မပိတ်ရ။] ရဇဿဝါ-မြူမှုန်၏သော်လည်းကောင်း၊ ဆာရိကာယဝါ-ပြာ၏သော်လည်းကောင်း၊ အပတနတ္ထာယ-မကျခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပိဒဟိတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ [ကျက်စေလို၍ မဟုတ်ဘဲ မြူမှုန် ပြာ စသည် မကျအောင်ကား ပိတ်ကောင်း၏။] ပတ္တကာလေ-ကျက်ပြီးရာအခါ၌၊ ဩရောပေတုံပိ-အောက်သို့ ချခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဘုဒ္ဓိတမ္ပိ-စားခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ [ဆန်အဖြစ်တုန်းက အကပ်ခံပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထပ်၍ အကပ်ခံဖွယ် မလို။]

သာမဏေရော-သည်။ ပစိတုံ-ငှာ၊ ပဋိပလော-စွမ်းနိုင်၏။ ပန-ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုသာမဏေ၏။ ခဏော-အားလပ်ခွင့်သည်။ နတ္ထိ-မရှိအံ့။ ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ ဂန္ထကာမော-သွားလိုသည်။ (ဟောတိ-အံ့။) [ခဏော နတ္ထိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] (ဧဝံသတိ။) ဘိက္ခုနာ-သည်။ သတဏှုလော ဒကဘာဇနံ-ဆန်၊ ရေနင့်တကွဖြစ်သော အိုးကို၊ ပဋိဂ္ဂတေဟွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဥဒ္ဓန္နံ-ဖိုခနောက်သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်ပြီး၍၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဂစ္ဆာဟိ-သွားပါလော၊ ဣတိ၊ ဝတ္ထဗော-ပြောထိုက်၏။ [အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဆန်စသည်နှင့်တကွ ထမင်းအိုးကို ရဟန်းကိုယ်တိုင် တည်ပြီးနောက် မီးကို ကိုယ်တိုင် မတောက်စေကောင်းသောကြောင့် “ကိုရင် မီးကို တောက်စေပြီးမှ သွားပါ” ဟု ပြောရမည်။] တတော-ထိုမီးကို တောက်စေပြီးရာ အခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ (“ပတ္တကာလေ ဝိဝရိတွာ ပတ္တဘာဝေါ ဇာနိတဗော” မှ စ၍ “ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ” တိုင်အောင် ညွှန်သည်။) သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

ဘိက္ခု-သည်။ ယာဂုအတ္ထာယ-ယာဂုအကျိုးငှာ၊ သုဒ္ဓိ-စင်ကြယ်သော၊ ဘာဇနံ-အိုးကို၊ (အာမိသ စသည်လည်း မပါ၊ မြူမှုန် မပါအောင်လည်း စင်ကြယ်သော ရေဖြင့် ဆေးအပ်ပြီးသော အိုးကို) အာရောပေတွာ-ဖိုခနောက်ပေါ်သို့ တင်၍၊ ဥဒကံ-ကို၊ (ဆန်မပါသော ရေသက်သက်ကို) တာပေတိ-ပူစေအံ့၊ ဝဋ္ဋတိ၊ တတ္ထေ-ပူသော၊ ဥဒကေ-၌၊ သာမဏေရော-သည်။ တဏှုလေ-တို့ကို၊ ပက္ခိပတိ-ထည့်အံ့၊ တတော-ထိုထည့်ပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဘိက္ခုနော-သည်။ အဂ္ဂိ-ကို၊ န ကာတဗော-မပြုထိုက်၊ [“သာမံပါက ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် မီးကို မပြုထိုက်” ဟု ဆိုသည်။] ပတ္တယာဂုံ-ကျက်ပြီးသော ယာဂုကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံ၍၊ ပါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သာမဏေရော-သည်။ ယာဂုံ-ကို၊ ပစတိ-ကျီနေ၏။ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စကော-

လက်၏ ကုက္ကုစ္စကို ပြုတတ်သော၊ ဝါ-လက်ဆော့သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကိဋ္ဌန္တော-ကစားလျက်၊ (ကစားသောအားဖြင့်၊) ဘာဇနံ-အိုးကို၊ အာမသတိ-သုံးသပ်အံ့၊ ဝါ-ကိုင်အံ့၊ ပိဓာနံ-အဖုံးကို၊ အာမသတိ-အံ့၊ ဝါ-အံ့၊ ဥဂ္ဂတံ-တက်လာသော၊ ဖေဏံ-ယာဂုအမြှုပ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ (ယောက်မစသည်ဖြင့် ဖြတ်၍၊) ဟရတိ-ဖယ်ရှားအံ့၊ တဿေဝ-ထိုရဟန်းအားသာ၊ ပါတံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဒုရူပစိဏ္ဏံနာမ-မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်ခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဒဗ္ဗိဝါ-ယောက်မကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥဠာကီဝါ-ယောက်ချိုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဇွန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ အနုပက္ခိပန္နော-မမြောက်ဘဲ၊ သစေ အာလုဋ္ဌေတိ-အကယ်၍ မွေ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ - ဤသို့မွေ့လတ်သော်၊) သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား၊ (ပါတံ) န ဝဋ္ဋတိ၊ သာမံပါကဉ္စေဝ-ကိုယ်တိုင်ချက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒုရူပစိဏ္ဏံ-မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ (ဘာဇနံ-အိုးကို) သစေ ဥက္ခိပတိ-အကယ်၍ မြောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဂ္ဂဟိတကမ္ပိ-ဥဂ္ဂဟိတကသည်လည်း၊ (အကပ်မခံဘဲ ကိုယ်တိုင် မြောက်ယူအပ်သည်လည်း) ဟောတိ။

ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ အာဓာရကေ-သပိတ်ခြေပေါ်၌၊ ပတ္တော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ထပိတော-ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ [သပိတ်ကို ချထားတုန်းက နောက်ထပ် အကပ်ခံဖို့ရန် အကပ်ဖျက်သော အားဖြင့် ချထားသော သပိတ်တည်း။] တတြ-ထိုသို့ချထားရာ၌၊ အညော-သပိတ်ရှင်မှ အခြားသော၊ လောလဘိက္ခု-လျှပ်ပေါ်လော်လီသော ရဟန်းသည်၊ ကိဋ္ဌန္တော-ကစားလျက်၊ (ကစားသောအားဖြင့်၊) ပတ္တံ-ကို၊ စေ အာမသတိ-အကယ်၍ သုံးသပ်အံ့၊ (ကိုင်အံ့) ပတ္တပိဓာနံ-သပိတ်ဖုံးကို၊ စေ အာမသတိ၊ (ဧဝံသတိ) တဿေဝ-ထိုရဟန်းအားသာ၊ တတော-ထိုသပိတ်ထည်းမှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ ဘတ္တံ-ဆွမ်းသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-မြောက်၍၊ သစေ ထပေတိ-အကယ်၍ ပြန်ထားအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ (မြောက်ယူတုန်းက ဥဂ္ဂဟိတကဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်းအားလုံး မအပ်ဟူလို) တတ္ထဇာတကဖလာနိ-ထိုသစ်ပင်၌ ဖြစ်သော သစ်သီးတို့ကို၊ သာခါယဝါ-သစ်ခက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇိယာဝါ-နွယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂတေဟွာ-ကိုင်၍၊ (သစေ) စာလေတိ-အကယ်၍ လှုပ်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့လှုပ်စေလတ်သော်) တဿေဝ-ထိုရဟန်းအားသာ၊ တတော-ထိုသစ်ပင်မှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ ဖလံ-အသီးသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဒုရူပစိဏ္ဏံဒုက္ကဒုဋ္ဌ-ဒုရူပစိဏ္ဏံဒုက္ကဒုဋ္ဌအာပတ်သို့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဖလရက္ခံ-အသီးရှိသော သစ်ပင်ကို၊ အပဿယိတံဝါ-မှီခြင်းငှာ

လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-ထိုသစ်ပင်၌၊ ကဏ္ဍကေ-ဆူးတို့ကို၊ ဗန္ဓိတံဝါ-ဖွဲ့ခြင်းငှာလည်း
ကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ရှဉ့်စသော တိရစ္ဆာန်များ သစ်ပင်ပေါ် တက်၍ အသီးကို မစား
နိုင်အောင် သစ်ပင်၏ ပင်လုံး၌ ဆူးစသည် ဖွဲ့ထားခြင်းငှာ အပ်သည်-ဟူလို။]
ဒုရူပစိန္တံ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ \

ပန-ဆက်၊ အရညေ-တော၌၊ ပတိတံ-ကျနေသော၊ အမ္မဖလာဒိ-သရက်သီး
အစရှိသော ဝတ္ထုကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ သာမဏေရဿ-အား၊ [မိမိအတွက်၊ ရဟန်းများ
အတွက် မဟုတ်ရကား ကိုယ်တိုင်ကောက်ယူခြင်းကြောင့် ဥဂ္ဂဟိတက ဒုက္ကဋ်
အာပတ် မသင့်-ဟူလို။] သီဟဝိယာသာဒိ-ခြင်္သေ့စားကြွင်း အစရှိသော အစာကို၊
ဒိသ္မာပိ-တွေ့၍လည်း၊ သာမဏေရဿ-အား၊ ဒဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ-အကပ်ခံ၍သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ-အကပ်မခံ
မှု၍သော်လည်းကောင်း၊ အာဟရိတွာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဝိတက္ကံ-အကြံကို၊
သောဓေတုံ-သုတ်သင်ခြင်းငှာ၊ သစေ သက္ကောတိ-အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံ
သတိ၊) တတော-ထိုသာမဏေ၏ အထံမှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော သီဟဝိယာသ အစ
ရှိသည်ကို၊ ခါဒိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ-သားစိမ်း ငါးစိမ်းကို
ကောက်ယူခြင်းဟူသော ကြောင်းကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ-အပြစ်သို့၊ နေဝ ဖုသတိ-မရောက်၊
ဥဂ္ဂဟိတကပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ န ဖုသတိ။

မာတာပိတူနံ-တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ တေလာဒိနိ-ဆီ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟေ
တွာ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆတော-သွားသော ရဟန်း၏၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဗျာမိ-အနာသည်၊
(သစေ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) တတော-ထိုဆီ အစရှိသည်
တို့မှ၊ ယံ-အကြင်ဝတ္ထုကို၊ (ပရိဘုဉ်တုံ-ငှာ) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တံ-ထိုဝတ္ထုကို၊

သီဟဝိယာသာဒိ ၊ပေ၊ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ။အစိမ်းသရဲ ဖမ်းစားသော ရောဂါရှိလျှင်
သားစိမ်း ငါးစိမ်းကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အမနုဿိကာဗာဓေ အာမကမံသံ၊
အာမကလောတိတံ-[ဝိနည်းမဟာဝါ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက။] ဤနေရာ၌ သားစိမ်း ငါးစိမ်းလည်းဖြစ်၊
အမနုဿိကအာဗာဓလည်း မရှိပါဘဲလျက် ခြင်္သေ့စားကြွင်း စသည်ကို ကိုင်ယူကောင်းပါ
သလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “သီဟဝိယာသာဒိ” စသည်ကို မိန့်၊ မိမိအတွက် ရဟန်း
များအတွက် မဟုတ်၊ သာမဏေအတွက် ဖြစ်သောကြောင့် ကိုင်ယူကောင်းပါသည်-ဟူလို။

ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ။ ။“သာမဏေ အထံရောက်လျှင် သာမဏေက ငါ့ကိုလည်း
ပေးလိမ့်မည်” ဟူသော အကြံကို “ဝိတက္ကံ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအကြံမျိုး မရှိအောင် စိတ်ထား
နိုင်ခြင်းကို “သောဓေတုံ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအကြံမျိုး မဖြစ်အောင် သုတ်သင်ခြင်းငှာ စွမ်း
နိုင်လျှင် သာမဏေအထံ ရောက်သောအခါ သာမဏေက တစ်ဆင့် ပေးပြန်မှု စားကောင်း
သည်။

ပဋိဂ္ဂတေဟော ပရိဘူတိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ မူလေပိ-အရင်း၌လည်း၊ (ဆောင်ယူ
 ခဲ့စဉ်တုန်းကလည်း၊) ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ
 သတိ၊) ပုန၊ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ မာတာပိတူနံ-တို့၏၊ တဏှာလေ-တို့ကို၊ အာ
 ဟရိတွာ-၍၊ ဒေတိ-အံ့၊ တေ-ထိုမိဘတို့သည်၊ တတောယေဝ-ထိုဆန်တို့မှသာလျှင်၊
 ယာဂုအာဒိနိ-ယာဂုအစရှိသည်တို့ကို၊ သမ္မာဒေတွာ-ပြီးစီးစေ၍၊ တဿ-ထိုရဟန်း
 အား၊ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သန္နိမိပစ္စယာဝါ၊ ဥဂ္ဂဟိတကပစ္စယာဝါ ဒေါသော
 နတ္ထိ။ [သန္နိမိပါစိတ်အာပတ်၊ ဥဂ္ဂဟိတကဒုက္ကဋ်အာပတ် မသင့်-ဟူလို။]

ဘိက္ခု-သည်၊ ပိဒဟိတွာ-ပိတ်၍၊ (ပြာ မကျအောင် ပိတ်၍၊) ဥဒကံ-ရေကို၊
 (ထင်ရှားသော အမှုန် မပါအောင် စစ်အပ်ပြီးသော ရေကို) တာပေတိ-ပူစေအံ့၊
 ယာဝ ပရိက္ခယာ-ကုန်သည့်တိုင်အောင်၊ ပရိဘူတိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ
 ရေနှေး၌၊ ဆာရိကာ-ပြာသည်၊ သစေ ပတတိ-အကယ်၍ ကျအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊)
 ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ဒီဃသဏှာသေန-ရှည်သော သံညှပ်ဖြင့်၊ ထာလကံ-ခွက်ကို၊
 ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ တေလံ-ဆီကို၊ ပစ္စန္ဓဿ-ချက်စဉ်၊ ဆာရိကာ-သည်၊ (သစေ)
 ပတတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဝါ-မှ၊ အမုဉ္ဇန္တေနဝ-မလွတ်ဘဲသာ၊
 ပစိတွာ-ချက်မြဲ ချက်ပြီး၍၊ ဩတာရေတွာ-အောက်သို့ ချ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ရာ၏၊
 အင်္ဂါရာပိ-မီးကျီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါဂ္ဂနိဝါ-ထင်းတို့
 သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိဂ္ဂတေဟော-အကပ်ခံပြီး၍၊ ထပိ
 တာနိ-ထားအပ်ကုန်သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ) (ဧဝံသတိ) မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-
 မူလအကပ်ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ပြာကျသော်လည်း မီးကျီးထင်းတို့ကို အကပ်ခံ
 ပြီးဖြစ်၍ နောက်ထပ် အကပ်ခံဖွယ် မလို၊ ပြာသည် နဝသမုဋ္ဌိတ မဟုတ်၊ ထိုမီးကျီး
 ထင်းတို့မှ ဖြစ်သော တံသမုဋ္ဌိတတည်း။] ဘိက္ခု-သည်၊ ဥစ္ဆံ-ကို၊ ခါဒတိ-ခဲစားနေ၏၊
 သာမဏေရော-သည်၊ မယုမ္ပိ-တပည့်တော်အားလည်း၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ ဣတိ၊
 ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ ဣတော-ဤကြံမှ၊ ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ ဂဏှ-ယူလော့၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော သာမဏေသည်၊ ဂဏှာတိ-ယူအံ့၊ အဝသေသေ-
 ကြွင်းသော ကြံအပိုင်း၌၊ ပုန၊ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ၊ နတ္ထိ၊ ဝုဠပိဏှကံ-တင်လဲခဲကို၊
 ခါဒန္တဿာပိ-ခဲစားစဉ်လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ ဝုတ္တောကာသတော-ပြော
 ဆိုအပ်သော အရပ်မှ၊ ဆိန္နိတွာ-၍၊ ဂဟိတာဝသေသံ-ယူအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော
 ကြံပိုင်း ထန်းလျက်ခဲသည်၊ အဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-မစွန့်အပ်သော အကပ်ခံ
 ခြင်းရှိသည်သာ၊ ဝါ-အကပ်ခံခြင်းကို မစွန့်သည်သာ၊ ဟောတိ။

ဘိက္ခု-သည်၊ ဂုဠ်-တင်လဲကို၊ ဘာဇေန္တော-ဝေဖန်လိုသည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ကောဋ္ဌာသေ-အဖို့အစုတို့ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ဘိက္ခုပိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ သာမဏေရာပိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ အာဂန္ဓာ-လာ၍၊ ဧကဂ္ဂဟဏေနေဝ-တစ်ကြိမ်တည်း ကိုင်ယူခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ [ကိုင်ပြီး ပြန်မချဘဲ ယူသွားခြင်းကို “ဧကဂ္ဂဟဏ” ဟု ဆိုသည်။] ဂဟိတာဝသေသံ-ယူအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော တင်လဲသည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ-အကပ်ခံအပ်မြဲ ခံအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏။ လောလသာမဏေရာ-လျှပ်ပေါ်လော်လီသော သာမဏေသည်၊ ဂဏှိတွာ ဂဏှိတွာ-ယူပြီး၍ ယူပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သစေ ထပေတိ-အကယ်၍ ထားအံ့၊ (ဧဝံသတိ) တဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ဝါ-သည်၊ ဂဟိတာဝသေသံ-ယူအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော တင်လဲသည်၊ (ယူပြီး၍ ပြန်ချထားအပ်ခဲ့သော တင်လဲသည်) အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-ပဋိဂ္ဂဟိတ မဟုတ်သည်၊ ဝါ-အကပ်ပျက်သည်၊ ဟောတိ။

ဘိက္ခု-သည်၊ ဓူမဝဋ်-အခိုးရှိသော အလိပ်ကို၊ ဝါ-ဆေးလိပ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဓူမံ-အခိုးကို၊ ပိဝတိ-သောက်အံ့၊ မုခဗ္ဗ-ခံတွင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍောစ-လည်ချောင်းသည်လည်းကောင်း၊ မနောသီလာယ-ဆေးဒန်းမြင်းသီလာဖြင့်၊ လိတ္ထော ဝိယ-သုတ်လိမ်းအပ်သကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏။ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း) ယာဝကာလိကံ-ယာဝကာလိကခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဒ္ဓိတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ယာဝကာလိကေန-ယာဝကာလိကခဲဖွယ်ဘောဇဉ်နှင့်၊ ယာဝဇီဝိကသံသဂ္ဂေ-ယာဝဇီဝိကဆေးညှိတို့ ရောနှောမိခြင်းကြောင့်၊ ဒေါသော-သည်၊ နတ္ထိ။

ကောဋ္ဌာသေ ကရောတိ။ ။ကောဋ္ဌာသေ ကရောတိတိ ဘိက္ခုစ သာမဏေရာစ

အတ္တနော အတ္တနော အဘိရုစိတံ ကောဋ္ဌာသံ ဂဏှန္တုတိ သဗ္ဗေသံ သမဏေ ကောဋ္ဌာသေ ကရောတိ-ဋီကာ၊ ဤဋီကာကို ထောက်၍ “အချို့ သံယိကစားဖွယ် သောက်ဖွယ် ဝေစုဝေရာဝယ် သာမဏေများလည်း ရဟန်းများနှင့် အညီအမျှ ရနိုင်၏” ဟု မှတ်ချက်တစ်ခု ရပြန်သည်။ မဟာဝါ၊ စီဝရက္ခန္ဓက ပါဠိတော်၌ကား သာမဏေတို့အား တစ်ဝက် ပေးရမည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် “ကျေးဇူး အထူးမများလျှင် တစ်ဝက်သာ ပေး၊ သာမဏေများက သံယိက အလုပ်ကို များစွာ လုပ်ရလျှင် အညီအမျှ ပေးပါ” ဟု မှတ်သင့်သည်။

ဘိက္ခု ပေ၊ ဒေါသော နတ္ထိ။ ။ဓူမ-အခိုးရှိသော + ဝဋ်-အလုံး (အလိပ်) ဟူသည်

ကို “ဆေးလိပ်” ဟု ဆိုကြ၏။ ကုလားကြီးတွေ သောက်သော တမာဂူလည်း ဓူမဝဋ်ပင်တည်း။ ထိုဆေးလိပ်ကို သောက်သောအခါ ခံတွင်း၌လည်းကောင်း၊ လည်ချောင်း၌လည်းကောင်း ဆေးညှိကလေးတွေ အနည်းငယ် ကပ်နေတတ်၏။ အနည်းငယ်ဆိုသော်လည်း ကြိ၌ အခွံခွာသောအခါ အညှိရောင်ကလေးသည် အဗ္ဗောဟာရိက မဖြစ်သကဲ့သို့ ဤဆေးညှိကလေးလည်း အဗ္ဗောဟာရိက မဟုတ်၊ အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ပြောဆိုလောက်သည်။ သို့သော် အာရုံတက်ပြီးမှ အကပ်ခံ၍ သောက်သောကြောင့် ယာဝကာလိက ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ထပ်၍ စားခြင်းငှာ

ပတ္တိ-သပိတ်ကို၊ ပစ္စန္ဓသဝါ-ဖုတ်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ရဇနံ-ဆိုးရည်ကို၊ ပစ္စန္ဓသဝါ-ကျိုစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍနာသမုခဆိဒ္ဓေဟိ-နားပေါက်၊ နှာခေါင်းပေါက်၊ ပါးစပ်ပေါက်တို့မျှ၊ ဓူမော-မီးအခိုးသည်၊ ပဝိသတိ-ဝင်အံ့၊ ဗျာဓိ ပစ္စယာ-အနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပုပ္ဖဝါ-ပန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဖလံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပသိယံတိ-နှမ်းရှုအံ့၊ (ခေံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လတ် သော်၊) အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ-အဗ္ဗောဟာရိက၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။ ဘတ္တဂ္ဂါရော-ကြို့ထိုးခြင်း စသည်ကြောင့် အန်ထွက်လာသော အစာသည်၊ တာလုံ- အာစောက်ကို၊ အာဟစ္စ-ထိခိုက်၍၊ အန္တောယေဝ-အတွင်းသို့သာ၊ ပဝိသတိ-ပြန် ဝင်အံ့၊ အဝိသယတ္တာ-စောင့်စည်းနိုင်သော အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပြန်မကျအောင် မထိန်းသိမ်းနိုင်သောကြောင့်၊) ဝဇ္ဇတိ၊ ပန - ထိုသို့အပ်ပါ

အပ်၏။ ယာဝကာလိက ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်နှင့် ယာဝဇီဝိက ဖြစ်သော ဆေးညှိကလေး၏ ပါးစပ် အတွင်း၌ ရော၍ ဝမ်းတွင်းသို့ ဝင်သွားခြင်းကြောင့် ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ် မရှိ။

ဆက်ဦးအံ့-ဆေးလိပ်ကို အကပ်ခံသော်လည်း ဆေးလိပ်သောက်ပြီးသောအခါ ခံတွင်း၌ ငြိက်၍ ကျန်ရစ်သော အညှိကလေးများကို အကပ်မခံရသေးဟု ထင်မှားဖွယ် ရှိ၏။ ထိုသို့ ထင်မှား၍ ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ရှိပါသလောဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဒေါသော နတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်။ [ပဋိဂ္ဂဟေတွာတိ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟေတွာ၊ တေနေဝ “ယာဝကာလိကေန ၊ပေ၊ ဒေါသော နတ္ထိ”တိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။] သစေ ပန ပုရိမဒိဝေပေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ထပိတာ ဟောတိ၊ သာမိသေန မုခေန-အာမိသနှင့် တကွဖြစ်သော ခံတွင်းဖြင့်၊ တဿာ ဝဋ္ဋိယာ ဓူမံ ပိဝိတံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဆိုလိုရင်းကား-“ဆေးလိပ်ကို ရှေးရှေးနေ့က အကပ်ခံထားလျှင် ထိုဆေးလိပ်၏ အာခေါင်တွင် ကပ်နေသော ဆေးညှိနှင့် ယနေ့ အကပ်ခံအပ်သော ယာဝကာလိက (ဆွမ်း စသော အာမိသတို့) ရော၍ သွားလျှင် သန္နိမိပါစိတ်အာပတ် သင့်သည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ “ဓူမဝဋ္ဋိ-ပဋိဂ္ဂဟေတွာ” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့် ဆေးလိပ်ကို အကပ်မခံဘဲ မသောက်ကောင်း၊ အကပ်မခံဘဲ သောက်လျှင် ကိုင်ယူတုန်းကပင် ဥဂ္ဂဟိတက ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ အကပ်ခံပြန်သော်လည်း အရုဏ်မတက်ခင် အကပ်ခံ၍ သောက်လျှင် အရုဏ်တက်ပြီးမှ စားဖွယ် သောက်ဖွယ်နှင့် ခံတွင်း၌ ရောသွားသောကြောင့် သန္နိမိပါစိတ် အာပတ် သင့်ပြန်၏။ ဆေးလိပ်ဟူသည် ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုဖြစ်ရကား ထိုဆေးညှိငွေ့လည်း ယာဝ ဇီဝိကဝတ္ထုပင်တည်း။ အကြောင်းမရှိဘဲ လျက်ဆားသော်မျှ မလျက်ကောင်းရကား ထိုယာဝ ဇီဝိကဆေးလိပ်ကို အကြောင်းမရှိဘဲ သောက်ချင်ရုံမျှဖြင့် နေလွဲအခါ၌ မသောက်ကောင်း၊ လေနာခြင်း စသော သင့်လျော်သော အကြောင်းရှိလျှင် သောက်ကောင်း၏။ နံနက်အခါ၌ကား အကပ်ခံ၍ သောက်လျှင် မည်သည့်အပြစ်မျှ မရှိပါ။ ဘို့သော် လူမြင်သူမြင် မသောက်ဖို့ရန် ကား ဆရာကြီး သမားကြီးတို့ တားမြစ်လေ့ရှိကြသည်။ ဆေးလိပ်သောက်မှုသာ မက၊ နေလွဲအခါ ဆေးဝါးမှု ကွမ်းစားမှုများ၌လည်း ဤသဘောပင်တည်း။

သော်လည်း၊ မုခံ-ခံတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌ-ဝင်ပြီးသော ကြို့ထိုးဖတ်ကို၊ အဇ္ဈောဟရတော-
 ပြန်၍ မျိုချသော ရဟန်း၏၊ ဝိကာလေ-၌၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ) ဒန္တန္တရေ-သွား၏
 အကြား၌၊ လဂ္ဂဿ-ငြိကပ်နေသော၊ အာမိသဿ-အာမိသ၏၊ ရသော-အရည်
 သည်၊ ပဝိသတိ-ဝင်အံ့၊ အာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ) သုခုမံ-သိမ်မွေ့
 သော၊ အာမိသံ-သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ရသော-အံ့ရသာသည်၊ (သစေ) န
 ပညာယတိ-အကယ်၍ မထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်၊) အဗ္ဗော
 ဟာရိကပက္ခံ-အဗ္ဗောဟာရိက ဘက်သို့၊ ဘဇတိ-ကပ်ဝင်တော့၏။

ကာလေ-မွန်းတည့်ချိန် အခါသည်၊ ဥပကဋ္ဌေ-နီးကပ်သော်၊ နိရုဒကဋ္ဌာနေ-
 ရေမရှိသော အရပ်၌၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-စားပြီး၍၊ ကက္ခာရေတွာ-ကက်ဟု
 အသံပြု၍၊ (ဟက်၍) ဒုတ္တယော-၂ ခု ၃ ခုကုန်သော၊ ခေဋ္ဌပိဏ္ဍေ-တံတွေးခဲတို့ကို၊
 ပါတေတွာ-ကျစေပြီး၍၊ ဥဒကဋ္ဌာနံ-ရေ၏ တည်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊
 ဝါ-ရောက်မှ၊ မုခံ-ပါးစပ်ကို၊ ဝိက္ခာလေတပ္ပံ-ဆေးရာ၏၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံ
 ပြီး၍၊ ထပိတသိဂီဝေရာဒိနံ-ထားအပ်သော ချင်းအစရှိသည်တို့၏၊ အင်္ဂုရာ-အညွန့်
 တို့သည်၊ နိက္ခမန္တိ-ထွက်ကုန်အံ့၊ ပုန၊ ပဋိဂ္ဂဟဏာကိစ္စံ နတ္ထိ၊ (တံသမုဋ္ဌိတဖြစ်သော
 ကြောင့် နောက်ထပ် အကပ်ခံဖွယ်-မလို) လောဏေ-ဆားသည်၊ အသတိ-သော်၊
 သမုဒ္ဒေါဒကေန-သမုဒ္ဒရာရေဖြင့်၊ လောဏာကိစ္စံ-ဆား၏ ကိစ္စကို၊ ကာတုံ၊ ဝဋ္ဌတိ၊
 ပဋိဂ္ဂတေဟွာ-၍၊ ထပိတံ-သော၊ လောဏောဒကံ-ဆားရေသည်၊ လောဏံ-သည်၊
 ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ လောဏံဝါ- ဆားသည်သော်လည်း၊ ဥဒကံ - သည်၊ ဟောတိ-

ဝိကာလေ အာပတ္တိ။ ။ “ဝိကာလေ အာပတ္တိ” ဟူသည် ဝိကာလဘောဇနအာပတ်၊
 သန္နိမိအာပတ်တည်း၊ လည်ချောင်းသို့ ဝင်ပြီး အာဟာရသည် ပြန်ထွက်လာသော်လည်း နံနက်
 ကာလ၌ ဖြစ်လျှင် ပြန်၍ မျိုချမှုကြောင့် အာပတ် မသင့်၊ ဘုဉ္ဇိကြောင့်နည်း- ထိုအာဟာရက
 အကပ်ခံအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဝိကာလ၌ ပြန်၍ မျိုချလျှင် အဒိန္နသိက္ခာပုဒ်နှင့်
 စပ်၍ အာပတ်မသင့်သော်လည်း ဝိကာလဘောဇနနှင့် သန္နိမိအာပတ်ကား သင့်သည်-ဟူလို။

ကက္ခာရေတွာ။ ။ ကက်ဏ္ဍတိ ကရိယတေတိ ကက်ကာရော၊ က်ကို နောက်အက္ခရာ
 သို့ ကပ်သောအခါ ကာ၌ ကသည် ခဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် (နိက္ခမောကဲ့သို့) “ကက္ခာရော”ဟု
 ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် အာစာရ (ကရ) အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၊ ဧပြု၍ တွာပစ္စည်းဖြင့် “ကက္ခာ
 ရေတွာ” ဟု ပြီးသည်၊ ထို “ကက်” ဟူသော အသံဟူသည် ယခုအခါ သလိပ်ဟက်သံပင်တည်း၊
 ထို့ကြောင့် သလိပ်ဟက်၍ သလိပ်ခဲ တံတွေးခဲများ ၂ ခဲ ၃ ခဲ ကျသွားပါစေ” ဟု ဆိုသည်။
 [ဤသို့သလိပ်ဟက်စေခြင်းမှာလည်း ခံတွင်း၌ ဆွမ်းစသော အာမိသများ မကျန်ဘဲ သန့်ရှင်း
 စေလိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ထို့နောက်မှ အတော်ထေးသော ရေရှိရာ အရပ်သို့ ရောက်သော
 အခါ ပါးစပ်ကို ဆေးပါ-ဟု ညွှန်ပြသည်။]

ဖြစ်အံ့၊ ရသောဝါ-ကြံရည်သည်သော်လည်း၊ ဖာဏီတံ-တင်လဲသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ဖာဏီတံဝါ-တင်လဲသည်သော်လည်း၊ ရသော-အရည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-မူလအကပ်ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ဟိမကာရကာ-ဆီးနှင်း၊ မိုးသီး မိုးပေါက်တို့သည်၊ ဥဒကတိကာဇေဝ-ရေနှင့် အလားတူကုန်သည်သာတည်း၊ ပါရိဟာရိကေန-သွားလေရာရာ ဆောင်ယူအပ်သော၊ ကတကဋ္ဌိနာ-ခပေါင်းရေကြည်စေ့ဖြင့်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ ပသာဒေန္တိ-ကြည်စေ့ကုန်အံ့၊ တံ-ထိုခပေါင်းရေကြည်စေ့သည်၊ အဗ္ဗေဟာရိကံ-ကတည်း၊ အာမိသေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ (ပိဝိတံ) ဝဋ္ဋတိ၊ [ယသ္မာ ကတကဋ္ဌိ ဥဒကံ ပသာဒေတွာ ဝိသု တိဋ္ဌတိ၊ တသ္မာ “အဗ္ဗေဟာရိကံ”န္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။] အာမိသဂတိကေဟိ-အာမိသ၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ-အာမိသနှင့် အလားတူကုန်သော၊ ကပိတ္ထဖလာဒိဟိ-သီးသီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပသာဒိတံ-ကြည်စေ့အပ်သော ရေသည်၊ ပုရေဘတ္ထမေဝ-နံနက်အခါ၌သာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။ [ရေထည်း၌ သီးသီး၏ အရသာပါနေသောကြောင့် နံနက်အခါ၌သာ အပ်သည်။]

ပေါက္ခရဏီအာဒိသု-လေးထောင့်ကန် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ဥဒကံ-သည်၊ ဗဟလံ-ပြစ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ [“ပြစ်သော်လည်း အကပ်မခံဘဲ သောက်ကောင်း၏” ဟူလို။] ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ မုခေစ-ခံတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေစ-၌လည်းကောင်း၊ သစေ လဂ္ဂတိ-အကယ်၍ ငြိကပ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) န ဝဋ္ဋတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္စိတဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ရာ၏၊ [ဥဒကေသုက္ခေ သေတဝဏ္ဏံ ဒဿေန္တိ လဂ္ဂတိ-ရေခြောက်သောအခါ-ပါးစပ်နှင့် လက်၌ ဖြူသော အဆင်းကို ပြလျက် ငြိကပ်နေလျှင် အကပ်မခံဘဲ မသုံးဆောင်ကောင်း-ဟူလို။] ခေတ္တေသု-လယ်တို့၌၊ ကသိတဋ္ဌာနေ-ထွန်အပ်ရာ အရပ်၌၊ ဗဟလံ-ပြစ်သော၊ ဥဒကံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ (အမှုန်ပါနေသောကြောင့် အကပ်ခံရသည်။) သန္တိတွာ-လယ်မှ စီးသွား၍၊ ကန္တရာဒိနိ-ချောင်း အစရှိသည်တို့သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ နဒိ-မြစ်ကို၊ သစေ ပူရေတိ-အကယ်၍ ပြည့်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝဋ္ဋတိ၊ [မြစ်ထဲ ရောက်သွားလျှင် အပ်၏၊ အပ်၏ဆိုသော်လည်း အမှုန်မပါအောင် ကြည်နေသော ရေသာ မစစ်ဘဲ သောက်ကောင်းသည်၊ ထင်ရှားသော အမှုန်ပါနေလျှင်ကား စစ်၍ သောက်ရမည်။] ကကုဓသောဗ္ဘာဒယော-ရေခတ်ကပ် အစရှိသော ထူးအိုင် အစရှိသည်တို့သည်၊ ရုက္ခတော-သစ်ပင်မှ၊ ပတိတေဟိ-ကျကုန်သော၊ ပုပ္ဖေဟိ-အပွင့်တို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗန္ဓောဒကာ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ရေရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ပုပ္ဖရသော-အပွင့်၏ အရသာသည်၊ သစေ န ပညာယတိ-အကယ်၍ မထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ-ရေကို အကပ်ခံဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ ပရိတ္တံ - နည်းသော၊ ဥဒကံ - သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊

ရသော-အပွင့်၏ အရသာသည်၊ ပညာယတိ-အံ့၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ပဗ္ဗတ ကန္တရာဒီသု-တောင်၊ ချောက် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ကာဠဝဏ္ဏပဏ္ဏသဉ္စန္ဒ ဒကေပိ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော သစ်ရွက်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ရေ၌ လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပါနီယယဋေ-သောက်ရေးအိုး၌၊ သရေဏုကာနိဝါ-ဝတ်မှုန်နှင့်တကွ ဖြစ်သည် လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သဝဏ္ဏဒီရာနိဝါ-အညှာ၏ နို့ရည်နှင့်တကွဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုပ္ဖာနိ-ပန်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပက္ခိတ္တာနိ-ထည့်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဥဒကံ-ကို)၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ပုပ္ဖာနိဝါ-ပန်းတို့ကိုသော် လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ဝါ-ပြီးမှ၊ ပက္ခိတဗ္ဗာနိ-ထည့်ထိုက်ကုန်၏။ ပါဠလိစမ္ပကမလ္လိကာ-သခွတ်ပန်း၊ စကားဝါပန်း၊ စပယ်ပန်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပက္ခိတ္တာ-ထည့်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝါသမတ္တံ-ထုံအပ်သော အနံ့မျှ သည်၊ တိဋ္ဌတိ-တည်အံ့၊ တံ-ထိုအနံ့မျှသည်၊ အဗ္ဗောဟာရိကံ-ကတည်း၊ ဒုတိယ ဒိဝသေပိ-၌လည်း၊ အာမိသေန-ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့်၊ သဒ္ဓိံ (ပါတုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ထပိတ၊ ပေ၊ ပါနီယတော-အကပ်ခံ၍ ထားအပ်သော ပန်းဖြင့် ထုံအပ်သော သောက်ရေးမှာ သာမဏေရာ-သည်၊ ပါနီယံ-သောက်ရေးကို၊ ဂဟေ တွာ-ခပ်ယူ၍၊ ပိတာဝသေသံ-သောက်အပ်ပြီးမှ အကြွင်းကို၊ တတ္ထေဝ-ထိုအိုး၌ သာ၊ အာကိရတိ-လောင်းထည့်အံ့၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ပဒုမသရာဒီသု-ပဒုမ္မာ ကြာအိုင် အစရှိသည်တို့၌၊ ဥဒကံ-ကို၊ သန္တရိတွာ-ဖြန့်ခင်း၍၊ ဌိတံ-တည်သော၊ ပုပ္ဖရေဏု-ပန်းဝတ်မှုန်ကို၊ ယဋေန-အိုးဖြင့်၊ ဝိက္ခမ္ဘတွာ-ခွာ၍၊ ဝါ-ဖယ်၍၊ ဥဒကံ- ကို၊ ဂဟေတု-ခပ်ယူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံ ပြီး၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော၊ ဒန္တကဋ္ဌံ-ဒန်ပူသည်၊ ဟောတိ-ရှိအံ့၊ တဿ-ထိုဒန် ပူ၏၊ ရသံ-အရည်ကို၊ ပိပိတုကာမော-သောက်လိုသည်၊ သစေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) မူလပဋိဂ္ဂဟာဏမေဝ-မူလအကပ်ခံခြင်းသည်ပင်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ အပုဋိ ဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော ဒန်ပူရည်ကို၊ (ပိပိတုကာမေန-သောက် လိုသော ရဟန်းသည်) ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - ဒန်ပူကို အကပ်ခံရာ၏၊ [ဒန်ပူရည်ကို သွား၏ ဆေးတစ်မျိုးဟု ယူဆ၍ မျိုချလိုလျှင် အကပ်ခံပါ-ဟူလို။] အဇာနန္တဿ-

ပိတာဝသေသံ။ ။သာမဏေ၏ မိမိသောက်ဖို့ ခပ်ယူအပ်ပြီးသော ရေသည် အကပ် ပျက်ပြီး ဖြစ်၏၊ ထိုအကပ်ပျက်ပြီးရေးကို အိုးထည်း၌ လောင်းထည့်လိုက်လျှင် ထိုရေးအားလုံး အကပ်ပျက်၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်ထပ် အကပ်ခံရသည်၊ ခပ်ယူတုန်းကပင် ကျန်တာကို ပြန် ထည့်မည်ဟူသော အာဘောဂရှိလျှင် ကျန်သော ရေကို ပြန်၍ ထည့်ခြင်းကြောင့် အကပ်မပျက်- ဟု ဋီကာဆို၏၊ ပန်းဖြင့် မထုံအပ်ဘဲ ကြည်နေသော ရေရိုးရိုးကား သာမဏေ၏ အကျန်ပင် ဖြစ်စေ အကပ်ခံဖွယ် မလို။

မသိစဉ်၊ ရသော-ဒန်ပူရည်သည်၊ ပဝိဋ္ဌေပိ-ဝင်သွားပါသော်လည်း၊ အာပတ္တိယေဝ-
သည်သာ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-ဤဒန္တပေါဏ
သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အစိတ္တကံ-လွန်ကျူးလိုစိတ် မရှိသော်လည်း သင့်ရောက်ခြင်းရှိ
သော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ (ဟောတိ၊) (တသ္မာ-တည်း)။

မဟာဘူတေသု-မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ကိ-အဘယ်မဟာဘုတ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-
အပ်သနည်း၊ ကိ-သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
တာဝ-အဿု စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-သော၊) ဒီရံ-နို့ရည်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-
အပ်၏၊ ကပ္ပိယမံသဒီရံဝါ-အပ်သော အသားရှိသော နွားစသော သတ္တဝါတို့၏
နို့ရည်သည်သော်လည်း၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ အကပ္ပိယမံသဒီရံဝါ - မအပ်သော
အသားရှိသော မြင်းစသော သတ္တဝါတို့၏ နို့ရည်သည်သော်လည်း၊ ဟောတု-
စေ၊ ပိဝန္တဿ-သောက်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ အဿု-
မျက်ရည်လည်းကောင်း၊ ခေဋ္ဌော-တံတွေးလည်းကောင်း၊ သိယံဏိကာ-နှပ်လည်း
ကောင်း၊ မုတ္တံ-ကျင်ငယ်လည်းကောင်း၊ (အာပေါဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်
တို့တည်း၊) ကရိသံ-ကျင်ကြီးလည်းကောင်း၊ သေမံ-သလိပ်လည်းကောင်း၊ ဒန္တမလံ-
သွားချေးလည်းကောင်း၊ အက္ခိဂူထကော - မျက်ချေးလည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍဂူထ
ကော-နားချေးလည်းကောင်း၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ ဥဋ္ဌိတလောဏံ-ပေါက်သော ဆား
လည်းကောင်း၊ (ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်များတည်း၊) ဣတိ ဣဒံ
သဗ္ဗံ-ဤအလုံးစုံသည်၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤကိုယ်၌ တည်သော
မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ယံ-အကြင်မဟာဘုတ်သည်၊ ဌာနတော-တည်ရာမှ၊ စဝိတွာ-
ရွေ့လျော၍၊ ပတ္တေဝါ - သပိတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္တေဝါ - သော်လည်း
ကောင်း၊ ပတတိ-ပြတ်ကျ၏၊ တံ-ထိုမဟာဘုတ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-အကပ်ခံရာ၏။
[ပြတ်ကျလျှင်သာ အကပ်ခံရသည်၊ လက်ဖြင့် တမင်ယူလျှင် အကပ်ခံဖွယ် မလို၊
ပတတိတိ ဝိစ္ဆိန္နိတွာ ပတတိ၊ ဝိစ္ဆိန္နိတွာ ပတိတမေဝ ဟိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ န ဣတရံ-
ဋီကာ။]

အင်္ဂလဂ္ဂံ-ကိုယ်၌ ငြိကပ်သော မဟာဘုတ်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတကမေဝ-ပဋိဂ္ဂ
ဟိတကမည်သည်သာ၊ ဝါ-အကပ်ခံအပ်ပြီးဖြစ်သည်သာ၊ ဥဏှပါယသံ-ပူသော
နို့ယနာကို၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ-စားစဉ်၊ သေဒေါ-ချွေးသည်၊ အင်္ဂုလိအနုသာရေန-လက်
ချောင်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဧကာပဒ္ဒေါဝ-နို့ယနာနှင့် တစ်စပ်တည်းသာလျှင်၊
ဟုတွာ-၍၊ ပါယသေ-နို့ယနာ၌၊ သန္တိဋ္ဌတိ-ကောင်းစွာ တည်အံ့၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ
နတ္ထိ၌ စပ်၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရန္တဿ-စဉ်၊ ဟတ္ထတောဝါ-လက်မှ
သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တဿ - ၏၊ မုခဝဋ္ဋိတောဝါ - နှုတ်ခမ်းရစ်မှသော်လည်း
ကောင်း၊ ပတ္တတလံ-သပိတ်အပြင်သို့၊ ဩရောဟတိ-သက်ဆင်းအံ့ ဧတ္ထ-ဤချွေး၌၊
ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ (ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် တစ်ဆက်တည်း ဆက်၍ သွားသောကြောင့်

နောက်ထပ် အကပ်ခံဖွယ် မလို) ဈာမမဟာဘူတေသု-မီးလောင်အပ်သော မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ဣဒံနာမ-ဤမည်သော မဟာဘုတ်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ဣတိ-ဤသို့ဆိုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့ဆိုဖွယ် မရှိပါသော်လည်း၊ ဒုဇ္ဈာပိတံ-မကောင်းသဖြင့် မီးလောင်စေအပ်သော အရိုးစသော မဟာဘုတ်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ သုဇ္ဈာပိတံ-ကောင်းစွာ မီးလောင်စေအပ်သော မဟာဘုတ်သည်၊ (ဝဋ္ဋတိ၌ စပ်) ဝါ-ကို၊ (စုဏ္ဏံ ကတွာ၌ စပ်) မနုဿဋ္ဌိမ္ပိ-လူရိုးကိုသော်မှလည်း၊ စုဏ္ဏံ-အမှုန်ကို၊ ကတွာ-၍၊ လေဟေ-လျက်ဖွယ်၌၊ (လျက်ဆားစသော လျက်ဖွယ်၌) ဥပနေတုံ-ကပ်ဆောင်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

စတ္တာရိ-လေးပါးကုန်သော၊ မဟာဝိကဋ္ဌာနိ-မဟာဝိကဋ္ဌဆေးတို့ကို၊ [ဝိကဋ္ဌာနီတိ အပကတိဘောဇနတ္တာ-ရိုးရာအစာ မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိကဋ္ဌာနိ-ဝိကဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိရူပါနီတိ အတ္ထော-နိသဂ္ဂိ၊ ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ဋီကာ၊ ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ အကျယ်ရေးထားပြီ။] ကပ္ပိယကာရကေ - သည်၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ သာမမ္ပိ-ရဟန်းကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအသတိ ကပ္ပိယကာရကေဟူသော ပါဌ်၌၊ ဒုဗ္ဗစောပိ-အပြောအဆို ခက်သူမူလည်းဖြစ်သော၊ အသမတ္ထောပိ-မစွမ်းနိုင်သူမူလည်းဖြစ်သော၊ (အိုနေ၍ သို့မဟုတ် ငယ်နေ၍ မစွမ်းနိုင်သူမူလည်း ဖြစ်သော) ကပ္ပိယကာရကော-သည်၊ အသန္တပက္ခေယေဝ-မရှိသူ၏ အဖို့၌သာ၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ ဆာရိကာယ-သစ်စိမ်းပြာသည်၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ သုက္ခဒါရုံ-ခြောက်သော သစ်သားကို၊ ဈာပေတွာ-မီးရှိ၍၊ ဆာရိကာ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ သုက္ခဒါရုံ-ခြောက်သော သစ်သားသည်၊ အသတိ-သော်၊ အလ္လဒါရုံ-စိုသော သစ်သားကို၊ ရုက္ခတော-မှ၊ ဆိန္နိတွာပိ-ရဟန်းကိုယ်တိုင် ဖြတ်၍လည်း၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [အလ္လဒါရုံ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိတိ ဧတ္ထ မတ္တိကတ္တာယ ပထဝီ ခဏိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ဋီကာ။] ပန-ဆက်၊ စတုဗ္ဗိမ္ပိ-၄ ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဣဒံ မဟာဝိကဋ္ဌ-ဤမဟာဝိကဋ္ဌဆေးသည်၊ ကာလောဒိဿံနာမ-ကာလောဒိဿမည်၏၊ ဝါ-မြေကိုက်ရာ ကာလကို ရည်ရွယ်၍ ခွင့်ပြုအပ်သော ဆေးမည်၏၊ သပ္ပဒဋ္ဌက္ခဏေယေဝ-မြေကိုက်ရာခဏ၌သာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [သပ္ပဒဋ္ဌက္ခဏေယေဝ ဝဋ္ဋတိတိ အသတိ ကပ္ပိယကာရကေ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အညဒါ ပဋိဂ္ဂါဟာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-ဋီကာ။] သေသံ၊ ပေ၊ တိဝေဒနန္တိ- ဒန္တပေါန သိက္ခာပဒ် ဒသမံ။ ဝဏ္ဏနာက္ခမေန-ဖွင့်စဉ်အားဖြင့်၊ စတုတ္ထော-သော၊ ဘောဇန ဝဂ္ဂေါ-သည်၊ သမတ္ထော-ပြည့်စုံပြီ။

ဘောဇနဝဂ်အဝဋ် ပြီး၏။
ပဌမအုပ် တစ်ခန်းရပ်။

ပါစိတ်ပါဠိတော်နိဿယ

—————

နမော တဿ ထဂဝတော အရဟတော ဆန္ဒာသမ္ပန္နဿ။

၅။ ပါစိတ္တိယကဏ္ဍ

၁။ ဗုဒ္ဓာဝါဒဝဂ်

၁။ ဗုဒ္ဓာဝါဒသိက္ခာပုဒ်

ဧကယသုဇ္ဈော-အရှင်တို့ ခွေနှုတ် ကို ဆယ့်နှစ်ပါးသော၊ ပါစိတ္တိယာ ပါစိတ် မည်ကုန်သော၊ ဣမေ ခေါ် ပန ဓမ္မော ဤအာပတ်တို့သည်၊ ဥဒ္ဓေသ သရုပ်အားဖြင့် ရွတ်ပြအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ (သရုပ်အားဖြင့် ရွတ်ပြခြင်း သို့) အာဂစ္ဆန္တိ ရောက်ကုန်၏။

၁။ တေန ခေါ်ပန သမယေန^၁-ထိုအခါ၌၊ (ဗုဒ္ဓာဝါဒသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ် တော်မမူအပ်သောရာ ထိုအခါ၌) ဗုဒ္ဓေါ^၂ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်

(၁) တေန သမယေန။ ဤဝါကျ၌ ခွေဆရာများက နောက်လာမည့် ဝတ္ထု ကြောင်းပါ စကားရပ်ကို ယူ၍ အနိယဝေါထု ထည့်တော်မူလေ့ရှိကြ၏ ၎င်း၌ပင် တေန သမယေနာတိ ယေန သမယေန ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒ် အပညတ္တံ ဟောတိ တေန သမယေန (ပိ ၄၊ ၃၊ ၃၀၇) ကို ကြည့်၍ အနတ်ဖေထားပါသည်။ အနိယမအပြည့်အစုံ ထည့်၍ ဝေလို့ဗု "ယေန သမယေန အကြင်အခါ၌၊ ဘဂဝတာ မြတ်စွာဘုရားသည် သိက္ခာပဒ် ဗုဒ္ဓာဝါဒသိက္ခာပုဒ်ကို၊ အပညတ္တံ ပညတ်တော်မမူအပ်သေးသည်၊ ဟောတိ ဖြစ်၏။ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓာဝါဒသိက္ခာ ပုဒ်ကို ပညတ်တော်မမူအပ်သေးရာ ထိုအခါ၌" ဟု ဆိုပါ။

မှန်၏ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ စသော စကားတော်သည် သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်ပေါ် လာပူ အကြောင်း (ဝတ္ထု) ကို ပြသော စကားဖြစ်၏။ ထိုစကား၏ လိုရင်းအရည်မှာ "မြတ်စွာ ဘုရား သာဝတ္တိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် အရှင်မာတ္တက၏ ဝန်ခံ သည့်အတိုင်း မပြုလုပ်ခြင်းဟူသော လိမ်လည်မှုပြုသောပျော် ပေါက်လာ၏။ ထိုအကြောင်း ပြ၍ ဤသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရသည်" ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤသို့ ဆိုခြင်းအားဖြင့် "မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မမူမီ သာဝတ္တိ မြို့ ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်" တူလည်းကောင်း၊ "ဤဗုဒ္ဓာဝါဒသိက္ခာပုဒ်ကို သာဝတ္တိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ပညတ်တော်မူသည်" ဟူလည်းကောင်း ဤအဓိပ္ပာယ်များ ထင်ရှားပါသည်။ ခွေဆရာတော်များအတိုင်း အနိယမထည့်လိုက ထည့်ပေး နိုင်ပါသည်။ [တေန သမယေန၌ အာဇာရ ဟေထု ကရဏ အနက်-နယျို ပေ.နုကို မိရာပိ ကဏ်ဘာသာဋီကာ ၂ ၆၉၈ ခု။]

(၂) ဆညနိး။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ သာဝတ္တိယံ၊ ပါရာဒိကဏ်သာသာဋီကာ ၁ ၆၃၂။

မူပြီသော ဘဝဝါ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာဝတ္ထိယ သာဝတ္ထိမြို့၌၊ ဝါ သာဝတ္ထိ မြို့၏ အနီး ဖြစ်သော၊ ဇေတဝနေ ဇေတဝန်ခည်သော၊ အနာထပိဏ္ဍိကဿ- အနာထပိဏ္ဍိကဘုရား၏၊ အာရာမေ အာရာမိ၌၊ (ကျောင်းတိုက်၌) ဝိဟရတိ သီတင်းသုံးတော်မူ၏ (နေတော်စွ၏။)

[အမှာ။ ။ဤပါဠိတော်နိဿယ၌ ရှေးရှေး ရှေးအပ်ပြီးသော ပုဒ်များ၏ အနက်၊ လွယ်ကူသော ပုဒ်များ၏ အနက်ကို မရှေးတော့ပါ။ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် များ ၏ အနက်တိုလည်း ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာ ရှိပြီ ဖြစ်၍ မရှေးတော့ပါ။ ပို့ချသော ဆရာတို့ကမူ စာသင်သာ များ နှုတ်တက်အောင် မခွန်ကျော်ဘဲ ပို့ချရန် တိုက်တွန်း ပါသည်။]

ဧကန သမဝေဒန ထိုအခါ၌၊ သက္ကပုတ္တော သာကီဝင်မင်းသား ဖြစ်သော၊ ဟတ္ထကော ဟတ္ထကသည်၊ ဝါဒက္ခိတ္တော^၂ အယူဝါဒသည် ပရဝါဒီအထသို့ ပစ် ပို့အပ်သည်၊ (တစ်နည်း) ဝါဒက္ခိတ္တော အယူဝါဒ၌ မိမိစိတ်က ပစ်သွင်-ထားအပ် သည်၊ ဟောတိ သော ထိုအရှင်ဟတ္ထကသည်၊ တိတ္ထိယေဟိ-တိတ္ထိတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ အတူ၊ သဏ္ဍပန္နော စကော-ပြောလတ်သော်၊ (စကော-ပြောရင်း) အဝဇာနိတွာ ပယ် ပြီး၍၊ (ပယ်ပြီးမှ) ပဋိဇာနာတိ ဝန်ခံ၏၊ ပဋိဇာနိတွာ ဝန်ခံပြီ ၍၊ အဝဇာနာတိ ပယ်ပြန်၏၊ အညေန အခြာသော အကြောင်းဖြင့်၊ အညံ အခြားသော အကြောင်း ကို၊ ပဋိစရထိ ဖုံ ကွယ်၏၊ (တစ်နည်း) ပဋိစရထိ ဖုံ ကွယ်သောအားဖြင့် ဖြစ်၏၊ သမ္ပဇာနံ ကောင်းစွာ အပြာ အာ ဖြင့် သိလျက်၊ မုသာ မတုတ်မမှန်သော စကော ကို၊ ဘာသတိ ပြောဆို၏၊ သင်္ကေတံ ချိန်ခါနေရပ် သတ်မှတ်မှုကို၊ ကတွာ ပြုပြီ ၍၊ ဝိသံဝါဒတိ ချီ လွင်းစေ၏၊ (ဥတံလွဲစေ၏။)

တိတ္ထိယာ တို့သည် ဥဇ္ဈာယန္တိ အောက်တန် စာ-ဟု၊ အသိအမှတ်ပြုလျက်၊ ကြည့်ရှုကြကုန်၏။ (အမြင်သေးကြကုန်၏) ဝါ-အဟုတ်သဘော၊ နတ်မြင်မပြောဘဲ

အညွှန်း (၁) ဝါဒက္ခိတ္တော၊ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ၂ အဝဇာနိတွာ၊ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ၃။
(၂) ပဋိစရထိ၊ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ၄၊ ၁၀၄၊ သမ္ပဇာနမုသာ၊ ဘာသာ၌ ၆၊ သင်္ကေတ၊ ဘာသာ၌ ၆။

အမှာ။ ။အညွှန်းပြရာ၌ ပါမိတ်ဘာသာ၌ကားဖြစ်လျှင် ပါမိတ်ဘာသာ၌ဟုလည်း ကောင်း၊ ဘာသာ၌ကားဟု သာမညလည်းကောင်း ညွှန်းပါသည်။ ထစ်ရံတစ်ခါ၌မူ အညွှန် ပုဒ် နောင် ဘာသာ၌ကားပင် မသည့်တော့ဘဲ အညွှန် နုပါတ်ကိုသာ ပြထားပါမည်။

တွေ တောကြံစည်ကြကုန်၏။ (အထင်သောကြကုန်၏။) ဒီယန္တိ အပြစ်ကိုပြု ရှုတ်
 ချကြကုန်၏။ ဝိပါဓန္တိ အပြစ်ကို ကျယ်ပြန့်စေကြကုန်၏။ (အပြစ်ကျယ်ပြန့်အောင်
 မိမိတို့ စပ်ရာစပ်ရာ ပြောဆိုကြကုန်၏။) [ဥဗ္ဗာယန္တိ စသည်အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဝိ
 ကဏ် ဘာသာဋီ ၂ ၅၂၁ ၇၀၄ တို့၌ ပြထားပြီ။] (ကိ ၁ -အဘယ်သို့ ကံရဲ့ရှုတ်ချ
 အပြစ်ကို ကျယ်ပြန့်စေကြကုန်သနည်း။) ကထမီ ၂ အဘယ့်ကြောင့်၊ သကျ
 ပုတ္တော သော၊ ဟတ္ထကော သည် အမေ့ဟိ တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ သဗ္ဗပန္နော အဝဇာနိ
 တွာ ရှိ ပဋိဇာနိဿတိနာမာ ဝနိခရသနည်း။ ပဋိဇာနိတွာ ရှိ၊ အဝဇာနိဿတိ
 နာမ မု ကွယ်ရသနည်း။ သဗ္ဗဇာန လျက်၊ မုသာ ကိုး ဘာသိဿတိနာမ ပြောရ
 သနည်း။ သင်္ကေတ-ကို ကတွာ ရှိ၊ ဝိသံဝါဒေဿတိနာမ ချွတ်ယွင်းစေရသနည်း။
 ဣတိ ဤသို့ ကံရဲ့ရှုတ်ချ အပြစ်ကို ကျယ်ပြန့်စေကြကုန်၏။

ဘိက္ခု ရဟန် တို့သည်၊ ဥဗ္ဗာယန္တန အောက်စာန် စာဟု၊ အသိအမှတ်
 ပြုလျက်၊ ကြည့်ရှုကြကုန်သော၊ ဝါ အယုတ်သဘော၊ နှုတ်ဖြင့် မပြောဘဲ၊
 တွေ့ကောကြံစည်ကြကုန်သော၊ ဒီယန္တန အပြစ်ကိုပြု၊ ရှုတ်ချကြကုန်သော။

(၁) ကိ။ နောက်၌ ဖာကာရဝါကျရိ၌ ပုစ္ဆာဝါဝေ ကိသဒ္ဓါကို သဒ္ဓါထုံးစံ
 ဆတိုင်း ထည့်ရသည်။ ထစ်စုံတစ်ယောက်က မေ့အပ်သော မေ့ခွန်းမျိုး မဟုတ်၊ အာကာစ
 ဇေတတက ဣတိသဒ္ဓါကို အနက်ပေးရာ၌ "ဣတိ ဤသို့ ဥဗ္ဗာယန္တိ ကုန်၏ ဒီယန္တိ-ကုန်၏
 ဝိပါဓန္တိ ကုန်၏" ဟု ကြိယာသို့ ပြန်လှည့်ရမည်ဖြစ်၏ သို့ရာတွင် လွယ်တူအောင် ကြိယာ၏
 အနက်ကို ယူ၍ "ဣတိ ဤသို့ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချ အပြစ်ကို ကျယ်ပြန့်စေကြကုန်၏" ဟု ဖေပါသည်။
 နောက်နောက် ပစ်ဖျား၌လည်း နည်းတူသိပါ။

(၂) ကထမီနာမ။ ကထသည် ပုစ္ဆာဝါစကနိပါတ၊ ဟိသည် အနက်သီးခြား မရှိ
 သော နိပါတ၊ နာမသည် ဂရဟာဇေတကနိပါတ၊ ထစ်ချို့နေရာ၌ ဝိမထ (အကြခြင်း) အနက်
 ဟော နိပါတ၊ ထိုနာမကို ကြိယာနှင့် တွဲ၍ ဖေးရသည်။

(၃) ဝဋ်ဇာနိဿတိ။ ပဋိ+ဉာ+ဿတိ | ဂရဟာအနက်ထော (အချို့ နေရာ၌
 ဝိပုဿအနက်သော) နာမနိပါတ်နှင့် ယှဉ်ရာဝယ် သထိ အနာတ်ဝိဘတ်သည် အထိတ်
 အနက်၌ ဆက်၏။ [နာမေ ဂရဟာ နိပုဿေသ မောက် ကစွည်းဘာဋီ ၂ ၃၀၄၊ ၅၃၆
 သဒ္ဓါထုံးစံအတိုင်း အနာဂတ်စကားလုံးဖြင့် သူ့ထာသော်လည်း တိတ္ထိဖျာ ကရဲသော အမျိုး၌
 အရှင်ဟတ္ထကဇ် ပယ်စွာ၌ ဝနိခမ္ပစသော လိပ်လည်မှူးမှူး ဖြစ်ခဲ့ပြီ ပေပြီ ဤနေရာ၌
 မြန်မာများလည်း "သူ ဘာဖြစ်လို့ လိပ်ပါလိမ့် သူ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို လုပ်ပါလိမ့်" စသည်ဖြင့်
 သုံးကြ၏ ထို "လိမ့်" ကား အနာဂတ်ဖြစ်သော်လည်း အတိတ်တို့ ရည်ရွယ်သူထားအပ်သော
 စကားတည်း။ | ပါရာဝိကဏ်ဘာသာဋီကာ ၁ ၆၆၊ ပါရာဝိကဏ်ဘာသာဋီကာ-၂ ၄၉၊ ၆၆၁။

ဝိပါစေန္ဒာန် အပြစ်ကို ကျယ်ပြန့်စေကြကုန်သော၊ တေသံ တိတ္ထိယာန ထိုတိတ္ထိ တို့၏ (စကားကို) အသောသို့ ကြားသိရကုန်ပြီ၊ အထ ကြာသိရာ၊ ထိုအခါ၌၊ တေ ဘိက္ခု တို့ရဟန် တို့သည်၊ ယေန အကြင်အရပ်၌၊ သကျပုတ္တော သော၊ ဟတ္ထကော-သည်၊ (အတ္ထိ) ဟေန ဟတ္ထကရှိရာ၊ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသကံမိသု^၁ သွာ ကြကုန်ပြီ ဥပသကံမိတွာ ရောက်ရာအရပ်မှ တစ်ဆင့် သာ၍ နိ ကပ်သော အရပ်သို့ သွားပြီ ၍ သကျပုတ္တ-သော၊ ဟတ္ထက-ကို စတ ဤစကားကို၊ အဝေါစ ပြောကြကုန်ပြီ၊ (ကိ အဘယ်သို့ ပြောကြသနည်း)

အာဂုသော ဟတ္ထက ငါ့ရှင် ဟတ္ထက တွ သင်သည် ။ပေ၊ အဝဇာနိတွာ ၍၊ ပဋိဇာနာသိ ကိရ ဝန်ခံသတဲဟု ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စံ ၂ -မှန်သလော၊ (မှန် သလော)၊ ပဋိဇာနိတွာ-၍ အဝဇာနာသိ ကိရ ပယ်သတဲဟု ကြားရသည်မှာ သစ္စံ- လော၊ အညေန-ဖြင့်၊ အည ကို၊ ပဋိဇရသိ ကိရ ဖူကွယ်သတဲဟု ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စံ-လော၊ သမ္ပဇနံ လျက်၊ မုသာ ကိ၊ ဘာသသိ ကိရ ပြောဆိုသတဲဟု ကြားရ သည်မှာ၊ သစ္စံ လော၊ သင်္ကေတ ကို၊ ကတွာ ၍၊ ဝိသံဝါဒေသိ ကိရ ချွတ်ယွင် စေသတဲဟု ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စံ လော၊ ဣတိ ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ။

အာဂုသော-ငါ့ရှင်တို့ စတေ တိတ္ထိယာနာမ ဤတိတ္ထိတို့မည်သည်ကို၊ (တိတ္ထိ တွေ ဆိုတာကို) ယေနကေနစိ အကြင်အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော စာကြောင်း ဖြင့် (တော်သလို လျော်သလိုဖြင့်) ဇေတဗ္ဗာ အောင်ထိက်ကုန်၏၊ (အနိုင်ယူထိုက် ကုန်၏)၊ တေသ ထိုတိတ္ထိတို့အာ၊ ဇယော-အောင်ခြင်းကို၊ (အနိုင်ကို) နေဝ ဒါတဗ္ဗော မပေးထိုက်သည်သာ၊ ဣတိ ဤသို့ပြောပြီ ယေ စတ ဘိက္ခု အကြင်

(၁) ဥပသကံမိသု ပါရာဇိထက်သာသာဋီကာ- ၁ ၄၉၅၊ ၄၉၈၊ ၅။ ဥပသကံ မိသု ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ ဥပသကံမိတွာ-ချဉ်းကပ်ပြီး၍ ဟု ရှေးဆရာတော်မှာ ပေးတော်မူ ကြ၏ “ချဉ်းကပ်” ဟူသည်မှာ အနီး-ရောက်အောင် သွားခြင်းတည်း။

(၂) သစ္စံ ကိရဒ ။ကိရသည် အဿဝနတ္ထ (တစ်ဆင့်ကြားခြင်း အနက်ဟော) နိပါတ၊ ဤပုဒ်ကို ကြိယာနှင့် တွဲပါ၊ ထိုသို့တွဲရာ၌ ကြိယာထစ်ခုရှိလျှင် ထစ်ခုနှင့်၊ ဖာပျာရှိလျှင် အားလုံးနှင့် တွဲပါ၊ အချို့ဆရာတော်များကား အာကာရဝါကျ ဆုံးအောင် ပေ ဗြိမှ “ဣတိ ကိရ ဤသို့ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စံ မှန်သလော”ဟု ပေ တော်မူကြ၏၊ ယေဝံမှာ “အာဂုသော ဟတ္ထတ တွ သည် ။ပေ၊ ပဋိဇာနာသိ ဝန်ခံ၏ ။ပေ၊ ဝိသံဝါဒေသိ ချွတ်ယွင် စေ၏ ဣတိ ကိရ-ဤသို့ကြားရသည်မှာ သစ္စံ မှန်သလော ဣတိ-ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ ထစ်ချို့ ဆရာတော် များကလည်း အာတာရဝါကျ ဆုံးအောင် ပေပြီ မ “ဣတိ ဣဒ ဤစကားသည် သစ္စံ ကိရ- သျှောက်ထားတိုင်း မသွေ့၊ ပုတ်ချေသလော၊ ဝါ ကြားတိုင်-မသွေ့၊ မှန်ချေသလော” ဟု ယေ တော်မူကြသည်။

ရဟန်း တို့သည် အပိစ္ဆာ ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ အလိုမရှိကုန်၊ ဝါ-အလိုဆို မရှိကုန်၊ တေ-ထိုရဟန်း တို့သည် ဥဇ္ဈာယန္တိ ဟေ။

အထခေါ ထိုအခါ၌၊ တေ ဘိက္ခု တို့သည် သက္ကပ္ပတ္တ သော၊ ဟတ္ထက ကို အနေကပရိယာယေန တစ်ပါးမက မှာ စွာသော အကြောင်း ဖြင့်၊ ဝိဂရဟိတွာ ကဲ့ရဲ့ပြီ ။ ဘဝဝထော မြတ်စွာဘုရား အား၊ တေမတ္တ ဤအကြောင်း အရာကို၊ အာရောစေသုံး-လျှောက်ထားကြကုန်ပြီ၊ အထခေါ လျှောက်ထားကြရာ၊ ထိုအခါ၌၊ ဘဝဝါ-သည်၊ ဧတသ္မိ နိဒါနေ ဤအကြောင်း-ကြောင်း၊ ဧတသ္မိ ပကရဏော ဤ အရာကြောင့်၊ ဘိက္ခုသံယ ရဟန်း အပေါင်းကို၊ သန္တိပါတာပေတွာ စည် ဝေ.စေ ပြီ ။ သက္ကပ္ပတ္တ သော ဟတ္ထက ကို၊ ပဋိပုစ္ဆိ မောတော်မူပြီ၊ (ကိ) ဟတ္ထက ဟတ္ထက၊ တွ သည် ဟေ၊ ပဋိပုစ္ဆာသိ ကိရ ဝန်ခံသတဲဟု ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စ မှန်သလာ ဟေ၊ ဝိသံဝါဒေသိ ကိရ ချွတ်ယွင်းစေသတဲဟု ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စ မှန်သလာ ။ ဣတိ ဤသို့ ဧထေတံမူပြီ ဘဂဝါ မြတ်စွာဘုရား၊ သစ်-မှန်ပါ၏။ ဣတိ ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓေါ အလှ-သော တရားတို့ သိတော်မူပြီ သော၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဝိဂရဟိ ကဲ့ရဲ့ထေတံမူပြီ ဟေ၊ ဗောဃပုရိသံ ဓာန်မဂ်ဖိုလ် မရှိသည် အချို့ နှိ သော ဝေဟင်္ဂာ၊ ကထဟိ ကြောင့်၊ တွ သည် ဟေ၊ ဝိသံဝါဒေသယသိနာ- ချွတ်ယွင် စေရသနည်း၊ ဗောဃပုရိသ၊ ဧတ ဤအမှုသည်၊ (ဤအလုပ်သည်) အပ္ပသန္နနာ သာသနာတော်၌ မကြည်ညိုသေးသူတို့၏ ပသာဒါယဝါ ကြည်ညို ခြင်း-ငှာလည် ကောင်း ဟေ၊ န မဖြစ်၊ သိက္ခဝေ ဘိက္ခုတို့၊ ဧဝ စပန ဤသို့လျှင်၊ ဣမ သိက္ခာပဒံ ဤသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဥဒ္ဓိသေယျာထ ရွတ်ပြကြကုန်လော၊ (ကိ အဘယ်သို့ ရွတ်ပြရမည်နည်း။)

၂။ သမ္မုဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယန္တိ သမ္မုဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယဟူ၍၊ (ဥဒ္ဓိသေယျာထ။)

၃။ သမ္မုဇာနမုသာဝါဒေါနာမ သမ္မုဇာနမုသာဝါဒမည်သည်၊ ဝိသံဝါဒန ပုရေက္ခာရဿ ချွတ်ယွင်းစေကြောင်း စိတ်ကို ရှေးပြုသူ၏၊ (အယူအဆ မှားစေ ကြောင်း စိတ်ကို ရေသွားပြုသူ၏) ဝါစာ၊ ပြောဆိုကြောင်း စေတနာတည်း၊ ဂိရာ အသံတည်း၊ (ပြောအပ်သော အသံတည်း) ဗုပထော စကားသည်ပင် လင်- ကြောင် တည်း၊ (မိဋ္ဌာနကတိ လိုက်သူတို့၏ အကြောင်း ဖြစ်သော စကား တည်း) (တစ်နည်း) ဗျုပ္ပထော သိလိုသောသူ၊ သိစေလိုသူတို့၏ အကြောင်း-ဖြစ်သော စကားတည်း၊ ဝစိဘေဒေါ-စကားလုံး၏ ကွဲပြား ခြင်းတည်း၊ (တစ်လှ နှင် တစ်လှ

(၁) ဗောဃပုရိသ။ ပါရာဒိကဏ်ဘာသာ၌ ၂ ၆၆၉။
(၂) ဝါစာ သေဉ်။ ။ဝါစိတ်ဘာ၌ ၁၊ ၇၊ ဗျုပ္ပထော၊ ပါစိတ်ဘာ၌ ၁၊ ၇၊ အဋ္ဌသာ လိနိ ဘာသာ၌ ၄၊ ၁၆ ၅၇၉။

မထူဘောင် စကာလူ၏ ကွဲပြားခြားနားခြင်းတည်း။) ဝါ နှုတ်မြှောက်ခြင်းတည်း။
ဝါစသီကာ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ (နှုတ်၌ ဖြစ်သော) ဝိညတ္တိ ဝိညတ်တည်း။ (သိ
စေခြင်းတည်း။)

အာနုယဝေါဟာရာ အရိယာ မဟုတ်သူတို့၏ အသုံးအနှုန်း တို့သည်၊ အဋ္ဌ
ရူပမျိုးတို့တည်း။ အာဒိဋ္ဌံ ။ စက္ခုဒွါရဖြင့် မမြင်အပ်သော အာရုံကို၊ (ရူပါရုံကို) မေ
ငါသည်။ ဒိဋ္ဌ မြင်အပ်ပြီ။ ဣတိ ဤသို့ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ အသုတ သောတ
ဒွါရဖြင့် မကြာ အပ်သော အာရုံကို၊ (သဒ္ဓါရုံကို) မေ-သည် သုတ်-ကြားအပ်ပြီ။
ဣတိ လည်းကောင်း ။ အမုတ ယာန ဇိဝှါ ကာယဒွါရဖြင့် ဖွဲ့စပ်ထိရောက်၍ မယူ
အပ်သော အာရုံကို၊ ဝါ-ယာန ဇိဝှါ ကာယဒွါရဖြင့် ရောက်၍ မသိအပ်သော အာရ
ကို၊ (ဂဇ္ဇာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို) မေ သည်။ မုတ ဖွဲ့စပ်ထိရောက်၍ ယူအပ်ပြီ။
ဝါ ရောက်၍ သိအပ်ပြီ။ ဣတိ လည်းကောင်း၊ အဝိညာတ-မနောဝိညာဉ်ဖြင့် မသိ
အပ်သော အာရုံကို၊ (စိတ်ဖြင့် မသိအပ်သော အာရုံကို) မေ သည်။ ဝိညာတ
သိအပ်ပြီ။ ဣတိ လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌံ စက္ခုဒွါရဖြင့် မြင်အပ်သော အာရုံကို၊ မေ
သည်။ အဒိဋ္ဌ မမြင်အပ် ဣတိ-ဤသို့ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း ။ ဝေ၊ မုတ-ယာန
ဇိဝှါ ကာယဒွါရဖြင့် ဖွဲ့စပ်ထိရောက်၍ ယူအပ်သော အာရုံကို၊ ဝါ ဖွဲ့စပ်၍ သိအပ်
သော အာရုံကို မေ သည်။ အမုတ အဝိ၊ ဣတိ လည်းကောင်း ။ ဝိညာတ မနော
ဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သော အာရုံကို၊ ဝါ စိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အာရုံကို၊ မေ
သည်။ အဝိညာတ အဝိ၊ ဣတိ ဤသို့ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်းတည်း။

အဒိဋ္ဌနာမ အဒိဋ္ဌမည်သည်။ စက္ခုနာမ-စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ (ဗျက်စိဖြင့်) န ဒိဋ္ဌံ
မမြင်အပ်သော အာရုံတည်း။ (ယံ အကြင်အာရုံကို၊ စက္ခုနာ မြင် န ဒိဋ္ဌ-မမြင်အပ်။

(၁) အဒိဋ္ဌံ စသည်။ ။ ပါမိတ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၈၊ မုတံ၊ ပါမိတ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၉။
အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီ ၄၊ ၅၄။

(၂) စက္ခုနာ စသည်။ ။ ရူပါရုံကို မြင်သောအခါ စက္ခုပသာဒ (ဒွါရ) ဖြင့် မမြင်နိုင်
စက္ခုပသာဒကို အကြောင်းခံ၍ (အမှီပြု၍) ဖြစ်ပေါ်လာသော စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်သာ မြင်နိုင်၏
သို့ရာတွင် (ဧတိဓမ္မာ နှားလည်သူ တစ်ချို့ တလေပုအပ) လူအများက စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်
မြင်သည်ဟု မပြောကြ စက္ခုပသာဒ (ဗျက်စိ) ဖြင့် မြင်သည်ဟုသာ ပြောကြ၏ ဟုရှာ-ရှင်
ကလည်း၊ လောတဝေါဟာရ (လူအများ ပြောဆိုဆိုစဉ်) အတိုင်း ဩဠာရိကာယတန ပေါ်လွင်
ထင်ရှားသော နည်းဖြင့် စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌံ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူထားပါသည်။ ယာန ဇိဝှါ
ကာယတံ၌လည်း နည်းမှီ သိပါ။ စက္ခုနာ ရူပ ဒိဋ္ဌာ စသည်ကို ကြည့်၍ တရိုက်အနက်
ပေးထားပါသည်။ ။ ဩဠာ ၄၊ ၂၊ ပါမိတ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၉။ သီလက္ခနိဘာသာဋီ ၂၊ ၅၇၄။
အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီ ၄၊ ၂၅၄။

တံ-ထိုကာရသည်၊ အဒိဋ္ဌနာမ အဒိဋ္ဌမည်၏၊ ဤသို့လည်း ဖောနိုင်၏၊ နောက်၌ လည်း နည်းတူသိပါ။ သောတေန သောတပသာဒဖြင့် (နာဖြင့်)၊ ပေ ယာနေန ယာနပသာဒဖြင့် (နာခခါင် ဖြင့်) န ယာယိတ မနင် ရှုအပ်သော အာရတည် ၊ ဇိဝါယ ဇိဝါပသာဒဖြင့် (လျှာဖြင့်) န သာယိတ မသာယာအပ်သော အာရတည်မ ကာယနေ ကာယပသာဒဖြင့် (ကိုယ်ဖြင့်) န ဗုဋ္ဌ-မတွေ့ ထိအပ်သော အာရတည်၊ မနသာ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် (စိတ်ဖြင့်) န ဝိညာတ မသိအပ်သော အာရတည် ၊ ပေ။

၄။ တီတိ သံ ပါ တုန်သော၊ အာကာရေဟိ ။ အကြောင် အင်္ဂါတို့ဖြင့် (အကြောင်-အရာတို့ဖြင့်) အဒိဋ္ဌ ကိုး မေ သည်း၊ ဒိဋ္ဌ-အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဤသို့၊ သမ္ပဇာနမုသာ ကောဠိစွာ အပြာအားဖြင့် သိလျက် မဟုတ်မမှန်သော စကာကို၊ ဘဏန္တဿ-ပြောသော ရဟန် ၏၊ ပါစိတ္တိယဿ ပါစိတ်အာပတ်သို့ အာပတ္တိ ရောက်ခြင် သည် (ဟောတီး) ပုဗ္ဗေ မပြောမီ ရှေ့အဖို့၌ပင် အဿ-ထိုရဟန်၏၊ ဝါ ထိုရဟန်မှာ၊ မုသာ မဟုတ်မမှန်သော စကာကို၊ ဘဏိဿံ ပြောအံ့၊ (ပြော မည်)၊ ဣတိ-ဤအသိသည်၊ ဟောတီး-၏၊ ဘဏန္တဿ ပြောဆဲ ရဟန်၏၊ မုသာ ကိုး သကာမိ ပြောနေ၏၊ ဣတိ ဤအသိသည် ဟောတီး၊ ဘဏိတဿ ပြောပြီး သော ရဟန် ၏၊ မယာ သည်း၊ မုသာ ကိုး ဘဏိတံ ပြောအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဤအသိ သည်၊ ဟောတီး (တစ်နည်း) (ဘဏိတဿ သဏိတေ + အဿ) ဘဏိတေ ပြောအပ်ပြီ သော်၊ အဿ-ထိုရဟန် ၏၊ ဝါ မှာ၊ မယာ-သည်၊ မုသာ-ကို၊ ဘဏိတ အပ်ပြီ၊ ဣတိ သည်း၊ ဟောတီး။

(၁) အာကာရေဟိ။ ။ဘဏိတဿ၊ ပါရာဇိထဏ်ဘာသာဋီ ၃၊ ၄၄၇။

(၂) သမ္ပဇာနမုသာ။ ။ဝတ္ထု၌ ပါသော သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသတိ၌ သမ္ပဇာနမုသာ သည် သမာသ်မဟုတ် ဝါကျတည်း၊ မှန်၏ "သမ္ပဇာန+မုသာ" ဟု ဆီလိုလျက် နိဂ္ဂဟိတ် ချေထားသည် ထိုသမ္ပဇာနသည် "သော ဟိတ္ထိယေဟိ" ၌ သောနှင့် အရတူဖြစ်၍ သမ္ပဇာနန္တမ သိဝိဘတ်နှင့်ထကူ "န္တ" ကို အပြုထားသော ပဌမန္တပုဒ်တည်း။ "သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ" ပု စဋ္ဌိ ပဗဘာဇနီ၌ ပါသော သမ္ပဇာနမုသာကား ဝါကျ မဟုတ် သမာသ်တည်း၊ သမ္ပဇာနန္တဿ+ မုသာ သမ္ပဇာနန္တမုသာဟု ဖြစ်၍ "န္တ" ကို ချေထားသည် မှန်၏ ထိုသမ္ပဇာနသည် သိက္ခာပုဒ်၌ တိက္ခာနောနှင့် ပဗဘာဇနီ၌ ဘဏန္တဿနှင့် အရတူ၏၊ အရတူလျှင် ဝိဘတ်လည်း တူရသည်၊ အနက်ကိုမူ "ကောင်-စွာ အပြာအားဖြင့် သိသူ၏ မဟုတ်မမှန်သော စကာကို" ဟု ယေရမည် ဖြစ်သော်လည်း စကားချောအောင် "ကောင် စွာ အပြာအားဖြင့် သိလျက် မဟုတ်မမှန်သော စကာကို" ဟု ဖော်ထားသည် မုသာသည် အာကာရန္တနိပါတ်ဖြစ်၍ ဒုတိယာ စသည်၌လည်း "မုသာ" ဟုပင် မှီသည်

စတုဟိံ ပေ အာပတ္တိံ ပါပိတ္တိယဿ ဝိဋ္ဌိ အယူကို၊ ဝိနိဓာယ ဝိ ခုဏာ နှိ၊
ဝါ နုကာဂုဏ်ထား မထင်ရှားအောင်ပြု၍ (ဝုဗ္ဗေဝ စသည်ပေးပါ) ခန္တိ နှစ်သက်
ခြင်ကို၊ ရုစိ အတ္တိက်ကို ဘာဝံ အလိုကို ပေး။

ဗ။ တီဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အဒိဋ္ဌ-မမြင်အပ်သော အာရုံကို
မေ သည်၊ ဒိဋ္ဌဉ္စ မြင်လည်း မြင်အပ်ပြီ၊ သုတဉ္စ ကြားလည်း ကြားအပ်ပြီ၊ ဣတိ
သို့ ပေး။

ဇ။ တီဟာကာရေဟိ ဒိဋ္ဌေ မြင်အပ်ပြီ သော အာရုံ၌ ဝေမတိကော-
ဖြစ်သော ယုံမှားခြင်ရှိ၏၊ ဒိဋ္ဌ ကို၊ နော တပေတိ မသက်ဝင် မယုံကြည်၊ ဒိဋ္ဌ-
ကို၊ နဿရတိ အမှတ်မရ ဒိဋ္ဌ တို့၊ ပမုဋ္ဌော-မနေသည်၊ ဟောတိ။

၁၁။ (လော အကြင်ရဟန် သည်) ဒဝါ အဆောတလျှင်၊ (အလျှင်အမြန်၊)
ဘဏတိ-ပြော၏၊ (တဿ-ထိုရဟန် ခေါ်လည်းကောင်း၊) (ယော) ရဝါ-ခွတ်ချော်၍၊
ဘဏတိ ခေါ်၊ (တဿ ခေါ်လည်းကောင်း၊) ဒဝါ ဘဏတိနာမ ဒဝါ ဘဏတိမည်
သည်၊ သဟသာ အလျှင်အမြန်၊ ဘဏတိ-ပြောမိ၏၊ ရဝါ ဘဏတိနာမ-မည်သည်၊
အညံ အခြားစကား ကို၊ ဘဏိဿာမိ-ပြောမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အည အခြား-
စကားကို၊ တဏတိ ပြောဆို၏၊ ("စိဝရံ" ဟု ပြောဆိုမည်ဟု ရည်ရွယ်၍ "စိရံ"
ဟု ပြောဆို၏၊) ဥပ္ပတ္တကဿ ရှုသော ရဟန်း၏ပည်းကောင်း၊ အာဒိကမ္ပိကဿ
အစအခွံ့ လွန်ကျူးမူ၌ ယှဉ်သော ရဟန်း၏လည် ကောင်း၊ (ဤနေရာ၌ အရှင်
ဟတ္ထကာ) အနာပတ္တိံ ဒီ အနာပတ်သည်၊ (အာပတ်သို့ မရောက်ခြင်းသည်၊)
ဟောတိ။

ပဌဝံ-ရှေ့ဦးစွာထား၊ မုသာဝါဒသိက္ခာပဒံ-သည်၊
- နိဋ္ဌိတံ-ပြီပြီ။

-
- (၁) ဒိဋ္ဌိ ဝိနိဓာယ စသည်။ ဝါရာဒိကဏ် ဘာသာနိ ၃ ၄၅၁။
 - (၂) ဝေမထိကော စသည်။ ဝါရာဒိကဏ်ဘာသာနိ ၄ ၁၀၄၊ ၁၀၅။
 - (၃) အနာပတ္တိံ စသည်။ ဘာပတ္တိတို့ အာပတ်ဟု ဆိုသကဲ့သို့ အနာပတ္တိကိုလည်း
အနာပတ်ဟု ဆရာများ ဘာသာပြန်တော်မူကြ၏။ "အာပတ်သို့ မရောက်ခြင်း၊ အာပတ် မဆင့်
ခြင်း" ဟု ဆိုလို၏။

၂။ ဩမသင်္ဃာတိသိက္ခာပုဒ်

၁၂။ ဆဗ္ဗတ္ထိယာ ခြောက်ယောက်အစု၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ခြောက်ယောက် အစုတွင် ပါဝင်ကုန်သော) ဘိက္ခု ပေသလေဟိ^၁ ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန် သော ဝါ သီလကို ချစ်မြတ်နိုး ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ တို့နှင့် သမ္ဘိ၊ ဘဏ္ဍာ-ပြင်- ခုန်ကုန်လတ်သော်၊ ဝါ ခိုက်ရန်ဖြစ်ကုန်လတ်သော် ပေသလေ၊ ဘိက္ခု တို့ကို ဩမသန္တိ^၂ နှုတ်လှံထိုကြကုန်၏။ (နှုတ်တည်-ဟုသော လှံဖြင့် ထို ကြကုန်၏။) ဇာတိယာဝိ အမျိုးဇာတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [နာမ နာမည်၊ ဂေါတ္တ အနွယ်၊ ကမ္မ အလုပ်၊ သိပ္ပ အတတ်ပညာ အာဇာနည် အနာရောဂါ၊ လိင် အသွင်သဏ္ဍန် ကိလေသ ကိလေသာ အာပတ္တိ အာပတ်၊] ဟိနေန ယုတ်ညံ့သော၊ အက္ခော သေနဝိ-ဆဲရေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဆဲရေးကြောင်း စကားပြင်လည်းကောင်း) ခုသေန္တိ ဆဲရေးကြကုန်၏။ ဝဗ္ဗန္တိ ရွတ်ချကြကုန်၏။ ပေ၊ ဩမသိသန္တိနာမ နှုတ် လှံထိုကြကုန်သနည်း။ (နှုတ်လှံထို ကြပါလိမ့်) ပေ၊ ခုံသေသန္တိနာမ-ဆဲရေးကြ ကုန်သနည်း။ ဝဗ္ဗသန္တိနာမ ရွတ်ချကြကုန်သနည်း။ ပေ၊ ဓမ္မ-တရားရှိသော၊ ကထ စကားကို၊ ကတွာ ပြုတော်မူပြီး၍၊ ဘိက္ခု တို့ကို၊ အာမဗန္ဓေသိ မိန့်တော်မူပြီး (ကို အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။)

၁၃။ ဘိက္ခဝေ-ရယနံ တို့၊ ဘူတပုဗ္ဗံ ? ရေ၌ ဖြစ်ဖူးသော ဝတ္ထုကာ၊ (ရှေ့၌ ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကာ) တက္ကသိလာယ တက္ကသိုလ်ပြည်၌၊ အညတရဿ နာမည်အနွယ်အား ဖြင့် မထင်ရှာ သော၊ ဝါ တစ်ယောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏဿ ပုဏ္ဏာ ၏၊ ဝါ-မှ၊ နန္ဒိဝိသာလောနာမ နန္ဒိဝိသာလမည်သော၊ (နှစ်သက်ဖွယ်ရှိ၍ ပြန်ကားသော ဦး ချိုရှိသောကြောင့် နန္ဒိဝိသာလမည်သော) ဗလီဗဒ္ဓေါ န္ဓာ၊ လား သည်။ အဟောသိ ရှိပြီ။ ပေ၊ အဝေါစ၊ (ကို) ဗြာဟ္မ ဗြာဟ္မဏ၊ ကွ-သင်သည်၊ ဝစ္ဆ သွားပါ။ သေဌိနာ ဂေါဝိန္ဒကသူဌောင့်နှင့် သမ္ဘိ အတူ၊ သဟဿေန-(အသပြာ) တစ်ထောင်ဖြင့်၊ အဗ္ဘာတံ အလောင်းအစားကို၊ ကရောဟိ-ပြုချေပါ။ (ကို အဘယ် သို့ ပြော၍ ပြုရမည်နည်း) မယု-ကျွန်ုပ်၏။ ဗလီဗဒ္ဓေါ သည် အတိတံ တစ်ဆက် တည်း ဖွဲ့ တုပ်အပ်သော၊ သကဋသတ လှည် ပေါင်-တစ်ရာကို၊ ပဝဋ္ဌေဿတိ

(၁) ပေသလေဟိ။ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာနိ ၂ ၂၆၅။
 (၂) ဩမသန္တိ ခသည်း။ ပါဝိတိဘာသာနိကာ ၁ ၁၃။
 (၃) ဗူတပုဗ္ဗံ။ ပါဝိတိဘာသာနိ ၁ ၁၃။ [ဘူတပုဗ္ဗအရ ဝတ္ထု၏ ဝတ္ထုသဒ္ဓါ သည် အကြောင်းအရာ ကာရုဏာအနက်ကို ဟော၍ "ရှေ့၌ ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား" ဟု ဖော်ပြနိုင်၏။]

လိပ်စေနိုင်ပါလိမ့်မည်။ (လိပ်စေအောင် ရှန် နိုင်ပါလိမ့်မည်။) ဣတိ ဤသို့ပြော၍ ပြုချေပါ။ ဣတိ ဤသို့ပြောပြီ။ [အင်္ဂါစ ကရောဟိ ကြိယာနှစ်ပုဒ် ရှိ၍ ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြယ်သည်။]

အထခေါ (နန္ဒိဝိသာလန္တာ လာကြိ တ ပြောဆိုရာ) ထိုအခါ၌ သော ငြာဟူ ကော၊ ဖေ၊ အကာသိ ပြုပြီ (ကို အဘယ်သို့ ပြော၍ ပြုသနည်း။)၊ ဖေ၊ ပဝေဋ္ဌသတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍ ပြုပြီ၊ ဖေ၊ သကဋသတ ကိုး၊ အတိဗန္ဓိတွာ တစ်ဆက်တည်း ဖွဲ့တုပ်၍၊ နန္ဒိဝိသာလ ဗလိဗဒ္ဒ ကိုး၊ ယုဒ္ဓိတွာ ကပ်ယှဉ်၍၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ ပြောပြီ၊ (ကို အဘယ်သို့ ပြောသနည်း။) တူဋ ကောကံကုစဉ်-လဲသော န္ဒာ (မရိုးမသာ လိပ်ညာသော န္ဒာ)၊ ဝစ္ဆ သွား တူဋ ဝဟသု ရှန်၊ ဣတိ ဤသို့ပြောပြီ၊ ဘိက္ခဝေ ကိုး၊ အထခေါ ပြောဆိုရာ ထိုအခါ၌၊ ဖေ၊ တတ္ထေဝ ကပ်ယှဉ်ရာ ထိုအရပ်၌ပင်၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်နေပြီ၊ ဖေ၊ သဟဿေန-တစ်ထောင်မြင်၊ ပရာဇိတော^၁ ရှံ စေအပ်သည် (ဖြစ်၍)၊ ဝါ ရှုံးသည်ဖြစ်၍၊ ပဇ္ဇာယိ ကြံ့မိုင်နေပြီ၊ ဖေ၊ ငြာဟူက၊ ကိဿ အဘယ်ကြောင့် တွ၊ ပဇ္ဇာယသိ ကြံ့မိုင်နေသနည်း၊ ဣတိ ဤသို့ပြောပြီ ဘော အို န္ဒာလာ၊ ဟိ အကြင်ကြောင့်၊ အဟ-ငါ့ကို၊ တယာ သင်သည်၊ သဟဿေန မြင့်၊ ပရာဇိတော-ရှုစေအပ်ပြီ၊ (ရှုအောင်လုပ်အပ်ပြီ) တထာ^၂ ထို့ကြောင့်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ ဘော၊ အဟ ကိုး၊ တယာ သည်၊ သဟဿေန မြင့် ပရာဇိ တော-အပ်ပြီ တထာဟိ (တတောဇဝ)-သို့ကြောင်ပင်၊ ပဇ္ဇာယာမိ ကြံ့မိုင်နေပါ၏။ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။

(၁) ပရာဇိတော။ ။ [ပရာ + ဝိ + ငာရိတ်ဂေယျ + ကယော တ။] ပရာဇိတော၏ သဒ္ဓတ္ထမှာ "ရံ-စေအပ်" ဟု ဖြစ်၏ ဤပုဒ်၏ ကတ္တာ က နန္ဒိဝိသာလေန ဗလိဗဒ္ဓေနတည်း။ န္ဒာလာကြိ က ရှုံးစေအပ် ရှံ အောင်လုပ်အပ်-ဟူလို့။

(၂) တထာဟိ။ ။ တထာသည် တသ္မာအနက်ဟော နိပါတ်၊ ဟိသည်၊ သတ္တာ အနက်ဟော နိပါတ်၊ ဤသို့ယူဆ၍ ပဌမနည်း ဖေသည်၊ (တစ်နည်း) ယထာသည် တတောနှင့် အနက်တူသော နိယမတိတ်အနက်ဟော နိပါတ်၊ ဟိသည် ဧဝအနက်ဟော နိပါတ်၊ "ယသ္မာ" ဟု အနိယမ ထည့်ပါ၊ တထာဟိ၏ စပ်ရာကိုလည်း ဧဝေါကုရိ ပုဒ်မျှကို ထည့်ပါ၊ ပဌမနည်း သည် "တထာယိမှာ ဉာပတာ ရခါချဲ့မြို့ခွံ" ဟူသော နိဿာန်အရ ဉာပကတေတု အနက်ဖေ ပနှင့် လေ့၏ ဒုတိယနည်းကား အာစဝိယဝါဒတည်း။ "တထာဟိ ပန-မြစ်သဇ္ဇအကြောင်-ကို မြစ်တိမ်းဆိုတဲ့" ဟု ဘုရား ကြီးဆရာတော် နိဿယ၌ ဖေတော်မူ၏။ [ပါရာမိကတ်သာသာဋီ ၃၊ ၆၃၂၊ ပါရာမိကတ် ပါဠိတော်နိဿယ ၁၆၀၊ ဝါစိတ်ဝါဒီတော်နိဿယ ၆။]

ပြောဟောက၊ ကိဿ ကြောင်း တွဲသည်။ မ-ငါကို အကူမဲ့ မကောက်ကျစ် မစဉ်း လဲပါဘဲ။ ကူငေါဒေနေ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူဟု ပြောဆိုကြောင်း စကားပြင်၊ (ကူမဲ့ ဟူသော စကား ပြင်) ပါပေသီ ရောက်စေရသနည်း။ (ယုတ်ညံ့သူအဖြစ်သို့ ရောက် စေသနည်း)။ ပေ၊ မစ ငါ့ကိုလည်း အကူမဲ့ ဘဲ၊ မာ ပါပေသီ မရောက်စေပါလင့် ဣတိ ဤသို့ပြောပြီ။ ပေ၊ ဘပြ ကောင်းသော နွားလား၊ ဝစ္ဆ သွား လိုက်စစ် ပါ ဘပြ၊ ဝဟသု-ရန် လိုက်စစ်ပါ။ (ကြီးစားလိုက်စစ်ပါ) ဖေ၊ ပဝဋ္ဌေသီ-လိန့်စေပြီ (လိပ်အောင် ရှန်းပြီ)။

ဂါထာအနတ်။ ။ မနာပမေဝ-မြတ်နိုးဖွယ်စကားကိုသာ၊ ဘာသေယျ ပြော ဆိုရာ၏။ အနောပံ မမြတ်နိုးဖွယ်စကားကို၊ ကုဒါစန တစ်ခုတစ်ခါမျှ (ဘယ်သော အခါမှ) န ဘာသေယျ မပြောဆိုရာ၊ မနာပ ကို၊ ဘာသမာနဿ ပြောဆိုသော ပုဏ္ဏာ ငါ။ ဂရ လေ သော၊ ဘာရ-ဝန်ကို၊ (လှည်းပေါင်း တစ်ရာဟူသော ဝန်ကို) ဥဒဗ္ဗဟိ ၊ ထုတ်ဆောင်ပြီ။ (နွားလားကြီးက ထုတ်ဆောင်ပြီ) ဧနန္တ ဥစ္စာကိုလည်း ၊ န ထိုပုဏ္ဏာ ကို၊ အလာဘောသိ ရစေပြီ၊ တေနစ ၂ ထိုသို့ခြင်းကြောင့်လည်း။ အတ္တမနော မိမိစိတ်ရှိသူသည်။ ဝါ နှစ်သက်ဝမ်း မြောက်သူသည် အဟု ဖြစ်ပြီ။ ဣတိ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

တဒါဟိ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌သော်မှလည်း မေ သည်။ ခုသနာ ဆဲရေး ခြင်းကို၊ ဝဗ္ဗနာ-ရှုတ်ချခြင် ကို၊ အမနာပါ မမြတ်နိုး အပ်၊ ဧတရဟိ ယခုအခါ၌ တိမဝီ ? အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ခုံသနာ သည်။ ဝါ ကို၊ ဝဗ္ဗနာ သည်။ ဝါ ကို၊ မနာပါ-မြတ်နိုး အပ်သည်။ ဘဝိဿတိ ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း (တစ်နည်း) ဧတ ရဟိ-၌၊ ခုံသနာ သည်။ ဝါ-ကို၊ ဝဗ္ဗနာ သည်။ ဝါ ကို၊ မနာပါ၊ ဘဝိဿတိ-လမ်းမည် နည် ၊ ဣတိ ဤသို့ ကိမဝီ အကြောင်း ဆိုဖွယ် ဘယ်မှာ ရှိတုံနည်း။

(၁) ဥဒဗ္ဗဟိ။ ။ [ဥ+ဝဟ+တ္တ]၊ ဓာတ်၏ အစ၌ ဧတော၊ ဧလော၊ ဝဒ္ဓေသော်လာ ဝနစ်လုံတို ဗနစ်လုံဖြူ ဤတို့ ရသဖြူ၊ ဤသို့ရှေးနိဿယ၌ ရုပ်ဖြူစေ၏။ တစ်နည်း အဗ္ဗဟိ ဂတ မေ သဗ္ဗ (ဝိမာန ၁၁၄) စသည်၌ အဗ္ဗဟိကဲ့သို့ ဥ+အာ++ဝဟ+တ္တ ဟု ကြိုလျှင်လည်း သင့်ထောက်၏။ (ထိပိ အဘိဓာန် အတွဲ ၁ ၈၃၆)။

(၂) တေနစ။ ။ တေနဖြင့် "နနဝ အလာဘောသီ" တို့ ကြည့်၍ ဧနလာသကို ခွဲပါ "စ" တား အဝုတ္တသမုစ္စည်း တို့ "စ" ဖြင့် အတ္တနော ကမ္မေနကို ဆည်းပေါ ထိုအတိုင်း အနတ်ပေးလိုမှ "တေန-ထိုပုဏ္ဏား၏ ဥစ္စာကို ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏ ကမ္မေနစ-အလုပ်ကြောင်လည်းကောင်း အတ္တမနော အဟံ"။ [ဥဒဗ္ဗဟိ၊ ဧလာဘောသီ၊ အဟု ဤသို့ပုဒ်၏ ကတ္တာ မှာ နန္ဒိဝိသာလနွားလားတည်း။ ပါမိတ်ဘာသာဋီ ၁ ၁၅။]

(၃) ကိမဝီ။ ။ ပါရာမိကဏ် ဘာသာဋီ ၄၊ ၁၄၊ ၄၄၄ ၄၅၅။ ဧာသွား မတူသည်တို့ ဆတိပြုပါ။

၁၅။ ဩမသဝါဒေါနာမ မည်သည်၊ ဒသဟိ၊ ဧကာကာရေဟိ-အကြောင်းအင်္ဂါ တို့ဖြင့်၊ ဝါ အခြင် အရာတို့ဖြင့်၊ [ထိုဒသသရုပ် ဖော်လို၍ ဇာတိယာပိ စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ဇာတိယာပိ လတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [မေ၊ အက္ခောသေနပိ ဆဲရေးကြောင်းဖြစ်သော စကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဩမသတိ နိ။ [ဇာတိနာမ စသော ဆယ်မျိုး ကို အက္ခောသဝတ္ထုဟု ခေါ်၏။]

ဇာတိနာမ ဇာတိမည်သည်၊ ဇာတိယော အမျိုး ဇာတ်တို့သည်၊ ခွေ ၂ မျိုး တို့ တည်း၊ ဟိနာ-ယုတ်ညံ့သော၊ (အောက်တန်းကျသော) ဇာတိစ အမျိုးဇာတ်လည်း ကောင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌာ မြင်မြတ်သော၊ (အထက်တန်းကျသော) ဇာတိစ လည်းကောင်း တည်း၊ ဟိနာ သော၊ ဇာတိနာမ မည်သည်၊ စက္ကာလဇာတိ ခွန်းစက္ကားတို့၏ အမျိုး ဇာတ်လည်းကောင်း၊ ဝေဒဇာတိ ^၁ -လက်သမားတို့၏ အမျိုး ဇာတ်လည်းကောင်း၊ ဝါ နိ.ရွေသမာတို့၏ အမျိုးဇာတ်လည်းကောင်း၊ (နေသာဒ မုဆိုးတဝါ၊ ရထကာရ- ရုက္ခားလုပ်သမား၊ ဝါ သားရေနယ်သမား) ပုက္ကူသဇာတိ-ပန် မှိုက်သွန် မစင်ကျ သမားတို့၏ အမျိုး ဇာတ်လည်းကောင်း တည်း၊ စသော ဤအမျိုး ဇာတ်သည်၊ ဟိနာ သော၊ ဇာတိနာမ မည်၏၊ ဥက္ကဋ္ဌာ သော၊ ဇာတိနာမ မည်သည်၊ ခတ္တိယဇာတိ မင်းတို့၏ အချို့ဇာတ်လည်း ကောင်း၊ (မင် မျိုး လည်းကောင်း) ဗြာဟ္မဏဇာတိ ဗြာဟ္မဏတို့၏ အမျိုး ဇာတ်လည်း ကောင်း၊ (ပုက္ကူမျိုးလည်းကောင်း) တည်း သော သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌာ သော၊ ဇာတိနာမ မည်၏။

ဟိနိ-သော၊ နာမနာမ မည်သည်၊ အဝကဏ္ဍကံ အဝကဏ္ဍတအမည်လည်း ကောင်း၊ လဝကဏ္ဍက လဝကဏ္ဍတအမည်လည်းကောင်း ခနိဋ္ဌက လည်းကောင်း၊ သဝိဋ္ဌကံ လည် ကောင်း၊ ကုလဝဓမ္မက ကုလဝဓမ္မကအမည်လည်း ကောင်းတည်း။ (အဝကဏ္ဍကစသည်ကား ကျွန်များ၏ နာမည်တည်း။) ဝါ ပန သည်သာ မကသေ၊ တေသု တေသု ဇနပဒေသု-ထိုထိုဇနပုဒ်တို့၌၊ ဩညာတံ အယုတ်အညံ့ဟု အသိ အမှတ်ပြုအပ်သော၊ အဝညာတံ ရှက်ချ၍ သိအပ်သော၊ ဝါ အောက်ချ၍ သိအပ် သော၊ ဟိဋ္ဌိတ စက်ဆုပ်အပ်သော၊ ပရိဘူတ လွှမ်းမိုး အပ်သော၊ အစိတ္တိကတ ဖိပိစိတ်ကဲ့သို့ မပြုအပ်သော၊ ဝါ အလေ့အမြတ် မပြုအပ်သော အမည်တည်း ။

ဥက္ကဋ္ဌ သော၊ နာမိနာမ မည်သည်၊ ဗုဒ္ဓပဋိသံထုတ္တ သုရားနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဓမ္မပဋိသယုတ္တိ-သော သယပဋိသံယုတ္တ သယာနှင့် စပ်ယှဉ်သော အမည်တည်း။ (ဗုဒ္ဓဝံသ၊ ဝိနောရသ စသော အမည်များတည်း။) ဝါ ပန သေ ။ တေသု တေသု ဇနပဒေသု တို့၌ အနောညာတ အယုတ်အညံ့ဟု အသိအမှတ် မပြုအပ်သော၊

(၁) ဝေဒဇာတိ စသည်။ ၂ပါးစိတ်ဘာသာ၌ င ၁၅။
 (၂) ဩညာတံ စသည်။ ၂ပါးစိတ်ဘာသာ၌ င ၁၆။

အနဝညာတ် ရှုတ်ချ၍ မသိအပ်သော၊ ဝါ အောက်ချ၍ မသိအပ်သော၊ အဟိဋ္ဌိ တာ မစက်ဆုပ်အပ်သော၊ အပရိဘူတ မလွှမ်းမိုးအပ်သော၊ စိတ္တိကတ စိတ်ကုသို ပြုအပ်သော၊ ဝါ-အလေ အမြတ် ပြုအပ်သော အမည်တည်း။

အဗ္ဗာ။ ။နောက်နောက်ဝါကျများ ၌ ဂေါတ္ထစသည်ကို ကြည့်၍ ဤသို့ အပြည့်အစုံ အနက်ပေးပါ။

ကောသိယဂေါတ္ထ ကောသိယအန္ဓယ်၊ ဂေါတမဂေါတ္ထ ဂေါတမအန္ဓယ်၊ ကောဋ္ဌကကမ္မ ယက်သမားတို့၏ အလုပ် ဝါ-ကျောက်ဆစ်သမားတို့၏ အလုပ်၊ ပုပ္ဖဆဋ္ဌကကမ္မ (ပုပ္ဖဆဋ္ဌကကမ္မ) ပန်းပိုက်သွန်း မစင်ကဲ့ သမားတို့၏ အလုပ်၊ တသိ-လယ်ယာလုပ်ခြင်း၊ ဝဏိဋ္ဌာ ကုန်ရောင်း တုန်ဝယ်ခြင်း၊ ဂေါရက္ခာ နှာ တို့ကို စောင့်ရှောက် မွေးမြူခြင်း၊ နဂဠကာရသိပ္ပ ကျွတ်ရသည်တို့၏ အတတ်ပညာ၊ ကမ္မ ကာရ စိုက်လုပ်သမား၊ ပေသကာရ ရက်ကန် သည်၊ စမ္မကာရ-သာ ရေနယ်သမား၊ (ဖိနပ်ချုပ်သမား) နဟာပိတ-ဆတ္တာသည်၊ (ရေခိုးပေးရသူ) မဂ္ဂါ-လက်ချောင်း ချို့၍ ရေတွက်ကြောင်း-အတတ်၊ ဂန္ဓာနာ အစွန့်က စသော ဂဏန် အတတ်၊ လေခါ-စားရေးအတတ်။

သဗ္ဗေဝိ အလားစုံလှသည်။ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာဟာရ အနာရောဂါတို့သည်၊ ဟိနာ-ယုတ်ညံ့ကုန်၏။ အဝိစ စင်စစ်ကား၊ ဓရုမေဟော ဆီ ချိုရောဂါဖြစ်သော၊ အာဟာရော သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌော၊ ဝေ၊ အတိဝိယ-အလွန်ရည်သော (အလွန်မြင်သော) ပုသဏ္ဍာန်၊ အထိရသ် အလွန်ပူတိုသော (အလွန်နိမ်သော) ပုသဏ္ဍာန်၊ အတိ ကဏ-အလွန်မည်၊နတ်သော အဆင်း၊ အစွောဒါထ အလွန်ဖြူသော အဆင်း၊ နာတိဝိယ-အလွန်မရွည်သော၊ ဝေ၊ သောတာပတ္တိ သောတာပတ္တိသည်လည် ကောင်၊ သမာပတ္တိ သမာပတ္တိသည်လည် ကောင်၊ ဥက္ကဋ္ဌော၊ (ပါရာဒိကာပတ္တိ စသည်၌ အာပတ္တိအာ လုံ ဟိန်ဖြစ်သော်လည်း သောတာပတ္တိ၊ သမာပတ္တိ၌ အာပတ္တိကား ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သည် ဟုလို။)

အက္ခောသောနာမ မည်သည်၊ အက္ခောသာ ဆဲရေးခြင် တို့သည်၊ ဝါ ဆဲရေး ကြောင့် စကောတို့သည်၊ ဇွေ-တိုတည်း၊ ဟိနော သော အက္ခောသောစ ဆဲရေး ခြင် လည်းကောင် ဝါ ဆဲရေးကြောင့် စကော လည်းကောင်၊ ဥက္ကဋ္ဌော-သော၊ အက္ခောသောစ-လည် ကောင်တည်း၊ ဟိနော သော၊ အက္ခောသောနာမ မည် သည်၊ (တုံ) ဩဋ္ဌော ကုလား-ကုပ်သည်၊ အသိ ဖြစ်၏၊ (မေက္ခော ဆိတ်၊ ဂေါ ကော-နွာ၊ ဂခြဘော မြည်၊ တိဇ္ဈာနဂတော တိဇ္ဈာန်၊ နေရယိကော ငရ၌

(၁) ပုပ္ဖဆဋ္ဌက။ ။ပါစိတ်ဘာသာနိ ၁၀၆။
(၂) မဂ္ဂါ စသည်။ ။ဓရုမေဟော၊ ဝါစိတ်ဘာသာနိ ၁၀၆။

ဖြစ်လတူသူ (ငရဲကောင်း) တုယု-သင်၏၊ ဝါ-မှ၊ သုဂတိ-ကောင်းသော ဂတိသည်၊ နုတ္တိ၊ တုယု သည်၊ ဒုဂ္ဂတိယေဝ မကောင်းသော ဂတိကိုသာ၊ ပါဠိကင်္ခါ ။ အလိုရှိ ထိတ်၏၊ (မျှော်လင်ထိုက်၏) ဣတိ ဤသို့ဆဲရေးခြင်းတည်း။

ယကာရေနဝါ ။ ယဇာက္ခရာဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ဘကာရေနဝါ ဘ အက္ခရာဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ကာဠကောဠဗိကာယဝါ ယောက်ျားအင်္ဂါဇာတ်၊ မိန့်-မအင်္ဂါဇာတ်ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ယော အက္ခရာသော အကြင်ဆဲရေးခြင်း သည်၊ အတ္တိ၊ ဧသော ဤဆဲရေးခြင်းသည်၊ ဟိနော သော၊ အက္ခရာသောနာမ မည်၏၊ (ပဏ္ဍိတော ပညာရှိ၊ ဗျတ္တော-ထက်မြက်ကျွမ်းကျင်သူ၊ မေဓာပိ-တစ်ခေက ချင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပညာရှိသူ၊ ဗဟုသုတော ဗဟုသုတ ရိသူ၊ ဓမ္မကထိ ကော ဓမ္မကထိက။)

ခဗိ၊ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်း-အဖြစ်သို့ ရောက်သူသည်၊ ဥပသမ္ပန္န ကို၊ ခုသေတုကာမှော ဆဲရေးခြင်း ငှာ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဆဲရေးလိုသည်ဖြစ်၍) ဝဗ္ဗေတုကာမှော ရှုတ်ခွဲခြင်းငှာ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ရှုတ်ချလိုသည်ဖြစ်၍) ။ ကံ ကတ္တုကာမှော အနှိန်အဝါ မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို ပြုလိုသည်ဖြစ်၍၊ (အနှိန်အဝါ မရှိအောင် ပြုလိုသည်ဖြစ်၍) ဟိနေန ဝိ ယုတ်ညံ့သော စကားဖြင့်၊ (ယုတ်ညံ့ သော ဇာတ်ကို ပြောဆိုကြောင်း စကား ဖြင့်) ဟိနံ ယုတ်ညံ့သော ရဟန်း ကို၊ (ယုတ်ညံ့သော ဇာတ်ရှိသော ရဟန်းကို) ဝဒေတိ ပြောအံ့၊ စဏ္ဍာလံ-ဥန် စဏ္ဍာ ကို ဝေန် နိ ရွှေသမားကို ။ ပေ၊ စဏ္ဍာလော သည်၊ အသိ ။ ပေ၊ ဣတိ ဤသို့ ဘဏာတိ ပြောအံ့၊ ဝါဇာယ ဝါဇာယ စကာ ခွန်းတိုင်း စကာ ခွန် တိုင် ။ ပါဠိတ္ထိ ယဿ သို့၊ အာပတ္တိ သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိနေန ဖြင့်၊ ဥက္ကဋ္ဌ မြတ်သော ရဟန်း ကို ။ ပေ။

ခဉ္စ၊ ကဿက လယ်သမားကို၊ ဝါကိဝံ-ကုန်သည်ပွဲစားကို၊ ဝေါရက္ခ-နွားကို စောင့်ရှောက်မွေ့ မြူသူကို (ဥပသမ္ပန္နကို ကြည့်၍ အားလုံး ရဟန်းဟု သိပါ။)

၂၀။ မုဒ္ဓိက-လက်ချောင် ချို၍ ရေတွက်ကြောင်း အတတ်ရှိသူကို၊ ဂဏကံ အနှိန်ကစသော အတတ်ဖြင့် ရေတွက်တတ်သူကို၊ လေခက-စာရေးကို၊ ကုဋိက နုနာရှိသူကို ဂဏ္ဍိတ-မြင်းဖုအနာ ဘိုင်-အမာရှိသူကို၊ ကိလာသိကံ ပွေးညင်

(ခ) ပါဠိကင်္ခါ၊ (၂) ယကာရေနဝါ ။ ပါဠိတော်အာသာဠီ ၃၊ ၁၇။
ဟိနေန ဟိနံ။ ။ ဟိနေနအရ စကားရ၏၊ ဇာထိကို တိုက်ခိုက် မရ သို့သော် ဇာတ် မြင့် စွတ်လှ တီးပုံကို ပြသော ဝါရဖြစ်၍ "ယုတ်ညံ့သော ဇာတ်တို့ ပြောဆိုကြောင်း စကား" ဟု အနက်ဆီရသည် ဟိနံလည်း အာသာဠီ မဟုတ် ဂုက္ခပစာတည်း နောက်နောက်ဝါရများ နည်းဖို့ သိပါ။

တင်တိတ်ရှိသူကို သောသိကံ ချောင်ဆိုးသွေပါ မြစ်ချောက်နာရီသူကို အာပမာရိကံ အရူးရောဂါရှိသူကို၊ မရမေယိက ဆီးချိုရောဂါရှိသူကို။

၂၃။ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတ ခ ရာဂသည် ထက်ဝန် ကျင် လယူအပ်သော စိတ်ရှိသူကို၊ ပါ-ရာဂလွမ်းမိုး နိုင်စက်အပ်သူကို၊ ပေ၊ ဝိတရာဂ-ကင်သော ရာဂရှိသူကို။

၂၄။ ပါရာဒိက-ပါရာဒိကအာပတ်၊ အဗ္ဗာပနံ လွမ်းမိုး၍ ရောက်သူကို၊ ဝါလွန်ကျူးသူကို၊ သောတာပန သောတာပန်ကို။

၂၅။ ဣဒ ဤလောက၌၊ ဧကစ္စေ-အချို့ တုန်သော၊ စဏ္ဍာလာ ခွန်စဏ္ဍာတို့သည်၊ ဝေနာ တို့သည်၊ သန္တိ ရှိကုန်၏။

၂၆။ ယေ အကြင်သူတို့သည်၊ (သန္တိ၊ တေ ထိုသူတို့သည်) နှန ခင်စစ်၊ စဏ္ဍာလာ တို့တည်း။

၂၇။ မယ ငါတို့သည်၊ စဏ္ဍာလာ တို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ မယ-တို့သည်၊ န စဏ္ဍာလာ စဏ္ဍာလ မဟုတ်ကုန်၊ ဤသို့လည် ပေါင် ဖောနိုင်၏။

၂၈။ ဥပသမ္ပန္နော သည်၊ အနုပသမ္ပန္န ၂ ရဟန်း ၂ ဟုတ်သူကို၊ (ရဟန်းမှ အခြားသော သိက္ခာနီ ထာမဏေ သာမဏေမ သိက္ခမာန် လူ နတ် တိရစ္ဆာန်အားလုံးကို)။

၂၉။ ဥပသမ္ပန္နော သည်၊ ဥပသမ္ပန္န-တို့၊ န ခုသေတူကာမော ဆဲရေးခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ န ဝဗ္ဗေတူကာမော ရွတ်ချခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ န မကုံကတ္ထုကာမော အရှိန်အစော် မရှိအောင် ပြုခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝေကဗျတာ? ရယ်ပြုခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင်း၊ (ဗျက်ရယ်ပြုလို ပြောင်လှောင်လိုခြင်းကြောင့်) ဟိနေန ဟိန ဝဒေတိ၊ ဝါစာယ ဝါစာယ? စကား ခွန် ထိုင်း စကားခွန် တိုင်း၌၊ ခုတ္တသိတဿ ခုတ္တသိတအာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ (တောတိ)။

(၁) ရာဂစရိတ္တုတံ၊ ဝေရိ+ဥ+ဋ္ဌာတ၊ ပရိယုဋ္ဌာနသမ္ပိ အဘိဘဝနအနက်၊ ဂတက အနက် နှစ်မျိုး ဟောနိုင်၏၊ အဘိ ဋ္ဌ ၁၊ ၂၉၆ ခုဉ္စ၊ ဗုလသမ္ပါနက်အတိုင်း “ဝရိယုဋ္ဌာန ထကြွသောင်းကျန်း” ဟုလည်း အနက်ဖွေတော်မူကြ၏။

(၂) အနုပသမ္ပန္နံ၊ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ၁၊ ၂၁။

(၃) ဝေထဗျတာ၊ ဝေထဗျတာယဟု ဆိုလိုလျက် “ယ” ကျေဝနေသည်၊ ဟိတ်အနက် ဖြစ်စေ၊ ကရိုဏ်းအနက်ဖြစ်စေ ဖွဲ့နိုင်၏၊ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ၁၊ ၁၉၊ ကခါဘာသာ၌ ၂၊ ၅။

(၄) ဝါစာယ ဝါစာယ၊ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ၁၊ ၁၈၊ ခုတ္တသိတ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ၁၊ ၁၉၊ ကခါဘာသာ၌ ၂၊ ၅။

၃၅။ အတ္ထုပုရေက္ခာရဿ ဟု နာမာဓိပ္ပာယ်ကို ရှေးရှုပြုသော ရဟန်း ငါလည် ကောင်း၊ ဓမ္မပုရေက္ခာရဿ ပါဠိကို ရှေးရှုပြုသော ရဟန်း ငါလည် ကောင်း၊ (တရာ တို့ ရှေးရှုပြုသော ရဟန်း ငါလည် ကောင်း၊) အနုသာသနီပုရေက္ခာရဿ အဆု အမကို ရှေး ရှုပြုသော ရဟန်း ငါလည် ကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တကဿ ရှု သော ရဟန်းငါလည် ကောင်း၊ ဒိတ္တစိတ္တဿ ပြန်လွင်သော စိတ်ရိသော ရဟန်းငါလည် ကောင်း၊ ဝေဒနာဋ္ဌဿ ဒုက္ခဝေဒနာ လွန်စွာနှိပ်စက်အပ်သော ရဟန်း ငါလည်း ကောင်း၊ အာရိကမ္ပိကဿ အစအညီ လွန်ကျူးမည့် ယှဉ်သော ရဟန်း ငါလည်း ကောင်း၊ အနာပတ္တိ အနာပတ်သည် (အာပတ် မဟုတ်သည်) ဟောတိ။

ဩမထဝါဒသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ၊ ခုတိယံ။

၃၆။ ပေသုညသိက္ခာပုဒ်

၃၆။ ဘဏ္ဍနဗေတာနံ ဖြစ်သော မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်း ရှိကုန်သော ကလဟဇဝထာန-ဖြစ်သော ခိုက်ရန်ရှိကုန်သော၊ ပိဝါဝါပုဇ္ဈာန-ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ ငြင်းခုံခြင်း သို့ ရောက်ကန်သော၊ ဘိက္ခုန ရဟန်းတို့၏ (အထသို့) ပေသုညံ ? ညီညွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ချေမှုန်းတတ်သော စကာ ကို၊ (ကုန် တိုက် ရန်တိုက်စကာကို) ဥပသံဟဇ္ဇိ - ပို့ဆောင်ကြကုန်၏၊ ဣမဿ ဤသူ၏ (စကာကို) သုတ္တာ ကြာရ၍၊ ဣမဿ-ဤသူ၏ ဘေဒါယ-ထိုသူနှင့် ကွဲပြားခြင်းငှာ၊ အမုဿ ထိုသူအား၊ အက္ခယန္တိ ပြောပြကြကုန်၏၊ အမုဿ ထိုသူ၏ (စကာကို) သုတ္တာ ၍၊ အမုဿ ထိုသူ၏၊ ဘေဒါယ ဤသူနှင့် ကွဲပြား ခြင်းငှာ၊ ဣမဿ ဤသူအား၊ အက္ခယန္တိ တေန-ထိုသို့ပြောခြင်း ကြောင့်၊ အနုပ္ပန္နာနိ မဖြစ်ကုန်သေးသော၊ ဘဏ္ဍနာနိစေ ခြင်း ချခြင်းတို့သည်လည်း၊ ဝါ ခိုက်ရန်တို့သည်လည်း၊ ဥပ္ပန္နိ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဥပ္ပန္နာနိ ဖြစ်ပြီးကုန်သော၊ ဘဏ္ဍနာနိစေ တို့သည်လည်း၊ ဘိယောဘာဝါယ လွန်စွာဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ တို့ပွာ ခြင်းငှာ၊ ဝေပုလ္လာယ-ကျယ်ပြန့်ကုန်သည်၏အဖြစ် အကျိုး ငှာ သဝတ္တန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။

(၁) အတ္ထုပုရေက္ခာရဿ စသည်။ ပါမိတ်ကာသာဠီ ၁၂၀။

(၂) တဏှနဗေတာနံ စသည်။ ပါမိတ်ကာသာဠီ ၁၂၁။ ပါမိတ်မောတ်ကာသာဠီ ၃၄၃။

(၃) စေသုညံ။ ပိသထိတိ ပိသကာ ဝါစာ၊ ပိသဇာတ်၊ ဥနန်ပစ္စည်း၊ ခုဝယ်ကို ကကြီးပြန် ဣတ္ထိလေတတ အား၊ သမပေ သတ္တေ အဝယဘဘူထေ ဝေဓု ဘိန္ဒေ ကရောတီတိ အတ္ထော၊ ပိသကာ စေ စေသုညံ (သုတ္တန္တိ ကျ)၊ သာရတ္ထ ၃၊ ၄။

၃၈။ ပေသုညနာမ မည်သည်၊ နှိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေယိ ။ အကြောင်း တို့ကြောင့်၊ (ထိုကို သရုပ်ဖော်လိ၍ ပိယကမ္မဿ စသည်စိန့်) ပိယကမ္မဿ- ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသော ရဟန်း၏၊ (ပိယကမ္မတာယ) ဝါ ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ ချစ်စေလိုခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ ဘေဒါနိပ္ပာယထာယ ကွဲပြားခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏၊ (ဘေဒါနိပ္ပာယထာယ) ဝါ- ကွဲပြား ခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ကွဲပြားစေလိုခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပေသုည သည်၊ ဟောတီး။

ပေသဟိ ဆယ်ပါးကုန်သော၊ အာကာရေယိ-အကြောင်း၊ အင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ ဝါ- အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဇာတိထောပိ-ဘာ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ပေသုည-ကို ဥပသဟရတိ ပို့ဆောင်၏။

၃၉။ ဥပသမ္ပန္နော? သည်၊ ဥပသမ္ပန္နဿ ၏ (ကော ကို) သုတ္တာ ၍၊ ဥပ သမ္ပန္နဿ-၏ (အထံသို့) ပေသုည ကို၊ ဥပသံဟရတိ (ကို) ဣတ္ထန္နာမော-ဤ

တန်ခူး။ ။ ကောယ ဝါစာယဝါ သမန္တာဂတော ပိသုကော၊ တဿ တံ ပေသုည၊ သာရတ္ထ ၃၊ ၄၊ ဤနည်း၌ ပိသတိတိ ပိသုကောဟု ပုဂ္ဂိုလ်ရအောင် ဖြစ် "ပိသုကဿ+တမ္ပ ပေသုည" ဟု ဖြူ ကမ္မဗဒ္ဓကံ၌ ကျ၊ ညီညွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ချေမှုန် တတ်သူ၏ အလုပ်၊ (တုန်းတိုတ်ခြင်း ၊)

တန်ခူး။ ။ ပိယောစ + သုညစ ပိယသုည၊ ကရောတိတိ ကရကာ ပိယသုည သာ + တရကာ ပိယသုညထရကာဟု ဆိုလိုလျက် "ယ + ည + တရ" တို့ကို ချေ၍ "ပိသုကာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ပိသုကာယေဝ ပေသုည၊ ဤနည်းအလို "ပေသုည-မိမိ၏ ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ် သူတစ်ပါး၏ အချစ်မှ ကင်းသိတ်သူ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော စကား၊ ဝါ မိမိကို ချစ်ခြင်း သူတစ်ပါး၏ အချစ်မှ တင်းခြင်းကို ပြုတတ်သော စကား" ဟု ဆိုပါ။ [ကဒါသာသာ၊ ၂ ၇ ၈၊ သီလက္ခန္ဓာသာသာ၊ ၁၊ ၄၆၈။]

တန်ခူး။ ။ သုည ကရောတိတိ သုညကရကာ၊ ပိယဿ ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ် ကို၊ ဝါ ချစ်ခြင်းကို သုညကရကာ ကင်းသိတ်အောင် ပြုတတ်သော စကား၊ ပိယသုည တရကာဟု ဆိုလိုလျက် "ယ + ည + တရ" တို့ကို ချေ၊ ပိသုကာယေဝ ပေသုညဟု ဆက်၊ [သာရတ္ထ-၃၊ ၄၊ ဝါပိတ်သာ၊ ၁၊ ၂၀။ ဤ၌ ပထမတစ်နည်းကိုသာ ဖော်ထားပါသည်။]

- (၁) အာကာရေယိ။ ။ ပါပိတ်သာ၊ ၁၊ ၂၂။
- (၂) ပိယကမ္မတာယ။ ။ ကာမေတိတိ ကာမော၊ ပိယ + ကာမော ပိယကာမော ပိယကာမဿ + ဘာဝေါ ပိယတမ္ပ (ကျပစ္စည်း၊ ကာ၌ ရဿ)၊ ပိယထမ္ပယေဝ ပိယကမ္မတာ။
- (၃) ဥပသမ္ပန္နော၊ ၈၀၊ ဥပသမ္ပန္နဿ။ ။ ဦးတိဿ၊ ဦး ဒတ္ထ ဦး နာဂဟု ရဟန် သုံးဝါး ရှိ၏၊ ဦးတိဿသည် ဦးဒတ္တ၏ စကားကို ကြား၍ ဦးနာဂထံ သွား၍ ပြော၏ လိုသို့

အမည်ရှိသူသည်၊ တ သင်ကို၊ စက္ကာလော တည်း၊ ပေ၊ ဣတိ သို့၊ ဘဏတိ ပြောနေ၏ ဣတိ ဤသို့ ပို့ဆောင်တဲ့ ပေ။

၄၂။ ဥပသမ္ပန္နော သည်၊ ဥပသမ္ပန္နဿ ၏ (စကားကို) သုတ္တံ၊ ဥပသမ္ပန္နဿ ၏ (အစသို့) ပေသုည ကို၊ ဥပသဟရတိ အ၊ ပေ၊ အနုပသမ္ပန္နဿ ရဟန်းမဟုတ်သူ၏ (အထံသို့) စသည် ဆိုပါ။

၄၃။ န ပိယကဗျဿ ချစ်ခြင် ကို အလိုမရှိသော ရဟန်း ၏လည်းကောင်း၊ န သေဒါမိပ္ပာယဿ ကွပြာ ခြင် ဌ် ဖြစ်သော အလိုမရှိသော ရဟန်း ၏လည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိ။ လွယ်ကူအောင် ပေးထားသည်။ န ပိယကဗျဿ ၏၊ ဝါ-အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝပန္တဿ ပြောသော ရဟန်း ၏လည်းကောင်း၊ စသည်ဖြင့် ဆိုပါ။

ပေထုညသိတွာဝနံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄။ ပဒသောဓမ္မသိတွာဗုဒ္ဓံ

၄၄။ ဥပါသကေ ဥပါသကာတို့ကို၊ ပဒသော^၁ အစုအစုဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ ပါဠိ အဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစေန္တိ ဆိုစေကြကုန်၏၊ ဝါ ပိချုကြကုန်၏၊ (စာအုပ် မရှိသေ သော ရှေးခေတ်က စာချသောအခါ ဆရာက ရှေးဦးစွာ ဆိုပြ၍ တပည့်ကို လိုက်ဆိုစေရသည်။) ဥပါသကာ-တို့သည်၊ ဘိက္ခုသု-တို့၌၊ (ရဟန်း တို့အပေါ်၌) အင်္ဂါရဝါ လေးစားခြင် မရှိကုန်သည်၊ အပ္ပတိဿာ ရှေးရှုနားထောင်ခြင်း မရှိကုန်သည် (တစ်နည်း) အပ္ပတိဿာ^၂ မှိနိဗ္ဗာ ထား၊ ကို စာခြင်း မရှိကုန်သည်၊ အသဘာဂဗုတ္တိကာ သဘောတူသော အသက်မွေးခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟရန္တိ။

ပြောရာ၌ ဦးတိဿမှာ ဤသိတွာဗုဒ္ဓံအရ ပါမိတ်အာပတ် သင့်သည် သို့ဖြစ်၍ ဥပသမ္ပန္နော သည် ဦးတိဿ၊ ဥပသမ္ပန္နဿ သုတ္တံ၌ ဥပသမ္ပန္နဿသည် ဦးအတ္ထ သုတ္တံ၏ တံကို ဝစနံဟု ထည့်ပါ။ ထိုဝစနံသည် ဥပသမ္ပန္နဿ၏ သမ္ပန္နိလည်း တူ၏။ နောက် ဥပသမ္ပန္နဿထား ဦ နာဝတည်း။ ဥပသဟရတိကို ကြည့်၍ "သန္တိတံ" ဟု သမ္ပန္နိထည့်ပါ။ ဝတ္ထု၌ ဣမဿ သုတ္တံ အပုဿ အက္ခယန္တိဟု ရှိ၏။ ထို၌ အတ္ထယန္တိကို ကြည့်၍ ဤသု၏ စကားကို ကြား၍ ထိုသုဿာ ပြောကြကုန်၏" ဟု ဆိုခဲ့ရသည်။

- (၁) ပဒသော။ ပါမိတ်ဘာသာငို ၁၊ ၂၃။ ကင်္ခါသာသာငို ၂၊ ၁၀။
- (၂) အပ္ပတိဿာ စသည်။ ပါမိတ်ဘာငို ၁၊ ၂၃။

၄၆။ အနုပသမ္ပန္နောနာမ မည်သည်၊ ဘိက္ခုစ ရဟန် ကိုလည် ကောင်း ၊ ဘိက္ခုနိစ ရဟန် မကိလည် ကောင်း၊ ဌပေတွာ ချန်ထား၍၊ အဝသေသော ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည် အနုပသမ္ပန္နောနာမ မည်၏။

ပဒသောနာမ မည်သည်၊ ပဒ ၃ ပဒလည်းကောင်း (ဂါထာပါဒ၏ ပဌမပါဒလည် ကောင်း ၊) အနုပဒ အနုပဒလည် ကောင်း၊ (နောက်ဖြစ်သော ဒတိယပါဒလည် ကောင်း ၊) အန္တက္ခရံ အန္တက္ခရလည် ကောင်း ၊ (အက္ခရာတိုင်း အက္ခရာတိုင်းလည် ကောင်း) အနုဗျဉ်နံ အနုဗျဉ်နလည် ကောင်း၊ (ဝိဘတုန္တုပုဒ်ဗျဉ် လည် ကောင်း) တည် ။

ပဒနာမ မည်သည်၊ ဧကတော တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ပဌပေတွာ ဖြစ်စေပြီး၍၊ (စတင် အားထုတ်၍) ဧကတော၊ ဩသာပေန္တိ ပြီးဆုံးစေကြကုန်၏၊ (ယ အကြင်ပုဒ်ကို ဧကတော- ပဌပေတွာ, ဧကတော, ဩသာပေန္တိ တ သည် ပဒနာမ မည်၏၊ ဤသို့လည်း ပေ နိုင်၏) အနုပဒနာမ မည်သည်၊ ပါဠိတ္ထ-အသီးအသီး၊ ပေ၊ အန္တက္ခရနာမ မည်သည်၊ ရှုပ အနိစ္စန္တိ ရှုပ အနိစ္စဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနော-ပြောဆိုအပ်သော၊ ဝါ-ပြောဆိုအပ်သော သာမဏေသည်၊ ရန္တိ ရှုဟူ၍၊ ဩပါဓေတဝိ ၂ အပြီအဆု-သို့ ရောက်စေ၏၊ ဝါ အကြား၌ ကျစေ၏၊ အနုဗျဉ်နနာမ မည်သည်၊ ရှုပ အနိစ္စန္တိ ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနော အပ်သော၊ ဝေဒနာ အနိစ္စာတိ-ဟူ၍၊ သဒ္ဓ အသကို နိစ္ဆာရေတိ ထွက်ပေါ်စေ၏၊ (မြှက်ဆို၏) ယဉ္ဇ ပဒံ အကြင် ပဒသည်လည်းကောင်း၊ ယဉ္ဇ အနုပဒ သည်လည်းကောင်း၊ ယဉ္ဇ အန္တက္ခရံ-သည်လည်းကောင်း၊ ယဉ္ဇ အနုဗျဉ်နံ သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ) သဗ္ဗံ အလုံ စုံသော၊ ဧတ ဤပဒ, အနုပဒ, အန္တက္ခရ, အနုဗျဉ်နသည်၊ (ဧတ သဗ္ဗံ ဤအလုံ စုံသည်ဟု အလွယ်ဆိုဝါ) ပဒသောနာမ ပဒသောမည်၏။

ခဗ္ဗောနာမ-မည်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတော ၃ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော၊ (ပဗ္ဗေတဗုဒ္ဓါတို့ ဟောတော်မူအပ်သော တရားများလည်း ဤဗုဒ္ဓဘာသိတံ၌ ပါဝင်၏) သာဝကဘာသိတော သာဝကတို့ ဟောအပ်သော၊ ဣသိဘာသိတော ရသေ့ပရိနိဗ္ဗိတို့ ဟောအပ်သော၊ ဝါ ရသေ့ပရိနိဗ္ဗိတို့ လျှောက်ထားအပ်သော။

(ဝ) ဝဒ, အနုပဒ စသည်။ ပါမိတ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၂၄။ ပါမိတ်မောက်ဘာဋီ ၂၂။
(၂) ဩဝါဓေတဝိ။ ပါမိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၃၁။ မဟာဝါဘာသာဋီ ၁၄၄။ ပါမိတ်ဘာဝါ
ယောဇနာ ၇။
(၃) ဗုဒ္ဓဘာသိတော စသည်။ ပါမိတ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၂၆။

ဒေဝတာသာသီတော နတ်တို့ ဟောဇာတ် (လျှောက်)ထားအပ်သော၊ အတ္ထုပ္ပသညီ
တော အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဝါ အဋ္ဌကထာနှင့် စပ်ယှဉ်သော ဓမ္မူပ
သညီတော တရာ နှင့် စပ်ယှဉ်သော (ပါဠိနှင့် စပ်ယှဉ်သော) တရာတည်း။

ဝါစေယျာတိ ကာ၊ ပဒေန ပုဂံဖြင့်၊ ဝါစေတိ ဆိုစေအံ့၊ ဝါ-ပို့ချအံ့ ပဒေ
ပဒေ ပုဂံတိုင် ပုဂံတိုင် ဌ၊ ပါစိတ္တိယဿ၊ (အာပတ္တိ) ဟောတိ၊ အက္ခရာယ
အက္ခရာဖြင့်၊ ဝါစေတိ၊ အက္ခရာက္ခရာယ အက္ခရာတိုင်- အက္ခရာတိုင်-ဌ။

၄၇။ အနုပသမ္ပန္နေ ရဟန်း မဟုတ်သူ၌၊ အနုပသမ္ပန္နသညီ-ရဟန်း မဟုတ်ဟု
အမတ်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ ပဒေသာ ဓမ္မ၊ ဝါစေတိ-အံ့၊ အနုပသမ္ပန္နေ ဌ၊ ဝေမတိ
ကော ငြိမ်သော ယုံမှာခြင် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ခပ၊ အနုပသမ္ပန္နေ ဌ၊ ဥပသမ္ပန္နသညီ
ရဟန်း ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ယော-အကြင်ရဟန်း သည်၊ အနုပသမ္ပန္နေ ဌ
အနုပသမ္ပန္နသညီ၊ ပဒေသာ ဓမ္မ ဝါစေတိ တဿ ထိုရဟန်း ၏၊ ပါစိတ္တိယဿ၊
အာပတ္တိ၊ ဟောတိ၊ ဤသို့လည်း၊ ယ တ ထည့်၍ ပေ နိုင်၏၊) ဥပသမ္ပန္နေ ရဟန်း
ဌ၊ အနုပသမ္ပန္နသညီ ရဟန်း မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ပဒေသာ ဓမ္မ
ဝါစေတိ၊) အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ၊ ဥပသမ္ပန္နေ ဌ၊ ဝေမတိကော၊ (ပဒေသာ ဓမ္မ
ဝါစေတိ၊) အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ (ဤသို့စသည်ဖြင့် ရှေးပါစိတ္တိယဝါရလာ ပုဂံများကို
ယှ၍ အနက်ပေ ရသည်၊ နောက် သိက္ခာပုဂံများ၌လည်း နည်း တူသိပါ။)

၄၈။ (ယော) ဧကတော^၁ တစ်ပေါင်တည်း၊ ဝါ တစ်ပြိုင်နက်၊ ဥဒ္ဓိသာ
ပေန္တော ပါဠိတို့ ရွတ်ပြုစေလတ်သော်၊ (ဝေတိ ရွတ်ဆို၏၊) တဿ ထိုရဟန်း၏
လည်းကောင်း၊ (သာမဏေနှင့် အတူတွဲ၍ ဆရာထ စာတက်ရာ၌ သာမဏေနှင့်
တရာ သပြိုင်ရွတ်ဆိုမိသော ရဟန်း ၊) (ယော) ဧကတော၊ သဇ္ဈာယ် သရုဇ္ဈာယ်
ခြင် ကို ဝါ ဓာပြန်ခြင်-တို့၊ တရာေန္တော ပြုစဉ် (ဝေတိ၊) တဿ ၏လည်းကောင်း၊
(ယော) ယေဘုယျေန မျာ သောအာဖြင့်၊ ပဇုဏ အဝါးဝစ္စာ လေလာအာပိဋ္ဌိ
သော ဂန္ထ-တုမံ-စာကို၊ ဘဏန္တ ရွတ်ဆိုသူကို၊ ဩပါဏေသိ-အငြိုးအဆူးသို့ ရောက်
စေ၏၊ ဝါ အကြာ၌ ကျစေ၏ (ထောက်ပေ ၏၊) တဿ ၏လည်း ကောင်း
(ယော)၊ ဩသာရေန္တ ပါဠိကို သက်ရောက်စေသူကို၊ ဝါ ပါဠိသက်သက် ရွတ်ဆို
သူကို၊ ဩပါဏေတိ၊ (တဿ ၏လည်း ကောင်း-)၊ ခပ အနာပတ္တိ

ပဒေသာဓမ္မသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

(၁) ဧကတော ဥဒ္ဓိသာပေန္တော။ ပါစိတ်ဘာသာ၌ ခ၊ ၂၉၊ ကင်္ခါဘာ၌ ၂ ဝေ။

၅။ ထာဝရဓမ္မသိက္ခာပုဒ်

၄၉။ ဣဒ္ဓဝိယ ဣဒ္ဓဝိဂြိုဟ်၊ ဝါ အနိ ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂါဠဝေ ဣဂ္ဂါဠဝမည်
 သော၊ ဧတိဓမ္မာ ဝ -ဧတိဋ္ဌိ (နတ်ကွန် ဌိ) ဝိဟရဝါ၊ ဥပါသကာ-တို့သည်၊
 ဓမ္မသဝနာယ-တရားနာခြင်းငှာ၊ (တရားနာဖို့ရား) ဣရမ-အာရမ်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ-
 ရောက်လာကုန်၏။ ဓမ္မေ ကို ဘာသိတေ-ဟောအပ်ပြီးသော်၊ ထေရာ-ထေရ်ဖြစ်
 ကုန်သော၊ သိက္ခာ တို့သည်၊ ယထာ ဝိဟာရ-အကြင်အကြင်မိမိနေရာ ကျောင်းသို့
 ဂစ္ဆန္တိ ပြန်သွားကြကုန်၏။ နဝကာ သံ-တင် ငယ် ဖြစ်ကုန်သော၊ သိက္ခာ တို့သည်၊
 တထေဝ ထိုတရား ယောရာ အရပ်၌ပင်၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာယ ၂ ဆည် ကပ်ရာ
 တန်ဆောင်-ဝန် ဌိ၊ ဝါ ဆည်းကပ်ရာ စရပ်၌၊ ဥပါသကေဟိ တို့နှင့်၊ သမ္ပိ၊
 မုဋ္ဌဿတိ ? ပျောက်တင်-သော သတိရှိကုန်သည် အသမ္ပဗောဓာ ကောင် စွာ
 အပြားစား ဖြင့် မသိကုန်သည်၊ နဂ္ဂါ အဝတ်မဆည်း၊ အချီးနှီးတို့သည်၊ (ဟုတွာ)
 ဝိက္ခမောနာ ဇောင်ရင်- မြည်တမ်းကုန်လျက်၊ ဝါ-ငြီးတွားကုန်လျက်၊ ကာကစ္ဆ
 မာနာ စတ်ဆုပ်ဖွယ် အသကို ပြောဆိုကုန်လျက်၊ ဝါ ကျီသံကဲ့သို့ အသပြုကုန်
 လျက်၊ သေယျ ၇ အိပ်ခြင် ကို ကပ္ပေန္တိ ပေ။

(၁) ဧတိဓမ္မာ ။လူအများ လေးစားပူဇော်အပ်ရာ ဖြစ်သော နတ်တွန် နတ်နန်း၊
 နတ်စင်၊ နတ်ရှိသော သစ်ဝင်သည် ဧတိမည်၏။ အဂ္ဂါဠဝနတ်ဘိလျှင်၊ နေရာဖြစ်၍ "အဂ္ဂါ
 ဠဝဧတိဓမ္မာ" ဟု နာမည်တွင်စေ၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်ထော်မူထားသောအခါ တိတ်ဆိတ် ငြိမ်
 သက်၍ အနိပ်အာဝါသကောင်းသော ထိုနေရာမျိုး၌ သီတင်းသုံးထော်မူလေ့ ရှိ၏။ အချို့နေရာ၌
 မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန်းတော်များ သီတင်းသုံးရန် တောင်းဖူးလည်း ဆောက်လုပ်ထားကြ၏။
 ထိုကျောင်းတိုက်သည် မူလနာမည် မပျောက်ဘဲ "အဂ္ဂါဠဝဧတိ" ဟုပင် နာမည်တွင်နေစေ
 သည်။

(၂) ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ။ သုရာ-ရှင်အထနှင့် ဆရာသမားများအထံ ဆည်းကပ်ရာ
 စရပ် (တန်ဆောင်ဝန်၊ ဓမ္မာရ) သည် ဥပဋ္ဌာနသာလာမည်၏ ထိုနေရာ၌ ရဟန်းတော်များ
 (ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာများ) စုဝေး၍ တရားထော၊ တရားနာ ပြုလုပ်ကြ၏ ထို့ကြောင့်
 "စဉ်-ထေညီမှုရာ စရပ်" ဟုလည်း ခေါ်က ဝေ တော်မူကြ၏ ဝုတိယသောနာထသိက္ခာပုဒ်
 (ဝိ ၂၆၀) ၌ ဆွမ်းစားကျောင်းကိုလည်း "ဥပဋ္ဌာနသာလာ" ဟု ခေါ်သေး၏ တစ်ဝင်တည်နေရာ
 ဆွမ်းစားစရပ်ဟု ဆိုလိုသည်။ (ဝိ ၄၂၊ ၄၃၊ သီလကျန်တာသာဋီ ၁၂၇၄)

(၃) မုဋ္ဌဿတိ စသညံ ။ ပါမိတ်ဘာဋီ သံ ၃၃။

(၄) သေယျ ။ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံဟု အာမာရ သဒ္ဒိတု သဟာဒိ ပါပိ ဖြစ်၍
 "အတု တစ်ဖို-တစ်ရံတည်းသော ကျောင်းသို့ ဝင်၍ အိပ်ခြင်းကို" ဟု မဆိုရ "အိပ်ခြင်းကို"
 ဟုသာ ဆိုရသည်။

အစပညာပေးနေရန် ရဟန်း မဟုတ်သူနှင့် (လူသားမကောင်း) သမ္မတပြည် ။ အတူ တစ်ဦးတစ်ဦးထည့် သော ကျောင်းသို့ ဝင်၍ အိမ်ခြံကံကို ကပေသန္တိနာမ ပြုကြ ကုန်သနည်း ။ (ပြုကြပါလိမ့်)

ဝေဠု ။ ဤသို့လျှင် ဘဝဝတာ သည်း ဘိက္ခုနံ တို့အား ။ ဣဒံ သိက္ခာပဒ သည်း ဝါ ကံ၊ ပညတ္ထ ပညတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ ။ (အလွယ်ပေးထားပါသည်။)

၅၀။ အာဠဝိယံ ဌံ၊ ယထာဘိရန္တံ ? တွတ်ထိုက်ကြသား၊ ဝေနေများကို၊ ထောက်ထားရှုမောင်၊ အလိုတော်အတိုင်း၊ ဝိဟရိတော ၍၊ ယေန ? ဌံ၊ တောသမ္ဘိ ကောသမ္ဘိဋ္ဌိ သည်း၊ (အတ္ထိ) တေန ကောသမ္ဘိဋ္ဌိ ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ စာရိက-ဒေသ စာရိကံ၊ ပတ္တာမိ-ပိတ္တတော်မူပြီး အနုဗ္ဗေန စာစဉ်အားဖြင့်၊ စာရိက-ကို၊ စရမာနေ- လှည့်လည်တော်မူလတ်သော်၊ (လှည့်လည်တော်မူစဉ်)၊ ယေန ဌံ ကောသမ္ဘိ သည်း၊ (အတ္ထိ) တံ တောသမ္ဘိဋ္ဌိ ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ အဝသရိ ရောက်တော်မူပြီး ဘဂဝါ-သည်၊ တဤ ကောသမ္ဘိဋ္ဌိ ထိုကောသမ္ဘိဋ္ဌိ ဗဒရိကာရာမေ ဗဒရိကာရု ကျောင် တိုက်၌၊ (ဆီးတောဝယ် ဆောက်လုပ်အပ်သောကြောင့် ဗဒရိကာမည်သော အာရပ်၌) ဝိဟရတိ။

(၁) သမ္မတပြည် ။ ဤ၌ သာမညနိဒ္ဒေသနည်း၊ ဧကသေသနည်းဟု ။ ဖိုးရို၏ သာမညနိဒ္ဒေသနည်းအလို "အနုပညာပေးနေရန် နှင့်၊ သမ္မတ ပာတူ၊ သေယျံ တစ်ဦးတစ်ရည်း သော ကျောင်းသို့ (ပဝိလိတော-ဝင်၍) သေယျံ အိမ်ခြံကံကို" ဟု ဖော်ပါ၊ (ပါထိမောတ်ဘာဠိ ၂၂၇)။ ဧကသေသနည်းဟု ဆိုလျှင် "အနုပညာပေးနေရန်-နှင့် သမ္မတ ပာတူ၊ သေယျံ တစ်ဦးတစ်ရ ထည်းသော ကျောင်းသို့ဝင်၍ အိမ်ခြံကံကို" ဟု တစ်ခါထည်း ဆိုပါ။ (ကနိကာသာဠိ ၂ ၁၂)။

(၂) ဝေဠု ။ အလွယ်ပေးထားပါသည် အကျယ်ပေ လိုမူ "စံ သို့ ဘဂဝတာ သည်း ဘိက္ခုနံ-တို့အား ။ ဣဒံ သိက္ခာပဒ သည်း ဝါ-ကို ပညတ္ထေ၊ ဟောတိ ပညတ်အပ်ပြီးသည် သည်း ဖြစ်၏။ ဝါ ပညတ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ရော၊ အည-မူလဝတ္ထု၊ အခြာသော၊ ဝတ္ထု ရာဟုလာဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားလည်း ဖြစ်ပေါ်လာလေရော၊ ပါရာမိကဏ်ဘာဠိ ၂ ၃၀၁။

ရှေးဆရာတော်များက ဝေဠု၌ စက် ကြိယာချင် မဆည်းဘဲ ကတ္တားချင် ဆည်း၍ ဧပေ တော်မူကြ၏ ဧပေပုဗ္ဗာ- "စံ သို့ ဘဂဝတာ သည်း ဘိက္ခုနံ တို့အား၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ကို လည်း ပညတ္ထ-ထပ်သည်၊ ဟောတိ ။ အညဝ္ဗ ဝတ္ထု တစ်ပါးသော ဝတ္ထုသည်လည်း ဥဒပါဒိ ထင်ရှားဖြစ်လာပြန်၏။ ပါမိတ်ပါဠိတော်နိဿယ (ဘုရားကြံ မှ) ၁၇။

(၃) ယထာဘိရန္တံ ။ ပါရာမိကဏ်ဘာဠိ ၂ ၁၇၉။

(၄) ယေန ကောသမ္ဘိ တဒဝသရိ၊ ။ ပေ ရိုးအတိုင်း လွယ်ကူစေရန် ဖေးထားပါ သည် အခြာ နည်းများ၊ နှိုသေ၏ ပါရာမိကဏ်ဘာဠိ ၂ ၀၈၀။ သီလကုန်ဘာဠိ ၃ ၂၉၄။

ဘိက္ခု ကိုသည်။ အာယသန္တ ရာဟုလ-ကို ဧတံ ဤစကားကို၊ အဝေါစု ပြောကြကုန်ပြီ (တိ) အာဂုသော ရာဟုလာ ငါ့ရှင်ရာဟုလာ၊ ဘဂဝံတာ သည်။ န အနုပသမ္ပန္နေန သဟသေယျာ ကပ္ပေတဗ္ဗာတိ-ဟူ၍။ သိက္ခာပဒံ ကို၊ ပညတ္တ ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။ အာဂုသော ရာဟုလာ၊ သေယံ အိပ်ရာကို၊ (အိပ်ရာနေရာ ကို) ဇာနာဟိ သိပါ။ ဣတိ ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ။

သေယံ- အိပ်ရာကို၊ အလဘမာနော မရသည်ဖြစ်၍ ဝစုတုဋီယာ ဌ။ သေယျ အိပ်ခြင် ကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုပြီ။ ပေ၊ ရတ္တိယာ ဧ၊ ပစ္စုသသမယံ-မိုးသောက် အခါ၌၊ ပစ္စုဋ္ဌာယ ထတော်မူ၍၊ ဥက္ကာသိ ချောင်းဟန်တော်မူပြီ။ ပေ၊ ဧတ္တ ဤ အရပ်၌ ကော-အဘယ်သူနည်း။ ဣတိ-ဤသို့အေးထော်မူပြီ။ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား အဖ် ရာဟုလော-တပည့်တော် ရာဟုလာပါ။ ဣတိ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ရာဟုလ၊ ကိဿ နာဘယံကြောင်း တွဲ-သည်။ ဣစ ဤအရပ်၌၊ နိသိန္နော နေထိုင်သည်။ အသိ-ဖြစ်သနည်း။ ဣတိ ဤသို့မေ တော်မူပြီ။ ပေ၊ အနုပသမ္ပန္နေန နှင့်၊ ပီရတ္တ တိရတ္တ နှစ်ညဉ့်သုံးညဉ့်ပတ်လုံး၊ သဟသေယံ ကို၊ ကပ္ပေတု ဌာ အနုဇာနာမိ ခွင့်ပြုတော်မူ၏။

၅၂။ အနုပသမ္ပန္နောနာမ ။ မည်သည်။ သိက္ခာ ကို၊ ဌပေတွာ ၍။ အဝသေ သော ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်။ အနုပသမ္ပန္နောနာမ မည်၏။ ဒီရတ္တတိ ရတ္တန္တိ ကာ၊ အတိရေကဒီရတ္တတိရတ္တ-နှစ်ညဉ့် သုံးညဉ့်ထက် အပိုအလွန်၊ ဥတ္တရိ ဒီရတ္တတိရတ္တ-နှစ်ညဉ့် သုံးညဉ့်တို့၏ အထက်၌ဟု ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏။ သဟ သာတိ ကာ၊ ဧကတော တစ်ပေါင် ထည်။ ဝါ အတူ။

— သေယျာနာမ မည်သည်။ သဗ္ဗန္တနာ ။ အလုံးစုံ မိုးအပ်သော၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္ဒာ အလုံးစုံကာရ်အပ်သော ကျောင်းလည် ကောင်း၊ ယေဘုယျနုစ္ဆန္ဒာ များသော အားဖြင့် မိုးအပ်သော၊ ယေဘုယျနုပရိစ္ဆန္ဒာ များသောအားဖြင့် ကာရ်အပ်သော ကျောင်းလည် ကောင်းတည်။ [ယေဘုယျနုစ္ဆန္ဒာသည် ဝါကျလည်ဖြစ်နိုင်၏။] သေယံ၊ တပေယျာတိ-ကာ၊ စတုတ္ထေ လေ ရတ်မြောက် ဖြစ်သော၊ ဒီဝသေ နေ ဌံ၊ သူရိယေ နေသည်။ အတ္တဂံတေ ဝင်လတ်သော်၊ အနုပသမ္ပန္နေန သည်၊ နိပန္နေန လျှောင်လတ်သော်၊ (အိပ်လတ်သော်)၊ သိက္ခာ သည်၊ နိပလ္လတိ အု၊ ပေ၊ သိက္ခာ သည်၊ နိပန္နေန လျှောင်လတ်သော် အနုပသမ္ပန္နော-သည် နိပလ္လတိ-လျှောင်-အု

(၁) အနုပသမ္ပန္နော။ ။ ပါတိမောက်ဘာဋီ ၂၂၇။ ပါဝိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၅၀။ (အောက်ချေ မှတ်ချက်)

(၂) သဗ္ဗန္တနာ စသည်။ ။ ပါဝိတ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၃၆၊ ၃၈။
 (၃) သိက္ခာ နိပန္နေန။ ။ အရတုလျှင် ပိသတ်တုရေ ဤ၌ သိက္ခာဟူသော လက္ခဏ ဝန္တရံ နိပန္နောဟူသော လက္ခဏသည် ပိသတ် မတူ ဖြစ်နေသည် သို့ဖြစ်၍ ပိသတ်တုရောင်

၂၀၆။ ဥဘောဝါ နှစ်ညီ လုံတို့သည်သော်လည်း၊ နိပဇ္ဇန္တိ မရှေးမနှောင်း လျောင်းကုန်
အံ့၊ ၂၀၇။ ဥဌဟိတွာ ထ၍၊ ပုနပ္ပုန ထပ်ကာထပ်ကာ၊ နိပဇ္ဇန္တိ လျောင်း ကုန်အံ့။

၅၃။ အနုပသမ္ပန္နေ ဌှိ၊ အနုပသမ္ပန္နသညီ ဖြစ်၍၊ ဥတ္တရိဒ္ဓိရတ္တတိရတ္တ ဝ
နှစ်ညည့် သု ညည့်တို့၏ အထက်၌၊ ဝါ နှစ်ညည့် သုံးညည့်ထက် အပိုအလွန်၊ သဟ
ဿယျ၊ ကပေတိ အံ့၊ ၂၀၈။

ဥပမုစ္ဆန္တေ ထက်ဝက်ခိုအပ်သော၊ ဥပမုပရိစ္ဆန္တေ ထက်ဝက်ကာရံအပ်သော
ကျောင်း ၌၊ (ဥတ္တရိဒ္ဓိရတ္တတိရတ္တ သဟဿယျ ကပေတိ)၊ ၂၀၉။

၅၄။ ဒွေတိယော ၂-နှစ်ညည့် သုံးညည့်ကုန်သော၊ ရတ္တိယော ညည့်တို့ပတ်လုံး၊
ဝသတိ နေအ၊ ညီနကဒွေတိယော ယုတ်လျော့သော နှစ်ညည့် သုံးညည့်ဖြစ်ကုန်
သော၊ ရတ္တိယော တို့ပတ်လုံး၊ ဝသတိ၊ ဒွေရတ္တိယော တို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ-၍၊
တတိယာယ သော၊ ရတ္တိယာ ၌၊ ပုရာရုကာ-အရက်၏ ရှေ့ ညီ စွာ၊ ဝါ အရက်
မတက်မီ၊ နိက္ခမိတွာ ထွက်၍၊ ပုန၊ ဝသတိ အု သဗ္ဗန္တန္တေ အလုံ စုံ ဝိုးအပ်သော
သဗ္ဗအပရိစ္ဆန္တေ အလုံ စုံ မကာရအပ်သော ကျောင်း ၌၊ (ဝသတိ)၊ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္တေ
အလုံစုံကာရံအပ်သော သဗ္ဗအတ္တန္တေ အလုံးစုံ မဝိုးအပ်သော ကျောင်း၌၊ (ဝသတိ)
ယေဘုယျေန ဖျာသောတာ ဖြင့်၊ အတ္တန္တေ မမို့ အပ်သော၊ ယေဘုယျေန-ဖြင့်၊
အပရိစ္ဆန္တေ မကာရံအပ်သော ကျောင်း၌၊ (ဝသတိ) အနုပသမ္ပန္နေ ရဟန် မဟုတ်
သူသည်၊ နိပဇ္ဇန္တေ လျောင်း လတ်သော်၊ ဟိက္ခူ သည်၊ နိသီဒတိ ထိုနေအ၊ ဟိက္ခူ
သည်၊ နိပဇ္ဇန္တေ လတ်သော်၊ အနုပသမ္ပန္နေ သည်၊ နိသီဒတိ အံ့၊ ဥဘောဝါ နှစ်
ယောက်လုံ တို့သည်သော်လည်း၊ နိသီဒန္တိ ကုန်အံ့။

သဟဿယျသိတွာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

ဟိက္ခူ၌ အုမုတ္တဝယ် ပစ္စုတ္တ (ပဌမာ) ဝိဘတ် ဆက်ပါ တစ်နည်း သိက္ခာနှောင် သတ္တဝီ
သက်၍ ခေပ၊ နောက်နှောင်၌လည်း နည်းတူ သိပါ။ |သာရတ္တ ၂ ၃၇၉၊ ဝါရာဇိကဏ်
သာဓိ ၄၊ ၂၅၅။

(၁) ဥတ္တရိဒ္ဓိရတ္တတိရတ္တံ။ ကာသိယာဓိ ၂၊ ၁။

(၂) ချေတိသော စေညီ။ ။ဤဝါကျမျိုး ၌ "ယော အကြင်ရဟန် သည် ဒွေ
တိဘောရတ္တိယော တို့ပတ်လုံး ဝသတိ-နေ၏၊ တသ-ထိုရဟန် ၏လည်းကောင်း" စသည်ဖြင့်
ယ၊ တ ထည့်၍ အနက်ဖော်ရ၏၊ ယ၊ တ မထည့်လျှင် "ဝသတိ-၅" စသည်ဖြင့် ပရိက္ခမ
အနိယမ အနက်ဖော်ပါ။

၆။ ဒုတိယသတထေယျသိက္ခာပုဒ်

၅၅။ အာသတ္တာ အနန္တရဇ္ဈော သည်။ ကောသလေသု ကောသလာမည်သော၊ ဇနပဒေ^၁ ဇနပုဒ်၌ (တိုင်း၌) သာဝတ္ထိ သို့၊ ဂစ္ဆန္တော သွားလတ်သော်၊ သာယ ညနေချမ်းအခါ၌ အညတရံ အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးသော၊ (တစ်ခုသော) ဂါမံ- သို့၊ ဥပဂစ္ဆိ-ကပ်ရောက်ပြီ၊ တေန ခေါပန သမယေန-၌ တသို့ ဂါမေ ထိုရွာ၌၊ အညတရိဿာ တစ်ယောက်သော၊ ဣတ္ထိယာ သည်၊ အာဝသထာဝါရ^၂ ဧည့် သည်တို့၏ နေရာအိပ်သည်၊ ဝါ ဧည့်သည်တို့ တည် ဒိုရာ စရပ်သည်၊ ပညတ္တ တည်ထားအပ်သည်၊ (အောက်လှုပ်ထား အပ်သည်) ဟောတိ ပေ၊ သင်္ဂီနိ နှမ၊ တေ သင်၏၊ ဝါ မှာ၊ အဂရု^၃ ဝန်ပေးသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သစေ) ဟောတိ အကယ်၍ ဖြစ်အံ့ (အပ်သတိ)၊ ဧတရတ္ထံ-တစ်ည၌မျှ အာဝသထာဝါရေ-၌၊ ဝသေ ယျာမ-နေလိုပါကုန်၏၊ ဣတိ ဤသို့ပြောပြီ အညေပိ အခြားလည် ဖြစ်ကုန်သော၊ အန္ဓိတာ-ခန့်သွားတို့သည်၊ ပေ၊ အယေ အရှင်မ၊ ပေ၊ အယော အရှင်တို့၊ ဧသော သမဏော ဤရဟန် သည်၊ ပဌမ စွာ၊ ဥပဂတော ကပ်ရောက်နေပါပြီ၊ သော- ထိုရဟန် သည်၊ သစေ အနုဇာနာတိ အကယ်၍ ခွင့်ပြုအံ့ (အပ်သတိ)၊ ဝသေ ယျာထ နေပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ပေ၊ အာဝုသော ဒါယကာတို့ ဝသေယျာ ထ နေကြပါ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။

(၁) ကောသလေသု ဇနပဒေ။ ။ဌာနိဖြစ်သော မင် သားများ ၏ ကောသလာ အမည်တို့ ဌာနဖြစ်သော ဇနပုဒ်တစ်ခုအပေါ်၌ တင်စာ ထာ အပ်သော ရဋီသဒ္ဓါ ဖြစ်သော ကြောင့် "ကောသလာ" ဟု ဗဟုဝင် ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ကောသလေသုဟု ရှိသည်။ ။ပု ဗဟုတ္တေ ကုဋ္ဌသက္ကာ၊ ကောသလာ ပဂဓာ သီရိ၊ အဘိဓာနဂါထာ ၁၈၅။ ။ဇနပာသဒ္ဓါကာ၊ ဇာတိသဒ္ဓါ၊ ဖြစ်သောကြောင့် တေဂုဗ်ပင် ရှိသည်။ ကောသလာ၊ မာဂဓာ စသော ဇနပဒနာမည်သော သဒ္ဓါ၌သာ ဗဟုဝင်ဖြစ်၍ ဇနပဒသဒ္ဓါ၌ ကေဂုဗ်ဖြစ်ပုံကို သတိပြုပါ။ ။သိင်္ဂီသစ် ၂ ၂၀၈၊ ၃၀၈၊ သီဘာဋီ-၃၊ ၂၇၆။

(၂) အာဝသထာဝါရံ။ ပေါစိတ်ဘာသာဋီ ၁ ၅၀။

(၃) သစေ အဂရု။ ။ဤဝါကျ၌ "ထေ" အရ အဖို့ သမိ ရ၏။ "အဂရ" အရ လည်း "ဝန်ပေးသု" ဟူသော အဖို့သမိပင် ရ၏။ အရလူလျှင် ဝိဘတ်တရ၏။ ဤ၌ ဝိဘတ် မတူ "တေ" ဟု သမ္ပုန်၌၍ အဂရုသည် တက္ကာ-ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အဂရ၌ သာပေဓာန သာဝထောပ ကြံ၍ "အဂရု ဝန်ပေးသု၏" အဖြစ်သည်။ ဝါ-ဝန်ပေးခြင်းသည်" ဟု အနက် ဆိုရသည်။ သစေ၏ စပ်ရာကိုလည်း "သစေ ဟောထိ အကယ်၍ ဖြစ်တု" ဟု ဟောတိဖြစ်စေ၊ "သစေ သီလာ အကယ်၍ ဖြစ်တု" သီလာဖြစ်စေ တည့်ပေးရသည်။ [အဂရုတိ ဘာနိယံ န သီလာတိ၊ အက္ခော၊ ဝိပဏိ-မဟာဝါ၊] ဘဝိနိ နှမ စတ သင်အာမ သစေ အဂရု အကယ်၍ ဝန်ပေးသည် ဖြစ်တုဟုလည်း ဖော်ထော်မှုကြ၏။

သာ ဣတ္ထိ ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ အာယသ္မန္တေ အနုရုဒ္ဓေ ဌံ ဒဿနေန မြင်ခြင်းနှင့်၊ (မြင်လျှင်မြင်ခြင်း) သဟ အတူတကွ၊ (တစ်နည်း)၊ သဟဒဿနေန- မြင်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်၊ ပဋိဗ္ဗစိတ္တာ ။ ရာဂမြင် ပွဲစပ်အပ်သော စိတ်ရိသည်၊ ဝါ-ရာဂမြင် တစ်ခက်သော စိတ်ရှိသည်၊ အဟောသိ ဖြစ်ပြီ၊ ဟေ၊ ဘန္တေ အယျော အရှင်သည် ဣမေဟိ မနုဿေဟိ တို့ဖြင့်၊ အာဂိဏ္ဏော ရောပြွမ်းသည်ဖြစ်၍၊ ဖာသု ချစ် သာစွာ၊ န ဝိဟရိဿတိ နေရမည် မဟုတ်ပါ၊ ဘန္တေ သာဓု တောင် ပန်ပါ၏၊ အဟ၊ အယျဿ အရှင်ဘုရား၏၊ (အတွက်)၊ မဂ္ဂတ ညောင်စောင်ငယ် ကိုး အပ္ပန္နရ အတွင် ၌ ပညပေယျံ ခင် လိုပါ၏ (ခင် ပရစေ) ဣတိ ဣသိ လျှောက်ပြ၊ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ၊ တုဏှိဘာဝေန ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း ဖြစ်) အပိဝိသေသိ-လက်ခတ်ော်မူပြီ။ အမျိုးသမီး၏ စကားကို မဝင်ရှားဘဲ "မိမိ၏အထက်၌ သက်ဝင်တည်နေစေပြီ"ဟု သဒ္ဓတ္ထပေပါ။

အထခေါ ဌံ၊ သာ ဣတ္ထိ သည်း အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ၏ (အတွက်)၊ မဂ္ဂက ကိုး အပ္ပန္နရ ၌၊ ပညပေတွာ ခင်-ပြီ၍၊ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ ။ တန်ဆာ ဆင်ခြင်းဖြင့် မြင်ဆင်အပ်သည်၊ ဂန္ဓဂန္ဓိနိ ၃ -(အကျော်ကုန်မိ စသော) နိဿာတို့၏ အနိရိသည်၊ (တုတွာ)၊ ဟေ အဝေါစ၊ (ကိ) အယျော အရှင်သည်၊ အဘိဓူပေါ လွန်ကဲသော အဆင် ရှိပါ၏၊ (သုတစ်ပါးတို့ထက် သာလွန်သော အဆင် ရှိပါ၏) ဒဿနိယော-ကြည့်ရှုသင့် ကြည့်ရှုထိုက်ပါ၏၊ (ရှုချင်ဖွယ် တင့်တယ်ပါ၏)၊ ပါသာဒိ ကော-စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ပါ၏၊ အဟစ တပည့်တော်မလဲဘဲ၊ အဘိဓူပါ သည်း ဒဿနိယာ သည်း၊ ပါသာဒိကာ သည်း၊ အမှီ ၏၊ သာဓု ကောင်း ပန်ပါ၏၊ ဘန္တေ အဟ၊ အယျဿ-၏၊ ပဇာပတိ ဇနိ သည်း၊ ဘဝေယျံ-ဖြစ်လိုပါ၏၊ ဝါ ဖြစ်ပါရစေ၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဟေ၊ ဘန္တေ သာဓု အယျော သည်း၊ မဂ္ဂေ တပည့်တော် ကိုလည် ကောင်း၊ သဗ္ဗ-သော၊ သာပတေယျစ-ဥစ္စာနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စတု လက်ခတ်ော်မူပါ၊ ဟေ။

အထခေါ-ဌံ၊ သာ ဣတ္ထိ သည်း၊ သာဓုက အဝတ်ကို၊ (ထမီကို)၊ နိက္ခိပိတွာ ချွတ်ချ၍၊ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ၏၊ ပုရတော ရှေ့၌ စက်မတ်ပိ လမ် လည်း လျှောက်၏၊ တိဋ္ဌတိပိ ရပ်လည်း ရပ်၏၊ နိသီဒတိပိ-ထိုင်လည်း ထိုင်၏၊ သေယျမ္ပိ အိပ်ခြင် ကိုလည်း၊ ကပ္ပေတိ ပြု၏၊ ဟေ၊ ဣန္ဒြိယာနိ - ဣန္ဒြေတို့ကို၊

- (၁) ဝဋ်ဗဒ္ဓစိတ္တာ။ ။ပါရာဂိကဏ်ဘာသာဋီ ၃၊ ၅၃၄။
- (၂) အလင်္ကတပဋိယတ္တာ။ ။ပါရာဂိကဏ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၂၃၄။
- (၃) ဂန္ဓဂန္ဓိနိ။ ။ပါစိတ်ဘာသာဋီက- ၁ ၅၀။

ဩတ္တိတော အောက်၌ ချမ်း၊ တ ဣတ္ထိ ကို၊ နေဝ ဩလောကေသံ ကြည့်လည်း မကြည့်တော့၊ နပိ အာလပိ စကာလည်း မပြောတော့။

အထခေါ ဌံ၊ သာ ဣတ္ထိ - သည်း၊ အစ္စဓိယံ ဝတ ဘော - လက်ဖောက် ခတ်တီး၊ အံသိ လောက်ပါပေစွ၊ (အုဩစရာ ကောင် လိုက်တာနော်၊) အတ္တတ ဝတ ဘော မဖြစ်စေ့၊ ထူးဆန်းပါပေစွ အော်၊ (ထူးဆန်းလိုက်တာနော်၊) ဗဟု များစွာကုန်သော၊ မနဿာ-တို့သည်၊ မေ ငါ၏၊ (အထသို့) သတေနပိ-တစ်ရာဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဟသေနပိ-တစ်ထောင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပယိကန္တိ စေလွှတ် ကုန်၏၊ အယံ ပန သမဇကာ သည်ကာ၊ မယာ သည်း၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ယာစိ ယမာနော တောင်းပန်အပ်ပါလျက်၊ မဉ္ဇေဝ သဗ္ဗဉ္စ သာပတေယံ၊ ပဋိစ္စတု-လက်ခ ခြင်-ငှာ၊ န ဣတ္ထိ အလိုမရှိ ဣတိ ဤသို့ကြံ၍၊ သာဋက ကို၊ နိဝါသေတွာ ပြန်ဝတ်၍၊ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ခေါ၊ ပါဒေသု ထို့၌၊ သိရသာ ဦးခေါင်းဖြင့်၊ နိပတိတွာ ဖျပ်ဝပ်၍၊ ဩ အဝေါ၊ (ကိ) အန္တေ အရှင်ဘုရား၊ ယာ အဟ အကြင်တပည့်တော်မသည်၊ ဧဝ ဤသို့၊ အကာသိ ပြုမိပါပြီ၊ (တ) မံ ထိုတပည့် တော်မကို၊ ယထာ ဗလံ-အကြင်အကြင်မိုက်သည်အလျောက်၊ ယထာမူဋ္ဌ အကြင် အကြင်တွေဝေသည့်အလျောက် (နားမလည်သည့်အလျောက်)၊ ယထာ အတု သလံ အကြင်အကြင်မလိမ္မာသည့်အလျောက်၊ အစ္စယော-အပြစ်သည်၊ အစ္စဂမာ ကျော်လွန်၍ သွားပါပြီ၊ ဝါ လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်ပါပြီ တန္တေ၊ အယော အရှင်သည်၊ တဿ မေ ထိုတပည့်တော်မ၏၊ အစ္စယံ အပြစ်ကို၊ အစ္စယတော အပြစ်အားဖြင့်၊ အာယတိ-နောင်အခါ၌၊ သဝရာယ-စောင်စည်းခြင်းငှာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတု လက်ခတော် မူပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။

ဘဂိနိ၊ ယာ တံ အကြင်သင်သည်၊ ဧဝ သို့၊ အကာသိ ပြီ၊ ထဋ္ဌ စင်စစ်၊ (တ) တံ-ထိုသင်ကို၊ (ကွဋ် ဥပယောဂတ္ထဝယ် ပစ္စတ္ထဝစန၊ တစ်နည်း ကံအနက်၌ ခုတိယာဝိဘတ် သက်)၊ ယထာဗလ-အလျောက်၊ ယထာမူဋ္ဌ အလျောက်၊ ယထာ အကုသလ အလျောက်၊ အစ္စယော သည်း၊ အစ္စဂမာ ပြီ၊ ဘဂိနိ၊ စခေါ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယတော အကြင်ကြောင်း တွ-သည်၊ အစ္စယ ကို၊ အစ္စယတော- အားဖြင့် ပိသ္မာ ခြင်၍၊ ယထာဓမ္မ-တရားအာလော့စွာ၊ (တရားနည်းလမ်းအတိုင်း) ပဋိတရောသံ ပြု၏၊ ဝါ-ကုစား၏၊ (တတော-ထိုကြောင့်) တေ သင်၏၊ တံ ထို

(၁) အစ္စဓိယ ဝတ ဘော ။ ဤ "ဘော" သည် အခြား တစ်နိတစ်ယောက်ကို ပြောသော ပုဂ္ဂလာထဝန မတူထိ၊ အဩဇာဆန်းသော သဘောကို ဖော်ပြသော ဓမ္မာယပန တည်း။ [နိတိသတ္ထ- ၁၀၁၊ ပါရာမီကဏ်ဘာဋီ ၁ ၃၉၁။]

သင့်ကို၊ မယ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာမ လက်ခေါ်ကုန်၏။ သဂိနိ၊ ဟိ ။ မှန်၏။ ယော-အကြင် သူသည်၊ အစွယ်-ကို၊ အစွယ်တော အားဖြင့်၊ ဝိသွာ ရှိ၊ ယထာဓမ္မ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတော်- ကုစာ ၏။ အာယတိစ နောင်တခါ၌လည်း၊ သဝရံ စောင့်စဉ်ခြင် သို့၊ အာပဒ္ဒတိ ရောက်၏ (တဿ ထိုသူ၏) သော ဤအဖြစ်ကို မြင်၍ ကုစားခြင်း၊ နောင်တခါ၌ စောင့်စဉ်ခြင်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ အရိယဿ အရိယာဖြစ်တော်မူသော မြတ် စွာဘုရား၏။ သာသနေ ဆုံ မရာ သာသနာတော်၌ ဝုမ္မိ ကြီးပွားကြောင်းတည်း။ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

အထခေါ ၌၊ သာ ဣတ္ထိ သည်၊ တဿာ ရတ္ထိယာ ၏ အစွယေန-ကျော် လွန်ရာ အခါ၌ အာယသန္တိ အနုရုဒ္ဓ ကို၊ ပဏီတေန-မွန်မြတ်သော ခါဒနိယေန- ခံဖွယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘောဇနိယေန သောဇဉ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ သမာဏ္ဍာ- မိမိလက်ဖြင့်၊ သန္တပေတော ကောင်းစွာ နှစ်သက်စေပြီ ၍၊ (တင်းတိမ်စေပြီ ၍)၊ သမ္ပဝါရေတွာ ကောင်းစွာ အပြာအာ ဖြင့် ပယ်မြစ်စေပြီ ၍၊ ("တော်ပြီ တော်ပြီ" ဟု နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်အမူအရာဖြင့် ဖြစ်စေ ပယ်မြစ်စေပြီ ၍)၊ ဘုတ္တာဝိ- ဆွမ်းစားပြီ သည်ဖြစ်၍၊ ဩဏီတပတ္တပါဏီ-သပိတ်တော်မှ ဖဲအပ်ပြီးသော လက် ရှိတော်မူသော၊ အာယသန္တိ အနုရုဒ္ဓ တို့၊ အဘိဝါဒေတွာ-ရှိခိုးပြီ ၍၊ ဧကမန္တ သင့်တင့်လျောက်ပတ်၊ တစ်ခုသော အရပ်အဖို့၌၊ နိသီဒိ ထိုင်နေပြီ။

ဧကမန္တ ၌၊ နိသီဒိ ထိုင်နေပြီ သော၊ တ ဣတ္ထိ ကို အာယသွာ အနုရုဒ္ဓေါ သည်၊ ဓမ္မိယာ တရားရှိသော၊ ကထာယ-ကောင်းဖြင့်၊ သဒသေသသိ-ပစ္စုပ္ပန်၊ သသရာ စိ ပွာ နှစ်ဖြာကို ကောင်း စွာ ရှုမြင်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီ၊ သမာ ဒါပေသိ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီ၊ ဝါ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်း စွာ ဆောက်တည်စေတော်မူပြီ၊ သမုတ္တောဇေသိ - ကုသိုလ်တရား တို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီ သမ္ပဟံသေသိ အ-တက်သရောရိပ္ပ၊ ထင်ရှား ရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်း စွာ အပြာအာဖြင့် ချွင်လန် စေတော်မူပြီ။

(၁) ဟေသာ။ ။ ဟိ + သော၊ ဟိကို ဒဠိကရဏကြံ၍ ဖေးလိုက်ပါသည်။ ဘုရား ကြီးဆရာတော်၏ နိဿယ၌ "ဧဝအနတ် ကြံ၍ ဝုမ္မိဧဝ ပွားစီးခြင်းသည်သာလျှင် ဟောထိ" ဟု ဖေးတော်မူ၏။ သီဒီသစ် ၂ ၁၉၁ ၌မူ အနက်မမှီဟု ဖွင့်သည်။

(၂) ဘုတ္တာဝိ စသည်။ ။ ဘုတ္တာဝိ ဩဏီတပတ္တပါဏီကို ဝိသေသန၊ အာယသန္တိ အနုရုဒ္ဓကို ဝိသေသဒ္ဓအဖြစ်ဖြင့် ဖေးထားပါသည် အစဉ်အတိုင်း သာပညတ်၊ ဝိသေသက စာဖြစ်ဖြင့် အနက်ဖေးလိုမှု "အာယသန္တိ အနုရုဒ္ဓကို ဘုတ္တာဝိ ဆွမ်းစားပြီးသည်ဖြစ်၍ ဩဏီတ ပတ္တပါဏီ သပိတ်တော်မှ ဖဲအပ်ပြီးသော လက်ရှိသည်တို့၊ (၉ တွာ သိ၍) အဘိဝါဒေတွာ" ဤသို့ ပါဌသေသ ထည့်၍ ဖေးပါ။

အထခေါင်း၌ သာ ဣတ္ထိ-သည် (အဝေါစ၌ စပ်) အာယသ္မကာ အနုရုဒ္ဓေန သည်၊ ဓမ္မိယာ သော၊ ကထာယ မြင့် သံဒဿိတာ ပစ္စုပ္ပန် သသရာ၊ စိ ပွားစစ် ဖြာကို ကောင် စွာ ရှုမြင်စေအပ်ပြီးသည်၊ ဝါ ပြုအပ်ပြီးသည် သမာဒါဝိတာ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေအပ်ပြီးသည်၊ (ဆောက်တည်စေတပ်ပြီ သည်) သမုတ္တေတိတာ-ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေအပ်ပြီးသည်၊ သမ္မဟံသီတာ ကောင်းစွာ အပြာ အာ-ဖြင့် ရွှင်လန် စေအပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပေ၊ အဝေါစ ဘန္တေ၊ အဘိက္ကန္တ အလွန်နှစ်သက်စေအပ်ပါပေစွ ဝါ အလွန် ကောင်းပါပေစွ၊ အဘိက္ကန္တ၊ ဘန္တေ၊ ဘန္တေ သေယျထာဝိ ဥပမာမည်သည်ကာ၊ နိက္ကန္တိတ တစ်စုတစ်ယောက် မှောက်ထားအပ်သော ဖိုးခွက်ကို၊ ဝါ အလို အလျောက် မှောက်နေသော ဖိုးခွက်ကို၊ ကုတ္တဇေယျ (သေယျထာဝိ)ဝါ လွန်ပြု လိုက်ကသဲ့သို့ လည်ကောင်း၊ ပဋိစ္စန္တံ မြက်၊ သစ်ရွက်စသည်ဖြင့် ပြီးပွားအပ်သော အရာဝတ္ထုကို ဝိဝရေယျ (သေယျထာဝိ)ဝါ ဖွင့်ပြလိုက်သကဲ့သို့လည် ကောင်း၊ ဗုဋ္ဌဿ အရပ်မျက်နှာ၌ တွေဝေနေသူအား ဝါ မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား၊ မပွဲ လမ်းပြောင့် လမ်းမှန်ကို အာစိန္တေယျ (သေယျထာဝိ)ဝါ-ပြောပြလိုက်သကဲ့သို့ လည်ကောင်း၊ စက္ခုမန္တော ပသာဒစက္ခု ရှိသူတို့သည်၊ ဝါ မျက်စိကောင် သုတို့ သည်၊ ရူပါနိ ရူပါရတို့ကို (အဆင်တို့ကို) ဒက္ခန္တိ မြင်နိုင်ကြလိမ့်မည်၊ ဣတိ ဣသိကြိန္ဒါ၊ (ရည်ရွယ် ရှိ) အနုကာရေ အမိုက်မှောင်၌၊ တေလပဇ္ဇောတ ဆီ မီး အရောင်ကို ဓာရေယျ (သေယျထာဝိ)ဝါ-ညှိထွန် ဆောင်ပြလိုက်သကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ ဒဝဗေဝ ဣ ဖာတူပင်၊ အယေန အနုရုဒ္ဓေန သည်၊ အနေကပရိယာ ယေန အာစပါးမက များစွာသော အကြောင် ဖြစ်၊ (နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့်) ဓမ္မော ကိုး ပကာသိတော ထင်ရှာ ပြုအပ်ပါပြီ။

ဘန္တေ ဓသာဟံ ထိုတပည့်တော်မသည်၊ တ ဘဂဝန္တံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဉ္စ ကိုလည်းကောင်း၊ တိက္ခသယဉ္စ ကိုလည်းကောင်း၊ သရဏ-ကို ကွယ်ရာဟူ၍၊ ဝတ္ထာမိ ဆည်းကပ်ပါ၏ ဝါ-ညာဏ်ဖြင့် သိမှတ်ပါ၏၊ အယျော သည်၊ မ တပည့် တော်မကို၊ အဇ္ဇတဂ္ဂေ-ယနေကို အစပြု၍၊ ပါကုပေတ-အသက်တို့ဖြင့် ဆည် ကပ် ထတ်သော၊ (အသက်အပ်၍ ဆည်းကပ်တတ်သော) သရဏ-ကိုကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂတ ဆည်းကပ်သော၊ ဥပါသိက-ဥပါသိကာဟူ၍၊ ဓာရေတု စိတိ၌ ဆောင်တော် စွပါ၊ ဝါ သိမှတ်တော်မူပါ၊ ဣတိ ဣသိလျှောက်ပြီ ပေ၊ ကထဟိ ကြောင့်၊ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ၊ မာတုဝါမေန နှင်း သဟ တျ သေယျ တစ်မိုးတစ်ရံတည်း သော နေရာသို့ ဝင်၍ အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေဿတိနာမ ပြုရသနည်း ။

၅၇။ မာတုဂါမောနာမ မည်သည်၊ မဒုသိတ္ထိ-လူမိန် မတည်၊ ယက္ခိ-ဘိလူးမ သည်၊ န မဟုတ်၊ ပေတ္တိ ပြိတ္တာမသည်၊ န မဟုတ်၊ တိရစ္ဆာနဂတာ တိရစ္ဆာန်မ သည်၊ န မဟုတ်၊ ဤသိက္ခာပန်၌ ယူရမည့် မာတုဂါမ မဟုတ် ဟူလို၊ အန္တမ သော အောက်၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြား အားဖြင့်၊ ဝါ တောက်ထစ်ဆုံ အားဖြင့်၊ တာမဟုတ်တာပိ ထိုနေ၌ ဖွေဖွာ သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒါရိကာ သူငယ်မတည်း၊ ဓဟတ္ထရီ-မိန် မကြံ သည်၊ ပဂေဝ မာတုဂါမဟု ပြောဆိုဖွယ်ရာ အဘယ်မှာ ရှိတုံ နည်း ။

ခုတ်ယသတသေယျသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇။ ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပုန်

၆၀။ အာယသ္မာ ဥဒါယံ သည်၊ သာဝတ္ထိယံ ၌ တုလူဝကော အမျိုးအိမ်သို့ ကပ်ရောက်တတ်သော ရဟန်းသည် ဟောတိ ဇါ၊ ဗဟုကာနိ ဗျာ-စွာကန်သော၊ ကုလာနိ-အမျိုးအိမ်တို့သို့ ဥပသင်္ကမတိ ဇေ ယရဏီ^၁ အိမ်ရှင်မသည်၊ နိဝေသန ယရေ အိမ်တံခါးမ၌၊ နိသိန္ဒာ ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ၊ ယရသူဏှာ အိမ်၌ ချွေးမ သည်၊ (ထိုအိမ်က ချွေးမသည်)၊ အာဝသထဝါရေ အခန့် တခါးပေါက်၌၊ နိသိန္ဒာ၊ တောတိ ဇေ ယရဏီယာ-ဇါ၊ ဥပကဏ္ဍကေ-နာ ဇါ အနိ ၌၊ ဓမ္မံ၊ ဒေသေသိ ဟောပြီ အထခေါ-၌ ယရသူဏှာယ ဇါ၊ ဧတံ ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ နည်း) ကိ အဘယ်သို့နည်း၊ (ဘယ်လိုလဲ) သော သမင်္ဂော သည်၊ သဿုယာ ယောက္ခမဇါ၊ ဇာရော နုခေါ လင်ငယ်လေလော၊ ဥပါတု-သို့မဟုတ်၊ ဩဘာသတိ နုခေါ ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆိုလေသလော၊ ဣတိ-ဤသို့အကြံဖြစ်ပြီ ဇေ။

ဟေ ဇေ ထဲ ကျွန်မ၊ တေ-အား၊ ကိ အဘယ်ကို၊ ဧသော သမင်္ဂော သည်၊ အဝေါစ-ပြောသနည်း၊ ဇေ၊ ပိဿဋ္ဌေန-စွန်လွှတ်အပ်သော၊ ပိဝဋ္ဌေန ဖွင့်လှစ်အပ် သော အသဖြင် (ပွင့်လင် သော အသဖြင်)၊ ဓမ္မော-ကို၊ ဒေသိတဗ္ဗော နနုနာမ- ဟောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။

၆၁။ ဥပါသိကာ ဥပါသိတာမတို့သည်၊ သိက္ခာ တို့ကို၊ ပသိတွာ တွေ့မြင်၍၊ ဧတဒဝေါဗု (ကိ) အယျာ အရှင်တို့၊ ဣယံ-တိုက်တွန်းပါဇါ၊ ဓမ္မ-တရားကို၊ ဒေသေ ထ ပါကုန်၊ ဣတိ ကုန်ပြီ၊ ဘဂိနိ နှမတို့၊ မာတုဂါမဿ-အား၊ ဓမ္မ ကို၊ ဒေသေတုံ- ငှာ၊ န ကပ္ပတိ မအာပ၊ ဣတိ ကုန်ပြီ၊ အယျာ တို့၊ ဣယံ ပါဇါ၊ ဆပ္ပစ္စဝါဓာဟိ ခြောက်ခွန်း၊ ငါးခွန် သော စကော-တို့ဖြင့်၊ ဓမ္မ၊ ဒေသေထ၊ ဧတ္ထကေနပိ ဤ။

(၁) ထရဏီ သေညံး ။ပါစိတ်ဘာသာဋီ ၃၅၂

လောက်ပြင်လည်း (ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားပြင်လည်း) ဓမ္မော သည်း (သက္ကာ၌ စပ်) ဝါ ကို၊ အညာတု ဝ သိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်နိုင်ပါ၏၊ (ဖြစ်နိုင်ပါ၏)၊ ဟေ၊ တုတ္တုတ္တုယန္တု တုတ္တုတ္တုကို ပြုကုန်လျက် န ဒေသေသု မဟောကြ တုန်၊ ဟေ၊ စာယျာ-တို့သည်၊ အပေဟိ ဝါတို့က၊ ယာစိယမာနာ တောင် ပန်အပ် ကုန်လျက်၊ ဓမ္မံ န ဒေသေသုသန္တိနာမ။

၆၂။ ဘဂဝတာ သည် မာတဂါမဿ အာ၊ ဆပုဉ္ဇ ဝါစာဟိ တို့ဖြင့်၊ ဓမ္မ ကို၊ ဒေသေတုံ ငှာ၊ ဝါ-ဟောခြင် ကို၊ အနုညာတံ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဤသို့ကြံ၍၊ တေ ထိုဆပုဉ္ဇရဟန် တို့သည်၊ အဝိညု မသိ နာ၊ မလည်သော၊ ပုရိသ ဝိဂ္ဂဟ-ယောကျ်ား၏ ကိုယ်ကို၊ ဝါ-ယောကျ်ားဖြစ်သော ကိုယ်ကို၊ ဥပနိသီဒါပေတွာ အနိ ဌ် ထိုင်စေ၍၊ ဟေ၊ ဒေသေန္တိ။

၆၄။ မာတုဂါမောနာမ မည်သည်၊ မနုဿိတ္ထိ တည်း၊ ဟေ၊ ဝိညု-တတ်သိ နာ လည်သော၊ သုဘာသိတဗ္ဗန္တာသိတံ ကောင် စွာ ပြောအပ်သော စကား၊ မကောင်းသဖြင့် ပြောအပ်သော စကားကို၊ ဒုဋ္ဌလ္လာဒုဋ္ဌလ္လာ-စွန်-ရင်းကြမ်းတမ်းသော စကား၊ မရှုန်းရင်း မကြမ်းတမ်းသော စကား ကို၊ အာဇာနိတု သိခြင်းငှာ၊ ပဋိပလော စွမ်းနိုင်သူတည်း၊ ဥတ္တရိဆပုဉ္ဇဝါစာဟိတိ ၂ ကာ၊ အတိရေကဆပုဉ္ဇဝါစာဟိ ခြောက်ခွန် ငါးခွန် ထက် အဝိအလွန်ဖြစ်သော စကားတို့ဖြင့်၊ အညကြဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟောနာတိ ၃ ကာ၊ ဝိညု တတ်သိနားလည်သော၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟိ ယော ကျ်ား၏ ကိုယ်ကို၊ (ယောကျ်ား အစစ် ဖြစ်သူကို)၊ ဌပေတွာ-ချန်ထား၍၊ ဝိညု သော၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟောနာမ မည်သည်၊ သုဘာသိတဗ္ဗန္တာသိတံ-ကို၊ ဒုဋ္ဌလ္လာဒုဋ္ဌလ္လာ-ကို၊ အာဇာနိတုံ-ငှာ၊ ပဋိပလော စွမ်း နိုင်သူသည်၊ ဟောတိ ၎င်း။

၆၅။ မာတုဂါမေ ဌ် မာတုဂါမသညိ-မာတုဂါမဟု အမှတ်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ ဝိညုနာ သော၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေန-ကို၊ အညကြ ကြည့်ထား၍၊ ဥတ္တရိဆပုဉ္ဇဝါစာဟိ တို့ဖြင့်၊ ဓမ္မ ကို၊ ဒေသေတိ ဘ ဟေ။

(၈) အညစော၊ ပါမိတိဘာသာနိ ၁၊ ၅၂။

(၂) ဥတ္တရိဆပုဉ္ဇဝါစာဟိ။ အတိရေကဆပုဉ္ဇ၌ ဝါစာဟိတို့ ကြည့်၍ "ဥတ္တရိဆပုဉ္ဇ ဝါစာဟိ ခြောက်ခွန်၊ ငါးခွန်ထက် အဝိအလွန်ဖြစ်သော စကားတို့ဖြင့်" ဟု သမာသ်ပေးနိုင်၏။ ပါမိတိမောဟိဘာသာနိကာ၌ "ဆပုဉ္ဇဝါစာဟိ-ခြောက်ခွန် ငါးခွန်သော စကားတို့ထက် ဥတ္တရိ အလွန်" ဟု ဝါကျပေ တော်မူ၏။

(၃) ပုရိသဝိဂ္ဂဟေန။ ပုရိသဝိဂ္ဂဟ ယောကျ်ား၏ ကိုယ် ပါမိတိဘာနိ ၁၊ ၅၂။ ဝါ-ယောကျ်ားဖြစ်သော ကိုယ် ပါမိတိမောဟိဘာနိ ၂၃၁။ ဝိဂ္ဂဟသဒ္ဓါနှင့် လာသဗ္ဗ ထူးထောင် ဆောင် ဖန်ဆင်းထားသော နတ်၊ သီလူး၊ ဂြိတ္တ၊ နဂါး၊ ဝဠုန် တိရစ္ဆာန်များတို့ မယူ၍ လူ ယောကျ်ားအစစ်ကို ယူရသည်။

ယက္ခိနိယာဝါ-သီလူ မအားလည်းကောင်း၊ ပေတိယာဝါ ပြိတ္တာမအာလည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍကဿဝါ ပဏ္ဍက်အားလည် ကောင်း၊ တိရစ္ဆာဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္တိယာဝါ^၁ လူ့ယောင်ဆောင်သော တိရစ္ဆာန်မအာလည်းကောင်း၊ ဇေ၊ ဒေသေတိ။

၆၆။ ဝိညုနာ သော၊ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေန နှင့် (အတူ) (ဓပု ဒေသေတိ) ၊ပေ၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ ထပြီ ရှိ၊ ပုန တစ်ဖန်၊ နိသီဝိတွာ-ထိုင်၍၊ ဒေသေတိ အ၊ မာတုဂါ မော သည်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ ရှိ၊ ပုန နိသီဒတိ ၎င်း။ တသ္မိ-ထိုခဏ၌၊ ဒေသေတိ ဟော အံ၊ (တစ်နည်း) တသ္မိ ၊ ထိုမာတုဂါမအား၊ ဒေသေတိ အ၊ အညဿ အခြားသော၊ မာတုဂါမဿ အာ၊ ဒေသေတိ အ၊ (မာတုဂါမော) ပဉ္စ ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆတိ မေး၏၊ ဝဉ္စ ကို၊ ဝုဋ္ဌော မေးအပ်သော ရဟန်းသည်၊ ကထေတိ မာတုဂါမအား ဟောစွာ အညဿ အခြားသူ၏၊ (အခြားယောကျ်ား၏) အတ္ထာယ အင်္ဂုဒှ၊ ဘဏန္တိ ဟောအပ်သော တဏှာကို၊ မာတုဂါမော၊ သုကာတိ အံ။

ဓပုဒေသနာသိတွာပဒံ သတ္တဝံ။

၈။ တုတာရောဓနသိတွာပုဒံ

၆၇။ တေန သမယေန ၊ပေ၊ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာယ (ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီ ၃၊ စာပိုဒ် ၁၆၂ မျက်နှာ ၆၂၈၌ ရှိ) ဝဿ ဥပဂစ္ဆိသု-(ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီ ၃၊ စာပိုဒ် ၁၉၃၊ မျက်နှာ ၆၅၀၌ ရှိ) တေန သမယေန ၊ပေ၊ ယာပေတုံ(ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ ၂၊ စာပိုဒ် ၁၆၊ မျက်နှာ ၆၃၀၌ ရှိ) အထခေါ၊ ၊ပေ၊ ကိလဒိဿမာတိ (ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ ၃၊ စာပိုဒ် ၁၉၃ မျက်နှာ ၆၅၀၌ ရှိ။)

အာဝုသော ငါရုင်တို့၊ အမှာကံ တို့၏၊ (အညမညဿ၌ စပ်) ဂိဟိနံ လူတို့အာ၊ (ဘာသိတော၌ စပ်) အညမညဿ အချင်-ချင် ၎င်း၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ မြတ်သော စွာယိအရိယာ လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စွာန်မင်္ဂါလ်တရာ၏၊ ယော ဝဏ္ဏော အကြင်ဂုဏ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘာသိတော ပြောဆိုအပ်သည်၊ (ဘဝိဿတိ ဖြစ်လိမ့်မည်) ဒေသောယေဝ ဤပြောဆိုအပ်မည့် ဂုဏ်သည်သာ၊ သေယျော-အထု သဖြင့် နိဗ္ဗာန်အပ်၏၊ (ကောင်းမြတ်၏) ဣတိ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ကြကုန်ပြီ။

အထခေါ ၊ပေ၊ ဝိပုသန္တဆဝိဝဏ္ဏာ (ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ ၃၊ စာပိုဒ် ၁၇၄၊ မျက်နှာ ၆၅၃ ၌ ရှိ။)

(၁) တိရစ္ဆာန်ဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္တိယာ ၊ တိရစ္ဆာန်ဂတမနုဿဝိဂ္ဂဟိတ္တိယာ လူ့ကိုယ်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်မဟု သဂ္ဂတ္တ ဖြစ်၏၊ လူပိန်၊ မယောင်ဆောင်ထားသော နတ် နဂါး၊ ဂဠုန်တူ ဆီလိုသည်။

(၂) တသ္မိ ဒေသေတိ ၊ တသ္မိဖြင့် ခဏကို ခွဲပါ၊ (တစ်နည်း) သပ္ပဝါနိအနက်၌ သတ္တမိ သင်္ဂပါ ပါဒိတ်ဘာသာဋီ ၁၂၅။

၆၈။ အာရိက္ခံ ခေါ်၊ ပေ၊ ဥပသင်္ကမိတု (ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ ၃၊ ၆၅၃ ၌ ။) အထခေါ၊ ပေ၊ နစ ပိက္ခာကေန ကိလမိမှာတိ-(ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ- ၃၊ ၆၅၄ ၌ ။) ဇာနန္ဒာပိ၊ ပေ၊ ပညပေဿာမာတိ (ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ ၂၊ စာပိုဒ် ၁၆ မျက်နှာ ၆၃၂ ၌ ။)

အထခေါ ထိုအခါ၌၊ တေ သိက္ခာ ၁ တို့သည်၊ (ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခဲ့ကြသော ထိုရဟန် တို့သည်၊) ဘဝဝတော-အာ၊ ဇတမတ္တ-ဤအကြောင်း အရာကို အာရောစေသုံး-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သိက္ခဝေ တစ္စိ အဘယ်သို့နည်း၊ ဝေါ-သင်တို့၏ (သန္တာန်၌) ဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ ထင်ရှား ဖြစ်၏လော၊ ဣတိ- ဤသို့မေ တော်မူပြီ၊ ဘဝဝါ မြတ်စွာဘုရား၊ (နော တပည့်တော်တို့၏ သန္တာန်၌) ဘူတံ ၂ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ ထင်ရှားဖြစ်ပါပြီ၊ ဣတိ ဤသို့လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

၇၀။ ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ ၃၊ ၆၆၁ ၌ ။

ဝိနိဝရဏတာ ? ဝိက္ခဿာတိ ကာ၊ ရာဝါ ရာဂမှ၊ ဝိတ္တံ-ဝိတ်သည်၊ ဝိနိဝရဏ တာ-ကင်းသော နိဝရဏ ရှိ၏၊ (တစ်နည်း) ရာဝါ မှ၊ ဝိတ္တံ ဝိတ်၏ ဝိနိဝရဏတာ ကင် သော နိဝရဏရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝါ ကင်းသော နိဝရဏရှိခြင်းတည်း။

၇၁။ အနုပသမ္ပန္နဿ-ရဟန် မဟုတ်သူအား၊ ပဌပံ ရာနံ သို့ ဝါ တို့၊ သမာ ပုန္ဒိ-ကောင် စွာ ရောက်ပြီ ဝါ ဝင်စာ ပြီ ဣတိ ဤသို့၊ ဘဏန္တဿ ပြောသော ရဟန် ။ ပါဝိတ္တိယဿ-သို့ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကြွင်းသော ပုဒ်များကို စတုတ္ထပါရာဇိက၌ ရေးခဲ့ပြီ။

၇၃။ (လော သည်) ဥပသမ္ပန္နဿ ရဟန်-အား၊ ဘူတံ ထင်ရှား ဖြစ်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ ဝါ-ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ အာရောစေတိ ပြော၏၊ (တဿ ထိုရဟန် ၎င်းလည်းကောင်း) အာဒိကမ္ပိကဿ ၎င်းလည်း ကောင်း (ဤ၌ မဂ္ဂုမုဒါဖြစ်ကမ်း၌ နေသော ရဟန် မှ)၊ အနာပတ္တိ သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ဥမ္မတ္တကဿ မပါ။

ဘူတာရောဂဏသိက္ခာပုဒ် နိဋ္ဌိတ် အပ္ပမံ။

-
- (၁) ဇတ တိက္ခာ။ ပါရာဇိကဘာဋီ ၃၊ ၅၅။
 - (၂) ဘူတံ ဘဂဝါ။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို သော်လည်း သာမည မေးအပ်သော အရာဖြစ်၍ နပုလိန်မြင် သုံးစွဲတော်မူသည်။ “ဘူတံ-ဟုတ်မှန်၏လော” ဟူ၍လည်း ပေးတော် မူကြ၏။ ပြီ ၄၊ ၃၊ ၁၈၊ ၁၈၊ ဝါဝိတ်ဘာဋီ ၃၊ ၅၇။ ကာဒိဘာဋီ ၂၊ ၁၉။
 - (၃) ဝိနိဝရဏတာ။ ပါရာဇိကဘာဋီ ၃၊ ၆၆၃။

၉။ ဒုဋ္ဌလ္လာရောစရသိက္ခာပုဒ်

၇၈။ သက္ခယပုတ္တော သော၊ ဖာယသ္မာ ဥပနန္ဒော သည၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေဟိ ဘိက္ခုဟိ တိန္ဒင်၊ သဗ္ဗိ၊ ဘက္ကနကတော ပြုတပိဋိသော ခိုက်ရန်ရှိသည်။ (ခိုက်ရန် ပြုထားသည်။) ဟောတိ၊ သော ထိုအရှင်ဥပနန္ဒသည်။ သဗ္ဗေတနိက လွတ်စေလို သော ခေတနာ ထင်ရှာ ရှိသော သုက္ကဝိသဋ္ဌိ သုက္ကဝိသဋ္ဌိမည်သော၊ အာပတ္တိ သို့၊ အာပတ္တိတွာ ရောက်၍၊ သဗံ ကိ၊ တဿာ အာပတ္တိယာ ထိုအာပတ်၏ (အတွက်) ဝါ-ထိုအာပတ်ကြောင့်၊ ပရိဝါသ-ပရိဝတ်ကို၊ ယာစိ တောင်းပြီ၊ တဿ ထိုဥပနန္ဒအာ၊ သံယော သည်၊ ပေ၊ အဒါသိ ပေ ပြီ၊ ပေ၊ အညတရဿ သော၊ ဗူဂဿ ကောင်းမှုပြုသော အသင်၏၊ ကင်္ခါဘာဋီ ၂ ၃၁၀။ ပါတိမောက်ဘာဋီ ၄၄၂။ သယဘတ္တ သယဘတ်သည်။ (သံယာအား လျှူအပ်သော ဆွမ်း သည်။) ဟောတိ၊ သော ထိုဥပနန္ဒသည်။ ပရိဝသန္တော ပရိဝတ်ကျင်သူ လတ်သော်၊ (ပရိ ဝတ် ဆောက်တည်လတ်သော်)၊ ဘတ္တဂ္ဂေ-ဆွမ်းစာ ကျောင်း၍၊ အာသနပရိယန္တေ နေရာ၏ အစွန်၍၊ နိသီဒိ၊ ပေ။

အာရုသော တို့၊ သက္ခယပုတ္တော သော၊ တုမှာတ တို့၏၊ (တုလူပကော၌ စပ်) ဝါ တိုသည်။ သမ္ဘာဝိတော ချီ မွမ်းအပ်သော၊ ကုလူပကော သော၊ ဧသော ဖာ ယသ္မာ ဥပနန္ဒော ဤအရှင်ဥပနန္ဒသည်။ ယေနေဝ ဟတ္ထေန အကြင်လက်ဖြင့်ပင်၊ သဒ္ဓါဒေယျံ-သဒ္ဓါဖြင့် လျှူအပ်သော ဆွမ်းကို၊ ဘုဂ္ဂတိ စား၏၊ တေနေဝ ဟတ္ထေန ဖြင့်ပင်၊ ဥပက္ကမိတွာ လုံလပြု၍၊ အသုစိ သုက်ကို မောစေသိ လွတ်စေပြီ၊ ပေ၊ နိသိန္ဒော ထိုင်နေရပြီ ဣတိ ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ ဒုဋ္ဌလ္လာ ရန်ရင်-ကြမ်း တမ်းသော၊ အာပတ္တိ ကို၊ အနုပသဗ္ဗန္ဓဿ အာ၊ အာရောစေဿန္တိ နာမ ပြောကြရကုန်သနည်း၊ (ပြောကြပါလိမ့်။)

ဒုဋ္ဌလ္လာ သော၊ ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၅၉။ အာပတ္တိနာမ မည်သည်။ စတ္တာရိ ကုန်သော၊ ပါရာဇိကာနိစ ပါရာဇိကတို့လည်းကောင်း၊ တေရသ- ၁၃ ပါးကုန်သော၊ သံယာဒိသေသာစ သယာဒိသေသ်တို့လည် ကောင် တည်း။

၈၀။ ဘိက္ခုသမ္ပုတိ ၁ ရဟန် အာ၊ ပေအပ်သော သမ္ပုတိကို၊ ဌပေတွာ ၍၊ အာပတ္တိပရိယန္တာ အာပတ် အပိုင်-အခြာ ရှိသော၊ န ကုလပရိယန္တာ အမျိုးအပိုင်း အခြား မရှိသော၊ ဘိက္ခုသမ္ပုတိ-သည်။ အတ္ထိ၊ အာပတ္တိပရိယန္တာစ အာပတ် အပိုင်း အခြာ ရိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ကုလပရိယန္တာစ အမျိုး အပိုင်းအခြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုသမ္ပုတိ သည်။ အတ္ထိ၊ နေဝ အာပတ္တိပရိယန္တာ-အာပတ် အပိုင်-

(၁) ဘိက္ခုသမ္ပုတိ။ ။ကင်္ခါဘာဋီ ၂ ၂၂။ ပါတိမောက်ဘာဋီ ၂၃၄။ "ဘိက္ခု သမ္ပုတိ သမ္ပုတိရသော ရဟန် ကို" ထု ရှေ့က ပေတော်မူကြ၏။

အခြား ရှိသည်လည်း မဟုတ်သော၊ န ကုလပရိယတ္တ-အဖို့ အပိုင်အခြား ရှိသည်
လည်း မဟုတ်သော၊ ဘိက္ခုသမ္ဘတိ၊ အတ္ထိ။

ဏာပတ္တိပရိယတ္တနာမ-မည်သည်၊ ဏာပတ္တိယော တို့သည်၊ ဝါ တို့ကို ပရိဂ္ဂဟိ
တာယော ထက်ဝန် ကျင် ယူအပ်တုန်သည်၊ ဝါ ပိုင်ခြာ အပ်ကုန်သည် ဟောန္တိ၊
(ကိ အဘယ်သို့ ပိုင် ခြားအပ်ကုန်သနည် ၊) ဧတ္တကာဟိ ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိ
ကုန်သော၊ အာပတ္တိဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဘာရောစေတဗ္ဗော ပြောထိတ်၏၊ ဣတိ ဤသို့
ပိုင် ခြားအပ်ကုန်၏။ (လွယ်ပြီ။)

၈၁။ ဏာပတ္တိပရိယတ္တ အာပတ်ကို ပိုင်ခြာခြင်း၌၊ ဝါ အာပတ် အပိုင်အခြား
ရှိသော ဘိက္ခုသမ္ဘတိ၌၊ ယာ ဏာပတ္တိယော တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၌ စပ်) ဝါ-တို့ကို၊
ပရိဂ္ဂဟိတာယော၊ ဟောန္တိ၊ ဘာ ဏာပတ္တိယော တို့ကို၊ ဌပေတွာ ခုန်ထား ၍၊
အညာဟိ-ကုန်သော၊ အာပတ္တိဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဘာရောစေတိ အ ၊ ပေ။

၈၂။ ခုဋ္ဌလ္လာယ သော၊ အာပတ္တိယာ ၌၊ ခုဋ္ဌလ္လာပတ္တိသည် ခုဋ္ဌလ္လာအာပတ်ဟု
အမှတ်ရှိသည် (ဖြစ်၍) ဘိက္ခုသမ္ဘတိယာ ရဟန် အား ဖော်အပ်သော သမ္ဘတိကို
အညတြ-ကြဉ်၍၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-လူသာမဏေအား၊ ဘာရောစေတိ ဧံ ၊ ပေ။
အခုဋ္ဌလ္လာ မရန်ရင် မကြမ်းတမ်းသော၊ အာပတ္တိ၊ အာရောစေတိ၊ (ထုလ္လစွယ၊
ပါရိတ္တိယ၊ ပါရိဝေသနီယ၊ ခုတ္တဋ္ဌ၊ ဝုဏ္ဏာသိတဟူသော အောက်အာပတ်ငါးပုတည်း။)
အနုပသမ္ပန္နဿ ရဟန် မဟုတ်သူ၏၊ (သာမဏေ၏)၊ ခုဋ္ဌလ္လာဝါ-ရန်ရင်ကြမ်းတမ်း
သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အခုဋ္ဌလ္လာဝါ မရန်ရင် မကြမ်းတမ်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊
အဇ္ဈာစာရ လွန်ကျမှုကို၊ အာရောစေတိ။ (သာမဏေဗျာ-အတွက် အာပတ်ဟု
မဆိုရာ အဇ္ဈာစာရဟူသာ ဆိုရသည်။ ခုဋ္ဌလ္လာ၊ အခုဋ္ဌလ္လာ အခွဲကို ပါစိတ်ဘာဋ် ၁၊
၆၂ ၌ ရှိ။)

၈၃။ (ယော) ဝတ္ထု ကို၊ (အာပတ်သင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို) အာရောစေတိ
၏၊ (သူတ္တဝိသဋ္ဌိအမှု ပြု၏၊ ကာယသသဂ္ဂအမှု ပြု၏ စသည်ဖြင့် ဝတ္ထုကို ပြော၏။)
အာပတ္တိ-ကို၊ နနာ အာရောစေတိ မြေ၊ (သံယာဒိသေသံသီ ရောက်၏ စသည်
မပြော) တဿ ခါလည်ကောင်း၊ (ယော) အာပတ္တိ ကို၊ အာရောစေတိ ။
ဝတ္ထု ကို၊ နနာ အာရောစေတိ၊ (တဿ ခါလည်ကောင်း ၊) ဘိက္ခုသမ္ဘတိယာ^၁
ကြောင်း၊ (အာရောစေန္တဿ-ပြောသော ရဟန် ခါလည် ကောင်း) (စပ်ပုဒ် မရှိ၍
ထည့်သည်) အနာပတ္တိ။

ခုဋ္ဌလ္လာရောစနသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ နဝံ။

(၁) သိက္ခာသမ္ဘတိယာ၊ သိက္ခာသမ္ဘတိယာ၏ စပ်ပုဒ် မရှိသောကြောင့် "အာရောစေ
န္တဿ" ဟု ထည့်သည်။ "ဘိက္ခုသမ္ဘတိယာ ကို အညတြ ခြဉ်၍၊ အာရောစေန္တဿ" ဟု

၈၀၃ ပထဝီပထမသိက္ခာပုဒ်

၈၄။ အာဠာဝကာ အာဠာဝိန္ဒြိန္ဒြ ဖွေဖွာ-ကုန်သော၊ ဝါ အာဠာဝိတိုင်းသား ဖြစ်ကုန်သော၊ သိက္ခာ၊ နဝကမ္မံ အသစ်ဖြစ်သော အမှုကို၊ (အမှုသစ်ကို) ကရောက္ခာ-ပြုကုန်လတ်သော်၊ (ပြုကုန်စဉ်) ပထဝီ-မြေကို၊ ခဏန္တိပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း တူးကြကုန်၏၊ ခဏာပေန္တိပိ သူတစ်ပါးတို့လည်း တူးစေကြကုန်၏၊ (တူးခိုင်းကြကုန်၏) သက္ခပုတ္တိယာ သာကီဝင်မင်းသား၊ ဘုရားသားတော် ဖြစ်ကုန်သော သမဏာတို့သည်၊ ဧကိန္ဒြိယံ ဝ တစ်ခုသော ကာယိန္ဒြိရုံသော၊ ဇီဝ-အသက်ကို၊ ဝါ သတ္တဝါကို၊ ဝိဟေဋ္ဌန္တိ ညဉ့်ဆကြကုန်၏။

မောယပုရိသာ ၂ ချာန်မဂ်ဖိုလ် မရှိသည့် အချိုးနီးသော ယောဂ်ာ တို့၊ မနုဿာ တို့သည်၊ ပထဝီယာ ၌ ဇီဝသည်နော အသက်ဟု အမှတ်ရှိကုန်၏၊ ဝါ သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိကုန်၏။

၈၆။ ပထဝီနာမ မည်သည်၊ ပထဝီယော တို့သည်၊ ခွေ ၂ မျိုးတို့တည်း၊ ဇာတာ ဇာတဖြစ်သော၊ ဝါ အစစ်ဖြစ်သော၊ ပထဝီ-ပထဝီလည် ကောင်း၊ အဇာတာ အဇာတဖြစ်သော၊ ဝါ အစစ် မဟုတ်သော၊ ပထဝီစ လည်းတောင်းထည် ။

ဇာတာ ၃ သော၊ ပထဝီနာမ မည်သည် သုဒ္ဓပသု သက်သက်သော မြေမှုန်လည် ကောင်း၊ သုဒ္ဓမတ္တိကာ - သက်သက်သော မြေညက်လည်းကောင်း အပ္ပ

ပေလျှင် အနာပတ္တိဝါရ ဖြစ်၍ မလိုဏ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်နိုင်၏ မှန်၏ သိက္ခာသမ္မတိကို ကြဉ်၍ ပြောလျှင် အာဝတ်သင့်လိမ့်မည်။

(၁) ဧထိန္ဒြိယံ ။ ။ ဧကိန္ဒြိယန္တိ ကာယိန္ဒြိယ အတ္တိတိ မညမာနာ ဝဒန္တိ သာရတ္ထ ၃ ၁၄။

(၂) ဧဝေပဓုရိသား ။ ဝိနည်းငိုကာများ၌ မဂ်ဖိုလ် မရသူတို့သာ "မောယပုရိသာ" ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ဈာန်တရား မပါ ထိုသို့ ဖွင့်ခြင်းမှာ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသနည်းစားဖြင့် ဖွင့်ခြင်းဟု မှတ်ပါ။ ဝါ၊ ဋီ ၃၊ ၂၂၅ ဖု ဈာန်တရား ပါ ဆည့်၍ ဖွင့်ထား၏ ဋီကာဖွင့်ပုံက စီ၍ မြည့်စုံပေသည်၊ မှန်၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မဂ်ဖိုလ် မရသေးသော်လည်း ဈာန်အဘိညာဉ်ရသူကို "မောယပုရိသာ" ဟု သုံးသော်မူပေ။ ဝိ ၃၊ ၁၄၄၊ ၁၄၅၊ ၁၄၆။ ပါရာဇိကကံသာဋီ ၂ ၆၆၉။

(၃) ဇာတာ ။ ။ "ဇာတာ-ဖြစ်ပြီ သော၊ အဇာတာ-မဖြစ်သေးသော" ဟု သက္ကတ္တဖြစ်သော်လည်း "ဇာတပထဝီ" ဟူသော အသုံးအတိုင်း အနက်ဇာတာပါသည် ဝံသု-မြေမှုန် (မ) မတ္တိတာ မြေညက်၊ (မြေသား) လက်ဆုပ်ပမာဏ အထက်ရှိလျှင် ပါသာဏ ကျောက်ခဲ လက်ဆုပ်ပမာဏရှိလျှင် သက္ကရ ကျောက်ခရစ်၊ လက်ဆုပ်ပမာဏအောက် ငယ်လျှင် မရမူ ကျောက်မြစ် ထောက်သေး၊ ကဋ္ဌယ ဘိုးတွဲ၏ အပိုင်းအစ ခိုခြင်းကွဲ၊ ဝါလိကာ သိ၊ ပါစိတ်သာသာဋီ ၁၊ ၆၂၊ ကခါသာဋီ ၂ ၂၃။

ပါသာဏာ-နည် သော ကျောက်ခဲရှိသော မြေလည်းကောင်း၊ အပ္ပသက္ခရာ-နည် သော ကျောက်စရစ်ရှိသော မြေလည်းကောင်း၊ အပ္ပကဋ္ဌလာ နည်းသော အိုးခြင်း ကွဲရှိသော မြေလည် ကောင်း၊ အပ္ပမရုဗ္ဗာ နည် သော ကျောက်ပြုတ်ရှိသော မြေ လည်ကောင်း၊ အပ္ပဝါလိကာ-နည် သော သဲရှိသော မြေလည် ကောင်း၊ ယေဘု ယျေန ပံသုကာ များသောအားဖြင့် မြေမှုန်ရှိသော မြေလည်းကောင်း၊ ယေဘု ယျေနမတ္တိကာ-များသောအားဖြင့် မြေညက်ရှိသော မြေလည်းကောင်း တည် အာဒဗာပိ-မီးမလောင်အပ်သော မြေကိုလည်း၊ ဇာတာ သော၊ ပထဝီ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ဇါ၊ ယောပိ ပံသုပုဉ္ဇောဝါ အကြင်မြေမှုန်အစုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယောပိ မတ္တိကာပုဉ္ဇောဝါ အကြင်မြေညက်အစုကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိရောဓာတု မာသ လေလထက် ပိုလွန်သော ရက်၌၊ ဝါ လေ လထက် ဖာလွန်၊ ဩဝဋ္ဌော မိစ္စဝိတိ အထမ္ဘိ ဣပသုပုဉ္ဇ မတ္တိကာပုဉ္ဇကိုလည်း၊ ဇာတာ သော၊ ပထဝီ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ဇါ။

အဇာတာ သော၊ ပထဝီနာမ မည်သည်၊ သုဒ္ဓပါသာဏာ သက်သက်သော ကျောက်ခဲတို့လည် ကောင် ။ပေ၊ သုဒ္ဓဝါလိကာ သက်သက်သော သဲတို့လည် ကောင်း၊ အပ္ပပံသုကာ နည်းသော မြေမှုန်ရှိသော မြေလည်းကောင်း၊ အပ္ပမတ္တိကာ- နည် သော မြေညက်ရှိသော မြေလည် ကောင်း၊ ယေဘုယျေနပါသာဏာ-များ သောအားဖြင့် ကျောက်ခဲရှိသော မြေလည်းကောင်း ။ပေ၊ ယေဘုယျေနပါသာဏာ- များသောအားဖြင့် သဲရှိသော မြေလည် ကောင်းတည် ။ ဖျာပိ-မီးလောင်အပ်ပြီး သော မြေတို့လည်း၊ အဇာတာ သော၊ ပထဝီ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ဇါ။

ယောပိ ပံသုပုဉ္ဇောဝါ ကိုလည် ကောင်း (ယောပိ) မတ္တိကာပုဉ္ဇောဝါ ကို လည်းကောင်း၊ ဩမကဓာတုမာသံ လေ လအောက် ယုတ်လျောသော ရက်၌၊ ဝါ လေးလအောက် ယုတ်လျောစွာ၊ ဩဝဋ္ဌော ပိစ္စဝိတိ အထမ္ဘိ ဣပသုပုဉ္ဇ မတ္တိကာပုဉ္ဇကိုလည်း အဇာတာ သော၊ ပထဝီ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ဇါ ။ပေ၊ အာဏာ ပေတိ စေဒိဏံ၊ ။ပေ၊ သင်္ကိ တစ်ကြိမ်၊ အာဏတ္ထော စေဒိဏံအပ်သည်၊ ဗဟု ကမ္ဘိ များ စွာလည် ။ ခဏတိ ဟ။

၈၇။ ပထဝီလာ ၁ ဇာတပထဝီ၌ (အကပ္ပိယမြေ၌) ပထဝီသည် ဇာတပထဝီ ဟု အမှတ်ခံသည်ဖြစ်၍၊ ခဏတိဝါ ကိုယ်တိုင်မူလည် တု ဟံ၊ ခဏာပေတိဝါ- သူတစ်ပါးကိုမူလည်း တူစေဟံ၊ ဘိန္နတိဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည် ဖျက်ဆီးစေ၊ ဘေဒါ ပေတိဝါ သူတစ်ပါးကိုလည် ဖျက်ဆီးစေဟံ၊ ဒဟတိဝါ ကိုယ်တိုင်မူလည်း

(၁) ပထဝီဇာတံ ။ ဇာတပထဝီကို ဆိုလိုသည်၊ ထိုဇာတပထဝီကို ရဟန်း များအတွက် တူ-ဆွ ဖျက်ဆီး ပိ-ရှို့ပို့ရာ မအပ်သောကြောင့် "အကပ္ပိယပထဝီ" ဟုလည်း ခေါ်၏။

မိ-တိုက်အား (မိ-ရှို့ဖေ) ဝတပေတိဝါ သူတစ်ပါးကိုမူလည်း မိ-တိုက်စေအား (မိ
ရှို့နိုင်-အား) အပထဝိယာ-လတပထဝိ မဟုတ်သည်။ (အလတပထဝိ)။

၈၈။ ဣမ-ဤမြေကို၊ ဇာန သီလော၊ ဣမံ-တိုး ဒေဟိ-ပေ ပါ၊ ဣမံ ကိုး
အာဟာရ ဆောင်ယူခဲ့ပါ ဣမိနာ မြင့်၊ အတ္ထော အလိုရှိ၏။ ဣမံ ကိုး၊ ကပ္ပိယ-
အပ်စပ်သည်ကို၊ (အပ်စပ်အောင်) ကရောမိ-ပြုပါ၊ ဣတိ ဤသို့၊ ဘဏတိ ပြော
အ (ဤမြေကိုဟု ဆိုသော်လည်း မြေသာမတ "ဤတွင် ကို သိပါ၊ တိုင်စိုက်ဖို့ရာ
တွင်-လုပ်ပေ.ပါ၊ ဤမြေကို ဆောင်ယူခဲ့ပါ၊ တိုင်စိုက်ဖို့ရာ တွင်အလိုရှိ၏၊ တွင်-ကို
ကပ္ပိပါ၊ တွင်းကို ကပ္ပိစမ်" စသည်ဖြင့် ကပ္ပိယဝေါဟာရဖြင့် ခိုင်းနိုင်၏။)

အသန္တိစ္စ သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် မစေ့ဆော်မှု၍၊ (ဘိန္တုဿ^၁ ဖျက်
သော ရထန် ခါလည်းကောင်း၊ အဿတိယာ-သတိမရှိသဖြင့် (သတိကင်းသဖြင့်)
(ဘိန္တုဿ ခါလည်းကောင်း၊) အဇာနန္တဿ-မသိသော ရဟန်း၏လည် ကောင်၊
အနာပတ္တိ။

ပထဝိဇထနသိက္ခာပဒံ နိဂ္ဂိတံ သေဝံ၊
ပဌမော-သော၊ မုဘာဝါဒဝေဂ္ဂ-တည်း။

ကဿ ထိုမုသာဝါဒဝင်၏၊ ဥဒ္ဓါနံ ဥဒ္ဓါနံ၊ ကား၊ (အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်တာ)
မုသာ မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်၊ ဩမသံ-ဩမသသိက္ခာပုဒ်၊ ပေသုည ပေသုညသိက္ခာ
ပုဒ်၊ ပဒ ပဒသောဓမ္မ၊ ဂေ ထို-တစ်ပါး၊ ဒုဝေ နှစ်ပါးကုန်သော၊ သေယျာယ
သဟသေယျသိက္ခာပုဒ်တို့၊ တညတြ ဝိညနာ တတ်သိနာ-လည်သူကို ကြည့်၍၊
(မာတုဂါမအား တရားဟောခြင်း) ဘူတာ ဘူတာရောစနသိက္ခာပုဒ်၊ ဒုဠုလ္လာပတ္တိ-
ဒုဠုလ္လာပတ္တိရောစနသိက္ခာပုဒ်၊ ဣတိ ဤကား၊ ဥဒ္ဓါနံ တည်း။

အမှာ။ ။ဥဒ္ဓါနံ ၌ သင်လျော်သလို အနက်ပေးရသည်၊ မုသာ-မုသာ
စကား ပြောခြင်း၊ ဩမသ နှစ်လှထို-ခြင်း၊ ပေသုည ကုန်းတိုက်ခြင်း စသည်ဖြင့်
လည် ပေးနိုင်၏။

(၁) ဘိန္တုဿ။ ဗျာစိတ်ဘာသာ၌ ဝ ၇၄၊ ဝထင်္ဂ ခဏောယျဝါ ခဏာပေလျဝါကို
ကြည့်၍ ခဏန္တဿဝါ ခဏာပန္တဿဝါဟုလည်း စပ်ပုဒ် ထည့်နိုင်၏။

မုဘာဝါဒဝင် ပြီး၏။

၂။ တူတဂါဝေဂ်

၁။ ဘူတဇာတိပထိတ္တာပုဒ်

၈၉။ ရုက္ခ-သစ်ပင်ကို ဆိန္ဒုဒ္ဓိ-ကိုယ်တိုင်လည်း ဖြတ်ကြကုန်၏။ ဆေခါပေန္တိပိ သူတစ်ပါးကိုလည်း ဖြတ်စေကြကုန်၏။ အညတရော နာမည် အနွယ်အားဖြင့် မထင်ရှားသော ဝါ တစ်ယောက်သော အာဠဝကော သော၊ သိက္ခာပိ သည်လည်း ရုက္ခ ဆိန္ဒုတံ၊ တသို့ ရုက္ခော-၌၊ အဓိဝတ္တာ အုပ်စိုး၍ နေသော ဒေဝတာ နတ်သည် (ဤနေရာ၌ နတ်သမီး) တ သိက္ခံ ကိုး စေတ-ဤစကားကို အဝေါဇ (ကိ) ဘန္တေ အရှင်ဘုရား အတ္တနော ခ်။ ဘဝန ပိမာနံကို၊ ကတ္တုကာမော-ပြုလုပ်လိုသည် ဖြစ်၍၊ မယံ ခ်။ ဘဝန ကိုး မာ ဆိန္ဒု မဖြတ်ပါနှင့်၊ ဣတိ ဤသို့လျှောက်ပြီး။

သော သိက္ခာ သည်၊ အနာဒိယန္တော စကားကို မနာယူသည်၊ (နာမထောင် ဂရုမစိုက်သည်။) (ဟုတွာ) ဆိန္ဒုယေဝ ဖြတ်မြဲဖြတ်သည်သာ၊ [အနာဒိယန္တော-စကားကို မနာယူဘဲ၊ (နာမထောင်ဘဲ) ဟု အလွယ်ပေးပါ။] စ-သည်သာမတသော (ဖြတ်ရုံသာ မကသော) တသော ဒေဝတာယ ထိုနတ်သမီး၏။ ဒါရကဿ နတ် တလေ ခ်။ ဗာဟု လက်မောင် ကို၊ အာကောဋေသိ ဖြတ်မိပြီ၊ အထခေါ ဌံ၊ ထသော ဒေဝတာယ-၏။ စေတံ ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ ပြီ (ကိ) အဟံ၊ ဣမံ သိက္ခံ ကိုး၊ ဣဓေဝ ဤအရပ်၌ပင်၊ ဇီဝိတာ ဇီဝိတိန္ဒြေမ၊ (အသက်မှ) ယန္တုန ဝေါရောပေယျ ၊ အကယ်၍ ခွင်းရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ (ခွင်းရလျှင် ကောင်းမှာဘိ) ဣတိ ဤသို့အကြံဖြစ်ပြီ၊ မေ၊ ဟာဟံ-အကြင်ငါသည်၊ စေတ သိက္ခံ ကိုး၊ ဣဓေဝ ၌ပင်၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ ဝေါရောပေယျ ခွင်းရာ၏။ (တသော) မေ ထိုငါ၏။ (စေသံ စပ်) ဝါ တိုငါ့အား (နပတိရူပံ စပ်) စေတ ဤသို့ခွင်းခြင်သည်။ န ပတိရူပံ မလျှောက်ပတ်ချေ၊ (မသင့်ထော်ချေ) အဟ ဘဂဝတော အာ၊ စေတမတ္တ ကိုး၊ ယန္တုန အာရောစေယျ အကယ်၍ လျှောက်ရပါမူ ကောင်း လေစွ၊ ဣတိ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

အထခေါ အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ မေ၊ အာရောစေသိ လျှောက်ပြီ၊ ဒေဝ တေ နတ်သမီး၊ သာဓု သာဓု ကောင် ၏ ကောင်း၏။ ဒေဝတေ၊ တွ-သည်၊ တ သိက္ခံ ကိုး၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ န ဝေါရောပေသိ-မခွင်းသည်မှာ၊ သာဓု ခေါ ကောင်းသည် သာ၊ ဒေဝတေ၊ အန္တ-ယန္တေ တွ-သည်၊ တ သိက္ခံ ကိုး၊ ဇီဝိတာ မှ၊ သစေ ဝေါရော

(၁) ယန္တုန။ ပါရာဇိကကံသာသာဒီ ၂ ၁၈၇။
(၂) န ခေါ စေတ ပဋိရူပံ။ ဇေတ-ဤသို့ခွင်းခြင်းသည်၊ ပေ အား န ပတိရူပံ မလျှောက်ပတ်ချေဟုလည်း ယေနိုင်၏။ ဤ၊ ပါရာဇိကကံသာဒီ ၁ ၁၉၉ကို ကြည့်၍ မေကို စေတ ပဋိရူပံ နှစ်ခုလုံး၌ စပ်သောနည်းဖြင့် ယေထားပါသည်။

ပေယျာသိ အကယ်၍ ခွင် လိုက်အား (ခွဲလိုက်အား) ဒေဝတေ တို့၊ ပဟုံစ ဗျာ စွာ လည်၊ အပုည မကောင်းမှုကို၊ ပသဝေယျာသိ ။ ဖြစ်စေရာ၏၊ ဒေဝတေ တို့၊ ဂစ္ဆ-သွားပါ၊ အမှကသို့ ထိုမည်သော၊ ဩကာသေ-အရပ်၌၊ ရုက္ခော-သစ်ပင်သည်၊ ပိပိတ္တော-၂ ပိုင်ရင်နတ်မှ ကင်းဆိတ်၏၊ (ပိုင်ရှင် မရှိ) တသို့ ထိုသစ်ပင်၌ (ဝါ သို့) ဥပဂစ္ဆ ချဉ်ကပ်ချေ၊ ဣတိ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊ ဧကိန္ဒြိယ တစ်ခုသော ကာယိန္ဒြေရှိသော၊ ဇိဝံ အသက်ကို၊ (သတ္တဝါကို) ဝိပေဋေန္တိ ညဉ့် ဆဲကြကုန်၏။

ဥ၁။ ဘူတဂါမောနာမ-မည်သည်၊ ဝိဝေတောနိ ။ မျိုးစေတို့ကြောင့် ဖြစ်သော သစ်ပင်တို့သည်၊ ပဉ္စ ငါးမျိုးတို့တည်း၊ မူလဗီဇ-အဖြစ်မျိုး လည်းကောင်း၊ (ခန္ဓဝိဇ-ပင်စည်း၊ စဉ္စ အသစ်၊ အဂ္ဂ အညွန့်) ပဉ္စမ ငါးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဝိဇေဓမ္မေဝ အဝေသာလျှင်ဖြစ်သော မျိုး လည်းကောင်း တည်း ။

မူလဗီဇနာမ ၄-အဖြစ်မျိုးမည်သည်၊ ဟလိဒ္ဓိ-နန္ဒင်လည်းကောင်း သီဝိဝေရ-ချဉ် (ဂျင်) ဝစာ-လင်-နေ၊ (လင်းလေး) ဝစတ္ထ ဆိတ်ဖူ၊ အတိဝိသာ ဘိဝုတ်၊ (ဇိဝုတ်) ကဋကရောယိကီ-ကုလာ-ဆောင်မေးခါ ဥသီရ-ပန် ရင်၊ ဘဒ္ဒမုတ္တကံ နွားမြေရင်-လည်းကောင်း-တည်း၊ ဝါ ပန သည်သာ မကသေ၊ အညာနိပိ အခြာ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ ၅ အကြင်သစ်ပင်တို့သည်၊ အတ္ထိ ရှိကုန်၏၊ တာနိ

(၁) ဝသဝေယျာသိ။ ။ ဝါစိတ်ဘာသာငို ၁၈ ၇၆။

(၂) ပိပိတ္တော။ ။ ဝါစိတ်ဘာသာငို ၁၈ ၇၈။

(၃) ဝိဝေတောနိ။ ။ ဤပုဂံကို အဋ္ဌကထာ၌ နှစ်နည်း ဖွင့်ထား၏ ပထမနည်းအလို "ဝိဝေယိ+ဇာတာနိ ဝိဝေတောနိ" ဟု တပျူရိသ်အာသ် ပြု မျိုး ဖေကြောင့် ဖြစ်သော သစ်ပင် တို့သည်ဟ ပေ၊ ဒုတိယနည်းအလို "ဝိဇာနိဇ+ဇာတာနိ+ဇာတာနိဇာယိ ဝိဝေတောနိ" ဟု ကမ္မတရယပြု၊ ဝိဝေတောနိဟု ဆိုလိုလျက် ဝိသဂ္ဂါကျေနေသည်၊ မျိုးစေ့လည်-ဖြစ်+ပေါက် ဖွားပြု-လည်း ဖြစ်သော သစ်ပင်တို့သည်ဟု ဖေ၊ ။ ဝါစိတ်ဘာသာငို ၁၈ ၈၀။

(၄) မူလဗီဇနာမ စသည်။ ။ မူလဗီဇနာမ ဟလိဒ္ဓိ စသည်ဖြင့် မျိုးစေတို့ ပြတော် မူခ၏ ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ ။ ဇေ၊ သဗ္ဗာယန္တိဟု အမြစ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်ကို ပြတော် မူ၏ ဤဝကားရှင်ရပ် ရေ့နောက် ညီအောင် "ယာနိ ဝါပနညာနိ" စသည်တို့ မျိုးစေကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးသစ်ပင်ဖြင့် အကြောင်း၍ ဖေကို ပြသော ဖလူပစာရစကားဟု မှတ်ပါ။ ။ ဝါစိတ်ဘာသာငို ၁၈ ၈၂။

(၅) ထာနိ ဝါ ပနညာနိပိ။ ။ ဤ၌ "ယာနိ ဝါ ပနညာနိ အတ္ထိ" ဟု တစ်ဝါကျ "မူလေ/ဇာယန္တိ မူလေ သဗ္ဗာယန္တိ" ဟု တစ်ဝါကျ "ဇာ မူလဗီဇနာမ" ဟု တစ်ဝါကျ သုံးဝါကျရှိပုံကို သတိပြုပါ ထိုတွင် ယာနိ ဘညာနိပိသည် အတ္ထိ၏ အနိယစကတ္တာ။ ထို၏

တာနိ ထိုသစ်ပင်တို့သည်၊ (ယမိ) မူလေ-အကြင်အမြစ်၌၊ ဇာယန္တိ ပေါက်ကုန်၏။
(ယမိ) မူလေ ၌၊ သဗ္ဗာယန္တိ ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်း ကြီးပွားကုန်၏။ ဧတ-ဤအမြစ်
အပေါင်းသည်၊ မူလပီဇံနာမ-မူလပီဇံမည်၏။ (အမြစ်မျို မည်၏။)

ခန္ဓပိဇနာမ မည်သည်၊ (ပင်စည်မျိုးမည်သည်) အဿတ္တော ညောင်ဗူးဟော
(ဟောမိညောင်) နိဂြောဓော-ပင်ညောင်၊ ပိလက္ခော ညောင်ကြွပ်၊ ဥဒုပ္ပရော ရေ
သဖန်း၊ ကစ္ဆကော ဖအောင် ၊ ကပိတ္ထနော ညောင်ချပ်၊ ဇေယ (ယမိ) ခန္ဓေ အကြင်
ပင်စည်၌ ၊ ဇေ တေ-ဤပင်စည်အပေါင်းသည်။

ဥစ္ဆ ကြံ၊ ဝေဠု ဝါး နဋော ကျွဲ၊ ဇေယ (ယမိ) ပဌေ အကြင်အဆစ်၌ ၊ ဇေယ
အဇ္ဈကံ-ကညှိ၊ ဖဏိဇ္ဇကံ-နံ၊ ဟိဂိဝေရ ဖန်လာ၊ ဇေယ ပုဗ္ဗဏ္ဍာ-(ပဲ၏ ဦးစွာ၊ ဖြစ်ပေါ်
လာသည့် အစာယူသော) ကောက်၊ စပါး အပရဏ္ဍာ-(ကောက်၏နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်
ရသည့် အစာဟူသော) ပဲ။

၉၂။ ပိဇေ-မျိုးစေ့၌၊ ပိဇေသညီ ။ မျိုးစေဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (တစ်နည်း)
ပိဇေ-ဘူတဂါမ်ဖြစ်သော မျိုးစေ့၌၊ ပိဇေသညီ-ဘူတဂါမ်ဖြစ်သော မျိုးစေ့ဟု အမှတ်
ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဆိန္ဒတိဝါ ။ ကိုယ်တိုင်မူလည် ဖြတ်ဘုံ၊ ဆေဒါပေတိဝါ-သူတစ်ပါး
ကိုမူလည်း ဖြတ်စေအံ့ ဆိန္ဒတိဝါ ကိုယ်တိုင်မူလည် ။ ဖျက်ဆီးအံ့၊ ဘေဒါပေတိ
ဝါ သူတစ်ပါးကိုမူလည်း ဖျက်ဆီးစေအံ့ ပစတိဝါ ? ကိုယ်တိုင်မူလည် ။ မိတိုက်အ
ပစာပေတိဝါ သူတစ်ပါးကိုမူလည်း မိတိုက်စေအံ့ ။ ပေ

၉၃။ အသပ္ပိစ္စ သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် မစေ့ဆော်မှု၌၊ (ဆိန္ဒန္တဿ
ဖြတ်သော ရဟန်း၏လည် ကောင်) အဿတိယာ သတိ မရှိသဖြင့် (အမှတ်
တမဲ့) ဆိန္ဒန္တဿ-၏လည် ကောင် ။ အဝေန္တဿ မသိသော ရဟန် ၏လည်း
ကောင် ။ ပေ။

ဘူတဂါမသိတ္တာပမံ နိဋ္ဌိတံ ဝထမံ

နိယမကို "တာနိ" ဟု ထည့်ပါ ဤတာနိသည် ဇေယန္တိ သဗ္ဗာယန္တိ၏ ကတ္တာလည်းဖြစ်၏။
မူလေ၌ "ယမိ" ဟု အနိမယ ထည့်ပါ။ ဧတံသည် ထို၏ နိယမတည်း ထို့ကြောင့် "တေ
ဤအမြစ်သည်" ဟု ဆိုရသည်။ နောက်နောက်ဝါဒများ၌လည်း ရှင်းလင်းပါ။ [ဘာသာဋီ
ဂါ]။

- (၁) ပိဇေ ပိဇေသညီ။ ။ ဘာသာဋီ ၁၊ ၈၃၊ ၈၄။
- (၂) ဆိန္ဒတိဝါ။ ။ ဘာသာဋီ ၁၊ ၉၅။
- (၃) ပစတိဝါ။ ။ ဘာသာဋီ ၁၊ ၉၆။

၂ အညဝါဒတော်ဒီပေသေ

၉၄။ ကောသမ္ဘိယံ ကောသမ္ဘိယံ ဝါ ကောသမ္ဘိယံ အနိ ဖြစ်သော ယောသိတာရာမေ ယောသိတာရုက္ခောဏ်တိုက်၌ ပေ၊ ဖာယသ္မာ ဆန္ဒော အရှင် ဆန္ဒသည်။ အနာဇာရ-မကျင့်ထိုက်သော အကျင်ကို၊ အာစရိတ္တာ-ပြုကျင့်ပြီ ။ အာပတ္တိယာ ဖြင့်၊ အနုယုဂ္ဂိယမာနော စစ်ဆေ မေ-ခြမ်းအပ်သော်၊ အညေန အခြာသော စကော-ဖြင့်၊ အည ဝိ အခြာသော စကောကို (တစ်နည်း) အညေန အခြာ သော အကြောင် ဖြင့်၊ အည အခြာသော အကြောင်းကို၊ ပဋိစရတိ ဖု-ကွယ်၏။ (တိ-အဘယ်သို့ ဖု-ကွယ်သနည်း) ကော-အဘယ်သူသည် အာပန္နော ရောက်သနည်း ၊ ကိ အဘယ်အာပတ်သို့ အာပန္နော-နည်း ကိသို့ အဘယ်ဝတ္ထု ကြောင်း (အဘယ်အကြောင် ကြောင့်) အာပန္နော၊ ကထံ အဘယ်နည်း ဖြင့်၊ အာပန္နော၊ တံ အဘယ်သူကို၊ ဘဏထ ပြောဆိုနေကြသနည်း၊ ကိ အဘယ် စကော ကို၊ ဘဏထ၊ ဣတိ ဤသို့ဖု ကွယ်၏ ။ ပေ၊ ဆန္ဒဿ သိက္ခာနော ကို၊ အည ဝါဒကံ? အညဝါဒကံသို့ ဝါ အညဝါဒကုပ္ပိလ်၏ အဖြစ်သို့ ရောပေတု တင် လော ပေ။

၉၅။ သံယေန သညံ၊ ဆန္ဒဿ သိက္ခာနော ကို၊ အညဝါဒကံ-သို့၊ ရောပိတ တင်အပ်ပါပြီ။

၉၆။ အညေန ဖြင့်၊ အည တို့၊ ပဋိစရန္တော လတ်သော်၊ အာပတ္တိ-သို့ အာပဋိ သာမိ ရောက်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ တုဏှိဘူတော ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်သည်၊ (ဖြစ်၍) ဝါ-ဆိတ်ဆိတ်နေသည်ဖြစ်၍၊ သံယ ကို၊ ဝိဟေသေတိ-ညှင် ဆဲ၏။

- (၁) အညေန အညံ။ ။ဘာသာဋီ ၁၊ ၁၀၄။
- (၂) ပဋိစရတိ။ ။ဘာသာဋီ ၁ ၁၀၄။

(၃) အညဝါဒထံ ရောပေတု။ ။ ဆန္ဒဿ သိက္ခာနော အညဝါဒကံ ရောပေတု” တု ပဋိတော် နှို၏ ဆန္ဒဿ သိက္ခာနောကို နှော့ဆရာတော်များက “အာ” တု ဖော်တော်မူကြ၏။ ထိုသမ္ဘဝါဒသည် ဤနေရာ၌ “ကဏဗေ သံသောသည်” တု ယုပ သင့်လျော်မည်၊ ကော-ရှင် ဆရာတော်က ဤဝါကျမျိုး ဝယ် တောတ်ပါအတိုင်း ထနတ်ဖော်စုလေ့ ရှိသည်။ “ဆန္ဒဿ သိက္ခာနော-၏ (အပေါ်၌) အညဝါဒကံ အညဝါဒကကကို ရောပေတု-ထင်လော” (တစ်နည်း) ဆန္ဒဿ သိက္ခာနောကို ဆဋိတ်အဖြစ် ယူ၍ “ဆန္ဒဿ သိက္ခာနော-ကို အညဝါဒကံ သို့ ရောပေတု-တင်လော” ။ “ရောပေတု ထတ်ရောက်စေ-လာ” တု သစ္စတ္ထဖြစ်သော်-“ညှင် လွယ်ကူအောင် ပေးထားပါသည်။ ဘာသာဋီ ၀၊ ၁၀၆။

၉၉။ အညဝါဒကောနာမ သည်၊ သဃမဇ္ဈေ ဌ၊ ဝတ္ထုသ္မိဝါ-အကြောင်းဝတ္ထု၌
 သော်လည်း ကောင်း၊ အာပတ္တိယာဝါ ဌသော်လည်းကောင်း၊ အနုယုဒ္ဓိယမာနော
 စရ်ဆေ ဖေမြန် အပ်သော်၊ တာ ထိုအကြောင်း အရာကို၊ (ထိုဝတ္ထု အာပတ်ကို၊)
 န ကထေတုကာမော မဖြေလိုသည်ဖြစ်၍၊ န ဥက္ခါဒေတုကာမော မဖွင့်ဖော်လို
 သည်ဖြစ်၍၊ ပေ၊ ပဋိစရတိ၊ ဒေသော ဤရဟန်း သည် အညဝါဒကောနာမ မည်၏၊
 (မေ အပ်သော အကြောင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အကြောင်းအရာကို ပြောဆို
 တတ်သူမည်၏။)

၁၀၀။ အညဝါဒကေ-သ္မိ၊ အရောပိတေ မတင်အပ်သောမိ၊ ပေ၊ ပဋိစရတိ
 ပေ၊ အညဝါဒကေ-သ္မိ၊ ရောပိတေ တင်အပ်ပြီးသော်။

၁၀၁။ ဓမ္မကမ္မေ ဌ၊ ဓမ္မကမ္မသည် ဓမ္မတံဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ အည
 ဝါဒကေ^၁ မေးအပ်သော စကားမှ တစ်ပါးသော စကားကို ပြောဆိုတတ်သော
 မှ ကွယ်မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဟေသကေ သံယာကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော
 ဆိတ်ဆိတ်နေမှုကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ပါစိတ္တိယဿ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပေ။

၁၀၂။ ဓာလနန္တော မသိသည်ဖြစ်၍ ပုစ္ဆတိ-မေးတဲ့၊ ဂိလာနော သည်၊ ဟုတ္တာ
 ဝါ ဖြစ်၍သော်လည်း၊ န ကထေတိ မပြောအာ သံဃဿ-၏၊ ဘဏ္ဍနဝါ^၂ ငြင် န
 ခြင် သည်သော်လည်း ကောင်း၊ ကလဟောဝါ နိုက်ရန်ဖြစ်ခြင် သည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဝိဂ္ဂဟောဝါ ဆန်ကျင်ဘက် ယူခြင်-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဝါဒေါ
 ဝါ ဆန်ကျင်ဘက်ပြောခြင်-သည်သော်လည်း ကောင်း၊ ဘဝိဿတိ ဖြစ်လိပ်မည်၊
 ဣတိ-ဤသို့ဤ၍၊ န ကထေတိ သယဘေဒေါဝါ သယာ၏ ကွဲပြားခြင်းသည်
 သော်လည်းကောင်း၊ သံဃရာဇိဝါ သယာ၏ အရေးအကြောင်းသည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ (သံဃာကွဲဖို့ရန် အရေးအကြောင်းသည်သော်လည်းကောင်း) ဘဝိဿတိ
 တိ၊ န ကထေတိ အခမ္ပေနဝါ မထရားသဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဂ္ဂေနဝါ
 ဝဂ်ဖြင့်သော်လည်း ကောင်း၊ န ကမ္မာရဟဿဝါ က မထိုက်သု၏ (အပေါ်၌)
 သော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မံ ကို၊ ကရိဿတိ ပြုလိမ့်မည်၊ ဣတိ န ကထေတိ။

အညဝါဒကသိတွာပဒ် နိဋ္ဌိတံ နုတိယံ။

(၁) အညဝါဒကော ။ဤအဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ အနုတ်ပေးထားပါသည်။ ပါစိ
 တျာဒိအဋ္ဌကထာနှင့် ကဒါအဋ္ဌကထာတို့ ဖွင့်ပုံချင်း အနည် ငယ် တွဲ၏။ သတိပြုပါ။ [ပါစိတ်
 တာဋိ ၃၊ ၁၀၆။ ကဒါတာဋိ ၂၊ ၃၆။ ဝါတိမောက်ဘာဋိ ၂၄၁။]

(၂) ဘဏ္ဍန စသည့်။ ။ပါစိတ်ဘာသာဋိ ၃၊ ၁၀၈။

၃။ ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒ

၁၀၃။ တေန သမလေန ဝေပ၊ ကလန္တကနိဝါပေ၊ ပါရာဇိကဏ်ဘာဠိ ငှ၊
 ၄၅၄ ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ အာယသ္မာ ဝေပာ၊ ပေ လာမတာနိဝ ဘတ္တာနိ ပါရာဇိ
 ကဏ်ဘာဠိ ငှ ၄၅၅၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ တေ ထိုမေတ္တိယ ဘူမဇကရဟန်တို့သည်၊
 မလ္လပုတ္တ သော၊ အာယသ္မန္တံ ဝေပ ကိ၊ ဘိက္ခု၊ အခြာ ရဟန် တို့ကို၊ ဥဇ္ဈာပေန္တိ
 အောက်ထန်းတံဟု၊ အသိအမှတ်ပြုလျက်၊ ကြည့်ရှုစေကြကုန်၏။ ဝါ အယုတ်
 သဘော၊ ထုတ်မပြောဘဲ၊ တေ တောကြံစည်စေကြကုန်၏။ (အထင်သေးစေကြ
 ကုန်၏။) ကိ နည်။ ဆန္ဒာယ ချစ်ခြင်ကြောင့်၊ ပါစိတ်ဘာဠိ ၁ ၁၀၈။ ဝေပာ
 မလ္လပုတ္တော သည်၊ သေနာသန-ကောဉ် အိပ်ရာနေရာကို၊ ပညာပေတိ ခင်းစေ၏
 ဆန္ဒာယစ ကြောင့်လည်း၊ ဘတ္တာနိ တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိသတိ-ညွှန်ချ၏။ ဣတိ-ဤသို့ အထင်
 သေးစေကြကုန်၏။

၁၀၄။ ဘဂဝတာ သည်၊ ဥဇ္ဈာပနက-အောက်တန် စာ ဟု၊ အသိအမှတ်
 ပြုလျက် ကြည့်ရှုစေကြောင်း စကားကို၊ ဝါ-အယုတ်သဘော ထုတ်မပြောဘဲ၊ တေ
 တော ကြံစည်စေကြောင်း စကားကို၊ ဝါ ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကားကို၊ ပဋိက္ခိတ္တံ ပယ်
 မြစ်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ ဤသို့ကြံ၍၊ ဧတ္တာဝတာ ဤအတိုင်းအရှည်ဖြင့် ဘိက္ခု
 တို့သည်၊ သောသမ္ဘိ နှားထောင်ကြလိမ့်မည်၊ (ကြာကြလိမ့်မည်)။ ဣတိ ဘိက္ခု
 တို့၏၊ သာမန္တာ အနီး၌၊ ဒိယန္တိ အပြစ်ကိုပြု၊ ရှုတ်ချကြကုန်၏။

၁၀၆။ ဥဇ္ဈာပနကနာမ မည်သည်။ ဥပသမ္ပန္န ၂ မြင်မြတ်သော ရဟန်း
 အဖြစ်သို့ ရောက်သူကို၊ (သာမညက) သံယေန သံဃာသည်၊ သမ္ပုတ သမုတ်
 အပ်သော၊ သေနာသနပညာပကံဝါ အိပ်ရာနေရာကို ခင်းပေးတတ်သူကိုသော်
 လည်းကောင်း၊ ဘတ္တဒ္ဓေသကဝါ ဆွမ်းတို ညွှန်ချတတ်သူကိုသော်လည်းကောင်း၊
 ယာဂုဘာဇကံဝါ ယာဂုကို ဝေဖန်တတ်သူကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဖလ သစ်သီး)
 အပ္ပမတ္တကဝိသန္ဓကဝါ အနည်းငယ်သော ပိတ်တိုဖျင်စ စသည်ကို စွန့်လွှတ်တတ်

(၁) ဥဇ္ဈာပေန္တိ။ ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါစိတ်ဘာသာ၌ ဝ၊ ၁၀၈ ၌ ပြထားပြီ။
 ပါရာဇိကဏ်ဘာဠိ ၂ ၅၂၀ ၌ "အယုတ်သဘော နှုတ်ဖြင့် မပြောဘဲ" ဟု ပေးတော်မူခဲ့၏။
 ဤ၌ "အယုတ်သဘော၊ ထုတ်မပြောဘဲ" ဟု ပေးတော်မူသည် အဓိပ္ပာယ် တူတူတူဝင်။

(၂) ဥပသမ္ပန္နံ စသည်။ ။ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။ ။ "ဥပသမ္ပန္နံ နပ အပ္ပမတ္တကဝိသန္ဓ
 ကံဝါ" ဟူသော စုတိယန္တပုဒ်တို့ကို မကံကတ္တကာမောဝယ် ကတ္တ၌ ကအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ ထိုပုဒ်
 တို့ကို အဝဏ္ဏံ အယသ၌ စပ်ဒိုက် ကံအဖြစ်ဖြင့် မပေဒိုက်၊ သမ္ပန်အဖြစ်ဖြင့်သာ စပ်နိုင်၏
 ထို့ကြောင့် ဥပသမ္ပန္နံ စသည်၌ သမ္ပန်အနက်ပေးပါ။ လွယ်တူအောင် တစ်နည်းသာ ပေးထား
 ပါသည်။ ပါစိတ်ဘာသာ၌ ဝ၊ ၁၀၉ သေဝ။

သုကိုသော်လည် ကောင်း၊ (ဝိသေသကံ) ဝာဝဏ္ဏံ ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်ကို၊ ကတ္တကာမော ပြုလိုသည် ဖြစ်၍၊ အယသ အခြံအရဲခဲကို၊ (အကျော်အစောမဲ့ကို) ကတ္တကာမော ၍၊ မကိုကတ္တကာမော-အရှိန်အစော်မဲ့သု၏ အပြစ်ကို ပြုလိုသည်ဖြစ်၍၊ (ဝါ မျက်နှာ မသာမယာသု ဖြစ်အောင် ပြုလိုသည်ဖြစ်၍) ဥပသမ္ပန္န ကို၊ ဥဇ္ဈာပေတိဝါ ကဲ့ရဲ့မှုလည်း ကဲ့ရဲ့စေအ၊ ဝိယျတိဝါ ရှုတ်ချမှုလည်း ရှုတ်ချအ

ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညံ၊ ဥဇ္ဈာပနကေ^၁ အောက်တန် စားဟူ၊ အသိအမှတ် ပြုလျှတ်၊ ကြည့်ရှုစေကြောင်း စကားကြောင်လည်းကောင်း ၊ ဝါ အလှတ်သဘော၊ ထုတ်မပြောဘဲ၊ တွေးတော ကြံစည်စေကြောင်း စကားကြောင်လည် ကောင်း၊ ဝိယျနကေ အပြစ်တို့ပြု၊ ရှုတ်ချကြောင်း စကားကြောင်လည် ကောင်း၊ အာပတ္တိ၊ ပါရိတ္တိယဿ။

၁၀၇။ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ ဆန္ဒာ ချစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဒေါသာ-မုန် ခြင်း၊ မောဟာ မသိနားမလည်ခြင်း) ဘယာ ကြောက်ခြင် ကြောင်လည်ကောင်း၊ ကရောန္တံ ပြုသူကို၊ ဥဇ္ဈာပေတိဝါ။

ဥဇ္ဈာဝနတသိတွာပဒ် နိဋ္ဌိတံ ဇာတိယံ။

ဌာ ပထမဝေဒနာသနသိက္ခာပုဒ်

၁၀၈။ ဟေမန္တိကေ^၂ သိ နှင် ရှိသော၊ ဝါ ဆီးနှင် ကျရာ ဆောင်းဥတုဖြစ်သော၊ ကာလေ အခါ၌၊ အဇ္ဈောကာသေ လွင်တီးခေါင်၌၊ (လွင်မြင်၌) သေနာသန အိပ်ရာနေရာကို၊ ပညပေတွာ ခင်-ပြီး၍၊ ကာယံ ကိုယ်တို့၊ ဩတာပေန္တာနေ၌ ပူစေကုန်လတ်သော်၊ (နေဆာ လှံတုန်လတ်သော်) ကာလေ ယာဂုဆွမ်းစသည်တို့၏ အခါကို၊ အာရောစိတေ လျှောက်အပ်သော်၊ တ ထိုအိပ်ရာနေရာကို၊ ပတ္တမန္တာ ဖဲသွားကုန်စဉ်၊ နေဝ ဥဒ္ဓရိသု ကိုယ်တိုင်လည်း မရှုပ်သိမ် ကြကုန်၊ န ဥဒ္ဓရာပေသို သုတစ်ပင်ကိုလည်း မရှုပ်သိမ်းစေကြကုန်၊ အနာပုတ္တာ မပန်ပြောတပတ္တမိသု ကုန်ပြီ၊ သေနာသန သည်၊ ဩဝဋ္ဌံ ဇိုးစွပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ။

၁၀၉။ ထာလသေဝ စောစော၌ပင်၊ သေနာသန ကို၊ အဘိဟရန္တိ ဧဇ္ဇူ၍ ဆောင်ကြကုန်၏၊ (သိမ် ဖို့ရာ ဆောင်ယကြကုန်၏)၊ ဟေ၊ အဝသိကသင်္ဂေတေ^၃ ဦးအခါ၌ ဖြစ်သော လတို့ဟု အသိအမှတ် မပြုအပ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌမာသေ

(၁) ဥဇ္ဈာဝနကေ၊ ဝိယျနကေ။ ၊ ပါရိတ်ဘာဋိ ၁၊ ၁၀၉။
 (၂) ဟေမန္တိကေ စေညံ။ ၊ ပါရိတ်ဘာဋိ ၁၊ ၁၁၃။
 (၃) အဝသိကသင်္ဂေတေ။ ၊ ပါရိတ်ဘာဋိ ၁၊ ၁၁၃။ ကင်္ဂါဘာဋိ ၂၊ ၄၅။

ရှင်လတို့ပတ်လုံး၊ မဏ္ဍပေဝါ-မဏ္ဍပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ရှုက္ခမုလေဝါ-သစ်ပင်၏ အနီ အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ အကြင်အရပ်၌ (အကြင်သစ်ပင်အနီ-အောက်၌) ကာကာဝါ တို့ တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကုလလာဝါ စွန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ န ဥိတဒန္တိ တုင်ကြီး မစွန်ကြကုန်၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ (ထိုသစ်ပင်အနီ အောက်၌) သေနာသနံ ကိ၊ နိက္ခိပိတုံ ထာ ခြင်္ဌာ အနုဇာနာမိ။

၁၁၁။ သံဃိတနာမ မည်သည်၊ သံယဿ ဧတာ၊ စိန္တု-လှူအပ်သည်၊ ပရိစ္ဆတ္တံ စွန်လွတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ မဇ္ဇောနာမ မည်သည်၊ မဇ္ဇာ ညောင်စောင်းတို့သည်၊ စတ္တာရော လေးမျိုးတို့တည်း၊ မသာရကော ထွင်းအပ်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်းလည်းကောင်း၊ ပါမိတ်ဘာဠိ ၀ ၁၁၉။ | ဗုဒ္ဓိကာဗဒ္ဓေါ-အခြေ၌ ဖွဲ့စပ်ညှပ်ထာ အပ်သော အပေါင်ရိသော ညောင်စောင်း လည် ကောင်း၊ ကုဠိရပါဒကော ပုဂ္ဂန်မြင် ခြေ ယွင်းမသွေသည်၊ အခြေရှိသော ညောင်စောင်း လည်းကောင်း၊ အာဟစူပါဒကော အပေါင်ထွင်၍၊ သွင်းအပ်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်းလည်းကောင်း တည်း။ [ပိဋကနိ ဖာင်္ဂဗျဉ် (တိုင်ခု) တို့သည်တု ပေး။]

ဘိသိယော ဘုလ္လှို (မွေ ယာ) တို့သည်၊ ပဉ္စ ငါမျိုး တို့တည်း၊ ဥဏ္ဍဘိသိသာမွေဖြင့် ပြုအပ်သော ဘုလ္လှိုလည်းကောင်း၊ (ထားမွေအဆာ သွတ်ထားသော ဘုလ္လှို) (ဇောဠ အဝတိ၊ ဝါက လျှော်မျှင်း တိက-မြက်၊ ပဏ္ဍ သစ်ရွက်။) [ကဓိဘာဠိ ၂ ၄၄။]

ကောစန္ဒနာမ^၁ ခတ်အခင် မည်သည်၊ ဝါကမယဝါ-လျှော်မျှင်ဖြင့် ပြုအပ်သည် မူလည် ဖြစ်သော၊ (ဥသီရ ပန် ရင် မြက်၊ မုဥ-ဖြူဆံမြက်)၊ ပဗ္ဗလမယဝါ ပြိုန် ခြက်ဖြင့် ပြုအပ်သည်မူလည် ဖြစ်သော၊ အန္တော-အလယ်အတွင်း၌ သံဝေဋေတ္တာ-ကောင် စွာ ရစ်ပတ်၍၊ ဗဒ္ဓ ဖွဲ့ ချည်အပ်သော အခင်းသည်၊ ဟောတိ။

သယံ တိုယ်တိုင်၊ သန္တရိတွာ ခင် ပြီ ၍ ၊ပေ အညံ အခြားသူကို သန္တရာပေတွာ ခင်းစေပြီ ၍၊ အနပသမ္ပန္နံ ရဟန် ဖဟုတ်သူကို၊ (လူ၊ သာမဏေကို) သန္တရာပေတိ ခင်းစေတုံ၊ တဿ ထိုရဟန် ၎်၊ (ခင် ခိုင်းသော ရဟန် ၎်)၊ ပလိဗောဓော တာဝန်တည်း၊ (ဖဲသွာ-ခြင်းကို နှောင့်ယှက်တတ်သော တာဝန်တည်း) ၊ပေ သန္တာရကဿ ခင် သော ရဟန် ၎် ၊ပေ။

(၁) ကောစန္ဒ ခေညီစ ဝါမိတ်ဘာဠိ ၀ ၁၂၀။ ကဓိဘာဠိ ၂ ၄၅။ | မဇ္ဇာ ညောင်စောင်းဟူသည် ထိပ်စရာ ခုတင်အဖိုးဖိုးတည်း၊ ပိဋ ဖာင်္ဂဗျဉ်ဟူသည်ကာ ကုလားတိုင်၊ တိုင်ခုအဖိုး ဖြစ်တည်း။ ပါမိတ်မဟက်ဘာဠိ ၂၄၅။ |

မဇ္ဈိမသု ဝာဒာစွပ် အားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ |သာဋိ ၁၊ ၁၂၈။| ပုရိသဿ-၏၊ လေ့ဥပါတ ခဲကျရာ အရပ်ကို (ခဲတစ်ကျ အရပ်ကို) အတိတ္ထမန္တသု ကျော်လွန်သော ရဟန်း ၏ ။ ၆၆။

၁၁၂။ အနာပုစ္ဆဝါ မပန်ပြောမှု၍လည်း၊ [ကင်္ခါဘာဋိ ၂ ၄၈။] ဝစ္ဆေယျ၊ ။ ၆၇။ စိမိလိကဝါ-အဝတ်ကြွပ် အခင်ကိုလည် ကောင်း၊ |ပါစိတ်ဘာဋိ ၁ ၁၂၅။| ဥတ္တရတ္ထကံဝါ အပေါ်၌ ခင်းထိုက်သော အခင် ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ အပေါ်လွှမ်းအခင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဘူမတ္ထရဏဝါ မြေပေါ်၌ ခင် ထိုက်သော အခင်ကိုလည်းကောင်း၊ တပို့က-သပေါဇ္ဇာ (သင်ဖြူ) ကိုလည်းကောင်း၊ စမ္ပဒဏ္ဍံဝါ သားရေပိုင်ကိုလည် ကောင်း၊ (စမ္ပဒဏ သားရေနယ်) ပါဒပုဉ္ဇနိဝါ-ခြေသုတ်ဖုံကိုလည်းကောင်း၊ ဖလကပိဋဝါ-ပျဉ်ချပ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ထိုင်ခုံကိုလည်းကောင်း၊ [ဘာဋိ ၁၊ ၁၂၇။] (တစ်နည်း) ဖလကပိဋဝါ ပျဉ်ချပ်နှင့် ထိုင်ခုံကိုလည်းကောင်း၊ ။ ၆၈။ အညဿ ဘခြားသု၏၊ ပုဂ္ဂလိကေ ပုဂ္ဂလိက၌ ။ ၆၉။

၁၁၃။ ဩတာပေန္တော နေ၌ ပူဇော်လျက်၊ (နေလှန် လျက်) ဝစ္ဆတိ၊ ကေနစ်တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ပလိပုဒ်၌ နှောင့်ယှက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အာပဒါသုသော ရန်တို့ကြောင့်၊ (ဝစ္ဆန္တဿ မရှုပ်သိမ်းဘဲ သွားသူ၏လည် ကောင်း)၊ ။ ၇၀။

ပထမထောနာသနသိက္ခာပုဒ် နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅။ နုတိယထောနာသနသိက္ခာပုဒ်

၁၁၄။ သတ္တရသဝဂ္ဂိယာ တစ်ဆယ့် ခုနစ်ယောက် အစ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (သတ္တရသဝဂ္ဂိမည်ကုန်သော) ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သဟာယကာ သဟယ်ချင်း (သုဇယ်ချင်) တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ |သဟာယကာ သုခဒုက္ခ ဟူသမျှသို့၊ ဝာက္ခအတူ ကပ်ရောက်တတ်သူတို့သည်ဟု သဒ္ဓတ္ထ ဖြစ်၏။| ဧ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဝသန္တာပိနေကုန်သော်လည်း၊ ဧကတောဝ-တစ်ပေါင်-တည်းသာ၊ ဝသန္တိ၊ ပတ္ထမန္တာပိ-ဖဲသွားကုန်သော်လည်း ။ ၇၁။ အညတရသ္မိ တစ်ခုသော၊ သံယိတေ သမ္ပာဒုတ္တရဖြစ်သော၊ ဝိဟာရေ ၌၊ သေယျ ဘိဝံရာနေရာ အခင် ကို၊ သန္တရိတွာ၊ ။ ၇၂။ သေနာသနံ ဘိဝံရာနေရာသည်၊ (ဟောတိ၌ စပ်) ဝါ-ကို၊ (ခါယိတံ၌ စပ်) ဥပစိကာယိ ခြံတို့သည်၊ ခါယိတံ ခဲစာအပ်သည်၊ (ကိုက်အပ်သည်) ဟောတိ။

၁၁၅။ သယိကော-သော၊ ဝိဟာရေနာမ မည်သည်၊ သယဿ-အား၊ ဒိန္ဒောလျှအပ်သည်၊ ပရိစ္စတ္ထော စွန့်လွှတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ။

သေယျနာမ မည်သည်၊ ဘိသိ ဘုလျှို၊ ဖေ၊ ပစ္စတ္ထရဏံ သိ ခြာအာခင်၊ (ဗြူထည်၊ သာ နေ့ ကော်လောအာခင်) တိကသန္တာရော မြက်အာခင်၊ ပဏ္ဍသန္တာရော သစ်ရွက်အာခင်း။

ဘိက္ခုဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဖေ၊ အနာပုစ္ဆာ-မပန်ပြောသံ၊ ပရိက္ခိတ္တဿ-ကာရဏ်သော၊ အာရာမဿ ငါ၊ ပရိက္ခေပံ-အာတာအရကို၊ အတိက္ကမန္တဿ-ကျော်လွန်သော ရဟန်း၏၊ ဖေ၊ အပရိက္ခိတ္တဿ မကာရအပ်သော အာရာမဿ ငါ၊ ဥပစာရံ ဥပစာကို၊ (အစွန်ဆာကျောင်းမှ ခဲနှစ်ကျကို)၊ [ဘာဋီ ၁၊ ၁၃၀။] အတိက္ကမန္တဿ ငါ၊ ဖေ။

၁၁၇။ ဝိဟာရဿ ငါ၊ ဥပစာရေဝါ ဌိသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံဝါ ဆွမ်းစာစရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ (ပရဂုဏ်အတွင်းရှိ ဆွမ်းစာ စရပ်)၊ [ဘာဋီ-၁၊ ၃၁၃။] မဏ္ဍပေဝါ-မဏ္ဍပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလေဝါ သစ်ပင်၏ အနီ အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဖေ။

၁၁၈။ သာပေက္ခော ငဲကွက်ခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သည် (ဖြစ်၍)၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ တတ္ထ ထိုအရပ်၌၊ (ဆက်လက်၍ ခရီးသွား လိုသော စိတ်ဖြစ်ရာ ထိုအရပ်၌)၊ ဌိဏော ရပ်လျက်၊ အာပုစ္ဆတိ-ပန်ပြောစာ။

ဒုတိယဆေနာသနသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆။ အနုပစ္စေဒသိက္ခာပုဒ်

၁၁၉။ ဝရသေယျာယော ကောင်းမြတ်သော အိပ်ရာနေရာတို့ကို၊ ပလိဗုန္ဓေန္တိ နှောင်ယှက်ကြကုန်၏၊ (နေဦးစွာ သွား၍ နေရာဦးကြကုန်၏)၊ ယေရာ ကုန်သော၊ ဘိက္ခု တို့သည်၊ ဝဋ္ဌာပေန္တိ နေရာမှ ထခေကြကုန်၏၊ (ဆပွဂိုရဟန် တို့ကို ဦးယူထားသော နေရာမှ ထခေကြကုန်၏)၊ ဖေ၊ ကေန ဥပါယေန အဘယ်နည်းလမ်းဖြင့်၊ မယံ ငါတို့သည်၊ ဣဓေဝ ဤကျောင်း၌ပင်၊ ဝဿံ-မိုးလပတ်လူး၊ ဝသေယျာမ နုခေါ နေရပါကုန်စာနည်း၊ ဣတိ ဤသို့အကြဖြစ်ပြီ၊ ဖေ။

ထေရေ ထေရ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့၏၊ အနုပစ္စေဒ ။ အနိ သို့ ကပ်ဝင်၍၊ သေယျံ ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင် ကို ဣပေန္တိ ပြုကြကုန်၏၊ (ဏီ - အဘယ်သို့ ကြံ၍

(၁) အနုပစ္စေဒ။ ။ထေရေ ဘိက္ခု အနုပစ္စေဒသည် သိက္ခာပုဒ်၌ ပါသော ပုဉ္စပဂထ ဘိက္ခု အနုပစ္စေဒနှင့် ဗာသွား တူ၏ ထို့ကြောင့် ပါထိပေဟင်္ဂကာသာဋီကာ (၂၅၀) ကြည့်၍ ဖေထားပါသည်။ ရှေးနိဿယ၌ "ထေရေ ကုန်သော ဘိက္ခု တို့ကို အနုပစ္စေဒ ထိုးဝေ၍" ဟု ဖေ တော်မူ၏။ [အနုပစ္စေဒ ကာဘိဘာဋီ ၂၊ ၁၅၂၊ ပါထိပေဟင်္ဂကာဋီ ၂၅၁။]

ပြုကြသနည်း) ယဿ အပြင်ရဟန် နါ၊ သမ္မာစော ကျင့်ကြပ်ခြင် သည်၊ ဘဝိ သာတိ လိနိမည်၊ သော သည်၊ ပတ္တမိသာတိ ဖဲတ္တာလိနိမည် ဣတိ ဤသို့ကြံ၍ ပြုကြကုန်၏။

၁၂၁။ ဇာနာထိနာမ မည်သည်၊ ဝုဇောတိ သီတင် ကြိုသူဟူ၍၊ (သိက္ခာကြို သူဟူ၍) ဇာနာတိ သီ၏၊ ဝိလာနောတိ-မကျန်းမာသူဟူ၍၊ ဇာနာတိ၊ သံယေန သည်၊ ပိနောတိ (နေရာ) သေထာအပ်သူဟူ၍၊ ဇာနာတိ၊ အနုပဒေဇာတိ ကာ၊ အနုပဝိသိတ္တာ-အနီ သို့ကပ်ဝင်၍။

မဉ္ဇဿဝါ-၏လည်းကောင်း၊ ပိဋဿဝါ ၏လည်း ကောင်း၊ ပဝိသန္တဿဝါ ဝင် သော ရဟန် ၏သော်လည်း ကောင်း၊ နိက္ခမန္တဿဝါ ထွက်သော ရဟန် ၏သော် လည်းကောင်း၊ ဥပစာရေ-ဌ်၊ (ရှစ်တောင်ထွာ ဥပစာဌ်)၊ သေယျံ အိပ်ရာနေရာကို၊ သန္တရတိဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း ခင်းစာ နေ၊ အဘိနိသီဒတိဝါ ထိုင်မူလည်း ထိုင်အံ၊ အဘိနိပလ္လတိဝါ အိပ်မူလည်း အိပ်အံ၊ (လျောင်းမူလည်း လျောင်းအံ)၊ ပေ။

၁၂၃။ ဝိလာနော-မကျန် မာသည် (ဖြစ်၍)၊ ပဝိသတိ ဝင်အံ၊ သီတေနဝါ အစောသည်သော်လည်း ကောင်း၊ ဥဏေနဝါ အပူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋိ ထော နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ပဝိသတိ၊ ဘာပဒါသု ဘောရန်တို့ကြောင့် ပေ။

အနုပဒေဇာတိပဒ် နိဋ္ဌိတံ ဟဋ္ဌံ။

၇။ နိကမုနသီက္ခာပုဒ်

၁၂၄။ ပစ္စန္နိမံ အစွန်အစွာ ၌ ဖြစ်သော၊ (အစွန်အဖျား ကျသော) မဟာ ဝိဟာရ ကျောင်းကြီးကို၊ ပဋိသင်္ခရောန္တိ ပြင်ဆင်ကြကုန်၏၊ (ကို အဘယ်သို့ ကြံ၍ ပြင်ဆင်ကြကုန်သနည်း) ဣဝ ဤကျောင်း ၌၊ မယံ၊ ဝဿ-ပတ်လှ၊ ဝသိဿာမ-နေကြကုန်အ၊ (နေကြမည်) ဣတိ ဤသို့ကြံ၍ ပြင်ဆင်ကြကုန်၏၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ သိက္ခာ-တို့သည်၊ သတ္တရသဝဂ္ဂိယေ-ကုန်သော၊ သိက္ခာ-တို့ကို၊ ဝိဟာရ ကို၊ ပဋိသင်္ခ ရောန္တေ ပြင်ဆင်နေသည်တို့ကို အစွသံသု မြင်ကြကုန်ပြီး၊ ဒိသ္မာန ကြောင့် ပေ၊ ပဋိသင်္ခရောန္တိ ဟန္တ-ယခု၊ နေ-ထိုရဟန် တို့တို့၊ ဝုဋ္ဌာပေဿာမ-ထစေကြကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီး၊ ဧကစေ့ ထအို့သော ရဟန် တို့သည်၊ ဧဝ၊ ဘာဟံသု၊ (ကံ)၊ အာဝုသော-တို့၊ ယာဝ အကြင်မျှလောက်၊ ပဋိသင်္ခရောန္တိ ကုန်၏၊ ဘာဝ ထိုပြင်ဆင်နေသမျှ ကာလပတ်လှ၊ အာဂပေထ စောင့်ဆိုင်းကြပါဦး၊ ပဋိသင်္ခတေ ပြင်ဆင်အပ်ပြီ သော်၊ ဝုဋ္ဌာပေဿာမ။

အာဝုသော တို့၊ ဥဋေထ ထကြကုန်၊ အမှာက တို့၏ (အထသို့) ဝိဟာရော သည်၊ ပါပုကာတိ ရောက်၏။ ဣတိ ကုန်ပြီ၊ အာဝုသော တို့ ပဋိကဓ္မေဝ ကြိုထင်၍ သာ၊ အာစိတိတဗ္ဗ နန ပြောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ မယစ-တို့သည်လည်း၊ အည အခြားကျောင်းကို၊ ပဋိသင်္ခရေယျာမ ပြင်ဆင်ကုန်ရာပါ၏။ ဣတိ ကုန်ပြီ၊ အာဝုသော တို့ ဝိဟာရော သည်၊ သယိကော နန သယုဉ္စာ မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ ကုန်ပြီ၊ အာဝုသော-တို့၊ အာမ မှန်ပါ၊ ဝိဟာရော၊ သယိကော-ပါတည်းပေ၊ အာဝုသော တို့၊ ဝိဟာရော၊ မဟာလ္လကော ကြိုပါ၏။ တုဓမ္မိ အရှင်ဘုရား တို့သည်လည်း၊ ဝသထ နေကြပါကုန်၊ မယမ္ဘိ-တို့သည်လည်း၊ ဝသိသာမ-နေကြပါမည်။ ပေ၊ ကုပိတာ-စိတ်ဆိုးကုန်သည်၊ အနတ္တမနာ-မိမိစိတ် မရှိကုန်သည်၊ (ပြစ်၍) ဂိဝါယံ လည်ပင်၌၊ ဂဟေတွာ ကိုင်၍၊ နိက္ခမုဒ္ဓိ နှင်ထုတ်ကြကုန်၏။ တေ-ထိုသတ္တရသဝဂ္ဂိယောန် ကလေးတို့သည်၊ နိက္ခမိယမာနာ နှင်ထုတ်အပ်ကုန်လတ်သော်၊ ဧဝေဒန္တိ ဝိကြကုန်၏။ ပေ၊ အာဝုသော တို့၊ ကိဿ အသယ်ကြောင့်၊ တုဓမ္မ တို့သည်၊ ရောဒထ ဝိကြကုန်သနည်း။ ပေ၊ ဣမေ ဘိက္ခု တို့သည်၊ ကုပိတာ၊ အနတ္တမနာ၊ အဓမ္မ-တို့တို့၊ သယိကာ သော၊ ဝိဟာရာ မှ၊ နိက္ခမုဒ္ဓိ။ ပေ။

၁၂၆။ ကုပိတော။ ပေ၊ မိလဇာတော၊ ပါရာဇိကဏ်သာဋီ ငှ၊ ငှ၆၂၊ စာပိုဒ် ၃၈၆ ၌ ရေ ခဲပြီ။

ဝဗ္ဗ-အခန့် ၌၊ ဂဟေတွာ ကိုင်၍၊ ပမုခိ မုခိဦးသို့၊ နိက္ခမုထိ။ ပေ၊ ဧကေန တစ်ကြိမ်တည်းသော၊ ပယောဂေန ပယောဂဖြင့်၊ (လွဲလဖြင့်) ဗဟုကောဝိ-မျှာစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော ခွါရေး-တခါးတို့ကို၊ အတိတ္တာမေတိ ကျော်လွန်စေအံ။

၁၂၇။ တဿ-၏။ ပရိက္ခာရ-ကို၊ နိက္ခမုတိဝါ ၃-ကိုယ်တိုင်မူလည် ဆွဲထုတ်ဖျာ၊ နိက္ခမုပေတိဝါ သူတစ်ပါးကိုမူလည်း ဆွဲထုတ်စေအံ။

၁၂၈။ အလဇ္ဇိ-ကို၊ နိက္ခမုတိဝါ။ ပေ၊ ဘဏ္ဍနကာရက မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ ကလဟကာရက ခိုက်ရန်ကို ပြုတတ်သော၊ ဝိဝါဒကာရက ဆန့်ကျင်သက်ပြောမှုကို ပြုတတ်သော၊ ဘဿကာရက စကားများ-မှုကို ပြုတတ်သော၊ သယေ ၌၊ အဓိကရကကာရက အဓိကရုဏ်းကို ပြုတတ်သော ရဟန်းကို။ ပေ၊ စန္ဒေဝါသိကဝါ နိဿယည်းယူ အနိ နေတပည့်မူလည် ဖြစ်သော သဒ္ဓိ ဝိဟာရိကဝါ ဥပဇ္ဈာယ်ယူ၊ အတူနေတပည့်မူလည်၊ ဖြစ်သော၊ န သဗ္ဗာဝတ္တန္တ ကောင်းစွာ မကျင့်သူကို။ ပေ။

နိက္ခမုဒုသိတွာပဒံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တပံ။

(၁) နိက္ခမုတိ။ သက်ရှိပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ "နိက္ခမု နှင်ထုတ်" ဟု ဆိုပါ။ သက်မဲ့ပရိက္ခရာဖြစ်လျှင် "နိက္ခမု ဆွဲထုတ်" ဟု ဆိုပါ။ ရှေးဆရာတော်များက "ဝင်ထုတ်" ဟု ယေဘေယျကြ၏။

၈။ ဝေဟာသဟူသိက္ခာပုဒ်

၁၂၉။ ခွေ နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု ဝ-တို့သည်၊ (တစ်နည်း) ခွေ ကုန်သော၊ ဘိက္ခု တို့တွင်၊ (စကော၌ နိဗ္ဗါရဏ၊ နိဗ္ဗါရဏိယ စသ်) သယံကေ သော၊ ဝိဟာရေ ၌၊ ဥပရိဝေဟာသဟူသိက္ခာပုဒ်၊ ဟေဋ္ဌာ-ဖောက်၌၊ ဟေဋ္ဌာ-ဖောက်၌၊ ဧကော၊ ဥပရိ အပေါ်၌၊ ဝိဟာရတိ။

ဥပရိမော အထက်၌ ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု သည်၊ ဧဟာတစ္စပါဒကံ အပေါင်၌ သွင် အပ်သော အခြေရှိသော၊ မဉ္ဇ ညောင်စောင်ကို၊ သဟသာ စာလျင်အမြန်၊ အဘိနိသိဒိ ဖိ၍ ထိုင်ပြီး (တစ်နည်း) ဧဟာတစ္စပါဒကံ သော၊ မဉ္ဇ ၌၊ အဘိနိသိဒိ ထိုင်ပြီး ပြုစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၁၄၄။ မဉ္ဇပါဒေါ ညောင်စောင် ခြေသည်၊ နိပတိတွာ ပြုတ်ကျ၍၊ (တစ်နည်း) နိပတိတွာ ပြုတ်ထွက်၍၊ ဟေဋ္ဌိမဿ ဖောက်ဖြစ်သော ဘိက္ခုနော-၏၊ မတ္ထကေ ဦ ခေါင် ၌ အဝတ္ထာသိ ဖိမိပြီး (လွှမ်း နိ ၍ တည်ပြီဟု သစ္စတ္ထပေါ) သော ဘိက္ခု သည်၊ ဝိဿရံ ဖောက်ပြန်သော အသံတို့၊ (နာကျင် သော ဧကံသကို) ပြုစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၁၄၅။ အကာသိ ပြီး ဘိက္ခု တို့သည်၊ ဥပ ဟာဝိတွာ အနိသိ ပြောလာ၍၊ တ ဘိက္ခု-ကို၊ တေ-ဤစကားကို၊ တဝေါရ-ပြောကုန် ပြီ၊ (ကံ) အာဂုသော၊ ကိဿ ကြောင့်၊ တံ၊ ဝိဿရ တို့၊ အကာသိ ပြုရသနည်း ၊ ဣတိ ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ။

၁၃၀။ ဝေဟာသဟူသိက္ခာပုဒ်-မည်သည်၊ မဉ္ဇိမဿ အရပ်ပမာဏအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ (ဤနေရာ၌ အာ စွမ်း မလို) ပုရိသဿ-၏၊ အသိသ ယဋ္ဌာ ဦ ခေါင်းကို မထိခိုက်သော ကုဋိတည်း။ (သာ-အကြင်ကုဋိသည် မဉ္ဇိမဿ ပုရိသဿ ၏၊ အသိသယဋ္ဌာ ဦခေါင်းကို မထိခိုက်၊ သာ သည်၊ ဝေဟာသဟူသိ နာမ မည်၏၊ ဤသို့လည်း ပေ နိုင်၏။)

ဧဟာတစ္စပါဒကော သော၊ မဉ္ဇောနာမ မည်သည်၊ အင်္ဂေ ? အပေါင်၌၊ ဝိ- အပေါင်တို့ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ ထွင်-ဖောက်၍၊ ဌိတော-တည်သည်၊ ဟောတိ။

(၁) ခွေ သိက္ခာ။ ။ဤပုဒ်ကို ငွ-တို့၌ အထူး မဖွင့်ကြ သာဓုတွေ့ ရသော ပါဠိမှာ စာသွား မတောင် လှ၊ ဖောက်ခြေ၌ ပြထားသော ပါဠိက စာသွားထောင်သည်၊ နေ့နိဿယ၌ ခွေ ဘိက္ခုကို စကော၌ စပ်၍ နိဗ္ဗါရဏတ္ထ၌ ပစ္စတ္တဝစနဟု ဖိနိသည်၊ အမှန်မှာ "ခွေ ဘိက္ခု သံဃိကေ ဝိဟာရေ ဥပရိဝေဟာသဟူသိက္ခာပုဒ်၊ ဟေဋ္ဌာ ဧကော ဟေဋ္ဌာ ဧကော ဥပရိ" ဟု ရှိ သင့်သည်၊ ပါဠိထော်မှာ ၌ ဤစာသွားဖွဲ့ တွေ့ ရတတ်သည်၊ မြန်မာဘာသာကလည်း "ရဟန်း နှစ်ပါး သံဃိကကျောင်းမှာ နေကြသည် တစ်ပါးတ ဖောက်ထ၊ ထစ်ပါးက အထက်က" ဟု ပြောလေ့ရှိကြသည်။

(၂) နိပတိတွာ။ ပြုစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၁၄၅။

(၃) အင်္ဂေ။ ဝိတိပိဋကပါဠိ မြန်မာအဘိဓာန် ၁၊ ၁၃၇ ၌ ဤပါဠိတော်ကို သာဓက

၁၃၃။ အဝေဟာသကုဋိယာ ဝေတာသကုဋိ မဟုတ်သော ကျောင်း၌လည်းကောင်း၊ သီသယဋ္ဌာယ ဦးခေါင်းကို ထိခိုက်သော ကျောင်း၌လည်းကောင်း၊ (ဦးခေါင် မလွတ်သော ကျောင်း) အနာပတ္တိ၊ ဟေဋ္ဌာ ၌၊ ဝါ အောက်ထပ်သည်၊ အပရိဘောဂံ မသုံးစွဲအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပဒရသန္တိတ သစ်သာ တို့ဖြင့် စီအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပဋာဏံ မယ်န (စွဲ) သည် (ယခုခေတ်၌ သစသည်)၊ ဝါ ကို၊ ဒိန္နာ ယေအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဘဒ္ဒိ လှိုညောင်စောင်း၌၊ (အာတစူပါဒက ညောင်စောင်း၌) ငြိတော-လွန်း၊ ဂဏှတိဝါ-ယုမူလည်၊ ယုအ၊ (ဂဏှတိဝါဟု ဆိုလိုလျက် ဣာ၌ ရသပြု)၊ လဂ္ဂေတိဝါ ချိတ်မူလည်၊ ချိတ်တံ။

ဝေဟာသကုဋိသိတွာပဒံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌဝံ။

ဇ္ဇ၊ မဟာဗျူဟာရသိတွာပဒံ

၁၃၄။ အာယသ္မတော ဆန္ဒဿ-အရှင်ဆန္ဒ၏၊ ဥပဋ္ဌာကော အလုပ်အကျွေး ဖြစ်သော၊ မဟာ-အတ္ထော-အမတ်ကြီးသည်၊ အာယသ္မတော ဆန္ဒဿ-၏ (အတွက်)၊ ဝိဟာရံ-တို့ ကာရာပေတိ ဆောက်လုပ်စေ၏၊ (အာယသ္မတော ဆန္ဒဿသည် တဒတ္ထသမ္ပဒါနိဖြစ်၍ "အရှင်ဆန္ဒ၏ အကျိုးငှာ၊ အရှင်ဆန္ဒအတွက်၊ အရှင်ဆန္ဒဖို့" ဟု ယေ နိုင်၏)၊ အာယသ္မာ ဆန္ဒော-သည်၊ ကတပရိယောသိတံ ပြုအပ်၊ ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီ သော၊ ဝိဟာရံ တို့၊ ပုနပျူန ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ ဆာဒါပေတိ ခွဲ စေ၏၊ (အစိုးခိုင်၏)၊ ပုနပျူန၊ လေပါပေတိ လိမ်-တံ့စေ၏၊ အတိဘာရိတော ။ အလွန်ဝန်လေ သော၊ (ဝါ အလွန်ဝန်လေ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဝိဟာရော သည်၊ ပရိပတိ ပြိုကျပြီ။

အထခေါ (ပြိုကျရာ) ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ ဆန္ဒော သည် တိဏဉ္စ-မြက်ကို ထည် ကောင်၊ ကဋ္ဌဉ္စ သစ်သာကိုလည် ကောင်၊ သံကမုန္တော စုရုံးလတ်သော်၊ (ကောက်ယူ စုဆောင်လတ်သော်)၊ အညတရဿ၊ ဗြာဟ္မဏဿ ၏၊ ယဝေတ္ထ-မုယောခင်-တို့၊ (ဂျုခင်းတို့)၊ ဂူထေတိ ဖျက်ဆီးပြီ၊ (ပျက်စီးစေပြီ ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏)၊ ကထဟိ ကြောင်း၊ ဘဒ္ဒန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည်၊ ပေ။

မြ၍ အင်္ဂသဒ္ဓါ-အပေါင် (ညောင်စောင်းပေါင်၊ ခုထင်ပေါင် စသည်) ဟောကြောင်း ပြထား၏၊ ဇ္ဇေနိဿယ၌မူ "အဏေ" တု တွေ ရ၏ ထိုအတိုင်း လည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ မှန်၏ အင်္ဂသဒ္ဓါသည် ဦရု (ပေါင်) တူသော အနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ပကတိပေါင်ကို ယောနိုင်လျှင် သဒ္ဓိသု ပတရုဏာ-ဖြင့် ညောင်စောင်းပေါင်ကိုလည်း ဟောနိုင်တော့သည်ဟာ၊ |ထိ ဝိ ပါဠိအဘိဓာန် ၁၊ ၁၃၃။|

(၁) အတိဘာရိတော။ "အလွန်လေ သော ဝန်ရှိသော" တု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ဣပုဂံသည် မဟာပုမ္မုဝိသေသန (ယိတ်အနတ် အတွင်းရှိသော ဝိသေသန) ဖြစ်၍ "ကြောင့်" တု ယေ ရသည်။

၁၃၆။ သဿာမိကော ဆောက်လုပ်မည့်သူ၊ ကျောင်း ရှင်ဒါယကာရှိသော၊
 ဝိဟာရော ကို၊ မဟာဣကောနာမ မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ၊ ဝိဟာရောနာမ မည်သည်၊
 ဥဇ္ဈိတ္ထောဝါ အထက်သို့ တက်၊ အတွင်းဘက်၌၊ မြေညက်စသည်၊ သုတ်လိမ်အပ်
 သော ကျောင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ အဝလိတ္ထောဝါ အောက်သို့ ဆင်းသက်၊
 အပြင်ဘက်၌ မြေညက်စသည်၊ သုတ်လိမ်အပ်သော ကျောင်းသည်သော်လည်း
 ကောင် ၊ ဥဇ္ဈိတ္ထာဝလိတ္ထောဝါ ထက်အောက်ဆင် တက်၊ တွင် ပြင်ဘက်၌၊ မြေ
 ညက်စသည်၊ သုတ်လိမ်အပ်သော ကျောင်း သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။

ကာရယမာနေနာတိ ကား၊ ကရောန္တောဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြုသော ရဟန် သည်
 သော်လည်းကောင်း ၊ ကာရာပေန္တောဝါ-သူတစ်ပါးကို ပြုစေသော ရဟန် သည်
 သော်လည်းကောင်း၊ သာဝဒ္ဓါရကောသာတိ တား၊ ပိဋသံယာဇဿ-တံခါးပေါင်၏
 (ကျည်းခွေ၏) သမန္တာ ပတ်ဝန်း ကျင်း၌၊ ဟတ္ထပါသာ- ၂ တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်
 အရပ်တိုင်အောင် အဂ္ဂုဋ္ဌပနာယာတိ ကား၊ ဥါရုဋ္ဌပနာယ တံခါးရွက်၊ တံခါးပေါင်
 တို့ကို မလှုပ်ရှား အောင် ထာ ခြင်းငှာ။

ဘာလောကသန္တိပရိကမ္မာယာတိ ကား၊ ဝါတပါနပရိကမ္မာယ လေသောကံ
 ပြုတင်- တံခါးရွက်တို့ကို ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းငှာ (ပုနပ္ပုန အထပ်ထပ်၊ လိမ္မိတ
 ဇောဝါ-ကိုယ်တိုင်-မူလည် လိမ် ကျအပ်၊ လိမ် ကျနိုင်၏၊ လိမ္မာပေတဇောဝါ
 သူတစ်ပါးကိုမူလည် လိမ် ကျစေအပ်၊ လိမ် ကျစေနိုင်၏၊ (ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၌
 ပါဠိသေသ ထည့်သည်) သေတဝဏ္ဏ-ဖြူသော အဆင်ကိုလည်းကောင်း၊ (ကာဠ
 မည်နက်၊ ဝေရုကဝရိကမ္မ အပြေအပြစ် ပြုတင်သော ငွေ၊ ငွေ၊ ငွေ၊ ငွေ၊ ငွေ၊ ငွေ၊
 မာလာကမ္ပ-ပြုအပ်သော ပန် (ခြူးပန်)၊ လတာကမ္ပ ပြုအပ်သော နွယ် (ခြူးနွယ်)
 မကရဒန္တက မကရသွာ) ပဉ္စပဋိက-လက်ငါးချောင်း ရာကိုလည် ကောင်း၊ (အနု
 ဇာနာမိ ခွင်ပြုတော်မူ၏။)

ဟရိတေ စိမ် စိုသော ကောက်ပဲရိုးရာ အရပ်၌၊ ဌိတော တည်လျက်၊ (ရပ်
 လျက်) သစေ အဓိဋ္ဌာတိ အကယ်၍ စီအံ့၊ ပေ၊ မနေန-အစဉ်အတန်းအားဖြင့်၊
 (ဝါ အပြောင်အားဖြင့်) ဆာဒေန္တဿ မိုးလတ်သော် (ဝါ မိုးသော ရဟန်းသည်)၊
 ခွေ ကုန်သော၊ မဂ္ဂ အစဉ်အတန်း တို့ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ စီမပြု၍၊ တထိယံ ခု
 ခုမြောက်ဖြစ်သော မဂ္ဂ ကို၊ အာဏာပေတွာ-စေခိုင်းပြု၍၊ ပက္ကမိတဗ္ဗ-ဖဲသွားရာ၏
 ပရိယာဇေန ဝန်းကျင်လှည့်ပတ်၊ အထပ်ထပ် မိုးခြင်းဖြင့်၊ ဆာဒေန္တဿ၊ ခွေ
 ကုန်သော၊ ပရိတာယေ ဝန်း ကျင်လှည့်ပတ်၍ မိုး ခြင်းတို့ကို ၊ ပေ။

(၁) သေတဝဏ္ဏ။ ၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဓါ၊ ပုလိန်၊ ဤနေရာ၌ ဒုတိယန္တတည်း၊ ထို့ကြောင့်
 "အနုဇာနာမိ" ဟု ပါဠိသေသ ထည့်ရသည်။ [အဘိဓာန်ဂါထာ- ၇၇၉ ။]

၁၃၇။ ဣဋ္ဌကာယ ဖုတ်ဖြင်၊ ဆာဒေန္တဿ မှီ သော ရဟန် ခါ၊ ဣဋ္ဌကိဋ္ဌ
 ကာယ ဖုတ်ချပ်တိုင်း၊ ဖုတ်ချပ်တိုင်း၌ (သိလာ ကျောက်၊ သိလာယ သိလာယ
 ကျောက်ချပ်တိုင်း၊ ကျောက်ချပ်တိုင်း ၌) သုခာ အက်တော ပိဏ္ဏေ ပိဏ္ဏေ အက်တော
 အခဲတိုင်၊ အခဲတိုင်၌ တိဏ မြက်၊ ကရဋေ ကရဋေ မြက်ဆုပ်တိုင်၊ မြက်ဆုပ်
 တိုင်၌ ပဏ္ဏ သစ်ရွက်။)

အတိရေကဒ္ဓတ္တိပရိယာယေ-ဝန် ကျပ်လှည့်ပတ်၊ ၂ ထပ် ၃ ထပ် မှီခြင်းထက်
 အပိုအလွန်၌၊ ဥိနကဒ္ဓတ္တိပရိယာယေ ယုတ်လျောသော ၂ ထပ် ၃ ထပ် မှီခြင်း၌။

၁၃၈။ လေကော လိုက်၌လည် ကောင်း၊ ဝုဟာ-ဂူ၊ တိဏကုဋိ မြက်အပို ရှိ
 သော ကျောင်း အညဿ ခါ၊ အတ္ထာယ-ငှာ (ကရောန္တဿ-ပြုသော ရဟန်းခါ
 လည် ကောင်း) အတ္ထနော ဓနေန မြင် (ကရောန္တဿ) ဝါသာဂါရ-နေရာကျောင်း
 ကို၊ ဌပေတွာ ချန်ထား၍၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အဆောက်အဦ၌လည်-ကောင်း၊
 အနာပတ္တိ။

ပထမကပိတာရသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ နဝပံ။

၁၀။ ထပွါထကသိက္ခာပုဒံ

၁၃၉။ နဝကမ္ပံ အသစ်ဖြစ်သော အမှုကို (အမသစ်ကို) ကရောန္တာ ပြုကုန်
 လတ်သော်၊ ဇာန ပို ရှိသော ရေဟု သိကုန်လျက်၊ (ဤဇာနကာ ပဟုဝစန္ဒန္တ
 တည်း) သပွါဏက ပိုနှင့်အတူ ဖြစ်သော (ပိုရှိသော) ဥဒက ၊ ရေကို တိဏမ္ပိ
 မြက်သို့လည်-ကောင်း၊ မတ္တိကမ္ပိ-မြေညက်သို့လည်-ကောင်း၊ သိဉ္ဇန္တိပိ ကိုယ်တိုင်း
 လည်း သွန် လောင်းကြကုန်၏၊ သိဉ္ဇာပေန္တိပိ သူတစ်ပါးကိုလည်း သွန်-လောင်း-စေ
 ကြကုန်၏၊ (တစ်နည်း) သပွါဏက သော၊ ဥဒက-ရေထည် သို့ တိဏမ္ပိ ကိုလည်း
 ကောင်း မတ္တိကမ္ပိ ကိုလည်း ကောင်း၊ သိဉ္ဇန္တိပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း လောင်းထည်ကြ
 ကုန်၏၊ သိဉ္ဇာပေန္တိပိ သူတစ်ပါးကိုလည်း လောင်း ထည်စေကြကုန်၏။

၁၄၀။ ဇာနာထိနာမ မည်သည်၊ သာမဝါ ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ ဇာနာထိ
 သိ၏၊ အညေဝါ-အခြာ သူတို့ကသော်လည်း တာဿ ထိုသူအား၊ အာရောစေန္တိ
 ပြောကြကုန်၏၊ (ပေ သက် တစ်ကြိမ်၊ အာဏတ္ထော စေခိုင် အပ်သူသည်၊ (အနိုင်
 ခရသူသည်) ပဟုကမ္ပိ များစွာလည်း၊ သိဉ္ဇတိ လောင်းထည်စေ။

(၁) သဒ္ဓါထထံ ဥဒက။ ။ ဤဝါကျ၌ အနက် (၂) နည်း ထေရပုဂံကို ပါထိမောက်
 ထာဋိ ၂၅၅ ၌ ပြထားပြီး ဝိမထိဋိကာ ပါစိတ်ဇယာဇနာနှင့် ရွှေန်ဿယတို့ စာမျိုးဖျိုး ဖွင့်ကြ
 သော၏။

ထပွါထကသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ၁၁ပံ။

တဿ-ထိုဘူတဂါမဝဂ်၏၊ ဥဒ္ဓါန ဥဒ္ဓါနံ ကား၊ (အကျဉ်းချုပ် ခေါင်းစဉ်ကာ) ဘူတ ဘူတဂါမသိက္ခာပုဒ်၊ အညာယ အညာဝါဒကသိက္ခာပုဒ်၊ ဥဇ္ဈာလံ ဥဇ္ဈာ ပနကသိက္ခာပုဒ်၊ ပတ္တန္တေန-ဖဲသွာ သပြင် ဒုဝေ နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝေ ထိုအခင် ကို မရုပ်သိမ်းသော သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ပုဗ္ဗေ ရွှေ၌ နေနှင့်သော ရဟန် ကို ကပ်၍ ဖိတ်ခြင်း၊ [ပုဗ္ဗေ ပုဗ္ဗူပဂတ၊] နိက္ကမုနာ-နှင့်ထုတ်ခြင်း၊ ဒွါရ-ယာဝဒွါရကောသ၊ သပ္ပါဏကေန-သပ္ပါဏကသိက္ခာပုဒ်၊ ဣတိ-ဤကာ ဥဒ္ဓါနံ-တည်း။

ဘုတဂါမဝဂ် ပြီး၏။

၃။ ဩဝါဒဝဂ်

၁။ ဩဝါဒသိက္ခာပုဒ်

၁၄၄။ ဝေရာ ဘိက္ခု တို့သည်၊ ဘိက္ခုနိယော တို့ကို၊ ဩဝဒန္တာ ဆုမကုန် လတ်သော်၊ စိဝရုပ်ဣပါတသေဗာသနဂိလာနပ္ပစ္စယသောသပ္ပပရိက္ခာရာန သင်္ကန်း ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ပိလာန၏ ရောဂါအတွက် ဆန်ကျင့်သက်ဖြစ်၍ အသက်၏ အရံအကာ အဆောက်အဦဖြစ်သော ဆောတို့ကို၊ လာဘိနော ရခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပေ၊ အာဂုသော ဟို့၊ ဟန္တ-သခု၊ ဖယမ္ပိ တို့သည်လည်း၊ ဘိက္ခုနိယော တို့ကို၊ ဩဝဒါမ ဆု မကြကုန်အံ၊ ဣတိ ဤသို့အကြံဖြစ်ပြီ၊ ပေ၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့သို့၊ ဥပသင်္ကံမိတွာ ချဉ်ကပ်၍၊ ဧတ၊ အဝေါရ၊ (ဘိ) သဂိနိယော နှမတို့၊ အဖေပိ-ငါတို့သို့လည်း၊ ဥပသင်္ကံမထ ချဉ်ကပ်ကြပါကုန်၊ ဖယမ္ပိ တို့သည်လည်း၊ ဩဝဒိဿာမ-ဆုမကြမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ။

အထခေါ၊ ပေ၊ ဘိက္ခုနိနံ ရဟန် မတို့၏ အတွက်၊ (ကတွာ၌ စမ်း) ပရိတ္တ ညောင် အနည်းငယ်သာဖြစ်သော၊ ဓမ္မိ-တရာ ရှိသော၊ (တရာ ပါသော) တထ စကာ ကို၊ ကတွာ ပြုပြီ ၍၊ ဒိဝသံ ထစ်နေပတ်လု၊ (တစ်နေလု။) တိရစ္ဆာန ကထာယ သုဂတိလမ်း၊ နိဗ္ဗာန်လမ်းတို့၏ ဝိလာကန်လန်ဖြစ်သော စကာဖြင့်၊ ဝိတိနာမေတွာ ကုန်လွန်စေပြီး၍၊ သဂိနိယော နှမတို့ ဂစ္ဆထ-သွားကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဥပေဒ္ဓာဝေသံ ပြန်လွတ်ကြကုန်ပြီ၊ ပေ ဘိက္ခုနိယော တို့ ကစွံ အဘယ်သို့နည်း၊ ဩဝါဒေါ သည်း၊ ဣဒ္ဓေါ ပြည့်စုံသည်၊ အဟောသိ ဖြစ်ပြီလော၊ (ဖြစ်ခဲ့၏လော) ဣတိ ဤသို့ဖော်ဖော်မူပြီ၊ အန္တေ မြတ်စွာဘုရား ကုတော အဘယ်မှာ၊ ဩဝါဒေါ သည်း၊ ဣဒ္ဓေါ သည်း၊ သဝိဿတိ ဖြစ်လိမ့်မည်နည်၊ ပေ၊

ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခုနောဝါဒက ဘိက္ခုနီတို့တို့ ဆူးမတတ်သော ရဟန်းကို သမ္ပန္နိတု သမုတ်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ ခွင့်ပြုတော်မူ၏။

၁၄၅။ သယဿ-၏။ (ကပ္ပ ဘိက္ခုနောဝါဒတ သမ္ပုတိတ်သည်) ပတ္တကလ္လ လောကံပတ်သော အခါရှိသည်။ ယဒိ (သီလာ) အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဝေသတိ) သံယော သည်၊ ဣတ္ထန္တာမ-ဤအမည်ရှိသော ဘိက္ခု ကို ဘိက္ခုနောဝါဒက ဟူ၍၊ သမ္ပန္နေယျ သမုတ်ရာပါ၏။ ယဿာယသ္မတော အာ၊ (ခမတိ၌ စပ်) ဣတ္ထန္တာ မသာ သော ဘိက္ခုနော ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကဿ ဟူ၍၊ သမ္ပုတိ သမုတ်ခြင်း သည်၊ ခမတိ-နှစ်သက်၏ ။၆။

၁၄၇။ တေရာ၊ ဘိက္ခု တို့သည်၊ ယမ္ပတာ ဆဗုတ်အပ်ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ (သမ္ပုတိကုန်သည် ဖြစ်၍)၊ ဝေ နိဿိမ သိမ်မြင်ပသ်၊ ဂန္ဓာ သွာ ၍ ။၆။ မယမ္ပိ-တို့တို့လည်း၊ သမ္ပတာ-အပ်ကုန်ပြီ။

ဘိက္ခုဝေ၊ အဋ္ဌဟိ ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ အကြောင်းအင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္တာဂတ ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဘိက္ခုနောဝါဒက ဟူ၍၊ သမ္ပန္နိတု ငှာ အနုဇာနာမိ သီလဝါ သီလရှိသည်၊ ဟောတိ ပါတိမောက္ခသဝရသုတော^၁ ပါတိမောက္ခ သဝရသီလပြင် စောင်စည် အပ်သော ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရရှိသည်၊ (တိုယ်နှုတ်ရှိ သည်) အာစာရဂေါရသမ္ပန္နော^၂ မိစ္ဆာဇီဝကို အာ-မြစ်တတ်သော အကျင့်၊ သဒ္ဓါ သမ္ပန္နကုလ အစရှိသော ကျက်စားရာ အရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ အကျမတ္တေသု? အနည် ငယ် အတိုင်-အရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝဇ္ဇေသု အပြစ်တို့၌၊ ဘယဒဿာဝိ သော ဟု ချွေလေရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရတိ။

(၁) ဝါထိဝောက္ခသဝရသုတော။ ။ဘာဋီ ၀၊ ၁၅၃။
(၂) အာစာရဂေါရသမ္ပန္နော။ ။ဘာဋီ ၀၊ ၁၅၆။ [အာစာရင် ဝေါရသညံ ဒွန္ဒု သမာသတည်း၊ 'အကျင့်၏ ကျက်စားရာအရပ်နှင့်' ဟု မဆိုနှင့်။]
(၃) အကျမတ္တေသု သေညိ။ ။ဤဝါကျ၌ အာပတ်အပြစ် အကုသိုလ်အပြစ်တို့ ရည်ရွယ်၍ နှစ်ဖို အနက်ဖော်မူလေ့ ရှိသည်။ အာပတ်အတွက် အကျမတ္တေသု-အနည်း ငယ် အတိုင် အရှည်ရှိကုန်သော ဝဇ္ဇေသု-ဒုက္ကဋ္ဌ ဗျာသိတအပြစ်တို့၌ ဘယဒဿာဝိ-ပါရာ ဒိကအလား၊ သေ အားဖြင့် ချွေလေရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရတိ၊ အကုသိုလ်အတွက် အကျ မတ္တေသု-ကုန်သော၊ (ဝါ အကျဉ်းသဖွယ်၊ သေငယ်ကုန်သော) ဝဇ္ဇေသု အကုသိုလ်အပြစ်တို့၌၊ ဘယဒဿာဝိ မြင့်မိုရ်တောင်အလား၊ ကြီးမားသော သေးအားဖြင့် ချွေလေရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရတိ၊ |ဗာ ဋီ ၂ ၃၇။ သာရဏ ၃ ၃၈။ ပါဠိတော်ဘာဋီ ၁ ၁၅၆။ ဤဝါကျတို့ နောက် ဝါကျနှင့် တွဲ၍လည်း ဖော်တော်မူကြ၏။

သိက္ခာပဒေသု သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ သမာဒါယ ကောင်းစွာ ယူ၍၊ သိက္ခာတိ ကျင့်၏။ (တစ်နည်း) သိက္ခာပဒေသု-တို့တွင် (တ တ သိက္ခာပဒ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်ကို) သမာဒါယ ၍၊ သိက္ခာတိ ၏။

ဗဟုသုတော ချာသော ကြာနာအပ်ပြီ သော ပရိယတ်ရှိသည်။ (ပိစိတ် ဘာဂီ ၁၊ ၁၅၆၊ ၁၅၇။) (ဝါ-မျှ-စွာ ကြာ နာအပ်ပြီ သော ပရိယတ်ရှိသည်။) သုတစရော ကြာ နာအပ်ပြီးသော ပရိယတ်ကို ဆောင်ရွက်မှတ်သားနိုင်သည်။ သုတသန္နိဓယော ကောင်းစွာ စုထားအပ်သော ပရိယတ်သုတရှိသည်။ ဟောတံ၊ ယေ တေ ဓမ္မာ အကြင်တရာတို့သည်၊ အာဒိတလျာဏာ အစ၌ ကောင်းကုန် သည်။ မဇ္ဈေကလျာဏာ အလယ်၌ ကောင်းကုန်သည်။ ပရိလောသာနကလျာ ဏာ-အဆင့်၌ ကောင်း ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) သာတ္ထ သတိပဋ္ဌာန် စသော အနက်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝါ သတိပဋ္ဌာန် စသော အနက်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သဗ္ဗညု သီလံလ ဓနိတ စသော သစ္စါနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝါ သော၊ ကေဝလပရိပုဏ္ဏိ အလုံးစုံ ထက်ဝန် ထွင် ပြည့်စုံသော၊ ပရိသုဒ္ဓိ ထက်ဝန် ကျင် စင်ကြယ်သော၊ ပြဟ္မစရိယ မြတ်သော အကျင့်ကို အဘိဝဒန္တိ ပြောဆိုညွှန်ပြကြကုန်၏။ တထာရူပါ ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ (ယောန္တိ၌ စပ်)၊ ဝါ-တို့ကို၊ (သုတာ စသည်၌ စပ်)၊ အဿ ထိုရဟန်းသည်၊ ဗဟုသုတော မျှာ စွာ ကြားနာအပ်ပြီ ကုန်သည် ခေတာ ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပြီ ကုန်သည်၊ ဝစသာ နှုတ်ဖြင့်၊ ပရိစိတာ အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်ပြီ ကုန်သည်။ (လေ့ကျင့်အပ်ပြီ ကုန်သည်။) မနသာ စိတ်ဖြင့်၊ အနုပေတိတာ အဖန်ဖန် ရှုအပ်၊ ကြံစည်အပ်ပြီ ကုန်သည်။ ဝိဋ္ဌိယာ ပညာဖြင့်၊ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ ကောင်းစွာ ထိထွင် ၍ သိအပ်ပြီ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

အဿ ထိုရဟန်း၏၊ (သွာဂတာနိ၌ စပ်)၊ ဥာယာနိ နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပါတိ မောက္ခာနိ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနိ ပါတိမောက်တို့သည်၊ ဝိတ္ထာရေန အကျယ်ဥာတော ဝိဘင်္ဂအာ-ဖြင့်၊ (ဝါ အကျယ် ဥာတောဝိဘင် နှင့် တကွ)၊ သွာဂတာနိ ကောင်း စွာ နှုတ်၌ လာကုန်သည်။ သုဝိဘတ္တာနိ ကောင်းစွာ ဝေဖန်အပ်ပြီ ကုန်သည်။

(၁) သမာဒါယ သိက္ခာတိ သိက္ခာစေသု ။ သိက္ခာပဒေသုသည် အာဇာရားနက်၌ ဘုပ္ပ (သတ္တမိ) ဝိဘင်္ဂ၊ သိက္ခာတိ၌ စပ်ပါ သိက္ခာပုဒ်တို့တွင် တစ်စိတစ်ခုတို့မျှ သီးခြား မယူဘဲ (မသတ်မှတ်ဘဲ) သိက္ခာပုဒ်အားလုံးတို့၌ +ကျင့်၏" ဟု ဆိုလိုသည်။

တစ်နည်း။ ။ သိက္ခာပဒေသုသည် နိစ္စါရဏအနက်၌ သုပ္ပ (သတ္တမိ) ဝိဘင်္ဂ၊ တတ သိက္ခာပဒေဟု ပါ၍သေသ ထည့်၍ နိစ္စါရဏသမုဒါယ + နိစ္စါရဏိယ စပ်ပါ၊ မန်၏ သိက္ခာပဒ် အားလုံး တစ်ပြိုင်နက် တွင်၍ မြစ် အ-ကြောင်းအားလျော်စွာ တွင်ထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ကျင့်ရပေသည်။ [အ ငို ၂ ၉၃]

သုပ္ပဝတ္ထိနိ ကောင်းစွာ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်။ (ကြော့ကြော့ညတ်ညက် နှုတ်တက်ကုန်သည်) သုတ္တသော^၁ မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂခန္ဓက၊ ပရိဝါရဟူသော သုတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း ၊ အနုဗျူဟသော အနက်ကို အဖန်ဖန် ထင်ရှားပြတတ်သော အဋ္ဌကထာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သူဝိနိစ္ဆိတာနိ ကောင်းစွာ ဆု ဖြတ်အပ်ပြီ ကုန်သည်။ ဟောစို့။

ကလျာဏဝါစော^၂ ကောင် သော စကားရှိသည်။ ကလျာဏဝါဏ္ဍရဏော ကောင် သော စကား သရှိသည်။ ဟောတိ။ |ကလျာဏဝါစောဖြင့် စကား ပြောကောင် ပုကို ပြ၍၊ ကလျာဏဝါဏ္ဍရဏောဖြင့် အသကောင် ပ ပြသည်။|

ယေဘုယျေန များသောအားဖြင့်၊ ဘိက္ခုနီနိ-တို့သည်။ ပိယော ချစ်အပ်၊ ကြည်ညိုအပ်သည် မနာပေါ စိတ်ကို တို့ပွားစေတတ်သည်။ (တစ်နည်း) မနာပေါ-မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ရောက်အပ်သည်။ ဝါ မြတ်နိုး အပ်သည်။ ဟောတိ ဘိက္ခုနီယော တို့ကို။ ဩဝဒိတု-ဆူးမခြင်-ငှာ ပဋိပလော စွမ်းနိုင်သည်။ ဟောတိ။ ဧတ ဘဂဝန္တု ဤမြတ်စွာဘုရားတို့၊ ဥဒ္ဓိဿ ရည်စူး ၍၊ ပဗ္ဗဇိတာယ ရှင်ရဟန်း အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော၊ (ဝါ ရှင်ရဟန်း ပြုသော) ကာသာယဝတ္ထဝသနာယ? ဝတ်အပ်သော ဖန်ရည်ဆိုး အဝတ်ရှိသူမ၌ (ဝါ-ဖန်ရည်ဖြင့် ဆီးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်သူမ၌) (ဘိက္ခုနီ၊ သိက္ခမာန် သာမဏေမ၌ ဟူလို) ဂရုဓမ္မ ကြံ လေ သော အာပတ်သို့၊ အရွာပန္နုပုဗ္ဗော ရောက်ဖူးသည်။ န ဟောတိ။ |ဘိက္ခုနီ၌ ကာယသသဂ္ဂ၊ သိက္ခမာန်၊ သာမဏေမ၌ မေထုနဓမ္မသို့ မရောက်ဖူးသူ။| ပိသတိဝသောဝါ ဝါနုစိဆယ်ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတိရေကပိသတိဝသောဝါ နုစိဆယ်ထက် ပိုလွန်သော ဝါရှိသည်သော်လည်းကောင်း ၊ ဟောတိ။

(၁) သုတ္တသော စသည်။ ဤဝါကျကို ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်အတိုင် ဗေဏားသည်။ [ဝိ-၄-၃၊ ၅၆။ ပါစိတ်ဘာသာ၌ ၁ ၁၆၂။] မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌ကား သုတ္တသောအရ မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂခန္ဓက ပရိဝါရတို့၌ သိတ္တာပုဂံအကျဉ်းမာတိကာကို ယူ၍၊ အနုဗျူဟသော အရ မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂခန္ဓက၊ ပရိဝါရဟူသော အကျယ်ဝိဘင်္ဂကို ယူထားသည်။ [ဝိ-၄-၃၊ ၂၇၂။] "မာတိကာ" ဟု ဆိုသဖြင့် "ဒွေမာတိကာ" ဟု မထင်ပါနုမ်၊ ဒွေမာတိကာကို "ဥဘယာနိ" ဟု ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ" မြင့် မြဲခဲ့ဖူး။

- (၂) ကလျာဏဝါစော စသည်။ ဘာ၌ ၁၊ ၁၆၃။
- (၃) ကာသာယဝတ္ထဝသနာယ။ ဘာ၌ ၁၊ ၁၆၄။

၁၄၈။ အာသမ္မတောနာမ မည်သည်၊ ဥတ္တိစတုတ္ထေန ဥတ်ဟူသော လေ့ကြိမ်မြောက်ရှိသော ကမ္မဝါစာဖြင့် ပြုထိုက်သော၊ ပြါရာဇိကဏ်ဘာဠိ ၂ ၃၅၈။ တဗ္ဗေန ကံဖြင့် အာသမ္မတော မသမုတ်အပ်ဘဲ၊ (ဩဝါဒေယျံ စပ်) ဘိက္ခုနီယောနာမ မည်သည်၊ ဥဘတော သယေ နှစ်ဖက်သော (ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုနီ) သံယာဉ်၊ ဥပသမ္ပန္နာ မြင်မြတ်သော ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်သော ရဟန်း ဝေဟိတည် ။

ဩဝါဒေယျာတိ ကာမ၊ အဋ္ဌဟိ ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဂရုဓမ္မေဟိ ဂရုဓိတို့ဖြင့်၊ (အလေ့ပြုထိုက်သော တရားတို့ဖြင့်) ဩဝါဒတိ ဆု ခရာ ပေ အညေန အခြာသော၊ ဓမ္မေန ဖြင့်၊ ဗေ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နံ တစ်ဖက်သော ဘိက္ခုနီသယာဉ် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော ရဟန်း မကို။ ပြါစိတ်ဘာဠိ ၁၊ ၁၆၅။

၁၄၉။ သမ္ပတေန သမုတ်အပ်ပြီးသော၊ တေန ဘိက္ခုနာ သည်၊ ပရိဝေကံ ပရုဂံတို့၊ သမ္ပုဒ္ဓိတွာ-တမြင်စည်လှည်း၍၊ ပါနိယ သောက်ရေကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘောဇနိယံ သုရေကိုလည် ကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတွာ တည်စေပြီ ၍၊ ဝါ တည်ထားပြီး၍၊ အာသန နေရာကို၊ ပညပေတွာ ခင်းပြီး၍၊ ဒုတိယ-၂ ယောက်မြောက် အဖော်ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ နိသိဝိတဗ္ဗ-ထိုင်ရာ၏၊ ဘိက္ခုနီဟိ-တို့သည်၊ တတ္ထထိုအရပ်သို့၊ ဝန္တာ ၍၊ တ ဘိက္ခု တို့၊ အဘိဝါဒေတွာ-ရှိပြီးပြီ၍ ဧကမန္တံ သင်တင်လျှောက်ပတ်၊ တစ်ခုသော အရပ်အဖို့၌၊ နိသိဝိတဗ္ဗ ရာ၏၊ တေန ဘိက္ခုနာ သည်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ-မေးထိုက်ကုန်၏၊ (ဂါ) ဘဂိနိယော တို့ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ အာလုဇနံကြကုန်သည်၊ ပြါစိတ်ဘာဠိ ၁၊ ၁၆၇။ အတ္ထ ဖြစ်ကြကုန်၏လော၊ ဣတိ ဤသို့မေ ထိုက်ကုန်၏၊ အယျ အရင်း၊ သမဂ္ဂါ ကုန်သည်၊ အမု ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဣတိ သို့ သစေ ဘဏန္တိ အငယ်၍ လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝသတိ) ဘဂိနိယော တို့၊ အဋ္ဌ တုန်သော၊ ဂရုဓမ္မာ တို့သည်၊ ဝတ္တန္တိ-နတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏လော၊ ဝါ-နတ်တက်ရကုန်၏လော၊ ဣတိ ဤသို့မေ-ထိုက်ကုန်၏။

အယျ ဝတ္တန္တိ ဝါကုန်၏၊ ဣတိ သို့ သစေ ဘဏန္တိ (ဧဝသတိ) ဘဂိနိယော တို့၊ ဧသော ဤဂရုဓိစသည်၊ ဩဝါဒေါ-ဩဝါဒတည်း ဣတိ-သို့ နိယျာ-ဒေတဗ္ဗော နိဂုံးတုပ်ထိုက်၏။

အယျ န ဝတ္တန္တိ နတ်၌ မဖြစ်ပါကုန် ဣတိ၊ သစေ ဘဏန္တိ၊ ဩသာရေတဗ္ဗာ ပါဠိသက်သက် ရွတ်ပြထိုက်ကုန်၏၊ (ပါဠိကို သက်ရောက်စေထိုက်ကုန်၏ဟု သဒ္ဓတ္ထ ဖြစ်၏) (ဂါ) ဝဿသတူပသမ္ပန္နာယ ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍ အနစ်တစ်ရာ ရှိသော၊ ဘိက္ခုနီယာ သည်၊ တဒဟုပသမ္ပန္နဿ ထိုနေ၌ ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်း၏ အပေါ်၌၊ (ကာတဗ္ဗံ စပ်) ဝါ ရဟန်းကို၊ (အဘိဝါဒနံ စသည်၌ စပ်)၊ အဘိဝါဒန ရှိမှို မုကိုလည် ကောင်း၊ ဗစ္စုဋ္ဌာန ခရီး၌ ကြိုဆိုမကို

လည်းကောင်း၊ အာဇာနည်တို့မှ လက်တင်အုပ်ချုပ်မှုကိုလည်းကောင်း၊ သာမိမိကမ္မ အနိ အသေပြုမှုကိုလည်းကောင်း၊ တာဝန်ပေး ပြုထိုက်၏။ အယုတ္တိ ဓမ္မော ဤတရားကို လည်း၊ သက္ကတော-ကောင်-စွာ ပြု၍၊ ဂရ ကတော အလေးအမြတ် ပြု၍၊ မာနေတော မြတ်နိုး၍၊ ပူဇော်တော ပူဇော်၍၊ ယာဝဇီဝ အသက်အပိုင်းအခြား အတိုင်း၊ (အသက် ရှည်သမျှ) အနုတိက္ကမနိယော မလွန်ကျူးအပ်၊ မလွန်ကျူးထိုက်။

ဘိက္ခုနီယာ သည်၊ အဘိက္ခုကေ-ဩဝါဒပေ ခေညံ ရဟန် မရှိသော၊ အာဝါ သေ ကျောင်း၌၊ ဝဿ မိုးလပတ်လုံး၊ န ဝသိတဗ္ဗ-မနေရာ၊ ပေ၊ အန္တဒ္ဓမာသ အစဉ်အားဖြင့် လခွဲတိုင် ၊ [ကင်္ခါဘာဋီ ၂ ၁၉၆၊] ဘိက္ခုနီယာ သည်၊ ထိက္ခာသယ တော မှ၊ ဥပေါသထပုစ္ဆကဋ္ဌ ဥပုသ်နေ့ကို မေးခြင် ကိုလည်း ကောင်း၊ [ပါဠိတော် ဘာဋီ ၁ ၁၇၃၊] ဩဝါဒပထကံဓနဋ္ဌ ဩဝါဒပထုပ္ပိရန် ချဉ် ကပ်ခြင်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဧဝ ကုန်သော၊ ဓမ္မာ အကျင့်တရားတို့ကို၊ ပစ္စာသိသိတဗ္ဗာ တောင်တ ထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ အလိုရှိထိုက်ကုန်၏။

ဝဿ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာယ-နေပြေးသော၊ ဝါ-ဝါကျွတ်ပြီသော၊ ဘိက္ခုနီယာ သည်၊ ဥဘတော သံယေ-နှစ်ဖက်သော (ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ) သံယာဉ်၊ တီဟိ သုံးပါး ကုန်သော၊ ဌာနေဟိ အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဝိဋ္ဌေနဝါ မြင်ခြင်းအားဖြင့်လည်း တောင်း၊ [ပါဠိတော်ဘာဋီ ၁ ၁၇၃၊] သုတေနဝါ-ကြားခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိသင်္ကာ ယဝါ-ယုံမှားခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝါရေတဗ္ဗ- (ပြောဆိုပို့ရန်) ဖိတ်မန်ရာ၏။

ဂစ္ဆဓမ္မံ ကြံ လေ သော သယာဒိသေသံအာပတ်သို့၊ အဇ္ဈာပစ္စာယ ရောက် သော၊ ဘိက္ခုနီယာ သည်၊ ဥဘတော သယေ ၌၊ ပက္ခမာနတ္ထိ-ပက္ခမာနတ်တို့၊ စရိတဗ္ဗ ကျင့်ထိုက်၏။

ဒွေ ဝဿာနိ ၂ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဆသ ၆ ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေသု သိက္ခာပုဗ် တို့၌၊ သိက္ခိတသိက္ခာယ-ကျင့်အပ်ပြီ သော သိက္ခာရှိသော၊ သိက္ခမာနာယ သိက္ခ မာန်၏၊ (ဥပသမ္ပုဂါ၌ စပါ) ဥဘတော သံယေ ၌ ဥပသမ္ပုဂါ မြင်မြတ်သော ရဟန်း၊ မ အဖြစ်ကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗာ ရှာထိုက်၏၊ ဘိက္ခုနီယာ-သည်၊ ဧကနစိ တစ်စု ထစ်ခုသော၊ ပရိယာယေန အကြောင်းဖြင့်၊ ဘိက္ခု ကို၊ န အက္ခောသိတဗ္ဗော မဆဲထိုက်၊ န ပရိဘာသိတဗ္ဗော အားကို ပြု၍ မခြိမ်းခြောက်ထိုက်၊ [ပါဠိတော်ဘာဋီ ၁ ၁၈၀၊] အဇ္ဈတဂ္ဂေ ယနေ့ကို အစပြု၍၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့၏၊ ဘိက္ခုသု-တို့၌၊ ၀၀န ပထော စကားလမ်းကြောင်းကို၊ (သိလိုသူ သိစေလိုသူတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော စကား တို့)၊ [ပါဠိတော်ဘာဋီ ၁ ၁၈၀၊] ဩဝဋ္ဌော တာ-ဖြစ်အပ်ပြီ၊ အနောဝဋ္ဌော-မတာ မြစ်အပ်။

အယု၊ သမဂ္ဂါ ညီညွတ်ကြကုန်သည်။ (ဝါ အားလုံးစုကြကုန်သည်) အမှ ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဣတိ၊ သဏန္ဒ ဝိညောတ်သော သိက္ခာနိဿယကို အည် ဝရုဓမ္မ အခြားသော ဓမ္မ ကိုး (သုတ္တ၊ အဘိဓမ္မတရားကို) သစေ ဘဏတိ အကယ်၍ ဟောအံ့။ ဝဂ္ဂါ ဝဂ်တို့သည်။ (မညီညွတ်ကုန်သည်) အမှ၊ ဣတိ၊ သဏန္ဒ-ကို၊ အဋ္ဌ တုန်သော ဝရုဓမ္မ တို့ကို သစေ ဘဏတိ အ၊ ဩဝါဒ်-ကို၊ အနိယျာဝေတွာ နိဗ္ဗာမအုပ်မူ၍။ ပေ။

၁၅၀။ အဓမ္မကမ္မေ ဌံ (သိက္ခာနောဝါဒကဟု သမုတ်ကြောင်း ကက အဓမ္မဖြစ်သည်ကို ရည်ရွယ်သည်) အဓမ္မကမ္မသည် ဖြစ်၍၊ ဝဂ္ဂ ဝဂ်ဖြစ်သော၊ သိက္ခာနိဿယ ကို၊ ဝဂ္ဂသည်-ဝဂ်ဟု အမှတ်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ ဩဝဒတိ အံ။

၁၅၂။ ဥဒ္ဓေသံ ရွတ်ပြအပ်သော ပါဠိကို၊ (ဝရုဓမ္မပါဠိကို) ပါစိတ်ဘာဠိ ၁၁၈၂။ ဒေန္တော-ပေ စဉ်၊ (ဘဏတိ အ၊) ပရိပုစ္ဆ အဖန်ဖန် ဇေ အပ်သော အဋ္ဌကထာကို၊ ဒေန္တော၊ (ဘဏတိ) အယု၊ ဩသာရေတိ ဝရုဓမ္မပါဠိကို သက်ရောက်စေပါလော၊ (ရွတ်ပြပါလော) ဣတိ၊ ဝုစ္စမာနော သော၊ ဩသာရေတိ အ၊ ပဉ္စ ပြဿနာတို့၊ ပုစ္ဆတိ မေ အံ၊ ပဉ္စ ကိုး ပုဋ္ဌော မေးအပ်သည်ဖြစ်၍ (တထေတိ) အညဿ-၏၊ အတ္တယ-ငှာ၊ ဘဏန္တ ဟောသော ရဟန္တ-ကို၊ ဝါ ဟောအပ်သော တရာ ကိုး သိက္ခာနိယော၊ သုဏန္တိ၊ သိက္ခာနိယာ-အားလည်းကောင်း၊ သိက္ခမာနာယ အာ လည်းကောင်း၊ သာမဏေရိယာ-အားလည်းကောင်း၊ (ဩဝဒန္တဿ-ဝရုဓမ္မပြင် ဆုမသော ရဟန္တ- ၏လည်းကောင်း) အနာပတ္တိ။

ဩပါသတိတွာပဒံ နိဗ္ဗိတံ တတိယံ။

၂။ အတ္တဂံတသိတွာပုဒ်

၁၅၃။ ထေရာ၊ သိက္ခာ တို့သည်၊ သိက္ခာနိယော-တို့ကို၊ ပရိယာယေန အလှည့်အကြိမ်အာ ဖြစ်၊ (အလှည့်ကျအားဖြင့်) ဩဝဒန္တိ ပေ၊ ဒါနိ ယခု၊ အဇ္ဈ ယနေ၊ ဩဝါဒေါ သည်၊ ဣဒ္ဓေါ-ပြည့်စုသည်၊ န ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိပ်မည် မဟုတ်၊ တညေဝ ဥဒါနိ-ထိုဥဒါနိ-ကလေ ကိုပင်၊ အယျော ခုဋ္ဌပန္နကော အရှင်ခုဋ္ဌပန္နတသည်၊ ပုနပ္ပုနံ ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ ဘဏိဿတိ-ရွတ်လိပ်မည်၊ ဣတိ ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ။

အဓိစေတသော လွန်ကဲသော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ရှိထသော၊ ပါစိတ်ဘာဠိ ၁၊ ၁၃၈၊ ၁၈၄။ အပ္ပမဇ္ဇတော ကုသိုလ်တရာတို့၌ မမေ့မလျော့ထသော၊ မောန

(၈) အထွဲး ။ သိက္ခာနိဿယကို ရည်ရွယ်၍ "ဘဏန္တ" ဟု ရှိသည်၊ သိက္ခာကို ရည်ရွယ်လျှင် "သဏန္တ" ဟု ရှိရမည်။

ပထေသု အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၏ လစ် ကြောင် ဖြစ်သော၊ ၃၇ ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့၌၊ ဝါ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၏ လမ်းကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာ ၃ ပါးတို့၌၊ သိက္ခာတော-ကျင့်သော၊ တာဝိနော-ထိုကဲ့သို့ရှုဖွယ်သော၊ (ဝါ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌ၊ ထိုနှစ်ဝတို့၊ လုံးဝအတူ၊ ရှုတော်မူတတ်သော) ဥပသန္တဿ-ကိလေသာတို့မှ ငြိမ်း အေးငြိမ်းသော၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း သတိမတော သတိရှိသော၊ မုနိနော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန် ၌၊ သောကာ ဝစ် နည် ခြင် တို့သည်၊ န ဘဝန္တိ မဖြစ် (မရှိ) တော့ကုန်။

အဏှုယံ။ ။ အဓိဓေတသော စိတ်များ ထိပ်ခေါင်၊ ဉာဏ်ရောင်လျှစ်စိတ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်လည် ရှိထသော၊ အပ္ပမဂ္ဂတော ကုသိုလ်ကိစ္စ ဟူသမျှ၌၊ နေ ညမရွေ့၊ မမေမလျော့ထသော၊ မောနပထေသု အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၊ လမ်း ကြောင်းမှန်သည် သတိပဋ္ဌာန်စသော၊ ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၌၊ ဝါ အရဟတ္တဖိုလ် ဉာဏ်၊ လစ် ကြောင် မှန်သည့်၊ ၃ တန်သော သိက္ခာတို့၌၊ သိက္ခာတော တွင့်ကြ ကြံ ကုတ်၊ အားထုတ်နေသော၊ တာဝိနော ထိုရဟန္တာအတူ ရှုဖွယ်သော၊ ဝါ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌ၊ ထိုနှစ်ဝတို့၊ လုံးဝအတူ၊ ရှုတော်မူတတ်သော ဥပသန္တဿ-ကိလေသာဟု၊ အပူခပ်သိမ်း၊ ငြိမ်းအေး ပြီးသော၊ သဒါ နေရောညဉ့်ပါ၊ ဘယ်ခါမလတ်၊ သတိ မတော သတိမပြတ်၊ အမှတ်ရခြင် ရှိသော၊ မုနိနော ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ၊ နှစ်ဖြာ လောက၊ ကျန်သိမြင်၊ ရဟန္တာအရှင်သန္တာန်၌၊ သောကာ ဝမ်းတွင်းလှိုက်ဆူ၊ အပူ ခပ်သိပ် တို့သည်၊ န ဘဝန္တိ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ၊ မဖြစ်ကြတော့ကုန်။

ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်၊ ဧဝမာဟသု၊ (ကိံ) “န ဒါနိ၊ မေ ဘဏိဿတိတံ” ဟူ၍၊ အဝေါစုမှာ နန-ပြောခဲ့ကြသည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ၊ အာယသ္မာ ခုဋ္ဌပန္နကော သည် တာသံ ဘိက္ခုနိနိ တို့၏၊ ဣမ ကထာသလ္လာပ ဤစကားပြောသကဲ့၊ (ဤအပြန်အလှန် စကားပြောသံကဲ့၊) အသောသိ-ပြီ၊ အထ ခေါ် ၌၊ အာယသ္မာ ခုဋ္ဌပန္နကော သည်၊ ဝေဟာသ ကောင်-ကင်သို့၊ အဋ္ဌဂ္ဂန္ဓာ ဖွဲ့တက်၍၊ အန္တလိက္ခေ ဆီ-တာမထင်၊ ကြားစားပြင်ပြင်၊ ရှုမြင်အပ်သော၊ အာဇာ သေ ကောင်-ကင်၌၊ စကိမတိပိ စကြိန်လည်း သွား၏၊ တိဋ္ဌတိပိ-ရပ်လည်း ရပ်၏၊ နိသီဒတိပိ ထိုင်လည်း ထိုင်၏၊ သေယျမ္မိ အိပ်ခြင် ကိုလည်း၊ တပေတိ ပြု၏၊ ဓူမာ ယတိပိ^၁ အနိ-လည် လွှတ်၏၊ ပဇ္ဇလတိပိ-အလျှလည်း လွှတ်၏၊ အန္တရဓာယတိ ပိ-ကွယ်လည်း ကွယ်ပျောက်၏၊ တဇ္ဇေဝ ဥဒါနိ ထိုဥဒါနိ-ကိုလည်းကောင်း၊ အည- သော၊ ဗဟုံ သော၊ ဗုဒ္ဓဝစနစ ဘုရားစကား-တော်ကိုလည် ကောင်၊ ဘဏတိ ရွတ်ဆို၏။

(၁) ဓူမာယတိပိ။ ။ “ဓူမာယတိပိ စာနိ-ကိုလည်း ပြု၏၊ ပဇ္ဇလတိပိ အလျှလည်း တောတ်ပ၏” ဟု သစ္စတ္ထုဖြစ်သော်လည်း၊ မေါလွင်အောင် မေးထားပါသည်။

အယျဿ ဗုဠပန္နကဿ-ဇ်၊ (သြဝါဒေါ) ယထာ-သြဝါဒကံသိန္နိ ဧဝ-ဤအတူ
နော-ငါတို့ဇ်၊ ဣတော-ဤနေမှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ သြဝါဒေါ သည်၊ ဣဒ္ဓေါ-ပြည်စုသည်၊
န ဝတ ဘူတပုဗ္ဗော မဖြစ်မှပေစွတကာ၊ ဣတိ ဤသို့ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

ယာဝ သမန္တကာရာ ညဉ့်မှောင်မှိုက်ရာ ကာလတိုင်အောင်၊ ဩဝေဒိတွာ
ဆုမေ၍၊ ဘဝိနိယော တို့၊ ဂစ္ဆထ သွားကြကုန်၊ ဣတိ ဤသို့ပြော၍ ဥပယောလေသီ
ပြန်လွှတ်ပြီ၊ နဂရန္တါရေ မြို့တခါးတို့ ထက်တေ ပိတ်ထာ အပ်သော်၊ ဗဟိနဂရေ
မြို့ပြင်ပ၌၊ ဝသိတွာ နေ၍၊ ဂာလဿဝ-နနက်စောစော၌ပင်၊ နဂရ မြို့သို့
ပဝိသန္တိ-ဝင်ကြကုန်၏ ၊ပေ၊ ဣမာ ဘိက္ခုနိယော တို့သည်၊ အဗြဟ္မစာရိနိယော
မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေရှိကုန်၏၊ အာရာမေ ဌ၊ ဘိက္ခုဟိ တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ
အတူ၊ ဝသိတွာ နေပြီ၍၊ ဣဒါနိ ယခုမှ၊ နဂရံ သို့၊ ပဝိသန္တိ ဝင်လာကုန်၏၊
သုရိယေ နေသည်၊ အတ္တဂံတေ ဝင်လတ်သော်၊ ဘိက္ခုနိယော တို့ကို ဩဝေဒတိ
နာမ ဆုမရသနည်း။

၁၅၅။ သုရိယေ သည်၊ သြဂ္ဂတေ အောက်သို့ သက်လတ်သော်၊ (ဝါ ဝင်
လတ်သော်။)

၁၅၆။ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယ^၁ တစ်ဖက်သော ဘိက္ခုနိသယာ၌ မြင့်မြတ်
သော ရဟန်းသို့ ရောက်သော ရဟန်း မအား၊ ဩဝေဒတိ-အ့၊

အတ္တဂံဟသိက္ခာဝေဒံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃။ ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပုဒ်

၁၅၈။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ၊ ဘိက္ခု တို့သည်၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဘိက္ခုနိတို့ ကျောင်းသို့
ဥပသက်မိတွာ ချဉ် ကပ်၍၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ၊ ဘိက္ခုနိယော တို့ကို၊ ဩဝေန္တိ ၊ပေ၊
အယေဒ္ဓ အရှင်မတို့ စေ လာကြပါကုန်၊ သြဝါဒ သြဝါဒသို့၊ (သြဝါဒယေရာ အရပ်
သို့) ဂမိဿာမ သွာ ကြကုန်စို့ ဣတိ-ကုန်ပြီ အယေ တို့၊ ယဗ္ဗိ-အကြင်အရပ်

(၁) ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယ။ ၊ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယ ဟု လာသမ္ပ၌
တစ်ဖက်သော ဘိက္ခုနိသယာအာထဝယ် ရဟန်းဖြစ်သော ဘိက္ခုနိကို ယူရ၏၊ ဘိက္ခုသယာ
တစ်ဖက်၌ ရဟန် ဖြစ်သော သာကီဝင်မင်းသမီး၊ ငါးရာနှင့် ဘိက္ခုအဖြစ်မ ဘိက္ခုအဖြစ်သို့
လိင်မြှန်သော ဘိက္ခုနိအား ဩဝါဒအပူ ဝသည်ဖြူလှောင် ဆိုင်ရာသိက္ခာပုဒ်အလိုက် ပါမိတ်
အာပတ် ဆင့်သည်။ [ပါမိတ်ဘာဋီ ၁၊ ဝဂ်၅၊ ၁၇၅။]

သို့လည်း မယ်၊ သြဝါဒဿ နါ၊ ကာရကာ အကြောင် ကြောင့်၊ ဂစ္ဆေယျာမ သွာ ကုန်ရာပါ၏။ အယျာ အရှင်ဖြစ်တုန်သော ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ-တို့သည်၊ ဣဓေဝ-ဤအရပ် သို့သော၊ အာဂန္ဓာ-လာ၍၊ အမေ တို့ကို၊ သြဝဒန္တိ။

၁၅၉။ မဟာပလပတိ မည်သော၊ ဂေါတမီ-သည်၊ ဝိလာနာ မကျန် မာသည်၊ တောတိ၊ ဂေါထမီ-မီ၊ ကစ္စိ အဘယ်သို့နည်း၊ ခမနီယ^၁-ကျန် မာပါ၏လော၊ ယာ ပနီယ မျှတပါ၏လော၊ ဣတိ ကုန်ပြီ၊ အယျာ တို့၊ မေ တပည့်တော်အား၊ န ခမနီယ မကျန် မာပါ၊ န ယာပနီယ မမျှတပါ၊ အယျာ တို့ ဣယံ တိုက်တွန်ပါ၏။ ဓမ္မ-တရားကို၊ ဒေသေထ-ဟောတော်မူကြပါကုန်၊ ဣတိ ပြီ၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ မေ-အား ထေရာ ဘိက္ခု၊ အာဂန္ဓာ၊ ဓန္တံ၊ ဒေသေန္တိ၊ တေန ထို့ကြောင့်၊ မေ-တပည့်တော်၏၊ (ဝါ မှား) ဗာသု ချမ်းသာခြင် သည်၊ ဟောတိ၊ ဣဒါနိ ပန ကာ၊ ဘဂဝတာ သည်၊ ပဋိတို့တ္ထ ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဤသို့ကြံ၍၊ ကုက္ကုဗ္ဗာယန္တာ ကုက္ကုဗ္ဗကို ပြုကုန်လျက်၊ ဓမ္မ၊ န ဒေသေန္တိ မဟောကြပါကုန်၊ တေန ကြောင့်၊ မေ နါ၊ ဗာသု န ဟောတိ-မဖြစ်ပါ၊ ဣတိ ပြီ။

၁၆၀။ ယတ္ထ အကြင်အရပ် (အကြင်ကျောင်း) ၌၊ ဘိက္ခုနီယော တို့သည်၊ ဧကရတ္တမ္ပိ-တစ်ညဉ့်မျှလည်း၊ ဝသန္တိ နေထိုင်ကုန်၏၊ သော ထိုအရပ် (ထိုကျောင်း) သည်၊ ဘိက္ခုနပဿယောနာမ မည်၏၊ ဝိလာနာ သော၊ ဘိက္ခုနီနာမ မည်သည်၊ သြဝါဒါယဝါ သြဝါဒအတိုးငှာလည်းကောင်း၊ (ဂရုဓမ်သြဝါဒကို နာယခြင်းအကျိုး ငှာလည် တောင်) သံဝါသာယဝါ ဥပုသ်၊ ပဝါရကာ စသော သံဝါသအကျိုးငှာ လည် ကောင်၊ ဂန္တံ သွားခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ မစွမ်း နိုင်။

၁၆၂။ ဥပသမ္ပန္နာယ မြင်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော ရဟန်းမ၌ ဥပသမ္ပန္နသညီ နှိုသည်ဖြစ်၍ သမယာ ဆု မသင့်ရာ အခါကို၊ အညတြ ကြဉ်၍၊ သြဝဒတိ အ့။

၁၆၃။ သမယေ ဆုမသင့်ရာ အခါ၌၊ (ဘိက္ခုနီ မကျန် မမာဖြစ်ရာ အခါကို ဆိုလိုသည်။) (သြဝဒတိ-အံ) ။ပေ။

တိက္ခနပဿယသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ဟတိယံ။

(၁) ကစ္စိ ခမနီယ။ ။လွယ်ကူအောင် မေးထားပါသည်။ အကျယ်ကို စာရင်းတက် သာဓိ ၃ ၆၅၄ ၌ ပြထားပြီ။

၎င်း သာမိသထိက္ခာပုဒ်

၁၆၄။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ၊ ဘိက္ခု တို့သည်။ ဧဝ၊ ဝဒန္တိ (ကို) ဧထရာ ကုန်သော ဘိက္ခု တို့သည်။ ဘိက္ခုနိယော တို့ကို ဩဝဓိတု ငှာ၊ န ဗဟုကတာ-ပြုအပ်သော များစွာ မြတ်နိုးမှု မရှိကုန်။ ဘာမိသယောတု ဘာမိသဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဧထရာ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒန္တိ ကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ။

၁၆၅။ ဘာမိသယောတုတိ ကာ၊ စိဝရယောတု သင်္ကန်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် (သက္ကာရ-ပူဇော်သက္ကာရ၊ ဂရုကာရ အလေးပြုခြင်း၊ မာနန မြတ်နိုးခြင်း၊ ဝဒ္ဓန ချီးမြှင့်ခြင်း) ပူဇော်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။

ဧဝ ဝဒေယျာတိ ကာ၊ ဥပသမ္ပန္န သော၊ သယေန သည်း၊ သမ္မာ သမုတ်တပ်သော၊ ဘိက္ခုနောဝါဒက ကို ပေ။

၁၆၇။ အနုပသမ္ပန္န-ဥပသမ္ပန္န မဟုတ်သော (သာမဏေဖြစ်သော) သယေန သည်း၊ သမ္မတံဝါ သမုတ်တပ်သည်မူလည် ဖြစ်သော၊ အသမ္မတဝါ မသမုတ်တပ်သည်မူလည် ဖြစ်သော ဘိက္ခုနောဝါဒက ဘိက္ခုနောဝါဒကကို (ဤ၌ ရဟန်မဟုတ်။)

အာမိသထိက္ခာပုဒ် နိဗ္ဗိတံ စတုတ္ထံ။

၅။ စိဝရဒါနသိက္ခာပုဒ်

၁၆၉။ သာဝတ္ထိယံ ၌ အညတရိယာ-တစ်ခုသော၊ ဝိသိခါယ လမ်းမ၌၊ ပိက္ကာယ ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရတိ-လှည့်လည်၏။ အညတရာ သော၊ ဘိက္ခုနိဝိ-သည်လည်း၊ တဿာ ဝိသိခါယ ထိုလမ်းမ၌၊ ပိက္ကာယ စရတိ ပေ၊ ဘဂိနိ၊ ဂစ္ဆ-သွားပါ။ အမုကသ္မိ ထိုမည်သော၊ ဩကာသေ အရပ်၌၊ ဘိက္ခာ ဆွမ်းကို၊ ဝိယတိ-လောဇ်လျှအပ်ပါ၏။ ဣတိ-ပြီ ပေ၊ တေ ထိုသူတို့သည်၊ (ဘိက္ခု ဘိက္ခုနိတို့သည်) အဘိက္ကမသနေန ပြုတ်မြင်ခြင်းကြောင့်၊ သဒိဋ္ဌာ-သိဒိဋ္ဌမိတ်ဆွေတို့သည်၊ (ထိုဤအရပ်၊ ပေါင်ဆုံလတ်၍ မြင်အပ်ဖူးသော မိတ်ဆွေတို့သည်) ပါမိတ်ဘာဋီ၊ ၁၈၉။၊ အဟောသု ဖြစ်ကုန်ပြီ။

တေန ခေါပန သမယေန ၌၊ သဃ-ဿ-၏၊ စိဝရ-ကို၊ ဘာဇိယတိ-ဝေဖန်အပ်၏ ပေ၊ ဘဂိနိ၊ အယံ ဤသည်ကာ၊ မေ-၏၊ စိဝရပဋိဝိသော သင်္ကန်း အဖို့အစုတည်း၊ သာဒိယိဿသိ သာယာမည်လော၊ (လက်ခမည်လော) ဣတိ ပြီ၊ အဿု အာမ မှန်ပါ။ ဒုဗ္ဗလစိဝရာ အားနည်းသော သင်္ကန်း မျှသည်၊ (သင်္ကန်း-ဒွမ်းပါ၊

ရှားပါးသည်။) အမှီ-ဖြစ်ပါ၏ ။ပေး စီဝရ-ကို၊ အာဒါသိ ပေ လိုက်ပြီ ။ပေး အာဂုသော
 ဒါနိ လဒှ၊ တေ ဇါ၊ စီဝရံ ကိုး၊ ကရောဟိ-(ချုပ်ဆို ပွ) ပြုပါ၊ ဘိက္ခု၊ တေ ဇါ၊
 ဉာတိကာ-ဆွေမျိုး လော၊ အညာတိကာ ဆွေမျိုး မဟုတ်သူလော ။ပေး အညာတ
 ကော-ဆွေမျိုး မဟုတ်သူသည် (ဆွေမျိုး မတော်သူသည်။) အညာတိကာယ ဆွေမျိုး
 မဟုတ်သူမဇါ၊ (ဆွေမျိုး မတော်သူမဇါ။) ပဋိဂ္ဂပတိ လျောက်ပတ်သည်ကိုလည်
 ကောင် ။ အပွဋိဂ္ဂပတိ မလျောက်ပတ်သည်ကိုလည် ကောင်၊ သန္တဝါ ထင်ရှာ ရှိ
 သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အသန္တဝါ ထင်ရှား မရှိသည်တို့လည်းကောင်း၊ န ဇာနာတိ-
 မသိနိုင်။

၁၇၀။ ဘိက္ခုနီနံ-တို့အာ၊ ပါရိဝတ္တကံ လဲလှယ်အပ်သော စီဝရ သင်္ကန်းကို၊
 န ဒေန္တိ ပဉ္စနံ-ငါ့ဦးတို့အာ၊ (သီတင်-သူ ဖော် ငါ့ဦးတို့အာ။) ဘိက္ခုဿ-အာ-
 လည်းကောင်း ။ ၇၀ သာမဏေရိယာ အားလည် ကောင်း၊ ပါရိဝတ္တကံ လဲလှယ်
 အပ်သော သင်္ကန်း ကိုး၊ ဒါတု အနုဇာနာမိ။

၁၇၂။ အညာတိကာနာမ ။ပေး အသမ္ပဒ္ဓါ၊ ပါရုဇိကကံဘာဋီ-၄၊ ၄၉၉ စာပိုဒ်
 ၅၀၅ ၌ ရှုပါ။ စီဝရနာမ-မည်သည်၊ ဆန္ဒ ကုန်သော၊ စီဝရနံ တို့တွင် အညာတရ်-
 သော၊ ဝိတဂ္ဂနုပဂ ဝိကပ္ပနာသို ကပ်ရောက်သော၊ (ဝိကပ္ပနာ ပြုလောက်သော။)
 ပစ္ဆိမ နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ စီဝရံ တည်း။

၁၇၃။ ပါရိဝတ္တကာ လဲလှယ်အပ်သော သင်္ကန်း ကိုး၊ အညာတြ ကြဉ်ထား၍၊
 အညာတိကာယ ဆွေမျိုး မတော်သော ရဟန်း မ၌ အညာတိကာသည်-ဆွေမျိုး
 မတော်သော ရဟန်း မဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ စီဝရံ ဒေတိ။

၁၇၄။ ဉာတိကာယ ဆွေမျိုး ဖော်သော ရဟန်း မ၌၊ (ဒေတိ။) ပါရိဝတ္တက-
 ကိုး၊ ပရိတ္တေနတိ အဖို့ နည် သော သင်္ကန်း ပြင်လည်၊ ဝိပုလ်-အဖို့ များသော
 သင်္ကန်းကို၊ ဝိပုလေနတိ ပြင်လည်၊ ပရိတ္တ ကိုး၊ (ဒေတိ။) ဘိက္ခုနီ သည်၊ ဝိဿာ
 သ ဝိ အကျွမ်းဝင်သည်ဖြစ်၍၊ ဂဏ္ဍာတိ၊ တာဝကာလိကံ ။ ထိုသူ စွဲရာကာလ၌
 ဖြစ်သော သင်္ကန်းကို၊ ဝါ ထိုကာလမျှ သုံးစွဲထိုက်သော သင်္ကန်း ကိုး။

စီဝရဒါနသိတွာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ဝဉ္စမံ။

(၁) ဝိဿာသ။ ။ပါရုဇိကကံဘာဋီ ၃၊ ၉၄။
 (၂) တာဝကာလိက။ ။ပါရုဇိကကံဘာဋီ ၃၊ ၉၂၊ ၉၃ ကို ကြည့်၍ "ထိုသုံးစွဲရာ
 ကာလ၌ ဖြစ်သော သင်္ကန်း တို့" ဟု ဖော်သည်။ ပါတိမောက်ဘာဋီ၊ ဝိကာလသောဇေသိက္ခာပဒ
 ၂၈၁ ၌ လာမသာ ယာဝကာလိကအဖွင့်ကို ကြည့်၍ "တာဝကာလိက-ထိုကာလမျှ မှုံးစွဲထိုက်
 သော သင်္ကန်းကို" ဟု ဖော်သည်။

၆။ စီဝရသိဗ္ဗနသီတာပုဒ်

၁၇၅။ အာယသ္မာ ဥဒါယိ-သည်၊ စီဝရကမ္မ သက်ခံအမှုကို၊ (သင်္ကန်း ချုပ် ဆိုမှုကို) ကာတုံ ငှာ၊ ပဋ္ဌော-ကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟောတိ၊ ဘန္တေ သာဓု၊ အယော-သည်၊ မေ ငါ၊ စီဝရ ကိုး သိဗ္ဗတု ချုပ်ပေ တော်မူပါ။ တဿာ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ စီဝရ ကိုး သိဗ္ဗိတွာ-ချုပ်ပြီး၍၊ သုရတ္တ-ကောင်၊ စွာ ဆို အပ်သည်ကို သုပရိကမ္မ ကထာ ကောင်၊ စွာ ပြုအပ်သော ပရိကမ်းရှိသည်ကို၊ ကတွာ၊ ပဗ္ဗေ-(သင်္ကန်း) စာလယ်၌၊ ပဋိဘာနစိတ္တံ-ဧဇ္ဇေထင်လာသော ဉာဏ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဆန့်ကြယ် သော မိန့် မရုပ်၊ ယောက္ခ-ရုပ်ကို၊ ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၁၉၀။ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ထင်ပေါ် ရေ၍၊ သံဟရိတွာ ခေါက်၍၊ နိက္ခိပိ သိမ်ထာ ပြီ၊ ပေ၊ ဘန္တေ၊ တ စီဝရ သည်၊ ကဟံ-အဘယ်မှာနည်၊ ဣတိ ပြီ၊ ဘဂိနိ၊ ဟန္တ ဧရာ၊ ဣမ စီဝရ ကိုး၊ ယထာ သဟတံ အကြင်အကြင်ခေါက်အပ်သည့်အတိုင်း၊ (ခေါက်ထားသည့်အတိုင်း) ဟရိတွာ-ဆောင်မူ၍၊ နိက္ခိပိတွာ သိမ်ထာ ၍၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဘိက္ခုနိ သံယော-သည်၊ ဩဝါဒ သို့ အာဂစ္ဆတိ လာ၏၊ တဝါ ၌၊ ဣမ စီဝရ-ကို၊ ပါရုပိတွာ ရန် ၍၊ (ရ၍)၊ ဘိက္ခုနိသံယဿ ငါ၊ ပိဋိတော ပိဋိတော နောက်၌ နောက်၌၊ (နောက်က နောက်က) အာဂစ္ဆ လိုက်လာခဲ့ပါ။ ဣတိ ပြီ။

ယတြ အကြင်ဘိက္ခုနိတို့သည်၊ စီဝရ ၌၊ ပဋိဘာနစိတ္တ ကိုး၊ ဝုဋ္ဌာပေဿန္တိ နာမ-ထင်ပေါ်စေကြကုန်၏၊ ဣမာ ဘိက္ခုနိယော တို့သည်၊ ယာဝ-အလွန်အကဲ သာ၊ ဆိန္ဒိကာ-ပြတ်သော သြတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကုန်၏၊ ဓုတ္တိကာ အပျော်အပီနဲ၊ အကစာ ကြူကုန်၏၊ အဟိရိတာယော အရုတ်မရှိကုန်။

ဣဒံ ဤအမှုသည်၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ ကမ္မံ-အမှုနည်း၊ ဣတိ ဤသို့ပြော ကုန်ပြီ အယျဿ ဥဒါယိဿ ငါ၊ (ကမ္မ တည်း) ဣတိ ကုန်ပြီ၊ ယေဝိ တေ အကြင်သူတို့သည်လည်း၊ ဆိန္ဒိကာ ပြတ်သော သြတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကုန်၏၊ တေသမ္ပိ ထိုသူ တို့အတွက်လည်း၊ ဝေရူပ-ဤသို့သဘောရှိသော အမှုသည်၊ န သောဘောယျ မတင့်တယ်ရာ၊ အယျဿ ဥဒါယိဿ ငါအတွက်၊ ကိ ပန-အဘယ်မှာ တင်တယ် ရာအာနည်း။

၁၇၆။ သီဗ္ဗေယျာတိ ကား၊ သယံ ကိုယ်တိုင်၊ သိဗ္ဗတိ အံ၊ အာရာပထေ အာရာပထေ-အပ်လမ်းကြောင်းတိုင် အပ်လမ်း ကြောင်းတိုင်း၌၊ (အပ်နှုတ်တိုင်၊ အပ်နှုတ်တိုင်း၌) ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၁၉၁။ အာပတ္တိံ ပါစိတ္တိယဿ။

(၁) ပဋ္ဌော။ ပဋ္ဌောပေ ပဋ္ဌော၊ ပိမတိ ၁၊ ၃၂၅။ ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ-ငှ၊ ၂၇။ ပါစိတ်ဘာသာဋီ ၁၊ ၁၉၀။

၁၇၈။ အညာတိကာယ ဌိ အညာတိကာသညံ ဤ၊ စိဝရ်-ကို၊ သိဗ္ဗတိဝါ ကိုယ် တိုင်မူလည်း ချုပ်စား၊ သိဗ္ဗာပေတိဝါ သူတစ်ပါးကိုမူလည်း ချုပ်စေအ။

၁၇၉။ ဉာတိကာယ ဇါ၊ (စိဝရ သိဗ္ဗတိ ဝါ သိဗ္ဗာပေတိ ဝါ) ၊ ဇေ၊ သိက္ခမာ နာယ ဇါ၊ သာမဏေရိယာ ဇါ (စိဝရ သိဗ္ဗတိ ဝါ သိဗ္ဗာပေတိ ဝါ။)

စိဝရသိဗ္ဗနသိတ္တာပဒ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌိး

၇။ သံဝိဇာနသိတ္တာပုဒ်

၁၈၀။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနိဟိ တို့နှင့်၊ သဗ္ဗိ၊ သဝိဇာယ^၁ ကောင်-စွာ စီစဉ်၍၊ ဝါ တိုင်ပင်၍၊ ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂ-တစ်ကြောင်းတည်း ရှည်သော ခရီးကို၊ [ကင်္ခါ ဘာဠိ ၂ ၈၁၊ ပါတိမောက်ဘာဠိ ၂၆၃။] ပဋိပဂ္ဂန္တိ သွား ကြကုန်၏ ၊ ဖေ၊ မယ် တို့သည်၊ သပဇာပတိကာ ဇနီ နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ အာယိဏ္ဏာမ ယထေဝ လှည့်လည်ကြသကဲ့သို့ပင်၊ ဧဝမေဝ-ဤ အတူပင်၊ သတုပုတ္တိယာ သာကိ ဝင်္ဂင်းသား၊ သုရာသားတော်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ သမကာ တို့သည်၊ ဘိက္ခုနိဟိ သဗ္ဗိ သံဝိဇာယ၊ အာဟိဏ္ဏန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ ဤသို့ကဲ့ရဲ့ကြကုန်ပြီ။

၁၈၁။ သမ္ပဟုလာ သုတ္တန်နည် လာ၊ ဈာ-စွာကုန်သော၊ ဘိက္ခုစ-တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့သည်လည်းကောင်း၊ သာဓကော သာဓကော တြိ၊ မှ သာဝတ္တိ သို့၊ အဗ္ဗါနမဂ္ဂပဋိပစ္စာ ရှည်သော ခရီးကို သွားကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ၊ ဖေ၊ မယဗ္ဗိ-တို့သည်လည်း၊ အယေဟိ တို့နှင့်၊ သဗ္ဗိ၊ ဂမိဿာမ သွားကြပါမည်၊ (လိုက်ကြပါမည်) ဣတိ-ဤသို့ပြောကုန်ပြီ ၊ ဖေ၊ တုပေဝါ သင်တို့သည်သော်လည်း၊ ပထမ ရှေးဦးစွာ၊ ဂစ္ဆထ သွားကြပါကုန်၊ မယ်ဝါ ငါတို့သည်သော်လည်း၊ ဂမိဿာ မ သွား ကြပါမည်၊ ဣတိ ကုန်ပြီ။

ဘန္တေ တို့ အယျာ-တို့သည်၊ အဂ္ဂပရိသာ ခြတ်သော ယောက္ခိကတို့ပါတည်း၊ အယျာဝ တို့သည်သာ၊ ပဌမ ရှေးဦး စွာ၊ ဂစ္ဆထ ကုန်၊ ဣတိ ကုန်ပြီ၊ အထခေါ ဌိ၊ ပစ္စာ နောက်မှ၊ ဂစ္ဆန္တိနံ - လိုက်သွားကုန်သော၊ တာသ ဘိက္ခုနိနံ တို့၏၊ (ပစ္စ

(၁) သံဝိဇာယ။ ၊ သေသဗ္ဗါဇ် သမ္မာအနက်ကို ယူ၍ ပါပိတ်ဘာသာဠိတာအတိုင်း ဝေးထားပါသည်။ ကင်္ခါဘာသာဠိကာ၌ သယအနက်ကို ယူ၍ "သံဝိဇာယ သဘောတူ စီစဉ်၍" ဟု ပေးတော်မူသည်။ [ပါပိတ်ဘာသာဠိ ၁ ၁၇၂၊ ကင်္ခါဘာဠိ ၂ ၈၀။]

(၂) ပစ္စာ ဂစ္ဆန္တိနံ။ ၊ "တာသ ဘိက္ခုနိနံ ဣန္ဒာ ဂစ္ဆန္တိနံ" ဟု ရှိ၏ ဤနှစ်ကို အစွဲ၌ သူ၌ တိုက်ရိုက် စပ်၍ မရ ထို့ကြောင့် "ပစ္စာပိဝရံ" ဟု ဝါဌသေသ ထည့်ရသည်။ "တာသ ဘိက္ခုနိနံ ပစ္စာ ဂစ္ဆန္တိနံ" ပုဒ်တို့ကို ခုသေသုဉ်လည်း စပ်၍ မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် "တာ ဘိက္ခုနိသော

စီဝရ သပိတ်သင်္ကန်း(ကို) အန္တရာမဂ္ဂေ-ခရီးအကြား၌ စောရာ-သူနိုးရာပြတိုသည် အတ္တိန္ဒိယုစ လုလည် လုယုကြကုန်ပြီ (ပစ္ဆာ မှ၊ ဂစ္ဆန္တိယော-လိုက်သွားကုန်သော၊ တာ ဘိက္ခုနိယော တို့ကို) ဒုသေသုံစ-ဖျက်ပည် ဖျက်ဆီ ကြကုန်ပြီ။

သတ္တဂမနီယေ တုန်သည်အပေါင်းနှင့် အတူသော ထိုက်သော သာသင်္ဂိ သမ္ပတေ ယုံမှာဖွယ် ရှိ၏ဟု သမုတ်အပ်သော သပ္ပဋိဘယေ ဘောရန်နှင့်တကွ ဖြစ်သော မဂ္ဂေ ခရီး၌ ဘိက္ခုနိယာ နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ သပိဓာယ ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂ ကိုး၊ ပဋိ ပဋိတုံ ငှာ၊ အနုလနာမိ။

၈၈၃။ သဒ္ဓိန္ဒိ ကာ၊ ဧကယော တစ်ပေါင်-တည်၊ ဝါ အတူတကွ သပိဓာ ယာတိ ကာ၊ ဘဂိနိ နုမ၊ ဂစ္ဆာမ သွာကြကုန်စို့၊ အယု အရှင်၊ ဂစ္ဆာမ သွားကြစို့ (ရဟန်-က စ၍ တိုင်ပင်ပျ) အယု အရှင်၊ ဂစ္ဆာမ ဖို့ ဘဂိနိ-နုမ၊ ဂစ္ဆာမ-ဖို့ (ဘိက္ခုနိ က စ၍ တိုင်ပင်ပျ) အလူဝါ-ယနေ၌သော်လည်း ကောင်း၊ ဟိယောဝါ နက်ဖြန်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပရေဝါ-သဘက်ခါ၌သော်လည်း ကောင်း၊ ဂစ္ဆာမ၊ ဣတိ၊ သပိဓာယတိ ကောင်းစွာ စီစဉ်အံ့၊ (တိုင်ပင်အံ့။)

အန္တမသော ဂါမန္တရဋ္ဌိတိ ကာ၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္ပာတေ ကြက်တို့၏ ကောင်းစွာ ပျံကုရာဖြစ်သော ဝါ-ကြက်ဖျတ်ကျ ဖေသော၊ ပါစိတ်သာဋိ ၁၊ ၁၉၃။ ဂါမေ ရွာ၌၊ ဂါမန္တရေ ဂါမန္တရေ-ရွာတစ်ပါးတိုင်-၊ ရွာတစ်ပါးတိုင် ၌၊ ပေ၊ အဂါမဂေ ရွာမရှိသော၊ အရညေ-တော၌၊ အဒ္ဓယောဇနေ အဒ္ဓယောဇနေ ယူဇနာဝက်တိုင်-၊ ယုဇနာဝက်တိုင်-၌၊ ပေ၊ သတ္တာမနိယော သော၊ မဂ္ဂေါနာမ မည်သည်၊ သတ္တေန ကုန်သည်အပေါင်းနှင့်၊ ဝိနာ-ကင် ၍၊ ဂစ္ဆိ ငှာ၊ သတ္တာ-စွမ်းနိုင်သည် န ဟောတိ-မဖြစ်။

သာသင်္ဂိနာမ မည်သည်၊ တသ္မိ ဂါမေ ထိုခရီး၌၊ စောရာန သူနိုး၊ စာ ပြု သူပုန်တို့၏၊ နိဝိဋ္ဌောကာသော သက်ဝင်တည်နေရာ အရပ်ကို ဝိဿတိ-တွေ့မြင် အပ်၏၊ ဆုတ္တောကာသော စာအပ်ရာ အရပ်ကို၊ (ဋီတောကာသော တည်ရာ အရပ်ကို၊ နိသိန္နောကာသော ထိုင်ရာ အရပ်ကို) နိပဇ္ဇာကာသော လျှောင် ရာ (တိဝိရာ) အရပ်ကို၊ ဝိဿတိ။

သပ္ပဋိဘယနာမ မည်သည်၊ တသ္မိ မဂ္ဂေ ၌၊ စောရေဟိ-တို့သည်၊ မနုဿာ တို့ကို၊ ဟတာ သတ်ထားအပ်သည်တို့ကို၊ ဝိဿန္တိ တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ ဝိလုတ္တာ လုယက်အပ်သည်တို့ကို အာကောဋိတာ ရိုက်နှပ်အပ်သည်တို့ကို၊ ဝိဿန္တိ သပ္ပဋိ

ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တိယော" ဟု ဝိဘတ်ပြင်၍ အနက်ပေးရသည်။ "ဒုသေသုံ-ဖျက်ဖိစေကြကုန်ပြီ" ဟု သဒ္ဓတ္တုပြင်သော်လည်း ဝေါဟာရဏ္ဍ ပေးထားပါသည်။ [ပါစိတ်သာဋိ ၁၊ ၁၉၃။]

ဘယ် ဘောရန်နှင့် တကွဖြစ်သော အရပ်သို့ ဂန္ဓာ သွားပြီး၍၊ အပွင့်ဘယ်-ဘေးရန် မရှိသော အရပ်ကို၊ ဒေသေတွာ ညွှန်ပြု၍၊ ဘင်္ဂနိယော တို့၊ ဂန္ဓထ-သွားကြကုန် က္လထိ ဤသို့ပြော၍၊ ဥယျောဇေတဗ္ဗာ စေလွှတ်ထိုက်ကုန်၏။

၁၈၄။ သမယာ သွာ သင့်ရာ အခါကို၊ အညတြ ကြည်၍၊ သဝိဒဟိတေ ကောင်းစွာ စီစဉ်ခြင်း ၌ သဝိဒဟိတသည် "ကောင် စွာ စီစဉ်ခြင်း" ဟု အမှတ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဧကန္တနမဂ္ဂ-တို့၊ အန္တမသော အောက်ထစ်ဆူးအာ ဖြင့်၊ ဂါမန္တရဗ္ဗိ ရွာတစ်ပါးသို့လည်း (အခြားရွာသို့လည်း) ပဋိပုဂ္ဂို-တံ (သဝိဒဟိတေ ကောင်းစွာ စီစဉ်အပ်သော ခရီး၌၊ သဝိဒဟိတသည်-"ကောင်-စွာ စီစဉ်အပ်သော ခရီး" ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍) ဟုလည်း ပေ၊ နိုင်သည်။ သိက္ခာ သည်၊ သဝိဒဟတိ စီစဉ်၏။ သိက္ခာနိ သည် န သဝိဒဟတိ။

၁၈၅။ သမယေ ၌၊ (သဝိဒဟိတွာ ဂစ္ဆတိ) အသဝိဒဟိတွာ ကောင်းစွာ မစီ စဉ်မူ၍၊ ဝါ-မတိုင်ပင်မူ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဇေ၊ ဝိသကေတေန အချိန် အချက် တင်းသဖြင့်၊ (အချိန် အချက် လွဲသဖြင့်) ဂစ္ဆန္တိ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဝါစိတ်ဘာသာ၌ ခ၊ ၁၉၆၅ ။

သံဝိထနသိတွာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ယတ္ထမံ။

၆။ နာဝါထိရဟနသိတွာပုဒံ

၁၈၆။ ဆပ္ပုဂ္ဂိယာ သိက္ခာ-တို့သည်၊ သိက္ခာနိယံ၊ သန္တိ၊ သံဝိဓာယ-သယောတူ စီစဉ်၍၊ ဝါ တိုင်ပင်၍၊ ဧက တစ်စင် တည်းသော၊ နာဝ လျှောက်၊ အဘိရူဟန္တိ တက်စီးကြကုန်၏၊ ဇေ၊ မယံ တို့သည်၊ သဝဇေပတိကာ ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ နာဝါယ ဖြင့်၊ ကိဉ္ဇာမ ယထေဝ-ဇျော်ဖြူကြကုန်သကဲ့သို့ပင်၊ (ကစားကြကုန်သကဲ့သို့ပင်)၊ ဧဝမေဝ ဇေ။

၁၈၇။ အန္တရာမဂ္ဂေ ခရီးအကြာ ၌၊ နဒီ မြစ်သည်၊ ဝါ ကို၊ ထရိထဗ္ဗာ တူ ထိုက်သည်၊ (ဖြတ်ထိုက်သည်) ဟောတိ၊ ဇေ၊ မယန္တိ တို့သည်လည်း၊ အယျေဟိ တို့နှင့် သန္တိ၊ ဥတ္တရိဿာမ ကူးကြပါမည်၊ တိရိယ-ဝိလော၊ (ကန်လန်) တရုဏာယ- ဖြတ်ကူ ခြင်း၌၊ ဝါ ဖြတ်ကူ ခြင်း၌၊ သိက္ခာနိယာ ထဒ္ဓိ သံဝိဓာယ၊ ဧက နာဝ ကို၊ အဘိရူဟိတံ-တက်စီးခြင်း၌၊ အနုဇာနာမိ။

(၁) သံဝိဓာယ။ ။ ဤနေရာ၌ "သယောတူ စီစဉ်၍" ဟု ဖော်ထုတ်မူ၏။ | ဝါစိတ် ဘာသာ၌ ခ၊ ၁၉၆။ |

(၂) တိရိယံ တရုဏာယ။ ။ ဇောနိဿယ၌ " တိရိယံ - ဝိလော၊ (ကန်လန်) တရုဏာယ - ကူးသော၊ သိက္ခာနိယာ နှင် " ဟု သိက္ခာနိယာ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့်

၁၈၉။ သိက္ခာနိဿာ သည်၊ အဘိရုဋ္ဌေ တက်စီပြီ လတ်သော်၊ (ဝါ တက်စီ ပြီ ရာ အခါ၌) သိက္ခာ-သည်၊ အဘိရုဟတိ ဟု သိက္ခာမှီ သည်၊ အဘိရုဋ္ဌေ လတ် သော်၊ (ဝါ ၌) သိက္ခာနိ သည်၊ အဘိရုဟတိ ဟု ဥဒ္ဓဂါမိနိန္ဒိကာ၊ ဥလ္လဝနိကာယ အထက်သို့ သွား သော လှေဖြင့်၊ (အထက်သို့ ဆန်သော လှေဖြင့်) ပြုစိတ်ဘာဠိ- ဝ၊ ၁၉၇။) (ကိဋတိ ဧ၊) အဓောဝါမိနိန္ဒိ ကာ၊ ဩဝေနိကာယ အောက်သို့ သွား သော လှေဖြင့်၊ (အောက်သို့ စုန်သော လှေဖြင့်) (ကိဋတိ၊) [စပ်ပုဒ် မရှိ၍ အဋ္ဌ ကထာ၌ "ကိဋတိ" ဟု ထည့်၍ စပ်သည်။]

၁၉၀။ သဝိဒဟိတေ ၌၊ သဝိဒဟိတသည် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ထိရိယံ-ပိလာ၊ တရကာယ ကိုး၊ အညကြ ၍၊ ဥဒ္ဓဂါမိနိဝါ အထက်သို့ ဆန်တက်သည်မူလည် ဖြစ်သော၊ အဓောဝါမိနိဝါ အောက်သို့ စုန်ဆင် သည်မူလည် ဖြစ်သော၊ ဧက သော၊ နာဝ-ကိုး၊ အဘိရုဟတိ အံ၊

၁၉၁။ တိရိယ တို့၊ တရကာယ ၌လည်းကောင်း၊ အသဝိဒဟိတွာ-သဘောတူ မစီစဉ်မူ၍၊ ဝါ နတိုင်ပင်မူ၍၊ အဘိရုဟန္တိ ကုန်၏။

နာဝါသိရုတနသိက္ခာပုဒ် နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌပံ။

၉။ မရိယိပိတသိက္ခာပုဒ်

၁၉၂။ ထုလ္လနန္ဒာ မည်သော၊ သိက္ခာနိ သည်၊ အညတရဿ သော၊ ကုလ သ သ အဋ္ဌိ-၏၊ ကုလူဝိကာ အ-အိမ်သို့ ကပ်ရောက်တတ်သူသည်၊ နိစ္စဘတ္တိကာ နိစ္စဘတ်ရှိသူသည်၊ ဟောထိ၊ တေနစ ဂဟပတိနာ-ထိုအိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်လည်း၊ ထေရာ ကုန်သော၊ သိက္ခာ တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကိုး နိမန္တိတာ ပင်မိတ်ထာ အပ်ကုန် သည်၊ ဟောန္တိ၊ ၂၀၊ ဂဟပတိ၊ ကိ အဘယ်ကြောင့်၊ ပဟုတံ မျာ စွာသော၊ ဣဒ ခါဒနိယံ ကိုး ဣဒံ ဘောဇနိယ တိုး ပဋိယတ္တ စီစဉ်အပ်သနည်း ဣတိ ဤသို့ ပြောပြ။

အယျေ အရှင်မ၊ မယာ-သည်၊ ထေရာ တို့ကိုး နိမန္တိတာ ပင့်မိတ်အပ်ကုန် ပါကုန်ပြီ၊ ဝဟပတိ၊ တေ ဧ၊ ထေရာ တို့သည်၊ တေ ဝန အဘယ်သူတို့နည်း၊ ဣတိ ပြီ၊ အယျော သာရိပုတ္တော-အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ၂၀၊ အယျော ရာဟုလော အရှင်ရာဟုလော၊ (စုစုပေါင်း ထပ်ကျိပ်တစ်ပါး) ဣတိ ဤသို့ပြောပြ၊ ဂဟပတိ၊

ပေတော်မူ၏၊ [တရားကြီးနိဿယ-၇၁။] ၌၌ အနာဝတ္တိဝါရလာ ထိရိယံ တရကာယကို ကြည့်၍ အနက်ပေ ထားပါသည်။ ပြုစိတ်ဘာဠိ ၁၊ ၁၉၇။ သိက္ခာပုဒ်၌ ဝါသော အညကြ ထိရိယံ တရကာယ ၌ကား "ထိရိယ-ပိလာ (တရ်လရိ) တရကာယ-မြတ်ကူးခြင်းကို အညကြ ကြည့်၍" ဟု ဆိုပါ။ ပြုစိတ်မောတ်ဘာဠိ ၂၆၅။

ကို ပန အဘယ်ကြောင့်၊ တွ သည်၊ မဟာနာဂေ (မဟာနာဂေသု) ရဟန္တာကြီးတို့ သည်၊ တိဋ္ဌမာနေ(တိဋ္ဌမာနေ)တည်ရှိပါကုန်လျက်၊ စေဋကေ နောက်လိုက် ရဟန်း- ငယ်တို့ကို နိမန္တေသိ-ပင့်ဖိတ်ရ သနည်၊ (တစ်နည်း) ဂဟပတိ၊ ကိံ ပန ကြောင့်၊ တွ သည်၊ မဟာနာဂေ တို့ကို၊ တိဋ္ဌမာနေ တည်ရှိသည်တို့ကို၊ ပါစိတ်ဘာဋီ ဝ၊ ၁၉၈။ အဘိသွာ-မမြင်မူ၍၊ စေတကေ တို့ကို၊ နိမန္တေသိ-သနည်၊ ဣတိ ပြီ။

အယျေ၊ တေ အရှင်မ၏၊ မဟာနာဂါ-ရဟန္တာကြီးတို့သည်၊ ကေ ပန အဘယ် သူတို့နည်း၊ ဣတိ ပြီ၊ အယျော ဒေဝဒတ္တော^၁ အရှင်ဒေဝဒတ်၊ (အရှင်ကောကာ လိကာ၊ အရှင်ကဋ္ဌမောဒကတိဿကာ၊ အရှင်ခဏ္ဍဒေဝိယာပုတ္တ၊) အယျော သမုဒ္ဒ ဒတ္တော အရှင်သမုဒ္ဒဒတ္တ၊ ဣတိ-ပြီ။ [စုစုပေါင်း ၅ ပါး]

အယ စရဟိ-ဤသည်ကား ထုလှနန္ဒာယ သော၊ တိက္ခနိယာ-၏၊ ပိပ္ပကတာ- အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီ၊ မဟုတ်သော၊ (ပြည့်ပြည့်စုစု ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သော) ဝါ-ပြောဆိုဖြစ်သော၊ အန္တရာကထာ အကြာ ၌ ဖြစ်သော စကားတည်း၊ အထ ပြောဆို၍ မပြီ သေ မိ၊ ထေရာ ကုန်သော၊ တေ ဘိက္ခု တို့သည်၊ ပဝိသိသု ဝင် လာကုန်ပြီ၊ ဂဟပတိ၊ သစ္စံ-မှန်ပေ၏၊ တယာ သည်၊ မဟာနာဂါ တို့ကို၊ နိမန္တိတာ ဝင့်ဖိတ်အပ်ကုန်ပြီ ဣတိ ပြီ။

အယျေ ဣဒါနေဝ-ယခုပင်၊ တွ သည်၊ စေဋကေ တို့ကို၊ အတာသိ ပြုပြီ၊ ဣဒါနေဝ ယခုပင်၊ မဟာနာဂေ တို့ကို၊ အကာသိ ပြုပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ယရတောစ-အိမ်မှလည်း၊ နိက္ခမိ-နှင်ထုတ်ပြီ နိစ္စဘတ္တဋ္ဌ-နိစ္စဘတ်ကိုလည်း၊ (အမြဲ ဆွမ်း ဝတ်ကိုလည်း) ပစ္စိန္တိ ဖြတ်ပြီ၊ ကထဟိ ကြောင့်၊ ဒေဝဒတ္တော သည်၊ ဇာနိ- သိလျက်၊ သိက္ခနိပရိပါစိတ သိက္ခနိသည် ထက်ဝန် ကျင် ကျက်စေအပ်သော၊ (ဝါ) သိက္ခနိစိမံအပ်သော၊ ပိဏ္ဍပါတ ကိုး ဘုဒ္ဓိဿတိနာမ စာ ရသနည်း။

၁၉၃။ အညတရော တိက္ခ ရာဂေဟာ မှ၊ (နိက္ခမိတွာ) ဝဗ္ဗဇိတော ရဟန် ပြုခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ညတိကုလ အမျှ အိမ်သို့၊ အဝမာသိ-သွားပြီး မနုဿာ-တို့သည်၊ စိရဿန္တိ ကြာမြင့်မှလည်း၊ ဘဒန္တော အရှင်မြတ်သည်၊ အာဂတော ကြွလာပြီ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သက္ကစ္စ ရှိသေဗ္ဗာ၊ ဘတ္တံ၊ အကသု ပြုကုန်ပြီ တဿ ကုလဿ-၏၊ ကုလုပိကာ အမျှ အိမ်သို့ ကပ်ရောက်သော၊ ဘိက္ခုနီ သည်၊ တေ မနုဿေ တို့ကို၊ ဧတဒဝေါဓ၊ (ကိ) ဧာဝုသော ငါ့ရှင်ဝါယကာတို့၊ အယျဿ

(၁) သတ္တော ဒေဝဒတ္တော ဆည်း။ ထောကာလိကောတိ ဧာဒိနိ စတုန္ဒ ဒေဝ ဒတ္တပက္ခိကာနိ ဂဏပါမောက္ခာနိ နာမာနိ သာရတ္ထ ၃ ၄၁၅ တို့ ကြည့်၍ အရှင်ဒေဝဒတ်တို့ ဆုန်၍ ထုန်လေးပါး ရှိရမည်၊ အရှင်ဒေဝဒတ်ပါ ထည့်လျှင် ငါးပါးဖြစ်၏။

အား၊ ဒေဝ-လျှောက်ပါကုန်၊ ကုက္ကုတ္တယန္တော ကုက္ကုစ္စကို ပြုလျက်၊ န ပဋိဂ္ဂဟေသိ မဿ၊ ပိဏ္ဍာယ-ဌာ၊ စရိတု-လှည့်ပည်ခြင် ဌာ၊ နာသက္ခိ မစွမ်းနိုင်၊ ဆိန္ဒထတ္ထော ပြတ်သော ဆွမ်းရှိသည်၊ အဟောသိ၊ ပုဗ္ဗေ ဇေဋ္ဌံ ဝီတိသမာရဓမ္မေ လူတို့ ကာ၊ ထုတ်အပ်သော ဆွမ်း၌၊ (လူတို့ စီစဉ်အပ်သော ဆွမ်း၌) ဇာနိ လျက်၊ ဘိက္ခုနီ ပရိပါဏိတ သော၊ ပိဏ္ဍာပါတံ ကိ၊ ဘူဒ္ဓိတု၊ အနုဇာနာမိ။

၁၉၅။ ပရိပါစေတိနာမ မည်သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အဝါတုကာမာနံ လျှင် ဌာ အလိုမရှိကုန်သော၊ အကတ္တုကာမာနံ ပြုလုပ်ခြင် ဌာ အလိုမရှိသူတို့အား အယျော သည်၊ ဘာဏကော-ရွတ်ဆိုတတ်၏။ ပိယသာဏတ စသည်ကို ရည်ရွယ် သည်။ (ဗဟုသုတော-များသော သူတစ်ပါး၊ သုတ္တန္တိတော သုတ္တန်ကို တတ်သိ နာသည်၏။ ဝိနယဓရော ဝိနည်းကို ဆောင်၏။ ဓမ္မကထိကော တရားစကား ပြော တတ်၏။) အလျဿ-အား၊ ဒေဝ လျှောက်ပါကုန်၊ အယျဿ ငါအတွက်၊ ကရော ထ ပြုကြပါကုန်၊ ဣထိ ဤသို့စီမံ၏။ ဧသာ ဤဘိက္ခုနီသည် ပရိပါစေတိနာမ မည်၏။

ဂိဟိသမာရဓမ္မာနာမ-မည်သည်၊ ဣတကာဝါ-ဆွေမျိုးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဝါရိတာဝါ-ဖိတ်မိထားသူတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ ကုန်၏ ပကတိပဋိယတ္ထံ ဝါ - မင်ကိုယ်အာ ဖြင် စီရင်အပ်သော ဆွမ်းသည်သော်လည်းကောင်း။

ပုဗ္ဗေ ၌၊ ဂိဟိသမာရဓမ္မာ လူတို့ အားထုတ်အပ်သော ဆွမ်းကို၊ အညတြ ကြည်၍၊ ဘူဒ္ဓိဿာမိ အံ၊ ဣတိ ဤသို့ကြည့်၍၊ ပဋိဂ္ဂကုာတိ အ၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ ခတွင်းသို့ ရှေ့ရှုဆောင်တိုင်း၊ ခတွင်သို့ ရှေ့ရှုဆောင်တိုင်း၌၊ ဝါ စာ မျိုးတိုင်း စားမျိုးတိုင်း၌။

၁၉၆။ ပရိပါဏိတေ ထက်ဝန် ကျင် တျတ်စေအပ်သော ဆွမ်း ၌၊ ဝါ ထက် ဝန် ကျင် စီမအပ်သော ဆွမ်း၌။

၁၉၇။ ပုဗ္ဗေ ၌၊ ဂိဟိသမာရဓမ္မေ လူတို့ အားထုတ်အပ်သော ဆွမ်း၌၊ သိတု မာနာ-သည်၊ ပရိပါစေတိ စဉ် ပေ၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဘောဇနာနိ တို့ကို၊ ဌပေတွာ ချန်ထား၍၊ သဗ္ဗတ္ထ အလုံ စုသော ယာ၊ ခဲဖွယ်၊ သစ်သီး ငယ်၊ သစ်သီးကြီး ၌
[ပေ။]

၁၀၈ ရဟန်းသံဃာ့သိက္ခာပုဒ်

၁၉၈။ အာယသ္မတော ဥဒါယိဿ အရှင်ဥဒါယိဿ၊ ပုရာဏဒုတိယိကာ-ရှေဉ်
ဖြစ်သော နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်မသည်၊ (ဝါ ဇနီ ဟောင်းသည်) သိက္ခာနိသု-
တိ၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ ရဟန်း ပြုသည်၊ ထောတိ၊ သာ ထိုဘိက္ခုနီသည်၊ အာယသ္မတော
ဥဒါယိဿ-၏၊ သန္တိကေ ဌ၊ အဘိက္ခုဏ် မပြတ်၊ အာဂစ္ဆတိ လာ၏၊ အာယသ္မာ
ဥဒါယိ သည်၊ တဿာ သိက္ခာနိဿ နှင့်၊ ဧကော ဧကာယ တစ်ယောက်ချင်းချင်း
ရတော နာ ခါ တွယ်ရာအရပ်၌ နိသန္ဓံ ထိုင်ခြင်းကို၊ ကပေသိ-ဖြုပြီး

၂၀၀။ ရဟောနာမ ၊ ဝေ၊ သောတု။ [ပါရာဇိကဏ်သာဋီ ငှ၊ မျက်နှာ-ငှစကွ
စာပိုင်း ၄၅၄ ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၀၂။ ယောတောစိ အမှတ်မရှိ တာဟ်စုတစ်ယောက်သော၊ ဝိညူ တတ်သိ
နာလည်သော၊ ဒုတိယော နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်သည်၊ ထောတိ ထိဋ္ဌတိ
ရပ်၏၊ န နိသီဒတိ မထိုင်၊ အရဟောပေက္ခော ဆိတ်တွယ်ရာ မဟုတ်တု ရှင်ခြင်း
ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (နိသီဒတိ) အညဝိဟိတော တစ်ဝါးသော အာရုံ၌ ထာ-အပ်သော
စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ နိသီဒတိ။

ရဟန်းသံဃာ့သိက္ခာပုဒ် နိဋ္ဌိတံ အပိ။

တဿ ထိုသြဝါဝဂ်၏၊ ဥဒ္ဓါန-ဥဒ္ဓါနိတော အသမ္မတ ဒေသမှတ်အပ်သ် ဆူးမ
သော သိက္ခာပုဒ်၊ အတ္ထဂံတ နေဝင်မှ ဆူးမသော သိက္ခာပုဒ်၊ ဥပဿယ သိက္ခာနိမ
တိ၏ ကျောင်းသို့ သွား၍ ဆူးမသော သိက္ခာပုဒ်၊ အာပိသ-အာပိသကြောင့် ဆူးမ၏
ဟု ပြောသော သိက္ခာပုဒ်၊ ဧါနေန သင်္ကန်းဖောသော သိက္ခာပုဒ်၊ သိဋ္ဌတိ သင်္ကန်း
ချုပ်ပေးသော သိက္ခာပုဒ်၊ အဒ္ဓါနံ ရှည်သော ခရီးကို အတူသွားသော သိက္ခာပုဒ်၊
နာဝ ဂေဟတူ စီးသော သိက္ခာပုဒ်၊ ဧကော ဧကာယ တစ်ယောက်ချင်းချင်း
ထိုင်နေသော သိက္ခာပုဒ်၊ တေ ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဒေသ ဆယ်ပါးတို့သည်၊
ဣတိ ဤတော့ ဥဒ္ဓါနိ-တည်း။

ဩဝေဝံ ပြီး၏။

၄။ အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပုဒ်

၁။ အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပုဒ်

၂၀၃။ သာဝတ္တိယာ ၎်၊ အပိဋ္ဌရေး-အနိ ဌှံ၊ အညတရဿ သော၊ ပုဂဿ ကောဏ်၊ မုပ္ပိသော အသင် ၎်၊ အာဝသထပိဏ္ဍော^၁ တညှိခိုရာ စရပ် စသည်၌ ဆွမ်းသည်၊ ဝါ ကို၊ ပညတ္တော-ဝတ်တည်ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ ပိဏ္ဍံ ကို၊ အလဘမာနာ မရကုန်လတ်သော်၊ အာဝသထ-လာ၍ နေရာအရပ်သို့၊ ဝါ တည်း ခိုရာ စရပ်သို့၊ အဂမသု သွားကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ သတ္တစ္စ ဗွာ၊ ပရိဝိသိသု လုပ်ကျွေး ကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ မယံ၊ အာရာမ၊ ဝန္တာ၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ကရိသာမ-ပြုကုန်တော့ အနည်း၊ ဟိယျောပိ နက်ပြန်၌လည်၊ ဣဓေဝ ဤအရပ်သို့သာ၊ အာဂန္တဗ္ဗ လာ ထိုက်သည်၊ ဘဝိဿထိ လိမ်မည်၊ ဣတိ ဤသို့ကြံ၍၊ တတ္ထေဝ ထိုစရပ်၌ပင်၊ အနုဝသိက္ခာ အနုဝသိက္ခာ^၂ နေ့စဉ်နေ၍ နေ့စဉ်နေ၍၊ အာဝသထပိဏ္ဍံ တညှိခိုရာ စရပ်စသည်၌ (ဝတ်တည်အပ်သော) ဆွမ်းကို၊ ဘူဇန္တိ ဟာကြကုန်၏၊ ထိတ္တိယာ တို့သည်၊ အပသတ္တန္တိ ဖဲသွားကြကုန်၏။

ဣမေသညေဝ-ဤရတန်းတို့၏ အတွက်သာ၊ အာဝသထပိဏ္ဍော ကို၊ န ပညတ္တော ဝတ်တည်ထားအပ်သည် မဟုတ်၊ သပ္ပေသညေဝ- အားလူ တို့၏ အတွက်ပင်၊ အာဝသထပိဏ္ဍော ကို၊ ပညတ္တော အပ်ပြီ။

၂၀၄။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သည်၊ ကောသလေသု ကောသလာမည် သော၊ ဇနပဒေ ဇနပုဒ်၌၊ (တိုင်၌) သာဝတ္တိ သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-လတ်သော်၊ ယေန ၌၊ အညတရော-သော၊ အာဝသထော-တည်းခိုရာ စရပ်သည်၊ (အတ္တိ) စိရဿပိ ကြာမြင်မှလည်း၊ ထေရော သည်၊ အာဝတော ကြွလာပြီ၊ ဣတိ ဤသို့ကြံ၍၊ သတ္တစ္စ ကောင်းစွာ ပြု၍၊ ဝါ ရိသေဗ္ဗာ၊ ပရိဝိသိသု ပြုစု လုပ်ကျွေးကြကုန်ပြီ၊ အထခေါ ဌှံ၊ ဘူတ္တာဝိဿ ဆွမ်း ဘုဉ်ပေတော်မူပြီးသော၊ အာယသ္မတော သာရိ ပုတ္တဿ-၏၊ ခရော-ကြမ်းတမ်းသော၊ အာဟမော အနာသည်၊ ဥပ္ပန္နိ-ဖြစ်ပြီ၊ တမှာ အာဝသထာ မှ၊ ပက္ကမိတုံ ငှာ၊ နာသတိ မစွမ်းနိုင်၊ ဘန္တေ၊ ဘူဇထ ဘုဉ်ပေးတော် မူပါကုန်၊ (တစ်ပါးတည်း ပြစ်သော်လည် လေ ဟာသောအာ-ဖြင့် ဗဟုဝုစ်မြင် လျှောက်သည်၊ "ဘုဉ် ပေ တော်မူကြပါကုန်" ထု "ကြ" မထည့်နှင့်၊) ဣတိ ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။

(၁) အာဝသထပိဏ္ဍော။ ပါတိမောက်ဘာသာဒီကာတို့ ကြည့်၍ ဝေထာပါသည်၊ ပိဏ္ဍကို ပါဝိတ်ဘာသာဒီကာ၌ "ထမင်" ဟု ဖေတော်မူ၏၊ ပါတိမောက်ဘာဒီ ၂၆၇ ပါဝိတ် ဘာဒီ ၁၊ ၂၀၁၊ ကဒါဘာဒီ ၂ ၈၈။

(၂) အနုဝသိက္ခာ။ ပါဝိတ်ဘာဒီ ၁၊ ၂၀၃ ကို ကြည့်၍ ဝေထာပါသည်၊ ကဒါ ဘာဒီ၌ပူ "နောက်ထပ် နေ၍" ဟု ဖေတော်မူ၏၊ ကဒါဘာဒီ ၂ ၈၉။

ဘဂဝတာ သည်၊ အနုဝသိတွာ အနုဝသိတွာ ဤ၊ အာဝသထပိဏ္ဍ - ကို၊ ဘုဒ္ဓိတု ငှာ၊ ပဋိက္ခိတ္တ ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ ဣတိ ဤ၊ ကုက္ကုစ္စယန္တော ကုက္ကုစ္စ ကို ပြုလျက်၊ ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၀၁။ န ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ဓမ္မယူ ဆိန္ဒုဘတ္တော- မြတ်သော ဆွမ်းရှိသည်၊ အဟောသိ၊ ဝိလာနေန-မကျန် မာသော၊ ဘိက္ခုနာ သည်၊ အနုဝသိတွာ အနုဝသိတွာ၊ အာဝသထပိဏ္ဍ၊ ဘုဒ္ဓိတု အနုဝသိတွာ။

၂၀၆။ အဝိလာနေနာမ မကျန် မာသုမည်သည်၊ တမှာ အာဝသထာ ထို တည် ခိုရာ စရပ်မှ၊ ပက္ကမိတု-ငှာ၊ သက္ကောတိ စွမ်းနိုင်၏၊ (ထစ်နည်း) ယော အကြင်သူသည်၊ တမှာ အာဝသထာ မှ၊ ပက္ကမိတု ငှာ၊ သက္ကောတိ ၏၊ သော သည် အဝိလာနေနာမ ၏။ ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၀၁၊ ၂၀၂။

အာဝသထပိဏ္ဍောနာမ မည်သည်၊ ပဉ္စန္ဒ ဝိဒေယျိ ကုန်သော၊ ဘောဇနာနံ- တို့တွင်၊ အညတရ-သော၊ ဘောဇနံ-တို့၊ သာလာယဝါ စရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပေဝါ မဏ္ဍပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလေဝါ သစ်ပင်၏ အနီ အောက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈောကာသေဝါ လွင်တီးခေါင်၌သော်လည်းကောင်း၊ အနေသိဿ မည်သူအတွက်ဟု မရည်စွ မှု၍၊ ယာဝဒတ္တော^၁ စာလိုရှိတိုင် စာ နိုင်သော ပိဏ္ဍသည်၊ ဝါ ကို၊ ပညတ္တော ဝတ်တည်ထား အပ်သည်၊ ဟောထိ၊ အဝိလာနေန ဝိလာန မဟုတ်သော၊ ဘိက္ခုနာ သည်၊ သက္ခိ-တစ်ကြိမ်၊ ဝါ-တစ်ခွေ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗော စာအပ်၊ စာ-နိုင်၏၊ (စာ-ကောင်-၏) တတော ထိုတစ်ကြိမ်ထက် ဝါ ထိုတစ်ရက်ထက်၊ ဥက္ကရိ-အလွန်၊ ဘုဒ္ဓိဿာမိ စားအုံး၊ ဣတိ ကြံ၍၊ ဝေ ပဋိဂ္ဂ ကျာတိ အကယ်၍ ခယုအ၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ^၂ ခတွင်းသို့ ရှေ့ရွ ဆောင်တိုင်း ရှေ့ရွဆောင်တိုင်း၌၊ (စာ-မျိုးတိုင်း၊ စားမျိုးတိုင်း၌)။

(၁) ထာဝဒတ္တော။ ဤပုဒ်ကို သမာသ်ဟု ယူဆ၍ အနက်ပေးထားသည် မှန်၏ ယာဝဒနှင့် အတ္ထသည် သမာသ် မြစ်နိုင်၏။ ထိုထာဝဒတ္တအရ ပိဏ္ဍတို့ ကောက်ယူပါ၊ ယာဝဒတ္တ စီဝရကဲ့သို့တည်း ယာဝဒတ္တစီဝရကို "စာလိုရှိသလောက် (ထာ-နိုင်သော) သက်နံ" ဟု အနက် ဆိုရာကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "စာလိုရှိသလောက် (စားနိုင်သော) ပိဏ္ဍ" ဟု ဆိုပါ။ [ပဟာဝါဘာဋီ၊ ကထိနက္ခန္ဓက-၅၃၄။]

ကနိနည်း။ ပါစိတ်ဘာဋီ၌စွ ဝါကျဟု တုတော်မူ၍ "ယာဝ အကြင်မျှလောက်၊ ကတ္တော အလိုသည် အတ္ထိ၊ ဝာဝ ထိုမျှလောက်သော၊ ပိဏ္ဍော-သည် ဝါ ကို ပညတ္တော- သည် ဟောတိ" ဟု ပေးတော်မူသည်။ [ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၀၂။]

(၂) အဇ္ဈောဟာရေ။ ကောဝါဘာဋီအထိုင်း ပေးထားပါသည်။ [ကောဝါဘာဋီ ၂၊ ၈၉။] ပါစိတ်ဘာဋီ၌မူ "ခတွင်းသို့ ရှေ့ရွဆောင်ခြင်း၊ ရှေ့ရွဆောင်ခြင်းကြောင့်" ဟု ပေးတော်မူသည်။ [ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၀၂။]

၂၀၇။ "တတုတ္တရိ ထိုတစ်ကြိမ်ထက် အပိုအလွန်" ဟု ဆိုပုံ။

၂၀၈။ အင်္ဂါလာနော ဂိလာန မဟုတ်ဘဲ၊ သင်္ကတစ်ကြိမ်၊ ဘုဂ္ဂတိ အာ၊ ဂစ္ဆန္တောဝါ-သွားစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ အာဂစ္ဆန္တောဝါ ပြန်လာစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ဘုဂ္ဂတိ၊ သာမိကာ အလှူရှင်တို့သည်၊ နိမန္တောတွာ ပင်မိတ်၍၊ ဘောဇနိ စားစေကြကုန်အ၊ (ကျွေးကြကုန်အ၊) ဩဒိဿ ရဟန်း အတွက် ရည် စူး၍၊ ပါမိတ်ဘာဋိ ၁၊ ၂၀၄။ ပညတ္ထော၊ ဟောတိ၊ ယာဝဇတ္ထော-အလိုရှိတိုင် စာ နိုင်သော ပိဏ္ဏသည်၊ ဝါ တို့၊ ပညတ္ထော-အပ်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဗဒ္ဒ တုန်သော ဘောဇနာနိ-တို့ကို၊ ဌပေတွာ ချန်ထား၍၊ သဗ္ဗတ္ထ အလုံ စုသော ယာဂု ခဲဖွယ်၊ သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီး ကြီး ။

အာဝသထပိဏ္ဏသိတွာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ဗဒ္ဒပံ။

၂။ ဂဏဆာဇနသိတွာပုဒ်

၂၀၉။ ဒေဝဒတ္တော သည်၊ ပရိယီနလာဘသက္ကာရော ယုတ်လျော့သော လာဘ်၊ ပူဇော်သက္ကာရ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သပရိသော ပရိသတ်နှင့် တကွဖြစ်သည် ဖြစ်၍၊ ကုလေသ တို့၌၊ ဝိညာပေတွာ ဝိညာပေတွာ (မိမိ အလိုရှိကြောင်းကို) သိစေ၍ သိစေ၍၊ ဝါ တောင် ၍ တောင်း၍၊ ပါရာဒိကဏ်ဘာဋိ ၄၊ ၂၂။ ဘုဂ္ဂတိ-စာ၏၊ ကဿ အဘယ်သူအား၊ သမ္ပန္နံ ပြည့်စုံသော အရသာကို၊ ဝါ ချို့သိမ်သော အရသာကို၊ န မနာပံ-မမြတ်နိုး အပ်သနည်း၊ (မမြတ်နိုးဘဲ ရှိအနည်း) ကဿ-အား၊ သာဒုံ ဝေတင်သော အရသာသည် န ရုစွတိ မနှစ်သက်သနည်း (မနှစ်သက်ဘဲ ရှိအနည်း။)

၂၁၀။ မနုဿာ တို့သည်၊ ဂိလာနေ ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ နိမန္တန္တိ ပင့်မိတ်ကြကုန်၏၊ ဘိက္ခု တို့သည်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဂဏဘောဇန ဂဏဘောဇနတို့၊ ပဋိက္ခိတ္တ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣထိ ၍၊ ကုက္ကာစွာယန္တာ ကုန်လျက်၊ နာမိဝါသေန္တိ လက်မခကြကုန်။

၂၁၁။ စိဝရဒါနသမေယ သင်္ကန် လှူရာ အခါ၌၊ သစိဝရသတ္တံ သင်္ကန်းနှင့် တကွဖြစ်သော ဆွမ်းကို၊ ပရိယာဒေတွာ စီရင်ပြီ ၍၊ ဘိက္ခု နိမန္တန္တိ (ကိ)

(၁) သာဒု။ ဝထပန္နတည်း၊ ဝါဇာသိလိဋ္ဌာဏု ဌာ နိဂ္ဂဟိတ်လာထားသည်။ "ဤနေရာမျိုး၌ ပါဠိသုံးနှင့် မြန်မာသုံး မတူသည်ကို သတိပြုပါ၊ မြန်မာ၌ "အဘယ်သူသည် ကောင်း သော အရသာကို မနှစ်သက်သနည်း" ဟု သီး၏၊ ပါဠိ၌မူ ဣတ္ထက သမ္ပဒါန်ဖြစ်၍ ကက ကတ္တားဖြစ်လာသည်၊ ထို့ကြောင့် "အဘယ်သူအား ကောင်းသော အရသာသည် မနှစ်သက်သနည်း" ဟု ဆိုရသည်။

ဘောဇေတွာ ရှံ၊ စိဝရေန ဖြင့်၊ အတ္တာဒေသာမ ဖံ လွှမ်းကြကုန်တံ၊ (လှူကြကုန်
အ) ဣတိ ဤသို့ကြ၍ ပင်ပိတ်ကြကုန်၏။ စိဝရ-သည်၊ ပရိတ္တ နည်းသည်၊ ဥပ္ပန္နတိ။

၂၁၂။ စိဝရကာရကေ သင်္ကန်း (ချုပ်ဆိုမှု) ကို ပြုကုန်သော၊ သိက္ခာ ဘတ္တေန
နိမဇ္ဈန္တိ။

၂၁၃။ မနုဿေဟိ တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ အတူ၊ အဂ္ဂါန ရှည်သော ခရီးကို၊ ဂစ္ဆန္တိ
သွားကြကုန်၏။ အာဝုသော ငါ့ရှင် ဒါယကာတို့ မုဟုတ္တ-တစ်မုဟုတ်မျှ၊ အာဂမေ
ထ စောင့်ဆိုင် ကြပါဦး၊ ပိဏ္ဏာယ ငှား စရိသာမ လှည့်လည်ကြကုန်အံ့၊ အဒ္ဓါန
ဂမနသမယေ အခွန်ရှည်သော ခရီးကို သွားရာအခါ၌။

၂၁၄။ နာဝါယ လှေဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ တိရံ ကမ်းသို့၊ ဥပနေထ ကပ်ကြပါကုန်ဦး
နာဝါသိရဟနသမယေ လှေစီးရာ အခါ၌။

၂၁၅။ ဒိသာသု အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ ဝဿ ဝိုးလပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာ နေပြီ ကုန်
သော၊ သိက္ခာ တို့သည်၊ ဘဂဝန္တ-ကို၊ ဒဿနာယ စူ မြင်ခြင်ငှား၊ ရာဇဂဟိ သို့၊
အာဂစ္ဆန္တိ မနုဿာ-တို့သည်၊ နာနာပေရုဇ္ဈကေ အထူးထူး၊ အပြားပြား၊ မတူထူးခြား
သော တိုင် ပြည်တို့မှ လာကုန်သော၊ [ပါမိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၀၆။] သိက္ခာ-တို့ကို၊
ပဿိတွာ တွေ့မြင်၍၊ ဘတ္တေန-ဖြင့်၊ နိမဇ္ဈန္တိ၊ မဟာသမယေ ရဟန်းများစွာ၊
စုပိရာ အခါ၌။

၂၁၆။ မာဂဓဿ မဂဓတိုင်-၏ အရှင်ဖြစ်သော ဝါ-မဂဓတိုင် ကို အစိုးရ
သော၊ သေနိယဿ-များသော စစ်တပ်ရှိသော၊ ဝိမ္ဘိသာရဿ မည်သော၊ ရဇညာ
၏၊ ဉာတိသာလောဟိတော ဆွေမျိုး သွေးသား တော်စပ်သူသည်၊ အာဇီဝကေသု
အာဇီဝကတို့၌၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်း ပြုသည်၊ ဟောတိ၊ မဟာရာဇ မဟာရာဇာ
(မင် ခြတ်) အဟ၊ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိကဘတ္တံ အလုံ စုံ ပါသဏ္ဍာအယူရှိသူတို့အတွက်
ဆွမ်းကို ကာတု ငှား၊ ဣစ္ဆာမိ ဣတိ ပြီး ဘန္တေ တွ၊ ဗုဒ္ဓပွမုခံ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊
သိက္ခာသယံ ကို၊ ပဌမ စွာ၊ သဓေ ဘောဇေယျာသိ အကယ်၍ ကျွေးအံ့၊ ဧဝ
ဤသို့ကျွေး လတ်သော်၊ တရေယျာမိ-ပြုပါမည်၊ ဣတိ ဤသို့ပြောပြီး။

အထခေါ ဌံ၊ သော အာဇီဝကော သည်း၊ သိက္ခာနု တို့၏၊ သန္တိကေ အထ၌၊
ဒုတ တမန်ကို၊ ပါဟေသိ ဓေလွှတ်ပြီ (ကိ အဘယ်သို့ မှာ၍ ဓေလွှတ်သနည်း)၊
သိက္ခာ-တို့သည်၊ မေ ၏၊ သွာတနာယ နက်ဖြန်၌ ဖြစ်လတသော ကောင် မှုပိတိ
ပါမောဇ္ဇအကျိုး ငှား၊ ဝါ နက်ဖြန် ဘုဉ်းပေ ခြင် အကျိုးငှား၊ [ပါရာဇိကဏ်ဘာဋီ ၂၊
၁၇၂။ ပါမိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၀၇။] ဘတ္တ-ကို၊ အဓိဝါသေဇ္ဈ လက်ခံတော်မူကြပါကုန်၊
ဣတိ-ဤသို့မှာ၍ ဓေလွှတ်ပြီ ဘဝမ္ဘိ ဂေါတမော အရှင်ဂေါတမသည်လည်း၊
ပဗ္ဗဇိတော ရဟန်း ပါတည်း၊ အဟမ္ဘိ သည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိတော တည်း၊ ပဗ္ဗဇိတော

သည်။ ပဗ္ဗင်္ဂတဿ ဇါ၊ ပိဏ္ဏာ ကျိ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတု-ခံယူခြင်းငှာ၊ အရဟတိ ထိုက်ပါ၏။ ဘဝ ဂေါတမော သည်။ မေ ဇါ၊ သွာတနာယ-ငှာ ဘိက္ခုသယေန နှင်း၊ သဒ္ဓိ အတူ၊ ဘတ္တ ဟိ၊ အဓိဝါသေတု-ပါ၊ ဣတိ ဗြူ သမဏဘတ္တသမယေ သမဏ တမည်ရသူတို့၏ ထမင်း-ကျွေးရာ အခါ၌။

၂၁၈။ ဂဏဘောဇနနာမ-မည်သည်။ ယတ္ထ-အကြင်အရာ၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်။ ပဗ္ဗန္တံ ကုန်သော ဘောဇနာန-တို့တွင် အညတရေန အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါး သော၊ ဘောဇနေန ဖြင့်၊ နိမန္တိတာ ပင်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ၊) ဘုဂ္ဂန္တိ၊ ဧတ ဤဘောဇဉ်သည်။ ဂဏဘောဇနနာမ ဇါ၊ ဂိလာနသမယောနာမ မည်သည်။ အန္တမသော-အောက်၌ ဖြစ်သော အပိုင် အခြားအာ ဖြင်း၊ ဝါ အောက်ထစ်ဆူ အာ-ဖြင့် ပါဒါဝိ-ခြေတို့သည်လည်း၊ ဖလိတာ လွန်စွာဖြစ်သော ကွဲခြင်းရှိကုန်သည်။ (ဝါ) ကွဲတုန်သည်။ ယောန္တိ၊ ဝိလာနသမယော-မကျန် မာရာ အခါတည်း၊ ဣတိ ဤသို့အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ ဟ ထိုက်၏။ ဝါ ဟ နိုင်၏။ (တစ်နည်း) ဝိလာန သမယော တည်။ ဣတိ ဤသို့ဆိုထိုက်ရာ ကာလ၌၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ။

စိဝရဒါနသမယောနာမ မည်သည်။ တထိနေ-ကို၊ အနတ္ထတေ ခင်းအပ် သော် ဝဿာနဿ ဝိ ဥတု၏။ ပစ္စိမော နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ မာသော-လတည်း။ ကထိနေ ကျိ၊ အတ္ထတေ ခင် အပ်သော် ပဉ္စမာသာ ဝါလတို့တည်း။ စိဝရတာရ သမယောနာမ မည်သည်။ စိဝရေ ကျိ၊ ကယိရမာနေ ပြုအပ်သော်၊ စိဝရကာရ သမယော တည်း။ ဣတိ-၍၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ။

အဒ္ဓါနဝနေသမယောနာမ မည်သည်။ အဒ္ဓယောဇနံ ယူဇနာဝဂံ ရှည်သော ခရီးကို၊ ဂန္တိဿာမိ အံ့ ဣတိ ဤသို့ကြံ၍ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ၊ ဂစ္ဆန္တေန သွားဆဲရဟန်း သည်။ (ဂတေန သွား-ပြီးသော ရဟန်းသည်။) နာဝိဘိရဟနသမယောနာမ၊ နာဝံ ကျိ၊ အဘိရဟိဿာမိ တက်စီး-ဖူး၊ ဣတိ ၍၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ၊ အာရုဋ္ဌေန လှေသို့ တက်ပြီး သော ရဟန် သည်။ (ဝါ) စိ ဆဲရဟန် သည်။ (ဩရုဋ္ဌေန လှေမှ ဆင်းသော ရဟန်း သည်) မလာသမယောနာမ၊ ယတ္ထ အကြင်အခါ၌၊ ဒေဒ္ဓတယော နှစ်ပါး၊ သုံးပါး ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်။ ပိဏ္ဏာယ ငှာ၊ စရိတွာ ၍၊ ယာပေန္တိ မျှတတုန်၏

(၁) ဝိလာနသမယောနာမ ၂၁၈။ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ။ နိယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ အန္တမသော အာ-ဖြင့် ပါဒါဝိ ဖလိတာ တောန္တိ အယ် ဤအခါသည်။ ဝိလာနသမယောနာမ မည်၏။ ဤသို့ အပြည့်အစုံ ဖေးပါ၊ ထို့နောက် "ဝိလာနသမယော-တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ" ဟု ဆိုပါ။ [ပါစိတ်ဘာဋ်- ၂၀၈။] (တစ်နည်း) ဝိလာနသမယဖြစ်လျှင် ဓားကောင်- သောကြောင့် "ဝိလာနသမယော တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ဆိုထိုက်ရာ ကာလ၌၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗ" ဟု ဖေးပါ၊ နောက်ဝါကျမှား၌ နည်းပါ သိပါ။

စတုတ္ထ-လေ ပါးမြောက် ရဟန်းသည်၊ အာဂဏေ-ရောက်လာလတ်သော်၊ နယာပေန္တိ မမျှတကုန်၊ အယ သည် မဟာသမယောနာမ မဟာသမယတည် ဣတိ ဤသို့အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗ၊

သမဏဘတ္တသမယောနာမ၊ ယောကောစိ အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက် သော၊ ပရိတြာဇကသမာပဇ္ဇော ပရိဗိုဇ်အဖြစ်သို့ ရောက်သူသည်၊ (ရသေ့၊ ရဟန်း၊ ပရိဗိုဇ်အဖြစ်သို့ ရောက်သူသည်) ဘတ္တ ကိုး၊ ကရောတိ။

၂၂၀။ နိစ္စဘတ္တံ နိစ္စဘတ်ကို၊ (အမြဲလျှူအပ်သော ထမင်းကို)၊ [သလာက ဘတ္တ ဗာရေတဖြင့် လျှူအပ်သော ထမင်း၊ ပက္ခိကံ လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခ၌ လျှူအပ်သော ထမင်း၊ ဥပေါသထိက ဥပုသ်နေ့၌ လျှူအပ်သော ထမင်း၊] ပါဠိ ပုဒ်ကံ ဥပုသ်အတွက် နောက်တစ်ရက်၌ လျှူအပ်သော ထမင်းကို။

အမှာ။ ။ ဤအနာပတ္တိဝါရ၌ နိစ္စဘတ္တ စသော ငါးမျိုးသာ ပြထား၏။ သယဘတ္တ၊ ဥဒ္ဓေသဘတ္တ နှစ်မျိုး မပါ ထိုအကြောင်းကို ပါစိတ်သာသာဋီကာ ၁၊ ၂၁၈ ၌ ပြထားပြီ။

ဂထသောနေသိက္ခာပဒံ နိဗ္ဗိတံ ဒုတိယံ။

၇။ ပရုပ္ပရသောဓနသိက္ခာပုဒ်

၂၂၁။ ဝေသာလိယ ၌၊ ပဏီကာနိ-မွန်မြတ်တုန်သော၊ ဘတ္တာနံ ဆွမ်းတို့၏၊ ဘတ္တပဋိပါဋိ ဆွမ်းအစဉ်သည်၊ အဓိဋ္ဌိတာ စွဲမြဲစွာ တည်သည်၊ ဝါ-အဆက်မပြတ် သည်၊ တောတိ၊ အထခေါ ၌၊ အညတရဿ သော၊ စလိဂ္ဂဿ-ဆင်းရဲသော၊ ကမ္မကာရဿ-အလုပ်သမား၏၊ ဇတံ-ဤအကြံသည်၊ တောတိ၊ (ကိံ) ယထာ^၁ အကြင်အမှတ်အသားအားဖြင့်၊ ဣမေ မနုဿာ-တို့သည်၊ သက္ကစံ-ရိုရိသေသော၊ ဘတ္တ-ဆွမ်းကို၊ ကရောန္တိ မြကြကုန်၏ (တထာ ထိုအမှတ်အသားကြောင့်)၊ ကုဒံ-ဤသာသနာတော်သည်၊ ဝါ ဤဗုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်သယခါနသည်၊ ဩရတ-ယုတ်ညံ့သည်၊ (အညံ့စာသည်) န ခေါ၊ ဘဝိဿထိ ဧကန် ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ် (ဣတိ-သို့၊ ဣယတိ-သိအပ်၏)၊ အဟပိ-ဝါလည်းဘ၊ ဘတ္တ-ကို၊ ယန္တုန ကရေယျ-အကယ်၍ မြူရပါမူ ကောင် ပေစွ၊ ဣတိ ဤသို့အကြံဖြစ်ပြီ။

(၁) ထထာ စသည်။ 'ယထာယိမေ မေ ကရောန္တိ' သည် အနိယမဝါကျ၊ 'န ခေါ ဣဒံ ဩရတံ ဘဝိဿထိ' သည် နိယမဝါကျ၊ 'ယထာ' ဟု ရှိ၍ 'တထာ' ဟု ထည့်ပါ။ တထာသည် ဉာဏဟိတ်ဖြစ်၍ စပ်ဖန် မရှိသောကြောင့် 'ဣထတိ' ဟု ထည့်ရသည်။ ဣဒံဖြင့် သာသနာ (တစ်နည်း) ဗုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်သယခါန နှစ်မျိုး စွဲပါ၊ ခေါသည် ဧဝအနက်ဟော နိပါတ်။ [ပါစိတ်သာဋီ ၁ ၂၁၉။]

ယေန ဌှိ၊ ကိရပတိကော-ကိရပတိကမည်သူသည်၊ (အတ္ထိ) တာ ကိရပတိက ကံ၊ ဇော အဝေါစ၊ (ကံ) အယျုပ္ပတ္တ အရှင်သာ၊ အဟ ကျွန်တော်သည်၊ ဗုဒ္ဓဗ္ဗ မုခဿ ဘုရားအရှေ့ရှိသော၊ ဘိက္ခုသယဿ အာ၊ (ဝါ) ဇီအတွက်၊ ဘတ္တ ကံ၊ ကာတု ဌှ၊ ဣစ္ဆာမိ အလိုရှိပါ၏ မေ ကျွန်တော်ဘာ၊ ဝေတန ရိက္ခာကို ဒေဟိ ဟေပါ၊ ဣတိ ပြ၊ သောဝိ ခေါ ကိရပတိကော-ထိုကိရပတိကသည်လည်း၊ သစ္စေါ သစ္စိန္တိသည်၊ ပသန္နော-သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုသည်၊ ဟောတိ၊ ကမ္မကာရဿ-ဇာ၊ အတ္တာတိရေက-အပိုအလွန်ဖြစ်သော ဝေတန ကံ၊ အဘိသိ ယေပြီ၊ [အတ္တာ တိရေက အတိုင် ထက်အလွန်" ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေတော်မူ၏။]

အာဂုသော-ငါ့ရှင်ဒါယကာ၊ ဘိက္ခုသယော-သည်၊ မဟာ-များ၏၊ ဇာနာဟိ- သိပါ၊ (ကြည့်စိစဉ်ပါ) ဣတိ ဤ-၌မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ မြတ်စွာဘုရား၊ ဘိက္ခု သယော၊ မဟာ သည်၊ ဟောတု ဖြစ်ပါစေ၊ မေ-သည်၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ ဗဒရာ ဆီ သီးတို့ကို၊ ပဋိယတ္တာ စီမံအပ်ပါကုန်ပြီ ဗဒရမိဿေန^၁ ဆီ သီးဖြင့် ရောအပ် သော သောက်ဖွယ်ဖြစ်၊ ဝါ ဆီဖျော်ရည်ဖြင့်၊ ပေယျာ သောက်ဖွယ်တို့သည်၊ ပရိ ပုရိဿန္တိ ပြည့်စုံလုံလောက်ပါကုန်လိပ်မည်။

ဒလိဒ္ဓေန သော၊ ကမ္မကာရေန သည်၊ သွာတနာယ-ဌှ၊ ဗုဒ္ဓဗ္ဗမုခေါ သော၊ ဘိက္ခုသံယော-ကို၊ နိမန္တိတော ကိရ-ပင့်မိတ်အပ်သတ၊ ဗဒရမိဿေန-ဖြင့်၊ ပေယျာ-တို့သည်၊ ပရိပုရိဿန္တိ ပြည့်စုံလုံလောက်ကုန်လိမ့်မည်တဲ့ ဣတိ ဤသို့ ကြာကြတုန်ပြီ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ကာလဿေဝ စောစော၌ပင်၊ ပိဏ္ဏာယ ဌှ၊ ဓရိတွာ၊ ဘုဂ္ဂိသု စာ ကြတုန်ပြီ၊ ဟေ ကမ္မကာရဿ ဇီအတွက်၊ ပဟူတံ သော၊ ခါဒနိယံ သောဇနိယံ၊ အဘိဟရိသု ရှေ့ရှဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ (ပိကြကုန်ပြီ။)

ဒလိဒ္ဓေါ သော သော ကမ္မကာရော-သည်၊ ဘတ္တဂ္ဂေ-ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ ပရိဝိသတိ ပြုစုလုပ်ကျွေး၏ အာဂုသော-ငါ့ရှင်ဒါယကာ၊ ထောက-အနည်း ငယ် ဝေဟိ လှူပါ၊ အာဂုသော ထောက ဒေဟိ၊ ဣတိ ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ၊ ဘန္တေ တံ၊ တုမေ တို့သည်၊ အယံ ဤသူသည်၊ ဒလိဒ္ဓေါ သော၊ ကမ္မကာရော- တည်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ထောက ထောက် အနည် ငယ် အနည်းငယ်၊ ဗာ ခေါ ပဋိဂ္ဂကိုဏ္ဍ မခံယူကြပါနှင့်၊ မေ-သည်၊ ပဟူတ သော၊ ခါဒနိယံ သောဇနိယ၊ ပဋိယတ္တာ-စီမံအပ်ပါပြီ ဘန္တေ ယာဝဒတ္ထိ-အလိုရှိတိုင်း ပဋိဂ္ဂဏှာထ ခယူကြပါကုန်။

(၁) ဗဒရမိဿေန။ ။ "ဗဒရမိဿေန-ဆီ (ဒိ.) သီးဖြင့် ရောအပ်သော သောက်ဖွယ် ဖြင့် (ဆီဖျော်ရည်ဖြင့်)" ဟု ဆရာတို့ ယေတော်မူကြ၏။ [ပါမိတ်ဘာင် ၂၂၀။] ရှေးနိဿယ ၌ပူ "ဗဒရမိဿေန ဆီ (ဒိ.) ယိုနှင့် ရောသော ဒဲ ဖွယ်နှင့်တကွ" ဟု ဟေတော်မူ၏။

ဣတိ ပြိ အာဝုသော၊ မယ တို့သည်၊ ဧတ ကာရဏာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊
 (လူဆင်းရဲဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းကြောင်း) ထောက် ထောက်၊ န ခေါ
 ပဋိဂ္ဂဏှာမ-ခံယူကြသည် မဟုတ်၊ အပိစ စင်စစ်တာ၊ ယေ ဘုဒ္ဓိမှာ-အခဲကြကုန်ပြီ
 တေန ကြောင့်၊ မယ ထောက် ထောက်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာမ-ကုန်၏။

ကထာဟိ ကြောင့်၊ ဘဒ္ဒန္တ တို့သည်၊ မယာ ငါက နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်ထားအပ်
 ပါတုန်လှက်၊ အညကြ အခြာ အရပ်၌၊ ဘုဒ္ဓိဿန္တိနာမ စာ ကြရသနည်း၊ အဟ
 ယာဝဂေတ္တ ဝါတု၊ န စ ပဋိပလော မရွပ် နိုင်သလော။

၂၂၂။ အာဝုသော ငါ့ရှင်၊ အလံ-တော်ပြီ၊ မေ ခါ၊ (ဝါ)-မှ၊ ဘတ္တပစ္စာသာ
 ထမင်း၌ ဖြစ်သော အာသာသည်၊ ပါစိတ်ဘာဋီ- ဝ၊ ၂၂၀။ (ဝါ)-ထမင် ရဖို့ရာ
 မျှော်လင့်ချက်သည်၊ အတ္ထိ၊ တဿ ဘိက္ခုနော ခါအတွက်၊ ပိဏ္ဏပါတော ကို၊
 ဥဿူရေ-အထက်ကောင် ကင်ဝယ် နေရာရှိရာအခါ၌၊ ပါစိတ်ဘာဋီ ဝ၊ ၂၂၀။
 (ဝါ) နေမြင့်မှ၊ အာဟာနိယိတ္ထ ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ သော ဘိက္ခု၊ ဝိတ္တဗ္ဗပ စိတ်အာ၊
 လော့စွာ၊ (စိတ်တိုင် ကျ) န ဘုဒ္ဓိ မစားပြီ၊ ဂိလာနေန၊ ဘိက္ခုနာ သည်၊ ပရမ္မရ
 ဘောဇနံ ပရမ္မရဘောဇနိကို၊ (နောက်နောက် ပင့်ဖိတ်သူ၏ ဘောဇနိကို) ပါတိ
 မောက်ဘာဋီ ၂၇၁။ ဘုဒ္ဓိတု၊ အနုဇာနာမိ ခွင့်ပြုတော်မူ၏။

၂၂၃။ ပစ္စာသမဂ္ဂေန နောက်လိုက် ရဟန် ဖြစ်သော၊ အာယသ္မတာ အာ
 နန္ဒေန အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အတူ (သဟတ္ထ) (တစ်နည်း) အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန
 အရှင်အာနန္ဒာဟူသော၊ ပစ္စာသမဂ္ဂေန နောက်လိုက်ရဟန်းနှင့် အတူ၊ ယေ နိသိဝိ၊
 ဘဂဝတောစ အာ လည် ကောင်း၊ အာယသ္မတာ စ အာနန္ဒဿ အားလည်၊
 ကောင် ၊ ဘောဇနံ ကို၊ အခံသု လှူကြကုန်ပြီ အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ ကုဏ္ဍိစွာ
 ယန္တော-၍၊ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ မယူ အာနန္ဒ အာနန္ဒ၊ ဂဏှာဟိ ခံယူလော၊ ဣတိ
 ပြိ၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ အလံ တော်ပါပြီ၊ မေ ခါ၊ ဝါ မှ၊ ဘတ္တပစ္စာသာ
 သည်၊ အတ္ထိ ရှိပါ၏ ဣတိ ပြီ။

အာနန္ဒ၊ တေနထိ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ဒီလိုဆိုလျှင်) ဝိတဗ္ဗေတွာ-ဝိတဗ္ဗနာ
 ပြု၍၊ (ကိုယ်ဟာအမှတ်၊ ကင် စင်လတ်အောင် ပြု၍) ဂဏှာဟိ၊ ဧဝ စပန
 ဤသို့လျှင်၊ ဝိတဗ္ဗေတဗ္ဗ-ဝိတဗ္ဗနာပြုထိုက်၏၊ (ကို) မယံ ခါ၊ ဘတ္တပစ္စာသံ ကို
 ဣတ္ထနာမဿ-ဤအမည်ရှိသူအာ ၊ (သီတင်-သူ့ဖော် ငါးဦး တွင် တစ်ဦးဦးအာ)
 -အဖို့ လှူပါ၏၊ ဣတိ ဤသို့ပြုထိုက်၏။

(၁) ဝိတဗ္ဗေတွာ ၊ ကင်ဘာဋီ ၂ ၁၇၆၊ ဝိတဗ္ဗမပုဂံ၏ အနက်ကို ကြည့်၍
 လေးထားပါသည်။

၂၂၇။ ပရမ္မရဘောဇနနာမ မည်သည်၊ ပဉ္စန္ဒ တုန်သော၊ ဘောဇနာနံ တို့တွင်၊ အညတရေန-သော၊ ဘောဇနေန ဖြင့်၊ နိမန္တိတော ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီ၊ (ရှေးဦးစွာ ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီ) တ ထိုဘောဇနကို၊ ဌပေတွာ ရှိ၊ အည အခြားသော၊ ပဉ္စန္ဒ၊ ဘောဇနာန-တို့တွင်၊ အညတရ သော၊ ဘောဇနံ ကိုး ဘုဂ္ဂတိ၊ စတံ-ဤဘောဇန သည်၊ ပရမ္မရဘောဇနနာမ မည်၏။

ဂိလာနသမယောနာမ မည်သည်၊ ဧကာသနေ တစ်ခုသော နေရာ၌၊ (ထစ် နေရာတည်၌) နိသိန္ဒော ထိုင်လျက်၊ ယာဝဒတ္ထ-တိုင်၊ ဘုဂ္ဂိတု၊ န သက္ကာတိ ။ပေ။

၂၂၈။ ပရမ္မရဘောဇနေ ပရမ္မရဘောဇဉ်၌၊ န ပရမ္မရဘောဇနသည် ပရမ္မရ ဘောဇဉ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သမယာ-စားသင့်ရာ အခါတို့၊ အညကြ ၍၊ ဘုဂ္ဂတိ-စာ။

၂၂၉။ သမယေ ဌံ၊ (ဘုဂ္ဂတိ) ဝိကပ္ပေတွာ-၍၊ ဘုဂ္ဂတိ၊ ဓမ္မတယော နှစ်မျိုး သုံးမျိုးကုန်သော၊ နိမန္တိနေ ပင့်ဖိတ်ကြောင် သတ်တို့ကို၊ ပြုဖိတ်ဘာဋီ သ၊ ၂၂၀။ ဧကထော-တစ်ပေါင်-တည်၊ (ရောနှော၍)၊ ဘုဂ္ဂတိ၊ နိမန္တနပဋိပါဋိယာ ပင့်ဖိတ် ကြောင်း သတ်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘုဂ္ဂတိ၊ သတလေန အလုံ စုသော၊ ဂါမေန ရွာ သည်၊ ပြုဖိတ်ဘာဋီ သ၊ ၂၂၁။ နိမန္တိတော ပင့်ဖိတ်အပ်သည် ဖြစ်၍၊ ယတ္ထတတ္ထမိ- အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်၌၊ (အိမ်၌)၊ ဘုဂ္ဂတိ၊ (ပူဇော် အသင်-သည်)၊ တသို့ ပူဇော် ထိုအသင်၌။

နိမန္တိယမာနော ပင့်ဖိတ်အပ်သော်၊ (အကပ္ပိယဝေါဟာရဖြင့် ပင့်ဖိတ်အပ် သော်) ဝါ-ပင့်ဖိတ်ခရသော ရဟန်း သည်၊ ဘိက္ခု ဆွမ်း ကိုး ဂဏီသာမိ ခယူမည်၊ ဣတိ-သို့ သဏတိ-ပြောအံ့၊ (နက်ဖြန် ထမင်းစားကြပါ) ဟု ပင့်ဖိတ်လျှင် "ဆွမ်းကို ခံယူမည်၊ ဆွမ်း ခလာမည်" ဟု ပြောခြင်းမျိုး။

ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄။ ကာထဗာတုသိက္ခာပုဂံ

၂၃၀။ ကာဏမာတာ ကာဏ၏ အမိဖြစ်သော၊ ဥပါသိတာ ဥပါသိကာမ သည် သဒ္ဓါ သဒ္ဓါရှိသည်၊ ပသန္တာ ရတနာသုံ ပါး၌ ကြည်ညိုသည်၊ ယောတိ၊ ကာဏာ သည်၊ (ဟောတိ၌ စပ်) ဝါ ကိုး (ဖိနား၌ စပ်) ဂါမဏေ ရွာငယ်၌၊ အည တရဿ အမည်၊ အန္တယ်အာ မြင့် ဓထင်ရှားသော၊ ဝါ - တစ်ယောက်သော၊ ပုရိသဿ အာ၊ ဖိနား ပေ အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အထခေါ် ၌၊ ကာဏာ-သည်၊ ဗာတုယရ အမိတိမ်သို့၊ ကေနမိဇေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ တရဏီ ယေန ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ အဂဗာသိ သွားပြီ။

အထခေါ် ၌၊ ကာဏာယ-၏၊ သာမိဇာတာ ခင်ပွန် သည်၊ ကာဏာယ ၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဒုတ-တမန်ကို ပါပေသိ စေလွှတ်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ မှာ၍ စေလွှတ် သနည်း။) ကာဏာ သည် အာဂစ္ဆတု ပြန်လာပါ၊ ကာဏာယ ၏၊ အာဂတ ပြန် လာခြင်းကို၊ ဣစ္ဆာမိ-အလိုရှိပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍ စေလွှတ်ပြီ၊ အထခေါ် ၌ ကာဏမာတာ၊ ဥပါသိကာ-သည် ရိတ္တဟတ္ထ-အချည် နှိ လက်ရှိသော သွားခြင်း ကို၊ (လက်ဆောင် မပါ၊ ဗလာသက်သက် သွားခြင်းကို) ဝန္တံ သွား ခြင်းငှာ၊ ကိသ္မိ ဝိယ အသရေဖျက်၊ ရှက်ဖွယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ပါပိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၂၅။ ဣတိ ဤသို့ ဩ၍၊ ပူပံ ဝုန်ကို၊ [ဇာအုပ်တို့၌ "ပူဝ" ဟု ရှိ၏၊ ဆရာတော်ကား "ပူပ" ပါဠိကို အသို ပြုတော်မူသည်၊ ပါတိမောက်ဘာဋီ ၂၇၃။] ပမိ ကြော်ပြီ၊ ပူပေ ဝုန်ကို၊ ပတ္တေ ကြော်အပ်ပြီးသော်၊ အညတရော၊ ပိဏ္ဏမာရိတော ဆွမ်းခလုည့်လည်သော၊ ဘိက္ခု သည်၊ ကာဏမာတာယ သော၊ ဥပါသိကာယ-၏၊ နိဝေသန-နေဘိဝံသိ၊ ပါပိသိ ဝေဠိ၊ ပေ၊ တဿ ဘိက္ခုနော အား၊ ပူပံ ကို၊ ဝါပေသိ လှူစေပြီ။

သော ထိုရဟန်သည်၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်လာ၍၊ အညဿ-အခြာရဟန်အား၊ အာစိက္ခိ-ပြောပြပြီး၊ တဿဝိ-ထိုရဟန် အားလည်း၊ ပူပ၊ ဝါပေသိ၊ ယထာဝဋိယတ္တ- အကြင်အကြင်စီမအပ်ပြီးသော၊ ပူပ သည်၊ ပရိက္ခယ-ကုန်ခြင်းသို့၊ အဂမာသိ ရောက်ပြီ။

တတိယမ္ပိ၊ ပေ ကာဏာ သည်၊ သစေ နာဂစ္ဆိဿတိ အကယ်၍ ပြန်မလာ အ၊ (စဝံသတိ) အဟံ၊ အညံ အခြာသော၊ ပဇာပတိ-ဇနီ ကို၊ အာနေဿာပိ ဆောင်ယူမည်၊ ဣတိ ဤသို့မှာ၍ စေလွှတ်ပြီ၊ ပေ အာနေသိ ဆောင်လှူပြီ။

ကာဏာ သည်၊ (အသောသိ၌ စပ်) တေန ပုရိသေန ထိယောက္ခားသည်၊ အညာ သော၊ ပဇာပတိ ကို၊ အာနိတာ ကိရ-ဆောင်ယူအပ်ပြီတဲ့၊ ဣတိ သို့၊ အသောသိ ကြာပြီ၊ တာ ထိုကာဏာသည်၊ ရောဒန္တိ-ငိုလျက်၊ အဋ္ဌာသိ တည် နေပြီ၊ ပေ၊ ကိဿ-အဘယ်ကြောင့်၊ အယံ ကာဏာ-သည်၊ ရောဒတိ ငိုသနည်း။ ဣတိ-ဤသို့မေ တော်မူပြီ။

၂၃၈။ သတ္တော ကုန်သည်အပေါင်သည် ရာဇဂဟာ မှ ပဋိယာလောကံ- နေရောင်၏ ဆန်ကျင်ဘက် အနောက်အရပ်သို့၊ ဝန္တုတာမော သွားလို့သည်၊ ဟောတိ၊ တ သတ္တ ထိုကုန်သည်အပေါင်းသို့၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ ပါပိသိ ဝင်ပြီ၊ ပေ၊ သတ္တံ၊ လျော်အပ်ပြီးသော ဆန်ပွန်ကို၊ ပါတိမောက်ဘာဋီ ၂၇၅။ ဝါပေသိ။

အယျာ-အမောင်တို့၊ အဇ္ဇ-ယနေ့တစ်ရက်၊ နော ၁ ငါတို့အတွက်၊ အာ ဝမေထ စောင့်ဆိုင်းကြပါဦး၊ ယထာပဋိယတ္တ အကြင်အကြင်စီစဉ်အပ်ပြီးသော၊

(၁) အစုဒဏှာ၊ ပါရာမိကဏ်ဘာသာဋီ ၄၊ ၂၉၂။

ပါထေယျံ လင်္ခ စာရိတ္တာကို၊ အယုနံ အရှင်တို့အား၊ ဒိန္နု လှူအပ်ပါပြီ၊ ပါထေယျံ ကို၊ ပဋိယာဒေသာမိ စီစဉ်ပါဦးမည် ဣတိ ဤသို့ပြောပြ၊ အယော အမောင်၊ အာဂမေတု-စောင်ဆိုင် ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ မစွမ်းနိုင်၊ သက္ကာ အဖော်ကုန်သည် အပေါင်းသည်၊ ပယာတော သွားနှင့်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အဂမံသု သွားကုန်ပြီ။

အထခေါ ဌံ၊ တဿ ဥပါသကဿ သည်း၊ ပါထေယျံ ကို၊ ပဋိယာဒေတာ- စီစဉ်၍၊ ပစ္ဆာ နောက်မှ၊ ဂစ္ဆန္တဿ-လိုက်သွားစဉ်၊ စောရာ-တို့သည်၊ အစ္ဆိန္ဒိသု လှူယူကြကုန်ပြီ၊ ကထဟိ ကြောင်း၊ သမဏာ သတပ္ပပုတ္တိယာ၊ မတ္တ အတိုင်-အရှည် ကို၊ န ဟနိတွာ မသိမူ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေဿန္တိနာမ-ခယုကြရသနည်း၊ အယ-ဤသု သည်း၊ (ဂစ္ဆန္တော၌ စပ်) ဝါ ကို၊ (အစ္ဆိန္တော၌ စပ်) ဣမေသ ဤရဟန် တို့အား၊ တော လှူပြီ ၍၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ ဂစ္ဆန္တော စဉ်၊ စောရေဟိ တို့သည် အစ္ဆိန္တော လှူအပ် ပြီ၊ ဣတိ ဤသို့ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏။

၂၃၃။ ပုပနာမ မည်သည်၊ ယံကိဉ္စိ အမှတ်မရှိ တစ်စုတစ်ခုသော၊ ပဟေက ကတ္တာယ လက်ဆောင်အင်္ကျီ ငှာ၊ ပဋိယတ္တ စီစဉ်အပ်သော မုန့်တည်း၊ မန္တနာမ မည်သည်၊ ယံကိဉ္စိ သော၊ ပါထေယျတ္တာယ လမ်းစာရိတ္တာအကျိုးငှာ၊ ပဋိယတ္တ တည်း၊ အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရေယျာတိ-ကား၊ ယာဝတကံ အကြင်မျှအတိုင် အရှည် ရှိသော မုန့်ကို၊ ဣစ္ဆသိ ခယုခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ တာဝတက ထိုမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသော မုန့်ကို၊ ဂဏှာဟိ ခယုပါ၊ ဣတိ ဤသို့ဖိတ်အ၊ ဒွေတယော ၂ သပိတ်၊ ၃ သပိတ်ကုန်သော၊ ပတ္တပူရာ-သပိတ်၌ ပြည့်စုံသော မုန့်တို့ကို၊ (သပိတ်ပြည့် မုန့်တို့ကို) ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ ခယုထိုက်ကုန်၏၊ ဘတုတ္တရိ-ထို ၂ သပိတ်၊ ၃ သပိတ် ပြည့်ထက် အပိုအလွန်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာဟိ ခံယူအံ့။

ဒုတ္တိပတ္တပူရေ ၂ သပိတ်ပြည့်၊ ၃ သပိတ်ပြည့်သော မုန့်တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- ခယုပြီ ၍၊ တတော-ထိုအိမ်မှ (ထိုအရပ်မှ) နိက္ခမန္တေန-ထွက်လာသော ရဟန် သည်၊ ဘိက္ခု ကို၊ ပသသိတွာ-မြင်၍၊ (မြင်လျှင်) အာစိက္ခိတဗ္ဗံ ပြောပြထိုက်၏၊ (ပြောပြရမည်) (ကို) အမုကြ ထိုအိမ်၌၊ မယာ သည် ဒုတ္တိပတ္တပူရာ ၂ သပိတ် ပြည့်၊ ၃ သပိတ်ပြည့်တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတာ-ခယုအပ်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ ထိုအိမ်၌၊ မာ ခေါ ပဋိဂ္ဂကို မခယုပါနှင့်တော့၊ ဣတိ ဤသို့ပြောပြထိုက်၏၊ ပသသိတွာ မြင်၍၊ (မြင်ပါလျက်) သဗေ န အာစိက္ခိတံ အကယ်၍ မပြောပြအ၊ ဝေ၊ အာစိက္ခိတေ- ပြောပြအပ်သော်၊ (ပြောပြအပ်ပါလျက်) သဗေ ပဋိဂ္ဂဏှာဟိ အကယ်၍ ခံယူစား၊ ပဋိက္ကမနံ ဆွမ်းစားစရင်သို့၊ ပါပိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၂၇၊ နိဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ သံဝိသင်္ဂတဗ္ဗ ဝေဖနိရမည်၊ (ဝေဖနိရမည်) ဝေ၊ အယံ-ဤဝေဖနိရခြင်းသည်၊ တတ္ထ ထို ၂ သပိတ်ပြည့်၊ ၃ သပိတ်ပြည့် ခံယူရာ၌ အနုဓမ္မတာ လောကုတ္တရာ တရာအားလျော်သော ကျင်ဝတ်တည်း။

၂၃၄။ အတိရေကဒ္ဒတ္တိပတ္တပူရေ ၂ သပိတ်ပြည့်၊ ၃ သပိတ်ပြည့်ထက် အပို အလွန်ဖြစ်သော မုန့်၌။

၂၃၅။ န ပဟောဏကတ္တာယ-လက်ဆောင် မဟုတ်သော အကျိုးငှာ၊ န ပါထေယျတ္တာယ လမ်းစာရိတ္တာ မဟုတ်သော အကျိုးငှာ၊ ပဋိယတ္တံ စီမံအပ်သော မုန့်ကို၊ ခေန္တိ ပြဟောဏကတ္တာယ ငှာ၊ န ပဋိယတ္တ-မစီမံအပ်သော မုန့်ကို၊ ပါထေယျတ္တာယ ငှာ၊ န ပဋိယတ္တံ ကို၊ ခေန္တိ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။ ပဟောဏကတ္တာယဝါ ငှာသော်လည်းကောင်း၊ ပါထေယျတ္တာယဝါ ငှာသော်လည်း ကောင်း၊ ပဋိယတ္တ သေသက စီစဉ်အပ်သော မုန့်မှ အကြွင်းအကျန်ကို၊ ခေန္တိ ဂမနေ သွားကြောင် စိတ်သည်၊ (ခရီးသွားလိုသော စိတ်သည်) ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၂၈။ ပဋိပူဿဒ္ဓေ ငြိမ် အေ လတ်သော်၊ ခေန္တိ။

ကာဏယတုသိတွာပဒံ နိဗ္ဗိတံ စတုတ္ထံ။

၅။ ဝဋ္ဋပဝေါရဏာသိတွာပုဒံ

၂၃၆။ အညထရော၊ ဗြာဟ္မဏော သည်း၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ နိမန္တေတွာ ပဋိဖိတ် ရှိ၊ ခဏာဇေသိ စာ ခေါ်၊ (ကျောပြို) ဘိက္ခု တို့သည်၊ သုတ္တာဝိ^၁ တစ်ချို့ထပ်ဝက် စာပြိုကုန်သည်၊ ပဝါရိတာ-ပယ်မြစ်စေအပ်ပြီ-ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဣတိကုလာနိ အမျိုးစိမ်းတို့သို့၊ ဂန္ဓာ သွာ ရှိ၊ ဧကဓ္မေ အချို့သော ရဟန်း တို့သည် ဘုဂ္ဂိုသု စာကြကုန်ပြီ၊ ဧကဓ္မေ၊ ပိဏ္ဍပါတ၊ အာဒါယ ယူရုံ၊ အဂမံသု သွားကြကုန်ပြီ၊ အထဒေါ၊ သော ဗြာဟ္မဏော သည်း၊ ပဋိပိဿဏေ အိမ်နီး-ချင်း-တို့ကို၊ ပါစိတ် ဘာဋီ ၁၊ ၂၃၀။ ဧကဒေဝါစ (ကို) အယျာ အမောင်တို့၊ ဘိက္ခု တို့ကို၊ မယာ သည် သန္တပ္ပိတာ ကောင်းစွာ နှစ်သက်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧထ လာကြပါကုန်၊ တုမှေ ဝိ တို့ကိုလည်း၊ သန္တပ္ပေဿာမိ-တောင် စွာ နှစ်သက်စေပါမည်၊ ဣတိ ငြိ။

ဧတ ထိုအိမ်နီး-ချင်းတို့သည်၊ ဧဝမာယံသု၊ (ကို) အယျော အရှင်၊ ကိ ကြောင့် တွံ သည်း၊ အမှေ တို့တို့၊ သန္တပ္ပေဿသိ-နှစ်သက်စေနိုင်လိမ့်မည်နည်း၊ ယေဝိ အကြင်ရဟန်း တို့ကိုလည်း တယာ သည်း၊ နိမန္တိတာ အပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတဝိ တို့သည် လည်း၊ အမှာတ-တို့၏၊ ယရာနိ အိမ်တို့သို့ အာဝန္တာ လာရုံ၊ ဧကဓ္မေ အချို့သော ရဟန်း တို့သည်၊ ဘုဂ္ဂိုသု။

(၁) သုတ္တာဝိ ဝေါရိတာ။ ပါစိတ်မောက်ဘာသာဋီကာအတိုင်း ပေထာပပါသည် ပါစိတ်မောက်ဘာဋီ ၂၇၅ ၂၇၆။ ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ၌ပူ ပဝါရိတာ၏ အနက်ကို ပဋိက္ခေပ ပဝါရဏာ အပြင် သာဝဒတ္တပဝါရဏာ (အလိုရှိတိုင်း စိတ်ပဲခြင်း) အနက်ကိုပါ ယူ၍ နှစ်နည်း ပေ ထော်မူသည်။ ပါစိတ်ဘာဋီ ၁ ၂၂၉ ၂၃၀။

ကထဟိ-ကြောဉ်၊ ဘဒန္တာ-အရှင်မြတ်တို့သည်၊ အမှာက တို့၏၊ ယရေ ဘိမ်၌၊ ဘုဂ္ဂိတ္တာ ရှိ၊ အညကြ-အခြာ အိမ်၌၊ ဘုဂ္ဂိဿန္တိနာမ စားကြရသနည်း၊ အဟ သည်၊ ယာဝဝတ္ထ အလိုရှိတိုင်း၊ ဝါတုံ ငှာ၊ န စ ပဋိဗလော မစွမ်း နိုင်သလော၊

၂၃၇။ ဂိလာနာန မကျန် မာကုန်သော၊ သိက္ခာနဲ့-တို့၏ (အတွက်)၊ ပဏီထေ ဓမ္မန်မြတ်ကုန်သော၊ ပိဏ္ဍပါဓေ တို့ကို၊ နိဟရန္တိ ဆောင်ယူကြကုန်၏၊ ဂိလာနာ မကျန် မာသော ရဟန် တို့သည်၊ စိတ္တရူပ စိတ်အာ လျော်စွာ၊ (စိတ်တိုင် ကျ) န ဘုဂ္ဂန္တိ၊ ဘာနိ ထိုဆွမ်းတို့ကို၊ ထိက္ခန္တိ တို့သည်၊ ဆဋ္ဌေန္တိ စွန့်ပစ်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ သည်၊ ဥစ္စာသန္ဓိ အထက်သို့ မြင့်တက်သော အသံကို၊ မဟာသဒ္ဓ သေးသို့ ကျယ် ပြန့်သော အသံကို၊ ကာကောရဝသဒ္ဓ-တို့တို့၏ စုဝေ ရှိ ဖော်မြည်သကို ပါမိတ် ဘာဠိ ၀၊ ၂၃၀။ အသောသိ။

အာနန္ဒ၊ သော ဥစ္စာသဒ္ဓေါ သည်၊ (သော) မဟာသဒ္ဓေါ သည်၊ (သော) ကာကောရဝသဒ္ဓေါ သည်၊ ကိ နုခေါ ဝ အဘယ်နည်း၊ အာနန္ဒ၊ ဂိလာနာလိမိတ္တ- ဝိလာန၏ အပိုအလျှံ (အကျန်) တို့၊ ဘုဂ္ဂေယျ ပန ဓာကုန်ရာသလော၊ ဘဂဝါ မြတ်စွာဘုရား၊ န ဘုဂ္ဂေယျ မစားကုန်ရမ်း၊ ဂိလာနသစ မကျန်မမာသု၏လည်း ကောင် ၊ အဝိလာနသစ-ဂိလာန မဟုတ်သူ၏လည်းကောင်း၊ ဝါ ကျန်-မာသု၏ လည် ကောင်း၊ အတိရေက အပိုအလျှံဖြစ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဂ္ဂိတု၊ အနု လနာမိ။

စဝ္ဓ ပန ဣသိလ္လင်္ဂ အတိဓိတ္တ အပိုအလျှံကို၊ (ဝါ) အတိဓိတ်ဝိနည်းကံတို့၊ ကာတဗ္ဗ ပြုထိုက်၏၊ ပါမိတ်ဘာဠိ ၀၊ ၂၂၂။ (ကိ) စတ သဗ္ဗံ ဣအလို စုံသည်၊ အလ တော်ပြီ ကာဘိဘာဠိ ၂ ဝ၁၄။ ပါတိမောတ်ဘာဠိ ၂၃၉။ ဣတိ-ဤသို့ ပြု ထိုက်၏။

၂၃၈။ ဘုတ္တာဝိစာမ မည်သည်၊ ပဉ္စန္ဒ ကုန်သော၊ ဘောဇနာနံ တို့တွင်၊ အည တရ အမှတ်မထား၊ တစ်ပါး-ပါးသော၊ ဘောဇန သည်၊ (ဟောတိ၌ စပ်)၊ (ဝါ) တို (ဘုတ္တ၌ စပ်)၊ အန္တမသော အားဖြင့်၊ ကုသဂ္ဂေနာပိ သမန် မြက်ဖျားဖြင့်လည်း၊ ဘုတ္တ စားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပြောနေ အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စန္ဒ ဘောဇနာနံ ပေ၊ ဘုတ္တ ဟောတိ၊ သော ထိုရဟန် သည်၊ ဘုတ္တာဝိစာမ-မည်၏၊ ဣသိလ္လင်္ဂ ပေးနိုင်၏။ ပဝါရိထောနာမ-မည်သည်၊ အသန ဓာခြင်းသည်၊ (ဝါ) စားဆဲသည်။

(၁) ကိ နုခေါး ဣဝါကျမျိုး၌ တိုက်ရိုက်ပေးသော အကြောင်းအရာမှာ ထိုအချိန်၌ ဖြစ်ပျက်နေသော အခြင်းအရာ (အကျိုး) သာ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အကျိုးတို့ မေးလိုရင်း မဟုတ် ထိုသို့ ဖြစ်ပျက်နေခြင်း၏ အကြောင်း ကိုသာ မေး လိုရင် ဖြစ်၏။ သို့သော် လောက ပြောရုံအတိုင်း ဖော်ပြသည်ကို သတိပြုပါ "ဟို လူတွေ စုနေတာ ဘာလဲ" ဟုသော မြန်မာအသုံးမျိုး ထည်း။

ပညာယတိ ထင်ရှား၏။ ဘောဇနံ ဘောဇဉ်ငါးပါး တစ်ပါးပါသည်။ ပညာယတိ၊ ဟတ္ထပါသေ ဟတ္ထပါသိ၌၊ ဋီတော တည်သည်။ (ဟောတိ) အဘိဟရတိ-ရှေ့ရှု ဆောင်၏။ ဝဋ္ဋိက္ခေပေါ ပယ်မြစ်ခြင်းသည်။ ပညာယတိ။ (အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ ၂၇၇ ၌ ပြထားပြီ။)

အနတိရိတ္တနာမ မည်သည်။ အကပ္ပိယကတ^၁ မကပ္ပိဘိ ပြုအပ်သည်။ (ဝါ) မအပ်ဘဲလျက် ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတ အကပ်မအပ်ဘဲ ပြု အပ်သည်။ ဟောတိ၊ အနန္တာရိတကတ မမြောက်အပ်၊ မညွတ်စေအပ်ဘဲ ပြုအပ် သည်။ ဟောတိ အဟတ္ထပါသေ ဟတ္ထပါသ မဟုတ်သော ပြင်ဘက်၌၊ (ဝါ)-ဟတ္ထ ပါသိအတွင်း မဟုတ်သည်၌၊ တတံ ဟောတိ၊ အဘုတ္တာဝိနာ တစ်ချို့ တစ်ဝက် စားပြီး မဟုတ်သော ဝိနည်းခိုရ်သည်။ ကတံ ဟောတိ၊ ဘုတ္တာဝိနာ-တစ်ချို့ တစ်ဝက် စားပြီးသော၊ ပဝါရိတေန ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်း သည်။ အာသနာ နေရာမှ၊ ဝုဋ္ဌိတေန ထပြန်သည်။ (ဟုတ္တာ) ကတ ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧတ သဗ္ဗ သည်။ အလံ-ငါတော်ပြီ ဣတိ ဤသို့၊ အဝုတ္တံ-မဆိုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဂိလာနာတိရိတ္တ- ဝိလာန၏ အကြွင်းအကျန်သည် န ထောတိ၊ တေ-ဤခဲဖွယ်သောဇဉ်သည်။ (အတိ ရိတ်ဝိနည်းကံလည်း မပြုအပ်၊ ဝိလာန၏ အကြွင်းအကျန်လည်း မဟုတ်သော ဤခဲဖွယ်သောဇဉ်သည်။) အနတိရိတ္တနာမ မည်၏။

အတိရိတ္တနာမ^၂ မည်သည်။ ကပ္ပိယကတ ကပ္ပိမ္မကို ပြုအပ်သည်။ (ဝါ) အပ် သည်ကို ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတကတံ အကပ်ခံမှုကို ပြုအပ်သည်။ (ဝါ)-အကပ်ခံအပ်သည် ဖြစ်၍ ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဥစ္စာရိတကတ-ကြွမြောက် မှု ညွတ်စေမှုကို ပြုအပ်သည်။ (ဝါ) ကြွမြောက်အပ်၊ ညွတ်စေအပ်သည် ဖြစ်၍ ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဟတ္ထပါသေ ဟတ္ထပါသိ၌၊ ကတ ဟောတိ ဘုတ္တာဝိနာ တစ်ချို့ တစ်ဝက် စားပြီး သော ဝိနည်းခိုရ်သည်။ ကတ ဟောတိ၊ ဘုတ္တာဝိနာ တစ်ချို့တစ်ဝက် စား ပြီး သော၊ ပဝါရိတေန-ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်း သည်။

(၁) အထပ္ပိယကတံ ဟောတိ။ ။ အကပ္ပိယအရ မကပ္ပိအပ်သော (သို့မဟုတ်) မအပ်သော ခဲဖွယ်သောဇဉ်ရ၏။ ကတအရ အတိရိတ္တ ရ၏။ မကပ္ပိအပ်သော (မအပ်သော) ခဲဖွယ်သောဇဉ်ကို "အလမေတ သဗ္ဗ" ဟု ဆို၍ အတိရိတ္တ ပြုအပ်သည်ကို "အကပ္ပိယကတံ" ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ပြုလျှင် အတိရိတ္တ အထမမြောက်၊ အနတိရိတ္တ ဖြစ်သည်။ အကျယ်အနက် ၂၅ လိုလျှင် "အကပ္ပိယကတ မကပ္ပိပ ပြုအပ်သော အတိရိတ္တသည်၊ ဝါ မပြုအပ်ပဲ ပြုသော အတိရိတ္တသည်။ ဟောတိ" ဟု ဆိုပါ။ ဤ၌ လွယ်ကူအောင် ပေးထားပါသည်။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတ ကတံ စသည်၌လည်း နည်းပိုသိပါ။ (ဝါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၅၁၊ ၂၅၂။)

(၂) အတိရိတ္တနာမ ။ ပဝါရိတ်အင်္ဂါ (၅) ပါး၊ အတိရိတ္တအင်္ဂါ (၇) ပါးကို လက်နှင့် တကွ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ (၂၇၇၊ ၂၇၈၊ ၂၇၉) ၌ ပြထားပြီ။

အာသနာ-နေရာမှ၊ အဝုဋ္ဌိတေန-မထသေးသည်၊ (ဟုတ္တာ) ကတံ ဟောတိ၊ ဧတံ သဗ္ဗံ-သည်၊ အလံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဂိလာနာတိရိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဧတံ အတိရိတ္တံနာမ။

ခါဒနိယံနာမ^၁-ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဘောဇနာနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယာမကာလိကံ-ယာမကာလိကကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တာဟကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကကိုလည်းကောင်း၊ ယာဝဇီဝိကံ-ယာဝဇီဝိကကိုလည်းကောင်း၊ ဌပေတ္တာ-ချန်ထား၍၊ အဝသေသံ-ကြွင်းသော စားဖွယ်သည်၊ ခါဒနိယံနာမ-မည်၏။

ဘောဇနိယံနာမ^၂-မည်သည်၊ ဘောဇနာနိ-တို့သည်၊ ပဉ္စ-ငါးမျိုးတို့တည်း၊ ဩဒနော-ထမင်း၊ ကုမ္ပသော-တစ်ဝက်ကျက်ပြုတ်၊ မုနိယောဆန်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော စားဖွယ်၊ သတ္တု-လှော်အပ်ပြီးသော ဆန်မှုန့်၊ (မုန့်မှုန့်) မစ္ဆော-ငါး၊ (ရေသတ္တဝါအားလုံး) မံသံ-အသား၊ (ရဟန်းများ စားကောင်းသော ကုန်းသတ္တဝါအားလုံး)။

၂၄၀။ အနတိရိတ္တေ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံလည်း မပြုအပ်၊ ဂိလာန၏ အပိုအလှုံလည်း မဟုတ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇနံ၌၊ အနတိရိတ္တသညီ-ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ခါဒနိယံ ဝါ ဘောဇနိယံ ဝါ၊ ခါဒတိ ဝါ၊ ဘုဉ္စတိဝါ။ ယာမကာလိကံ-ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တာဟကာလိကံ၊ ယာဝဇီဝိကံ-ကိုလည်းကောင်း၊ အာဟာရတ္ထာယ-အာဟာရအကျိုးငှာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-အံ့၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ စားမျိုးတိုင်း စားမျိုးတိုင်း၌၊ ပါစိတ်ဘာဋီ- ဝ၊ ၂၅၆။ ။ပေ။

၂၄၁။ အတိရိတ္တံ အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို၊ ကာရာပေတ္တာ-ပြုစေပြီး၍၊ ဘုဉ္စတိအံ့၊ [အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြုတတ်သော ဝိနည်းခိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြုစေရမည်။] အညဿ ဤ၊ အတ္ထာယ ငှာ၊ ဟရန္တော-ဆောင်ယူလျက်၊ ဂစ္ဆတိ အံ့၊ ဂိလာနဿ-၏။ သေသကံ အကြွင်းအကျန်ကို၊ ဘုဉ္စတိ၊ ယာမကာလိကံ၊ သတ္တာဟကာလိကံ၊ ယာဝကာလိကံ ကို၊ ပစ္စယေ-ပိပိသ၊ ဂေလညအကြောင်းသည်၊ (မွတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်း၊ မကျန်းမာခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်)၊ သတိ ရှိလတ်သော်၊ ပါစိတ်ဘာဋီ- ဝ၊ ၂၅၇။ ပါတိမောက်ဘာဋီ- ၂၈၃။ ။ပရိဘုဉ္စတိ-အံ့။

ပဌပပတီရဏာသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

(၁) ခါဒနိယံနာမ။ ။ဘောဇနံ (၅) ပါ နှင့် ယာမကာလိက၊ သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကပစ္စည်းများကို ချန်၍ ကျန်စာ ဖွယ် အားလုံးသည် ခါဒနိယမည်၏။ “စားဖွယ်အားလုံး” ဟုရာ၌ ဆန်ဖြင့် လုပ်ထား၊ ပဲဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော မုန့်မျိုးစုံ၊ ပဲမျိုးစုံ၊ သစ်သီး၊ သစ်ဥ၊ သစ်ဖုမျိုး စုံတည်း။

(၂) ဘောဇနိယံနာမ။ ။ဘောဇနံ (၅) ပါ ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ ၂၇၇ ၌ ပြထားပြီး ပါစိတ်ဘာဋီ ဝ၊ ၂၈၃ ၌လည်း ပြထား၏။

၆။ ဒုတိယပဝါရဏာသိက္ခာပဒ

၂၄၂။ ခွေ ဘိက္ခု၊ ကောသလေသု-ကောသလာမည်သော၊ ဇနပဒေ-ဇနပုဒ်
 ဌါ (တိုင်း၌) သာဝတ္ထိ-သို့၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နာ-ရှည်သော ခရီးကို သွားနေကုန်သည်၊
 ဟောန္တိ၊ ဧကော၊ ဘိက္ခု၊ အနာစာရ်-မကျင့်ထိုက်သော အကျင့်ကို၊ အာစရတိ-
 ကျင့်၏၊ ဒုတိယော နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ တံ ဘိက္ခု၊
 တေဒဝေါစ၊ (ကံ) အာဂုသော၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော အမှုကို၊ မာ အကာ
 သိ မပြုပါနှင့်၊ ဧတံ-သည်၊ န ကပ္ပတိ-ရဟန်းတို့အား မအပ်ပါ၊ ဣတိ-ပြီ၊ သော-
 ထိုအပြောခံရသော ရဟန်းသည်၊ တသ္မိ-ထိုဆုံးမသော ရဟန်း၌၊ ဥပနန္ဒိ-ရန်ငြိုး
 ဖွဲ့ပြီ။

ဒုတိယော ဘိက္ခု၊ ဘုတ္တာဝိ-စားပြီးသည် ဖြစ်၍၊ ပဝါရိတော-ပယ်မြစ်စေအပ်
 ပြီးသည်၊ (ဝါ)-ပဝါရိတ်သင့်သည်၊ ဟောတိ၊ ဥပနဒ္ဓေါ-ရန်ငြိုးဖွဲ့သော၊ ဘိက္ခု၊
 ဉာတိကုလံ-အမျိုးအိမ်သို့၊ ဂန္ဓာ၊ ပိဏ္ဍပါတံ-ကို၊ အာဒါယ၊ ၊ပေ၊ အာဂုသော၊
 ဘုဇ္ဇာဟိ-စားပါ၊ ဣတိ ပြီ၊ အာဂုသော၊ အလံ တော်ပြီ၊ ပရိပုဏ္ဏော-ပြည့်စုံသည်၊
 အမှီ၊ ဣတိ-ပြီ၊ အာဂုသော၊ ပိဏ္ဍပါတော-သည်၊ သုန္ဒရော-ကောင်း၏၊ ဘုဇ္ဇာဟိ၊
 တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ နိပိဋိယမာနော စကားဖြင့် နိပ်စက်အပ်သည် ဖြစ်၍၊ တံ
 ပိဏ္ဍပါတံ ကို၊ ဘုဋ္ဌိ-ပြီ၊ ဥပနဒ္ဓေါ၊ ဘိက္ခု၊ ၊ပေ၊ အဝေါစ၊ ယံ တံ^၁-တဲ့ရဲ့ရွတ်ချ
 အပ်သော သင်သည်၊ (ဝါ)-အောက်တန်းစားဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော သင်
 သည်၊ ဘုတ္တာဝိ-စားပြီးသည်၊ ပဝါရိတော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အနတိရိတ္တံ-သော၊
 ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဥသိ၊ အာဂုသော၊ တွမ္ပိ သင်ကလည်း၊ (သင်လို လူကလည်း၊)
 မံ-ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ-ပြောဆိုထိုက်၏ဟူ၍၊ မညသိနာမ မှတ်ထင်ရသေး၏၊ ဣတိ ပြီ။

အာဂုသော၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ နန-ပြောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ပြီ၊
 အာဂုသော၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ နန-မေးထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ပြီ။

ကထံယိ ကြောင့်၊ ဘိက္ခု၊ ဘုတ္တာဝိ တစ်ချို့တစ်ဝက် စားပြီးသည် ဖြစ်၍၊
 ပဝါရိတ် - ပယ်မြစ်စေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ - ပဝါရိတ် သင့်ပြီးသော၊ ဘိက္ခု - ကို၊

(၁) ယံ တံ။ ။ယံသဒ္ဓါ၏ ဟိဋ္ဌန (ရွတ်ချခြင်း) အနက်ကို ယူ၍ ပေးထားပါသည်။
 အနိယမသဗ္ဗနာမ်ဟု ဆိုလျှင် “ယော တွ” ဟု ရှိရမည်၊ [ပါရာဇိကဏ်ဘာဠိ ၂ ၂၇၂။] “ဘုဥသိ”
 ဟု တုမှယောဂ ရှိသောကြောင့် ‘တွံ’ ကို ကတ္တာအဖြစ် ယူပါသည်။ ရှေးနိဿယ (ဘုရာ-ကြီးမှ)
 ၌ ယံ တံ နှစ်ပုဒ်လုံးကိုဝင် ‘ယံဝါ တဝါ’ နှင့် အနက်တူသော ဟိဋ္ဌနအနက်ဟောဟု ယူတော်
 မူ၍ “ယံ တံ မည်းမည်းဝါ ဝါ၊ အယုတ်အာ ဖြင့်” ဟု ဖော်တော်မူ၏၊ [ပါမိတ်ပါဠိတော် နိဿယ၊]

အနတိရိတ္တေန သော၊ ဘောဇနေန-ဖြင့်၊ အဘိဟဋ္ဌံ^၁ ရှေးရှုဆောင်ယူ၍၊ ပဝါ
ရေဿဿတိနာမ-ဖိတ်မန်ရသနည်း။

၂၄၄။ အဘိဟဋ္ဌံ ပဝါရေယျာတိ-ကာ၊ ယာဝတကံ-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်
ရှိသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ ဣစ္ဆသိ-ခံယူခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ တာဝတကံ ကို၊ ဝဏှာ
ဟိ-ခံယူပါ၊ ဣတိ ဤသို့လျှောက်အံ့၊ အာသာဒနာပေက္ခာတိ-ကာ၊ ဣမိနာ
ဤအကြောင်းဖြင့်၊ (ဣဝတ္ထုဖြင့်) ဣမံ-ဤရဟန်းကို၊ စောဒေဿာမိ စောဒနာမည်၊
သာရေဿာမိ-အပြစ်ကို အမှတ်ရစေမည်၊ ပဋိစောဒေဿာမိ-တစ်ဖန် စောဒနာ
မည်၊ ပဋိသာရေဿာမိ-တစ်ဖန် အမှတ်ရစေမည်၊ မကို-မျက်နှာ မသာယာသူကို၊
ဝါ-မျက်နှာ မသာမယာဖြစ်အောင်၊ ကရိဿာမိ ပြုမည်၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ အဘိဟရတိ-
ရှေးရှုဆောင်အံ့၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ ပေ၊ ဘောဇနပရိယော
သာနေ-စားခြင်း၏ အဆုံး၌၊ ပေ။

၂၄၅။ ပဝါရိတေ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသော ရဟန်း၌၊ ပဝါရိတသညိ-ပဝါရိတ်
သင့်ပြီးသူဟု အမှတ်ရှိသည် ဖြစ်၍။

၂၄၆။ အတိရိတ္တံ-အတိရိတ်ဝိနည်းကံကို၊ ကာရာပေတွာ ပြုစေ၍၊ ဒေတိ-
အံ့။

ဒုတိယပဝါရုဏာသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇။ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်

၂၄၇။ ရာဇဂဟေ-၌၊ ဝိရဂ္ဂသမဇ္ဇော တောင်၌ ဖြစ်သော ကောင်းမြတ်သော
ပွဲသဘင်သည်၊ (တစ်နည်း) ဝိရဂ္ဂသမဇ္ဇော တောင်၏ ကောင်းမြတ်သော အရပ်၌
ပွဲသဘင်သည်၊ [ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၅၉။] ဟောတိ၊ သတ္တရသဝဂ္ဂိယာ-တစ်ဆယ့်
ခုနစ်ယောက် အစု၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ သတ္တရသဝဂ္ဂိမည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-
တို့သည်၊ ဝိရဂ္ဂသမဇ္ဇော ကို၊ ဒဿနာယ ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊
မနုဿာ-တို့သည်၊ (ဆွေမျိုးတော်သော လူတို့သည်) သတ္တရသဝဂ္ဂိယေ-ကုန်သော၊
ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ပဿိတွာ မြင်၍၊ နဟာပေတွာ ရေချိုးစေပြီး၍၊ (ရေချိုးပေးပြီး၍)
[ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၆၀။] ဝိလိမ္မေတွာ-နံသာ လိမ်းကျံပေးပြီး၍၊ ဘောဇေတွာ
စားစေပြီး၍၊ ဝါ ကျွေးမွေးပြီး၍၊ ခါဒနီယံ-ကို၊ အဒံသု-ပေးလိုက်ကြကုန်ပြီ။

(၁) အဘိဟဋ္ဌံ။ ။အဘိ + ဟရ + တံ၊ “သာဒိသန္တပုစ္ဆာနူ” စသော သုတ်ဖြင့်
စီရင်ပါ၊ တုံသည် တွာပစ္စည်း၏ အနက်ဟော၊ ဆရာမှာ ကား “အဘိဟဋ္ဌံ” ပါဠိကို သုံးစွဲတော်
မူသည်။ [ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၅၇။ ကင်္ခါဘာဋီ ၂၊ ၁၁၈။]

အာဝုသော-တို့၊ ဂဏှထ-ယုကြပါကုန်၊ ခါဒနီယံ-ကို၊ ခါဒထ-ခဲကြပါကုန်၊ ဣတိ-ကုန်ပြီ၊ အာဝုသော-တို့၊ ကုတော-အဘယ်မှ၊ (ဘယ်က) တုမေဟိ တို့သည်၊ ခါဒနီယံ-ကို၊ လဒ္ဓိ ရအပ်သနည်း၊ အာဝုသော-တို့၊ ကိံ ပန အဘယ်သို့နည်း၊ (ဘယ်လိုလဲ) တုမေ-တို့သည်၊ ဝိကာလေ-^၁-နေလွဲအခါ၌၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဠထ-စားကြသလော၊ ဣတိ ဤသို့မေးကုန်ပြီ၊ အာဝုသော၊ ဧဝံ-အေး . . စားကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကုန်ပြီ။

၂၄၉။ ဝိကာလောနာမ-မည်သည်၊ မဇ္ဈနိကေ-မွန်းတည့်အခါသည်၊ ဝိတိ ဝတ္ထေ-လွန်လတ်သော်၊ ယာဝ အရုဏှဂ္ဂမနာ အရုဏ်တက်သည့်တိုင်အောင်တည်း။

၂၅၀။ ဝိကာလေ-နေလွဲအခါ၌၊ ဝိကာလသညီ-နေလွဲအခါဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိကာလေ-၌၊ ကာလသညီ-ရဟန်းတို့ စားသောက်ချိန်ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ကာလေ-ရဟန်းတို့ စားသောက်ချိန်၌၊ ဝိကာလသညီ-ဖြစ်၍။

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈။ သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပုဒ်

၂၅၂။ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်သော၊ အာယသ္မာ ဗေလဋ္ဌသီသော-အရှင်ဗေလဋ္ဌသီသသည်၊ [ပါမိတ်ဘာဠိ- ၁၊ ၂၇၁။] အရညေ-၌၊ ဝိဟရတိ၊ သော-ထိုအရှင်ဗေလဋ္ဌသီသသည်၊ ဝိဏှာယ-ငှာ၊ စရိတ္တာ-လှည့်လည်၍၊ သုက္ခကုရံ-ဟင်းရည် ဟင်းလျာမှ တင်းသော ထမင်းသန့်သန့်ကို၊ [ပါမိတ်ဘာဠိ- ၁၊ ၂၇၂။] အာရာမံ-သို့၊ ဟရိတ္တာ ဆောင်ယူ၍၊ သုက္ခာပေတ္တာ ခြောက်စေ၍၊ (အခြောက်လှန်း၍) နိက္ခိပတိ ချန်ထား၏၊ (သိမ်းထား၏) ယဒါ အကြင်အခါ၌၊ အာဟာရေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော အလိုသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ-၌၊ ဥဒကေန ရေဖြင့်၊ တေမေတ္တာ တေမေတ္တာ စိုစေ၍ စိုစေ၍၊ (နှူး၍ နှူး၍) ဘုဠတိ-ဘုဠ်ပေးတော်မူ၏၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ ဂါမံ-သို့၊ ဝိဏှာယ-ငှာ၊ ပဝိသတိ ဝင်တော်မူ၏။

(၁) ဝိကာလေ။ ဤပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထကို ကင်္ခါဘာသာဠိကာ၌ ကင်္ခါဠိကာကို ကို ကာပြီးလျှင် "ဝိဂတော ကင်းသော၊ ကာလော စားချိန်တည်း၊ ဝိကာလော ကင်းသော စားချိန်" ဟု ကမ္မဓာရယသမာသံ ပြုတော်မူ၏။ "ကင်.သော စားချိန်" ဟုသည်မှာ "စားချိန် မဟုတ်၊ နေလွဲအခါ" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ကင်္ခါဘာဠိ ၂၊ ၁၂၀။] ပါတိမောက်ဘာဠိနှင့် ပါမိတ်ဘာဠိ၌မူ 'ကာလတော ရဟန်းတို့ စားချိန်သောက်ချိန်မှ၊ ဝိဂတော ကင်းသော အခါတည်း၊ ဝိကာလော" ဟု ပဉ္စမိတပျူရိသံသမာသံ ပြုတော်မူ၏။ ၂ နည်းလုံးပင် ဖြစ်သင့်ပေသည်။ [ပါတိမောက်ဘာဠိ ၂၈၁။ ပါမိတ်ဘာဠိ ၁၊ ၂၆၀။]

အာဝုသော၊ တွံ-သည်။ သန္နိဓိကာရကံ-သို့မှီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသော၊
 ပါဏိတ်ဘာဠိ- ဝ၊ ၂၇၂။ ပါတိမောက်ဘာဠိ ၂၈၅။ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဂ္ဂသိ ကိ
 ပန-စားသလော၊ ဣတိ-ပြီ၊ (အာဝုသော ကိ ပန-အဘယ်သို့နည်း၊ တွံ-သည်။
 သန္နိဓိကာရကံ၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဂ္ဂသိ-သလော၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။) အာဝု
 သော-တို့၊ ဧဝံ-အေး . . စားပါ၏။ ဣတိ-ပြီ။

၂၅၄။ သန္နိဓိကာရကံနာမ-မည်သည်။ အဇ္ဈ-ယနေ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်
 ပြီးသည်။ (ဟုတ္တာ) အပရုဇ္ဈ-နောက်နေ၌၊ ခါဒိတံ-ခဲစားအပ်သည်။ ဟောတိ။
 ပြယ်-အကြင်ခဲဖွယ်ဘောဇနံသည်။ ဝါ-ကို၊ အဇ္ဈ ပဋိဂ္ဂဟိတံ (ဟုတ္တာ) အပရုဇ္ဈ၊
 ခါဒိတံ ဟောတိ၊ တံ သည်။ သန္နိဓိကာရကံနာမ မည်၏။ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။

၂၅၆။ ယာဝကာလိကံ-ကို၊ ယာဝကာလေ မွန်းတည့်တိုင်အောင်သော ကာလ
 ၌၊ နိဒဟိတ္တာ-သို့မှီး သိမ်းဆည်း၍၊ ဘုဂ္ဂတိ-အံ့၊ ယာမကာလိကံ-ကို၊ ယာမေ-
 ညဉ့်ယာမိ၌၊ နိဒဟိတ္တာ၊ ဘုဂ္ဂတိ၊ သတ္တာဟကာလိကံ-ကို၊ သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်
 ပတ်လုံး၊ နိဒဟိတ္တာ ဘုဂ္ဂတိ၊ ယာဝဇီဝိကံ-ကို၊ ပစ္စယေ-ဂေလညအကြောင်းသည်။
 သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ပရိဘုဂ္ဂတိ။

အမှာ။ ။ ယာဝကာလိကံ စသော ပုဒ်တို့၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့် တကွ အကျယ်
 အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဏိတ်ဘာသာဠိကာ-ဝ၊ ၂၇၆။ ပါတိမောက်ဘာသာဠိကာ- ၂၈၀
 ၌ ပြထားပြီ။

သန္နိဓိကာရကံသိက္ခာပုဒ် နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉။ ပဏိတဘောဇနသိက္ခာပုဒ်

၂၅၇။ ပဏိတဘောဇနာနိ - မွန်မြတ်သော အာဟာရဖြင့် ရောစပ်အပ်သော
 ဘောဇနံတို့ကို၊ အတ္ထုနော-၏။ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ဝိညာပေတွာ မိမိ အလို
 ရှိကြောင်းကို သိစေ၍၊ (တောင်း၍) ဘုဂ္ဂန္တိ၊ ကဿ အဘယ်သူသည်။ သမ္ပန္နံ-
 ပြည့်စုံသော အရသာကို၊ ဝါ-ချိုမြိန်သော အရသာတို့၊ န မနာပံ-မမြတ်နိုးအပ်
 သနည်း။ (မမြတ်နိုးဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။) [ကိတက ကံဟောဝါကျ။] ကဿ-အဘယ်သူ
 အား၊ သာဒိ-ကောင်းသော အရသာသည်။ (ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှာ နိဂ္ဂဟိတံလော)

(၁) ပဏိတဘောဇနာနိ။ ။ ပါဏိတ်ဘာသာဠိကာဌ် "မွန်မြတ်သော အာဟာရဖြင့်
 ရောစပ်အပ်သော ဘောဇနံတို့" ဟု ပဏိတကို ကရုဏာထူပေ.တော်မူ၏။ [ပါဏိတ်ဘာဠိ- ဝ၊
 ၂၇၈။] ပါတိမောက်ဘာသာဠိကာနှင့် ကဒါဘာသာဠိကာတို့၌ "မွန်မြတ်သော အာဟာရနှင့်
 ရောစပ်အပ်သော ဘောဇနံတို့" ဟု ပဏိတကို သဟာရိယောဝ ပေးတော်မူ၏။ [ပါတိမောက်
 ဘာဠိ ၂၈၇။ ကဒါဘာဠိ ၂ ၁၃၀။]

န ရုစ္စတိ^၁-မနှစ်သက်သနည်း၊ (မနှစ်သက်ပဲ ရှိပါအံ့နည်း။) [ရုစဓာတ်၏ အယှဉ် သမ္ပဒါနဝါကျ။]

၂၅၅။ ဂိလာနပုစ္ဆကာ-ဂိလာနကို မေးကုန်သော၊ ဘိက္ခု။ [လွယ်ပြီ။]

၂၅၆။ ယာနိ ခေါ် ပန ကာနိ ပဏိတဘောဇနာနီတိ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သပ္ပိနာမ မည်သည်၊ ဂေါသပ္ပိဝါ နွားမမှ ဖြစ်သော ထောပတ်လည်းကောင်း၊ (နွား ထောပတ်)၊ အဇိကာသပ္ပိဝါ-ဆိတ်မမှ ဖြစ်သော ထောပတ်လည်းကောင်း၊ (ဆိတ် ထောပတ်)၊ မဟိံသသပ္ပိဝါ-ကျွဲမမှ ဖြစ်သော ထောပတ်လည်းကောင်းတည်း၊ (ကျွဲ ထောပတ်)၊ ယေသံ-အကြင်သတ္တဝါတို့၏၊ မံသံ-အသားသည်၊ ကပ္ပတိ-ရဟန်း တို့အား အပ်၏၊ တေသံ-ထိုအပ်သော အသားရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ သပ္ပိ-ထော ပတ်တည်း၊ နဝနီတံနာမ မည်သည်၊ တေသညေဝ-ထိုအပ်သော အသားရှိသော သတ္တဝါတို့၏ပင်၊ နဝနီတံ-ဆီဦးတည်း၊ တေလံနာမ-မည်သည်၊ တိလတေလံ- နှမ်းမှ ဖြစ်သော ဆီ၊ (နှမ်းဆီ)၊ သာသပတေလံ-မုန်ညှင်းဆီ၊ မဇုကတေလံ-သစ်မည် စည် ဆီ၊ ဧရုက္ခတေလံ-ကြက်ဆူဆီ၊ ဝသာတေလံ-သားဆီ၊ မဇုနာမ-ပျားရည်မည် သည်၊ မက္ခိကာမဇု-ယင်ပျားသည် ပြုအပ်သော ပျားရည်တည်း။ [ယင်ကောင် လောက်ရှိသော ပျားကောင်ကို "မက္ခိကာ" ဟု ခေါ်သည်၊ "ပျားငယ်" ဟုလည်း ဆိုကြ၏။]

ဖာဏိတံနာမ-တင်လဲမည်သည်၊ ဥစ္စုမ္မာ-ကြိမ္မာ၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်သော ဝတ္ထုတည်း၊ (ကြံရည်၊ တင်လဲရည်၊ ကြံသကာ၊ သကြားတည်း၊ ထန်းရည်၊ ထန်းလျှော်များလည်း ပါဝင်နိုင်၏)၊ ဩဒကော ရေ၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါကို၊ မစ္ဆော-မစ္ဆဟူ၍၊ (ငါးဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ၊ (ငါး၊ လိပ်၊ မိချောင်း၊ မကာန်း၊ ပုဇွန် စသည်များတည်း)၊ မံသံနာမ-မည် သည်၊ ယေသံ အကြင်သတ္တဝါတို့၏၊ မံသံ ကပ္ပတိ၊ တေသံ-ထိုအပ်သော အသား ရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ မံသံ-တည်း၊ ဒီရံနာမ-မည်သည်၊ ဂေါဒီရံဝါ နွားမမှ ဖြစ်သော နို့ရည်လည်းကောင်း၊ (နွားနို့)၊ အဇိကာဒီရံဝါ ဆိတ်မမှ ဖြစ်သော နို့ရည်လည်း ကောင်း၊ (ဆိတ်နို့)၊ မဟိံသဒီရံဝါ-ကျွဲမမှ ဖြစ်သော နို့ရည်လည်းကောင်းတည်း၊ (ကျွဲနို့)၊ ဒမိနာမ-နို့ဓမ်းမည်သည်၊ တေသညေဝ-ထိုအပ်သော အသားရှိသော သတ္တဝါတို့၏ပင်၊ ဒမိ-နို့ဓမ်းတည်း။

ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ (ဖာသု၌ စပ်)၊ ပဏိတဘောဇနာနီ-တို့ကို၊ ဝိနာ- ကြဉ်၍၊ ဖာသု-ချမ်းသားသည်၊ ဟောတိ ဖြစ်၏၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်)၊ အဂိလာ နောနာမ-အဂိလာနမည်၏၊ (ဂိလာန မဟုတ်သူ မည်၏)၊ အဂိလာနော-ဂိလာန

ကဿ သာဒံ ၄ ရုစ္စတိ။ ။ဤဝါကျနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ပါဠိတော်စာပိုဒ် (၂၀၉) ၌ ပြခဲ့ပြီ။

မဟုတ်ဘဲ၊ အတ္တနော-၏၊ အတ္ထာယ ငှာ ဝိညာပေတိ-တောင်းအံ့၊ ပယောဂေ-
ပယောဂကြောင့်၊ ဒုက္ခဋ္ဌံ၊ (ဟောတိ) ပဋိလာဘေန-ရခြင်းကြောင့်၊ ဘုဒ္ဓိဿာမိ-
စားမည်၊ ဣတိ ဤသို့ကြ၍၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-ခံယူအံ့၊ (အကပ်ခံအံ့) ။ပေ။

၂၆၁။ အဂိလာနော-ဂိလာန မဟုတ်ပါဘဲ၊ အဂိလာနသညီ-ဂိလာန မဟုတ်ဟု
အမှတ်ရှိသည် ဖြစ်၍။

၂၆၂။ ဝိလာနဿ-ဂိလာန၏၊ (အနာပတ္တိ) ဂိလာနော ဟုတွာ၊ ဝိညာပေတွာ
၍၊ အဂိလာနော-ပါဘဲ၊ ဘုဂ္ဂတိ-၏၊ ဂိလာနဿ ၏၊ သေသကံ-အကြွင်းအကျန်
ကို၊ ဘုဂ္ဂတိ၊ ဉာတကာနံ-ဆွေမျိုးတို့၏၊ ပဝါရိတာနံ-ဖိတ်မန်ထားသူတို့၏၊ (ပဏိတ
ဘောဇနာနိ-တို့ကို၊ ဝိညာပေတွာ ဘုဂ္ဂန္တဿ၊) အညဿ-၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ (ဝိညာ
ပေတွာ ဘုဂ္ဂန္တဿ၊) အတ္တနော-၏၊ ဓနေန-အပ်သော ဥစ္စာဖြင့်၊ (ဝိညာပေတွာ
ဘုဂ္ဂန္တဿ၊) အနာပတ္တိ။

ပဏိတဘောဇနသိက္ခာပဒ် နိဋ္ဌိတံ နဝပံ။

၁၀။ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်

၂၆၃။ အညတရော၊ ဘိက္ခု၊ သဗ္ဗပံသုကုလိကော^၁ အလုံးစုံ ပံသုကုရိသည်၊
(အလုံးစုံ ပံသုကုပစ္စည်းကိုသာ ဆောင်သည်)၊ (ဟုတွာ) သုသာနေ သုသာနံ၌၊
ဝိဟရတိ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ မနုဿေဟိ တို့သည်၊ ဒီယမာနံ လှူအပ်သော
ပစ္စည်းကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတု-ခံယူခြင်းငှာ၊ န ဣစ္ဆတိ အလိုမရှိ၊ သုသာနေပိ-၌လည်း
ကောင်း၊ ရုက္ခမုလေပိ-၌လည်းကောင်း၊ ဥမ္မာရေပိ တံခါးခွံ၌လည်းကောင်း၊ အယျ
ဝေါသာဋိတကာနိ^၂-သေလွန်ပြီးသော မိဘ ဘိုးဘွား စသော ဆွေမျိုးတို့၏ အကျိုး
ငှာ စွန့်ပစ်အပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ကို၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ ယူ၍၊
ပရိဘုဂ္ဂတိ-သုံးဆောင်၏။

ကထံဟိ-ကြောင့်၊ အယံ ဘိက္ခု သည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ အယျဝေါသာဋိတ
ကာနိ^၂-တို့ကို၊ သာမံ ဂဟေတွာ၊ ပရိဘုဂ္ဂတိနာမ နည်း၊ အယံ ဘိက္ခု၊ ထေရော-
ခိုင်ခံ့၏၊ (တစ်ခဲနက် အသားကျစ်လစ်၏) ဝဋ္ဋရော ဝဖြိုး၏၊ မနုဿခံသံ-လူတို့၏
အသားကို၊ (လူသားကို)၊ ခါဒတိ မညေ၊ ခဲစားသည်ဟု မှတ်ထင်ကုန်၏။

(၁) သဗ္ဗပံသုကုလိကော။ ။ပါမိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၈၃
(၂) အယျဝေါသာဋိတကာနိ။ ။ပါမိတ်ဘာဋီ ၂၁၄။
(၃) ခါဒတိမညေ။ ။ပါမိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၂၈၃။

ကတ်ဟိ-ကြောင့်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အဒိန္န-မပေးအပ်သော၊ အာဟာရ-အာဟာရကို၊ မုခဒ္ဒါရ်-ခံတွင်းပေါက်သို့၊ (ခံတွင်းဝသို့) အာဟရိဿတိနာမ-ရှေးရှုဆောင်ရသနည်း၊ (သွင်းရသနည်း။)

၂၆၄။ ဥဒကဒန္တပေါနေ ရေ၊ ဒန်ပုဉ်၊ ကုက္ကုစာယန္တိ-ကုက္ကုစကို ပြုကြကုန်၏။

၂၆၆။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်မခံအပ်သော အာဟာရကို၊ အဒိန္နနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဒိန္နနာမ-မည်သည်၊ ကာယေနဝါ ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ ကိုယ်နှင့် စပ်သော အရာဝတ္ထုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိသဂ္ဂိယေနဝါ-ပစ်လွှတ်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒေန္တေ-ပေးလတ်သော်၊ ဟတ္ထပါသေ-ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတော တည်သည်ဖြစ်၍၊ ကာယေနဝါ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-ခံယူ၏။ (အကပ်ခံ၏။) ဧတံ ဤစားဖွယ် (အာဟာရ) သည်၊ ဒိန္နနာမ-မည်၏။ အာဟာရောနာမ-မည်သည်၊ ဥဒကဒန္တပေါနံ-ကို၊ ဌပေတွာ-၍၊ ယံကိစ္ဆိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ အဇ္ဈောဟရဏီယံ-စားမျိုးထိုက်သော အစာတည်း။

၂၆၇။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကေ-အကပ်မခံအပ်သော အာဟာရ၌၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတသညိ-အကပ်မခံအပ်သော အာဟာရဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဥဒကဒန္တပေါနာ-ကို၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ အဒိန္န-သော၊ အာဟာရံ ကို၊ မုခဒ္ဒါရ်-သို့၊ အာဟာရေတိ-အံ့။

၂၆၈။ စတ္တာရိ လေးပါးကုန်သော၊ မဟာဝိကဋ္ဌာနိ ၂-မဟာဝိကဋ္ဌဆေးတို့ကို၊ ပစ္စယေ-မြွေကိုက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ကပ္ပိယကာရဏေ ကပ္ပိယကာရကသည်၊ အသတိ မရှိလတ်သော်၊ သာမံ၊ ဂဟေတွာ၊ ပရိဘုဂ္ဂတိ-သုံးစွဲနိုင်၏။

ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒံ နိဋ္ဌိတံ ဒသပံ။

(၁) ဒိန္နနာမ။ ။အကပ်မြောက် အင်္ဂါ (၅) ပါးကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ ၂၈၉ ၌ ပြထားပြီး၊ ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ၌လည်း ၂၈၅ မှ စ၍ အကျယ် ဖွင့်ထား၏။

(၂) မဟာဝိကဋ္ဌာနိ။ ။“မဟာဝိကဋ္ဌာနိ ကြီးကျယ်သော မတူအောင် ပြုအပ်သော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဝါ ကြီးကျယ်သော ဇောက်ပြန်အောင် ပြုအပ်သော ဝတ္ထုတို့သည်” ဟု သဒ္ဒတ္တဆိုပါ။ [ပါစိတ်ဘာဋီ ၁၊ ၃၂၂။ ကခါဘာဋီ ၂၊ ၁၄၇။]

တဿ-ထိုဘောဇနဝဂ်၏။ ဥဒ္ဓါနံ-ဥဒ္ဓါနိးကား၊ ပိဏ္ဍော-အာဝသထပိဏ္ဍ၊
 ဂဏံ-ဂဏဘောဇန၊ ပရံ-ပရမ္မရဘောဇန၊ ပူပံ-မုန့်ကြော်သော သိက္ခာပဒ၊ ဒွေ-
 နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပဝါရဏာစ-ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်တို့၊
 ဝိကာလေ-ဝိကာလဘောဇန၊ သန္နိမိ-သန္နိမိကာရဏ၊ ဒီရံ-နို့ရည်နှင့် စပ်သော
 သိက္ခာပုဒ်၊ (ပဏီတဘောဇန၊) ဒန္တပေါနေန-ရေ၊ ဒန်ပူနှင့် စပ်သော သိက္ခာပုဒ်နှင့်
 တက္က၊ တေ-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဒသ-ဆယ်ပါးတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤကား ဥဒ္ဓါနိး
 တည်း။

ဘောဇနဝဂ် ပြီး၏။

ပါမိတ်ပါဠိတော်နိဿယ ပထမပိုင်း ပြီးပြီ။

၁၃၆၀-ပြည့်နှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း (၆) ရက်။

(၂၉-၆-၉၅) တနင်္လာနေ့။